ڤێدانا رۆژێن ئەز ژبیرکریم

بێدەرا تەمەنەکی

سەلام لیناڤایی

مەکتەبا راگەهاندن و هۆشیاری - بۆردی هۆشیاری

دەزگەهەکێ کەلتۆری و پەروەردەیی یە، ل دووڤ پەیڕەوێ ناڤخۆیێ (ی.ن.ک) یێ پەسەندکری یێ کۆنگرێ چوارێ ل سالا 2020 ێ هاتییە دامەزراندن.
ئەرکێ ڤی دەزگەهی پەیداکرنا زەمینەکێ گونجایە بۆ هشیارکرنا هـزری و سیاسی ل سـەر بنەماییێن سۆسیال دیمۆکرات و موکمکرنا بهاییێن دیمۆکراسی، سیکۆلاریزم، مافێن مرۆڤی و دادپـەروەریـیا جڤاکی و ئەنجامدانا ڤەکۆلینان دەربـارێ بابەتێن هزرا هەڤچەرخ و دابینکرنا ئەدەبیاتێن رێکخراوەیی و مسۆگەرکرنا ئالاڤێن پەروەردەکرن و پێگەهاندنا کادران د بیاڤێن جوداجودا دا. زێدەباری وێ چەندێ ب ئەرکێ نڤیسینا دیرۆکا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان و شۆڕشا نوو رادبیت و رۆلەکێ سەرەکی دگێریت د ڤەژاندنا گیانێ بەڕەڤانی و ئەرشیفکرن و دوبارە چاپکرنا بەلاڤۆکێن (ی.ن.ک) دا.

ڤێدانا رۆژێن ئەز ژبیرکریم

بێدەرا تەمەنەکی

سەلام لیناڤایی

ڤێدانا رۆژێن ئەز ژبیرکریم

بێدەرا تەمەنەکی

سەلام ليناڤایی

پێداچوون و راستڤەکرن:
زکی قەبلان
جلال مصطفی

دیزاین و بەرگ:
عصام حجي طاهر

سالا چاپکرنێ: 2026
تیراژ: 500 دانە
هژمارا سپاردنێ:2335
جهێ چاپکرنێ: کوردستان - سلێمانی
زنجیرە: (102/560)

ژ وەشانێن مەکتەبا راگەهاندن و هۆشیاری - بۆردی هۆشیاری
info@pukhoshiari.com **www.pukhoshiari.com**

سوپاسی و دیاری

بۆ ...

- وان هەڤالێن جانێ خو گوری ڤێ ئاخێ کری.
- بابێ من یێ شەهید کو ئەو ژینگەها برومەت بومن ئافراندی داکو بدوزاگەلێ خو ڤە بێمە گرێدان.
- وان هەڤال و هەڤ خەباتێن هەفکارێن من بوون دڤی کاروانێ پر نەهامەتی و دژواردا.
- مالبات و خێزانا من کو ژدل هەڤکارێن من بوون دنڤێسینا ڤان بیرەوەرییێن دبیردانکا مندا.
- هەر هەڤالەکێ هاریکارییا من کری د کۆمکرنا وان زانیارییێن لبەر مرنێ مە دانایـنە بەر دەستێ خوێندەڤانێن هێژا.

هەردەم ژیان ب نەرمی و ئارامی بریڤەناچیت

بەری ببنە پەرتۆك و رووناهیێ ببینن، ماوێ زێدەتر ژ ساڵەکێ بیرەوەریێن پێشمەرگەیێ دێرین سەلام ليناڤايی ل جەم من بوون، چەندین جاران من خواندن و پێداچوون تێدا کر و لسەر دەستووریا لیناڤایی من ل دوویف زانینا خۆ یا سادە دەستکاری یا د شێوازێ دارژتنێدا کری و سەر ژنوو یا نڤیسی.. ئەز ب هووری و کووری دگەل روودانێن هاتینە ڤەگێران ژیایمە.. ڤێدانا رۆژێن ئەز ژبیرکریم دووپاتکرنە کو هەردەم ژیان ب نەرمی و ئارامی بریڤە ناچیت،دیسان سەلماندنا وێ راستیێ یە کو مەرج نینە نڤیسینا یادەوەریان تنێ ڤەرێژا هزر و بەرهەمێ سەرکردە و کەسانێن سیاسەتمەدار بن، بەلکو هەر کەسەکی ماف یێ هەی رۆژانێن ژیانا خۆ دیکۆمێنت بکەت نەخاسم ئەگەر ژیانا وی کەسی یا مشتی ئەڤرازی و نشیڤی و خەبات و دەردەسەری و رودانێن تراژیدی بیت و ئەو کەسە دسەردەمێ رژێما بەعس دا کورد بیت و پێشمەرگە بیت و بریار دابیت بشێوەیەکێ ئازا و ئازاد بژیت.

ئەڤ پەرتۆکە نە تنێ بێدەرا تەمەنێ نڤیسەرییە، نە بتنێ کۆمەکا بیرەوەریێن کەسەکێ پێشمەرگە و کوردەکێ ستەم دیتییە، نە بتنێ ڤەگێرانا زنجیرەکا چیرۆکێن تەڤلهەڤێن تێکۆشان و خۆراگری و تراژیدییە، نە بتنێ چاپکرنا چەند لاپەرێن ژیانا هژمارەکا کەسێن پێشمەرگە

و نەتەوە پارێز و خودان بیر و باوەرە د قۆناغەکێدا کو نەتەوە پارێزی و بیروباوەر بخۆ مەزنترین تاوان بوون تاکێ کورد لسەر دهاتە زیندانکرن..دادگەهکرن.. سێدارەدان.

ڤێدانا رۆژێن ئەز ژبیرکریم پلەکە ژ بێدەرا بزاڤا رزگاریخوازی و قوربانیدانا گەلێ کورد ل سەرانسەری کوردستانێ و باشوورێ وەڵاتی بتایبەتی، دەربرینە ژ وان نەهامەتی و دەردەسەرییێن گەلێ کورد لژێر ستەما داگیرکەران دیتین تنێ ژبەرکو کوردن و ئارمانجا وان ئەوبوو ب کوردی بژین، وێنەکرنا رووداناپە ب باشترین کۆاڵێتییا بیردانکا کەسەکێ دناڤ بویەر و پێشهاتان دا ژیایی، دەربرین و زمانحالێ بسەدان کەس و گەنجێن قۆناغێن ئێك لپەی ئێکێن زۆڵم و داگیرکاری دەربازکرین و رۆژانە بدەهان قورتێن تەحل داعیراین.

ڤێدانا رۆژێن ئەز ژبیرکریم لسەر شێوازێ رۆمانێ هاتییە نڤیسین و دارژتن، هەر روودانەك ئێکا دی تمام دکەت و رووداننەکا نووی لپەی خۆ دئینیت، لەورا دەمێ مرۆڤ دەست بخواندنا ئێکەم لاپەر دکەت حەزناکەت پەرتۆکێ دانیت دا بزانیت رووداان بەرەڤ کیڤە دچن و دێ چەوا بدووماهی هێن.

ئەڤجا ڤێدانا رۆژێن ئەز ژبیرکریم بەشەکێ بچووکێ مێژوویا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان و شۆرشا نووی یا گەلێ کوردستانێ یە ل دەڤەرا بادینان. پشتی پەرتۆکا (شۆرشەك ژ هەلەمۆرا شۆرشەکێ) یا نڤیسکار بلند ئیبراهیم شاڵی کو گرێدایە ب کاروانێ ئێکەم مەفەرزا سەرەتاییا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان ئەوا برەهیم عەزۆ سەرکێشییا وێ دکر، ئەڤە دووەم بەرهەمە مێژوو و خەباتا ئێکەتی نیشتمانی ل دەڤەرا بادینان ب راستگۆیی ئەرشیف دکەت.

ئومێدەوارم ئەڤ پەرتۆکە جهێ خۆ دناڤ پەرتۆکخانا کوردی دا بکەت و ببیتە ژێدەرەکێ جهێ باوەری و مفا وەرگرتنێ بۆ خواندەڤا و کەسانێن ئەکادیمیێن دیڤچوون و ڤەکولینان دەربارێ ژیان و خەباتا سیاسی و پرۆسا ئەنفالکرنا بادینان و تێکۆشانا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان ل دەڤەرا بادینان دکەن.

زەکی قەبلان

ئێکەم وێستگەها ژیانا من ل سەر گۆیا زەمین

دبێژن سالۆ (1965) بوو رەنگە وەرزێ بوهارێ بیت ژبەرکو هەر وەسا یا دناسناما من دا هاتییە نڤیسین..

گوندێ لیناڤا ئەوێ دکەڤیتە قونتارا گرێ بەرانا ل باکوورێ دهۆك ئێکە ژ گوندێن دەڤەرا دۆسکیان، هندەك ژێدەر دبێژن ناڤێ دۆسکی یێ ژ ناڤێ میرگەها دۆستەکی هاتییە وەرگرتن ئەو میرگەها ل باکوورێ کوردستانێ دناڤبەرا سالێن (982ز ـ 1093ز) ژلایێ فەرماندێ کورد (بابێ عەبدوللا حسێن دۆستەکی) ڤە هاتییە دورستکرن، پشتی نەمان و هەلوەشیانا وێ میرگەهێ ژئەگەرێن هەڤرکی و شەڕ و ناکۆکیان مشەختبوونەك پەیدابوویە و هژمارەکا زۆر ژ سەرکردە و خەلکێ میرگەهێ بەرەڤ باشوور هاتینە و دیسان دەستهەلاتەکا عەشیرەتگەری ب هەمان ناڤ ل ڤێ دەڤەرێ ئاڤاکرییە.

لیناڤا ژ روویێ ئیداریڤە سەر بناحیا زاویتە ڤەیە، دکەڤیتە دجهەکێ شێوە نهال دا و هەتا رادەکی یێ ئاسێ یە،گرێ بەرانا کو گرەکێ بلندە ژملێ باکووری ڤە دکەڤیتە هنداڤا گوندی، کەڤرێ بسکێ ژی بلندترین کومتا چیایێ ژلایێ رۆژئاڤا ڤە سیها ئێڤاریان ل گوندی دکر. پێخەمەت خۆ پاراستنێ ژ هێرش و غەزا و بسەرداگرتنێن دوژمن و عەشیرێن دەوروبەر پرانیا گوندێن کوردستانێ دکەڤندا ل

جهێن ئاسێ دهاتنه ئاڤاکرن، رووبەرێن بەرینێن چاندن و سەرەکانییێن بۆشێن ئاڤێ ل دەوروبەرێن گوندێ لیناڤا دکێمن، زێدەتر خەلکێ گوندی پشتبەستی ب رەز و باغێن دێم و بخودانکرنا کەواڵی دکر بۆ ژیانا خۆ.

لیناڤا ئێکەم وێستگەها ژیانا من یا سەر ڤێ گۆیا زەمینە، نە گوندەکێ کەڤنار و خودان دیرۆك و شینوارە، بەلێ د مێژوویا نووی یا دەڤەرێ و کوردستانێدا خودان ناسناڤە، هەرچەند تنێ ژ ئێك مالبات پێك دهێت بەلێ گەلەك خەلکێ دی ژ گوند و دەڤەرێن جودا جودا قەستا لیناڤا کرینە و لێ ئاکنجی بووینە.

ئەز سەلامێ کورێ ئەحمەدێ حەجی محێ لیناڤایی مە، وێ ساڵا ئەز هاتیمە سەر دونیایێ، شۆرشا کوردی ل باشوورێ کوردستانێ یا گەرم بوو، بابێ من ئەحمەدێ حەجی محێ ئێکبوو ژ سەرقوولێن پێشمەرگەی دناڤ شۆرشێدا، دهێتە گۆتن بەلێ بیرا من لێ ناهێت، ژبەرکو وی دەمی هێژ تەمەنێ من کێمتر بوو ژ ئاستێ فامکرنێ، بابێ من دگەل هژمارەکا پێشمەرگێن گوندێ لیناڤا و گوندێن دەوروبەر رۆڵەکێ مەزن هەبوو د بەرهنگارییا هێرش و کریارێن سەربازیێن دەستهەڵاتدارێن بەغدا دا بۆ سەر کوردستانێ و چەندین قارەمانی تۆمار کرینە و چەند جاران ژی بریندار بوویە.

ژیان وەکو شەمەندەفرێ یە، ل هەر وێستگەهەکێ هندەك سوار دبن و هندەك پەیا دبن، دیارە سواربوونا من و پەیابوونا بابێ من ژی ل ئێك وێستگەهێ بوو، ل ساڵا (1966) ب بڕیارا سەرکردایەتییا شۆرشێ ئەحمەدێ حەجی محێ وەکو سەرقوولێ هێزەکا پێشمەرگەی بۆ دەڤەرا گەلاڵە دهێتە ڤەگوهاستن بۆ بەرهنگارییا هێرشەکا سەربازییا لەشکەرێ عیراقێ، دەڤەرا گەلاڵە پێگەهێ سەرکردایەتییا شۆرشا کوردی بوو ل باشوورێ کوردستانێ، حکومەتا عیراقێ ب هەموو شیانێن خۆ هەوڵ ددا وی پێگەهی داگیر بکەت.

شەڕ بۆ چەندین رۆژا ل چیایێ زوزکی یێ گەرم و بەردەوام بوو، قەدەرا من ئەوبوو بابێ خۆ نە بینم و بێهنا وی نە هەلمریسم، دشەڤەکا تاریدا، ئەحمەدێ حەجی محێ بتنێ دسەنگەرەکێ سار و تەزیدا سنگەپێ بوو، سەنگەر چول نەکر هەتا گیانێ خۆ بەخت کری.

ژیان راناوەستیت...

هیچ وێنە و دیمەن و ڤەلڤینەکا بابێ من د بیردانکا من دا نینە، زارۆکینییا خۆ من ب هێتیمی ل کولان و بەر و بەتەنێن لیناڤا دەربازکر، خواندنگەهەك ل گوندی هاتبوو ڤەکرن، من ژی وەکو زارۆکێن لیناڤا قۆناغا سەرەتایی ل وێ خواندنگەهێ تمامکر.

بۆ خواندنا قۆناغێن ناڤنجی و ئامادەیی نەچاربووم قەستا دهۆك بکەم و ل خواندنگەها برایەتی من درێژی دا خواندنا خۆ.. دهۆك باژێرکەکێ بچووك بوو، بەلێ جیاوازیەکا زۆر دگەل ژیانا گوندی هەبوو، زێدەباری دامودەزگەهێن فەرمی، دەزگەهێن ئەمنی و پۆلیسیێن رژێمێ تێدا دزاڵ بوون، هەناسەیێن خەلکی چککربوون.. ب ئەگەر و بێ ئەگەر خەلکێ بێ گوننەهـ دئێخستە بەر گرتن و کوشتن و ئەشکەنجێ. د وی سەردەمیدا برایەتی نەتنێ خواندنگەهەکا ئاسایی بوو، بەلکو فێرگەهەکا ئاڤاکرنا هەست و هزرێن نەتەوی و نیشتمانی بوو.

برایەتی ئێکەم ناڤنجی بوو ب زمانێ کوردی دناڤبەرا سالێن (1974 ـ 1975) ل پارێزگەها دهۆك هاتییە ڤەکرن، هەبوونا برایەتی د وی سەردەمێ سەخت و دژوار دا و نەخاسم پشتی ژناڤچوونا شۆرشا کوردی یا باشوورێ کوردستانێ ل سالا (1975) کاریگەریەکا بەرچاڤ هەبوو ل سەر ئاڤاکرنا تاکێ کورد و بتایبەتی خویندکاران و باندورەکا قەنج ل سەر رووداان و ڤەلڤین و گوهرینێن سەنتەرێ باژێرێ دهۆك هەبوو، ل برایەتی ئەم فێری بەرهنگاریا ستەما رژێمێ بووین.

شکەستنا شۆرشەکا کوردی و دەستپێکرنا شۆرشەکا نووی و دورستبوونا حزب و لایەنێن سیاسیێن جودا و خودان بیرێن چەپ و ئایدۆلۆژیەتێن رزگاریخوازی کاریگەریەکا مەزن کرە سەر جڤاکێ کوردی بگشتی و خەلکێ خواندەڤان و خودان باوەرنامە و ئاستێن هزری و رۆشنبیری بتایبەتی.

هەرچەند فرەهزری و هەبوونا زێدەتر ژ حزبەکا سیاسییا کوردی پێنگاڤەکا ئەرێنی بوو د ئاڤراندنا سەمت وبیرێن نەتەویێن نووی دا، بەلێ دهەمان دەمدا جڤاك ل گورەی هەڤرکی و ناکوکیێن وان حزب و لایەنان پارڤەبوو ئەڤە بخۆ ژی پێشهاتەکا دلخوازکەرا دوژمنی بوو.

ماوتسی تۆنگ ل زاڵگەها گەلیێ دهۆك بوو

ل ساڵا 1983 ئەز گەهشتبوومە قۆناغا ئامادەیی ل برایەتی، بەردەوام خواندنگەها مە لژێر چاڤدێرییا دامودەزگەهێن ئەمنی و هەواڵگیری بوو، ژبەرکو پرانییا خویندکارێن برایەتی وەکو من خەلکێ گوندان بوون، سەرێ رژێمێ پێڤە هێر ببوو، هەموو رۆژا ترومبێلێن ئەمنێ ل دەوروبەرێن خواندنگەهێ بوون و خویندکار ئێخستبوونە ژێر چاڤدێرییێن توند، نەخاسم ئەگەر زانیبا رۆژەکێ دێ چالاکیەك ل برایەتی هەبیت یان ژی دیاد و هەلکەفتێن ئادار و نەوروزێدا یان ژی جەژنێن مامۆستا و خویندکاران دەردۆرێن مە ژ رەشەکێن ئەمنێ مشت دبوون.

ل رۆژێن پێنجشەمبی ئەز دچوومە گوندی بۆ بێهنڤەدانێ، ل دانێ ئێڤارییا رۆژێن ئەینی یان سپێدەهیا رۆژێن شەمبی ڤەدگەریامە دهۆك دا بگەهمە دەواما خواندنێ.

سحارەکا زووی یا رۆژەکا شەمبی پەرتوکێن خواندنێ دگەل من بوون و ئەز ب ترومبێلێ ژ ليناڤا دچوومە دهۆك، ل زاڵگەها گەلیێ دهۆك ترومبێلا مە هاتە ڕاگرتن. وی دەمی ژئەگەرێ چالاکی و ڤەلڤینێن پێشمەرگەی ل دەڤەرێ، رژێمێ رێکارێن توند ل زاڵگەها دگرتنە بەر و هەر کەسێ ژ گوندان بەرەڤ دهۆك هاتبا جهێ گۆمانێ بوو ژلایێ رژێمێ ڤە.

سەربازەکێ زاڵگەهێ داخوازا ناسناما ژ مە کر، تەماشەی ناسناما من کر و پەرتوك دگەل من دیتن، **پسیار ژ من کر**: تۆ خویندکاری..؟

بەلێ..

پەرتوك ژ من ستاندن و ئێك ئێکە پشکنین، من دزانی یێ ل بەلاڤۆکێت لایەنێن سیاسی دگەڕیت، پارچە کاغەزەکا بچووك ژناڤ پەرتوکا فیزیایێ دەرێخست، من گۆتنەکا (ماوتسی تۆنگ) رێبەرێ شۆرشا مللی یا چینێ ب عەرەبی ل سەر نڤیسی بوو، پشتی خواندی **پسیار کر**..

ئەڤە چییە..؟

ئەو گۆتنا ناڤدارەکییە من یا ژ پەرتوکەکێ دەرێخستی..

ناڤچاڤێن وی بوونە گرێ، دیاربوو زمان حالێ وی دگۆت ئەڤ جورە گۆتن

و نڤیسینە بکێر ناهێن و جارەکا دی نە خوینی، بەلێ دەینەکر تنێ ب ئاڤریەکا غەزەب گرتی تەماشەی من کر و ئەم ب رێ ئێخستین.

ئەو گۆتنا من ل سەر پارچە کاغەزێ نڤیسی یا ماوتسی تۆنگ دبێژیت: (کەربێن من ژ مرنێ ڤەنابن و من تامایی د ژیانێدا نینە، ژبەرکو ئەز ناخوازم هەتا هەتایێ ل سەر رێیا ئاگری بچم..بەلکو تنێ من ئارمانجەك یا دژیانێدا هەی).

ئەم دەربازبووین، دناڤبەرا زاڵگەهێ و بەنزینخانا کەڤن یا تاخێ گەلیێ دهۆك مەودایەکێ کیم بوو، وێ سحارێ مامێ من عەبدولجەبار یێ ل ملێ جاددێ یێ راوەستیایی بوو، من زانی تشتەکێ هەی.

مامێ عەبدولجەبار ب دەستێ خۆ ئیشارەت کرە شۆفێرێ ترومبێلێ کو راگریت، ئەز پەیابووم و پیچەکێ ڤەدەر و خلوە کرم و **پسیار کر.**

ـ ئەرێ تە پەیوەندی ب چ رێکخستن و پارت و لایەنێن سیاسی ڤە نین..؟

ـ نەخێر.. ما چ چێبوویيە..؟

ـ دوهی ئێڤاری پۆلیسێن ئەمنی هاتینە مال و پسیارا تە دکر، ئەگەر تە تشتەك هەبیت باشترە ل خۆ هشیار بی و نە کەڤییە دەستێن وان.

ـ من چ پەیوەندی دگەل هیچ رێکخستنەکێ نینە.

ب راستی ژی من پەیوەندی دگەل (کۆمەڵا رەنجدەرێن کوردستانێ) هەبوو، بەلێ من خۆ بێدەنگ کر دا بزانم رەوش دێ چاوا بیت و کا چ روودایە..

وێ رۆژێ ئەز ژ ترسێ نە چوومە خواندنگەهێ، ل مال ژی ئەز گەلەك یێ هشیار بوون و دەستێ من ل سەر دلێ من بوو نەکو جارەکا دی بهێن و من بگرن. وی دەمی تنێ تێلەفۆنێن ئاسایی هەبوون، من پەیوەندی ب هەڤاڵەکێ خواندنگەهێ کر و **گۆتێ:** ئەڤرۆ ئەز ناهێمە دەوامێ، ئەگەر هندەك کەسێن بیانی پسیارا من کر، من ئاگەهدار بکە و هەڤالێ **من گۆت:** باشە..

ل دانێ ئێڤاری دووبارە من پەیوەندی ب وی هەڤالی کر، گۆتی تشتەك نینە و کەسێ پسیارا تە نە کرییە.

پشتی چەند رۆژەکا ئەز ڤەگەڕیامە خواندنگەهێ، بەلێ هێژ ترسێ ئەز نە

بەردابووم، من گەلەك ب هشیاری هاتنووچۆن دكر، زۆر جارا ئەگەر كەسەكی دەرگەهێ پۆلێ قوتابا دا ڤەجنقم من هزر دكر ئەڤە رەشەكێن ئەمنێ هاتینە دا من بگرن، بەلێ باشبوو چ تشتێ خراب نە روودا تنێ حێبەتی ئەو بوو بۆچی هاتبوونە مال و پسیارا من دكر، د ناخێ خۆدا ئەز یێ پشتراست بووم ئەوان هیچ زانیاری ل سەر پەیوەندییا من دگەل كۆمەڵا رەنجدەران نین، رەنگە وان دخواست من تاقی بكەن و كارڤەدانا من بزانن، ژبەركو ئەز ئێك بووم ژ وان خویندكارێن سەركێشییا گەلەك بزاڤ و چالاكیێن خویندكاران دكر.

ترس و هەڤركییا من نە بتنێ دگەل رژێما بەعس بوو، بەلكو پشتی ل ساڵا (1983) من پەیوەندی ب رێكخستنێن ئێكەتی نیشتمانی كوردستان كری، ئێدی پارتی دیمۆكراتی كوردستان ژی بوو هەلامەتەكێ سەهمێ ل پێشییا من، و دهەمان ساڵدا ئەز ژلایێ هێزەكا وێ پارتیێ ڤە هاتمە دەستەسەركرن و لهەمبەر كەفالەتەكا پێنج هزار دیناری و سوزنامەكێ هاتمە ئازادكرن.

سەرەڕای گڤاشتنان من و هەڤال و هەڤڕیێن خۆ دەست ژ كار و باوەریێن خۆ بەردنەدا، ل ساڵا (1985) ئەم وەكو هێل و شانەیێن رێكخستنا نهێنی ژلایێ ئێكەتی نیشتمانی ڤە هاتینە راسپاردن كو ل هەر دەڤەرەكێ گرووپەكێ چەكدار بهێتە پێكئینان، ل دەڤەرا دۆسكیان ئەز و چەند هەڤالێن دی هاتینە ژێگرتن و بەرهەڤكرن و چەك ژلایێ حزبێ ڤە بۆ مە هاتە دابینكرن.

ناڤەڕاستا ساڵێن هەشتیان ژ چەرخێ بیستێ یە، شەڕ دناڤبەرا عیراق و ئیرانێدا یێ گەرمە و دبلندترین ئاست و گوپیتكا خۆدا بوو، ل رێكەفتی 11 كانوینا ئێكێ یا ساڵا 1985، سوپایێ رژێمێ هێرشەك (وی سەردەمی مە دگۆتێ تەقەدومەك) ئینا سەر گوندێ ليناڤا، پشتی مە ب چەكەكێ سڤك و كێم شیان و تەقەمەنی شەڕ و بەرهنگاریەكا دژوار كری، ئەز ب گوللەكێ ژ ڕانێ خۆ یێ راستێ هاتمە هنگاڤتن و بریندار بووم.

ناهێتە ژبیركرن كو د وێ قۆناغێدا شەڕ و ناكۆكی و هەڤركی دناڤبەرا لایەنێن نوونەراتییا شۆڕشا كوردی ل دەڤەرێن ئازاد دكر یا دژوار بوو، نەخاسم دناڤبەرا ئێكەتی نیشتمانی كوردستان و بەرەیێ جود دا، كو مەبەستا مە نە ڤەگێڕانا وان رووداناپە، بەلێ

ل داویێ ژی هەردوو بەرە (جود و جوقد) ب مورکرنەکا رێککەفتنەکێ لهەڤهاتن و ل پەی وێ پێنگاڤێ هژمارەکا مەفرەزێن پێشمەرگێ ئێکەتی نیشتمانی کوردستان گەهشتنە دەڤەرا بادینان و من و هەڤالێن خۆ پەیوەندی ب وان مەفرەزا کر.

ل مەها خزیرانا سالا 1987 هێزەکا ئێکەتی نیشتمانی بسەرپەرشتییا شەهید ئازاد هەورامی گەهشتە دەڤەرا بادینان و بارەگەهێ مەلبەندێ چوار ل سەر زێی ل گوندێ زێوا نێروە دانا، مە وەکو هێزا دەڤەرێ خۆ گەهاندە بارەگەهێ مەلبەندی و ل ئێڤارییا هەمان رۆژا ئەم گەهشتین کو رێکەفتی پێنجی خزیرانا 1987 بوو، بارەگەهێ مەلبەندی ب دژواری ژلایێ فرۆکێن سوپایێ عیراقێ ڤە ب چەکێ کیمیاوی هاتە بۆردوومانکرن و چەندین هەڤالێن مە بریندار بوون کو بەندە سەلامێ ئەحمەدێ حەجی محێ لیناڤایی ئێك ژ وان بووم.

پشتی ماوەیەکی و تیماربوونا برینێن من، مەلبەندی کۆمبوونەك دگەل سەرجەم کادرێن دەڤەرا بادینان ئەنجامدا و بڕیارا پێکئینانا چوار کۆمیتەیان هاتەدان، کۆمیتا دهۆك و ئامێدیێ و شێخان و زاخۆ، ئەز وەکو ئەندام و بەرپرسێ رێکخستنا کۆمیتا دهۆك هاتمە دیارکرن.

هەتا سالا 1988 مە درێژی دا کارێ خۆ، کو ل تەباخا وێ سالێ شەڕێ هەشت سالێ عیراقێ و ئیرانێ بدووماهی هات و ئێکسەر پرۆسا ئەنفالان ژلایێ رژێما بەعس ڤە نەك بتنێ ل دژی هێزێن سیاسی و چەکدار بەلکو ل دژی خەلك و هەبوونا ژیانێ ل دەڤەرێن ئازادێن باشوورێ کوردستانێ دەستپێکر.

دووماهی قۆناغا ئەنفالێ ئەو پرۆسا ب ئایەتەکا قورئانێ هاتییە بناڤکرن، ل دەڤەرا بادینان بوو، ئەنفالکرنا بادینان هەشتەم قۆناغا وێ کریارا لەشکەری یا خویناوی بوو، ل رێکەفتی (25) تەباخێ دەستپێکر و یا بەردەوام بوو هەتا رێکەفتی شەشی ئیلونا سالا 1988 و زێدەباری بکارئینانا هەموو جۆرین چەکێ گران و قەدەغەکری ل دژی خەلکێ دەڤەرێ رژێمێ سیاسەتا ئەردێ سووتی جێبەجێ کر، ئانکو گشت گوندێن کوردستانێ وێرانکرن و تەڕ و هشك پێکڤە سۆتن و کرنە ڤێڕ و بەیار.

وەکو هەموو دەڤەرێن باشوورێ کوردستانێ، سەرانسەری دەڤەرا بادینان

ژ ژيان و خەلكى هاتە چۆلكرن، بەلێ سەرەڕاى وێ چەندێ بەندە دگەل هژمارەكا پێشمەرگێن كۆميتا دهۆك يا ئێكەتى نيشتمانى كوردستان وەكو پارتيزان ماوێ پێنج هەيڤا ماينە ل دەوروبەرێن دهۆكێ.

وى دەمى هەموو رێك ل مە هاتبوونە گرتن، بەلێ خۆشبەختانە پشتى پێنج هەيڤا ب هاريكارى و رێنيشاندەريا رێكخستنێن ناڤخۆيى ل دهۆك ئەم ب نهێنى و دناڤ جەرگێ رژێمێدا بۆ دەڤەرا پشدەر هاتينە دەربازكرن و ژ وێرێ ژى بۆ قەلادزێ و پاشان بۆ قاسمەڕەش هاتينە رەوانەكرن كو وى سەردەمى هێژ بارەگەهێ مەكتەبا سياسييا ئێكەتى نيشتمانى كوردستان ل قاسمەڕەش بوو.

وى سەردەمى بارەگەهێ مەڵبەندێ چوار ل باژێركێ شنو يێ رۆژهەلاتێ كوردستانێ هاتبوو ڤەكرن، پشتى ئەم گەهشتينە قاسمەڕەش من پەيوەندى ب بارەگەهێ مەڵبەندى كر و ئەز وەكو بەرپرسێ رێكخستنا مەڵبەندى هاتمە دياركرن.

ل سالا 1990 و پشتى سەرنەگرتنا چەندين هەوڵ و بزاڤ هاتينەكرن بۆ ڤەگەڕيانا مەفرەزێن پێشمەرگەى بۆ دەڤەرا بادينان من بڕياردا قەستا ژدەرڤەى وەلاتى بكەم و ل دووماهيێ ل وەلاتێ ئەڵمانيا بنەجهـ بووم.

ل ئەڵمانيا ديسان من هژمارەكا هەڤال و ئەندامێن ئێكەتى نيشتمانى پەيداكرن و ل گورەى رەوش و مەرجێن ژيانا پەنابەريێ مە دەست ب كارێ حزبايەتى كر.

من بەشدارى د پرانييا وان چالاكى و خۆپێشاندانان دا كر يێن بۆ پشتەڤانييا دۆزا كوردى ل ئەڵمانيا و زۆر جاران ل هندەك وەلاتێن ئەوروپا دا دكر.

كاركرن دناڤ كۆمەڵە و رێكخراوێن كورديدا ژدەرڤەى وەلاتى

ل سالا 1994 بەندە سەلام ليناڤايى بوومە ئەندام دكۆمەلا كلتورێ كورديدا ل باژێرێ هايدلبێرگ و خولەكا فێركرنا زمانێ كوردى ژلايێ كۆمەلێ ڤە بۆ هژمارەكا كورد و ئەڵمانان هاتە ڤەكرن و من وەكو مامۆستا وانەيێن فێربوونا زمانى پێشكێش دكرن. زێدەبارى وێ گروپەكێ داوەتێن كوردى دچوارچووڤێ كۆمەلا چوار چرا دا هاتە پێكئينان و من راهێنان پێ دكرن، ب هاريكارى و پشتەڤانييا چەندين هەڤالان مە

زنجیرەکا چالاکیان ئەنجامدا.

پێخەمەت فێربوونا زمانێ دایك مە خولێن فێربوونا زمانێ کوردی بۆ زارۆکێن کورد ژی ڤەدکرن و بۆ وێ مەبەستێ ژی مە دوو پۆل ڤەکرن و ئەز هاتمە راسپاردن وانەیان بۆ پۆلەکێ بێژم.

هەر ل ئەلمانیا و د سەردەمێ پەنابەریێ دا، چەندین سالان ل دویڤ ئێك مە بەشداری د پێشانگەها نێڤدەولەتییا پەرتۆکان دا دکر و من بهاریکارییا هژمارەکا هەڤالان بەشێ کوردی ل پێشانگەهێ برێڤەدبر کو ژلایێ حکومەتا هەرێما کوردستانێ ڤە دهاتە پشتەڤانیکرن.

ل سالا 2012 من بڕیار دا ڤەگەڕمە کوردستانێ، نوکە ل باژێرێ دهۆك ژیانێ دەرباز دکەم و ب رێیا کۆمەلا پێشمەرگێن دێرین هاتیمە خانەنشینکرن.

ئەڤە پۆختەك بوو ژ دەستپێك و پێڤاژوویا ژیان و کارێ من یێ حزبایەتی و کوردایەتی، درێژیا وی کاروانی دێ قووناغ قۆناغ بەحس کەین و ڤەگێرین.

ئەزێ خویندکار و راهێنانێن سەربازی

وەکو من دایە دیارکرن ل سالا 1983 ئەز خویندکارێ ئامادەیی بووم ل ئامادەیا برایەتی، وی سەردەمی جەنگێ عیراق و ئیرانێ د دەستپێکا گەرماتییا خۆدا بوو، هەردوو وەلات ب وی جەنگێ وێرانکار و بێ مفا ڤە وەستیابوون و بتایبەتی عیراق، ژبەرکو درب و گورزێن مەزن ژلایێ ئیرانێ ڤە دهاتنە وەشاندن، بەلێ هاریکاری و پشتەڤانییا وەلاتێن زلهێز نەهێلا عیراق بکەڤیت و مەرەم ئەو بوو هەژموونا دەولەتا ئیسلامی ل دەڤەرێ زال نەبیت.

رژێما عیراقێ زۆر یا پێدڤی هێزا مرۆڤی بوو، لەورا راهێنانێن سەربازی ب هەمو تەخ و چینێن جڤاکی دکرن، خویندکار ژی ژ وێ پێنگاڤێ ڤەدەر و قورتال نەبوون، ل دویف برِیارێ پێدڤی بوو خویندکاران ماوێ (15) رۆژان راهێنانێن چەکی و جەستەیی کربان دا ل دەمێن سەخت خویندکار ژی بۆ بەروکێن شەرِی هاتبانە رەوانەکرن.

رۆژەکێ چەند کەسەك ژ دەزگەهێن ئەمنی هاتنە خواندنگەها برایەتی، خویندکار کۆمکرن و چەند پەیڤەکێن حەماسییێن بێ سەروبەر گۆتن و پاشی داخوازکر گشت خویندکار بۆ ماوێ (15) رۆژان بەشداری راهێنانێن سەربازی بن، جهـ و ژڤان هاتنە دیارکرن و برِیار دان ل دانێ سپێدەهیان وانەیێن خۆ ل خواندنگەهێ وەربگرین و

ل دانێ ئێڤاری مەشق و راهێنانان بکەین .
مە هژمارەکا خویندکاران دناڤ خۆدا بڕیار دا بەشداریێ د راهێنانان دا نە کەین، وەکو هەڵویستەکێ نەتەوی مە نە دخواست پێگیریێ ب رێنما و بڕیارێن رژێمێ بکەین، ل دەستپێکێ هژمارا خویندکارێن ئەو هەڵویستە وەرگرتین زۆر بوون، بەلێ مخابن رۆژ بۆ رۆژێ کێم بووین، هەتا ل دووماهیێ ئەم تنێ چوار کەس ماین کو بەشداری د خولێن چەك و جەستەییدا نەکری، هەڵبەت چەندین جاران ئەم هاتینە ئاگەهدارکرن ئەگەر بەشداریێ نەکەین دێ تووشی کێشە و گرفتان بین بەلێ مە گوهدارییا وان نەکر.
ل رۆژەکا پێنجشەمبی و پشتی رێورەسمێن بلندکرنا ئالایێ عیراقێ ل گۆڕەپانا خواندنگەهێ رێڤەبەرێ برایەتی داخوازکر خویندکاران کر نە چنە د پۆلێن خواندنێ ڤە ژبەرکو ئاگەهداریەك ژلایێ دەزگەهێن ئەمنی ڤە هاتییە، و رێڤەبەری کاغەزەك ژ بەریکا خۆ دەرێخست و خواند و تێدا هاتبوو، خولا راهێنانێن خویندکاران یا بەردەوامە و ئەو کەسێن بەشداری نەکری دێ ژ خواندنگەهێ هێنە دەرێخستن، و ناڤێن خویندکارێن نە پێگیر خواندن و ناڤێ من ل سەرێ لیستێ بوو، د دویڤدا هەڤالێ من محەمەد عەبدوللا هاریکی و دوو هەڤالێن دی کو مخابن ناڤێن وان نە ماینە دبیردانکا من دا.
رێڤەبەری گۆت: ئەگەر هوون بەشداریێ د راهێنانان دا نەکەن، پێدڤییە ئێدی نە هێنە خواندنگەهێ، و ئەڤە بڕیارا دەزگەهێن ئەمنییە و هوون ژی بڕیارێ ل سەر چارەنڤیسێ خۆ بدەن.
مە چوار هەڤالێن بایکۆتا راهێنانان کری بڕیارا هاتییەدان دناڤخۆدا گەنگەشەکر، بەلێ چوار کەسا هیچ کاریگەری نابیت ئەگەر هەموو خویندکار ئێك هەڵویست نەبیت، لەوڕا ژ نەچاری مە بڕیاردا وەکو هەمیان بەشداری خولا راهێنانێ ببین ژبەرکو تنێ (15) رۆژ بوون و چارەنڤیسێ خواندنا مە گرنگتر بوو ژ هەڵویستەکێ بێ مفا.
د (15) رۆژێن خولا مەشق و راهێنانێدا سەرێ راهێنەران کو شارەزایێن سەربازی بوون گەلەك ب مەڤە ئێشا، ژبەرکو مە گوهدارییا وان نەدکر و نەخاسم ئەو ب زمانێ عەرەبی دگەل مە دئاخفتن و مە ب کوردی بەرسڤا وان ددا.
ل بیرا منە رۆژەکێ هندی راهێنەر دهات چارەیەکێ ل مە بکەت بەلێ

نەدشیا، نەچاربوو مە سزا بدەت و گۆتە مە ب غاردان هەرنە دووماهییا زەڤیەکا دەوروبەرێن خواندنگەهێ و بلەز ڤەگەڕن، بەلێ مە ب دەلیڤە زانی ب غاردان چووین و ل دووماهییا زەڤیێ روونشتین و بێهنا خۆ ڤەدا، راهێنەری هەر گازی دکر بەلێ مە گوهـ نەددایێ هەتا ئەم ب حەزا دلێ خۆ رابووین و ڤەگەڕیایین، هەرچەند راهێنەرێ مە گەلەك تۆڕە ببوو بەلێ نەدشیا چ سزایێن دی بدەتە مە.

خویندکار ل چەندین گۆڕەپانا هاتبوونە دابەشکرن بۆ مەشقدانێ، هندەك ل گۆڕەپانا بەرامبەر مزگەفتا ئازادی ل تاخێ گرێ باسێ، هندەك ژی ل گۆڕەپانا بنگەهێ لاوان ل نێزیك دێرا بەڕانی.

راهێنەرێ سەربازیێ وانە ددانە مە کەسەکێ عەرەب بوو، زۆر جارا ئاخفتنێن کرێت و نە ژهەژی دگۆتنە خویندکاران، ژخۆ خویندکاران ژێ قەبوول نەدکر و رۆژەکێ هێرش کرنە سەر کابرای و دا بەر مست و شەق و پێهنا و تڤەنگا وی ژ دەستا ئینا دەر و خویندکارەکی ب قوونتاغەك ل سەرێ راهێنەری دا شڕکێن خوینێ ژێ هاتن، ئێدی کێشە مەزن بوو و سەرباز و هێزێن ئەمنی هاتن و دەست ب دیڤچوون و ڤەکولینان کر کا ئەگەرێن وێ کریار و روودانێ چ بوون، خویندکاران ژی پێداگیری کر کو قەسە و گۆتنێن کرێت دگۆتن، هەر چاوا بیت کێشە هاتە بێدەنگکرن، پۆلیس و ئەندامێن هێزا ئەمنی دیڤچوون دکر کێ سەرێ راهێنەری شکاندییە، بەلێ خویندکاران ئەنجامدەر ئاشکرا نەکر، و رۆژا پاشتر رەڤدەکا ئەمنێ هاتە برایەتی و گازندە ژ رێڤەبەری و خویندکاران دکرن.

خواندنا وێژە و هونەرێ کوردیێ کلاسیك تامەکا خوش هەبوو

هێژ د تەمەنێ گەنجاتیێ دا من مەرەڤا خواندنا هەلبەست و وێژەیا کلاسیك یا کوردی هەبوو، زێدەباری خواندن و دەربازکرنا پەرتۆکێن خواندنگەهێ من پرانییا رۆژنامە و پەرتۆکێن وی سەردەمی و یێن کەڤنتر ژی پەیدا دکرن و دخواندن، کاریگەرییا هەلبەستێن ئەحمەدێ خانی و مەلایێ جزیری و سەیدایێ جەگەر خوین و گەلەك هەلبەستڤانێن دی ئەز رادکێشامە دناڤ وێژەیا کوردی دا، رۆژ بۆ رۆژێ

هزرێن من د وی بواریدا زەنگین دبوون و ڤەرێژا هزر و بیرێن هەڵبەستڤانێن کلاسیك زێدەتر ب دۆزا کوردی ڤە گرێ ددام، ئێدە هەر دیوان و مەیدانەکا هەستێن نەتەوی تێدا ڤەلڤیبان، ئەز سەرچەمکێ وێ گۆڤەندێ بووم.

دەستپێکا دەها هەشتێ بوو ژ چەرخێ بووری، مە چەند هەڤالێن خویندکار ل ئامادەیا برایەتی دانوستاندن دەرباری کارکرنێ دبوارێ شانۆییدا دکرن، مە هندەك بزاڤ کرن بۆ ئامادەکرنا هندەك کورتە شانۆیێن ئاسایی بۆ یادێن نەوروز و جەژنێن مامۆستا و خویندکاران و شیایین چەند کارەکێن جوان ژی نمایش بکەین، وێ پێنگاڤێ گوهرینەك د ژیانا من دا پەیداکر، ژبەرکو ئێکەم جار بوو ئەز بسەرکەڤم دەپێ شانۆیێ و لهەمبەر خویندکاران باخڤم و بشێوەیەکێ نخافتی بەحسێ دۆزا گەلێ کورد بکەم.

ل پەی وێ پێنگاڤێ مە بیر ل وێ چەندێ کر تیپەکا شانۆیێ ژ دەرڤەی چوارچووڤێ خواندنگەهێ دامەزرینین، هەڵبەت ل پێشتر ژی بزاڤێن شانۆیێ ل دهۆك هەبوون و کار و چالاکیێن خۆ ئەنجام ددان و هژمارەکا ئەکتەر و نڤیسەر و دەرهێنەرێن شارەزا د وی بواری دا کاردکر و شانۆگەرییێن جوان و کاریگەر پێشکێشی خەلکێ دهۆك دکرن، گەلەك کەسێن چەلەنگ د بوارێ شانۆیێ دا کاردکر بەلێ رۆلێ مامۆستا ئیبراهیم سەلمان زاویتەیی و سەعید زەنگەنگە و موەفق روشدی و عەبدوللا هروری و گەلەکێن دی یێ زیق و بەرچاڤ بوو و ب شیانێن خۆ یێن هزری و هونەری شانۆیا کوردی ل دهۆك ئاڤراند و ئێخستە سەر پییا.

هێژ ناڤێن هندەك ژ شانۆگەرییێن وی سەردەمی هاتینە نمایشکرن دبیردانکا من دا ماینە، مینا شانۆگەریا لێبووك داستانا مەموزینێ دگهوریت، گوندەك و گوندورەك یێن مامۆستا ئیبراهیم سەلمان، فیلێ تە ئەی مەلکێ زەمانی ژ نڤیسینا سەعدوللا ونوس و عەبدوللا هروری وەرگێرابوو سەر زمانێ کوردی، وان شانۆگەریان دەنگڤەدانەکا باش ل دهۆك دورستکربوو.

هەولێن مە نە راوەستان هەتا خەونێن بووینە راستی و ئەم ب نیاسینا تیپا شانۆیا بزاڤ ل دهۆك ئاشنا بووین، هەڤاڵ و خویندکارێن حەزا کارکرنێ هەی تەڤلی وێ تیپێ بوون و دەست ب بەرهەڤی و لێگەریانا دەقێن شانۆیان کر، هەتا شانۆگەریا

بزاڤ هاتییە پێشكێشكرن و مخابن من ئەو دەلیڤە نەبوو بەشداریێ تێدا بكەم.

تیپا شانۆیا بزاڤ ل چواری تەباخا 1979 ژلایێ هەر ئێك ژ ئازاد عەبدوللا و بایزێ عەمەری و ریفعەت رەجەب و وەلید مەحمود و عەبدوللا هروری ڤە لژێر درویشمێ (كارێ مە كار و پەیڤا راستە) هاتە دامەزراندن.

پشتی دەمەكی ژ دامەزراندنا تیپا بزاڤ، بەرهەڤی بۆ شانۆگەرییا (گەنجێن مهابادێ دیوارێ دمدمی ئاڤا دكەن) هاتنكرن كو ژ نڤیسینا زبێر مایی و دەرهێنانا ئازاد عەبدوللای بوو.

ژ بەركو وی سەردەمی عیراق دشەرەكێ وێرانكار دابوو ل دژی ئیرانێ، هەموو دوریشمێن مە ل سەر رۆژهەلاتێ كوردستانێ بوون و هەر كارەكێ دەربارێ شورەشا كوردی ل رۆژهەلاتێ كوردستانێ هاتباییە پێشكێشكرن، دەستهەڵاتێ چاڤپۆشی لێ دكر.

شانۆگەری دەربڕین بوو ژ روودان و رۆژانێن دناڤا زیندانان و بەرخۆدانا گەنجێن كورد لهەمبەر زورداریيا داگیركەران و بویەرێن رۆژانە بسەرێ گەلێ كورد دهاتن، بۆ نموونە ئێك ژ دیمەن و گۆتنێن دشانۆیێ دا هاتینە نمایشكرن و مایینە ل بیرا من (گەنجەكێ كورد ب جلوبەرگێن كوردی دجاددەكێدا دەرباز دبوو، سیخۆرەكێ ئەمنێ دهێتە پێشییا وی پسیار ژێ دكەت: ئەڤە چ جلوبەرگن تە لبەرخۆ كرین..؟ ما تو نزانی لبەركرنا جلوبەرگێن كوردی قەدەغەیە..؟ ئەو گەنجە بەرسڤێ ددەت و دبێژیت: ئەڤە كار و كوكێ باب و باپیرێن مەیە، لەورا ژ خوینێ سور نەبن ژبەرخۆ ناكەین) مەبەست ژ هەر رستە و دیمەن و گۆتنەكێ ب رێیا شانۆیێ زیقكرنا زولم و زۆرداریيا دەستهەڵاتا عیراقێ بوو، بەلێ مە ئەو راستییە ب ناڤێ رۆژهەلاتێ كوردستانێ دنخافت دا بشێین نمایش بكەین.

شانۆگەریا ناڤبری چەند جاران ل دهۆك هاتە نمایشكرن، دەنگڤەدانەكا باش ل پەی خۆ ئینا و هەموو جارەكێ هۆڵ مشتی بینەر دبوو و خوشیەكا باش ژێ وەردگرت.

پشتی دەمەكی ئەم ژلایێ رێڤەبەرییا چالاكیێن قوتابخانان ڤە هاتینە ئاگەهداركرن بۆ بەشداریێ د فیستەڤاڵەكا شانۆیێ دا ل باژێرێ تكریت، وی دەمی یوسف ئیشە رێڤەبەرێ چالاكیێن قوتابخانان بوو. مە دەست ب بەرهەڤی و پرۆڤەیان

کر ل سەر شانۆگەرییا (گازیەك ژ کاوەی) کو ژ نڤیسینا عەبدوللا ئیسماعیل هروری و دەرهێنانا گورگیس پوترس بوو، هەموو کار و بەرهەڤیێن مە بۆ ژڤانێ دیارکری تمام بوون، رۆژەکێ بەری فیستەڤالێ تیپا مە دگەل یوسف ئیشە و زیرەکێ باشنڤیس بەرەڤ باژێرێ تکریت کەفتینە رێ.

ل تکریت ئەم ل دویف وان ناڤونیشانان چووین یێن بۆ مە هاتینە دیارکرن کو بشەڤ لێ بمینین، جهێ مە ل قاتێ دوویێ ل بنگەهەکێ گەنجان بوو کو ژ چەند ژوورەکا پێك دهات. کەسەك دگەل مە بسەرکەفتە قاتێ دوویێ و هەڤدەم چەند کەسەکێن دی بخێرهاتنا مەکر و گۆت: باژێرێ سەرۆکێ فەرماندە سەدام حسێن بخێرهاتنا هەوە دکەت و هندەك دوریشم ڤەگێڕان، ئەو کەسێ دگەل مەدا دخواست ئەم ژی هەمان دوریشم ڤەگێرین، بەلێ مە مرادا وی بجهـ نەئینا، و هەلویستێ مە زۆر پێ نەخۆش بوو، بەلێ هیچ کارڤەدانەك نەبوو ژبەرکو ئەم مێهڤانێن فەرمی و بەشدارین فیستەڤالێ بووین.

مە شەڤا خۆ ب شەڤبێریەکا درێژ یا ستران و سوحبەتان دەربازکر، ل رۆژا د دویفدا چووینە هۆلا فیستەڤالێ، هژمارەکا شانۆگەریان هاتنە پێشکێشکرن، بوو گەڕا مە نمایشکرنا (گازیەك ژ کاوەی) ب زمانێ کوردی، هەرچەند ئامادەبوویی کو هۆل پڕ کربوو د زمانێ مە نە دگەهشتن، بەلێ ب بێدەنگی تەماشە دکر و گوهداری دکر.

شانۆگەری بدووماهی هات، مە ستافێ کاری پێکڤە ل سەر دەپێ شانۆیێ سلاڤی ئامادەبوویان کر، ب راستی ژی وەك رێزگرتن هەموو پێکڤە ب چەپلەقوتان ژ پێش مەڤە رابوون کو دلخۆشیەك لجەم مە پەیداکر و ل دووەم رۆژ ئەم ڤەگەڕیاینە دهۆك.

لێبوورینەکا سەرۆکێ فەرماندە و سەرکردایەتیا حزبێ ئەم قورتالکرین

برایەتی دچاڤێن رژێما بەعس دا وەکو ناڤەندەکا پێگەهاندنا شوڕەشگێرێن کورد بوو، خویندکارێن وێ گەلەك دگرێدای دۆزا خۆ یا نەتەوی بوون، هەم خویندکار و هەم مامۆستا بەردەوام ل ژێر چاڤدێری و گڤاشتنێن دەزگەهێ ئەمنێ بوون، نەخاسم ل وەرزێن بوهارێ و بتایبەتی ل ئادارێ کو نەورۆز و چەندین یادێن نیشتمانی

و نەتەوی تێدانە و ل بوهارێ گەشت و سەیرانێن خویندکاران دهاتنە رێکخستن و ئەنجامدان، هەڵبەت هیچ گەشتەك بێی کێشە بدووماهی نەدهات ژبەرکو بوهار و نەورۆز و سرۆشت و هەبوونا تەڤگەرِا ئازادیێ داینەمۆیێ ئازراندنا هەستێن نەتەوییێن وان گەنجان بوون، دەستهەڵاتا بەعس ئەو راستییە باش دزانی و هەڤدەم دگەل وەرزێ بوهارێ و دەستپێکرنا گەشتێن خویندکار و خواندنگەهان پێرابوونێن توند دگرتنە بەر و دەلیڤە نە ددا هیچ گەشتەکا خویندکاران بێی بەشدارییا هژمارەکا سیخورِێن ئەمنێ یان رەفیق بەعسیان هاتبانە ئەنجامدان.

دەم بوهارا ساڵا 1983 بوو، ئەز ل قۆناغا شەشێ ئامادەیی بووم، رێڤەبەرییا خواندنگەهێ رازەمەندی دەربرِی بۆ ئەنجامدانا گەشتێن خویندکاران و رۆژەك بۆ سەیرانێ هاتە دیارکرن. ل سپێدەهییا رۆژا دیارکری پرانییا خویندکاران (کچ و کورِ) ب جلوبەرگێن کوردی ل بەر دەرگەهێ برایەتی سواری ترومبێل و پاسا (کوستەرا) بوون، ژمە وێڤەتر هژمارەکا ترومبێلێن سیخورێن ئەمنێ دراوستای بوون و خۆ بەرهەڤکربوو دگەل مەدا بهێنە سەیرانێ، ئەوێ رەفتارێ گێولێ خویندکاران نەخۆش کر بەلێ دیسان ئەم دگەل وان جورە پێرابوونان راهاتبووین و مە گەلەك پویتە پێ نەدکر، بەلێ یا جهێ کەرب و حێبەتیێ و بەری ب رێ بکەڤین هەر سیخورەك سواری پاسەکا خویندکاران بوو و برِیارا وان ئەوبوو دەلیڤێ نەدەن هیچ کەسەك نە ئاخڤیت یان سترانەکێ بێژیت. ترومبێلەکا رێڤەبەرییا ئەمنێ کو ئەفسەرەك ب پلا نەقیب دگەل هژمارەکا پۆلیسان تێدابوون کەفتە پێشییا کاروانێ ترومبێلێن خویندکاران کو مەبەست ئەو بوو گەشتا خۆ ببەینە سەیرانگەها کەلەکێ ل نێزیك بازێرێ هەولێر، هێژ ئەم ژ دهۆك نە دەرکەفتین خویندکاران دەست ب چەپڵەقوتان و ڤەگێرِانا سرودا (ئەی رەقیب) کر، سیخورێن ئەمنێ گەلەك هەوڵ دان مە بێدەنگ بکەن بەلێ بێ مفا بوو هەتا گەهشتینە ناڤ دارستانێن کەلەکێ خویندکار ژ گۆتنا سرودێن نیشتمانی بێ دەنگ نەبوون.

رۆژەکا خۆش و پری هێز و هەستا نەتەوی ب سەر مەدا دەرباز بوو، ل دانێ ئێڤاری و دەمێ ڤەگەرِیانێ مە داخواز ژ مامۆستایان کر د بازێرێ مووسل دا ڤەگەرِین و مامۆستا رازیبوون، ئەم ب کاروانەکێ درێژ یێ پاس و ترومبێلا گەهشتینە

تاخێ زهور، ژ نشکەکی ڤە ترومبێلێن پێشیێ راوەستیان و قەرەبالغەك دورست بوو، ئەم ژ کوستەرا پەیا بووین دا بزانین چ قەومییە، دیاربوو بارهەلگرەکێ کو شۆفێرێ وێ عەرەب بوو و ترومبێلا هەڤالەکێ مە کو خەلکێ سێمێلێ بوو روودانەکا کری و ژ وێ ئەگەرێ شەڕەك دناڤبەرا واندا پەیدابوو و خویندکاران شۆفێرێ بارهەلگرێ دگەل دوو کەسێن دی قوتاینە و ژلایێ خۆڤە مامۆستایان هەوڵددا کێشەیێ چارەسەر بکەن و خویندکاران سواری ترومبێلا بکەن. کێشە بساناهی چارەسەر نەبوو، دەمەکی تەماشە دکەم ترومبێلەکا ژ جۆری ڤۆلڤۆ ل بەرامبەر مە ل ملێ دیێ جاددێ راوەستا و کەسەك ژێ پەیابوو و خەنجەرەك یا د دەستان دا و هێڕشی هەڤالێن مەکر، بەلێ دگەل گازیا مامۆستا محەمەد سەدیق ئێتیتی و ڤەگێڕانا سرودا ئەی رەقیب، هەر زووی ئێك ژ خویندکاران دەست دا بەرەکی و داوەشاندێ ل پشتا پاتکا وی دا و پاشی سێ چارەك پێوەرهاتن و ل بەر گوپالێن کنێری نەرمژاند، کابرا هندەك گەهشت خۆ ژ دەستێن مە قورتال بکەت و بازدا.

محەمەد سەدیق محەمەد تاهر ئێتیتی مامۆستایێ بیرکاریێ بوو، کەسەکێ هێژا و خۆشەویست بوو دناڤ خویندکاران دا، کەسەکێ ژیر و ئارام بوو، بەردەوام هەوڵ و شیرەتێن وی بۆ خویندکاران پێخەمەت پاراستن و سلامەتییا وان بوون، بەلێ د وێ رۆژێدا و پشتی مامۆستای ژلایەکی ڤە فشارێن سیخورێن ئەمنێ ل سەر خویندکاران و ژلایەکێ دیڤە دیمەنێ وی کابرایێ خودانێ خەنجەرێ دیتین، ئێدی ب دەنگەکێ بلند ئەی رەقیب ڤەگێرا و گازی کرە خویندکاران کو بەرهنگاری کابرایێ عەرەب ببن، هەڵبەت وی هەڵویستێ مامۆستا محەمەد سەدیق ئێتیتی دەنگڤەدانەکا مەزن لپەی خۆ ئینابوو.

شەڕ و کێشە بدووماهی نەهاتبوو، پشتی لێدانا شۆفێرێ بارهەلگرێ و کەسێن دگەلدا و خودانێ خەنجەرێ، ترومبێلەکا پۆلیسان گەهشتە جهێ شەڕی و بێی پسیار و بەرسڤ هێرشی خویندکاران کر، ئێدی خویندکاران ژی بەرەڤانی کر و ب دار و بەرا دانا پۆلیسا و ترومبێلا وان ژی پەلخاند، یا ژ هەمیێ خرابتر ئەو ئێك ژ خویندکاران ب بلۆکی ل سەرێ پۆلیسەکی دا و ل دویڤ زانیاریێن پشتی روودانێ گەهشتین

وی پۆلیسی گیانێ خۆ ژ دەستدابوو، دگەل وێ چەندێ هێزەکا زێدەتر یا پۆلیس و ئەمنێ گەهشتن و لبەربوو تولا خۆ ڤەکەن، بەلێ دیسان خویندکار لێ هاتنە دەست و بەرهنگاریەکا دژوار کرن، هێدی هێدی چەکدار و هێزێن ئەمن و پۆلیسان ل دەردورا مە زێدەبوون وەسا دیاربوو کێشە یا مەزن بوو و سەرجەم رێڤەبەری و دەزگەهێن ئەمنی پێ هاتبوونە ئاگەهدارکرن.

هێز و چەکدار و رەشەکێن رژێمێ بێ هیڤی بوون کو بشێن بەرهنگارییا خویندکاران ب لێدان و ترساندنێ راگرن ئێدی دەست ب تەقێ کر، ل دەستپێکێ ب چەکێ کلاشینکۆڤان تەقە دسەر سەرێ مەڕا کر، پاشی لیلیێن تڤەنگا شووڕکرن و راستەوخۆ خویندکار ب ئارمانجگرتن و چوار هەڤالێن مە برینداربوون (فەرسەت کەمەکی) ب دوو گوللەیان ژ دەستێ خۆ برینداربوو و تووشی خوینبەربوونەکا ب‌مەترسی بوو، (خالد سالح بێسفکی) کو هەڤالەکێ من یێ نێزیك بوول سالا 1976 مە هەڤدوو نیاسی بوو، گوللەك ب پێ کەفت، هەر وەسا گوللەیەك ب پێ خویندکارەکێ دی کەفت بناڤێ (حوکمەت) و هژمارەکا دی یا خویندکاران ب سڤکی برینداربوون.

هێزێن رژێمێ تاخێ زهور یێ باژێرێ مووسڵ بتمامی دوورپێچ و کۆنترۆڵ کربوو هەمووو سەرێن جاددا گرتبوون، ئەم بنەچاری سواری ترومبێل و کوستەران کرین و ڤەگوهاستینە بنگەهێ پۆلیسێن زهور. هژمارا مە زێدەتر بوو ژ (300) خویندکارێن برایەتی، بەلێ پرانییا هەڤالێن مە ئاگەهی روودانێ نەبوون و مەودایەکی ژ باژێرێ مووسل دوورکەفتبوون، ب رێڤە شۆفێرەکێ کورد ئەو ئاگەهداری روودانێ کرن، بەلێ ژبەرکوو دوورکەفتبوون و هێزێن ئەمنی ژی هەمووو رێك داییخستبوون نەشیان ڤەگەڕنە دهەوارا مە.

زێدەتر ژ سێ دەمژمێران ئەم هێلاینە دحەوشا بنگەهێ پۆلیسێن زهور دا، هژمارەکا زۆر یا پاسەوانان ب چەکێ کلاشینکۆڤان دەوروبەرێن مە گرتبوون، ژ نشکەکی ڤە فیشەکەك ژ دەرێ تڤەنگا پۆلیسەکی پەشی، هەمووو حێبەتی مان و ل هەڤدوو نێرین کا کی هنگافت بەلێ چاك و خۆشبەختانە گوللە ب دیوارەکی کەفت.

کێشمەکێش ل سەر بابەتێ مە گەهشتە دناڤبەرا پارێزگار و رێڤەبەرییێن

پۆلیس و ئەمنێ دا ل دهۆك و مووسل، پارێزگارێ دهۆك ژ ترسێن دورستبوونا خۆپێشاندانان پێداگیری ل سەر ئازادکرنا مە دکر و ب گەفلێکرن بەرپسیارییا هەر پێشهاتەکێ دئێخستە ستوویێ پارێزگار و پۆلیس و ئەمنا مووسل.

دیاربوو داکو رەوش زێدتر ئالۆز نەبیت، ئەفسەرەك ب پلا عەمید هاتە دەف مە و وەرگێرەکێ کورد دگەل خۆ ئینابوو، گۆتنە مە: هەوە زێدەگاڤیێن مەزن کرن، ئارامییا ڤی باژێری تێکدا، بەلێ ژبەرکو هوون خویندکارن سەرۆکی و سەرکردایەتییا حزبێ ل هەوە خۆشبوون، ب ئارامی سواری ترومبێلێن خۆ ببن و نابیت هیچ بزاڤەکا خراب بکەن و ڤەگەڕنە مالێن خۆ.

ئەم ژ حەوشا بنگەهێ پۆلیسان دەرچووین و سواری ترومبێل و کوستەرا بووین، دیاربوو هەموو ترومبێل و کەلوپەلێن مە پشکنی بوون و گەلەك تشتێت مە دیار نەمابوون و کوپالێ من ژی یێ بەرزە بوو، ئەو کوپال مامێ من یێ رەحمەتی رەمەزانێ عەبدولقادرێ لیناڤایی ڤە بۆ من چێکربوو.

هێژ ئەم ب رێڤەبووین، دەنگوباسێن شەڕێ تاخێ زهور بەری مە گەهشتبوونە دهۆکێ، بەر دەرگەهێ خواندنگەها برایەتی مشتی خەلکێ باژێری و کەسوکارێن خویندکاران ببوو، هەر ئێکی پسیارا کوڕ و کچێن خۆ دکر.

خویندکاران برینێن هەڤالێن بریندار ب لەوەندیێن سەر شەل و شەپکا گرێدابوون، ئەو چوار کەسە ب ترومبێلەکا حکومەتێ هاتبوونە رەوانەکرن و ڤەگوهاستن بۆ نەخۆشخانەکا دهۆکێ بۆ چارەسەریێ.

تراژیدی و کۆمکوژییا گەنجێن دهۆك ل (مرکز شباب)

ساڵ 1984 بوو، چوار ساڵ بسەر جەنگا وێرانکەرا عیراق و ئیرانێ دەربازببوون، هەردوو وەڵات ژ هەموو روویەکی ڤە توشی زیانێن مرۆڤی و ئابووریێن مەزن ببوون و ماندیبوونەکا ئێکجار مەزن ب هەردوو لایەنێن بشەڕچووی ڤە دیار ببوو. ئیران وەڵاتەك مەزن و خودان رووبەرەکێ بەرین و شیان بوو د بەرهەمئینان و خۆ برێڤەبرنێدا، بەروڤاژی وێ عیراقێ زێدەتر پشتبەستی ب هاریکاریێن دەرەکی و هاوردەکرنێ دکر هەتا بۆ دابینکرنا خۆراك و جلوبەرگ و سادەترین پێدڤیێن ژیانا رۆژانە یا خەلکی.

رۆژ بۆ رۆژێ بەرووکێن شەڕی گەرم دبوون، ئاسوویێ بدووماهی هاتنا وی جەنگی بهیچ شێوەیەکی یێ دیار نەبوو، زێدەباری وێ چەندێ کێم مال و ماڵبات ل عیراقێ هەبوون ب خوینا کورێن خۆ خویکا شەڕی نەدابیت. خەلك بێزار بوو، ئێدی گەنجێن ناڤێن وان بۆ تەڤلیبوونا خزمەتا سەربازی دهاتن دەرڤین، ل دەڤەرێن کوردستانی هندەك دبوونە پێشمەرگە و هندەکا خۆ ل گوندا دپاراست و دبوونە (هارب) و هژمارەکا زۆر ژی هەبوون پێخەمەت پاراستنا گیانێ خۆ پەیوەندی ب فەوجێن چەتا دکرن کو ل وی دەمی زێدەتر ژلایێ سەرۆك عەشیر و کەساتییێن بەرنیاسێن کۆمەڵایەتی ڤە

دهاتنە تۆمارکرن،هندەك كەسێن دی هەبوون خۆ دناڤ مال و تاخ و کولانێن باژێران دا دڤەشارت، ل باشوورێ عیراقێ ژی رەوش ب هەمان شێوە بوو، ئەوێن ژ خزمەتا سەربازیێ درەڤین، خۆ دناڤ گەڕاڤێن قەرەمیدا ڤەدشارتن.

ئەڤێ چەندێ کارتێکرنەکا خراب کربوو سەر هێزا مرۆڤییا بەرووکێن شەڕی و بەردەوام هژمارا سەربازان کێم دبوو، پێخەمەت دانانا سنۆرەکی بۆ رەڤینا گەنجان رژێما بەعس بڕیارا دا هەر کەسێ ژ خزمەتا سەربازیێ برەڤیت و بهێتە دەستەسەرکرن سزایێ وی کوشتن و گوللەبارانکرنە، بەلێ دیسان بڕیارا رژێمێ نەبوو رێگر ل رەڤینا گەنج و سەربازێن ل بەرەیێن ئاگری دجەنگین.

رژێمێ هەوەکا دیڤچوون و لێگەریان و دەستەسەرکرنا کەسێن (هارب) ل سەرجەم پارێزگەهێن عیراقێ دەستپێکر، ئێکەم جار دەنگۆیێ کوشتنا هژمارەکا گەنجان لبەر چاڤێن خێزان و کەسوکارێن وان و دناڤ خەلکی دا ل پارێزگەها سلێمانیێ بەلاڤبوو، پاشان ل هەولێرێ ژی بهەمان شێوە دەنگوباسێ گوللەبارانکرنا چەندین کەسێن فیرار ژ عەسکەریێ هاتە بهیستن، کوشتنا وان گەنجان د خڕڤەکرنەکا جەماوەریدا و لبەرچاڤێن خێزان و کەسوکاران رەفتارەکا وێڤەتربوو ژ هۆڤاتی و دڕندەیێ، مەبەست ژی ئەوبوو ترسەکا مەزن دهناڤێن خەلکیدا دورست ببیت و ئێدی وێرەکیێ نەدەنە خۆ بەروکێن شەڕی بجهـ بهێلن و خۆ دناڤ باژێراندا ڤەشێرن.

هەڵمەتا دیڤچوون و لێگەریانێ ل دهۆك ژی دەستپێکر، مەفرەزێن پۆلیس و ئەمنێ و رەفیق بەعسیا تاخ ب تاخ، کولان ب کولان و مال ب مال ل هاربا دگەریان، زۆر جارا ل درەنگی شەڤ بسەر مالاندا دگرت و دەستێ خۆ ژ چ تشتەکی ژی نە دپاراست، د وێ هەڵمەتێدا هژمارەکا گەنجێن دهۆك بوونە نێچیرا سیخورێن رژێمێ.سپێدەهیەکا زووی بوو ئەم گەهشتینە ئامادەیا برایەتی، وەسا دیاربوو باژێر پێ گوهشی و شەپرزەیە، مە وانێن خۆ بدورستی تمامکرن و پشتی ژ خواندنگەهێ دەرکەفتین مە زانی رژێمێ هژمارەکا گەنجێن دهۆك ژی یێن گوللەبارانکرین.

چیرۆك ژ دەڤێ خویندکارەکی..

دبێژیت: پشتی سحارێ ئەز ژ مال دەرکەفتیم و گەهشتیمە خواندنگەهێ،

د وانا دوویێ دا کو رەنگە دەمژمێر نەهـ هەتا نەهـ و نیڤی سپێدێ بوو، خزمەتکارێ خواندنگەهێ دەرگەهێ پۆلێ قوتا و هاتەژوور، کاغەزەك دا دەستێ مامۆستایێ مە، پشتی مامۆستای خواندی گۆت رابن هەرنە ژدەرڤە..! دگەل ڤەگێڕانا روودانێ سیمایێ وی خویندکاری یێ پڕی ترس و سەهم بوو، بەلکو دبەڕڕا دکرە گری.

بـەردەوام دبیت: زێدەتر ژ دەهـ پاسا (کوستەرا) لبەر دەرگەهێ خواندنگەهێ درێز بوون، هەر پاسەکێ رەشەکەکێ سمبێل بۆق و ئەنی دەق یێ سوار بوو، وەسا دکەرب گرتی بوون دابێژی دووپشکی یا بناڤ چاڤێن وان ڤەدای، خویندکار وەکو پەزی سواری پاسا کرن، کەسێ نە دزانی مەبەست چییە و مەقسەد کیڤەیە.. تنێ رێڤەبەرێ خواندنگەهێ هاتبوو ئاگەهدارکرن و ژێرا گۆتبوو دێ پشتی دەمژمێرەکا دی خویندکاران ڤەگەڕینین. مە وەسا هزر دکر وەکو هەرجار دێ مە بەنە رێپیڤانێ (مەسیرێ) بەلێ ڤێ جارێ یا جیاواز بوو.

ئاخفتن هێژ یا وی خویندکارییە یێ کۆمەڵکوژی بچاڤێن خۆ دیتی.. بەرێ کوستەرا دا گۆڕەپانا (مرکز شباب) کو دکەفتە رۆژئاڤایێ باژێری بەرامبەر (مازی مارکێت) یا نوکە. ئەم ژ پاسا پەیا بوویین، بسەدان خویندکار و خەلکێ مەدەنی یێ دگۆڕەپانا (مرکز شباب) دا خڕڤەکرین و ب هێزێن پۆلیس و سەربازی و ئەمن و رەفیقا دوورپێچکرین.

بەردەوام ل خەلکی دخورین.. بێ دەنگ بن.. ب رێز راوەستن.. کەس هەوڵ نەدەت ژ ڤێری بچیت دێ هێتە سزادان.

سەروچاڤێن خویندکاران و خەلکی د پڕی پسیار و حێبەتی بوون.. ئەرێ چ چێبوویە..؟ دێ چ رووی دەت..؟ ڤان چ ژ خەلکی دڤێت..؟ تو بێژی ڤی خەلکی هەمیێ ببەنە (جیش الشعبی)..؟ و چەندین پسیارێن دی د سیمایێ خەلکی دا دهاتنە خواندن.

پشتی دەمەکێ کورت سێ ترومبێلێن سەربازی ئیڤایەك و دوو واز کو دگۆتنێ (جێب) گەهشتنە نیڤا گۆڕەپانێ، ئەفسەرەك و دوو سەرباز ژ ترومبێلا ئێکێ پەیا بوون، ترومبێلا دوو یێ ژی چەندین سەرباز ژێ هاتنە خوار و دەردورا ئیڤایێ گرتن و دەرگەهێ وێ یێ پشتی ڤەکرن، هژمارەکا گەنجان ب لێدان و پاڵدان و قەسێن کرێت پەیاکرن،

چاڤێن وان دگرێدای و دەستێن وان ژ پشتێ ڤە دکەلەبچەکری بوون، خەلکێ خڕڤەکری هەمی سنگەپێ و مەندەهۆش و بێ پێژن بوون، وەکو مە زانی دایك و باب و خویشك و براێین وان گەنجێن گرتی ژی ب زووری ئینابوونە گۆڕەپانێ.

گوللەبارانکرنا گەنجان ل (مرکز شباب) روودانەکا جەرگبڕ و ناڤدارە، ئەو خویندکارە پێڤە دچیت و دبێژیت: هەر گەنجەك ب ستووینەکێ ڤە گرێدا، پاشی ئەفسەرێ ژ ترومبێلا (جێب) داکەفتی هاتە نیڤا گۆڕەپانێ و ب دەنگەکێ بۆڕ و بلند گازی کر: تەماشەی ڤان تاوانباران بکەن.. خیانەت ل گەل و وەلاتێ مە کری.. ئەڤە کۆمەکا ترسنووکانە.. ژبەروکێن شەڕێ کەرامەتێ ل دژی فارسێن مەجوسی رەڤینە.. لەوڕا ل دویڤ بڕیارا سەرکردایەتییا شورەشێ دێ گەهنە سزایێ خۆ یێ عادیلانە.. دێ ڤان خیانەتکاران کەینە عیبرەت بۆ هەر کەسەکێ ژ بڕیارێن سەرۆکێ فەرماندە و سەرکردایەتییا شورەشێ دەرکەڤیت.. نابیت خیانەتکار و ترسنوك ل سەر ڤێ ئاخا پیرۆز بژین...

پشتی بدووماهی هاتنا گۆتارا گەف ئامێزا ئەفسەری، بڕەکا سەربازێن دەمامککری و شووشتی ژ هەموو بوهایێن مرۆڤاتیێ بوونە سێ ڕێز.. ڕێزا بەرێ کلاشینکۆڤا دا سینگێ گەنجێن ب ستوونان ڤە دگرێدای و لبەر چاڤێن دای و باب و کەسوکارێن وان و خەلك و خویندکارێن ب زۆری ل گۆڕەپانێ کۆمکرین گوللەبارانکرن و دەملدەست ئاخا بەر پێت وان ژ خوینێ سۆر بوو، د دویفدا ڕێزا دوویێ ژی شێلکێت تڤەنگێن خۆ بەردانێ و بێهنا وان پێ نەهات هەتا ڕێزا سیێ ژی کەربا خۆ نە دارشتییە وان گەنجێن بێ گوننەهـ.

ئەو هەڤالێ خویندکار دبێژیت: قیری و هەوار و گریێ خویندکاران کو پرانییا وان کچ بوون بسەر دونیایێ ڤە چوو، دیمەنەکێ ژ دڕندەیێ نە هێتە وەسفکرن کرە کەڤالەك و بۆ هەتا هەتایێ ب هزر و دەروونێ خەلك و خویندکارێن ئامادەبووی ڤە هەلاویست.

هێشتا رح دجەستەیێ هندەکان دا مابوو ئەفسەرێ سەرپەرشتییا جێبەجێکرنا وێ تراژیدیێ دکر نـوژدارەك هنارت دا پشتراست ببیت کا کیێ ساخە و کێ گیانێ خۆ سپاردییە، ئەوێن ساخ ئەفسەری ب دەمانجێ گوللەیەکا دی ل سەری ددا.

ئەو رۆژە بوو یا رژێمێ بوهایێ گوللێن خۆ ژ دای و بابێن خوێندکارێن شانۆگەریا خۆ یا فهێتانە ستاندین و پاشی ئەنجامدەر ب خوینەکا سار سواری ترومبێلێن خۆ بووین و تەرمێن جوانەمەرگا هێلاینە لبەر بارینا روندکێن دای و باب و قێری و گرینا خەلکی و خویندکاران.. ئەو رۆژە بوو یا هەموو خەلکێ دهۆك دگۆتێ ئیشللا بچیت و نە ڤەگەڕیت.

ئەڤ ریدانا تراجیدی ل ٢٨ /١٢/ ١٩٨٣ل گورەپانا (مرکز شباب) دهۆك هاتە ئەنجامدان ،گەنجێن هاتینە شەهید کرن ئەڤێن ژێری نە .

١ - سمیر موسی عبدالرحمن کورەمارکی

٢ - صبری ابراهیم سعید بەرواری

٣ - جمیل عبدالرحمن

٤ - عابد محمد جانگیر قارقارەڤای

٥ - صادق موستافا تاها بێسفکی

دووەم گەشت و خۆپێشاندانا خویندکارێن برایەتی

رژێم ب ئامادەیا برایەتی ڤە موبتەلا و شەپرزە ببو، ژ نەچاری و ب مەرەما کۆنترۆڵکرنا هەر لڤین و چالاکیەکا خویندکاران جهێ وێ ژ تاخێ کۆچەرا بۆ ئاڤاهیێ ئامادەیا کاوە یا کەڤن ڤەگوهاست، ژبەرکو ئامادەیا کاوە دکەڤیتە سەنتەرێ باژێری و زۆر یا نێزیکی رێڤەبەرییێن ئەمنێ و پۆلیسان بوو، ل دانەکی خویندکارێن برایەتی دەوام دکر و ل دانێ نیڤرۆ خواندنگەها کاوە یا عەرەبی دەوام ل وی ئاڤاهی دکر.

ل دەستپێکا سەیرانێن بوهاری ل سالا 1984 جارەکا دی کارگێرییا برایەتی رۆژەك بۆ ئەنجامدانا گەشتەکێ دیارکر و وەکوو هەرجار خویندکاران کار و کوکێ خۆ ب جلوبەرگێن کوردی، ساق و کالك و گورە، چوخ و جەمەدانی و لەوەندی کر و چەکێ وەشاندنێ گوپالێن کەزان و کنێری و دارکەڤوتی د دەستێن خۆ گرتن، هەڵبەت مەبەستا خویندکاران ئەو بوو پەیامەکێ بگەهیننە رژێمێ کو ئەو ژی کوردن و ب ئاخ و کلتۆرێ خۆ ڤە دگرێدانە و هیچ هێزەك نینە مە نەچار بکەت ژ ئینتمایا خۆ پاشگەز ببین.

سپێدەیە و خویندکار ل دەرێ خواندنگەهێ کۆم بوون، زێدەباری خەمل و کار و کوکێ وان، هەر ئێکی چانتکەکا کوردەواری یا بناڤ ملێن خۆڤەکری و مینا رێڤینگەکێ رێکێن درێژ خوارنا خۆ کربوو تێدا.

ئەم سواری پاسا (کوستەرا) بووین و ب ڤەگێڕانا ستران و سروود و سلودانێن نەتەوی و نیشتمانی ژ دهۆکا داسنیا بەرەڤ ئاکرێ و گەلی زەنتا ب رێکەفتین، ل پێشی دەربازی گەلی ببین و وەکو دهاتە چاڤەرێکرن کێشەیەك دناڤبەرا هژمارەکا خویندکاران و هندەك جاشان دا چێبوو.

وی سەردەمی ئاکرێ وەکو قەزا ژلایێ ئیداری ڤە سەر ب پارێزگەها مووسل ڤەبوو، عەشیر و سەرۆك عەشیرێن وێ دەڤەرێ فەوجێن چەتا پێکئینابوون و پەیوەندیا وان دگەل رژێما بەعس زۆر یا قایم بوو، هەست و نەستێ کوردایەتیێ لجەم ئەوێن بوینە جاش لوێ دەڤەرێ یا لاواز بوو، بەلکو قەبوول نەدکر کەسەك ب گۆتنەکێ ژی دەربڕینێ ژ هەبوونا شۆرەشەکا کوردی بکەت.

چەند خویندکارەك کەتبوونە روکمانێ دگەل هندەك جاشا و دوریشمێن نەتەوی و کوردایەتی ڤەدگێران، ئەو چەندە ژی نە یا ب دلێ چەتا بوو، ئێدی هەوڵدا رێگریێ ل کاروانێ ترومبێلێن مە بکەن کو دەربازی کەلی زەنتا نەبین، خویندکار ژی ب گەرماتییا خۆ یا وی سەردەمی پەیابوون و ب کوپالا و ڤەگێڕانا سروودا ئەی رەقیب بەرهنگاری چەتا بوون.

هند مابوو وەکوو رۆژا تاخێ زهور دا رەوش ژبەرێك چیت، گروپ چەتا بۆ ترساندنێ دەست دا تڤەنگا و تەقە دسەر سەرێ خویندکاران را کر، بەلێ بۆ خۆشبەختییا مە و دا کێشە مەزنتر لێ نەهێت، ئەو پۆلیسێن دگەل مەدا هاتین، دگەل سەرۆکێ وان چەتا ئاخفتن و کێشە بدووماهی ئینا و ئەم ب رێ کەفتین. ل دەرێ گەلیێ زەنتا جارەکا دی هژمارەکا چەتا کەفتنە پێشییا مە و دیسان دخواست رێگریێ ل مە بکەن و جارەکا دی پۆلیسان ئەو رازی کرن کو پێشییا مە بەردەن، بەلێ مە نەدزانی چەتە و پۆلیس یێ ل سەر وێ چەندێ رێککەفتین ل دەمێ ڤەگەڕیانێ هندەك هەڤالێن مە ل زاڵگەها دهۆك دەستەسەر بکەن.

ل دانێ ئێڤاری و پشتی سەیرانا مە بدووماهی هاتی ئەم ڤەگەڕیاینە

دهۆك، ل رۆژئاڤابوونێ پرانییا ترومبێل و کوستەرێن مە ژ زاڵگەها سێریانا (مفرق) دهۆك، زاخۆ، مووسل دەربازبوون، تنێ ئێك پاس نەبیت پیچەکێ ڤەمابوو، پۆلیس و سیخۆرێن ئەمنێ ژی ئەو چەندە ب دەلیڤە زانی و هەڤالێن مە دەستەسەرکرن و ب ترومبێل ڤە بربوونە رێڤەبەرییا ئەمنێ و مە ئاگەهـ ژ وان خویندکاران نەبوو، ل سەنتەرێ باژێری ئەم ڤەرەڤیاین و هەر ئێکی قەستا مالا خۆ کر.

سپێدەهییا رۆژا پاشتر ل خواندنگەهێ مە هەواڵێ گرتنا هەڤالێن خۆ ژلایێ رەشەکێن ئەمنێ ڤە ل زاڵگەها سێڕیانێ (مفرەقێ) بهیست، وەکو هەڵویستەکێ نەڕازیبوونێ هەموو خویندکاران بڕیار دا بایکۆتا هۆڵێن خواندنێ بکەن و مە پێداگیری کر هەتا هەڤالێن مە نە هێنە ئازادکرن خواندن ل برایەتی برێڤە ناچیت، قەرەبالغی و نە ئارامیەك دناڤ خواندنگەهێدا پەیدابوون، پشتی دەمەکی مە دیت چەند کەسەك کو دیاربوو ژ ئەمنا دهۆك هاتبوون، چوونە دژوورا رێڤەبەری ڤە. وی دەمی مامۆستا (خەلیل ئیبراهیم عیسا) رێڤەبەرێ برایەتی بوو، کەسەکێ جوامێر و وەڵاتپارێز بوو.

پشتی دەمەکی رێڤەبەری هەموو خویندکار ل گۆڕەپانا خواندنگەهێ کۆمکرن و ئێکسەر جێگرێ رێڤەبەرێ ئەمنێ هات دا بۆ مە بئاخڤیت، زێدەباری گەف و چاڤسۆرکرنێ هندەك قەسێن بێ سەروبەر و بێ بنەما کرن و گۆت: هەر کەسەکێ ل دژی دەستهەڵاتێ کاربکەت و پێگیریێ ب فەرمان و بڕیارێن مە نەکەت دێ راستی خرابترین سزا بیت و ئەو تەحمولا بەرپسیارییا خۆ دکەت، و پێڤەچوو: ئەو کەسێن ل زاڵگەهێ هاتینە دەستەسەرکرن بێرێزی یا ل هەمبەر سەرۆکێ فەرماندە و سەرکردایەتییا شۆڕەشێ کر و پێدڤییە سزایێ خۆ وەربگرن، تنێ ب وان چەند رستەکێن کێم ئاخفتنا خۆ بدووماهی ئینا و گۆت: هەرنە دپۆلێن خۆڤە.

خویندکاران بەروڤاژی رێنما و بڕیارێن وی درێژی دا هەڵویستێ خۆ، ل جهێ بچنە دهولێن خواندنێ ڤە هەمیا پێکڤە قەستا ژدەرڤە کر، رێڤەبەری گەلەك هەوڵ دا وان رازی بکەت بەلێ دووبارە دووپاتکر هەتا هەڤاڵێن وان نە هێنە ئازادکر خواندن برێڤەناچیت.

شکاندنا وێنەکی و خۆپێشاندانا برایەتی یا ساڵا 1984

رۆژا پاشتر ئەم هاتینە خواندنگەهێ دا بزانین رەوش چ لێهات، دیاربوو پرانییا هەڤاڵێن مە هاتبوونە ئازادکرن و تنێ نەهـ کەس مابوونە دەستەسەرکری، خویندکار زێدەتر تورە بوون و ئازریان و بەرێ خۆ نەدا هولێن وانەگۆتنێ.

وی دەمی وێنەکێ سەدامی دهەر پولەکێ ڤە یێ هەلاویستی بوو، ئێك ژ خویندکاران چوو د هوڵەکێڤە و بەرەك داوەشاندنە وێنێ سەدامی و پەلخاند، رێڤەبەری ب وێ چەندێ زانی و هەر زووی بەردەستك هنارت دا پاشماییێن وێنەی راکەت و ڤەشێریت، بەلێ رەشەکێن ئەمنێ بەر خزمەتکاری گەهشتنە دپۆلێ ڤە و وێنە راکر و دگەل خۆ برە دژوورا رێڤەبەری ڤە و دانا سەر مێزا وی و گۆتێ: ما ئەڤە وژدانە خویندکارێن هەوە ڤان جورە رەفتاران دکەن..؟

رێڤەبەر: هندی هەڤاڵێن وان د زیندانێ دابن ئەز نەشێم وان رازی بکەم و پێگیریێ ب رێنماییێن من ناکەن.

ئەو رۆژ ژی بێی خواندن دەربازبوو، ل رۆژا پاشتر ژی ئەم هاتین دیاربوو پرانییا خویندکاران نە هاتبوونە خواندنگەهێ و ئەوێن هاتین ژی نە چوونە د هولێن خواندنێ ڤە. رێڤەبەری (خەلیل ئیبراهیم عیسا) ی ئەم ئاگەهدارکرین کو چەند کەسەکێن هاتین و دخوازن دگەل مە بئاخڤن. ئەم د هولەکێ دا کۆمکرین، چەند کەسەك هاتنە ژوور و پشتی سلاڤ کری ئێکی ژوان گۆت: ئەم یێت هاتین هەوە ئاگەهدار بکەین کو باشترە ڤێ کێشێ بدووماهی بینن، ئەوا رووداى ژبیر بکەن و دەست ب خواندنا خۆ بکەن، ئەم برایێن هەڤدوونە و پاشەرۆژا خۆ ژدەست نەدەن، باشترە هوون دهاریکاربن بۆ پاراستن و ئارامکرنا خواندنگەهێ.

وەکو دیار هەتا رادەکی هاتبوونە ئاشێ هووير، هیچ گەف و چاڤسورکرن د گۆتنێن واندا نەبوون، پشتی ئاخفتنا خۆ بدووماهی ئینای گۆت: کێ پسیارەك هەیە..؟ من دەستێ خۆ بلندکر و گۆتێ: هوون یێ دبێژن ئەم برایێن هەڤدوونە و پێدڤییە ڤێ رووداێ ژبیر بکەین.. ئەم ژی ناخوازین ئالۆزی و بێ یاسایی پەیدا ببیت.. بەلێ چەوا رووداێ ژبیر بکەین.. ئەز یێ دپۆلێ ڤە درووینم و هەڤالێ ب رەخ منڤە یێ

دزیندانێ دا دهێتە ئەشکەنجەدان..! ئەگەر هوون راست دبێژن و هەوە دڤێت رەوش ئارام ببیت هەڤالێن مە ئازاد بکەن وی دەمی هەر تشتەك دێ بدووماهی هێت.

د بەرسڤێدا بەرپرسێ وان چەند کەسێن کو ژلایێ ئەمنێ ڤە هاتبوون **گۆت:** هەڤالێن هەوە نە هاتینە ئەشکەنجەدان، بەلکو مێهڤانێن مەنە و دێ هەوڵ دەین ل دەمەکێ نێزیك ئازاد بکەین. هەڵبەت مە باوەری ب ئاخفتنا وی نەبوو.

رۆژا چوارێ و خۆپێشاندانێ..

چوار رۆژ دەربازبوون و بایکۆتا خواندنێ یا بەردەوام بوو، ل رۆژا چوارێ هندەك خویندکارێن دی ژی هاتنە ئازادکرن بەلێ دیسا چەندین هەڤالێن دی مابوونە دەستەسەرکری کو ئێك ژ وان (عەگید مشەختی ـ د. شێرکۆ) بوو، مە بایکۆت نە شکاند، بەلکو بۆ دورستکرنا فشارەکا زێدەتر مە چەند خویندکارەکا بڕیاردا خۆپێشاندانەکێ بکەین و داخوازا مە تنێ ئەو بیت هەڤالێن مە بهێنە ئازادکرن.

بێی پلان و پەیوەندی و بەرهەڤی و رێکخستن مە هەموو خویندکار ئاگەهدارکرن و بێی دوو دلی هەمی پێکڤە ل گۆڕەپانا خواندنگەهێ خڕڤەبوون و رێپیڤانا خۆ دەستپێکر و هاتنە سەر جاددا سەرەکییا بەرەڤ بازاڕی دچیت و خویندکاران دەست ب ڤەگێڕانا دوریشمێن دژی رژێمێ کر و داخوازا ئازادکرنا هەڤالێن خۆ کر. خۆپێشاندان بوو جهێ حێبەتییا خەلکێ دهۆکێ، ئەم دنیڤا سەنتەرێ باژێری دا دەربازبوویین و کەفتینە سەر جاددا بەرەڤ نەخۆشخانا کەڤن دچیت.

ل سێریانا بەری تاخێ شێلێ بدەهان ترومبێلێن ئەمن و پۆلیس و رەفیق بەعسیا ئەم دوورپێچ کرین و هێرش کرە سەر خویندکاران، ب لێدان و دارێ زۆلمێ خۆپێشاندان ڤەرەڤاند و کەفتنە دویڤ خویندکارێن خۆپێشاندەر، مە دزانی هەر کەسێ بهێتە گرتن ئێدی ئەو رۆژێ بچاڤێن خۆ نابینیت. ژ نەچاری و ژ ترسان خویندکاران قەستا کولانێن تاخێ شێلێ کر و پرانییا وان دمالان ڤە هاتنە ڤەشارتن و بەرزەکرن.

رێژا هەرە زۆر یا ئاکنجییێن باژێرێ دهۆك ژ گوندا هاتبوون، هەر خێزانەکێ و مالباتەکێ کوڕەکێ وان یان زێدەتر پێشمەرگە بوون یان ژی وەکو ل دەستپێکێ

مە گۆتی ژ بەر عەسکەریێ رەڤی بوون و ل گوندا ببونە (هارب)، کۆمکوژییا گۆڕەپانا (مرکز شباب) ژی داخەك د دلێ هەر کەسەکێ وەڵاتپارێز دا دورستکربوو، لەوڕا پرانییا مالێن تاخێ شێلێ دەرگەهێن خۆ بۆ خویندکارێن کەفتینە بەر هێرشێن رەشەکێن ئەمنێ ڤەکرن و بۆ پاراستنا گیانێ وان مەترسیەکا مەزن ئێخستە سەر ژیانا خۆ.

من و دوو هەڤالێن خۆ ژی دەرگەهێ مالەکێ قوتا، دەرگەهـ بۆ مە ڤەکر و ئێکسەر ئەم دەربازی دژوورڤە کرین و دناڤ خانیدا ئەم لجهەکێ نەپەنی ڤەشارتین، مە مالخویێ مالێ نە دنیاسی بەلێ ب راستی کەسەکێ جوامێر و خودان هەڵویستەکێ کوردایەتی بوو، خوزی من وێ رۆژێ ئەو کەسە ناسکربا دا رۆژەکێ ژ رۆژا ژدل سوپاسییا وی کربا، ژبەرکو ئەو نەبا رەنگە ئەم ژ دەستێ سیخور و رەشەکێن ئەمنێ و پۆلیسا و رەفیق بەعسیا قورتال نەدبووین.

دەمەکی ئەم د وێ مالێدا مابنە ڤەشارتی و مە ئاگەهـ ژ دەرڤە نەما، ترسا مە ئەوبوو بسەر مالادا بگرن و مە و خودانێن مالێ پێکڤە دەستەسەر بکەن، بەلێ باشبوو بسلامەتی دەربازبوو.

جار جار خودانێ مالێ تەماشەی کولانێ دکر دا تشتەکی بزانیت، ل دەستپێکێ کولان دپڕبوون ژ پۆلیس و رەشەکێن ئەمنێ، بەلێ هێدی هێدی و دگەل رۆژئاڤابوونێ خۆ ژ کولانا ڤەکێشان. من داخواز ژ خودانێ مالێ کر سەحەکێ ژ کولانێن دەوروبەر بکەت دابزانین کا دەلیڤا دەرکەفتنێ هەیە یان نە، هەم دا چ کێشە بۆ وی دورست نەبن و هەم ژی دا خۆ قورتال بکەین. ل دەستپێکێ ئەو کەسێ جوامێر رازی نەبوو دەرکەڤین و د ترسییا بهێینە گرتن، بەلێ مە گەلەك رژدی لێ کر و ل دووماهیێ چوو گەڕیانەك ل کولانێن نێزیك و دەوروبەر کر و ڤەگەڕیا. گۆتە مە نوکە پۆلیس و زەلامێن رژێمێ یێ ژ کولانا دەرکەفتین و تنێ ل سەر جاددێن سەرەکی دبەڵاڤەنە.

ئەم ب هشیاری ژ وێ مالێ دەرچووین و بۆ پتر خۆ پاراستنێ هەر ئێك ژ مە ب لایەکی ڤە چوو، مەبەستا من ئەو بوو هەر ل تاخێ شێلێ بگەهمە مالەکا نیاس و نێزیکترین مالا نیاس ژی خانیێ عەگید باجلوری بوو، هندی ئەز شیایم من خۆ ژ جاددێن سەرەکی ددا پاش هەتا گەهشتیمە بەردەرگەهێ مالا عەگید باجلوری، پشتی

من زەنگا خانی لێدای عەگیدی دەرگەهـ بۆ من ڤەکر، و ئێکسەر گۆتە من ئەڤە تو دڤێ ترس و لەرزێدا ژکیڤە دهێی..؟ من خۆ نەگرت هەما زووی چوومە دژوورڤە و دەرگەهـ دایێخست، پشتی ئەم روونشتین و پیچەکێ بێهنا من هاتی کو گەهشتمە مالەکا نیاس و جهێ باوەریێ من سوحبەت بۆ عەگیدێ باجلوری ڤەگێرا.

کێشەیا من ئەو بوو دێ چاوا گەهمە گرێ باسێ کو مال ل وی تاخی بوو، پێدڤی بوو دناڤ بازاڕیدا دەرباز ببم و مەفرەزێن پۆلیس و ئەمن و رەفیق وەکی کونزڤیرکا ل هەمی جاددە و سەرێن رێکا بەلاڤ ببوون.

پشتی مەغرەب من بڕیاردا ب هەر حالەکی ڤەگەڕمە مال، من خواترا خۆ ژ عەگیدی خواست و دەرکەفتم. ئەو جاددا ژتاخێ شێلێ بۆ سەنتەرێ بازێری دچیت و مە خۆپیێشاندان لێ کربوو گەلەك یا ب‌مەترسی بوو، نەچاربووم من رێیا خۆ ڤەگوهاست، مالا دوو هەڤالێن مە کو برایێن ئێك بوون و ئێك ژوان ئەو بوو یێ وێنێ سەدامی شکاندی کەفتە پێشییا من، ئەز چوومە مالا وان و هەردوو ل مال بوون و پێشوازی و بخێرهاتنا من کر و پسیار کر تو یێ بسلامەتی و نەهاتییە گرتن، من ژی چاوانەتییا خۆ قورتالکرنێ بۆ ڤەگێرا و گۆتێ پێدڤییە خۆ بگەهینمە مال بەلێ چ ژ وەزعی نزانم.؟گۆتنە من: تو دشێی دفلان رێکێ دا بێی ترس دەرباز ببی هیچ مەترسی نەمایە.. ب وێ چەندێ بسلامەتی گەهشتمە مال ل گرێ باسێ.

د خۆپێشاندانێدا (62) خویندکار هاتبوونە دەستەسەرکرن کو سێ ژوان کچ بوون، بەلێ هەرسێ کچێن خویندکار زووی هاتنە ئازادکرن و دهەمان شەڤدا پڕانییا هەڤالێن دی ژی هاتنە بەردان تنێ نەهـ کەس مانە دەستەسەرکری، ئەو هەڤالێن هاتینە ئازادکرن ژی گەلەك هاتبوونە ئەشکەنجەدان، ئێك ژوان عەبدولرەحمان حەسەن عەبۆ کۆچەر بوو کو ئێك بوو ژ هەڤالێن من یێن نێزیك و پشتی چەند رۆژەکا هەموو هەڤال هاتنە ئازادکرن.

ژیان و کاودانێن مە، گەشت و سەیران و خواندنا مە بەردەوام ب ڤی دەستوداری بوون.. گەف و ترس و گرتن و بێ دادی و بێ ئارامی، رژێمێ هیچ دەلیڤەکا خۆشیێ بۆ کەسێ نە دهێلا.

ژیان ل گوند و باژێرا ببوو دۆزەخ..

ب هەر حالێ هەی مە ئەو سالا خواندنێ بدووماهی ئینا، رەوش رۆژ بۆ رۆژێ کمباختر بوو، ژلایەکیڤە شەڕێ عیراق و ئیرانێ یێ بەردەوام بوو زێدەباری وێرانبوونا هەردوو وەلاتان رۆژانە ب سەدان بەلکو ب هزاران خەلك ل بەروکێن شەڕی دهاتنە کوشتن و ئاسو و ئایندێ هەردوو وەلاتێن بشەڕچووی یێ مژاوی بوو، ژلایەکێ دیڤە و خالا جهێ دلخۆشیێ خەباتا چەکداری و سیاسییا نەتەوی گەشەدکر و بەردەوام گەنجێن وەلاتپارێز تەڤلی رێزێن پێشمەرگەی دبوون و فشارەکا گران ل سەر رژێمێ دورست کربوو. دگەل چالاکیێن پێشمەرگەی، سوپایێ ئیرانێ ژی ل پڕانییا بەروکێن شەڕی پێشڕەوی دکر و لەشکەرێ عیراقێ بێزار کربوو، ئێدی رژێم کەفتبوو دگێژەڤانکەکێدا و بۆ مان و بەردەوامییا حوکمڕانییا خۆ دربێن کورە دوەشاندن و دیسان هەموو رێ و شێوازەك بکاردئینا بۆ راکێشان و ڤەگوهاستنا گەنجان بۆ بەروکێن شەڕی و بەرهنگارییا هێزێن پێشمەرگەی.

هەموو تەخ و چینێن جڤاکی دکەفتنە بەر هەلمەتێن ڕاگوهاستنێ بۆ سەنگەرێن شەڕی، خویندکار و مامۆستا و فەرمانبەر و هەتا هێزێن پۆلیس و پۆلیسێن هاتنوچوونێ ژی بۆ دەمەکی رەوانەی بەروکێن شەڕی دکرن. هەلمەتێن گرتنا خەلکی بۆ (جیش الشعبی) ژیان کربوو دۆزەخ.

ئێك ژ رەفتارێن رژێمێ بۆ رێگریێ ل چوونا گەنجان بۆ دەڤەرێن ئازاد یان پەیوەندیێ ب رێزێن پێشمەرگەی، کەسوکارێن وان زیندان دکرن و ژن و زارۆك ژ باژێران د دەرێخستن. د وێ هەلمەتێدا ب هزاران باب و برایێن کەسێن بووینە پێشمەرگە و ژ خزمەتا سەربازیێ بازداین زیندان کرن و بهزاران ژن و زارۆك دەربەدەری گوندان کرن و دەستێ خۆ د دانا سەر خانی و مال و مولکێ وان، چەندین حالەت ژی چێبوون رژێمێ خانی و زەڤی و کەلوپەلێن وان خێزانا فروشتن یێن هاتینە دەرێخستن.

راستە گوند و دەڤەرێن دووری دەستێ رژێمێ هەتا ڕادەکی دئازاد بوون، بەلێ ب راستی ژی ژیان زۆر یا سەخت و دژوار بوو، بەردەوام ئەو دەڤەرە دکەفتنە بەر هێرش و تۆپباران و بۆردوومانێن لەشکەر و فرۆکێن عیراقێ، بدەستڤەئینانا پێدڤیێن

ژیانێ بتایبەتی خۆراك و دەرمانان یا بزەحمەت بوو، و ئەگەر هەبان ژی ب بوهایێن گران دهاتنە کڕین.

خەلکێ کوردستانێ بگشتی مابوو حێبەتی ژبەرکو نەدزانی رەوش بەرەڤ کیڤە دچیت و دێ چارەنڤیس چ بیت، بتایبەتی خەلکێ گوندا و گەنجێن ژ خزمەتا سەربازیێ رەڤین مابوونە دناڤبەرا نال و بزماران دا، ژلایەکی ڤە ئاگرێ شەڕی هەر گەش دبوو و سووتەمەنییا وی ژی خوین و جەستەیێ گەنجان بوو، بەردەوام تەرمێن سەربازان ژ بەروکێن شەڕی بۆ باژێر و پارێزگەهێن عیراقێ دهاتنە رەوانەکرن، دیمەنێ سندریکێن ل سەر بانێ ترومبێلان وەکو هەلامەتەکێ ترسێ یێ رۆژانە لبەر چاڤێن خەلکی بوو، ژلایەکێ دیڤە گوند و دەڤەرێن ئازاد کەفتبوونە ژێر فشار و دوورپێچەکا بێ رەحمانە، زێدەباری تۆپباران و هێرشێن ئەسمانی و ئۆپراسیۆنێن زەمینی خوارن و دەرمان و پێدڤیێن سەرەکیێن ژیانێ ببوونە دەست و دار، رژێمێ زاڵگەهێن سەرباز و پۆلیس و ئەمنێ ل هەر جهـ و دەڤەرەکێ د دانان کو رێیا خەلکێ گوندا تێدا دەرباز ببا. ژن و زارۆك و دانعەمر و کەسانێن مەدەنی ژی وەکو پێشمەرگە سەرەدەری دگەلدا دکر و دەلیڤە نە ددا هەتا شیرێ زارۆکان ژی بهێتە دەربازکرن.

ئارمانجانێ ب قودیکا شیرێ زارۆکی دکر

ل ئێڤاریەکێ ژنەکا ئاکنجییا گوندەکێ دەوروبەرێن باژێرێ دهۆك ڤەدگەریا گوندی، قودیکەکا شیرێ زارۆکان دناڤ هندەك کەلوپەلان دا ڤەشارتبوو.. ل زاڵگەهەکا سەرباز و جاشان کو درێیا وێدابوو هاتە ڕاگرتن و قودیکا شیری ژ ناڤ چانتکا وێ دەرێخستن، وێ ژنێ گەلەك هیڤی و رجا ژێکرن شیرێ زارۆکێ وێ بۆ بزڤڕینن بەلێ هیڤیێن وێ ب کەڤرەکێ هشك دکەفتن و ڤەدژەنین. وان جاش و سەربازان قودیکا شیری ل سەر بەرەکی ڤەنا و ل بەر چاڤێن وێ ژنێ ب گوللەیان ئارمانجانێ پێکرن و ئەو خانمە ب دەستەکێ ڤالا و ئێکی چ تێدا نە ڤەگەڕیا گوندی.

ئەو رەوش و روودانێن من بەحسکرین و کو پلەك بوون ژ بێدەرەکێ و هەستێ مە یێ نەتەوی و ستەما ل گەلێ مە دهاتەکرن بوونە ئەگەر بڕیارێ بدەم سەمتا

ژیانا خۆ بگهورِم و ئێدی ل ژێر سیبەر و سەیوانا دەستهەڵاتا رژێما بەعس نە ژیم و قەستا گوند و دەڤەرێن ئازاد بکەم و ب شێوەیەکی ئاشکرا و راستەوخۆ پشتەڤانییا دۆزا گەلێ خۆ بکەم.

ئەز و دهۆك دهەمبێزا خواتر خواستنێ دا..

من دەست ب بەرهەڤیێن خواتر خواستنێ ژ دهۆك کرن، ئەو باژێرێ بۆ چەندین سالان ئەز لێ ژیایم و بوویە پارچەك ژ گیانێ من.. بوویە بەشەك ژ ئاڤاکرنا کەسایەتییا من.. دێ بیرەوەرییێن خۆ یێن خۆش و نەخۆش هێلمە ل تاخ و کولانێن باژێری و بەرەڤ ئاسوویەکێ نەدیار دەمە رێ دا ل مەبەستێن خۆ یێن بێ سەرەداڤ بگەرِم.. دناخێ خۆدا من ئومێدەك هەبوو ئەوژی رۆژەکێ ژ رۆژان ڤەگەرِم و بیرەوەرییێن خۆ ژ بەر دیوار و ژ سەر شوستەییان ڤێدەم.. دیارە ئەڤ پەرتۆکە ب خۆ ڤێدانا هندەك ژ وان بیرهاتنایە، یان ژی رەنگە تولڤەکرنەك بیت ژ وان ئەگەرێن بووینە رێگر لهەمبەر هندەك خەون و حەز و ئومێدێن من یێن بەرزە.

دگەل خواترخواستنا من ژ دهۆك، ساڵا 1984 ژی خواترا خۆ دخواست و ئەم د دەرازینکا ساڵا 1985 دا بووین، من بارکر و ڤەگەرِیامە گوندێ ليناڤا.

پشتی دەربازبوونا ماوەیەکی ل گوندێ ليناڤا من پەیوەندی ب رێکخستنێن ناڤ باژێرێ دهۆك کر و دهەمان دەمدا هەوڵێن خۆ مەزاختن بۆ دورستکرنا هێل و شانەیێن رێکخستنێ ژ دەرڤەی باژێری، من بزاڤ و هاتنوچوونەکا باش ل دەڤەرێ دکر، سەرەدانا هەڤالێن نیاس و کەسێن جهێ باوەریێ دکر بتایبەتی ئەوێن نە دشارەزا دبوار و کارێ رێکخستنا نهێنی دا. ڤەلڤینێن پێشمەرگەی و هاتنا وان بۆ گوندا یا بەردەوام بوو، دەمێ دەلیڤە بۆ من درەخسا ل دیوانێن پێشمەرگەی روونم من گەنگەشە دگەلدا دکرن و زۆر جاران ژی رەخنە ل سەر رێ و شێوازێ خەباتێ لێ دگرتن، ژبەرکو ئەز د وێ باوەرییێدا بووم کو ل گورەی وێ هێز و دونیابینییا وی سەردەمی نەدشیان هیچ گوهرینەکێ دهزرێن خەلکیدا دورست بکەن، نەخاسم عەقلیەتا عەشیرەتگەری یا دمێشك و رەفتارێن خەلکێ دەڤەرێ بگشتی دا زاڵبوو، زێدەتر باندۆرا خۆ ژ

بیروباوەرێن شۆڕەشگێری هەبوو. هەڵبەت کار و مەبەستا من ئەو بوو هزر و بیرێن کۆمەڵا رەنجدەران دناڤ جڤاکیدا بەلاڤ بکەم و خەلك وێ راستیێ بزانیت کو فکر و نەهج و شێوازێ خەباتا کۆمەلێ تاکە رێیە بۆ درێژی پێدانا خەباتێ و رزگارکرنا گەلێ کوردستانێ.

کۆمەڵا رەنجدەرێن کوردستانێ کو ب (کۆمەڵە) دهاتە نیاسین، ب دورستی ل رێکەفتی 10ـ6ـ1970 بناڤێ (کۆمەللا مارکسی ـ لینینی) هاتبوو دامەزراندن، دیارترین سەرکردێن کۆمەڵە دامەزراندی بریتی بوون ژ شەهاب شێخ نوری مامۆستا انوەر زوراب و جعفر عبدالواحد کۆیی، کو هەرسێ ژلایێ رژێما بەعس ڤە هاتنە دەستەسەرکرن و سێدارەدان، زێدەباری وان هەر ئێك نەوشێروان مستەفا و شاسوار جەلال (شەهید ئارام) سەرکردێن دیارێن کۆمەڵا رەنجدەران بوون، ل سالا 1976 کۆمەڵە بوو باڵەکێ سەرەکیێ پێکئینانا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان).

د گەڕیان و سەرەدان و دیدار و دیوانان دا من ددا خۆیاکرن کو ئەو ئاوایێ خەبات و تێکۆشانا ل دەڤەرا مە ژلایێ هێزەکا سیاسی ڤە دهێتە مەشاندن یا بێ هودەیە و ناگەهیتە چ ئارمانجان ژبەرکو من هیچ گهورین و پێشڤەچوون تێدا نە ددیت. گەلەك جاران هەلگرێن ئالا و بیروباوەرێن شۆڕەشێ ب خۆ زوری ل خەلکێ دەڤەرێ دکر..! ئەو رەفتارە ببوونە جهێ نەڕازیبوون و دلگرانیێ و چەندین خێزانێن ئاکنجی ل گوندا نەچارکرن دەڤەرێن ئازاد بجهـ بهێلن و قەستا باژێڕا و ژێر سیبەرا رژێمێ بکەن.

بزاڤ و رەخنە و پەیوەندیێن من دگەل خەلکێ دەڤەرێ ژ چوارچووڤێ کارەکێ نهێنی دەرکەفتن، بۆ لایەنێ سیاسیێ زاڵ دیاربوو ئەز نەدگەل رێ و رێبازا وی لایەنی دامە و ئەز ئێخستمە ژێر دیڤچوون و چاڤدێریێ،چەندین جاران ڕاپۆرتێن بێ بنەما ل سەر من دهاتنە نڤیسین و مەبەستا هندەك کەسا ژی ئەو بوو ب نڤیسینا ڕاپۆرتەکێ ل سەر من روویێ خۆ لبەر بالادەستێن دناڤ شۆڕەشێدا سپی بکەن و هەر ئەو جۆرە کەس و رەفتارە بوونە ئەگەر هاتنوچوونێن من ژ گوندەکی بۆ ئێکێ دی ببنە جهێ گۆمان و پسیار و دیڤچوونێ.

نموونا ئەوێ من پیڤازا وی سپیکری..!

دەم بەری نیڤرۆیە.. ئەز ژ ليناڤا بەرەڤ گوندێ بوتیا دچووم، هەردوو گوند ماوێ نیڤ دەمژمێرێ ژهەڤدوو د دوورن، ل نیڤا رێ کەسەك کەفتە پێشییا من.. پشتی سلاڤ و پرسینا چاکیێ بۆ بێهنڤەدانەکێ دەمەکێ کورت روونشتین، ئەو برادەر ئەندام و کادرەکێ لایەنێ سیاسیێ سەردەست بوو ل دەڤـەرێ، بێی کو دەرگەهێ هیچ بابەتەکی ڤەکەم، ئەوی دەستپێشخەریکر و ب گلە و گازندە و دلتەنگیێ بەحسێ رەوشا خەلکی و دەڤەرێ و کریارێن نە ڕەوا کر،من ژی وەکو هەرجار هندەك رەخنە گرتن و بۆچوونێن خۆ دیارکرن و هەر زووی مە خواترا خۆ ژ هەڤدوو خواست و هەر ئێك چوو سەر وەغەرا خۆ. زۆر پێڤە نەچوو شەڤەکێ هێزەکا پێشمەرگەی ب سەرپەرشتییا شەهیدمحەمەد سالح بوتی هاتە گوندی، ناڤبری ئەز گازی کرم و بتنێ خلوەکرم و کاغەزەك ژ پاخلا خۆ دەرێخست و دا دەستێ من و گۆت: فەرموو بخوینە کا چ تێدا هاتییە نڤیسین، دیسان راپۆرتەك بوو ناڤەرۆکا وێ ئەو سوحبەت بوو ئەوا من و برادەرێ درێیا گوندێ بوتیا دا کری و هندی من گۆتین دووجار هند ژی بسەرڤە کربوون و ناڤێ کابرای ژی کو ل بنێ راپۆرتێ هاتبوو نڤیسین ب حبرەکێ سپی هاتبوو بەرزەکرن، بەلێ من ب تلا بەرانی حبر ژێبر و ناڤێ وی دیار بوو.. شەهید محەمەد سالح بوتی گۆتە من: تو گەنجی و هشیاربە ل دەف کەسێ نە ئاخڤە و باوەرییا خۆ ب هەر کەسەکی نە ئینە. من پشتڕاست کر کو ئەو گۆتنێن وی برادەری نڤیسین د دوورن ژ راستیێ.

شەهید مامەند هەڤال و کەڤرێ پشتبەستیێ بوو

مامەند کەمال ئەحمەد باجلوری ژدایکبوویێ سالا 1962 بوو، ئێکبوو ژ کادر و رێکخستیێن چالاك و خودان بیروباوەرەکا موکم ب ئێکەتی نیشتمانی کوردستان و ل پێشتر ژی ئەندامەکێ کۆمەلا رەنجدەران بوو، ل رێکەفتی 21ـ8ـ1991 ب دەستڕێژییا گوللەیان ل دهۆك هاتە شەهیدکرن.

تێکەلی و پەیوەندیێن مە و مالباتا شەهید مامەندی دکەڤن بوون، بەلێ

یا گرنگ ئەوە بەحسێ پێکڤە کارکرنا مە دبوارێ رێکخستنێدا بکەم.

دناڤبەرا سالێن 1984 ـ 1985 دا، شەهید مامەند دگەل خێزانا خۆ ژ باژێرێ دهۆك دەرکەفت و ل گوندێ ليناڤا ئاکنجبوو، مە پێشوازی لێکر و هاریکاریەکا ل ئاستێ شیانێن خۆ ژێرا کر. ژلایێ هزر و بیران ڤە ئەم ژهەڤدوو دنێزیك بووین و هەر ئەڤ چەندە باشترین هۆکاربوو ئەم زووی ببینە هەڤاڵ، بەلێ ژ لایێ کارێ رێکخستنێ ڤە مە هیچ کونتاکەك دگەل هەڤدوو نەبوو ژبەرکو هەر ئێکی ژمە گرێدانێن خۆ یێن تایبەت و نهێنی دگەل کۆمەڵا رەنجدەران هەبوون. ب دەربازبوونا دەمی و زێدەتر هەڤنیاسین و دورستبوونا باوەریەکا خۆڕستی و ب ئاگەهداری و رازیبوونا شانەیێن رێکخستنێ دناڤ باژێریدا مە ژ وەکو رێکخستن ژی تێکەلیێن خۆ دورستکرن و پێکڤە ل دەڤەرێ کاردکر.

شەهید مامەند کەسەکێ رووگەش و سوحبەت خوش و دلپاك و هاریکار بوو، ساخلەتێن وی ببوونە ئەگەر خەلکێ گوندێ ليناڤا و دەڤەرێ ژی زۆر حەز ژێ بکەن و ببوو ئێك ژ کەسێن گوندی و پەیوەندی و سەرەدەریەکا جوان دگەل هەموو مال و خێزانێن گوندی پەیدا کربوون، ل پڕانییا دیوانان یێ حازر بوو، خودان شێوازەکێ کاریگەرێ ئاخفتن و دانوستاندنێ بوو، دشیا بزووترین دەم کەسانێن ل هەمبەر خۆ رازی و قایل بکەت.

پشتی ئاشنابوونا مە ب هەڤدوو دکارێ رێکخشتنێدا، رۆژەکێ ئەندامێن شانەیێن نهێنی دناڤ باژێریدا ئەم ئاگەهدارکرین کو هندەك دەرمان و کەلوپەل و بەلاڤووك بۆ مە دناڤ چەمەکیدا دناڤبەرا شاخکێ و ماسیکێ دا هێلاینە، ئەم چووینە چیایێ پشتا دهۆك و بشەڤ دناڤبەرا دوو رەبیێن سەربازیدا دەربازی پشتا گوندێ ماسیکێ بوون و گەهشتینە جهێ ژلایێ رێکخستنێن باژێری ڤە هاتییە دیارکرن.

مە بەلاڤووك و دەرمان و کەلوپەل راکرن و رێیا گەلیکەکی دناڤ رەبیێن سەربازیدا گرتە بەر، ژ سەرێ چیایی نێزیك بووین و من داخواز ژ شەهید مامەندی کر هندەکێ بێهنا خۆ بدەین، دگەل بێهنڤەدانێ مە فڕەکا ئاڤێ ژ مەتەرییێن خۆ ڤەخوار وخوهـ ژ سەروژاڤێن خۆ دڤەمالی، بایەکێ سار ژناڤ گەلی دهات و سیمایێ مە

دتەزاند، دیمەنێ باژێرێ دهۆك و دەشتێ لبەر رۆناهییا کارەبێ وەکو کەڤاڵەکێ سریالی دهاتە پێش.

من گۆتە شەهید مامەندی: ئەم یێ شۆڕەشەکێ دکەین و ئارمانجا مە ئەوە دەشت و گوند و باژێرێن خۆ ژ داگیرکارییا رژێمێ رزگار بکەین.

شەهید مامەند: راستە رەنگە نێزیك وێ رۆژێ ببینین.

ـ تەماشە بکە هەڤال چەند گلۆپێن ل دەشتێ و باژێری، ئەم نەشێن ڤان گلۆپا ب ڤەمرینین دێ چەوا رژێمێ رۆخینین!

بکەنیەکێ تەڕ ڤە شەهید مامەندی گۆت: بلا ئەو رۆژ بهێت پاشی دێ زانین گلۆپ چاوا دڤەمرییێن.

دەمەك پێڤەچوو دەستهەلاتا رژێمێ ل دهۆك زانی کو مامەند باجلوری نەمایە ل باژێری و یێ چوویە گوندێ ليناڤا، دایك و بابێن وی گازی و ئاگەهدارکرن کو یان پێدڤییە مامەند ڤەگەڕیت و خۆ رادەستی حکومەتێ بکەت، یان ئەو ژی ژ دهۆك دەرکەڤن و بگەهنە کوڕێ خۆ. ئەو پێشهاتە بۆ شەهید مامەندی یا ب ژان بوو، پەیوەندی ب مالا خۆ کر دا رەئیا وان بزانیت، بەلێ بابێ وی جاب دایێ کو نابیت بهیچ شێوەیەکی ڤەگەڕیتە دهۆك و خۆ ڕادەستی رژێمێ بکەت و بڕیاردا ئەو ژی بهێنە گوندێ ليناڤا.

خودێ ژێرازی کەمال باجلوری یێ رژد بوو کو نابیت مامەند خۆ بێخیتە دەستێ رژێما بەعس، بەلکو ئەو ژی ژ دهۆك دەرکەفتن و هاتنە گوندێ ليناڤا. ئەو بڕیار و پێنگاڤە بۆ وی سەردەمی زۆر بزەحمەت و دگران بوون، ژبەرکو ژیانا خەلکێ گوندا یا بساناهی نەبوو.

هاتنا دایك و بابان بۆ گوندی بارێ شەهید مامەندی گران کر، بەلێ دیسان خۆ پۆسیدە نەدکر و بەردەوام دگۆت: ئەڤە ئەنجامەکێ چاڤەرێکریێ ڤێ رێکێ یە کو مە هەلبژارتی، دەمێ مرۆڤ تەڤلی شۆڕەشەکێ ببیت و ل دۆزا خۆ بخودان دەرکەڤیت پێدڤییە هزرا هەموو جورە نەخۆشییەکێ بکەت ژبەرکو دوژمن دێ هەموو رێ و فشارا بکارئینیت دا رەوشا مرۆڤی ئالۆز بکەت یان نەچار بکەت دەست ژ بیروباوەرێن خۆ بەردەت و ملکەچی ئیرادا وی ببیت.

سەرەدانا عەبدوللا هروری

عەبدوللا ئیسماعیل هروری ئێکبوو ژ وان هەڤالێن مە هەڤدوو ل دهۆك و بتایبەتی دکارێ شانۆیێ دا نیاسی و شارەزایەکا باش د نڤیسینا دەقێن شانۆیێ دا هەبوو، ئەو ژی وەکو مە ژ بەر زولما رژێمێ ژ باژێری مشەختی دەڤەرێن ئازاد ببوو و ل گوندێ دیهێ ئاکنجی ببوو. رۆژەکێ شەهید مامەندی گۆت: ئەز دبێژم یا فەرە جارەکێ سەرەدانا عەبدوللا هروری بکەین، ئەو پێشنیارا وی یا قەنج بوو من ژی پەژراند و مە بڕیار دا و ژڤانەك دیارکر بۆ سەرەدانا عەبدوللا هروری. ل رۆژا دیارکری مە کارێ خۆ کر و ژ لیناڤا بەرەڤ گوندێ دیهێ دا ڕێ، دویراتی دناڤبەرا هەردوو گوندان دا نێزیکی هەشت دەمژمێرێن چوونا پیادەبوون، ئێکەم گەشتا شەهید مامەندی بوو د رێیەکا هندە دوور دا، بەلێ یێ پێ سڤك بوو و هەست ب ماندیبوونێ نەدکر ژبەرکو وورەیێن وی سەر ژ هەموو جورە زەحمەت و ماندیبوونەکێ ستاندبوون.

ل گوندێ دووکەرێ مە بیستەکێ بێهنا خۆ لبن کەپرەکێ ڤەدا، هاڤین بوو و کەلەژانا گەرمێ یە، مە دیت چەند پێشمەرگە ژی گەهشتنە جەم مە و ل بن کەپرێ روونشتن، مە ژ سوحبەتێ زانی مەبەستا وان ئەوە بگەهنە زاخۆ. ژ گۆتن و ئاخفتنێن وان دیاربوو کەسێن نە خویندەوار بوون و سوحبەتێن وان دسادە و بێ بنەما بوون. پشتی رابووین و خواترا خۆ خواستین، من گۆتە شەهید مامەندی: باشە دێ کەنگی ڤی جورە خەلکی گوهۆڕین..؟ تو دزانی چەند کەسێن وەکو ڤانا یێ دناڤ ڤی مللەتیدا..!

شەهید مامەندی گۆت: هەر هندەکا ب رێکەکێ.. بتایبەتی گەنجان، پێدڤییە دناڤ گەنجان دا کاربکەین و کاریگەریێ ل سەر وان دورست بکەین، ژبەرکو کەسێن وەکو ڤان برادەرێن ژ دەڤ مە چووین خەلکەکێ عەشیرەتگەری و نە رۆشنبیرە و بزەحمەتە بهێنە گوهارتن.

ل دانێ مەغرەب ئەم گەهشتینە گوندێ دیهێ، چەند رۆژەکا ماینە ل مالا عەبدوللا هروری و ئەم ل سەر گەلەك بابەتێن گرێدای وێ رۆژەڤێ ئاخفتین، نەخاسم پێشڤەبرنا کارێ رێکخستنێ و چاوانەتییا کارکرنێ دناڤ خەلکێ دەڤەرا بادینان دا. ژ گوندێ دیهێ ژی مە پێکڤە سەرەدانا کرمانج هاریکی کر، وی دەمی پێشمەرگە بوو دگەل

پارتی دیمۆکراتی کوردستان و دهەمان دەمدا پەیوەندی دگەل رێکخستنێن ئێکەتی نیشتمانی هەبوون.

گەشتا مە ب دووماهی هات و ڤەگەڕیاینە گوندێ ليناڤا، ئێکەم کەس وەکو رێکخستن پەیوەندی دگەل مە کری ئیسلام گەرماڤی بوو، ئەو ژی پێشمەرگە بوو دگەل پارتی.

پەیوەندیێن مە دگەل شانەیێن رێکخستنێن دناڤ باژێریدا دبەردەوام بوون بەلێ کێشەیا مە ئینان و گەهاندنا پەیام و پۆستێن حزبێ بوو، شەهید مامەندی داخوازکر کەسەکی پەیدا بکەین بشێت هاتنوچوونا دهۆك بکەت و جهێ گۆمانێ نەبیت، پشتی هزرکرنەکا باش و ژیرانە من ئێك ژ پسمامێن خۆ پێشنیارکر ب وی ئەرکی ڕابیت ژبەرکو کەسەکێ زیرەك و هشیار و دووری گۆمان بوو، هەڵبەت ئەو ژی ڕازی بوو دگەل مە کاربکەت، ئێدی هەتا ڕادەکی کێشەیا پۆست گەهاندنێ دناڤبەرا مە و رێکخستنێن ناڤخۆ دا هاتە چارەکرن.

هاتنا ئێکەم مەفرەزا پێشمەرگێ ئێکەتی نیشتمانی بۆ بادینان

ل سالا 1985 ئەم هاتینە ئاگەهدارکرن کو مەفرەزەکا پێشمەرگەیێن ئێکەتی نیشتمانی کوردستان دێ ب نهێنی هێتە دەڤەرا بادینان. ئارمانج ژ هاتنا مەفرەزێ چییە..؟ دێ کاریگەرییا وێ چ بیت..؟ لایەنێن ئەرێنی و نەرێنییێن وێ هێزا بچووك چنە..؟ دێ چەند خزمەتا رێکخستنێن ئێکەتیێ کەت ل دەڤەرێ..؟ ئەڤە کۆمەکا پسیاران بوون دسەرێ مەدا دغولغلین و دپێدڤی بەرسڤان بوون.

دنێرینا من دا هاتنا وێ مەفرەزێ چەند خالەکێن گرنگ بخۆڤە دگرتن..

یا ئێکێ:ـ بۆ ئێکەم جارە پشتی مەفرەزێن سەرەتایی یێن ل سالا 1976 بسەرکردایەتییا ئیبراهیم عەزۆ هاتینە دەڤەرێ و کارەساتا هەکاری یا سالا 1978هێزەکا چەکدار یا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان بهێتە دەڤەرا بادینان.

خالا دوویێ:ـ هەبوونا وێ مەفرەزێ ب خۆ پێنگاڤەکا بسەرکەفتنێ بوو، ژبەرکو هیچ کەسەکی و هەتا رژێما بەعس ژی باوەر نەدکر پێشمەرگێ ئێکەتیێ بگەهیتە بادینان و دەڤەر ب شێوەیەکێ رها یا لژێر کۆنترۆلا پارتی بوو.

خالا سیێ:ـ ب هاتنا وێ مەفرەزێ ئێکەتی نیشتمانی

بۆ خەلکێ کوردستانێ و دۆست و دوژمنێن خۆ سەلماند کو سەرەڕای ئاستەنگ و قەبخوازیان هەر دەڤەرەکا بخوازیت دێ گەهیتێ.

ژلایەکێ دیڤە، هاتنا مەفرەزێ زیان گەهاندنە رێکخستنێن نهێنی ل دەڤەرێ، ژبەرکو وی سەردەمی پەیوەندیێن ئێکەتیێ و بەرەیێ جود کو ژ (پارتی و حزبا شیوعی و سوشیالیست و پاسۆك) پێك دهات و بتایبەتی ژی پارتی دئالۆز و خراب بوون، دناڤ بەرەیێ جود دا پارتی یا باڵادەست و خودانا بڕیارێ بوو، لایەنێن دی هیچ رۆڵەکێ گرنگ و بەرچاڤ نەبوو، هەڵبەت هیچ رێککەفتنەك دناڤبەرا ئێکەتی نیشتمانی و پارتی دا نەبوو دەربارێ هاتنا وێ مەفرەزی و ئەگەر کەفتبانە هەمبەری هەڤدوو دا بشەڕچن و رەنگە کارەساتەك رووی دابا وەکو چاوا بهاتنا مەفرەزێن سەرەتایی بسەرکێشییا ابراهیم عەزۆ کارەساتەك روودا و ابراهیم عەزۆ دگەل بدەهان پێشمەرگەیێن دلسوزێن ئێکەتیێ شەهیدبوون. هەموو تەخمینەك یا بەرئاقل بوو ژبەرکو هەم هێزێن پارتی و هەم ژی هێزێن رژێمێ دیڤچوونا وێ مەفرەزا بچووك دکر. هەڵبەت هژمارەکا کێم یا پێشمەرگەی و هەتا ڕادەکی نە شارەزا د خەلك و سرۆشت و جوگرافییا دەڤەرێدا ژبلی خۆ پاراستن و ڤەشارتنێ نەشێت هیچ بزاڤ و چالاکیەکێ ئەنجام بدەت. هەر چەند رێنماییێن حزبێ ئەۆ بوون کو مەفرەزە چالاکییێن چەکداری ئەنجام نەدەت و خۆ ژ رووی ب بوونێ دگەل پارتی دوور بگریت، بەلێ دیسان وی سەردەمی ئێکەتی نە یا پێدڤی بوو پێشمەرگە و کادرێن خۆ یێن حزبی رەوانەی دەڤەرا بادینان بکەت. هەڵبەت ڤەلڤینێن مەفرەزێ ل دەڤەرێ گۆمان ئێخستە سەر گەلەك هەڤالێن رێکخستنێ ل دەڤەرێن ئازاد و دناڤ باژێران دا و دئەنجامدا کار و بزاڤێن رێکخستنێ هاتنە سنۆردارکرن.

من و شەهید مامەندی زۆر هەوڵ دان مەفرەزێ ب نهێنی ببینین و هەر هاتنوچوون و بزاڤەکا مە ببا جهێ گۆمانێ یان پەیوەندیا مە دگەل مەفرەزێ ئاشکرا ببا، ژبلی گرتنێ و رەنگە کوشتنێ ژی مە چ چارەنڤیسێن دی نەبوون، لەوڕا پێدڤی بوو ڤەلڤینێن مە دنەپەنی و دووری گۆمان بان.

هاتنا مەفرەزێ ب خۆ ژی ئەم زێدەتر ئێخستینە ژێر چاڤدێریێ ژبەرکو

ئەم دبەرنیاس بووین کو هەلگرێن هزر و بیروباوەرێن کۆمەڵا رەنجەدەرانین، بەلێ چ بەلگە نەبوون پەیوەندییا مە یا راستەوخۆ دگەل کۆمەلێ بسەلمینن.

سەرەڕای مەترسیێ مەبڕیاردا مەفرەزێ ببینین، ل ئێڤارەکا درەنگ ب هێجەتا دیتنا ماڵبات و کەسوکارێن شەهید مامەندی کو هاتینە ناڤ رەزێن باجلورێ ژ گوندێ لیناڤا دەرکەفتین، ب شەڤ گەهشتینە گوندێ گەرماڤا کو ژئەگەرێ نێزیکبوونا گوندی ژ رەبیە و سەربازگەهێن رژێمێ هاتبوو چوڵکرن و سوپایێ عیراقێ بێی دوودلی گوند تۆپباران دکر. ژ گەرماڤا زۆر ب هشیاری و ب هاریکاری و رێخۆشکرنا هندەك هەڤالێن رێکخستنێ مە قەستا ناڤـ رەزێن گوندێ باجلورێ کر، من ژ شەهید مامەندی سەربۆر و شارەزایەکا باشتر هەبوو ل دەڤەرێ و نەخاسم بۆ هاتنوچوونا ب شەڤ، ب رێڤە مە کەسەك دیت خەلکێ گوندێ باکۆزێ بوو.. پشتی سلاڤێ پسیارا مە کر کا دێ کیڤە چین..؟ مە گۆتێ دێ چینە بێسرێ بۆ کڕینا هندەك ئەرزاقی، برادەر ژی چو سەر ریا خو ئەمژی ب بێ دەنگی چووین..

دەمەکی من دیت هژمارەکا چەکداران یێ بەرەڤ مە دهێن، من دەستێ شەهید مامەندی گرت و راوەستاند و گۆتێ: ئەڤە مەفرەزەکا پێشمەرگەیە بەلێ باوەرناکەم هەڤالێن مەبن. پیچەکێ مە خۆ ڤارێکر و روونشتینە پشت تڕاشەکی هەتا ژ مە دەربازبووین، ئەوان ئەم نە دیتین بەلێ مە زانی مەفرەزەکا پارتییە و دیڤچوونا مەفرەزا ئێکەتی نیشتمانی دکر.

ئەو دەربازبوون و مە ژی رێیا خۆ تمامکر هەتا گەهشتینە وی جهێ بۆ مە هاتییە دیارکرن، ل دەستپێکێ مە کەس نەدیت، بێهنەکێ ل دەوروبەرا گەڕیایین شەڤ ڕەشە بوو و چ تشتەکی خۆیا نەدبوو، ل جهەکێ وەسا و د وێ رەوشێدا دەنگ و گازیکرن ژی نە یا دورست بوو. ترسا مە ئەو بوو هەڤالێن مە ئاشکرا بن و دگەل وێ مەفرەزا پارتی تووشی کێشەکێ بن، یان هندەکێن کەسێن دی بویسەك دناڤ وان رەزادا دانابیت.

زۆر پێڤە نەچوو دەنگێ فیتیەکا هێدی هات، مە زانی هەڤالێن مەنە و ئەم بەرەڤ وان چووین دیاربوو دشەپرزە بوون و زانیبوو ئەو مەفرەزا پارتی یا ل گورەی هندەك زانیاریان دیڤچوونا وان دکەت.

هەر چاوا بیت مە هەڤدوو دیت، مەفرەزا پێشمەرگەی یا پێکهاتیبوو ژ حەفت کەسا قادر باجلوری، بەدەل محەمەد سالح باجلوری، محەمەد رەشید دهۆکی (بەختیار)، ئەمین باجلوری، مەلا سەدیق، ئەنوەر مەجلمەختی و حازم بامەڕنی. ئێکەم جاربوو من پێشمەرگێ دێرین مەلا سەدیق دیتی و ناسکری و هەر ژ وێ رۆژێ ئەم بووینە هەڤاڵێن هەڤدوو و هەتا نوکە هەڤالینییا مە یا بەردەوامە.

ئەم بۆ دەمەکێ کورت دگەل هەڤالێن مەفرەزێ روونشتین و چەندین پرس و بابەتێن گرێدای ب رەوش و پێشهاتێن دەڤەرێ دگەلدا بەحسکرن و مە خواترا خۆ ژ هەڤدوو خواست و ب هوشیاری دهەمان شەڤ دا مە قەستا گوندێ لیناڤا کر. شەڤ ڕەشە بوو رێیا ڤەگەڕیانێ ژی یا سەخت بوو، ل جهەکێ ئەم کەفتینە د دەحلەکی ڕا کو هەموو کەلەم و ستری بوو، من گۆتە شەهید مامەندی: دێ شێی دگەل من ژ دەحلی دەرباز بی..؟ گۆت: ئەگەر گورگ دخەما بارانێ بایە دا کوڕکەکی ژخۆڕا چێکەت.. هەما هەرە دێ دەرباز بین. بەلێ پشتی ئەم دەربازبووین ل خۆ زڤڕی و گۆت: باوەر بکە بەراز ژی نەشێن ڤێ شەڤ ڕەشێ ژ ڤی دەحلی دەرباز بن، شەڤەکا تاری و رێیەکا نەخۆش بەلێ ب سوحبەت و پێکەنینان ئەم پشتی نیڤا شەڤێ گەهشتینە گوندی.

مەفرەزە چەوا گەهشتبوو بادینان..!؟

ل ئیلونا ساڵا 1985 ئەو مەفرەزا حەفت کەسی ژ مەلبەندێ سێ کاك کوسرەت سەفین مەلا قەرە ئاگادار کر کو ڤێ مەفرەزێ ب ریەکێ رەوانەی بادینان بکەن ،کاك سەفین شەهید رەنجەدەر لگەل هژمارەکا پێشمەرگەی دانە لگەل وێ مەفرەزێ ،تاکو گەهاندینە سەر ئاڤا زیێ مەزن ل رەخێ دی یێ ئاڤ ێ ترومبێل ئامادەکربوو ، سیار بون رەوانەی گوندی وەردەکا مالا سەید پاشا کاکەیی کرن ،کو دەڤەرکا کاکەیی نشینە، ل گوندێ وەردەکا پەیوەندی ب سەید پاشا کاکەیی کربوو، هەرچەند سەید پاشا دگەل فەوجەکا چەتەیان بوو بەلێ ئێکبوو ژ رێکخستنێن ئێکەتی نیشتمانی کوردستان، سەیدی مەترسیەکا مەزن ئێخستبوو سەر ژیانا خۆ بەری یا وان، ب ترومبێلێ ژ گوندێ وەردەك دناڤ باژێرێ مووسل دا دەرباز کربوون و گەهاندبوونە نێزیك زاڵگەها

شێخان، ل وی جهی سەید پاشا ڤەدگەڕیت و مەفرەزە ل ژێرییا باعەدرێ بەرەڤ گەلی کورتکی هاتبوون و دەربازی دەڤەرا مزووری و پاشی دۆسکییا ببوون.

ئەندامێن مەفرەزێ بۆ دەمەکی مانە ل دەڤەرێ، بەلێ ژبەر رەوشا خراب و بارودۆخێ دژوار و هەبوونا مەترسیێ ژلایێ پارتی و رژێما بەعس ڤە چەند کەسەك هاتنە دهۆك و خۆ رادەستی حکومەتێ کرن. مەلا سەدیق ل سنۆرێن تورکیا ژلایێ هێزێن تورکیڤە هاتە دەستەسەرکرن و (13) هەیڤا هاتە زیندانکرن، ئەنوەر مەجلمەختی ماوەیەکی ب قەچاغی ما ل دەڤەرێ بەلێ ژ ئەگەرێ نەخۆشیێ وەکو کەسەکێ ئاسایی هاتە گوندێ مەجلمەختێ و ژلایێ پارتیڤە هاتە گازیکرن و ب کەفالەتەکا پێنج هزار دیناری هاتە ئازادکرن، ب وی مەرجی ئێدی کارێ حزبایەتی و سیاسی نەکەت، هەر ئێك ژ قادر باجلوری و بەختیار و بەدەل محەمەد سالح ڤەگەڕیانە مەڵبەندێ سێ. محەمەد رەشید دهۆکی (بەختیار) ب هاریکارییا هەڤالێن رێکخستنا ناڤخۆ ڤەگەڕیا، وی دەمی خورشید رەشید دهۆکی و عەبدوللا عومەر باجلوری ئەو ب ترومبێلەکا میری ژ گوندێ ئێکمالێ ڤەگوهاستە دهۆك، شەڤەك ل مالا خورشیدی دەربازکر و رۆژا پاشتر دیسان ب ترومبێلێ ژلایێ خورشیدی ڤە بۆ هەولێر هاتە ڤەگوهاستن و ژ هەولێر ژی ب رێیا رێکخستنێن ناڤخۆیی بۆ بارەگەهەکێ پێشمەرگەی ل بالیسان هاتە رەوانەکرن.

هەر ئێك ژ قادر باجلوری و بەدەل باجلوری ژی بهەمان شێوە ب ترومبێلەکا فەرمانگەها ئاڤا ژێرئەرد (أبار أرتوازيه) ژلایێ خورشید رەشید دهۆکی ڤە هاتبوو ئامادەکرن و ب ناسنامەیێن سەختە بۆ هەولێر هاتنە ڤەگوهاستن و خۆشبەختانە ل زاڵگەهێن رژێمێ ژی نە هاتنە راوەستاندن. ل هەولێر و پشتی تێشت ل خوارنگەهەکێ خوارین دچنە مالا هەڤاڵەکێ رێکخستنێ بناڤێ (سامی شۆڕەش)، قادر و بەدەل چەندین رۆژا ل مالا سامی مانە ڤەشارتی بەلێ دئێکەم هەولا دەربازبوونێدا کو ب پیادە ل پشت زاڵگەها هەولێر زڤڕی بوون ژلایێ هێزەکا (جيش الشعبی) ڤە هاتنە دەستەسەرکرن، بەلێ ب شارەزایی خۆ وەکو چەتە دا نیاسین، بەرپرسێ زاڵگەهێ ئەو رەوانەی بارەگەهێ سەرەکیێ (جيش الشعبی) کرن، ل وێرێ کەسەکێ نیاس بناڤێ محەمەد کاوانی دیتن کو ل پێشتر دگەل وان پێشمەرگە بوو و خۆ رادەستی حکومەتێ کربوو، بابێ

محەمەد کاوانی ژی خزمەتکار بوو ل بارەگەهێ سەرەکیێ (جیش الشعبی) و هەردویان بەرگەڕیان کر و شیان قادر باجلوری و بەدەل باجلوری ئازاد بکەن و ب ترومبێلەکێ دیسان رەوانەی هەولێر کرن و ڤەگەڕیانە مالا سامی شۆڕەشی.

پشتی چەند رۆژەکێن دی سامی پەیوەندی ب سەرۆکێ فەوجەکا چەتا کر بناڤێ (محەمەد دزەیی) دیارە پەیوەندی دگەل پێشمەرگەی و ئێکەتی نیشتمانی کوردستان هەبوون، ژڤانەك دگەل محەمەد دزەیی هاتە دیارکرن و هەردوو ب ترومبێلا خۆ بەرەڤ باژێرکێ پردێ و پاشی بۆ گوندەکێ ڤەدەر هەتا بسلامەتی دەربازی دەڤەرێن ژێر دەستێ پێشمەرگەی بووین.

مەلا سەدیق (13) مەهان د زیندانێن تورکیا دا

پێشمەرگێ دێرین سەدیق مستەفا ئیبراهیم سندی (مەلا سەدیق) ژدایکبوویێ سالا 1956 یە، ل سالا 1976 ل سۆریێ پەیوەندی ب رێزێن ئێکەتی نیشتمانی کوردستان کربوو، پێشمەرگەکێ وێرەك و شارەزا و خودان هەلویست، ئێکە ژ وان پێشمەرگێن ل سالا 1976دگەل مەفرەزێن سەرەتاییدا دەربازی باشوورێ کوردستانێ بوویی.

بەری مەفرەزا پێشمەرگەی پرت و بەلاڤ ببیت مەلا سەدیق دەستووری ژ هەڤالێن خۆ خواست دەلیڤێ بدەنی قەستا سنۆرێن تورکیا بکەت بۆ دیتنا مالبات و کەسوکارێن خۆ، مخابن ل دەڤەرەکا سنۆری مەلا ژلایێ هێزەکا جەندورمێن تورکیا ڤە هاتە دەستەسەرکرن و بێ سەروشووین بوو، کەسێ هیچ زانیاریەك ل سەر نەبوو.

پشتی ژ هەڤالێن خۆ ل بادینان ڤەقەتیای و ل سنۆرێن تورکیا هاتیە دەستەسەرکرن و ماوێ (13) هەیڤ و (20) رۆژا د گرتیخانێن تورکیا دا ل سلوپی و جزیرێ و ئەنقەرە هاتە زیندانکرن، پشتی ئازاد بوویی دووبارە ڤەگەڕیا باشوور و پەیوەندی ب ئێکەتی نیشتمانی کوردستان کر..

دایکا مەلای گەلەك پێکول دکرن تشتەکی ژ چارەنڤیسێ کوڕێ خۆ بزانیت بەلێ کەسێ چ زانیاری ل سەر نەبوون، هەر د وی ماوەیدا رژێمێ فشارێن مەزن ئێخستبوونە سەر مالباتا وان دیارە هندەك زانیاری هەبوون دەربارێ هاتنا وی بۆ دەڤەرێ

دگەل مەفرەزا پێشمەرگەی. ماڵباتا وان کەفتبوو رەوشەکا خراب هەتا ڕادەکی ژبەر گرتن و زیندانکرنێ نە دوێران ل مالا خۆ بمینن ژبەرکو د وی سەردەمیدا هەر کەسەکێ تەڤلی ریزێن پێشمەرگەی ببایە رژێمێ ئەندامێن خێزانا وی زیندان دکرن یان ژی ژ باژێران دەردئێخستن.

دایکا مەلای (خەجێ حاجی عومەر شەڕنەخی) ژنەکا وێرەك و زێرەك بوو، ل 13 ئادارا ساڵا 1991 بەشداریەکا کاریگەر د سەرهەلدانا خەلکێ باژێرێ زاخۆ دا کر، ژلایێ نەوشێروان مستەفا ڤە هاتبوو راسپاردن نامەیێن سەرکردایەتییا ئێکەتی نیشتمانی و بەرەیێ کوردستانی بگەهینیتە دەستێ سەرۆك فەوجێن چەتا ل زاخۆ، خەجێ حاجی عومەر ئێکەم ژن بوو دسەرهەلدانێدا ل دەڤەرا بادینان شەهید بوویی.

خەجێ شەڕنەخی ب نهێنی قەستا سەرکردایەتییا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان کر کو وی سەردەمی ل بەرگەلو بوو، گەهشتە جەم نەوشێروان مستەفا و داخواز ژێ کر یان چارەنڤیسێ مەلای بۆ دیار بکەن یان کارەکی بکەن رژێم بەلا خۆ ژێڤەکەت، نەوشێروان مستەفا هیچ زانیاری ل سەر مەلای نەبوون و دیسان چ رێ و پلان نەبوون ماڵباتا وان ژ گەف و فشارێن رژێمێ قورتال بکەن، لەوڕا دایکا مەلا سەدیق داخواز کر ئێکەتی ب رێیا ئێزگەی شەهیدبوونا مەلا سەدیق بەلاڤ بکەت دا رژێم بێ هیڤی ببیت، نەوشێروان مستەفا رازی بوو ل سەر داخوازیێ بەلێ گۆتێ پێدڤییە هەڤالێن وی ئەوێن ل بادینان دگەلدابوون بڕیارێ بدەن.

تنێ چەند رۆژەکێن کێم بوون قادر باجلوری و بەدەل گەهشتبوونە دەڤەرێن ژێر کۆنترۆڵا ئێکەتی نیشتمانی، دایکا مەلا سەدیق سەرەدانا وان کر و داخوازا خۆ گەهاندێ، بەلێ قادر باجلوری رازی نەبوو و گۆتێ ئەم دزانین شەهید نەبوویە و رازی نابین شەهیدبوونا وی بهێتە ڕاگەهاندن.

شەهید مامەندی خۆ رادەستی حکومەتا عیراقێ کر

ب چوونا هەڤالێن پێشمەرگە ژ دەڤەرێ دیسان مە درێژی دا کارێ خۆ یێ رێکخستنێ، رەوش رۆژ بۆ رۆژێ نەخۆش دبوو.. بارێ ژیانا خەلکی گرانتر دبوو.. مەترسی

زێدەتر بوون.. مە دەست نەداهێلان بەلکو بەردەوام کاریگەریا کارێ مە ل گوندا و دناڤ باژێران دا خورت دبوو.. هژمارا گەنجێن پەیوەندی ب رێزێن ئێکەتی نیشتمانی دکر زێدە دبوو.

هندەك روودانێن نە چاڤەرێکری هاتنە پێش بوونە ئەگەر ئێدی شەهید مامەند نەچارکر بیر ل ڤەگەڕیانێ بکەت بۆ باژێرێ دهۆك، مە گەلەك دانوستاندن کرن و ل گورەی زانین و ئاگەهدارییێن خۆ رەوشا وی دەمی بەحسکر و شرۆڤەکر دا بشێین بڕیارەکا راست و گونجای بدەین کو دبەڕژەوەندییا شەهید مامەند و بەردەوامییا کارێ رێکخستنێ دا بیت و ل دووماهیێ وەکو ڤەخوارنا فنجانەکا ژەهرێ مە بڕیاردا کو ڤەگەڕیانا وی باشترە ژ مانا وی ل گوندی، ب مەرجەکی ب شێوازەکێ نووی بەردەوامیێ بدەتە کارێ خۆ.

رژێما بەعس هیچ زانیاریەك ل سەر پەیوەندییا شەهید مامەندی دگەل ئێکەتیێ نەبوون، هەر وەسا نە ببوو پێشمەرگە دا رژێم بکەتە بەهانە و زیندان بکەت. هەر چاوا بیت پشتی چەند رۆژەکا شەهید مامەندی و دایك و بابێن وی کارێ ڤەگەڕیانێ بۆ دهۆك کر و دگەل خواتر خواستنێ نامەك بۆ عەبدوللا هروری دا دەستێ من و ئێدی هەڤاڵەکێ جهێ باوەریێ و کەڤرەکێ پشتبەستیێ بۆ دەمەکی ئەز هێلامە بتنێ دناڤ وی بارودۆخێ سەخت و دژوار دا.

پشتی چوونا شەهید مامەندی رۆژەکێ عەبدوللا هروری بهێجەتا کڕینا ئەرزاقی هاتە گوندێ ليناڤا و مە پێکڤە ناما شەهید مامەندی ڤەکر کو تێدا نڤیسی بوو: ئەڤە ئەز چوومە ناڤ باژێری.. ژ ئەڤرۆ پێڤە کاك سەلام دێ ل گوندی بیت و پەیوەندییێن هەڤالێن رێکخستنا ناڤ باژێری و هەڤالێن ل گوندا پێکڤە گرێدەت و درێژیێ بدەنە کارێ خۆ دێ ل دەمەکێ نێزیك مە ئاگەهـ ژ هەڤدوو هەبیت.

ل دهۆك دەزگەهێ ئەمنا بەعسی شەهید مامەند گازیکر و لێپرسینەکا درێژ دگەل دا کر، هەوڵ دا رازی بکەن هەڤکاریێ دگەل وان بکەت، بەلێ ب شارەزایی و زیرەکییا خۆ مامەند شیا خۆ ژ داڤێن ئەمنێ قورتال بکەت، ژبەرکو هیچ کێشەیەکا قانونی نەبوو، هاتە ئازادکرن و پشتی دەمەکی بۆ خزمەتا سەربازیێ هاتە رەوانەکرن.

خۆشبەختانە خزمەتا سەربازییا شەهید مامەندی یا تایبەت بوو و ل رەبیەکێ ل نێزیك گوندێ بەرێ بوهار هاتە بنەجهکرن، دەمێ من ئەو هەواڵە زانی کەیفەکا مەزن بۆ من چێبوو و ئومێدێن من نووی بوونە کو ب رێیەکا دی دێ پەیوەندیێن خۆ گرێدەین و بەدەوامیێ دەینە کارێ خۆ یێ حزبی و رێکخستنێ.

د وێ رەوشا چەقبەستیدا هاتنوچوون دناڤبەرا گوندا و دهۆك دا گەلەك یا بزەحمەت بوو، کێم کەس هەبوون بشێن هاتنوچوونێ بکەن، پشتی من زانی شەهید مامەند یێ بوویە سەباز درەبیەکێدا ل نێزیك گوندێ بەرێ بوهار و ئێکسەر من هەوڵ دا پەیوەندیێ دگەلدا بکەم و پەیامەك بۆ هنارت کو پێدڤییە هەڤدوو ببینین. ل ئێڤاریەکێ من دگەل هەڤالەکێ پێشمەرگە خۆ نێزیکی گوندێ بەرێ بوهار کر، گوند هاتبوو چولکرن و خەلکێ گوندی مشەختی باژێری و دەڤەرێن دەوروبەر ببوو، مە ماوەکی زێرەڤانییا جاددا سەرەکی کر هەتا رۆژ ئاڤا بوویی و تاریێ شاپەرێن خۆ داهێلاینە ئەردی، ئەم چووینە سەر کانیەکا نێزیك ژ رەبیێ و شەهید مامەندی و سەربازێن دگەلدا ئەم ژ دویرڤە دیتین، هەتا شەڤ تمام تاری بووی بەرەڤ مە ڤە هات و بگەرمی ئەم هەمبێز کرین و داخواز ژ مەکر بچینە رەبیێ ژبەرکو کەسێ بیانی و خراب دگەل وان دا نەبوو.

ئەو دەمەکێ درێژ بوو من کەنیێ وی نە دیتبوو و گوهدارییا سوحبەتێن وی نەکربوو، چوار کەس د رەبیێ دابوون ئەوژی شەهید مامەند و شوکری شەهباز و شەهید جومعە ئەحمەد محەمەد ئێك بوو ژ هەڤالێن رێکخستنا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان ل 14 ئادارا ساڵا 1991 دسەرهەلدانا باژێرێ دهۆك دا شەهید ببوو، و کەسێ چوارێ گەنجەك بوو بناڤێ جەمیل.

شەهید جومعە ئێك بوو ژ هەڤالێن من ل خواندنگەها برایەتی ئەم ل ئێك پۆڵ و قۆناغ بووین، وێ شەڤێ مە گەلەك سوحبەت و بیرهاتن ڤەگێران.

دوو رەبیێن سەربازیێن عیراقێ دگەل بارەگایێ سریێ دکەفتنە هنداڤی جاددا سەرەکییا دهۆك ـ زاویتە، پلانەك هاتبوو دانان پێشمەرگە چالاکیەکێ ل وێ دەڤەرێ بکەت و هەردوو رەبیا بگریت، پشتی ماوەکێ چاڤدێرییا ڤەلڤینێن سەربازێن وان رەبییا، شەهید مامەندی گەلەك زانیاری بۆ مە هنارتن و ژلایێ خۆڤە مە

دگەل رائید جەلال عەزیز بەرپرسێ سەربازیێ مەڵبەندێ چار بەحسکرن و بۆ دیتن و دیراسەکرنێ و چاوانییا ئەنجامدانا چالاکیێ بکێمترین زیان شەڤەکێ ئەم دگەل رائید جەلال و بهەڤالینییا شەهید مامەندی چووینە نێزیکی جهێ هەردوو رەبییا، بەلێ دیاربوو چالاکی یا بساناهی و بێی زیان نابیت ژبەرکو رووبەرەکێ بەرین ژ دەوروبەرێن رەبیا دمینرێژ کری بوون و رائید جەلال هزرا لێدانا وان رەبییا رەتکر.

ئێکەم جار من بەرەڤانی ژ گوندێ ليناڤا کری و ئەز بریندار بوویم

سەرەرای رەوشا دژوار یا ژیانێ و فشارێن بەردەوامێن رژێمێ ل سەر دەڤەرێ بتایبەتی گوندێن نێزیك جاددە و سەنتەرێن باژێران کو ليناڤا بخۆ ژی ئێك ژ وان گوندا بوو، بەردەوام ژلایێ تۆپخانا لیوا دهۆك یا سوپای ڤە دهاتە تۆپبارانکرن. سپێدەهییا رێکەفتی (11) کانینا ئێکێ یا سالا 1985 بوو، وی دەمی نێزیکی (30) مالا ل گوندی هەبوون، خەلکێ گوندی هندەکا هێژ تێشتا سپێدێ دخوار و هندەك ژی دمژوولی کارێ خۆ یێ رۆژانە بوون، گەلەك جاران بۆ کارێن نێچیرێ یان پەیوەندیێ ب هەڤالێن رێکخستنا ناڤخۆ ئەم ژ گوندی دچووینە چیایێ هنداڤی دهۆك، وێ سپێدەهیێ ژی ئەم هژمارەکا هەڤالا ژ گوندی دەرکەفتین و چووینە سەرێ چیایی ل نێزیك شکەفتا سمتی کو ل سالا 1974 و ل پێشی وی سەردەمی ژی بارەگەهەکێ پێشمەرگێ شۆرەشا ئیلونێ بوو.

مە ب دووربینێ تەماشەی دەڤەرێ دکر، دەمەکی مە دیت هێزەکا لەشکەری ب چەندین ترومبێلێن سەربازی یا ل سەر بەنداڤا دهۆك راوەستای، ل دویف زانیاریان ئەو دەمەك بوو ئەو هێزە ل بەنداڤێ هاتییە بنەجهکرن. ئێك ژ هەڤالێن مە گۆت: ب راستی خرڤەکرنا ڤێ هێزا لەشکەری جهێ گۆمان و ترسێ یە بدوور ناهێتە زانین کریارەکێ بکەن، نەخاسم دەڤەر ژ هێزێن پێشمەرگەی هاتبوو ڤالاکرن تنێ هندەك مەفرەزێن بچووك و گەروك مابوون و هیچ هێلەکا بەرەڤانیێ لهەمبەر هێرشێن لەشکەری نە مابوون.

مە رۆژا ل چیایی کرە ئێڤار و ڤەگەریاینە گوندی، هێژ هەتاڤزەرك مابوو

بەلێ بایەکێ سار دکولانێن ليناڤادا دبوو بابەلیسك خەلکێ گوندی یێ مژوولی ئالفدان و داکرنا تەرش و کەواڵی و دارقەتکرن و گەرمکرنا سوپا بوو، دووکێلا سپی یا سوپا ژ بانا بلند دبوو، هێدی هێدی بەستیێ رێك و بەردیوار دهنین، د وی دانێ سەقەمگرتیدا تەماشە دکەین زێدەتر ژ بیست کەسێن چەکدار خودان رەخت و تڤەنگ وەکو رێزکا مێرییا یێ لایێ گوندێ بوتیا ڤە بەرەڤ ليناڤا دهێن، گەهشتنە نیڤا گوندی و راوەستان، دیاربوو هێزەکا پێشمەرگێ حزبا شیوعییا عیراقێ بوو. وەکو نەریتەکێ هەمیشەیی سەرکێشەکێ گوندی ب ئەرکێ دابەشکرنا وان رابوو و هەر دوو یان سێ پێشمەرگە رەوانەی مالەکێ کرن بۆ بێهنڤەدان و نانخوارنێ، پشتی نانخوارن و شەڤبێرییێ خانیەکێ ڤالا کو خودانێن وی نەمابوونە لگوندی بۆ نڤستنا وێ هێزێ هاتە دیارکرن.

ژ ئەگەرێ رەوشا دژوار و فشارێن رژێمێ هژمارەکا زۆر ژ گوندیا نەچارببوون قەستا باژێرێ دهۆك بکەن، نەریتێ کارپێکری د وی سەردەمی دا، ئەگەر پێشمەرگە بشەڤ هاتبا گوندی پێدڤی بوو سپێدی زووی ژ گوندی دەرکەڤیت و بۆ پاراستنا خۆ و سلامەتییا گوندیا قەستا هشارەکێ بکەت، وێ هێزێ ژی سحارێ بەری رۆژهەلاتێ و دگەل هەلکرنا ئاگرێ کوچك و تەنیرا کارێ دەرکەفتنێ ژ گوندی کر، بەلێ بەری ب دەنە رێ کەسەکی ژ خێزانا مە دەرگەهێ خانیێ پشتی ڤەکر، بەرێ خۆ دایێ زەڤیا پشتا خانی یا پڕە ژ سەربازێن رژێما بەعس و ب زمانێ عەرەبی دگەل هەڤدوو دئاخفتن،هەر زووی دەرگەهـ گرت و هاتە ژوور و گۆتە مامێ من تاهری ليناڤایی کو وێ رۆژێ مێهڤانێ مەبوو: عەسکەری دەوروبەرێن گوندی یێن دوورپێچ کرین.

هێژ ئەز یێ دخەو بووم و خەون ب ژیان و جیهانەکا بەختەوەریێ ڤە ددیتن، مامێ تاهر وەکوو ئەلهویەکێ خۆ د نێچیرێ وەردکەت ب هەردوو دەستا لحێفا من راکر و گۆتە من رابە چەتا و عەسکەری هەرچوار رەخێت گوندی یێت گرتین..!

ئەز ڤەجنقیم.. ب حێبەتی و بێی بزانم دێ چ کەم من بلەز کارێ خۆ کر، ژبلی دەمانجەکێ کو هەڤالێن رێکخستنێ بۆ من هنارتبوو هیچ پارچەکا چەکی ژی دگەل من نەبوو، دەمانجە ل بەرامبەر هێزەکا سەربازی و فرۆکێن هەلیکۆپتەر چ کاریگەریێ ناکەت.. من هەوڵ دا ژ نیڤا گوندی دەرکەڤم و دەربازی رووبارێ ليناڤا

ببم بەلکو دەلیڤا قورتالبوونێ هەبیت، ترسەکا مەزن کەفتبوو دناڤ خەلکیدا.. هەر کەسەکی هەوڵ ددا خۆ قورتال بکەت، بتایبەتی ئەوێن پێشمەرگە و هارب. یوسڤێ برایێ من ل پێشی من دکولانەکێدا قەستا پەڕێ گوندی دکر، بەلێ سەربازان دیت و لێ خورین و گۆتێ ڤەگەڕە ناڤ گوندی.

رەحمەتی مامێ من ئیسماعیل محەمەد ليناڤايی ژی کو دگەل هاتنا وێ هێزا چەتا و لەشکەری بۆ گوندی ژ خەو هشیار ببوو، بلەز چوو مەفرەزا پێشمەرگێ حزبا شیوعی ئاگەهدارکر بوو، پێشمەرگە و هژمارەکا گوندیان ل پێشی مە ژ گوندی دەرکەفتبوون، هندەکا بەر رووبار و بەر رووبار خۆ گەهاندبوو نهالا پشتا گوندێ باخورنيفێ، هندەکێن دی سەرئەڤرازی بەتەنا بەرامبەر ليناڤا بوون و وان ژ بلنداهیێ جهـ و قەبارێ هێزا چەتە و سەربازا ددیت، ئێدی ب چەکێ سڤك وەکو کلاشینکۆڤ و حەفارۆڤا تەقە ل لەشکەری کر و شەڕی دەستپێکر و شیان چەتە و سەربازا ژ دەوروبەرێن دووربێخن. دگەل گەرمبوونا شەڕی ئەم ل ژێریا گوندی کۆمبووین و هەتا گەهشتینە کنارێ رووباری هژمارا مە بوو (13) کەس بەلێ تنێ دوو کەس ب چەك بوون و چەکێ هەردوویان ژی برنۆ بوو.

ئەم ژ رووباری دەربازبووین و گەهشتینە دناڤ چەمەکیدا و خۆ دخەندەکەکێ دا نەپەنی کر.. جارەکا دی دەنگێ کلاشینکۆڤ و بیکەیسی و ئاربیجی و تۆپێن (60ملم) و چەندین جۆرێن چەکێ گران و سڤك بلندبوو، دوو هێز ل بەرامبەر هەڤدوو بشەڕن و ئەم یێ دناڤبەرا هەردوویان دا. پێشمەرگێ حزبا شیوعی ب شەڕ ژ گوندی دوور کەفت و خەلکێ گوندی ژی بەربوو وان دەحل و بەر و بەتەن و شیڤ و نهالا،هندی تەقە یا گەرم ئەم نەشیاین ژ خەندەکێ دەرکەڤین، پشتی پیچەکێ سست بووی مە تەماشەکر سەرباز یێ ل سەر هندەك گرێن پشتا گوندی لبەرانبەر مە. برایێ من رەحمەتی شەهید خالد ليناڤايی و رەحمەتی سەلمان بوتی برەخ من ڤەبوون، برنۆیەك ددەستێ سەلمان بوتی دابوو، گۆتە من: بەرێ خۆ بدێ هندەك سەرباز یێ ل سەرێ گرێ بەرانبەر مە.. دیاربوو پێشمەرگێ حزبا شیوعی نەمایە ل دەوروبەرا و دەنگێ شەڕی یێ کێم بوویی، ئەو پێشمەرگێ قەستا نهالا پشتا باخورنيف کری هەڵباسکی گرەکی ببوو و

هندەك تەقە ل چەتا و عەسكەری كربوو، بەلێ شەڕ بێ دەنگ دبوو تنێ پێشمەرگەیەكی ل گرەكی ب چەكێ حەفاروڤێ شەڕ دكر و سەربازا ب گوللە تۆپێن (60ملم)ێ بەرسڤا وی ددا و گوللەیەك ل نێزیكی وی پەقی و بریندارکر و تەقەیا وی ژی بێ دەنگ بوو.

شەهید خالدی گۆت: سەرباز یێ خۆ ئاشكرا دكەن دێ هندەك تەقێ لێ كەم بەلكوو دەلیڤە هەلكەڤیت ژ ڤی جهی دەركەڤین و خۆ بگەهینینە جهەكێ باشتر. خالدی دەست دا برنۆیێ لویلییا وێ دانا سەر چەپەرێ خەندەكێ و سرمێ وێ كێشا و فیشەك برە بەر و تەقەیەكا باش ل هندەك سەربازان كر كو ل سەرێ گرەكێ پشتا گوندی خۆ قیت كربوو، ئێكسەر وان سەربازا خۆ ڤاری كرە پشتا گری و فشارا وان ل سەر مە كیم بوو، شەهید خالد یێ شارەزا بوو دشەڕان دا گۆتە مە: رابن دا پیچەكێ ژ ڤی جهی دووركەڤین ژبەركو جهێ مە یێ خرابە و ئەگەر هەلیكۆپتەر بهێن دێ رەوشا مە ئالۆز بیت. مەخۆ كێشا د جۆیەكا ئاڤێدا و مە هەوڵ دا هێدی هێدی خۆ دەرباز بكەین، دناڤبڕەكێدا ئاستێ گڤاندێن جۆیێ دنزم بوون و ئەم ئاشكرا بووین و مە نە دزانی هژمارەكا سەربازا ل بەرانبەر مە دروونشتی نە و بویسەكا دانای. ئێكسەر ژ ملێ باكووری ڤە بەرێ بیكەیسی و قەناسا دا مە و بۆ خۆ پاراستنێ مە خۆ بەردا دجۆیا ئاڤێدا، دگەل وێ چەندێ دەنگێ وەشاندنا گوللەكا ئاربیجیێ هات و دسەر سەرێ مەڕا دەربازبوو ل پێشیيا مە پەقی، خۆشبەختانە ئەم بسلامەت بووین، بەلێ هەتا وی دەمی هەشت كەس بریندار ببوون كو چوار ژ وان پێشمەرگێ حزبا شیوعی بوون و پشتی دەمەكی بریندارەكی ژ وان بناڤێ ئەمین سلێمان بەرۆشكی (هەژار) كو برینا وی یا گران بوو گیانێ خۆ ژ دەستدا.

هێژ شەڕ یێ دژوار بوو، هەوڵێن مە ژی بۆ ڤەگوهاستنا جهێ خۆ و دیتنا جهەكی بشێین هندەك بەرەڤانیێ بكەین دبەردەوام بوون دگەل وێ چەندێ ئەز ب گوللەكێ ژ ڕانێ خۆ یێ راستێ هاتمە هنگافتن، یا باش ئەو بوو گوللێ هەستی نەگرت و ئەز شیام بەردەوامیێ بدەمە چوونێ، پشتی دەمەكێ كێم ئەحمەد سەلیم گەرماڤی ژی بریندارببوو و گوللەك ب چوكێ وێ كەفت، ژبەر ئێشانێ و شكەستنا هەستیێ چوكی ئەحمەد سەلیم نەشیا برێڤە بچیت ئێدی ئەم نەچار بووین دگەل خۆ قورتال

بکەین، ئەم مەودایەکێ کێم چووین مە شەهید عزەت ئیبراهیم کو هەڤالەکێ گەلەك هێژا و جوامێر و بەرکەفتی بوو یێ ل بەر کەندالەکی ئەو ژی ژ گوزەکا خۆ بریندار ببوو و گازی و هەوارێن بسەر گوندی ڤە دچوون. شەهید عزەت ئیبراهیم ل ساڵا 1988 کەتە بەر شاڵاوێن ئەنفالا و هەتا نوکە یێ چارەنڤیسێ وی دیار نینە.

ئێدی ئەم بووینە سێ بریندار و پێکڤە مە خۆ کێشا بەر رووباری و ژبەر چاڤێن سەربازان ڤارێ بووین، دیسان پشتی دەمەکێ کێم مە گوهـ ل نال نالەکا دی بوو، ئەم نێزیك بووین دەرچوو ئەحمەد عەبدوللا حەمو گەرماڤی یێ کەفتیە دخەندەکێدا و گوللەکا قەناسێ بن کەفشێ وی گرتبوو و پسمامێ من سالح ئەسعەد ليناڤايی یێ برەخڤە و هەوڵ ددەت ئارام بکەت.. ئەحمەد ژ خۆ بێ هیڤی ببوو، دگۆت: ڤێ جارێ ئەز دێ مرم ژبەرکو برینا من یا گران و ب مەترسییە.

مە بزاڤ کر ئەحمەد عەبدوللای ژی دگەل خۆ قورتال بکەین، بەلێ **گۆت:** هوون هەرن وان برینداراا بگەهیننە جهەکێ ئارام و ئەز دێ دڤێ خەندەکێدا مینم ژبەرکو دێ هەر مرم.. سالحێ پسمامێ من نەچاربوو ل جهـ ئەحمەدی ‌بهێلیت، و د وی دەمیدا برینا من ژی سار بوو و ئێشان زێدە دبوو بەلێ ب هەر حال ئەم ژ بازنێ مەترسیێ دوورکەفتین.

مە هەردوو بریندار عزەت ئیبراهیم و ئەحمەد سەلیم گەهاندنە جهەکێ نەپەن و ڤەشارتن و ئەز بخۆ دشیام برێڤەبچم، برایێ من شەهید خالد و سەلمان بوتی گۆت: ئەم دێ خۆ نێزیکی گوندی کەین و هندی فیشەك دگەل مە مابن دێ شەڕی کەین.

من گۆتێ: ئەز نەشێم دگەل هەوە بهێم ژبەرکو من چەك نینە و دێ هەوڵ دەم خۆ بگەهینمە نوژدارێ پێشمەرگەیێ حزبا شیوعی دا برینا من دەرمان بکەت. رازی بوون و من دەستووری ژوان خواست و ئەوان ژلایەکێ دیڤە خۆ نێزیکی گوندی کر و ب چەکێ برنۆیێ تەقە ل چەتە و سەربازان کر. بۆ دەرمانکرنا برینا خۆ ئەز ل دویڤ مەفرەزا حزبا شیوعی چوومە گوندێ خازیاڤا ژبەرکو پەرستارەك دگەل دا بوو، گاڤ بۆ گاڤێ ئێشانا پێ من زێدە دبوو بەلێ ب هەر حالێ هەی ئەز گەهشتمە خازیاڤا و ل پەرستاری گەریام، من قەستا مالەکێ کر هژمارەکا پێشمەرگە و هەڤالێن

حزبا شیوعی دروونشتی بوون و ئێك ژوان جمیل توما توماس بوو، ئەز روونشتم و رەوشا خۆ ژێرا بەحس کر و داخوازا پەرستاری کر دا برینا من تیمار بکەت و گرێدەت. سوحبەتا شەڕێ گوندێ ليناڤا یا گەرم بوو د جڤاتێدا، دەمەکی جمیل توما توماس بکەنیڤە گۆت: بەرێ خۆ بدێ و ساجورەك ژ قەبیلێن خۆ دەرێخست گوللەکا قەناسێ ژێگرتبوو بەلێ خۆشبەختانە ژ رەخێ دی نە دەرکەفتبوو، ئەگەر وێ گوللێ ساجور نە گرتبا دا جمیل توما توماس کو ئێکبوو ژ کادرێن پێشکەفتیێن حزبا شیوعی دا وێ رۆژێ هێتە کوشتن.

هێژ ئەز ل خازیاڤا بووم مە دیت دووکێلا ژ گوندێ ليناڤا بلند بوو، مە زانی گوند هاتە سۆتن، هەڵبەت ئەم هەمی ژ گوندی دوورکەفتبووین و مەفرەزا حزبا شیوعی ژی بەرەڤانیەکا باش ژ ليناڤا نەکر بەلکو تنێ شەڕێ وان پێخەمەت خۆ قورتالکرنێ بوو. هژمارەکا کێم یا پێشمەرگەی دگەل عیسا زێوەیی ژ گوندێ زێوێ بۆ پشتەڤانییا مەفرەزا حزبا شیوعی گەهشتنە رۆژ ئاڤایێ گوندی ل سەرێ گرەکی چەند گوللەکێن ئاربیجیێ وەشاندنە سەربازا و فرۆکا هەلیکۆپتەر و نەچارکرن ڤەکێشن بەلێ مخابن پرانییا خانیێن گوندی هاتنە سۆتن.

پشتی برینا من هاتییە دەرمانکرن دووبارە ئەز ڤەگەڕیامە دەوروبەرێن گوندێ ليناڤا، هێژ سەرباز دناڤ گوندی دا مابوون و خەلك دئاڤاهیێ بنگەهێ ساخلەمیێ ڤە بوون ژبەرکو ئاڤاهیەکێ خورستی بوو و باشتر بەرگرییا توپ و گوللەیێن ئاربیجی و مووشەکا دکر، سەربازان گوندی ژ بنگەهێ ساخلەمیێ دەرێخستن و دناڤ زەڤیەکێدا کۆمکرن و ئەفسەرەکی گۆتێ: هەر تەقەکا ل دژی مە بهێتەکرن دێ هەوە هەمیا دناڤ ڤێ زەڤییێدا کوژین.

دەمەکی گێلەشوکا سەربازان قەستا بنگەهێ ساخلەمیێ کر کو زێدەباری مالێن هندەك گوندیان ژوورەك کربوو کادینا کایێ و پسیار ژ خەلکی کرن .. تۆپەکا پێشمەرگەی یا دڤی ئاڤاهی ڤە..؟ خەلکی حاشاتی کر کو زانیاری ل سەر وێ چەندێ هەبن، بەلێ پشتی ژوور پشکنین تۆپەکا (60ملم) ژبن کایێ دەرێخست. دیاربوو وێ هێزا سەربازی ل پێش وەخت زانیاری دەربارێ ڤەشارتنا وێ تۆپێ دبنگەهێ ساخلەمیێ

ڤە هەبوون، ئەو تۆپە یا پێشمەرگەی بوو، ل مالا پێشمەرگە حەمید عەبدوللا حەمۆ گەرماڤی بجهـ هێلابوو کو مالا حەمیدی دبنەگەهێ ساخلەمیێ ڤەبوو.

مەزنە ئەفسەرەك دئاڤاهیێ خواندنگەها گوندیڤە یێ روونشتی بوو، ژ هاتنوچوونا سەربازا بۆ خواندنگەهێ خۆیا دبوو کو زانیاریان ژ وی ئەفسەری وەردگرن، پشتی تۆپ برییە جەم وی ئەفسەری دەست ب تالانکرنا گوندی کر و هەر تشتێ شیاین هەلبگرن دگەل خۆ برن و یێن مایی ئاگر بەردانێ و دگەل خانیا هاتنە سۆتن و هەرکەسێ کەتییە د دەستان دا دەستەسەر کر و دگەل خۆ برن.

هەڤدەم دگەل سۆتنا گوندی مامێ من یێ رەحمەتی رەشید محەمەد لیناڤایی ب دارەکێڤە گرێدا و لبەربوو لبەر چاڤێن خەلکی گوللەباران بکەن، بەلێ هەوار و ڤێرییێن ژن و زارۆکان بوونە رێگر سەرباز ژ ئەنجامدانا وێ تاوانێ پاشگەز بن و دەست ب ڤەگوهاستنا خەلکێ گوندی کر بۆ فرقا زاخۆ و ل بارەگەهێ فرقێ هاتنە زیندانکرن.

رەشید محەمەد لیناڤایی کەساتیەکێ کۆمەڵایەتیێ ناڤدار و ژێهاتیێ دەڤەرێ بوو، دشۆڕەشا ئیلونێدا ئامر سریە بوو ل چیایێ ڤەشەفرێ، کەسەکێ تێکۆشەر و خودان هەڵویستێن کوردایەتی بوو، چەندین جاران ل سەر هەڵویستێن وی ژلایێ رژێمێن عیراقێ ڤە هاتبوو زیندانکرن و ئەشکەنجەدان، برایێ شەهیدێ بەرنیاس ئەحمەدێ حەجی محێ لیناڤایی بوو، بەری نڤیسینا ڤان بیرەوەریان ب چەند ساڵەکا وەغەرا دووماهیێ کربوو.

بەری رۆژ ئاڤا ببیت ئەم ڤەگەڕیاینە وی گوندێ د ئاگر و دوکێلێ ڕا بوویە تابلۆیەکێ رەش و سەهم و بێ دەنگیێ شاپەڕێ خۆ بسەردا بەردابوو، خەما ژ هەمیێ مەزنتر چارەنڤیسێ وان گوندیان بوو یێن کەفتینە د دەستێ رژێمێدا.. چەند خانیەکێن ل دەوروبەران نەبن یێن دی هەمی هاتبوونە سۆتن.

ئەو خەلکێ ژ دەستێ چەتە و سەربازا قورتال بووی د وان خانیێن نە کەفتینە بەر لێمشتا ئاگری ڤە خڕڤەبوو، شەڤەکا رەش و ئومێد کوژ بوو.. ترس ببوو سولتانێ دلێ مە هەمیان.. سپێدێ گوندی یێ ئاڤا و پڕی ژیان و ل ئێڤاری ببیتە کۆمەکا رەژیێ..!

بەلێ هێژ لەشکەرێ رژێمێ تێنکا خۆ نە شکاندبوو بەلکو وێ شەڤێ ژی

دیسان بەرێ تۆپخانا خۆ دا گوندێ سووتی و گوند بوو. دگەل تۆپبارانێ و دناڤ وێ ترس و خەم و بێ ئومێدیێ دا ژنشکانڤە دەنگەکێ ئێکجار بهێز و رۆناهیەکا وەکو شەفەقا برویسیێ گوند و دەوروبەرێن وی هژاندن و کرنە رۆژ، ئەم هەمی ڤەجنقین و دەرکەفتین دا بزانین کا ئەو چ پەقین بوو..؟ درکەت هندەك بەرمیلێن نەفتێ دخانیەکی ڤەبوون و پشتی خانی هاتییە سۆتن بسەر بەرمیلێن نەفتێدا هەرفتبوو، ژئەنجامێ گەرم و گرانیێ (فشارێ) بەرمیلێن نەفتێ پەقین و ئەو دەنگێ بهێز و شەفەقا رۆناهیێ ژێ دورستبوون. شەڤ ژ نیڤێ دەربازبوو.. سەرما سەربارکێ هەموو دەردەسەریێ بوو.. خانیێن پرانییا وی خەلکێ ژ دەستێ لەشکەرێ رژێمێ قورتال بووی هاتبوونە سۆتن، ژبلی جلوبەرگێن دبەردا هیچ تشتەك نەمابوو.. ئێدی ژنەچاری ژن و زارۆك و کەسێن سڤیل سواری تراکتورا بوون و قەستا دهۆکێ کر، تنێ ئەم دگەل هندەك مالێن کێم ماین و مە بڕیاردا بمینینە ل گوندی و دناڤ خانیێن سووتی دا درێژیێ ب ژیانا خۆ بدەین.

خەمسارییا مەفرەزا حزبا شیوعی ئەگەرێ کارەساتێ بوو

د وی سەردەمیدا ژئەگەرێ بەردەوامییا شەڕێ عیراق و ئیرانێ پڕانییا گەنجێن ژ خزمەتا سەربازیێ رەڤین هاتبوونە دەڤەرێن دووری دەست و کۆنترۆلا رژێمێ و ل گوندا ئاکنجی ببوون، هندەك ببونە پێشمەرگە و یێن (هارب) ژی خودان چەك بوون و مل ب ملێ پێشمەرگەی بەهنگارییا هەر هێڕش و ئۆپراسیۆنەکا لەشکەری دکر کو بهێزا (بەرگری مللی) دهاتە نیاسین. ب شەڤ بەرگری مللی ب ئەرکێ زێرەڤانییا گوندا رادبوون و زۆر دهشیار بوون، ئەگەر شەڤەکێ پێشمەرگە هاتبا هەر گوندەکی ئەرکێ زێرەڤانیێ بۆ پێشمەرگەی دما ژبەرکو رێنما و پێرابوونێن پێشمەرگەی دجیاواز بوون.

وێ شەڤا پێشمەرگێ حزبا شیوعی هاتییە گوندی پێدڤی بوو وەکو بڕیار و پێڕابوون زێرەڤانی کربا، بەروڤاژی وێ چەندێ پێشمەرگەی زێرەڤانێن خۆ دانابوونە بەردەرگەهێ وی خانیێ تێدا نڤستین و ئاگەهـ ژ گوندی و دەوروبەرێن گوندی نەبوو، لەوڕا چەتە و سەربازا گوند دوورپێچکر و گەهشتنە دناڤ گوندیدا بێی کو مەفرەزا حزبا شیوعی ئاگەهـ ژێ هەبیت و خەلکێ گوندی ئەو هشیارکرن.

سۆتنا گوندێ لیناڤا دەنگڤەدا

رووادانا سۆتنا گوندێ لیناڤا ل دەڤەرێ دەنگڤەدا، ل باژێرێ دهۆك کەسوکارێن گوندیان مانە گوهشی و چاڤەرێی هەر دەنگوباسەکی بوون ژ گوندی بگەهیتێ، یا ژ هەمیێ کمباختر نەبوونا هیچ زانیاریەکێ بوو دەربارێ چارەنڤیسێ وی خەلکێ هاتییە گرتن و بۆ فرقا زاخۆ هاتییە ڤەگوهاستن.

وەکو هەمی خەلکێ دهۆك و دەڤەرێ، شەهید مامەند باجلوری ژی دەنگوباسێ سۆتنا لیناڤا و بریندارببوونا من بهیست و ل باژێری سەرەدانا وان خێزانان کر یێن پشتی رووادانێ ڤەگەڕیاینە دهۆك دا زێدەتر زانیاریان وەربگریت، خەمەکا گران بوو بۆ شەهید مامەند و هەموو هەڤالێن رێکخستنێ و خەلکێ دەڤەرێ بگشتی.

شەهید مامەندی ب هاریکارییا هەڤالێن رێکخستنێ یێن ئێکەتی نیشتمانی هندەك دەرمان و هاریکارییێن تایبەت بۆ مە هنارتن کو د وی دەستوداریدا بۆ مە دەستکەفتەکێ مەزن بوون و مفایەکێ باش گەهاندە مە.

نێزیکی حەفت سالا ب سەر جەنگا هەشت سالیێ عیراق و ئیرانێ ڤە دەربازبوون، هەڤدەم دگەل گەرمبوونا بەرووکێن شەڕی رژێمێ فشارێن خۆ ل سەر دەڤەرێن ئازاد و لژێر کۆنترۆلا پێشمەرگەی دژوار دکرن و رەوشا ژیان و ژیارا خەلکی ئالۆزتر دبوو نەخاسم گوندێن نێزیکی باژێران و یێن ل دەردوورێن جاددێن سەرەکی.

ل رێکەفتی 13ـ11ـ1986 و پشتی هەڤرکی و ناکوکیێن درێژ و شەڕ و بهەڤچوونێن خویناوی و ژدەستدانا ب سەدان پێشمەرگەی ئێکەتی نیشتمانی کوردستان و پارتی دیمۆکراتی کوردستان رێککەفتنەکا ئاشتیێ ئیمزاکر، لپەی رێککەفتنێ ئێکەتیێ بیر ل هنارتنا هێزەکا پێشمەرگەی و ڤەکرنا بارەگایێن خۆ کر ل دەڤەرا بادینان. ل بوهارا سالا 1987 بڕیار هاتەدان هێزەکا (33) کەسی یا پێشمەرگێ ئێکەتیێ کو (17) ژوان خەلکێ بادینان بوون ژ مەڵبەندێ سێ بهێتە رەوانەکرن، وی دەمی بارەگەهێ مەڵبەندی ل گوندێ توتمێ بوو، ل دویڤ پلانا هاتییە دارشتن شەهید حەسەن کوێستانی سەرپەرشتییا وێ هێزێ بکەت.

وەکو هاتییە ڤەگێڕان ل ئێڤارەکا درەنگ ئەو هێزە ژ چیایی داکەفت و بەرەڤ

رۆژئاڤایێ باژێرکێ حەریری ب رێکەفت، سالح هەولێری کو پێشمەرگەیێ مەڵبەندێ سێ بوو رێبەرییا وێ هێزێ دکر، دەشتا حەریرێ دەربازکر و گەهشتنە گوندێن عەشیرەتا خێلانی و بەرەڤ زێیێ مەزن دا رێ، بۆ دابینکرنا گەمیێن دەربازبوونێ ژ رووباری هێزا پێشمەرگەی چەند رۆژەکا چاڤەرێ بوو، پشتی گەمی پەیداکری ل ژێریا پرا گوندێ بێخمە دەربازی ڤی کنارێ رووباری بوون، وی دەمی گەلەك رەبیە و بارەگەهێن لەشکەرێ عیراقێ ل نێزیك بێخمە هەبوون، لەورا پێخەمەت خۆ پاراستنێ هێزا پێشمەرگەی قەستا گوندێ کولەکا یێ سەر ب هۆزا سورچیان ڤە کر و بارەگەهێن چەند حزبێن کوردی ل وی گوندی هەبوون ژوان ژی پارتی گەل و زەحمەتکێشان و ئالای شۆرەش.

هەر ئێك ژ مەلا سەدیق و کرمانج هاریکی کو دگەل مەفرەزێ بوون دگەل پێشمەرگەیەکێ دی مان ل گوندێ کولەکە چاڤەرێیا هاتنا شەهید حەسەن کوێستانی دکر، ژبەرکو پلان ب وی شێوەی بوو کوێستانێ دگەل هێزەکا دی لپەی وان بهێت، بەلێ پشتی چاڤەرێبوونەکا درێژ حەسەن کوێستانی نە گەهەشت ئێدی مەلا سەدیق و هەردوو هەڤالێن وی گوندبجهـ هێلا و قەستا هەڤالێن خۆ کر هەتا گەهشتنە گوندێ مەرانێ یێ نێزیك سێدەرا هەڤالێن خۆ دیتن.

مەبەستا سەرەکی ئەوبوو بگەهنە دەوروبەرێن دهۆك و دەڤەرا بەرواری باڵا، رێیا سیار و سپینداری گرتە بەر پاشی ل نێزیك گوندێ سارکێ ژ جاددێ دەربازبوون و گەهشتنە مەجلمەختێ. کادرێ دێرین ئەنوەر مەجلمەختی ل گوندی بوو، بەلێ وەکو ل پێشتر مە بەحسکری ل گورەی کەفالەتەکا پارتی پێ داییە ئیمزاکرن پێدڤی بوو تێکەلی کارێ سیاسەتێ نەبیت. هەر ئێك ژ عەبدوللا چۆمانی و رەحمان سەیدە و زەرار وەرتی کو پاسەوانێن حەسەن کوێستانی بوون دگەل مەفرەزێ گەهشتبوونە دەڤەرێ، پشتی چەندین رۆژا و گەریانێن مەفرەزێ ل گوندێن دەڤەرێ پەیامەك گەهشت کو حەسەن کوێستانی بڕیاردا نە هێتە بادینان و داخوازکربوو هەرسێ پێشمەرگێن پاسەوانێن وی ڤەگەڕنە مەڵبەندێ سێ بێی کو هیچ کەسەك بزانیت ئەگەرێن نەهاتنا وی چنە و هەرسێ پێشمەرگەیێن ناڤبری ژی رێیا خۆ گرت و ڤەگەڕیانە مەڵبەندێ سێ و مەلا سەدیق هەتا گوندێ دولەکوکە دگەلدا چوو.

ئەرکێ مە دگەل مەفرەزا پێشمەرگەی

ب گەهشتنا هێزا پێشمەرگەی ئەرکێ مە ئەوبوو خۆ ژێرا بدەینە نیاسین و ل گورەی شیان و شارەزاییا خۆ هاریکاریێ بکەین، هەر د وی ماوەیدا عەبدوللا هروری راپۆرتەکا شیکاری دەربارێ رەوشا دەڤەرا بادینان و سەرەدەریا پارتی دگەل پێشمەرگێ ئێکەتیێ و رێگرییێن دهاتنەکرن بتایبەتی بۆ ڤەکرنا بارەگەهەکی بۆ رێکخستنێن ناڤخۆ هنارتبوو و دیارە هەڤالێن رێکخستنێ ژی گەهاندبوو دەستێ مام جەلال.

هەمان دەم مەسعود بارزانی ژی گەهشتبوو دەڤـەرا نێروە و بارەگەهەکێ بەروەخت ل گوندێ کانیسارکێ کو یێ نێزیك بوو ژ بارەگەهێ لقا ئێك دانابوو، دبەرسڤا راپۆرتا شیکاری دا مام جەلال نامەك ب رێیا رێکخستنێ بۆ مەسعود بارزانی هنارت و هەڤال عەبدوللا هروری دگەل سیار بامەرنی و تێلی مەجلمەختی و خسرۆ عەزیز بادینی ب رێیا لقا ئێك و سەید سالح چەم سەیدی گەهاندە دەستێ مەسعود بارزانی و زێدەباری سەید سالحی سیداد بارزانی ژی بەشداری دیدارا هەڤالێن ئێکەتیێ و مەسعود بارزانی بوون.

ناما مام جەلال بۆ مەسعود بارزانی پێنج خال بخۆڤە گرتبوون و بڤی شێوەی:ـ

1ـ هەتا گەهشتنا هێزێن ئێکەتی نیشتمانی عەبدوللا هروری نوونەرێ ئێکەتیێ یە ل بادینان.

2ـ راکرنا کەفالەتێ ژسەر ئەنوەر مەجلمەختی.

3ـ ئارامکرنا شێخ ئیسماعیل بابەشێخ ژ کاودانێن شەهیدبوونا حسێن بابەشێخ.

4ـ هاریکارییا هەڤالێن ئێکەتیێ بهێتەکرن بۆ ڤەکرنا بارەگەهێن پێشمەرگەی ل بادینان.

5ـ مەسعود بارزانی گۆت: خالا پێنجێ بابەتەکێ تایبەتە دناڤبەرا وی و مام جەلال دا و نە هاتە خواندن.

دیارە ل پێشوەخت ناکوکی دناڤبەرا ئەندام و پێشمەرگێ وێ هێزا ئێکەتیێ دا هەبوون و ئەو دووبەرەکییە دگەل خۆ ئینابوونە دەڤەرێ، لەورا هیچ کاریگەریا خۆ نەبوو.. هێزەکا کێم و ژئەگەرێ هەڤرکییێن بێ ئەگەر و بنەما پرت و بەلاڤبوون

و هەر ئێکی قەستا گوند و ماڵێن خۆ کر ب وێ ئومێدی هێزەکا دی و ئێك ژ فەرماندە یان سەرکردێن ئێکەتیێ بهێتە دەڤەرێ.

ل دەستپێکا سالا 1987 دەستهەڵاتا عیراقێ لێبوورینەك بۆ پێشمەرگە و خەلکێ (هارب) دەرێخست و ل گورەی بڕیارا لێبوورینێ هەر کەسێ هەتا رێکەفتی 15ـ4ـ1987 خۆ رادەست بکەت دێ ڤەگەڕیتە سەر کارێ خۆ، بەروڤاژی وێ چەندێ و پشتی ژڤانێ دیارکری هەر کەسێ ژدەرڤەی باژێرا و ل دووری جاددەیێن سەرەکی کو دگۆتنێ دەڤەرێن (محرم) بهێتە دیتن، ژن بیت.. زارۆك بیت.. پیرەمێر بیت دێ وەکو پێشمەرگە سەرەدەری دگەل هێتەکرن.

سەرکردێ دڕندەیێ حزبا بەعس محەمەد حەمزە زوبێدی سەرپەرشتییا جێبەجێکرنا وێ پرۆسێ دکر و هەموو دەستهەڵات ژێرا هاتبوونە دان. وێ بڕیارێ رەوشا خەلکێ گوند و دەڤەرێن (محرم) کمباخترلێکر و هاتنوچوون دناڤبەرا گوند و باژێران دا هاتە راگرتن، ئێدی گوندی مانە دناڤبەرا نال و بزمارادا.. نەدزانی چ بکەن و بەرێ خۆ کیڤە بدەن..! بمیننە ل گوندا ژیانەکا وێران و مەترسیدارە.. خۆ رادەستی رژێمێ بکەن دێ گوند و رەز و باغ و ژیانا بسەدان سالێن باب و باپیرێن خۆ ژ دەست دەن..! ژیان ل گوند و دەڤەرێن لژێر کۆنترولا پێشمەرگەی زۆر ئالۆز و بزەحمەت کەفت..

ئەو خەلکێ نەشیایی زێدتر خۆ راگریت نەخاسم ئاکنجیێن گوندێن نێزیکی سەنتەرێن باژێران و خێزانێن هەژار خۆ رادەستکرن هەلبژارد، پێشمەرگەی و خەلکێ گوندێن نێزیك ژ سنۆران بڕیارا بەردەوامی و بەرەڤانیێ دا.

دپێنگاڤا ئێکێ دا هژمارەکا زۆر یا گوندا ژ ترسێن هێرشێن ئەسمانی و لەشکەری و تۆپبارانکرنێ هاتنە چولکرن و خەلکی قەستا گەلی و دوڵ و نهالان کر و خانیێن بێسەروبەر لبن کەڤر و شکەفتا دورستکرن.

ژڤانێ دیارکریێ رژێمێ (15) نیسانێ بسەرڤە چوو، ئێدی تۆپباران و بۆردوومان و ئۆپراسیۆنێن لەشکەری دەستپێکرن، رێکێن هاتنوچوونا خەلکی هاتنە گرتن و قۆناغەکا نووی و سەخت و دژوار دەستپێکر.

کاروانێ گەهاندنا چەکی بۆ بادینان ژلایێ ئێکەتی نیشتمانی کوردستان ڤە

پشتی مەلا سەدیق ئەو سێ پاسەوانێن شەهید حەسەن کوێستانی گەهاندینە گوندێ دولەکوکە، ل ڤەگەڕیانێ جاب گەهشتە وی کو ل سەر بڕیارا مام جەلال پێدڤییە هندەك چەکێ سڤك و ناڤنجی بۆ بادینان بهێتە رەوانەکرن. مەلا سەدیق و غەنی کورەمارکی ل دولەکوکێ ب رێ کەفتن و ژ بادینان ژی عەبدوللا هروری و لەشکەری سندی و شێخ ئیسماعیل بابەشێخ گەهشتبوونە سەرکردایەتیێ. بەرهەڤیێن چاوانەتییا ڤەگوهاستنا چەکی هاتنەکرن، چەند هێسترەك گرتن دگەل چەکی ب بارهەلگرا د رۆژهەلاتێ کوردستانێ دا رەوانەی دەڤەرا خواکورکی کرن، و ل خواکورکی هێسترێن خۆ و چەند هێسترەکێن دی ب کرێ گرتن و بارگرن، بەلێ چەك گەلەك بوو و هندەك ما و نەشیان ڤەگوهێزن، نەچاربوون غەنی کورەمارکی دگەل چەکێ مایی بهێلنە ل بارەگەهەکێ پارتی کو وی دەمی ل خواکورکی بوو و هەڤالێن دی مەلا سەدیق و شێخ ئیسماعیل و لەشکەری سندی و چەند پێشمەرگەیێن دی هێسترێن بارکری بگەهیننە بادینان، رێیا گەهاندنا چەکی یا دوور و پڕی مەترسی بوو، پێدڤی بوو ب هشیاری و نهێنی خۆ دەرباز بکەن.

بۆ بێهنڤەدانێ قۆناغ بۆ قۆناغێ بارێن چەکی د دانان و دووبارە باردکرن، لەشکەری سندی بۆ وی کاری یێ شارەزا و دەستهەل بوو، زۆر جارا ل ئەڤرازی و نشیڤییا بارێن هێسترا سست و خار دبوون لەشکەری رادگرتن و ئیشك لێدان، (ئیشك قەدەکا دارییە بۆ شداندنا باری دئێخستە دبەر وەریسی یان کنفێ را و باددا).

ل ڤێرێ دێ گۆتنەکا رەحمەتی شێخ ئیسماعیل بابەشێخ ڤەگێرین کو ژ هەموو هەڤالێن دگەلدا بتەمەنتر بوو و ل دووماهییا کاروانی دچوو، دەمێ ددیت لەشکەری ب شارەزایی و سڤك سەرەگوهیا بارێن هێسترا دکەت، جارەکێ دکەڤنە ئەڤرازیەکی شیتك و قاویشا ساجۆرین شێخی شوور ببوون، گازی لەشکەری کر و گۆتێ: لەشکەری وەرە ئیشکەکێ ل بارێ من ژی بدە.. هەمیا پێکڤە بەردا کەنیێ..

ئێکەم بۆمبا کیمیاوی ل کیڤە هاتە پەقاندن..

بەلاڤبوونا دەنگوباسێ ئاشتبوونا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان و پارتی دیمۆکراتی کوردستان ب رێیا ئێزگە و دەزگەهێن ڕاگەهاندنێ یێن وی سەردەمی ئومێدەك دناڤ خەلکیدا ڤەژاند، بڕیار هاتەدان مەفرەزێن ئێکەتی نیشتمانی ب هژمارەکا زۆرتر یا پێشمەرگە و کادران بهێنە دەڤەرا بادینان و مە وەکو رێکخستن بەرنامێ خۆ دانا بۆ چاوانییا سەرەدەریێ دگەل گوهرینکاری و پێشهاتێن نووی و دانەنیاسینا هێزێن ئێکەتیێ بۆ خەلکێ دەڤەرێ. پشتی دەمەکی ئەم هاتینە ئاگەهدارکرن کو هێزەکا پێشمەرگەی یا پێکهاتی ژ (110) کەسا ب سەرپەرشتییا شەهیدێ سەرکردە ئازاد هەورامی دێ گەهیتە بادینان. هاتنا وێ هێزێ و ب رێبەرییا ئازاد هەورامی کاریگەریەکا مەزن ل سەر کارێ سیاسی ل دەڤەرێ و وورەیێن خەلکێ ئێکەتی هەبوو.. هاتنا وێ هێزێ د وی بارودۆخیدا نە کارەکێ بساناهی بوو، بەلکو گەلەك ئاستەنگ و مەترسی دەربازکرن هەتا گەهشتییە گوندێ زێوە.

گوندێ زێوە دکەڤیتە سەر زێیێ مەزن ل دەڤەرا نێروە و بارەگەهێن چەندین حزب و لایەنێن سیاسی ل وی گوندی هەبوون، پشتی ژناڤچوونا شۆڕەشا ئیلونێ ل سالا 1976 زێوە وەکو بسەدان گوندێن سنۆری ژلایێ رژێما عیراقێ ڤە هاتبوو چولکرن و خەلکێ

گوندی ب زۆری ڤەگوهاستبوو کۆمەڵگەهێن زۆرەمللی یێن قەدش و کوانێ و دێرەلۆك و چەند جهێن دی.

زێوە گوندەکێ سنۆرییە دکەڤیتە دگەلیەکێ ئاسێ دا و زێیێ مەزن تێدا دەرباز دبیت، قەزا چەلێ کو دەولەتا تورکیا ناڤێ وێ کرییە (چوقورجە) دکەڤیتە ملێ باکوور، ئەو دەڤەرە ب سرۆشتێ خۆ کەڤاڵەکێ ئاشوپی ییە ژ جوانیێ، چیاییێن بلند.. ب سەدان جۆرێن داروباران وەکو کەزوان، داربەری، دارمازی، گرسك، گوهیشك، هەلهەلۆك، کەڤۆت، هەڤرست.. وارگەهێ بسەدان جۆرێن باڵندە و گیانەوەرێن کویڤی یە مینا گورگ و هرچ، رووڤی، کێریشك، بەراز، کیژك، سڤورە، کەو، تڤیرك، رەشوێلە، زەروێلە، شڕکاکە.. هتد. هۆرمێنا رووباری و دەنگێ پێلا دەمێ ب کەڤرا دکەڤن وەکو سەمفۆنیا کوراڵ یا بێتهۆڤن دهێنە بهیستن، دیمەنێن هەرکینا زێی د گەلی دا هەبوونا ژیانەکا دێرین و هەتا هەتایی دسەلمینن.

ئازاد هەورامی زۆر بگەرمی پێشوازییا مە وەکو پێشمەرگێ دەڤەرا بادینان کر، هێزا (110) کەسی یا مژوولی خۆ رێکخستن و دورستکرنا بارەگەهـی بوون و بۆ ئێکەم جار بارەگەهێ مەڵبەندێ چوارێ ئێکەتی نیشتمانی کوردستان ل زێوە هاتە ڤەکرن. زڤستان یا ل پێشییا مە بوو لەوڕا پێدڤی بوو جهێن خۆ بباشترین شێوە قایم بکەین ژبەرکو زڤستانا وێ دەڤەرێ یا درێژ و بەفرینن. گۆڕەپانەکا یاریا ڤۆلیبۆلێ و دوکانەك ل نێزیکی بارەگەهێ مەڵبەندی بوون، ل دانێ ئێڤاری هژمارەکا پێشمەرگەیێن حزب و لایەنێن جودا جودا یاریا ڤۆلیبۆلێ دکر، ئەز و ئەنوەر مەجلمەختی و تێلی مەجلمەختی و محەمەد رەشید دهۆکی (بەختیار) و سمکۆ خەلکێ سلێمانیێ بوو بەرەڤ دوکانێ دچووین بۆ کڕینا هندەك پێدڤیێن خۆ و بارەگەهی، ب دورستی رێکەفتی پێنجی خزیرانا 1987 بوو، ژنشکەکیڤە مە گوهـ ل مشێنەکا بهێز بوو دگەل دەنگی تەماشە دکەین شەش فرۆکێن شەڕکەرێن رژێمێ ل ئاستەکێ نزم یێ دگەلیدا بەرەڤ بارەگەهێن مە دهێن و ئێکسەر دەست ب وەشاندنا بۆمب و مووشەکان کر، ژ دەنگێ پەقینێ و رەنگێ دووکێلێ مە زانی بۆمبێن کیمیاوینە و هەر کەسی هەوڵ دا خۆ بپارێزین، من و هەڤالێن دگەل من دا خۆ بەردا دخەندەکەکێدا کو ل ژێر دارەکا توویێ ل

رەخێ رێکێ هاتبوو کولان، فرۆکا دوو سێ جارا گەڕێن خۆ دووبارەکرن و هەرجار دا چەندین بۆمب و مووشەکێن دی وەشینن، بۆمبەك ب نێزیکی خەندەکا مە کەفت و کەڤر و ئاخ وەکو خوەلی پەلێ بسەر مەدا بارین، سمکوی گۆتی: ئەڤە دەنگێ بۆمبێن کیمیاوییە پێدڤییە خۆ بپارێزین دا ژەهراوی نەبین. ل پێشتر هندەك زانیاری و رێنماییێن چاوانەتییا خۆ پاراستنێ ژ چەکێ کیمیاوی بنڤیسین گەهشتبوونە مە ژبەرکو دهاتە پێشبینیکرن رژێم ل دژی پێشمەرگەی و گوندێن دەڤەرێن ئازاد بکاربینیت و هەتا رادەکێ باش مە پێگیری پێکر و خۆشبەختانە ئەم بسلامەتی ژ وێ هێرشێ قورتالبووین، فرۆکا بارێ خۆ یێ ژەهر و مووشەکا ڤالاکر و ڤەگەڕیان، گەلیێ زێوە مشتی دووکێل ببوو دا بێژی مژێ یێ گرتی، پێشمەرگە هەر ئێك ژ بن کەڤرەکی یان خەندەکەکێ یان بن دارەکێ دەرکەتن و هەر ئێك ل خۆ دنێری کا یێ بسلامەتە.. ئەم ژی ژخەندەکا خۆ دەرکەفتین و قەستا سەر رووباری کر و دەرسۆکێن خۆ شلکرن و سەروچاڤێن خۆ پێ نخافتن دا بێهن و ژەهرا کیمیایێ نە هەلمریسین. ئەم ڤەگەڕیاینە بارەگەهی و هەمی هەڤال دکۆم بوون، شەهید ئازاد هەورامی گۆت: خۆ بەلاڤ بکەن و هەرنە جهێن بلند ژبەرکو گازێن کیمیایی دگرانن دگەل هەوای بلند نابن بەلکو دگەڤنە جهێن نزم و ئاگرا هەلکەن دا کاریگەرییا کیمیایێ ل دەوروبەرێن هەوە کێم بکەت. ئەم بەلاڤە و بژاڵە بووین و هەر هندەکا قەستا سەرێ گرەکی یان بەتەنەکێ کر و ئاگر هەلکرن و هندەك هەڤال چوون لایەنێن دی ئاگەهدار بکەن کو چەکێ کیمیاوی هاتییە بکارئینان و پێدڤییە دهشیاربن و خۆ بپارێزن، بەلێ پرانییا پێشمەرگێ وان لایەنان باوەرنەکر ژبەرکو ئێکەم جار بوو رژێمێ چەکێ کیمیاوی ل دژی پێشمەرگەی ل دەڤەرا بادینان بکارئینای. هندەکا ژوان و بتایبەتی هەڤالێن حزبا شیوعی دگۆتە هەڤالێن مە: هێژ هووین بتمامی ل ڤێرێ بنەجهـ نەبووین هەوە دەست ب ڤان جورە پڕوپاگندا کر..!

هەڤالێن مە گۆتنێ ئەڤە راستییە و هوون دئازادن باوەر بکەن یان نە..

رۆژ بەرەڤ ئاڤابوونێ دچوو، ئەم ڤەگەڕیاینە بارەگەهێ مەڵبەندی و لبەر ئاگرێ شەهید ئازاد هەورامی خڕڤەبووین، شەهید د. هێمنی گۆت: نابیت ڤان خوارنێن نوکە ل بارەگەهی بکاربینین ژبەرکو یێت ژەهراوی بووین، پشتی دەمەکی چەند

کەسەك ژ بارەگەهێ حزبا شیوعی هاتن و داخوازکر نوژدارێ مە دهەوارا وان بچیت و گۆت: هژمارەکا هەڤالێن مە یێن بریندار بوویین.

مە گۆتێ: ما مە هوون ئاگەهدار نەکرن خۆ بپاێزن و هەوە گوهداری نەکر..

هەر چاوابیت دکتور هێمن و سیار بامەرنی وچەند هەڤالێن دی دەرمان و پێدڤیێن کارێ نوژداری و برینپێچیێ برن و قەستا بارەگەهێ حزبا شیوعی کر. وێ رۆژێ زێدەتر ژ (100) پێشمەرگێ حزبا شیوعی و (8) هەڤالێن مە بریندار بوون و ب شەڤ هەتا سپێدێ ئەم نە نڤستین، هەر چەند کەسەك ل دوور ئاگرەکی کۆم ببوون. ل سحارێ شەهید ئازاد ئەم گازیکرن و گۆت: بارەگەهی چول بکەن بلا هژمارەکا کێم یا پێشمەرگەی لێ بمینیت ژبەرکو فرۆکە دێ بەردەوامیێ دەنە هێرشان بۆ سەر گەلی و بارەگەهێن پێشمەرگەی.

مە کارێ خۆ کر و بارەگەهێ مەڵبەندی چولکر و بەرەڤ گوندێن دەڤەرا بەرواری باڵا کەفتینە رێ، شەهید ئازاد و هژمارەکا کێم یا پێشمەرگەی ل مەڵبەندی مان. هەر ل دەستپێکا چوونا مە خوهێ ئەم داین و من هەستکر خوریانەك یا دلەشێ مندا، گاڤ بۆ گاڤێ ئەو خوریان زێدە دبوو، ئەم گەهشتینە سەر کانیا گوندێ مەلختە کو دگەل راگوهاستنا گوندێن دەڤەرا بەرواریا ژلایێ رژێمێ ڤە ل ناڤەڕاستا سالێن حەفتیان هاتبوو چولکرن، مە بێهنا خۆ ڤەدا و شیتك و قاوویش و ساجۆرین خۆ دانان و جلکێن خۆ سڤککرن، تەماشە دکەم دوو پنیێن سۆر یێن کەفتینە پشت و تەنشتا من، دیاربوو ژئەگەرێ کیمیایێ یە و ئێدی ئەز نەشیام شیتکێ گرێدەم ژبەرکو هەڤالا گۆت: پێدڤییە هەوا لێبدەت دا گەرم نەبیت و خوهـ بدەت دا زێدەتر نە ڤەدەت . دوو کەسێن دی ژ خەلکێ دەڤەرێ ل سەر کانیێ بوون، کاروانی بوون و هەر ئێکی هێسترەك دگەلدا بوو، ئەو ژی کەفتبوونە بەر دربا کیمیایێ و نەدشیان برێڤەبچن، چاڤێن وان سۆر ببوون و بەردەوام سەروچاڤێن خۆ دشویشتن.

پشتی بێهنڤەدانەکێ دیسان مە دا ڕێ و من شیتك و رەخت و تڤەنگا خۆ دانا سەر بارێ هێسترەکێ و ئەز مامە ب گوملکی (قەمیسی) و قولپکێت وی ژی هێلانە ڤەکری دا برینێن من خۆهـ نەدەن، خوریانا لەشێ من زێدە دبوو و جهێن سۆر بووین

ئاڤ ددا بن خۆ بەلێ ئەم نە راوستیاین هەتا دانێ نیڤرۆ گەهشتینە گوندێ ئێکمالا ناڤ بەرواریا و ئەم ل سەر مالێن گوندی هاتینە بەلاڤکرین و نانێ نیڤرۆ خوار. ئێکمالا بەرواریا ئێك بوو ژوان گوندێن رۆژانە پێشمەرگەی و رێڤینگ و مێهڤان دحەواندن، خەلکێ ئێکمالێ یێ چاڤ ڤەکری و نانده‌هـ و شرین مرۆڤ بوو، هەر مالەك وەکو بارەگەهەکێ پێشمەرگەی بوو، ئەم ژ گوندی دەرکەفتین بێی کو هیچ کەسەك بزانیت کو رژێمێ ل گەلیێ زێوە چەکێ کیمیاوی ل دژی پێشمەرگەی یێ بکارئینای.

گوند بەر گوند مە خۆ گەهاندە دەڤەرا دۆسکیا، رۆژ بۆ رۆژێ برینێن من زێدەتر دئاریان و دبوونە پەقیشکێن ئاڤێ و دسۆتن، نێزکی هەیڤەکێ ئەز نەشیام شیتکا خۆ گرێدەم، ئەو هەڤالێن دگەل من بریندار بووین هاشم مەجلمەختی و سلێمان ئیسماعیل هروری و هندەك هەڤالێن دی بوون کو ناڤێن وان نە ماینە ل بیرا من.

ئەم گەهشتینە گوندێ کانی بەلاڤێ هێژ دەنگوباسێ بکارئینانا چەکێ کیمیاوی بشێوەیەکێ بەرفرەهـ بەلاڤ نە ببوو و مە ئەو روودان بۆ کەسێ نە دگۆت دا خەلك زێدەتر نە ترسیت و وورەیێن وی نە هێنە خار. ل کانی بەلاڤێ ئەم بووینە مێهڤانێن ئەحمەد بداغ کادر و پێشمەرگێ دێرین و بەرپرسێ سریەکا پێشمەرگێ حزبا شیوعی بوو، کادرەکێ چالاك و خودان شارەزایی بوو د بوارێن چەکی و زانستێن سەربازیدا. من رادیۆیا خۆ هەلکر و میلێ رادیۆیێ برە سەر ئێزگێ گەلێ کوردستان، دەنگوباس هاتنە خواندن و هەوالێ کیمیابارانکرنا بارەگەهێن پێشمەرگەی ل گەلیێ زێوە دگەل دا هاتە بەلاڤکرن ب وێ چەندێ خەلکێ دەڤەرێ زانی کو ل رێکەفتی پێنجی خزیرانێ رژێمێ چەکێ کیمیاوی ل دژی پێشمەرگەی بکارئینایە.

دیارە دەنگوباسێن گەهشتنا هێزەکا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان بۆ دەڤەرا بادینان گەهشتبوونە رژێما بەعس لەورا پەنا برە بەر بکارئینانا چەکێ کیمیاوی، ژبەرکو ل دەڤەرێن سلێمانیێ و هەولێر ئێکەتیێ دربێن مەزن دادوەشاندنە سوپا و هێزێن رژێمێ و ترسەکا مەزن د دلی دا چاندبوو.

گەرم و خوهدانێ کارتێکرنەکا خراب ل برینێن من دکر و ئێدی نەشیام بەردەوامیێ بکەم و نەچاربووم دەستووریێ ژ هەڤالان بخوازم دا قەستا مال بکەم و

چارەسەریەکێ وەربگرم، بۆ وێ مەبەستێ و هەتا پیچەکێ رەوشا من باشتر لێهاتی ماوێ هەیڤەکێ دەربازبوو.

پێکئینانا کۆمیتەیێن بادینان

ئەز ڤەگەڕیامە دگەل هەڤالا و ماوێ نێزیکی هەیڤەکا دی ل دەڤەرێ دگەڕیایین بۆ دانەنیاسینا خۆ دگەل خەلکێ دەڤەرێ و پاشی ڤەگەڕیاینە بارەگەهێ مەڵبەندی ل گەلیێ زێوە. شەهید ئازاد هەورامی کۆمبوونەك دگەل مە سازکر و دکۆمبوونێدا بڕیارا پێکئینانا کۆمیتەیێن قەزایان هاتەدان بتایبەتی کۆمیتەیێن دهۆك و زاخۆ و ئامێدی و شێخان، و بڤی شێوەی..

ـ خودێ ژێرازی قادر باجلوری بوو بەرپرسێ کۆمیتا دهۆك و بەندە وەکو ئەندام بوومە بەرپرسێ رێکخستنێ و مەلا سەدیق بوو بەرپرسێ سەربازی.

ـ عەبدوللا هروری، بەرپرسێ کۆمیتەیا ئامێدیێ

ـ خسرو عەزیز، بەرپرسێ کۆمیتەیا شێخان و شەهید شێخ ئیسماعیل بابەشێخ، بەرپرسێ سەربازی ، پشتی دەمەکێ کورت خوسرو ڤەگوهاست شێخ اسماعیك کرە بەرپرسێ کومیتێ

ـ بۆ کۆمیتەیا زاخۆ ل دەستپێکێ سەلیم شەرانشی وەکو بەرپرسێ کۆمیتێ هاتە دیارکرن پاشی هاتە گوهرین و ئەنوەر مەجلمەختی ل جهێ وی هاتە دانان و هەتا هەوا ئەنفالان ژی دەستپێکری بارەگەهێ کۆمیتا زاخۆ نەهاتە ڤەکرن.

مە وەکو **ستافێ کۆمیتەیا دهۆك** ژ مەڵبەندی بەرەڤ سنۆرێ خۆ ب رێ کەفتین و پشتی گەهشتین ئەم ل جهەکی گەریایین بۆ ڤەکرنا بارەگەهێ کۆمیتێ، ل دەستپێکێ ل دەوروبەرێن دهۆك و پاشی مە قەستا گوندێ زرهەوا کر کو دکەڤیتە پشتا گوندێ دەرگەلێ، بۆ دەمەکی مە جهەك لبن هندەك دارێن گویزا بسەروبەرکر و بەردەوام تەماشەی جهەکێ باشتر دکر بەلێ چ جهێن گونجای نەبوون، ژبەرکو ئەو دەڤەر زێدەتر یا نێزیکی سنۆرێ قەزا زاخۆ بوو، هەر وەسا جهەکێ پەسەند نەبوو ژلایێ ئەمنی و خۆپاراستنێ ڤە و فرۆکە دشیان بساناهی مە ببینن و بکەنە ئارمانج، لەوڕا

بێی کو هیچ چالاکیەکێ ئەنجام بدەین ئەم ڤەگەڕیاین.

پێدڤی بوو مە جهەکێ گونجای بۆ ئاڤاکرنا بارەگەهێ کۆمیتێ هەبیت و لەزێ دئاڤاکرنێدا بکەین ژبەرکو زڤستان یا لپێشییا مە و زڤستان لژێر دارگویزا دەرباز نابیت. پشتی لێگەریان و هزرکرنەکا درێژ مە بڕیاردا بارەگەهی ل چیایێ گەلناسکێ دانین، چیایەکێ مەزن و ئاسێ یە دکەڤیتە ناڤەڕاستا دەڤەرا دۆسکیا و هەتا ڕادەکی یێ ژ جاددێن سەرەکی دوورە، زێدەباری وێ ژی بارەگەهێ لیژنا ناوچا دهۆك یا پارتی دگەلیەکێ وی چیای دا بوو و بارەگەهەکێ حزبا شیوعی ژی ل گەلیەکێ دی بوو، و هەبوونا سێ بارەگەها ل چیایێ گەلناسکێ دا بیتە هێزەکا باشتر بۆ دەڤەرێ و بەرهنگارییا هەر هێرش و ئۆپراسیۆنەکا لەشکەرێ رژێمێ.

بەلێ ئەوا بوویە جهێ حێبەتی و دلتەنگیێ، هەر جهێ مە بڕیار ل سەر دابا بارەگەهێ خۆ لێ ئاڤا بکەین دا خەلکێ گوندێن دەوروبەر رێگرییێ ل مە کەن و قەبوول نەدکر، دیاربوو سەرەڕای ئاشتبوونا هاتییە ڕاگەهاندن خەلك ژلایێ پارتیڤە هاتبوو هاندان و ئاگەهدارکرن دەلیڤێ نە دەنە مە ل چیای بنەجهـ ببین نەخاسم ئەم هێزەکا نووی و کاریگەرین و دێ رژێم فشارێن خۆ زێدە کەت و رەوشا دەڤەرێ دێ ئالۆزتر بیت، دیسان خەلك وەسا هاتبوو هاندان کو بهێجەتا گەهاندنا زیانان بۆ رەز و باغ و ئاقارێن وان رێگرییێ ل مە بکەت. راستی ژی ب وی شێوەی نەبوو، ئاشتبوونا گشتی بەرپا ببوو و هەر لایەنەك یێ ئازاد بوو کار و خەبات و چالاکیێن خۆ ل هەر جهـ و دەڤەرەکا کوردستانێ ئەنجام بدەت، ل دووماهیێ نەچار بووین بارەگەهێ خۆ ل هەمان گەلی دانین یێ بارەگەهێ ناوچا پارتی تێدا، ئەو ل دووماهییا گەلی بوون و ئەم هاتینە بنێ گەلی کو جهەکێ نەپەن و گونجای بوو.

من شارەزایەکا باش ل دەڤەرێ هەبوو، ل سالا 1974 هێژ ئەز زارۆك بووم ژئەگەرێ شەڕێن دژوار دناڤبەرا پێشمەرگەی و حکومەتا عیراقێدا و ژبەرکو گوندێ ليناڤا يێ نێزیکی بەرووکێن شەڕی بوو، مالا مە هاتبوو گەلناسکێ و من ئەو گەلی و شکەفت و نهال باش دنیاسین و من پێشنیارکر بارەگەهـێ کۆمیتێ ل وی جهی بهێتە دانان.

جهەکێ جوان و بێهنفرەهـ بوو، دکەتە بەر سیبەرا چنارا و کەڤرەکێ

مەزن.. کەڤنە کاڤلەك لژێریا مەبوو.. ل پێشییا مە ژی تێکدا چەم و باغ و جنینکێن فێقی بوون.. دەم تیرمەها ساڵا 1987 یە.. کەلەکەلا گەرمێ یە.. مە دەست ب ئاڤاکرنا بارەگەهی کربوو، رۆژەکێ کەسەك ژ ناڤ باغ و بیستانا بەرەڤ مە هات، من ئەو کەسە دنیاسی، پێشمەرگەیەکێ دێرین بوو، پشتی سلاڤ و پرسینا حالێ هەڤدوو پسیارکر **هوین چ دکەن..**

من گۆتێ: ئەم یێ بارەگەهێ خۆ یێ کۆمیتێ ئاڤا دکەین، دێ ماوەکی لڤێری مینین

گۆت: نابیت هوین ل ڤی جهی بمینن..!

- خێرە .. بۆچی..؟

- پێشمەرگێ هەوە دێ زیانێ گەهینن خەلکێ گوندی..

- هەر دەمێ هەوە دیت پێشمەرگەیەك چوو ناڤ زەڤی یان بیستان یا رەزەکی دێ لبەر چاڤێن هەوە سزادەین.

هەڵبەت برادەر رازی نەبوو، من ژی گۆتێ: باشە ئەڤە بارەگەهێ پارتی ژی ل نێزیکی مەیە..! بۆچی رێگریێ ل وان ناکەن..؟

هیچ بەرسڤەك نەبوو..

- باشە تو خەلکێ دەڤەرێی فەرمو جهەکی گونجای بۆ مە ببینە بارەگەهێ لێ ئاڤا بکەین و دێ ژڤی جهی بارکەین.

دیسان هیچ بەرسڤ نەبوو، ئێدی ب تورەیی ڤە زڤری.

مە بەردەوامی دا کارێ خۆ هەتا ئاڤاهیێ خۆ نژنی و نیوان کری و بارەگەهێ خۆ ڤەکری. هێژ سەقایێ گەرم بوو، دەم و دەلیڤە مابوون بۆ ڤەلڤین و چالاکیان، بەلێ دیسان مە دگەل وێ چەندێ چاڤێ خۆ ل هندەك جهێن دگێرا بشێین هندەك کولکا ئاڤا بکەین و ببنە جهێن ئاکنجیبوون و پاراستنا مە.

گەلیەك ل رۆژئاڤایێ بارەگەهێ کۆمیتێ ل نێزیك گوندێ دەرگەلا شێخا هەبوو کو هەر دکەفتە دسنۆرێ گەلناسکێدا دبێژنێ گەلیێ دووخورکێ، دهێتە گۆتن دووخورکێ دسەردەمەکیدا گوند بوو بەلێ ژبلی رەز و بیستان و داروبارێ فێقی هیچ شینوارەکێ گوندی نەمایە و نوکە خەلکێ وی گوندی ژی هەر ب گەلناسکی دهێتە

هژمارتن و دهندەك ستران و ڤەگێڕانێن کوردەواریدا بتایبەتی دچیرۆکا سەلیمێ مستێ بێسفکیدا ئەوێ کەمبەرلان کوشتی و ژ حکومەتێ قەچاغ و یاخی دبیت، ناڤێ کەسەکی دهێتە گۆتن ئەوژی (خەلەفێ دووخورکی) یە کو کەسەکێ جهێ باوەرییا سەلیمێ مستێ بوو.

مە بارەگەهێ کۆمیتێ بۆ گەلیێ دووخورکێ ڤەگوهاست، کەسەکی بناڤێ خەڵەف پەیوەندی ب رێکخستنێن ئێکەتیێ کر و هەر زووی بۆ پێشمەرگە ل کۆمیتا دهۆك، ئەو خەڵەف نەڤیێ خەڵەفێ دووخورکی بوو.

گەلیێ دووخورکێ یێ باڵکێش و دلڤەکەر بوو ب رەز و باغ و بیستانێن جوان.. چەند مالەکێن کێم ژی ل ژێریا گەلیدا هەبوون و بارەگەهێ حزبا شیوعی ژی دگەلیکەکێ نێزیك گەلیێ دووخورکێ دا بوو، هەر چەند ژروویێ ئێمناهی و خۆپاراستنێ ڤە جهەکێ گونجای نەبوو، بەلێ هەبوونا چیایەکێ ئاسێ ل پشتا بارەگەهی و نەبوونا چ جهێن باشتر و نێزیکبوونا زڤستانێ و وەرزێ بارانبارینێ ئەم نەچارکرین دەست ب دورستکرنا هژمارەکا کولك و ئاڤاهیێن بچوویك بکەین بۆ دەربازکرنا وی وەرزی.

بەری دەست بکارێ ئاڤاکرنێ بکەین مە سەرەدانا وان مالێن لژێریا گەلی کر و ئاگەهدارکرن کو مە لبەرە بارەگەهێ کۆمیتێ ل نێزیك وان دانین، ژ جوامێری و باوەریێ دلخۆشییا خۆ ب وێ پێنگاڤا مە دەربڕی و هیچ رێگریەك نەکر.

ژبەرکو سەرەدەریا مە دگەل خەلکێ دەڤەرێ بگشتی یا قەنج و جوان بوو و بتایبەتی دگەل وان مالێن ئەم بووینە جیرانێن وان، چەند کەسەکا پەیوەندی ب رێزێن ئێکەتیێ کر.

ل دەستپێکێ مە هندەك هوستاییێن شارەزا د ئاڤاکرنێدا گازی کرن بۆ دانانا نەخشێ کولك و ئاڤاهیێ بارەگەهی، و جهێ دوو ژوور و لێنانگەهـ و سەرشوویێ دانا و هەر زووی مە دەست ب کولانا خەندەکا و کۆمکرنا نیرە و گاریتا کر و دیوارێن خۆ بلندکرن و گاریتە هاڤێتنێ و ئاخەبان کرن. شێوازێ دورستکرنا سەرشوویێ کارەکێ سەرنج ڕاکێش بوو، دگەل ئاڤاکرنا دیواری هندەك هەڤالێن پێشمەرگە کو خەلکێ کەرکوك و سلێمانیێ بوون بەرمیلەك کرە دناڤ دیواری ڕا و کوچکەك ل بن بەرمیلی دورستکر

ب شێوەیەکی بەرمیل دکەفتە دناڤ سەرشوویێ دا و ئاگرێ کوچکی ژدەرڤە دهاتە هەلکرن، ئاڤ گەرم دبوو و دووکێل ژی نە دهاتە دسەرشوویێ ڤە.

مە کولکێن خۆ ژناڤدا کورتانەکرن، ئانکو ب تەقنێ هنین و چەند رۆژەکا چاڤەرێ بووین هەتا هشك بووین و مە پاقژکرین و بەرسفکەك دناڤبەرا هەردوو ژوورادا دورستکر و دەست ب ڤەگوهاستنا کەلوپەلێن خۆ کر ژ بارەگەهێ دەستپێکێ بۆ بارەگەهێ گەلیێ دووخورکێ و بەری زڤستان بسەر مەدا بهێت ئەم ژ ئاکنجیبوونێ سەر ڕاست بووین.

ئێك ژ پێدڤیێن سەرەکی و گرنگێن بارەگەهی هەبوونا تەنیرا پێژتنا نانی یە، من داخواز ژ هەڤالەکێ رێکخستنێ کر کو خەلکێ گەلناسکێ بوو تەنیرەکێ بۆ مە پەیدا بکەت، دەرچوو هەڤژینا وی یا شارەزابوو د چێکرنا تەنیرا ن دا، و وی هەڤالی کارێ مە بساناهی کر و هەڤژینا وی تەنیر دورستکر و رۆژەکێ ئەم چووین مە ئینا.

ئینانا تەنیرێ ژی هندەك شارەزایی ژێرا دڤێت، وی هەڤالی گۆت: دێ داننە سەر دوو دارا و وەکو داربەستێ هندەك پێشمەرگە هەلگرن. من و هندەك هەڤالێن پێشمەرگە دوو دارێن سپینداری پەیداکرن و تەنیر ب هشیاری دانا سەر دارا و بلندکر، ب راستی یا بسەنگ بوو.. پشتی چەند پێنگاڤەکا تەنیر ژسەر دارا تەحسی و ب ئەردی کەفت و پرتکی.. ریسێ مە بوو هری.. هیچ ئاخفتنەك ژ کەسێ نەهات، وی هەڤالی گۆت: چارە نینە دێ ئێکا دی چێکەین و ئەم ب وان سەر و دلا ڤەگەڕیاینە کۆمیتێ. پشتی چەندین رۆژێن دی دیسان تەنیرەکا نووی بۆ مە چێکرن و وێ گەڕێ مە دوو دارێن قایم برن و تەنیر دانا سەر و ب وەریسی گرێدا و وەکی بویکەکا ل سەر محافێ ڤەگوهاستە بارەگەهی و جهێ وێ چێکر.یا ژ پەیداکرن و دانانا تەنیرێ گرنگتر هەبوونا کەسەکییە بزانیت هەڤیری بکەت و نانی بپێژیت..! وەلید حەسەن ئێکبوو ژ پێشمەرگێن کۆمیتێ و زێدەباری وێرەکی و چاڤنەترسیێ کەسەکێ دەستهەل و شارەزابوو دگەلەك کاران دا، ب هیڤی و رجا مە وەلید رازیکر ب وی ئەرکی رابیت، رۆژا پاشتر سپێدێ زووی رابوو زەندکێن خۆ هەلدان و هەڤیرەکێ باش کر، هەتا پشتی نیڤرۆ هەڤیر ترش بووی دەست ب هەلگرنا ئاگرێ تەنیرێ کر هەتا سۆر بووی و بنێ تەنیرێ مشتی پەلۆخێن

دار بەڕوویا بووی دەست ب پێڤدانا نانی کر، ئەم هەمی ل دوورێن تەنیرێ کۆم ببوین و تەماشەی کارێ نانپێژی دکر، ب راستی ژی وەلید د دەرهەقێ کاری دەرکەفت و سەر دەرێ تەنیرێ تژی نانێ گەرم کر، رەنگە ئەو دەمەکێ درێژ بوو مە نانێ گەرم ل سەر تەنیرێ نە خاربوو لەوڕا تاما وی نانی ژ هەر تشتەکی ل دەف مە خوەشتر بوو.

کێشەیا تەنیرێ و نانی چارەسەر بوو، بەلێ کێشەیا جهی مابوو ژبەرکو جهێ مە هەمیا د وان کولکا ڤە نەدکر یێن مە ئاڤاکرین و پێدڤی بوو هندەکێن دی دورست بکەین بەری زڤستان ب سەر دەڤەرێدا بهێت و پێن مە بکەتە دبن زکێ مەڤە، بۆ وێ مەبەستێ ژی بکێماتی ئەم دپێدڤی سێ ژوورێن دی بووین.

هەڤالێن شارەزا دبوارێ سەربازی دا پێشنیارکر کولکێن مایی پیچەکێ ڤەدەر ئاڤا بکەین وەکو رێکارەکێ خۆ پاراستنێ ئەگەر هات و جارەکێ بارەگەهـ بهێتە بۆردوومانکرن دا زیانێن مە دکێمتر بن. بڕیار هاتەدان سێ کولکێن دی ب دووراتییا (50) مەتران ژ ئەڤێن هاتینە دورستکرن بهێنە ئاڤاکرن.

ئێکەم باران کولکێن مە کرنە جرنی..

ل دەستپێکێ جوامێرەکێ خەلکێ گەلناسکێ گۆتبوو مە ئەڤ جهە دبیتە ئاڤزەهـ و ب کێر ئاڤاکرنێ ناهێت بەلێ مە گوهێ خۆ نەدایێ پاشی هەر وەکی وی دەرکەت، سەقایێ دەڤەرێ سار ببوو.. ئێڤاریەکێ عەورێن رەش شۆر بوونە هندەڤ گەلیێ دووخورکێ.. گرگڕا عەورا و چریقێنا بریسیا و ڤیززێنا بای دا دەنگێ دەهولا شەڕێ زڤستانێ بوو، شەرتێ دەربازکرنا زڤستانێ ژی عمبارکرنا قویتی و دارایە، هەر کەسێ باش کارێ خۆ کربیت دێ ل شەڤێن درێژ و بەفرین ل پشتا سوپێ پێیەکێ بسەر پێیەکی ڤە هاڤێت و حەمێ میسێ کەتە دەوو..

وێ ئێڤارێ مەزانی شەڤەکا ب حسابە، هەر زووی عەورا داڕێتە بارانێ و مەژی قورمێن دارا ڤەکێشانە بەر دەرێ سوپێ، ل درەنگی شەڤ و پێڤە وەکی جەڕکێ سەرنشیڤ بارانێ لێکر.. ئەو دوڵ و نهال بجارەکێ بوونە لەهی و لێمشت.. سێشەڤ و سێ رۆژا بەردەوام بارانێ ڤەنەکر، شەڤەکێ پشتی شەڤبێرییا مە ب دووماهی

هاتی مە سۆپە مشتی قورمێن دابەڕوویا کر و ئەم چووینە بەهەشتا دیکل و مریشکا (دەمێ کەسەك دکەڤیتە خەوەکا کوویر، دبێژن یێ چوویە بەهەشتا دیکل و مریشکا)، نیڤا شەڤێ مە هند ئاگەهـ ژ خۆ بوو ئەم یێ دناڤ گۆمەکا ئاڤێدا، جوبارێن ئاڤێ یێ ب دیوارێن کولکێ مەدا دهێنەخوار و ژوور یا پەنگیای.. تشتەك بۆ مە نەما ل سەر بنڤین یان بسەر خۆ داکەین، هەردوو کولکێن دی کمباختر لێهاتبوون.. نهانیەك نەما سەرێ خۆ بدەینە بن.. مە چەك و هندەك کەلوپەلێن خۆ هەلگرتن و قەستا ژوورێن خوارتر کر. ب هەر حالێ هەی ئەو شەڤە دەربازبوو.

سپێدێ پیچەکێ عەور ڤەرەڤیان و چاڤێ رۆژێ دەرکەت و ئەم ڤەگەڕیاینە کولکێن خۆ، تەماشە دکەین ژناڤدا یێن بووینە تەقن و لیچەك دێ بێژی هەڕی برنجا دناڤدا هاتییەکرن و کەس نەشێت سەرێ خۆ ب ژوور بێخیت.

پێشمەرگەی و وان چەتەیێن زیندانکری نانەك و چایەك پێکڤە ڤەخوار و بەتەنی و تشتێ مایی ژ کولکا دەرێخستن و برنە سەر شیڤەکێ کو دبەر کولکێن مەدا دەربازدبوو شووشتن و رایێخستن، چانسێ مە وێ رۆژێ هەتاڤ بوو بەتەنیێن مە زووی هشك بوون. ئەم نەچاربووین ئاڤرێژا دناڤ کولکێن خۆدا چێکەین دا ئاڤا ب دیوارادا دهێتەخوار تێدا دەرباز ببیت و چەند رۆژەکا مە سۆپە شاراندن هەتا پیچەکێ زوهابووین و مە زڤستانا خۆ قەتاند.

دەستەسەرکرنا هەڤژینا ئازاد هەورامی ل زاڵگەها باتیفا

شنۆ شاسواری هەڤژینا شەهید ئازاد هەورامی ئەندامێ جڤاتا سەرکردایەتییا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان و بەرپرسێ مەڵبەندێ چوارێ بادینان ل زاڵگەها باتیفا ژلایێ رەشەکێن ئەمنێ ڤە هاتە دەستەسەرکرن.

هەڵبەت پشتی ئاشتبوونا دناڤبەرا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان و پارتی دیمۆکراتی کوردستان دا هاتییە راگەهاندن و بەرجەستەکرن، ل ساڵا 1987 هێزەك ب سەرپەرشتییا ئازاد هەورامی ئەندامێ جڤاتا سەرکردایەتی رەوانەی دەڤەرا بادینان کر و ئازاد هەورامی بوو ئێکەم بەرپرسێ مەڵبەندێ چوار، د هەوڵەکێدا بۆ دیتنا ئازاد

هەورامی هەڤژینا وی شنۆ شاسواری ل زاڵگەها باتیفا دهێتە دەستەسەرکرن و عەبدوللا محەمەد سالح باجلوری کو دگەل وێ خانمێ بوو چیرۆکا چوون و دەستەسەرکرنێ بڤی شێوەی ڤەدگێریت و دبێژیت:ـ

مەها تەباخا ساڵا 1987 بوو، ئەز ژلایێ عارف روشدی کو وی سەردەمی بەرپرسێ رێکخستنێن ئێکەتی نیشتمانی بوو ل بادینان هاتمە راسپاردن بۆ ئەنجامدانا کارەکێ گرنگ و تایبەت، ئەو ژی گەهاندنا شنۆ شاسوار خێزانا شەهید ئازاد هەورامی بۆ بێگۆڤا، ژ بێگۆڤا ژی دێ ب رێیا هندەك هەڤالێن رێکخستنێ بۆ بارەگەهێ مەڵبەندی هێتە ڤەگوهاستن.

ئەو دووەم جار بوو شنۆ خان دهاتە بادینان بۆ سەرەدانا هەڤژینێ خۆ، ل جارا ئێکێ ب رێیا هەڤالێن رێکخستنێ ل کۆمەڵگەها کوورێن گاڤانا ئەو سەرەدان ئەنجام دابوو، بەلێ پشتی ڤەگەڕیایی پێدڤی بوو بچیتە هەولێر و دووبارە سەرەدانا ئازاد هەورامی بکەت.

ل پێشی هاتنا شنۆ شاسوار، شرین هەورامی خویشکا ئازادی هاتبوو دهۆك و عارف روشدی ئاگەهدار کربوو کو شنۆ دێ دووبارە ڤەگەڕیتە بادینان و پێدڤییە ئازادی ببینیت، بەلێ یا گرنگ ئەوە شنۆ ب هەمان رێیا جارا ئێکێ نە هێتە رەوانەکرن بەلکو رێیەکا دی ژێرا بهێتە دیتن و هندەك هەڤالێن دی بۆ گەهاندنا وێ بهێنە راسپاردن.

بۆ وێ مەبەستێ ژی عارف روشدی (عەبدوللا محەمەد سالح باجلوری) راسپاردم وی ئەرکی ئەنجام بدەم، مە ب فەر زانی شنۆ خانێ د زاخۆ دا بەرەڤ بێگۆڤا ببەین و وی دەمی من ترومبێل ژی هەبوو پێدڤی نەدکر ترومبێلا کەسەکێ بیانی ب کرێ بگرین.

بڕیار ئەو بوو شنۆ شاسوار بگەهینمە بێگۆڤا ل مالا حەجی بەدەل کێستەیی کو ئێك بوو ژ نیاسیار و هەڤالێن عەبدوللا هروری بەرپرسێ کۆمیتەیا رێکخستنا ئامێدیێ، ل رۆژا ژڤانێ دیارکری ئەم ل دەمژمێر یازدەی بەری نیڤرۆ ل نێزیك شوقەیێن گرێ باسێ بەرەڤ زاخۆ ب رێ کەفتین، ئەم شیایین بێی ئاریشە ژ گشت زاڵگەهێن دناڤبەرا دهۆك و زاخۆ دا دەرباز ببین هەتا گەهشتینە زاڵگەها باتیفا کو دووماهی خالا سەربازییا رژێمێ بوو، ل زاڵگەهێ ئەم هاتینە راوەستاندن و داخوازا ناسناما ژ مە

هاتەکرن.. من ناسناما خۆ دایێ و پاشی داخوازا ناسناما شنۆیێ کرن، ژبەرکو وێ هیچ ناسنامەك دگەل خۆ نە هەلگرتبوو زاڵگەهێ فەرمان ل مە کر ترومبێلێ راگرین و پەیا ببین، پۆلیسەکێ ئەمنێ چانتێ شنۆ یێ پشکنی و پەرتۆکەکا ب زمانێ فارسی و دەستەکێ جل و بەرگێن کوردی یێن زەلاما دچانتەی دا دیتن..! ئێکسەر پۆلیسێ ئەمنێ گۆت: ئەڤ ژنە ئیرانی یە..! د وی سەردەمیدا کو شەڕێ عیراق و ئیرانێ یێ بەردەوام بوو ژنەك ل باتیفا بهێتە دەستەسەرکرن و ئیرانی بیت کێشەیەکا ئێکجار مەزن بوو.. زاڵگەهێ ئەم دەستەسەرکرین و ئێکسەر رەوانەی ئەمنا باتیفا کرین. هەڵبەت ئەز ب ترومبێل ڤە باش پشکنیم و جابا موختارێ باتیفا ژی هنارت و داخواز ژێ کر ژنەکێ دگەل خۆ بینیت بۆ پشکنینا شنۆ خانێ.

پشتی پشکنینێ ئەم قەدەرەکێ ل ئەمنا باتیفا هێلاین، ب راستی ترسەکا مەزن بۆ مە چێبوو و ئەم ژ وێ چەندێ دترسیایین ئێکسەر مە رەوانەی ئەمنا دهۆکێ بکەن و ل وێرێ دا هێینە نیاسین و زێدەتر رەوشا مە خراب بیت و چارەنڤیسێ مە نە دیاربیت

وێ شەڤێ هەمیێ ئەم هێلاینە ل ئەمنا باتیفا، ل سپێدەهیا رۆژا پاشتر ئەم دگەل دوو ترومبێلا رەوانەی رێڤەبەرییا ئەمنا زاخۆ کرین، ئێکسەر دگەل گەهشتنا مە ئەفسەرەکێ ئەمنێ دەست ب ڤەکولین و وەرگرتنا ئیفادێن مە کر و **پسیار ژ من کر کا** ئەو ژنە کییە..؟

من گۆتێ: ئەز نا نیاسم..

ـ ئەگەر تو نە نیاسی پا چەوا دگەل تە هاتییە ڤێ دەڤەرێ..؟

ـ ژ دهۆکێ دگەل من سوار بوو، گۆتە من ئەز مامۆستامە و (30) دینار کرییا ترومبێلێ دگەل من گۆتن و ئەز ژی فەرمانبەرێ حکومەتێ مە بەلێ پشتی دەوامێ کارێ شۆفێریێ دکەم دا ژیانا خۆ دەبارە بکەم ژبەرکو مووچە تێرا خەرجی و دابینکرنا پێدڤییێن مال و خێزانا من ناکەت.

ـ تو دزانی کو ئەم یێ دشەڕەکێ مەزن دا دگەل رژێما ئیرانێ..؟ نوکە سزایێ تە ئەوە بهێیە سێدارەدان..!

ـ من چ گوننەها خۆ نینە.. ژبەرکو ئەز نزانم ئەو ژنە ئیرانییە و ئەگەر من

زانیبا من بەرامبەر هزار دینارا ژی نە دگەهاندە زاخۆ یان باتیفا..

دگەل دانوستاندن و ڤەکولینێ بانگێ نیڤرۆ هاتەدان، ئەو ئەفسەرە چوو نڤێژا نیڤرۆ بکەت، پشتی ڤەگەڕیایی من داخواز ژێ کر دەلیڤێ بدەتە من ئەز ژی نڤێژێ بکەم و رازی بوو و **گۆت:** کەرەم بکە.

پشتی نڤێژێ تەماشە دکەم ئەفسەری قەلەمێ خۆ دانا سەر مێزێ و گۆت: (ما تخاف من الله)..! ما دێ هوسا زارۆکێن خۆ کەیە هێتیم..!

دووبارە من گۆتێ: باوەر بکە ئەگەر من زانیبا ئەو ژنە ئیرانی یە من دگەل خۆ نە سوار دکر.

ئەفسەرێ ئەمنی دەست دا قەلەمی و رێزکەك نڤیسی و **گۆتە من:** بخوینە و ل بنێ کاغەزێ ئیمزا بکە..

من ئەو رێز ب چاڤان خواند نڤیسی بوو (لعدم ثبوت الأدلة الكافية بعد التحقيق قررنا الإفراج عنه)، من ژی ئێکسەر ئیمزاکر..

گۆت: ما تو نا خوینی کا چ نڤیسییە..؟

من گۆتێ: من باوەریا ب تە هەی کو دێ یا راست نڤیسی

گۆت: کەرەم بکە هەر تو یێ ئازادی

ئەز رابووم چوومە ژ دەرڤە، ئەفسەری دیسان گازی من کر و **گۆت:** باشە ما تو ترومبێلا خۆ نا بەی..؟

ئەز ڤەگەڕیام و تەماشە دکەم ترومبێل یا سەر و بن کری، هەتا کوشن و روویێ دەرگەهان ژی یێن راکرین و جهەك نەمایە نە پشکنی، تشتێ باش من پۆستەکێ رێکخستنێ لژێر گێڕی ڤەشارتبوو و نە هاتبوو دیتن، ئەگەر دیتبان ئەز بسلامەتی ژ دەستێن وان قورتال نەدبووم، بەلێ شنۆ خان هەڤژینا شەهید ئازاد هەورامی ئازاد نەکر.

ئەز سواری ترومبێلێ بووم و ڤەگەڕیامە دهۆك، ل پێشتر شنۆیێ ژمارا تێلەفۆنەکێ دابوو من، ژمارە یا ئێك ژ کەساتییێن ئۆپۆزسیۆنا ئیرانێ بوو ل بەغدا، گۆتبوو من ئەگەر ئەز هاتمە دەستەسەرکرن دێ پەیوەندیێ ب ڤی کەسی کەی.

ل دهۆکێ من ژ تێلەفۆنەکا گشتی پەیوەندی ب ژمارا وی کەسی کر و ئاگەهدارکر کو شنۆ خان ل زاڵگەها باتیفا هاتییە دەستەسەرکرن و ل ئەمنا زاخۆ هاتییە زیندانکرن.

دڤەکولینان دا شنۆ یا وێرەك بوو، هیچ زانیاری نەدابوونە ئەمنێ بەلکو وەسا تێگەهاندبوون کو ئەندامەکا رێکخراوا موجاهدی خەلق یا ئیرانێ یە کو رێکخراوەکا بەرهنگاری رژێما خومەینی بوو، ب وێ چەندێ شنۆ ژ ئەمنا زاخۆ بۆ هەواڵگێریا سەربازی هاتبوو رەوانەکرن و پاشی ب بەرگەڕیان و واستەکاریا رێکخراوا ناڤبری هاتبوو ئازادکرن.

داستانا کانی ماسێ چاوا بوو..؟

دگەل بەرهەڤیێن مە بۆ ئاڤاکرنا سێ کولکێن دی، ئەم هاتینە ئاگەهدارکرن کو هێزێن ئێکەتی نیشتمانی کوردستان دێ چالاکیەکێ ل دژی هێزێن رژێمێ ئەنجام دەن و پێدڤییە چەندپۆڵ و هێزێن پێشمەرگەی ژ کۆمیتەیێن دهۆك و ئامێدیێ و مەڵبەندی ب خۆ ژی بەشداریێ د چالاکیێدا بکەن. پلان وەسا هاتبوو دارشتن چالاکی ل سەر رێیا دناڤبەرا ناحیا کانی ماسێ ل دەڤەرا بەرواری باڵا هەتا دگەهیتە بێگۆڤا بهێتە ئەنجامدان، ئەم نەچار بووین ئاڤاکرنا کولکا بۆ دەمەکێ دی پاشبێخین و کار بۆ بەشداریێ د چالاکیێ دا هاتەکرن. هێزا پێشمەرگێ کۆمیتێ قەستا کۆمیتا ئامێدیێ کر ژبەرکو بڕیار هاتبوو دان سەرجەم هێزێن بەشدار ل وێ کۆمیتێ ئێك بگرن.

ئەو دەمەك بوو ڤەلڤینێن هێزێن پارتی ل دەڤەرا بەرواری باڵا زێدە ببون و پێشمەرگە ژ گەلەك جهێن دی ئینابوو، بەلێ هەر لایەنەکی جودا بەرەهەڤی بۆ وێ چالاکیێ دکرن ب وێ ئومێدی گورزەکێ مەزن داوەشیننە سوپایێ رژێمێ.

عەبدوللا هروری کو بەرپرسێ کۆمیتا ئامێدیێ بوو مەفرەزەك ب سەرپەرشتییا وەستا سابر کەرکوکی دگەل شەهید محەمەد سەعید چەمسەیدی پێکئینا و هنارتە پشتا جاددا کانی ماسێ ـ بێگۆڤا بۆ چاڤدێرییا رەبیێن چەتە و سەربازان و رووپیڤکرنا رووبەرێ دەڤەرێ و وەرگرتنا زانیاریان ل سەر ڤەلڤینێن سەربازی، پشتی شەڤەك و رۆژەکا مەفرەزە ڤەگەڕیا کۆمیتێ و زانیاریێن کۆمکرین دانە بەرپرسێ کۆمیتێ

و بەرپرسێن پێشمەرگەی.

عەبدوللا هروری نامەك بۆ لیژنا ناوچا ئامێدیێ یا پارتی هنارت و تێدا ئاگەهدارکر کو هێزێن ئێکەتی نیشتمانی لبەرە چالاکیەکا جۆری ل سەر رێیا کانی ماسێ ـ بێگۆڤا ئەنجام بدەن، و گۆتێ: وەکو ئەم دئاگەهدار هێزێن پارتی ژی یێ بەرهەڤیێن ئەنجامدانا چالاکیەکا ژ وی جۆری دکەن، ئەڤجا ئەم وەکو هێزێن ئێکەتی نیشتمانی ناخوازین چالاکییا مە کو ل دەمەکێ نێزیك دێ هێتە ئەنجامدان کارتێکرنێ ل پلانا برادەرێن پارتی بکەت و ل دووماهییا نامێ ژی بەرپرسێ کۆمیتێ داخواز ژ لیژنا پارتی کر بزووترین دەم بەرسڤێ بدەت.

وی دەمی دکتور رۆژ نوری شاوەیس گەهشتبوو لیژنا ناوچا ئامێدیێ بۆ سەرپەرشتییا جێبەجێکرنا پلانا پارتی، هەر زووی دکتور رۆژ بەرسڤا عەبدوللا هروری دا و داخوازا هەڤدیتنەکێ کر. ل پەی ئالوگۆڕکرنا وان ناما کۆمیتا ئێکەتی نیشتمانی و لیژنا پارتی کۆمبوونەك دگەل دکتور رۆژ شاوەیس سازکر، ژلایێ پارتی عەبدولعەزیز تەیب و ناسح کێستەیی و چەند کەسەکێن دی بەرهەڤ بوون، ژلایێ کۆمیتا ئامێدیێ ڤە، عەبدوللا هروری و وەستا سابر کەرکوکی و چەند هەڤالەك بەشداربوون.

دکتور رۆژ پسیار ژ عەبدوللا هروری کر: پلانا هەوە بۆ ئەنجامدانا چالاکیێ چییە..؟

بەرپرسێ کۆمیتێ گۆتێ: ببورە جارێ ئەم نەشێین پلانێ ئاشکرا بکەین هەتا کاك ئازاد هەورامی بەرپرسێ مەڵبەندی بڕیارێ نە دەت.

د. رۆژ: دیارە هەوە باوەری ب مە نینە..!

عەبدوللا هروری: بابەت نە باوەرییە، ئەڤە پرنسیپێن کارێ حزبی نە و بۆ هەر پرسەکا ژ ڤی شێوەی پێدڤییە بەرپرسێ مەڵبەندی یێ ئاگەهدار بیت و بڕیارێ بدەت.

دکتور رۆژ پلانا جێبەجێکرنا چالاکییا پارتی ئاشکرا کر و گۆت: مە لبەرە جاددا کانی ماسێ ـ بێگۆڤا کۆنترۆڵ بکەین، ئەڤجا ئەگەر هوون دئامادەبن دێ چالاکیێ ب هەڤپشکی ئەنجام دەین..

دیسان عەبدوللا هروری جەخت ل سەر وێ چەندێ کر کو پێدڤییە ئازاد هەورامی بڕیارێ بدەت. ل رۆژا پاشتر بەرپرسێ مەڵبەندی بەرسڤ بۆ دکتور رۆژ نوری

شاوەیس هنارت و ئاگەهدارکر کو مەڵبەند یێ بەرهەڤە چالاکی ب هەڤپشکی بهێتە جێبەجێکرن.

میکانزمەکا گونجای و خورستی بۆ جێبەجێکرنا چالاکیێ هاتە دارشتن و هەردوو هێزێن ئێکەتی و پارتی بەرهەڤی تمامکرن و خالێن گرنگێن ئەردێ شەڕی هاتنە دیارکرن و دابەشکرن.

رەوشا سوپایێ عیراقێ و دەستپێکرنا هێرشێ و تەقاندنا ئێکەم گولله

هێزەکا مەزن یا چەتە و سوپایی دناڤبەرا کانی ماسێ و بێگۆڤادا هاتبوو بنەجهکرن، ل کانی ماسێ بخۆ فەوجەکا سوپای و فەوجا موستەشار بابیز بەرئاشی هەبوون، بۆ لایێ ژێری و بەرەڤ بێگۆڤا فەوجێن مستەشار سادق سندی و محەمەد نەزیف بەرواری ل گوندێ راڤینا بوون، و د دویفدا فەوجا موستەشار حوکمەت نەجمان زێوەیی ل سوتکی بوو، بارەگەهێ لیوایەکا سوپای ژی ل بێگۆڤا بوو. هەر ژ کانی ماسێ هەتا بێگۆڤا رەبیێن چەتە و لەشکەری ل هەردوو ملێن جاددێ هاتبوونە دانان.

دکتور رۆژ نوری شاوەیس سەرپەرشتێ گشتیێ چالاکیێ بوو، هێزا پێشمەرگێ ئێکەتیێ و بەرگری مللی یێن سەر ب ئێکەتی نیشتمانی ڤە بسەرپەرشتیا عەبدوللا هروری و وەستا سابر و هێزەکا پارتی بسەرپەرشتییا ناسح کێستەیی هاتنە راسپاردن بۆ لێدانا هەردوو فەوجێن سادق سندی و محەمەد نەزیف بەرواری.

شەڤا 14/13 ئیلونا ساڵا 1987 بوو، بۆ ئێکەم جار ل دەڤەرا بادینان چالاکیەکا ژ وی جۆری و ب وێ هێزا ئێکگرتی یا پێشمەرگەی ل دژی سەربازگەهێن سوپای و فەوجێن چەتا دەستپێکر، ژ هەموو لایەکیڤە ئاگر ل سەربازگەهـ و فەوجا دباری، د دەمەکێ کێم دا هێزێن پێشمەرگێ ئێکەتی شیان د دەمەکێ پیڤاییدا ئەرکێ خۆ جێبەجێ بکەن و هەردوو فەوجێن ڕاڤینا بستینن و زێدەتر ژ (20) جاشا دگەل بابیز بەرئاش ل دەمێ رەڤینێ ل کانی ماسێ کەفتنە بیسەکا پێشمەرگێ ئێکەتیێ و هاتنە دەستەسەرکرن.

پشتی هەموو رێك هاتینە کۆنترۆڵکرن فەوجا سادق سندی ب (122) چەتە ڤە دگەل هژمارەکا چەتەیێن فەوجا محەمەد نەزیف بەرواری خۆ رادەستی هێزێن

ئێکەتی نیشتمانی کوردستان کر و محەمەد نەزیف بخۆ ژی هاتە کوشتن.

دەستکەفتێن چالاکیێ د زۆر بوون، زێدەتر ژ (150) کلاشینکۆف و چەنداتیەکا زۆرتر یا تەقەمەنی و کەرستێن سەربازی کەتنە دەست پێشمەرگەی.

ژلایێ خۆڤە هێزێن پارتی ژی جهێن ژێرا هاتینە دیارکرن کۆنترۆلکرن و هژمارەکا زۆر ژ چەتە و سەربازان دەستەسەرکرن.

پشتی هەوالێ دەستەسەرکرنا هەر ئێك ژ باییز بەرئاشی و سادق سندی ژلایێ هێزێن ئێکەتی نیشتمانی ڤە بەلاڤبوویی، دکتۆر رۆژ نوری شاوەیس گڤاشتنێن مەزن ل کۆمیتا ئامێدیێ کرن پێخەمەت هەردوو سەرۆك جاشا رادەستی پارتی بکەین، ژبەرکو ئەنجامێن شەڕی ب بروسکە بۆ سەرکردایەتییا پارتی هاتبوونە هنارتن و ئێزگەی وەسا بەلاڤکربوو سادق عەمەر سندی و باییز بەرئاشی ژلایێ پارتیڤە هاتینە دەستەسەرکرن، ئەڤجا دکتور رۆژ هەمی هەوڵ ددان هێزێن ئێکەتیێ وان دوو مستەشارا رادەستی وان بکەت، بەلێ مەڵبەند نە هاتە ژێر وی باری و رازی نەبوو رادەست بکەت.

پشتی چالاکیێ کۆمیتا ئامێدیێ و لیژنا پارتی کۆمبوونەك بۆ شرۆڤەکرنا چاوانەتییا بسەرکەفتنا چالاکیێ و دەستکەفتێن وێ سازکر، ل سەر داخوازا دکتور رۆژ بڕیار هاتەدان بەیاننامەکا هەڤپشك دەربارێ پلان و میکانزم و بسەرکەفتنا چالاکیێ بهێتە بەلاڤکرن، بەلێ پارتی پێگیری ب رێککەفتنێ نەکر و دەمێ ئێزگێ وان ب درێژی بەحسێ چالاکیێ کری بهیچ شێوەیەکی و ب پەیڤەکێ ژی ئاماژە نە کرە بەشداری و رۆلێ پێشمەرکێ ئێکەتی نیشتمانی.

ئێدی وەکو بەرسڤەك بۆ وێ رەفتارا پارتی، کۆمیتا ئامێدیێ ناڤەرۆکا چالاکیێ هەر ژ بەرهەڤیان هەتا بسەرکەفتنێ و لیستا ناڤێن سەرجەم چەتە و موستەشاران نڤیسی و ب رێیا خەتاب هروری کو ئێکبوو ژ هەڤالێن رێکخستنا ناڤخۆیی هنارتە دەنگێ گەلێ کوردستان، و ئێزگێ ئێکەتی نیشتمانی ب درێژی هەموو هوورکاتیێن چالاکیێ دگەل ناڤێن (143) کەسێن ژلایێ پێشمەرگەی ڤە هاتینە دەستەسەرکرن بەلاڤکرن و ب کورتی ژی ئاماژە کربوو بەشدارییا هێزێن پارتی د وێ کریارێدا.

پێخەمەت دووبارە جهێن ژلایێ پێشمەرگەی ڤە هاتینە کۆنترولکرن، رژێمێ

هێزەکا مەزن رەوانەی دەڤەرێ کر و پشتی زنجیرەکا شەڕێن دژوار و شەهیدبوونا هژمارەکا پێشمەرگەی جارەکا دی سوپای سەربازگەهـ و فەوجێن هاتینە ستاندن ڤەگەڕاندن.

شەهیدبوونا محەمەد سەعید چەمسەیدی گەلەکا بژان بوو

رێکەفتی 19 ئیلونا 1987 بوو، هێزەکا ئێکەتیێ کو محەمەد سەعید چەمسەیدی ئێك بوو ژوان، ب چەکێ دوشکە ل گرەکێ دناڤبەرا گوندێن هرورێ و بریفکادا کو د دبێژنێ (سەرێ حەمێ) و دکەڤیتە هنداڤی جاددا سەرەکی هاتبوو بنەجهکرن بۆ رێگری و بەرهنگاریی‌یا هەر ڤەلڤینەکا سوپایێ رژێمێ، بۆ ئینانا فیشەکێن دوشکێ و هندەك پێدڤیێن دی شەهید محەمەد سعید چەمسەیدی و هەڤالەکێ پێشمەرگە هاتنە راسپاردن بچنە کۆمیتا ئامێدیێ،وی دەمی مالا شەهید محەمەد چەمسەیدی ل گەلیێ بازێ بوو، ل دەمێ ڤەگەڕیانێ ژ کۆمیتێ رێیا وان دپشتا گوندێ بازێدا دەرباز دبوو شەهید محەمەد سعید ی گۆتە هەڤالێ خۆ: ئەز دێ بلەز سلاڤ کەمە مال دا بزانم رەوشا وان چاوایە و دێ گەهمە تە. شەهید محەمەد دگەهیتە بەر دەرگەهێ مال کو دکەفتە سەرێ رێکا گەلیێ بازێ، شێلکەکا گوللە تۆپا دەرێ گەلی و دەوروبەرێن مالا وان ڤەگرت کو لەشکەرێ عیراقێ دادوەشاندن، گەلی مشتی توز و دووکێل و بێهنا باریتێ بوو، کەڤر و چیا هژاندن هەر وەکو بیڤەلەرزەکێ لێدای، دەملدەست محەمەد سەعید و برایەکێ ویێ تەمەن (17) سالی بناڤێ عسمەت دگەل دوتمامەکا وان بناڤێ زەکیا سەید نوری شەهید بوون، دایکا وی ب گرانی و بابێ وی ب سڤکی بریندار بوون

زێدەباری وان حاجی چەمسەیدی و خەملین عەلی بناڤی بریندار بوون، هێژ شەهید و بریندار ل جهێ خۆ بوون فرۆکێن شەڕکەرێن رژێمێ هێرشەکا دی کرە سەر دەڤەرێ و بۆردوومانەکا دژوار ب رۆکێتان دکر.

روودانەکا گەلەکا بژان بوو، دوو برا و دوتمام دئێك دەمدا و ل ئێك جهـ شەهید بێن و دایك و باب و چەندین کەسوکارێن وان ژی بریندار. برینا دایکا شەهید محەمەدی یا گران بوو، ئەگەر زیرەکی و دەستهەلی یا دکتور هێمن و هاریکاریی‌یا دکتور

شەمال و هێوای نەبایە رەنگە ئەو ژی دا گیانێ خۆ ژ دەستدەت.

هەوالێ شەهیدبوونا کور مەتێ من ژی ئەز ئێشاندم

وی دەمی کورێ مەتێ من محەمەد سالح سلێمان بوتی بەرپرسێ لیژنا ناوچا ئامێدیێ یا پارتی بوو، روڵەکێ سەرەکی د دارشتن و جێبەجێکرنا داستانا کانی ماسێ دا گێرا، بەلێ مخابن شەهید بوو، خەلکێ دەڤەرێ بگشتی بۆ شەهیدبوونا محەمەد سالح بوتی خەمگین و دلگران بوون، ئێك بوو ژ هەڤالێن من یێن تەمەنێ زارۆکینیێ لەوما شەهیدبوونا وی ئەز گەلەك ئێشاندم، ب راستی ژی پێشمەرگەیەکێ خودان بیروباوەر و قارەمان بوو، کەسەکێ ئاخفتن خۆش و بسەبر بوو، دوو برایێن وی ل پێشتر شەهید ببوون، بابێ وی سلێمان بوتی کادرەکێ دێرینێ شۆرەشا ئیلونێ بوو، ژ ماڵباتەکا تێکۆشەر و قوربانیدەر و ناڤدار بوو.

پێداگیرییا پارتی و روکمانا ئێکەتیێ..!

هەردوو موستەشار و گشت ئەو سەرباز و چەتەیێن ژلایێ پێشمەرگێ ئێکەتی نیشتمانی ڤە هاتینە دەستەسەرکرن ل بارەگەهێ کۆمیتا ئامێدیێ هاتنە کۆمکرن و ڕاگرتن، قەرەبالغیەکا مەزن ل کۆمیتێ پەیداکر و بوو کێشەیەکا مەزن، ژبەرکو بارەگەهـ و دەوروبەرێن وی بـەردەوام ژلایێ فرۆکە و لەشکەرێ رژێمێ دهاتنە تۆپباران و بۆردوومانکرن، دیسان هەبوونا جهەکی بۆ زیندانکرنا وێ هژمارا زۆر یا ئێخسیرا گرفتەك پەیدا کربوو، د وێ رەوش و نەخۆشییێدا برادەرێن پارتی هەر پێکول دکرن سادق سندی و باییز بەرئاشی رادەستی وان بکەین و ئێکەتیێ ژی روکمانێ دکر و رازی نەبوو.

د وی کاودانێ شەڕ و هێڕشێن بەردەوامێن فرۆکا و هەبوونا چەندین شەهید و بریندار و مژوولبوونا مە ب بەرهنگاریێ ڤە، داخوازییا پارتی نە یا راست و رەوا بوو، کار گەهشتە وی رادەی هەڤالێن کۆمیتێ بیر ل وێ چەندێ کر سادق سندی و باییز بەرئاشی ژ ئێخسیرێن دی جودا بکەن و ل جهەکێ نهێنی ڤەشێرن و پشتی چەند رۆژەکا ب نهێنی دگەل سیار بامەرنی و سلێمان هروری و پێشمەرگەیەکێ دی

رەوانەی بارەگەهێ مەڵبەندی بکەن ل گەلیێ زێوێ.

شەڕێ کانی ماسێ بدووماهی هات و رەوشا دەڤەرێ هەتا ڕادەکی ئاسایی بوو، ئێخسیر ل سەر بارەگەهێن کۆمیتەیان هاتنە بەلاڤکرن و هژمارەکا زۆر بۆ کۆمیتا مە یا دهۆك هاتنە رەوانەکرن.

ئەم ڤەگەڕیاینە بارەگەهێ کۆمیتا دهۆك دا درێژیێ بدەینە کارێ ئاڤاکرنا کولکێن خۆ یێن ئاخێ و پێدڤی بوو لەزێ بکەین هێژ بارانێن پاییزێ دەستپێنەکرین و سەقەما زڤستانێ ئەم دوورپێچ نەکرین.

چەندین رۆژا ئەم مژوولی کۆمکرنا بەرا و چێکرنا لبنێن ئاخێ و کولانا خەندەکا بووین، ئەم پێدڤی هۆستایەکی بووین بۆ ئاڤاکرنێ، من داخواز ژ برایێ خۆ شەهید خالد ئەحمەد ليناڤایی کر وی کاری بۆ مە بکەت و رازی بوو، خالدی زەندکێن خۆ هەلدان و دیوار ب لبنێن ئاخێ نژنین، ئەو جاشێن مە دشەڕێ کانی ماسێدا گرتین وەکو کرێکار لبەر دەستێ شەهید خالدی کاردکر.

پشتی مە دیوار هەتا ڕادەکی بلندکرین، رۆژەکێ زەلامەکێ خەلکێ گوندێ گەلناسکێ هات و پشتی سلاڤ و بخێرهاتنێ گۆت: هوون دزانن ئەڤ جهە یێ گونجای نینە بۆ ئاڤاکرنا خانیا..! ژبەرکو زڤستانێ و بوهارێ ئەڤ جهە دبیتە ئاڤزەە و دێ ئاڤ دنیڤا کولکێن هەوە دا هەلاڤێت و بسەر هەوەدا هەڕفن.

من گۆتێ: مە دیوارێن خۆ بلندکرن، یا بزەحمەتە جارەکا دی ب هەرفینین یان قەستا جهەکێ دی بکەین، دێ خەندەکەکا ئاڤرێژ ل پشتا کولکا کولین دا ئاڤا بەفر و بارانا تێدا دەرباز ببیت.

گۆت: من یا دورست بۆ هەوە گۆت و هوون بکەیفا خۆنە..

هەر چاوا بیت مە کار بدووماهی ئینا و کولکێن خۆ ئاڤاکرن و جهێ مە خۆش و بەرفرەهـ بوو، ژوورەك بۆ بەرپرسێ کۆمیتێ و کۆمبوون و کاروبارێن رۆژانە، ژوورەکا مەزن وەکو زیندان بۆ ئێخسیرا هاتە تەرخانکرن و ژوورێن مایی ژی بۆ روونشتن و نڤستنا پێشمەرگەی، ئێدی قووناغا بەرهەڤیێن زڤستانێ دەستپێکر ژ پەیداکرنا ئەرزاقی و کۆمکرنا دارا و دابینکرنا پێدڤیێن ژیانا رۆژانە.

پاییزێ دەهمەنێن خۆ هەلدان و ژ دوڵ و نهال و سەرێن چیا بارکر دا زڤستان عەورێن رەش و سفکە پێلێن بارانێ بسەردا بەردەت، بشەڤ و ل هەردوو دانێن سحار و ئێڤاران سڕێ چاڤێن خۆ ل پشت کەڤرا و ل بەر دیوارا زیق دکرن.. ئێدی یا بزەحمەت بوو بێی ئاگر و سۆپە شەڤێن درێژێن زڤستانێ دەرباز بن، پشتی شیڤێ مە ل دوورێن سوپا دارا سوحبەت و سەرهاتیێن ژیانێ و پێشهات و روودانێن دەڤەرێ و کوردستانێ بەحس دکرن، چەند هەیڤەکێن کێم ب وی شێوەی دەربازبوون هەتا سەرێ سالا 1988، ژبەرکو هژمارا مە ل بارەگەهی یا زۆر بوو ئەم دپێدڤی ئەرزاقەکێ زێدەبووین و مە نە دخواست گەڕیانێن ناڤ گوندا ژی بکەین و ببینە بارگرانی بۆ خەلکی، ژبەرکو پرانییا مال و خێزان و گوندیێن دەڤەرێ درەوشەکا خراب دا بوون، پەیداکرنا ئەرزاقی نە کارەکێ بساناهی بوو.. رژێمێ گشت رێکێن هاتنوچوونێ داێخستبوون.. رەبیێن چەتە و سەربازا ل دەوروبەرێن جاددە و کۆمەڵگەها دانابوون دا دەلیڤێن ڤەگوهاستنا ئەرزاقی بۆ خەلکێ گوندا نەمینن، ژلایێ تورکیا ڤە رێکێن سنۆری ل زڤستانێ ژئەگەرێ بارینا بەفرێ دهاتنە گرتن.. ئەم نەچار بووین بیر ل دانانا بارەگەهەکێ دی بکەین کو ب ئەرکێ دابینکرنا ئەرزاق و پێدڤیێن مە رابیت، ب مەرجەکی ل جهەکێ نێزیکی جاددەکا سەرەکی بهێتە دانان دا پەیوەندی و هاتنوچوونا رێکخستنێن ناڤخۆ و پەیداکرنا ئەرزاقی ژ کۆمەڵگەهێن دەوروبەر بساناهی ببیت، ژبەرکو بشەڤ رژێمێ کۆنترۆڵ ل سەر جاددە و کۆمەڵگەها نەبوو.

باشترین جە بۆ بارەگەهێ بەروەخت یان ژی بێژین بانەهیەکێ بچووك گوندێ کەمەکا بوو، ژبەرکو یێ نێزیکی رێیا سەرەکییا دهۆك ـ مانگێش بوو، دهەمان دەمدا نێزیکی کۆمەڵگەها کورێن گاڤانا بوو کو بشەڤ خەلکێ گوندا بۆ کڕین و دابینکرنا ئەرزاقی ڤەستا وێ دکر. مە پلانا خۆ بجە ئینا و بانەهیەك ل گوندێ کەمەکا دورستکر و مفایەکێ باش د وێ پێنگاڤێدا هەبوو، ژلایەکی ڤە ئەرزاق دهاتە پەیداکرن و ژلایەکێ دیڤە پەیوەندیێن مە دگەل رێکخستنێ باشتر بوون و دیسان مە زانیاری ل سەر ڤەلڤینێن لەشکەرێ عیراقێ د وەرگرتن.

دەم و سالێن دوورپێچا رژێمێ ل سەر گوندێن دەڤەرێ سەپاندی درێژ

بوون، کەلەك کەس بوونە قوربانییێن پەیداکرنا نانێ مال و زارۆکێن خۆ، بەردەوام چەکدارێن رژێمێ بیسە ل جهێن هاتنوچوونا خەلکێ گوندا د دانان و ب دەهان رێڤینگ و کاروانی دکەفتنە دبیسەیان دا و شەهید دبوون، چەندین جارا زارۆکێن چاڤ ل رێیا ڤەگەڕیانا بابێ بۆ ئینانا تەلیسەکێ ئاری ئان هندەك روین و برنج و شەکر و چایێ، تەرمێ بابێ یێ چوویە بەر دەرگەهێ مالێ.

گیان بەرانبەر نان..!

پێخەمەت خۆ پاراستنێ ژ بۆردومانێن تۆپ و فرۆکێن رژێمێ، ژ گوندی بارکر و کولکەکێ کلپیچە و لبنێن ئاخێ ل بەر گڤاندێ نهالەکێ ئاڤاکربوو، سەرێ پیرە دای و هەڤژین و زارۆکێن خۆ دابوو بن وی نهانی، سەربازێن د رەبییێن لەشکەری دا ب دووربینان هەموو لڤینێن ل دەوروبەرێن وێ نهالێ د دیتن و جار جار هندەك گوللە تۆپ د وەشاندنێ، سپێدەهیەکێ مەڕا خۆ هەلگرت و قەستا ناڤ رەزی کر دا بنێ مێوا خۆش بکەت.. پشتی چەند دەمژمێرێن کارکرنێ و خوهدانا ئەنیا وی.. مەڕا خۆ دئاخێ چوکلاند و لژێر سیبەرا داربەڕوویا سەرێ رەزی روونشتن.. هندەك چەقێن دارا دانە ئێك و ئاگرەك پێ هەلکر و قورکێ چایێ دانا سەر ئاگری.. کیسکێ خۆ ژبەر شیتکێ دەرێخست و جگارەك تێکر و ب بزوتەکی بەردایێ و چاڤەرێی کەلینا قورکێ چایێ بوو.. دوو سێ چا ل سەرێك ڤەخوارن و دبەرڕا جگارە ل دویف جگارێ بەردایێ هەتا میلاکێن خۆ پێ هینکرین، دیسا رابوو سەر کەسپا کۆلان و خۆشکرنا بنێن مێوا.. دانێ نیڤرۆ بسەردا هات و چاڤێ رۆژێ ل نیڤا ئەسمانی ل هنداڤ سەرێ وی راستبوو، دەست ژ کاری بەردا و بۆ خوارنا فراڤینێ قەستا مال کر.. ملێ خۆ دا ستوونەکا کولکێ کەلپیچا و بێهنەکێ چاڤێن وی چوونە سەرێك هەتا کابانیێ ساڤارەکا هشك و قەدەکا نانی و سەرکەکێ پیڤازێ ژێرا ئینای، پشتی فراڤینێ ژی چایەك بسەرداکر.. کابانیێ گۆتێ: ژبلی وێ شەکرا من کرییە پەیالا تە خۆ پلەك ژی نەمایە، دڤێت سەحکەیە چارەیەکێ..؟

برادەر ما د وێ خورکمانێدا.. چ بکەت..؟ شەکرێ ژ کیڤە بینیت..؟ ژبلی قەچاغیێ چەکدارێن رژێمێ سەرێن رێکا یێن گرتین و ناهێلن شخارتەك ژ باژێرا

دەرکەڤیت.

گۆتە کابانیێ: ئێڤاری دێ سەحکەمە رێیەکێ بەلکی بشێم تشتەکی پەیدا بکەم، و دیسان رابوو قەستا ناڤ رەزی کر، ل ئێڤارەکا زووی ڤەگەڕیا مال و هێستر کورتان کر و لێ سواربوو و خواترا خۆ ژ کابانیێ خواست .

گەهشتە گوندێ خۆ یێ ژ گوندیا ڤالا بوویی و رۆژانە دکەڤیتە بەر گوللە تۆپ و مووشەکێن فرۆکا، دگەل رۆژئاڤابوونێ نهال بەر نهال دەرباز دبوو، چەندین مالێن دی وەکو وی کولکێن لبنە و کەلپیچا چێکربوون و ژیانا خۆ دناڤدا دبوراند، ئەڤرازیێ چیای دا بەر سینگێ هێستریێ، هێژ دونیا بتمامی تاری نەبووی گەهشتە سەری و خۆ ژوردا بەردا دەشتێ.. دگەل تاریبوونێ پیچەکێ پشتراست بوو ژبەرکو ئێدی رەبیێن لەشکەری کو ل دەوروبەرێن رێکێ و ل سەرێ گرا د دانایی بوون بساناهی وی نابینن. ب هەر حالێ هەیی خۆ گەهاندە گوندێ مالتایێ، ل رەخێ گوندی گەلەك ب هشیاری دچوو، ژبەرکو زۆر جارا چەکدارێن رژێمێ بیسە ل وان دەوروبەرا د دانان. ل رەخێ گوندێ مالتایێ دا هێسترا خۆ ل جهەکێ نەپەنی گرێدا و پەیادە چوو دناڤ گوندی دا، دەرگەهێ مالەکا نیاس قوتا.. دەرگەهـ هاتە ڤەکرن و ب ژوور کەفت، پشتی خوارنا شیڤەکا سڤك و بهێنڤەدانەکا کورت، خودانێ مالێ **پسیار ژێ کر:** خێرە ڤێ شەڤێ تو ژ کیڤە دهێی..؟

ـ باوەربکە پلەکا شەکرێ و مستەکا ئەرزاقی دمالا من دا نەمایە، ئەز یێ هاتیم بەلکو هوین هاریکارییا من بکەن و هندەك ئەرزاقی و کەلوپەلان بۆ مال دگەل خۆ ببەم.

خودانێ مالێ گۆتێ: هەما چ دمالا مەدا هەیە دگەل خۆ ببە و دێ خودێ بۆ مە ڤەتینیت..

وێ شەڤێ چەندین کەسێن وەکو وی هاتبوونە گوندێ مالتایێ و هەر ئێکی قەستا مالەکا کەسوکارێن خۆ کربوو بۆ پەیداکرنا هندەك قویتی و پێدڤیێن مالێن خۆ.

رابوو دا کارێ چوونێ و بارکرنا هێستریێ بکەت و زووی بدەتە رێ و بەری دونیا زەلال ببیت خۆ ژ رێ و دەڤەرێن ب مەترسی دەرباز بکەت، ژ دەرڤە دەنگ

و دوورەکێ نە ئاسایی دهاتە بهیستن، خەلکێ مالێ حێبەتی بوو، ترسێ دلێ وان گرت و نەزانی چ بکەن.. ژ نشکەکێ ڤە دپەنجەرێ را تەماشە دکەت کولانێن مالتایێ دپڕن ژ جاش و سەربازا، چەکێ وان یی د دەستان دا و مال ب مال یێ دگەڕن و دپشکنن، پێسترکێ پێن وی و خودانێ مالێ گرتن، ئەگەر بهێتە گرتن دێ سەرێ وی و خودانێ مالێ کەڤیتە بەر خلفا سێدارێ.

پشتی دەمەکی کولان چول و بێدەنگ بوو، نەدزانی چەتە و سەربازا یا خۆ لبەر دیوارا و لژێر سیڤاندا ڤەنویساندی دا نێچیرەکێ بکەن.. سڤك ژخانی دەرکەفت و بێی بیر ل هێسترێ بکەت ب غاردان کەتە کولانەکێ دا گیانێ خۆ قورتال بکەت، دگەل وێ چوونێ دەنگێ کێشانا کاشێن تڤەنگا گاڤێن وی سست کرن، بێی پسیار و بەرسڤ بەرێ شێلکێن تڤەنگا دایێ، فیشەکا سێ ریزی پشت و ناڤملێن وی سمتن.. دەڤ و دەڤ کەتە نیڤا کولانێ.. خوینێ ژ برینێن وی هەلاڤێت و شڕکێن وێ ب جوکێدا چوون.. بەری گیانێ وی خواتر خواستنێ ژ جەسەدی بکەت و هێژ چاڤێن وی دزڵ هزرا وی بۆ پیرە دای و هەڤژین و زارۆکێن وی چوو.. ئەوێن چاڤەرێ دا هندەك شەکر و قویتی ژێرا ببەت.. هێژ خەریبێن ڤەخوارنا چایەکا شرینن.

روودانا پەقینا (تی ئێن تی) دناڤ مالەکێدا ل کوورێن گاڤانا

پشتی مە بارەگەهەکێ بەروەخت ل نێزیك گوندێ کەمەکا بۆ ب ساناهی دابینکرنا ئەرزاق و پێدڤیێن خۆ ڤەکری، کو یێ نێزیك بوو ژ کۆمەڵگەها کوورێن گاڤانا یا سەر ب ناحیا زاویتە ڤە و پرانییا ئاکنجیێن وێ خەلکێ کریستیانە و ل سالا 1983 رژێمێ هژمارەکا زۆر ژ خێزانێن دەڤەرا باڵەکایەتی ب زۆری ڕاگوهاستبوونە کوورێن گاڤانا.

ل دەستپێکا سالێن هەشتیان شەرێن دژوار دناڤبەرا لەشکەرێ عیراقێ و سوپایێ ئیرانێدا ل دەڤەرا باڵەکایەتی روودان، سوپایێ ئیرانێ دەڤەرا حاجی ئومەران یا سنۆری کونترۆلکر و وەکو پێڕابوونەکا خۆپاراستنێ رژێمێ نێزیکی (500) خێزان ژ باڵەکایەتی و حاجی ئومەران ڤەگوهاستنە کۆمەڵگەهێن کوورێن گاڤانا و باتیفا و دێرەلۆك و باگێرا، بەلێ پشتی دەمەکی هژمارەکا زۆر ژ وان خێزانا ژ کۆمەڵگەهێن باتیفا و

دێرەلۆك بنهێنی ڤەگەڕیانە حەریر و سۆران و چوارقوڕنە و هەولێر و سەرجەم خێزانێن ل باگێرا ژی هاتینە ئاکنجیکرن چوونە کوورێن گاڤانا.

زێدەباری خەلکێ باڵەکایەتی و پشتی رەوشا دەڤەرێ بگشتی ئاڵۆز بووی و فشارێن رژێمێ زێدەبووین، هژمارەکا زۆر ژ خەلکێ گوندێن دەڤەرێ ژی قەستا کوورێن گاڤانا کر، ئەو کۆمەڵگەهە وەکو پەنایەکێ بۆ پێشمەرگەی و خەلکێ مایە ل گوندا بوو، بۆ دابینکرنا قویتی و پێدڤیێن ژیانێ شەڤانە بدەهان کەسا قەست دکرێ.

هەڤالەکێ مە بناڤێ غەزالی عەلی وەسو (کاروان عەلی) کو خەلکێ دەڤەرا باڵەکایەتی (قەسرێ) بوو و ماڵباتا وی ژی بۆ کۆمەڵگەها کوورێن گاڤانا هاتبوو ڕاگوهاستن، سەرپەرشتییا بارەگەهێ مە یێ دەمکی دکر ل گوندێ کەمەکا، کاروان عەلی پێشمەرگەیەکێ چاڤ نەتر و کەسەکێ جوامێر و خودان کەساتیەکا سەنگین و بێهنفرەهـ و دهەمان دەما رووگەش و سوحبەت خۆش بوو، دەنگەکێ چیایێ خۆش هەبوو دستران گۆتنێدا، من گەلەك بیرەوەرییێن تەحل و شرین دگەل کاروان عەلی هەنە، دسەرهەلدانا ساڵا 1991 دا و دشەڕێ ئازادکرنا کەرکوك دا شەهیدبوو.

رۆژەکێ ئەم وەکو مەفرەزە ژ بارەگەهێ کۆمیتێ بەرەڤ گوندێ کەمەکا چووین، رێیا دناڤبەرا گەلیێ دوخورکێ و کەمەکا دا نێزیکی دوو دەمژمێرا ڤەدکێشیت، ل دانێ نیڤرۆ ئەم گەهشتینە گوندی و پشتی مە فراڤین خواری مە بەرەڤ گوندێ مەمانێ دا ڕێ ب وێ ئنیەتێ بشەڤ بچینە دناڤ کۆمەڵگەها کوورێن گاڤانا دا، ڤەلڤینێن مە زۆر ب هشیاری بوون، ب دووربینێ چاڤدێرییا رێ و رێڤینگ و هاتنوچوونێ دکر ژبەرکو زۆر جارا سوپا و چەکدارێن چەتە و دەزگەهێن ئەمنییێن رژێمێ بیسە ل سەر رێیا ددانان. رەبیەك ل سەرێ گرەکی لهنداڤ رێکێ هەبوو لەوڕا ئەم چاڤەرێ بووین هەتا پشتی مەغرەب و دونیا تاری ببیت، دگەل تاریبوونێ ئەم دەربازی دناڤ کۆمەڵگەهێدا بووین و دابەش بووین هەر هندەك چوونە ماڵەکا نیاس،پشتی بێهنڤەدانەك و نانخوارن و چاڤەخوارن و هندەك سوحبەتێن گرێدای رەوشا گشتی و دەڤەرێ، مە زانی وێ شەڤێ هژمارەکا زۆر یا خەلکی و پێشمەرگەی هاتبوونە کۆمەڵگەهێ، بەلێ دیسان رەوش یا ئارام و بێدەنگ بوو هەتا ئەم و خەلك هەمی ل دەنگێ پەقینەکا

بهێز ڤەجنقین، دەنگێ پەقینێ کوورێن گاڤانا هژاند پەنجەرێن هندەك مالا شکاندن، ئەم و خەلکێ کۆمەڵگەهێ پێکڤە رابووینە سەرخۆ دا بزانین چ روودا..؟ بەلێ هەر بوو ئەو پەقین و هیچ دەنگەکێ دی ل دویڤ نەهات، پشتی پسیار و دیڤچوونێ هاتە گۆتن کو (تی ئێن تی)یەك دناڤ مالەکێدا پەقییە، خەلك و پێشمەرگە پێکڤە بەرەڤ وێ مالێ چوون کو دکەفتە کنارێ کۆمەڵگەهێ، دا بزانین روودان چاوا چێبوو و زیانێن وێ چنە مە خۆ نێزیکی وێ مالێ کر، دبینین خەلکەکێ زۆر یێ ل دوورێن خانیەکێ هەرفتی کۆمبوویی هەر وەکو ب شوفلێ هاتییە تەختکرن، هندەکا دگۆت پێشمەرگەیەك و خودانێ مالێ یێن ماینە لژێر دار و بەر و هەرفتنا خانیڤە،ژ ترسێن هاتنا هێزێن رژێمێ نە ئارامیەك پەیدابوون و خەلکێ ژ دەرڤەی کۆمەڵگەهێ هاتین هێدی هێدی خۆ ڤەدەر کر و قەستا چوونێ کر، ئەم ماین و مە دەست ب راکرنا دار و بەر و پاشماییێن خانی کر دا وان دوو کەسا دەربێخین . پێشمەرگەیەکێ لیژنا دهۆك یا پارتی بناڤێ فەیسەل خەلکێ گوندێ سەرافکێ ل وێ مالێ بوو و ژئەنجامی پەقینێ شەهید بوو، زێدەباری هەڤالێن مە چەند پێشمەرگەیێن پارتی ب سەرپەرشتییا رەجەب گەرماڤی ل گوندی بوون، هندەکا ل دەوروبەران زێرەڤانی دگرت و هندەکێن دی کار بۆ دەرێخستنا جەنازان دکر، پشتی دەمەکی مە جەنازێ وی پێشمەرگەی دەرێخستن کو پارچە پارچە ببوو و هەڤالێن وی ب هێسترەکێ بۆ بارەگەهێ لیژنا دهۆك بر.

پەقین چاوا روودا و (تی ئێن تی) ژ کیڤە هات..!

هەڵبەت وی سەردەمی و د وی بارودۆخیدا رژێمێ هەموو هەوڵ و شیانێن خۆ بۆ لێدانا هێزێن پێشمەرگەی دمەزاختن و ئەگەر خەلکێ سڤیل ژی کەفتبا بەر دربێن رژێمێ جیاوازی نەبوو، زۆر جارا رێکێن هاتنوچوونا گوندیا مینرێژ دکرن، یان بیسە ددانان و هەر کەسێ کەفتبایێ دکرە ئارمانج و پەقینا کوورێن گاڤانا ژی کریارەکا چەپەڵا هەواڵگێرییا رژێمێ بوو.

دەزگەهێن بێتەلێ (موخابرێ) تاکە کەناڵێ پەیوەندیکرنێ بوو دناڤ شۆرشێدا و رۆڵەکێ ئەکتیڤ و سەرەکی دگێرا دگەهاندنا پەیام و زانیاریان دا، جیهازێن

بێتەڵ کو پرانییا وان د وی سەردەمیدا ژجۆری (راکاڵ) یێن رۆسی بوون و ب پاترییێن ترومبێلا کاردکر و هەڵبەت زۆر جارا پاتری ژکاردکەفتن یان ووزەیا وان کێم دبوو و دپێدڤی (شحن)ێ دبوون و پەقینا رووداى ژی هەر پاتریەکا ترومبێلێ بوو.

پاتری یا دەزگەهێ بێتەلا لیژنا دهۆك یا پارتی بوو، ل پێشتر دگەل کەسەکی هنارتبوو دهۆك دا بهێتە (شحن)کرن، ل دهۆکێ و ناهێتە زانین چەوا و ب چ شێوە دەستێ ئەمنا رژێمێ گەهشتبوویێ و ل جهێ (شەحن)ێ پاتری ب شێوەیەکی (تی ئێن تی) کربوو هەردەمێ جیهاز ل سەر ئێخستە کاری دناڤ بارەگەهێ لیژنا پارتی دا بپەقیت، پاتری گەهشتبوو وێ مالێ و شەهید فەیسەل هاتبوو دا ڤەگوهێزیتە لیژنێ، دیارە فەیسەلی هەوڵ دابوو تاقی بکەت کا (شەحن) بوویە.. بەلێ پاتری پەقی و فەیسەل و خودانێ ماڵی بناڤێ سالح کەمەکی دگەل کچەکا وی یا بچووك شەهیدبوون، هەڵبەت ئەو جورە روودان و کریارە دبەردەوام بوون و هەر جارەکێ بشێوەیەکی خەلك دکرە قوربانی.

پشتی دەرێخستنا جەنازەیان ئەم ڤەگەڕیاینە بارەگەهێ خۆ یێ بەروەخت (بانەهی) ل گوندێ کەمەکا و بۆ دەمەکێ کورت ئەم نڤستین ژبەرکو ئەم گەلەك ماندی بووین و ئەو دوو رۆژ بوو ئەم نەڤستین و دیسان مە قەستا بارەگەهێ کۆمیتێ کر ل گوندێ گەلناسکێ.

بەرەڤ سەرگەلو بۆ خولەکا رۆشنبیری و هزری

ل دەستپێکا بوهارێ ئەم ژلایێ مەڵبەندی ڤە هاتینە ئاگەهدارکرن کو پێدڤییە هژمارەکا کادرێن دەڤەرا بادینان بچنە سەرگەلو بۆ بەشدارییێ د خولەکا رۆشنبیری و هزری و سیاسیدا، وی دەمی سەرکردایەتیا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان ل سەرگەلو بوو. هەر کۆمیتەکێ چەند هەڤالەك دیارکرن بۆ بەشدارییێ د وێ خولێدا و ئەز ئێك ژ وان کەسا بووم یێن ژلایێ کۆمیتا دهۆك ڤە هاتینە دیارکرن، ئەم بەرەڤ کۆمیتا ئامێدیێ چووین و دگەل هەڤالێن وێ کۆمیتێ مە قەستا بارەگەهێ مەڵبەندی کر ل گەلیێ زێوە، سەرجەمێ هەڤالێن هاتینە راسپاردن بۆ بەشدارییێ د خولێدا (12) کەس بووین. ل بارەگەهێ مە یێ گەلیێ دووخورکێ سەرێ بوهارێ بوو بەلێ ل دەڤەرێن سنۆری هێژ زڤستان یا خورت بوو، چیا ژ بەفرێ دهنی بوون، پێشمەرگە و خەلکێ دەڤەرێ بگشتی دگەل وی سرۆشتی راهاتبوون، پێشمەرگە و بەفر و چیا و سەرما و شەڤێن رەش و درێژێن زڤستانێ ببوونە هەڤال، لەورا مە ل کۆمیتا ئامێدیێ بەرپێکێن خۆ گرێدان و گوند بەر گوند کەتینە رێ هەتا گەهشتینە ئێکمالا ناڤ بەرواریا،ئێکمالێ قۆناغەکا سەرەکییا راوەستیانێ بوو، ژبەرکو چ گوندێن دی یێن ئاڤەدان ل سەر رێیا مە نەبوون و دەڤەر دکەتە بەرامبەر بلنداهیێن سەرزێری و

سوپایێ عیراقێ ژ وێرێ تۆپ دهاڤێتن و کەس نەدشیا لێ بژیت،پشتی بێهنڤەدانەك و نانخوارنەکێ مە ژ ئێکمالێ ژی دا ڕێ و بەرەڤ گەلیێ زێوە چووین.

ب خوزایێ خۆ بەرواری باڵا دەڤەرەکا گەلەك جوان و دلڤەکەرە، یا دەولەمەندە ب گەلەك جۆرین فێقی و بتایبەتی سێڤا، وێ رۆژێ بارانەکا هوویر دباری، مژێ سەرێن گر و چیا داپۆشی بوون.. کەڤیێن بەفرێ.. جوم و جەلال.. شینبوونا هەلال و بەیبوونا کەڤاڵەکێ ئاشووپی بوو..ب مەش و و رێڤەچوونەکا پارتیزانی ئەم دناڤ وی سرۆشتیدا دەربازبووین و گەهشتینە سەر رووبارێ زێی، ل بوهارا زێیێ مەزن دین و هار دبیت، دەنگ و هێزا وی دەربڕینا کەربەکا ب سەدان ساڵایە.. نە پرەك و نە داڤەڕستەك هەبوون پێ دەربازی ملێ دی ببین، نەچاربووین قەستا رێیەکا دەستکەڤرا بترس و بلند بکەین، چاڤێن مروڤی دزڤڕین.. هەر کەسێ ژ وان کەڤرا ڤەڕەسیت ئێدی ئەو قیامەتێ ژی شین نابیت. ب هزار دوعا ئەم دەربازی ملێ دی بووین و چووینە بارەگەهێ مەڵبەندی.

د وی دەمیدا لەشکەرێ رژێمێ هێڕشەکا مەزن بۆ سەر بارەگەهێن سەرکردایەتییا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان ل دەڤەرا سەرگەلو و بەرگەلو دەستپێکربوو، هێزێن پێشمەرگەی بەڕەڤانیەکا دژوار دکر، ژبەرکو ئەو دەڤەرە پەناگەهەکێ ستراتیژی و ئاسێ بوو. شەڕ بەردوام.. پلانا رژێمێ ئەو بوو بگەهیتە بارەگەهێن سەرکردایەتیێ.. ئەو کریارێن لەشکەری دەستپێکێن قۆناغا ئێکێ یا هەوا ئەنفالان بوون، مام جەلال ل دەرڤەی وەڵاتی بوو، رەوانشاد نەوشێروان مستەفا و چەندین بەرپرسێن سەربازی وەکو مولازم عومەر سەرپەرشتییا هێزێن پێشمەرگەی و شەڕی دکر.

پشتی دانوستاندنەکێ دگەل بەرپرس و هەڤاڵێن مەڵبەندی، ئەم گەهشتینە وێ باوەرێ چوونا مە بۆ بەرگەلو د وی کاودانیدا پێنگاڤەکا باش نینە، ژبەرکو کەسێ پێشبینییا ئەنجامێن وی شەری نەدکر و ل دووماهیێ مە بڕیاردا ڤەگەڕینە کۆمیتا دهۆك

بەڵاڤبوونا دەنگوباسێ هێڕشێن لەشکەرێ رژێمێ بۆ سەرگەلو رۆژ بۆ رۆژێ زێدەتر بەڵاڤ دبوو، دەنگێ گەلێ کوردستان ژی رۆڵەکێ سەرەکی د روماڵ و ڤەگوهاستنا روودانان دا هەبوو، ژلایەکێ دیڤە رۆژانە ئەم ب پەیام و بروسکەیان ب

رێیا جیهازێ بێتەڵ دەرباری پێشهات و گوهرینکاریان دهاتینه ئاگەهدارکرن. ل دویڤ زانیارییێن وی دەمی دگەهشتنه مە، بەرهنگارییا پێشمەرگەی هەموو هەوڵ و پلانێن لەشکەرێ عیراقێ ژناڤبرن و دەلیڤە نەدا پێشڕەویێ بەرەڤ بنگەهێ سەرکردایەتیێ بکەت، ئێدی رژێمێ پەنا برە بەر بکارئینانا چەکێ کیمیاوی و شیا رووبەرەکێ دەڤەرا جافایەتی کۆنترۆڵ بکەت و بەلانسا شەڕی هاتە گوهرین، پێشمەرگە نەشیا زێدەتر بەڕەڤانیێ بکەت و پشتی (25) رۆژێن شەڕێ دژوار و هژمارەکا زۆر یا شەهیدان، بڕیار هاتەدان بارەگەهێن سەرکردایەتیێ بهێنە چۆلکرن.

زڤستان ب نەخۆشییێن خۆڤە دەربازبوو، وەرزێ بوهارا ساڵا 1988 بوو، رۆژانە دەنگوباسێن خەمناك و جهێ دلگرانیێ دگەهشتنە مە، بەرەیێن جەنگێ عیراقێ و ئیرانێ هەتا رادەکی سار ببوون و هەردوولا ب شەڕی ڤە هیلاك ببوون، بەرژەنگێن بدووماهی هاتنا وی جەنگی د دیاربوون، رژێما بەغدا یا وی سەردەمی ئەو چەندە ب دەلیڤە زانی و پلان دارشتن پشتی راگرتنا شەڕی دگەل ئیرانێ بەرێ هێزا سەربازی بدەتە کوردستانێ و هەبوونا پێشمەرگەی و بزاڤا رزگاریخوازا کوردی بنبڕ بکەت.

رۆژا کیمیا بارانکرنا هەڵەبجە 16ـ3ـ1988

بارەگەهێ کۆمیتا دهۆك ل گەلیێ دوخورکێ بوو دناڤبەرا گوندێن دەرگەلێ و گەلناسکێ دا، بۆ چەند رۆژەکا ئەز بۆ کارەکێ فەر چوبوومە گوندێن بەر خابیری، هێرشا سوپایێ عیراقێ بۆ سەر بارگەهێن سەرکردایەتییا ئێکەتی نیشتمانی ل سەرگەلو و بەرگەلو دبەردەوام بوون، شەڕێن دژوار رووددان و مە ب ئێزگەی گوهداری دکر و جار ژی ب رێیا بێتەلی زانیاری دگەهشتنە مە.

کارێ من ل گوندێن خابیری بدیماهیك هات ئەز دگەل هەڤالەکێ پێشمەرگە مە رێکا بارەگایێ کومیتێ گرت ، ل سەر رێکا خو دمەشیاین، رێکا مە کەتە سەرێ ملەکا بلند ، گەهشتین سەری ،هەر ئێك ژمە پالدا بەر بەرەکی تڤەنگێن خو ژ ملێن خو ڤەکرن ،فرەك ل مەتارێ ئاڤێ دا تێنکا مە شکەست ،ل سەرێ ملێ ژوردا ، بەرێ خو ددا خابیری و دەڤەرێ ، دیمەنەکێ گەلەك جوان و بالکێش دهاتە بەرچاڤێن مە ، مەها

ئاداریٚ بو کەسکاتیا بهاریٚ رەخ و رییێن خابیری تژی مێرگ و رەز و باغێن جوان بون ،خابیریٚ مە ژی وەسا ژوردا دهاتە خوار سینگیٚ ویٚ ئاخیٚ ییٚ شەق کری هند ییٚ ل دور وان گرك و نهالا زڤری دیٚ بێژی کەزی و بسکێن شەنگە بێریەکا کوردە ، وەسا خو ب سەر بەژن و بالا ویٚ ئاخیٚ و وی سروشتیٚ جواندا بەردایە خوار ،هم هم و مشێنا وی مینا شاهمارەکی چیا و دەشت و دول و نهال دبرین هەر چەندە دیمەنەکیٚ جوان بو بەلیٚ دویٚ رۆژێدا دەنگیٚ خابیری مینا زێمارەکا خەمگین دهاتە بهیستن.

دیمەنێن بوهاریٚ د دلڤەکەر بوون، هێدی هێدی مە دا ڕیٚ، ژ گوندیٚ ناڤشکیٚ ژی دەرباز بووین، دناڤبەرا ناڤشکیٚ و بارەگەهیٚ کۆمیتیٚ دا هەیامیٚ دوو دەمژمێران ڤەدکێشا، بەلیٚ دەڤەر یا ئازاد بوو و مەترسی ل سەر مە نەبوو.

دیسان ئەز و هەڤالیٚ خۆ بۆ دەمەکیٚ کورت ل جهەکیٚ دناڤبەرا ناڤکشیٚ و ئوزمانا ل سەر ریا بارەگەهیٚ کۆمیتیٚ دا روونشتین و من رادیۆیا خۆ دەرێخست، وی دەمی ئێزگێ گەلیٚ کوردستان ییٚ خورت بوو.. کاریگەریەکا باش ل سەر خەلکیٚ کوردستانیٚ دکر. وی سەردەمی ئێزگەی ل هندەك دەمژمێرێن دیارکری دەنگوباس و بەرنامێن خۆ بەخش دکرن، بێهنڤەدانا مە ژی یا هەڤدەم بوو دگەل ژڤانیٚ دەنگوباسان، من رادیۆ هەلکر و میلیٚ ویٚ ئێخستە سەر پێلا دەنگیٚ گەلیٚ کوردستان، رژێمیٚ تەشویش دانابوو سەر بەخشی بەلیٚ دیسان دەنگیٚ موسیقەکا خەمگین دهاتە بهیستن.

پێخەمەت رێگرییٚ ل هەواڵ و چاڵاکیێن پێشمەرگەی و گۆتارێن هزری و گرێدا ی ب دۆزا کوردیڤە وی سەردەمی رژێمیٚ تەشویش دئێخستە سەر بەخشیٚ رادیۆیێن حزب و لایەنێن کوردی یێن شۆرەش دکر نەخاسم دەنگیٚ گەلیٚ کوردستان.

من گۆتە هەڤالیٚ خۆ: دەنگیٚ ڤیٚ موسیقا خەمناك نە ییٚ بیٚ ئەگەرە، ئەز باوەر دکەم تشتەکیٚ مەزن ییٚ قەومی..!

ئێزگەی دەست ب وەشانا خۆ و بەڵاڤکرنا دەنگوباسان کر بەلیٚ هیچ هەواڵ و پەیام و بەرنامەك ییٚ ئاسایی نەبوو. موسیقا خەمناك یا بەردەوام بوو، دبەرڕا هندەك دوریشمێن شۆڕەشگێری دهاتنە گۆتن و ڤەگێڕان.

پشتی چەند خولەکان دەنگیٚ بێژەرەکی هات.. ل دەستپێکی بەحسیٚ شەڕ

و هێرشێن لەشکەرێ رژێمێ و بەرهنگارییا پێشمەرگەی کر، د دویفدا هەواڵێ کیمیا بارانکرنا هەڵەبجە راگەهاند و هوورکاتیێن وێ کریارا هۆڤانە و چاوانەتییا بۆردوومانکرنا باژێری ب گازێن ژەهراوی شەهیدبوونا ب هزاران ژن و زارۆك و دانعەمر و خەلکێ سڤیل بەحسکر، دەست و دلێن مە سار بوون، گیانێ مە پڕی ترس و خەم بوو، ب وی دەستوداری ئەم رابووین و بەردەوامی دا رێیا خۆ دا بزووترین دەم بگەهینە بارەگەهێ کۆمیتێ.

جارەکا دی کوورێن گاڤانا و شەهیدبوونا چەند هەڤالێن پێشمەرگە

سەرەڕای رەوشا ئالۆز و گڤاشتنێن بەردەوامێن رژێمێ، بەلێ بەردەوام خەلکێ دەڤەرێ تەڤلی رێزێن ئێکەتی نیشتمانی کوردستان دبوون، وی ماوەی کەسەکی بناڤێ فازل حەجی پاسی یێ نیاسیار ب (ابو عباس) پەیوەندی ب بارەگەهێ مە کربوو ل گوندێ کەمەکا، ئەبو عەباس کەسەکێ سوحبەتچی و ئاخفتن خۆش و جهێ رێزێ بوو دناڤ پێشمەرگەی دا، ژ مێژ بوو ماڵباتا وی ژ گوندێ پاسێ هاتبوو گوندێ گەرماڤا و لێ ئاکنجی ببوو، هەموو گاڤا رادیۆ لبەر گوهێ وی بوو گوهدارییا سترانا دکر ژ رادیۆیا کوردی ـ ئێزگێ بەغدا.

هندەك هەڤالان گۆتە من: ئەبو عەباس یێ ژ هەڤالێن پێشمەرگە دلگران بوویی، ئەگەر هەوڵ بدەی بزانی وان چ کێشە هەنە و پیچەکێ رازی بکەی.

دەم ناڤەراستا مەها نیسانێ یە.. سەقایێ هین بوو رۆژەکێ رێیا من و چەند هەڤالێن پێشمەرگە کەفتە بارەگایێ مە یێ دەمکی ل گوندێ کەمەکا، بێهنەکێ روونشتین و پشتی نانخوارنەکا سڤك، من ئەبو عەباس گازیکرە پیاسەکا ژدەرڤە و پسیار ژێکر: خێرە من وەسا زانی هندەك هەڤالا دلێ تە یێ هێلای و هوون ژ هەڤدوو دلگران بووینە..؟

گۆت: گوهێ خۆ نەدە وان سوحبەتا.. ئەڤە ژیانا پێشمەرگەیاتیێ یە و ئەو جورە بابەتە دێ هەر هەبن.

من گۆتێ: هەر کێشەکا تە هەبیت بێژە و دێ هاریکارییا تە کەم.

سوپاسییا من کر و گۆت: ئەو سوحبەتە یێ بدووماهی هاتین، ئەم برایێن

ئێکین و چارەنڤیسێ مە پێکڤە گرێدایە.

ل دانێ ئێڤاری ئەم ڤەگەڕیاینە بارەگەهێ کۆمیتێ ل گەلیێ دووخورکێ و ئەبو عەباس ما ل گوندێ کەمەکا، ل رێکەفتی 24ـ5ـ1988 پێشمەرگێ کۆمیتا مە محەمەد سەعید ئێکمالەیی و ئەبو عەباس و کوردو یوسف رەشێوری عزەت سلێمان باجلوری ل گوندێ کەمەکا گەهشتنە ئێك و بڕیاردا بشەڤ دگەل خەلکێ وان گوندا بچنە کۆمەڵگەها کوورێن گاڤانا، چوونا کۆمەڵگەهێ بشەڤ وەکو ل پێشتر مە بەحسکری هەتا رادەکی یا ئاسایی بوو، پێخەمەت دابینکرنا هندەك ئەرزاق و پێدڤیێن ژیانێ هەموو شەڤا بدەهان پێشمەرگە و خەلکێ گوندا قەستا کوورێن گاڤانا دکر.

ل ئێڤاریەکا درەنگ ئەو چوار پێشمەرگە ژ گوندێ کەمەکا بەرەڤ کۆمەڵگەهێ ب رێ کەفتن، گوندێ مەمانێ جهێ خڕڤەبوونا وی خەلکی بوو یێن دچوونە کوورێن گاڤانا، بەری رۆژئاڤابوونێ پێشمەرگە و کەسێن پیادە دکەفتنە رێ و ئەوێن هێستر و دەوار دگەلدا چاڤەرێ دبوون هەتا پیچەکێ دونیا تاری ببیت. وەکو پارێزڤانیەك ئەبو عەباس و هەڤالێن خۆ کەفتنە پێشیا کاروانێ خەلکێ پیادە و عەزیز بێشینکی و حەمید عەبدوللا حەمو ژی دگەل کاروانی بوون بەلێ ل دووماهیێ دچوون. دوو رەبیێن چەتا دکەفتنە ملێ چەپێ یێ رێیا وان کو دکەفتنە سەرێ دوو گرا، بەلێ ل نێزیك رەبیا رێیا کاروانیا د نهالەکێدا دەرباز دبوو، هەتا گەهشتینە نێزك هەردوو رەبیا تاری کەفتبوو ئەردی، هەوڵ ددا ب بێدەنگی و ب هشیاری دەرباز بن ، شەڤەکا بێ وەغەر بوو.. وێ ئێڤارێ هەواڵگێرییا رژێمێ هەردوو رەبیە ژ چەتا ڤالا کربوون و چەکدارێن وان هاتبوونە تێدا، ژدەرڤەی رەبیان ژی بیسە دانابوون، هەر ل دانێ ئێڤاری دەوروبەرێن کوورێن گاڤانا دوورپێچ کربوون دا هیچ کەسەك ژێ دەرنەکەڤیت، بهەمان شێوە رێیا ژ ناحیا مانگێشکێ(دوسکی) ژی دهات ، کۆنترۆڵ کربوو و هاتنوچوون قەدەغە کربوو. هەواڵگێریا رژێمێ باش دزانی چەتە چاڤپۆشیێ ل هاتنوچوونا پێشمەرگەی و خەلکێ دەڤەرێ دکەن و زۆر جاران ژی هاریکارییا پێشمەرگەی دکەن. محسن باجلوری کو ئێك بوو ژ هەڤالێن رێکخستنا ناڤخۆیی یێ ئاگەهدار بوو کو چەکدارێن هەواڵگێریێ بیسە یا دانای، بەلێ هیچ

دەلیڤەك نەبوو پێشمەرگەی ئاگەهدار بکەت.

ئەبو عەباس و محەمەد سەعید ئێکمالەیی پێشمەرگەیێن کۆمیتا دهۆك یا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان بوون، عزەت باجلوری و کوردو رەشێوری پێشمەرگەیێن پارتی بوون، گەهشتنە جهێ چەکدارێن هەوالگێریێ بیسە لێ داناى، ل دەستپێکێ دەنگێ پەقینا گوللەیەکا چەکێ (ئار بی جی) هات و دگەل وێ چەندێ ژ هەموو رەخاڤە تەقە ل وان هاتەکرن، کوردو یوسف رەشێوری زڤڕی و قەستا بەتەنێ کر دا خۆ بپارێزیت و بەرسڤا تەقێ بدەت، بەلێ مخابن کەفتە بەر شێلکەکا گوللەیێن تڤەنگا و دەملدەست شەهید بوو.

ئەبو عەباس ژی پاشڤە زڤری، عەزیز بێشینکی ب دووراتییا (50) مەتران ل دویڤ وان دهات، هەردوو ژی کەفتنە بەر دەست ڕێژییا چەکداران و بریندار بوون، ژ وان وێڤەتر عزەت باجلوری ژی هاتە هنگافتن و بریندار بوو، محەمەد سەعید ب دووراتییا دوو مەتران ژ عزەتی خۆ هاڤێتە دخەندەکەکێدا کو لبەر رەخێ رێکێ ژئەگەرێ هەڕکینا ئاڤا بارانێ دورست ببوو، عزەت باجلوری ب برینداری ل هنداڤ سەرێ محەمەد سەعیدی بەرسڤا تەقا چەکداران دا، هەر زووی دەرێ تڤەنگا وی شووڕ بوو، محەمەد سەعیدی دگۆتێ لیلیا تڤەنگێ بلند بکە دێ گوللە ب من کەڤن بەلێ بەرسڤ نەبوو.. بۆ جارا دوویێ گازی کرێ و دیسان بەرسڤ نەدا، زانی عزەت باجلوری شەهید بوو.

محەمەد سەعید ئێکمالەیی تڤەنگا عزەتی راکێشا بەرسینگێ خۆ و دەست ب تەقێ کر تنێ دا چەکدار نێزیکی وان نەبن، تەقە ل هنداڤ وی یا دژوار بوو و هندەك جارا نارنجوك دوەشاندنە دخەندەکێدا بەلێ خۆشبەختانە محەمەد سەعید ژێ قورتال بوو.

عەزیز بێشینکی گوهـ ل نالینێن ئەبو عەباسی بوو، ب هەر حالێ هەی خۆ گەهاندێ و دیت ئەبو عەباس یێ بگرانی بریندارە، ساجۆرین وی ژێڤەکرن و کرنە پشتا خۆ و دگەل وێ بارانا گوللە و نارنجوکا هێدی هێدی دنهالێدا بەرەڤ ئەڤراز چوو، پشتی قەدەرەکێ عەزیز ژی وەستیا و نەشیا بەردەوام بیت، دگەل وێ

رەوشێ تەماشەکر پێشمەرگە عەمەر بانەسۆری و ئەمین بروحەجەری دهەوارا وان هاتن، ئەمینی ئەبو عەباس کرە پشتا خۆ و ژ جهێ مەترسیێ دەربازکر و ل جهەکی راوەستیان هەتا هژمارەکا دی یا هەڤالێن پێشمەرگە گەهشتینە دهەوارێ کو ئێك ژ وان حەمید عەبدوللا گەرماڤی بوو، هەر ل وی جهی ژی ئەبو عەباسی گیانێ خۆ ژ دەستدا و شەهید بوو.

عەزیز بێشینکی داخواز ژ وی گروپی کر بچن تەرمێن هەڤالێن خۆ بینن، بەلێ مخابن ژبەرکو شەڤ بوو و چەکدارا دەوروبەر کونترۆڵ کربوون و تەقە یا بەردەوام بوو نەشیان ڤەگەڕن و تەرمێن دی ببەن.

هەر د وێ شەڤێدا تەرمێ ئەبو عەباسی گەهاندە گوندێ کەمەکا، پاشی بۆ گورستانا گوندێ بۆترشێ هاتە ڤەگوهاستن و ڤەشارتن.

ل دەمژێر ئێکی شەڤێ پشتی تاڤە هەیڤ نەمای و دەنگ و پێژنا چەکدارێن رژێمێ نەمای، محەمەد سەعید ئێکمالەیی ژ خەندەکێ دەرکەفت و قەستا گوندێ کەمەکا کر، هەر چەند یێ بسلامەت بوو بەلێ رەوشا وی گەلەك یا خراب بوو، ل نێزیکی گوندی چەند گوللەیەك تەقاندن دا پێشمەرگە دهەوارا وی بچیت و پێشمەرگە گەهشتێ و گەهاندە گوندی و هوورکاتیێن وێ کریار و روودانێ بۆ پێشمەرگەی و خەلکی ڤەگێڕان و جهێ تەرمێن کوردو یوسف رەشێوری و عزەت باجلوری بۆ دیارکرن، دیسان دێ بێژم مخابن خەمساری هاتەکرن ژبەرکو شەڤ دەربازبوو و هەتا سپێدێ تەرمێن وان دوو شەهیدا مانە ل جهێ روودانێ و رژێمێ راکرن.

عزت باجلوری

عزت باجلوری ئێك بو ژ مەلەڤانێن سترانا گەلەری یا کوردی ،خودانێ دەنگەکێ خوش وسەلیقا سترانێ گەلەك ب جوانی دناڤ کوچك ودیوانادا دگۆت ، گەلەك جاران من دیتیە دەمێ کوچکێن کوردەواری پر دبون ژ ئەڤیندارێن سترانا کوردی ،شەهید عزت باجلوری چوکێ خو ددانا عەردی دەستێ خو ددا بن گوهێ خو تزبیێن خو با ددان ڤێر دکرە سترانا ،دیوان وەسا فرەوش دئێخستن مروڤی نەدڤیا سترانێن

وی بدیماهیك بێن ، هند بجوانی لاوك و حەیران دگۆتن هەرئێکێ ژ لایێ خوڤە تەویك ددانێ.

مخابن ئەڤ هونەرمەندو دەنگبێژێ ناڤدارخودانێ وی دەنگێ نازك ودلڤەکەر دوێ بویەریدا شەهید بو.

بەری شەهید بونێ هەستەك لدەف ئەبو عەباسی پەیدا ببو ...!

ئەبو عەباس (فازل حەجی پاسی)، پێشمەرگە بو ل کومیتا دهۆك یا ئێکەتیا نیشتیمانیا کوردستانێ، گەنجەکێ خوین گەرم ،پێشمەرگەکێ چەلەنگ ،خوشتڤیێ ناڤ هەڤالان بو ژ بەر سحبەت و زەوقێ وی یێ خوش هەمی زەحمەت و نەخوشییێن ناڤ ژیانا پیشمەرگایەتیێ ژبیرا هەڤالێن خو دبر.

شەڤەکێ بەری شەهید ببیت لگەل شەهید کاروانی و چەند هەڤالێن دی هەر دوێ رێکێ دا چوبونە ناڤ ئوردوگایێ کورێن گاڤانا سەرەدانا چەند مالەکێن نیاس کربو پاشی بو شیڤێ مێڤانێن هەڤال محسن باجلوری بون ،خێزاناوی سەمیراخان خوارنەکا کوردەواری بو وان چێکربو ل سەر خوارنێ گەلەك سحبەت کربون دناڤ وان هەڤالاندا گۆتبو ئەز دێ هەر شەهید بم ئەگەر شەهید بوم رەخت و تڤەنگێن من ل بارەگایەکێ پێشمەرگەی هلاویسن و ناڤێ من ل سەر بنڤێسن دا هەمی هەڤال بزانن من خو گوری ڤێ ئاخێ کریە ،بڤێ گۆتنێ دیارە هەستەکا ڤەشارتی دناڤ ناخێ ویدا دغولغولی و دزانی دێ شەهید بیت مخابن ئەو هەست بی راستی و دوێ بویەرێ دا گیانێ خو گوری وەلاتێ خو کر.

ڤێدانا رۆژێن ئەز ژبیرکریم
بێدەرا تەمەنەکی
ڤێدانا رۆژێن ئەز ژبیرکریم
بێدەرا تەمەنەکی
ڤێدانا رۆژێن ئەز ژبیرکریم
بێدەرا تەمەنەکی

کاریگەرییا ناکوکیان ل سەر مۆراڵێن پێشمەرگەی

هنارتنا هێزەکێ ژ کەرکوك و سلێمانیێ بۆ دەڤەرا بادینان پێنگاڤەکا ئەرێنی بوو ژلایێ سەرکردایەتییا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان ڤە هاتییە هاڤێتن، سەلماندنا سیاسەت و ستراتیژیەتا ئێکەتیێ بوو دەربارێ ئێك پارچەییا کوردستانێ و ئەو راستیە ژی دووپاتکر کو هەموو پارچە و دەڤەرێن کوردستانێ گۆڕەپانێن خەباتێ نە بۆ ئێکەتی نیشتمانی، بەلێ نە شارەزابوونا وێ هێزێ د سایکلۆژیەتا خەلکێ دەڤەرا بادینان دا بوو ئەگەر هندەك کێشە و ناکۆکی دناڤبەرا وان و هەڤالێن وان ل مەڵبەندی و کۆمیتەیێن رێکخستنێ و خەلکێ دەڤەرێ ژی پەیدا بن نەخاسم کۆمیتەیێن دهۆك و ئامێدیێ و شێخان، ل زاخۆ بارەگەهێ کۆمیتێ نە هاتبوو ڤەکرن و کادر و پێشمەرگێ کۆمیتێ زێدەتر ل مال د روونشتی بوون. ئەو دهەڤ نەگەهشتن بوو ئەگەرێ سستبوونا پەیوەندیان دناڤ رێزێن کادر و پێشمەرگێ بادینان ژلایەکی ڤە و هێزا ژ کەرکوك و سلێمانیێ هاتی ژلایەکێ دیڤە، گەهشتە وی ئاستی شەهید ئازاد هەورامی بەرپرسێ مەڵبەندێ چوار ئاگەهداری وان ناکۆکی و هەڤڕکیان بوو بەلێ هیچ بڕیار و هەڵویستەکێ ئێکلاکەر نە وەرگرتن.

سەرەدەری دگەل وان ناکۆکیان کارەکێ بساناهی نەبوو،

ژبەرکو ئەو هێزە کو یا گرێدای هەورامی بوو ژ دەڤەرێن دوور هاتبوون و پێدڤی بوو تنێ هاتنا وان جهێ رێزگرتنێ بایە ژبەرکو بۆ ئەداکرنا کار و ئەرکەکێ حزبی و کوردایەتی ماڵ و دەڤەرێن خۆ بجهـ هێلابوون و مل ب ملێ کادر و پێشمەرگێ ئێکەتیێ ل بادینان خەبات دکر، ژلایەکێ دیڤە هێزا ئێکەتی نیشتمانی ب بەراورد دگەل هێزێن پێشمەرگێ پارتی ل دەڤەرا بادینان یا کێم بوو، بۆ وی سەردەمی و د وێ رەوشا ئاڵۆز و مەترسیدار دا یا بساناهی نەبوو کەسەك تەڤلی رێزێن ئێکەتیێ ببیت، ئەو هەردوو خاڵە بوونە ئەگەر شەهید ئازاد هەورامی هەتا رادەکی یێ نەرم و دبلۆماسی بیت دسەرەدەریێ دا دگەل کێشە و ناکۆکیێن مە ئاماژە پێکری، بەلێ هێزا هاوردەکری ئەو چەندە ب بەرچاڤ وەرنەدگرت.

رۆژ بۆ رۆژێ گازندەیێن کادر و پێشمەرگێ کۆمیتێن رێکخستنێ زیق و زێدە دبوون، هەتا گەهشتە هێلا دژایەتیێ دناڤبەرا هەردوو گروپێن (پێشمەرگێ بادینان و یێن لگەل شەهید ئازادی هاتین)، کۆمیتەیێن رێکخستنێ زۆر هەوڵ دان چارەسەرییەکێ پەیدا بکەن و کێشە مەزن نەبیت بەلێ هەولێن وان دبێ ئەنجام بوون و هەر لایەنەکی هەڤرکێ خۆ ب زێدەگاڤیان خەتابار دکر.

کێشە و ناکۆکی ژ کیڤە و چەوا پەیدا بوون..؟

تشتێ هەری گرنگ ل جەم مە وەکو کادر و پێشمەرگێ بادینان ئەو بوو چارەسەریێن بلەز و بنبڕ بۆ کێشە و ناکۆکیان بهێنە دیتن دا ب هەڤڕا ژ هەرسێ روویێن هزری و سیاسی و سەربازی ڤە درێژیێ بدەینە کار و تێکۆشانا خۆ ل دەڤەرێ.

ئەز سەلام لیناڤایی وی دەمی بەرپرسێ بەشێ رێکخستنا کۆمیتا دهۆك یا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان بووم، خواندنا من بۆ وان کێشە و ناکۆکیان چەند خاڵەك بخۆڤە دگرتن..

ئەو هێزا دگەل شەهید ئازاد هەورامی هاتی پێکهاتەیەکێ تێکەل بوو ژ خەلکێ چەندین دەڤەرا و هەر چەند پێشمەرگە ژ تیپەکێ هاتبوونە رەوانەکرن، کە واتە گەلەك جۆرین مەزاج و عەقلیەتا تەڤلی هەڤ ببوون، ب راستی ژی گەلەك ژوان

کادرێن پێشکەفتی و پێشمەرگێن شارەزا و دلێر بوون، بەلێ دیسان هندەك کەسێن ماندی و بێ مۆراڵ ژی دگەلدا بوون کو چەندین جاران ژلایێ سەرکردایەتیێ یان بەرپرسێن خۆ ڤە هاتبوونە سزادان.

خاڵەکا دی یا گرنگ ئەو بوو، گۆمانا ئەندامبوون یان لایەنگرییا ئالای شۆڕەش لسەر هژمارەکا کادر و پێشمەرگەیێن دگەل شەهید ئازاد هەورامی ژ کەرکوك و سلێمانیێ هاتین هەبوو، وێ پرسێ ژی زۆرترین کاریگەری ل سەر کادر و پێشمەرگێ بادینان هەبوو ژبەرکو پڕانییا هەڤالێن مە کادرێن کۆمەڵا رەنجدەرێن کوردستانێ بوون و باوەریەکا خورت ب هزر و بیرێن نەتەوە پارێزێن کۆمەڵێ هەبوو.

هەڵبەت وی سەردەمی هەڤڕکیەکا توند دناڤبەرا کۆمەڵەخواز و هەوادارێن ئالای شوڕەش (ئاش) دا هەبوو، دهاتە گۆتن: دەمێ ئەو هێزە ژ سەرکردایەتیێ بەرەڤ بادینان هاتی، ل دەڤەرا لۆلان چەند کەسەك بشەڤ مابوونە ل بارەگەهێ ئالای شۆڕەش، وی دەنگۆی گۆمانێن هەڤالان زێدەتر ئازراندن ژبەرکو تێکەلی و روونشتن دگەل برادەرێن (ئاش) دگەل بیر و باوەرێن ئێکەتی نیشتمانی و کۆمەڵا رەنجدەران نە گونجین.

زۆر برادەر ژ هێزا هاوردە هەبوون پێگیری ب رێنما و بڕیارێن بەرپرسێن کۆمیتێن رێکخستنێ نە دکر و خۆ ژ ئاستێ کۆمیتێ بلندتر د دیت، وێ رەفتارێ ژی کاریگەریەکا خراب کربوو سەر رەوش و پەیوەندییێن خۆیانی و بیانیا..!.

نموونەك.. جارەکێ ژ جاران هژمارەکا کادران ژ هەرسێ کۆمیتەییێن دهۆك و ئامێدی و شێخان ب هەڤکاری دگەل هژمارەکا کادرێن هێزا هاوردە ب ئەرکێ رووپیڤا جهەکی رابوون بۆ ئەنجامدانا چالاکیەکا سەربازی ل دژی بنگەهەکێ سوپایێ رژێمێ، بەلێ ژئەگەرێ راوبۆچوونێن جیاواز شەڕەدەڤ ل سەر چاوانییا ئەنجامدانا چالاکیێ دناڤبەرا هەردوو لایەنان دا پەیدا بوون و ل دووماهیێ ژی ب تۆرەیی ژهەڤدوو ڤەگەڕیانە کۆمیتەییێن خۆ.

شەهید ئازاد هەورامی بەرپرسێ مەڵبەندی بوو، بۆ دیدارەکا بەرێز مام جەلال بڕیار دا بچیتە ئیرانێ و عەبدوللا هروری کو بەرپرسێ کۆمیتا ئامێدیێ بوو ئاگەهدار کر هەڤالەکێ وی دێ دێ گەهیتە کومیتا ئامێدیێ گوهێ هەوە لێ بیت تاکو

دزڤرم و داخوازکر هەڤکاری دگەلدا بهێتەکرن، پشتی مە زانیاری ل سەر وی برادەری وەرگرتین دیاربوو کەسەکێ نێزیکە ژ گروپێ ئالای شۆڕەش.

ئەو بابەتە د دهەڤدیتنا مەدا دگەل بەرێز نەوشێروان مستەفادا هاتبوو بەحسکرن، دەمێ عەبدوللا هروری ناڤێ وی کەسی ئینایە زمان، شەهید ئازاد هەورامی گۆت: بەلێ ئەو کەسە هەڤەلێ من بوو. نەوشێروان مستەفا ب ئاورەکا تۆڕەبوونێ ڤە تەماشەی ئازاد هەورامی کر و گۆت: راستە هەڤالێ ئازادی یێ سەردەمێ خویندکاریێ بوو..!

کێشە و ناکۆکی دناڤبەرا کادر و پێشمەرگێ بادینان و هەڤالێن ژ لایێ سلێمانی و کەرکوك هاتین دبەردەوام بوون، بۆ بدووماهی ئینانا وێ ئالۆزیێ ژی مە بفەر زانی سەرکردایەتیا ئێکەتی نیشتمانی بهێتە ئاگەهدارکرن و بڕیارەکێ ل سەر بدەت و بۆ وێ مەبەستێ ژی مە نامەکا تێر و تەسەل بۆ سەرکردایەتیێ هنارت و ئاگەهداری رەوشا دەڤەرا بادینان کر، دبەرسڤا نامێدا سەرکردایەتیێ داخواز ژ شەهید ئازاد هەورامی کر ئەو دگەل هژمارەکا کادرێن دەڤەرا بادینان سەرەدانا سەرکردایەتیێ بکەن و د دیدارەکێدا دگەل بەرێز نەوشێروان مستەفا وان کێشە و ناکۆکیان چارەسەر بکەین و وی دەمی دیتنا کاك نەوشێروان داخوازا مە بوو.

هەڵبەت کاك ئازاد ب وێ چەندێ تۆڕە و دلگران بوو ژبەر کو مە بێی ئاگەهداریا وی نامە ئاراستەی سەرکردایەتیێ کربوو، ب راستی ژی یێ مافدار بوو ژبەرکو ژ روویێ پرەنسیپ و ئەتەکێتێن حزبایەتی ڤە نە یا رەوا بوو بێی ئاگەهدارییا بەرپرسێ مەڵبەندی ئەو جورە کارە بهێنە کرن، بەلێ ئالۆزی گەهشتبوونە ئاستەکی ئێدی بساناهی نە دهاتنە چارەسەرکرن و کاك ئازاد بخۆ ژی تێکەلی وان کێشە و ناکۆکیان ببوو و هەتا رادەکی تاگیری ژی د هندەك هەڵویستان دا دکر.

هەر چاوا بیت کاك ئازاد رازی بوو پێکڤە سەرەدانا سەرکردایەتیێ بکەین و دگەل نەوشێروان مستەفا کۆم ببین و هژمارەکا کادرێن بادینان هاتنە ئاگەهدارکرن خۆ بەرهەڤ بکەن بۆ گەشتەکێ بەرەڤ سنۆرێن ئیرانێ و سەرەدانا سەرکردایەتیێ و کۆمبوونێ دگەل نەوشێروان مستەفا.

کەسێن هاتینە دیارکرن ئەڤە بوون، سەلام ليناڤایێ، عەبدوللا ئیسماعیل

هروری، قادر باجلوری، غەنی کورەمارکی، بەختیار دهۆکی، شێخ ئیسماعیل بابەشێخ، مەجید خورکی و تێلی مەجلمەختی.

مە ل بارەگەهێ کۆمیتێ بەرپێکێن خۆ گرێدان و بەرەڤ بارەگەهێ مەڵبەندی دا رێ، شەهید ئازاد هەورامی ل پێشی مە ب دوو رۆژان ب رێ کەتبوو، ئەم گەهشتینە بارەگەهێ مەلبەندێ چوار ل گەلیێ زێوە و بشەڤ ماینە ل مەڵبەندی، سپێدەهیا رۆژا پاشتر هژمارا مە ئەو کادرێن کو بڕیاردای بچینە سەرکردایەتیێ زێدەتر ژ (10) کەسا بووین، ئێك ئێکە ب داڤەرستێ ژ رووبارێ زێی دەربازی ملێ دی بووین، وەکو هێزەکا بچووك یا ئێکەتی نیشتمانی پێدڤی بوو ئەم گەلەك دهشیاربین ژبەرکو نەیارێن مە گەلەك بوون.

رێ یا درێژ بوو، مە هەردوو دەڤەرێن نێروە و رێکان دەربازکرن و گەهشتینە سەر رووبارێ روویێ شین (ئاڤا شین) و دیسان ب داڤەڕستێ دەرباز بووین. ئاڤەکا بۆش و سیارە، دەنگێ هەڕکینێ و رەنگێ وی یێ شین د ئێك دەمدا سەهم و جوانیەك ئێخستینە د گەلیدا.

ل ملێ رۆژهەلاتێ ئاڤا شین دەڤەرا بارزان دهێت، پشتی دەمەکێ برێڤەچوونێ و وەستیانێ مە ل جهەکی بێهنڤەدانەك کر، شێخ ئیسماعیل بابەشێخ قەبیلە و ساجۆر ژ پشتا خۆ ڤەکرن و دەرسوکەکا سۆر (جەمەدانیەك) ژناڤ شیتکێ دەرێخست و ب پێکەنین ڤە گۆت: دەمێ بکارئینانا ڤێ دەرسوکێ یە..! مە هەمیا پێکڤە ب کەنیڤە تەماشە کرێ، هەڵبەت دەرسوکا سۆر زێدەتر ژلایێ خەلکێ بارزان ڤە دهێتە بکارئینان.

شێخ ئیسماعیل بابەشێخ پسمامێ شەهیدێ سەرکردە حسێن بابەشێخی یە، کەسەکێ دلپاقژ و ئاخفتن خۆش و هەڤالەکێ دلسوز بوو، مخابن ل ئەنفالێن رەش ل سالا 1988ێ هاتە شەهیدکرن.

ل گوندێ سپیندارێ کو نێزیکی گوندێ سێلکێ و چیایێ شرینە، ژنەك ل سەر تەنویرێ بوو نان دپەحت، تەخەکا سەوکێن گەرم دانابوونە سەرئێك، ئەم وەسا دبرسی و وەستیای بووین چاڤێن مە ژ سەوکێن گەرم ڤەنەبوون، بەلێ ئەم گەلەك بووین و مە شەرم کر داخوازا نانی ژ وێ ژنێ بکەین، نەکو تێرا مال و زارۆکێن وێ نەکەت،

بەلێ ئەز و هەڤالەك نەشیاین روكمانا برسێ بكەین و داخوازا دوو نانا ژ وێ خانمێ كر، ب راستی ژی دەرچوو ژنەكا مەرد و دونیا دیتی.

گۆت: هوون چەند كەسن هند سەوكا بخۆ ببەن..!

من گۆتێ: ئەم گەلەكین نەكو نان تێرا مال و زارۆكێن تە نەمینیت.

گۆت: ببەن دێ بۆ زارۆكێن خۆ ژی دروست كەم.

ئەو نانێ گەرم هند یێ خۆش بوو، چەند ئەز ژنەكێ ل سەر تەنویرەكێ دبینم بیرا من ل وێ رۆژێ دهێت.

شەڤەكێ ئەم ل گوندێ پێندرو ماین، ئەز و چەند هەڤالەك چووینە مالەكێ، مالخۆیێ مالێ گەلەك ب رووگەشی پێشوازی ل مە كر و هندەك پسیار ژمە كرن.

ـ هوون خەلكێ كیژ دەڤەرێ نە..؟

ـ خەلكێ دهۆكێ و ئامێدیێ و زاخۆ و شێخان..

ـ هوون پێشمەرگێ لیژنا دهۆكێ نە..؟

ـ نەخێر ئەم كادر و پێشمەرگێ ئێكەتیێ نە

ـ خزمەكێ مە یێ دگەل هێزێن ئێكەتی نیشتمانی

ـ كییە..؟

مامۆستا زرار برایێ كاك رائید جەلالی

ـ بەلێ راستە ئەم دنیاسین

هەر وێ شەڤێ هندەك هەڤالێن مە مێهڤانێن مالا مام فەتەح بارزانی بوون، كەسەكێ ب تەمەن بوو، گەلەك ژ خەلكێ بادینان بتایبەتی پێشمەرگێ شۆڕشا ئیلونێ دنیاسین، ژوان بابێ من ئەحمەدێ حەجی محێ لیناڤایی و عەبدولرەزاقێ گەرماڤی بوون.

شەڤا گوندێ پێندرو یا ب رەوش بوو، سپێدێ مە بەردەوامی دا كاروانێ چوونێ و ل جهەكێ نێزیك ژ گوندێ زێتێ بێهنەكێ روونشتین، ژ دوورڤە چەندین پێشمەرگە دیاربوون ژ رەخێ گوندی ڤە دهاتن، ژ رێڤەچوونا وان دیاربوون نە خەلكێ دەڤەرێ نە.. هەتا باش نێزیك بووین دەرچوو شەهید ئازاد هەورامی و هەڤالێن

دگەلدابوون، پشتی سلاڤ کری بێدەنگ مان، گەلەك د ماندی و تۆڕە و بێزار بوون، ئەو دوو رۆژ بوو ل گوندێ زێتێ ژ نەشارەزایی نەدزانی چاوا دەرباز بن، گلە و گازندە ژ خەلکێ دەڤەرێ دکرن و ژ بێزاری پەشێمان ببوون کو هاتینە دەڤەرا بادینان.

شەهید ئازاد هەورامی کەسەکێ ئارام و خودان رەوشت و ل سەر خۆ بوو، رۆشنبیر و شارەزا بوو د ژەنینا موسیقێ دا، سەرەدەریەکا جوان دگەل هەموو خەلکی دکر، ل دیوانا زۆر ب رژدی گوهدارییا گۆتنێن هەر کەسەکی دکر، ئازاد هەورامی نموونێ کادر و سەرکردێن جوامێر و زانا و ئازا بوو، بەلێ مخابن نەشیا خۆ دگەل بوها و بنەماییێن کۆمەلایەتییێن خەلکێ بادینان بگونجینیت.

زێتێ گوندەکێ سنۆرییە دگەل تورکیا (باکوورێ کوردستانێ)، ل وێ دەڤەرێ سنۆرێ تورکیا مەودایەکی دهێتە خوارێ، وی دەمی کەس نە دشیا ب رۆژ ل دووماهی خالا سنۆری دەرباز ببیت، ژبەرکو دکەفتە بەرانبەر رەبیێن سوپایێ عیراقێ، دەربازبوون ب شەڤ ژی زۆر یا ب مەترسی بوو. رێیا گوندێ زێتێ بۆ سەر ئاڤا کەتینەی دناڤ ئاخا تورکیا دا دەرباز دبوو، هاتووچۆن یا بزەحمەت بوو چەند رۆژا جارەکێ دەلیڤە درەخسا رێڤینگ دەربازبن ئەوژی ئەگەر لەشکەرێ تورکی چاڤپۆشی کربایە. وی دەمێ شەهید ئازاد هەورامی و هەڤالێن دگەلدا گەهشتینە گوندێ زێتێ لەشکەرێ تورکی دەلیڤە نە ددا هیچ کەسەکی دەرباز ببیت، رێیەکا دی ژی هەبوو بەلێ کەسێ شارەزا نەبوو وەکو دەلیل دگەلدا بچیت، ئێدی ماندی و بێزار ببوون و ژ نەچاری ڤەگەڕیابوون.

مە داخواز ژێ کر پێکڤە رێیا خۆ تمام بکەین بەلکو بشێین دەرباز ببین، بەلێ شەهید ئازاد یێ تۆڕە بوو و گۆت: ئەز ناهێم.

من گۆتێ: ئەگەر مە دەلیڤا دەربازبوونێ پەیداکر دێ هەوە ئاگەهدار کەین.

گۆت: دروستە هوون هەرن و بلا کاروان دگەل مە بمینیت.

کاروان کو ئەوژی شەهیدبوویە، ما دگەل ئازاد هەورامی و هەڤالێن دگەلدا و مە قەستا گوندێ زێتێ کر و گەهشتینە بلنداهییێن گوندی، چیایێ گۆڤەندێ چیایەکێ بلندە ژ ملێ باکوورڤە خۆیا دکەت، دیمەنێ وی گەلەکێ جوانە، هەر وەکو کەڤالەکی شێوەکارەکێ شارەزا چێکربیت، لاتەکا کەڤرین و ئاسێ ل دوورماندووری

گوپیتکا چیای دزڤڕیت، ئێکە ژ وان دیمەنێن ئەز ژبیرناکەم.

ئەم ژبلنداهیێن زێتێ داکەفتین و گەهشتینە گوندی، گەلەك جۆرین مرۆڤان ل گوندی هەبوون، خەلکێ دەڤەرێن جودا جودا.. پێشمەرگەیێن حزب و لایەنێن سیاسی، بەلێ یا ژهەمیێ زێدەتر جهێ حێبەتیێ هەبوونا بارەگەهێ سوپایێ پاسدارێن ئیرانێ بوو، هژمارەکا سەربازێن ئیسلامیێن ریهـ درێژ ل وی بارەگەهی بوون، هەر رێڤینگەکێ قەستا وان کربا ب جوانی پێشوازی لێدکر و خوارن پێشکێشی خەلکی دکر، دیارە ب وی جۆری سەرەدەریێ دخواست هەست و سوزێن خەلکی راکێشن.

ئەم چەندەکێ ماینە ل گوندێ زێتێ دەنگۆیەك بەلاڤبوو بوو دگۆت: ل پێشی گەهشتنا مە بۆ گوندی ب دوو رۆژان، گەریلایەکێ نەخۆش ل مالەکێ ڤەشارتی بوو هەتا پیچەکێ باش دبیت و هەڤالێن وی ڤەدگەڕن، بەلێ وەکو نەریتێ هندەك کەسێن ڤالا ژ بهایێن مرۆڤاتی و کوردایەتیێ ئەو گەریلا رادەستی لەشکەرێ تورکی کربوو، بهیستنا وی هەوالی ئەم دلگران کرین ژبەرکو نەتنێ کریارەکا خیانەتکاری بوو بەلکو پیسترین رەنگێن بێ رەوشتیێ بوو، مە وەسا هزرکر لەشکەرێ تورکی ل هەمبەر ڤان جورە کریارێن شەرمزارانە رێکا دەربازبوونێ ژ گوندی بۆ ئاڤا کەتینەی ڤەدکەت..!

هویرکاریێن وێ بویەرێ ژی نەهاتبونە زانین کێ و چەوا رادەستی هێزێن تورکی کریە .

مە خۆ نەدابوو نیاسین و کەسەکی ژی نەدزانی ئەم سەر ب ئێکەتی نیشتمانی کوردستان ڤەینە، هژمارەکا زۆر یا خەلکی ل گوندی کۆم ببوو، مە پسیاردکر رێیا دەربازبوونێ یا چاوایە..؟ بەلکو بشەڤ هندەك کەس ل پێشیا مە بچن، ل دانێ ئێڤاری دەنگۆیەك هەبوو رێ بهێتە ڤەکرن، پاشی هەر وەسا دەرچوو پێشمەرگە و رێڤینگ و کاروانی کەفتنە رێ، وێ شەڤێ هەمیێ ئەم برێڤەچووین، دگەل رۆژهەلاتنێ گەهشتینە سەر ئاڤا کەتینەی.

کەتینە رووبارەکێ بۆشە.. سەرەکانیێن وی دکەڤنە باکوورێ کوردستانێ..ئاڤا وی بلەز و بهێز دهەڕکیت.. سیپەل و زڤرۆکێن وی دێ بێژی بابەلیسکن، ئەم ل سەر کنارێ رووباری کۆمبووین بەلێ مەرجێ وێرەکیا مێرا دەربازبوونە ژ وی

شەهماری..! ب هەرحال مە خۆ هاڤێتە سەر بەختێ رووباری، بەلێ پشتی زانی ئەم ژی وەکو وی دبێ سەمت و رێینە و ئەم ژی پێشمەرگەینە، و کولاڤێن سۆر و شینێن سەرباز و جەندورما دسەرێ مە نینن، پیچەکێ رێیا مە ڤەکر و ئەم دەربازی ملێ دی بووین.

ملێ دیێ رووبارێ کەتینەی دبیتە دەشتا بەرازگرێ، مە درێیا خۆدا چەند مالەك دیتن و لێ بووینە مێڤان دا لەخرینییا خۆ بشکێنین. ئەز و هەڤالەك ل مالەکێ د روونشتی بووین، تەماشە دکەم خودێ ژێرازی شێخ ئیسماعیل بابەشێخ و یوسف بێسری یێ دکەتینە رێ، دیاربوو ل چ مالا نە هاتبوونە حەواندن چایەکێ ڤەخۆن، مە گازی کرێ: وەرن روونن.. شێخی گۆت: هوون بخۆن ئەز دێ چم ددانێت خۆ شووم.. پاشی گۆت: ئەز دێ هێدی هێدی ل پێشیا هەوە چم هەتا هوون د دەنە رێ.

مەودایەکی مە دەشتا بەرازگرێ بڕی، پاشی بۆ ملێ چەپێ قەستا گەلیێ رەش کر و کەفتینە بەتەنەکێ، دەم بوو نێزیکی دانێ نیڤرۆ، بارەگەهەکێ دی یێ پاسدارێن ئیرانێ دگەلیێ رەش دا کەتە پێشیا مە، هندەك هەڤالا گۆت: بلا بۆ نانخوارنێ ببینە مێهڤانێن ڤان برادەرا..! ئەم ماوەکێ کورت روونشتین، پرانییا وان سەربازان فارس بوون، تنێ دوو یان سێ کوردێن رۆژهەلاتێ کوردستانێ دگەلدا بوون، پسیار ژ مەکر هوون چ هێزن..؟ مە گۆتێ: ئێکەتی نیشتمانی کوردستان.. پاسدارەکێ گۆتە ئەفسەری (ئیتحاد میهەنی).. تشتەکێ سەیر سەرنجا من ڕاکێشا.. ئەم درونشتی بووین پاسدارەکی جگارەك ژبەریکا خۆ دەرێخست و بەردایی، قۆرمەکا ژدل لێدا و شابیتێن دووکێلێ ژ خمخمکێن خۆ دەرێخستن پاش جگارە دا پاسدارەکێ دی، و ئێکی داف ئێکی و هەر ئێکی تنێ قۆرمەك لێددا..! من هزرکر.. نزا بوهایێ جگارا گەلەکێ گرانە و نەشێن بکڕن یان ژی تامەکێ ژڤی شێوێ کێشانێ دبینن..! پاشی دیاربوو نە جگارەکا تیتنێ بوو بەلکو دبیت ماددێن هوشبەر دناڤدابوون.

پشتی نانخوارنێ دیسا مە دا رێ و بەرەڤ قۆناغەکا دی چووین، گەهشتینە سەرێ گەلیێ رەش کو دبیتە بلنداهییا چیایێ رەش، وێ کەلەژانا گەرما هاڤینێ هێژ کەڤێین بەفرێ ل نزار و پەسارێن وی چیایی مابوون، بەتەنێن وی دمشت بوون ژ رێڤاسا.. وەسا دمشە بوون دابێژی بدەست یێت هاتینە چاندن، جورەکێ کڤارکا ژی هەبوو

رەنگە ل دەڤەرێن مە شین نابن، مە دناڤ وی خوزاییێ رەنگین دا ئاگرەك هەلکر و دەست ب کۆمکرن و خوارنا رێڤاسا و بژارتنا کڤارکا کر کو هزار تام ژێ دهاتن.

ل گوپیتکا چیایێ رەش مرۆڤ چواردەورێن خۆ دبینیت، دیمەنێن وەسا جوان و سەقاییێن بێهنفرەهـ دکێمن د دونیایێ دا، وەسفا وی جهی تنێ ب پەیڤا ناهێتەکرن، گەرەکە مرۆڤ ببینیت.. ئەز دبێژم سەرەکانییا جوانییا هەموو سرۆشتێ جیهانێ، دەشتا بەرازگرێ و دەشتا هێتێ و دەڤەرا لولان دیمەنەکێ زەلال و سێحربەند خۆیادکرن.. ل ملێ ژووری چیایێن باکووری و سێگۆشا خواکورکی و ل پشتا چیا باژێرکێ شەمدینان دهێنە دیتن.. ل رۆژهەلات کێلەشینێ خورستی و سەربلند و چیایێ کەچەلە ژی ژملێ باکوورێ رۆژهەلات ڤە یێ دیارە، دەردوور مێرگەکا رەنگین یا بەهەشتێ نە، ئەگەر نەبێژم وەسفا بەهەشتێ یا لبەر هاتییەکرن.

پەسنا سەیدایێ جەگەرخوین بۆ جوانی و پیرۆزیا ڤێ ئاخێ
بلندە بەژن و بالا تە
ل سەر تاجا تە ئەسمانە
کتانەك رەنگ سپی دایە
سەرێ زوزان و سیپانە
ل ژوورێ کانی و جوبار
وەکو هێستر دبارن خۆەش
بوهشت و باغ و بووستانە
کراسەك ئەتلەسێن کەسکە
ب رەنگێ رۆژێ نەخشینە
ب سۆرمە شاڵ و میتانە
چ رەنگ شرینە یاران من
شەپاڵ و نازك و شوخە
فەرات و دیجلە و خابوور
ب سەر بەژنێدا بەردانە

پشتی بێهنڤەدان و خوارنا کڤارك و رێڤاسا رێیا مە بوو نشیڤی ە بەرەڤ سێگۆشەیا خواکورکی چووین، گەهشتینە گوندێ میسلوکێ، بارەگەهەکێ حزبا شیوعی یا عیراقێ ل وی گوندی هەبوو، ل بارەگەهی مە سلاڤەك کرە هەڤالەکێ نیاس بناڤێ حەیدەر کو خەلکێ گوندێ کەمەکا بوو، بێهنەکێ ل جەم وان روونشتین و هندەك سوحبەت و دانوستاندن دەربارێ رەوشا دەڤەرێ کرن، حەیدەرێ کەمەکی داخواز ژ قادر باجلوری و بەدەلی کر ب رێیا پەیوەندیێن ئێکەتی نیشتمانی رازەمەندیەکا چوونا ئیرانێ بۆ چارەسەریێ ژێرا بینن، کاك حەیدەر کەمەکی ئێك بوو ژ وان پێشمەرگێن دشەڕێ گوندێ ليناڤا دا بریندار بوویی.

ژبارەگەهێ حزبا شیوعی بـەرەڤ گوندێ شێخانوك کەفتینە رێ و نامەك بۆ پەیوەندییێن ئێکەتیێ ل باژێرکێ شنو یێ رۆژهەلاتێ کوردستانێ هنارت دا دەستوورییێن دەربازبوونێ بۆ مە وەربگرن. ماوێ دوو رۆژان ماینە ل شێخانوکێ هەتا دەستوورییێن رێپێدانا دەربازبوونێ گەهشتینە دەستێ مە کو وی سەردەمی مامۆستا زرار بەرپرسێ پەیوەندییێن ئێکەتیێ بوو ل باژێرکێ شنو.

ب گەهشتنا دەستوورییێن رێپێدانێ ئەم چووینە وێ خالا ترومبێل لێ دراوەستان و رێڤینگ بەرەڤ سنۆرێ ئیرانێ ڤەدگوهازتن، هژمارا مە (9) کەس بووین و سواری دوو ترومبێلان بووین و بەرەڤ باژێرکێ شنو چووین.

ل شنو دوو رۆژان ماینە ل ئوتێلەکێ، ماوەکێ درێژ بوو ئەم ل ئوتێلا نە نڤستین.. دوو شەڤ و دوو رۆژێن بێی وەستیان، بێی ترس، بێی نوبەت، بێی و بێی و بێی.. بەلێ ئەو دوو رۆژە زووی بدوماهی هاتن و مەکتەبا پەیوەندیان دەستوورییێن رێپێدانێ بۆ دووبارە دەربازبوونێ بۆ سنۆرێن عیراقێ هنارتن.

ژ باژێرکێ شنو چووینە قاسمەرەش کو دەمی و پشتی رژێمێ چەندین گوند و دەڤەرێن رزگارکری ئەنفالکرین هژمارەکا بارەگەهێن پێشمەرگەی لژێریا قاسمەرەش هاتبوونە دانان.

قاسمەرەش دەڤەرەکا سنۆرییە دناڤبەرا باشوور و رۆژهەلاتێ کوردستانێدا (عیراق و ئیرانێ) و پشتی هێرشێن لەشکەرێ رژێمێ بۆ سەر سەرکردایەتییا ئێکەتی

نیشتمانی ل سەررگەلو و بەرگەلو، بارەگەهێن سەرکردایەتی و مەکتەبا سیاسی ژی ل وێ دەڤەرێ هاتبوونە دانان.

هێرشێن لەشکەرێ رژێمێ بۆ سەر بارەگەهێن سەرکردایەتییا ئێکەتی نیشتمانی ل سەرگەلو ل ناڤەراستا مەها شواتا سالا 1988ێ، ئێکەم قۆناغا ئەنفالان بوو هاتییە ئەنجامدان.

مەرەم ژ برینا هەموو وێ رێیا دوور و درێژ و هەموو وێ زەحمەت و مەترسی و وەستیانێ دیتنا کاك نەوشێروان مستەفا بوو، وی دەمی مام ژ دەرڤەی وەلاتی بوو، هەلبەت کاك نەوشێروان کەسێ ئێکێ بوو ل ئاستێ سەرکردایەتییا ئێکەتی نیشتمانی، برێڤەبرن و بریارێن ئێکەتیێ د دەستێ وی دابوون، لەورا زۆر یێ مژوول بوو، دیتنا وی ژی نە یا بساناهی بوو.

دەستپێکرنا هەوێن ئەنفالان ژی ل چەندین دەڤـەرا بارگرانیەکا زێدەتر بۆ سەرکردایەتیێ دروستکربوو، پشتی قۆناغا ئێکێ ل سەرگەلو، ئەنفالکرنا گەرمیان و قەرەداغ ژی هاتبوو کرن، ژبلی دەڤەرێن دسنۆرێ هەردوو مەلبەندێن سێ یێ هەولێر و چوارێ بادینان، بارەگەهێن حزبێ ل هیچ دەڤەرەکا دی نەمابوون.

نەوشێروان ژی ل قاسمەرەش نەبوو، بەلێ هاتە ئاگەهدارکرن کو هەڤالێن بادینان یێن گەهشتین، پەیامەك هنارت و داخوازکر ئەم بچینە دولا کوکێ دا هەڤدوو ببینین. نەچاربووین ڤەگەریاینە گوندێ ئالوەتان یێ سنۆری و جارەکا دی مە داخوازا دەستوورییێن رێپێدانێ کر و ژئەگەرێ قەرەبالغیێ و هاتنووچۆنەکا زۆر یا خەلکی ل دەڤەرێن سنۆری، سێ رۆژان چاڤەرێی گەهشتنا دەستووریێ بووین. د وان سێ رۆژاندا رێیا حاکم عومەر کەتە گوندێ ئالوەتان و مە هەڤدوو دیت و رەوش و ناکوکیێن برادەرا ل دەڤەرا بادینان ژێرا بەحسکرن، ئەو چەندە زۆر پێ نەخۆش بوو.

حاکم عومەر جێگرێ بەرپرسێ مەلبەندێ چوارێ بادینان بوو، ما وەیەك بوو ب کارەکی چوبوو ئیرانێ و پشتی شەهید ئازاد هەورامی ب ئەرکێ بەرپسیارییا مەلبەندی هاتە راسپاردن هەتا قۆناغا هەشتێ یا ئەنفالان کو ل دەڤەرا بادینان بخۆڤە دگرت هەر ل دەڤەرێ بوو.

دەستووری و رێپێدانێن مە گەهشتن و ل ئالوەتان سواری ترومبێلا بووین، د رێدا دەشتەکا بەرین دکەتە پێشیيا مە، ل دووماهييا دەشتێ هەلْباسکی چیایەکی بووین هەتا گەهشتینە سەری کو دووماهی خالا سنۆری بوو دناڤبەرا عیراقێ و ئیرانێدا، پاسدارێن ئیرانی زالْگەهەك ل سەرێ چیای دانابوو، ژ زالْگەهێ دەرباز بووین و سەرنشیڤی زوزانێن گوندێ گیزێ بووین و بۆ ملێ رۆژئاڤایێ گوندێ گیزێ چیایێ قەندیلی دەست پێ دکەت.

ل گوندێ گیزێ ئەم ژ ترومبێلا پەیا بووین و دیسان بەرپێکێن خۆ شداندن و قەستا دولْاکوکێ کر، سرۆشتێ وێ دەڤـەرێ ژی زۆر یێ جوان و بالْکێشە، چیایێن بلند و دەشتێن بەرین و ئاڤێن مشە و دیمەنێن دەگمەن و کێم وێنە بخۆڤە دگریت.

دولْاکوکێ جهەکێ گرنگ بوو بۆ پێشمەرگەی، هاتنووچۆنەکا زۆر ل سەر هەبوو ژبەرکو هیچ جارەکێ هێزێن سەربازیێن رژێمێ نە گەهشتبوونێ، پێگەهەکێ ئاسێ یە بۆ هەر هێز و لایەنەکێ بخوازیت بەرهنگارییا رژێمێن داگیرکەرێن کوردستانێ بکەت.

گەهشتینە بارەگەهەکێ پێشمەرگەی، ل پێشتر مە زانیاری هەبوون کو بارەگەهێ ئێزگێ گەلێ کوردستان یێ ژ سەرگەلۆ بۆ دولْاکوکێ هاتییە ڤەگوهاستن. ئاڤاهیەکێ بچووك بوو، مە چەند کەسەکێن نیاس ژ خەلکێ بادینان ل ئێزگەی دیتن ژ وان ژی زێرەڤان باجلوری و خالد دۆسکی، هەروەسا فەرید ئەسەسەرد و فەرهاد سەنگاوی ژی ل ئێزگەی بوون.

پشتی هێرشێن سوپایێ رژێمێ بۆ سەر بارەگەهێ سەرکردایەتیێ ل سەرگەلو، ماوەیەکێ کورت بەخشێ ئێزگەی هاتبوو راگرتن هەتا بۆ دولْاکوکێ هاتییە رەوانەکرن و ل بارەگەهێ ئێزگێ گەلێ کوردستان مابنە چاڤەرێی دیدارا نەوشێروان مستەفای.

کێڤژالێ فەهمی..!

چاڤەرێبوونا مە چەند رۆژان ڤەکێشا، ئەم دبێ کار بووین ل وی جهی، تنێ مە گوهدارییا دەنگوباسان و روودانان دکر. دناڤ وێ رەوشا خراب و کارەساتبار دا زۆر جاران سوحبەت و یارییێن خۆ دژیانا پێشمەرگەی دا دهاتنەکرن، پرانییا پێشمەرگەی

دناڤ بارەگەهێن خۆدا هندەك جۆرین یاری و سوحبەتێن تایبەت و خۆشیێ هەبوون، ئەم نێزیکی دەهـ رۆژان ل بارەگەهێ ئێزگێ گەلێ کوردستان چاڤەرێ بووین، گەلەك کێڤژاڵە ل دولاکوکێ هەبوون، هندەك ژوان دمەزن بوون، پێدڤی بوو مرۆڤی بهشیاری گرتبان ژبەرکو لەڤێن وان د دژوار بوون.

ئەم هەمی د ژوورەکێ ڤە دنڤستین، ژوورا بەخشێ ئێزگەی (ستودیۆ) ب دووراتییا (30) مەتران یا ژ مە دوور بوو، هەڤالەك ل ئێزگەی بوو ناڤێ وی فەهمی حەیران بوو، خەلکێ زاخۆ بوو، ماوەکێ درێژ ل وەلاتێ هنگاریا ژیابوو، هەلگرێ باوەرناما ماستەرێ بوو، نزانم ئەو ژی بۆ چ کارەکی هاتبوو دولاکوکێ، مە زۆر سوحبەت دگەل هەڤدوو دکرن و بستەیی دناڤبەرا مە و ویدا هەبوو، ل ئێڤاریەکێ هەڤال یوسف بێسری کێڤژاڵەکێ مەزن لبەر رەخێ ئاڤێ گرت و ڤەشارت، بشەڤ و پشتی شەڤبێرییا مە ب دووماهی هاتی و بوویە دەمێ نڤستنێ و هەر ئێك چوویە جهێ خۆ، کاك فەهمی بەری بنڤیت چوو ژ دەرڤە، بەری ڤەگەڕیت یوسف بێسری ئەو کێڤژاڵە دانا سەر جهێ وی لژێر بەتەنیێ، فەهمی زڤری و ئێکسەر چوو دبن بەتەنیێ ڤە، بەلێ هەر دەملدەست خۆ ب بەتەنی ڤە هەلاڤێت و کرە هەوار و گۆت: کێڤژاڵەیە.. تیق تیق یوسف بێسری بەردا کەنیێ..

فەهمی گۆتێ: بخودێ تە کێڤژاڵە یێ ئینای.

یوسفی گۆت: من ئاگەهـ ژێ نینە

ئەم هەموو رابووین و ب کێڤژاڵەی وەرهاتین هەتا مە راکری و هاڤێتیە ژدەرڤە.

ترمزێ ئەسەسەردی پەلخی..!

بەخشێ ئێزگەی ل دانێ پشتی نیڤرۆ دەست پێدکر، رۆژەکێ ل پێشی بەخش دەست پێبکەت کادر و کارمەندێن ئێزگەی بەرهەڤی دکرن، غەنی کورەمارکی یێ شارەزا بوو د لێنانا خوارنێدا و ئەو دەمێ ئەم ل ئێزگەی پرانییا جاران وی خوارن دروست دکر و مە دخوار، فەرید ئەسەسەردی کو ل ئێزگەی کاردکر ترمزەکێ چایێ هەبوو، دەمێ دچوو کاری ترمز پڕی چا دکر و دگەل خۆ دبر، رۆژەکێ پشتی فراڤین و چاڤەخوارنێ فەرید ئەسەسەردی ترمزێ چایێ تژی کر و بێهنەکێ ل دەف مە راوەستیا و

هندەك سوحبەت دكرن، دەمەكی مە دیت بنێ ترمزی ڤەبوو، چا ب شیشەڤە ب عەردی كەتن و ترمز پەلخی تنێ دەستك ما د دەستێ ئەسەسەردی دا و ژ كەربادا ئەوژی ل عەردی دا و سەرئەڤرازبوو ئێزگەی.

وی دەمێ ئەم ل دوڵەكوكێ بـەردەوام رژێمێ بەرهەڤی دكرن بۆ ئەنفالكرنا سەرانسەری سنۆرێ پارێزگەها هەولێرێ، هێژ ئەم نە زڤڕین ئۆپۆاسیۆن دەست پێكرن، ل گەلەك جهـ و دەڤەرا پێشمەرگەی بەرهنگاریەكا توند دكر، شەڕێن دژوار روودان، هێزێن پێشمەرگەی ل پرانییا بەرەییێن بەرهنگاریێ دربێن مەزن داوەشاندنە هێزێن لەشكەری و چەتەیان و زۆر جاران پاشدا دبرن، رۆژانە ئێزگەی دەنگوباسێن شەڕی بەڵاڤدكرن، شەڕ و بەرهنگارییا پێشمەرگەی نێزیكی (20) رۆژان بەردەوام بوو، لەشكەرێ رژێمێ بێزار ببوو ئێدی شیانێن پێشرەویێ نەمابوون و دا شكەستنێن خۆ بەرزە بكەت پەنا برە بەر بكارئینانا چەكێ كیمیاوی، ژنەچاری هێزێن پێشمەرگەی سەنگەر و پێگەهێن خۆ چولكرن بتایبەتی ل دەڤەرێن نێزیكی جاددە و باژێر و باژێرك و كۆمەڵگەهان.

پشتی (10) رۆژێن چاڤەرێبوونێ جاب گەهشتە مە خۆ بەرهەڤ بكەین بۆ دیدارا نەوشێروان مستەفا و دەم و جهێن دیداریێ ژی هاتنە دیاركرن، ل سپێدەهییا رۆژا ژڤانی و پشتی مە تێشتەكا بەروەخت خواری، مە ژ بارەگەهێ ئێزگەی ل دوڵاكوكێ دا رێ و بەرەڤ گوندێ گیزێ چووین، گەهشتینە جهێ مەبەستێ كو نهالەك بوو.. خێڤەتەك هاتبوو ڤەدان.. چەند كەسەك ل بەر دەرێ خیڤەتێ دراوەستیای بوون و گۆتە مە چاڤەرێ بن نوكە دێ كاك نەوشێروان گەهیت.

كێمتر ژ نیڤ دەمژمێرا چاڤەرێبوونێ دەربازبوو، گرووپەكێ پێشمەرگەی كو نەوشێروان ژی دگەلدابوو ژ دوورڤە ل سەرێ نهالێ دیاربوو و بەرەڤ مە هات، ئێكەم جار بوو ئەز نەوشێروان مستەفا دبینم، قەمیسەكێ سادە بسەر شەلوالیدا بەردابوو، گوپالەكێ د دەستیدا، دیاربوو یێ دناڤ رەوشەكا ئالۆز و نەخۆش دا، من باوەر نەدكر دووەم كەس پشتی مام جەلال ب وی سەروبەری بیت، ئەگەر مرۆڤی نە نیاسیبا باوەر نەدكر ئەڤە نەوشێروان مستەفایە ژبەركو نەریتێ وی ئەو بوو هەتا وەغەرا دووماهیێ ژی كری گەلەك پویتە ب جلوبەرگ و راپێچا خۆ نەددا.

پشتی گەهشتییە دەف مە و سلاڤ و هەڤنیاسینێ، ئەم پێکڤە لژێر چادرێ روونشتین، هەر ئێك ژ مام روستەم و ئازادێ سەگرمە دگەلدابوون، مام روستەم و ئازادێ سەگرمە دوو فەرماندێن چالاك و ناڤدارێن ئێکەتی نیشتمانی کوردستان بوون ل دەڤەرێن گەرمیان و دەوروبەرێن کەرکوك.

بەری ئەم دەست ب ئاخفتن و دانوستاندنێن خۆ بکەین دەربارێ وان کێشە و ناکۆکیێن ل بادینان دناڤبەرا شەهید ئازاد و هەڤالێن سلێمانیێ و کەرکوك ژلایەکیڤە و کادر و پێشمەرگێ بادینان ژلایەکێ دیڤە روودایین، کاك نەوشێروان گۆت:ب راستی من پێخۆش نەبوو هوون د بارودۆخەکێ هوسا خراب دا ژ بادینان هاتین، ژبەرکو ئەنفال یا دەستپێکری و پرانییا جهـ و دەڤەرێن لژێر کۆنترۆلا هێزێن ئێکەتی نیشتمانی هاتینە چولکرن. نەوشێروان پێڤەچوو بەحسێ رەوشا دەڤەرێ و روودان و پێشهاتێن چاڤەرێکری بەحسکرن و گۆت: تەماشە بکەن ل پێشی (10) سالان و ل دەستپێکا بەرپابوونا شۆڕەشا نووی بارەگەهێن ئێکەتی نیشتمانی ل ڤی جهی بوون، نوکە پشتی (10) سالێن تێکۆشان و قوربانیدانێ دیسان ئەم ڤەگەڕیاینە جهێ خۆ..! بەلێ پێدڤییە دەستا نە داهێلین و بەردەوام بین.

مە دەست ب ڤەگێڕانا وان وی بابەتی کر یێ ئـەم نەچارکرین بگەهینینە سەرکردایەتیێ، ل ڤێرێ دخوازم بۆچوونێن خۆ دەربارێ کێشە و ناکۆکیێن ل بادینان چێبووین بەحس بکەم.

شەهید ئازاد سەرکردەکێ وێرەك و هشیار و خودان ئەزموونەکا درێژ و دەولەمەند بوو دبوارێن پێشمەرگایەتی و رێکخستنێدا، دهەمان دەمدا کەسەکێ هەست نازك بوو، ئاستەکێ باش یێ رۆشنبیری هەبوو، کەساتیەکێ خۆراگر و خۆشەویست بوو دناڤ خەلکی و پێشمەرگەیدا. وی دەمێ ئازاد هەورامی وەکو سەرکردە و بەرپرسێ مەڵبەندی هاتییە بادینان، هێژ خەلکێ دەڤەرێ لژێر دەستهەلات و باندوورا عەشیرەتگەریێ بوو، شۆڕشێن ل پێشتر ل دەڤەرێ ژی دهاتنەکرن هەر پشتبەستی ب هزر و هێزا عەشیرەتگەریێ دکر و تێگەهـ و عەقلیەتا عەشیرەتگەری زێدەتر خورت دکر، لەوڕا پێدڤی بوو ل دەستپێکێ سەرکردایەتییا ئێکەتی نیشتمانی خواندنەکا جیاواز

و تایبەت بۆ سایکلۆژیەتا خەلکێ دەڤەرێ کربا و سەرکردەکێ بسپۆر د سەرەدەریا وی شێوازێ عەقلیەتێ دا رەوانەی بادینان کربایە دا بزانیت دێ چەوا هێزەکا نووی یا سیاسی و چەکداری ل بادینان دروست کەت.

پرانیا وان کادر و پێشمەرگێ دگەل ئازاد هەورامی هاتینە بادینان دەرچوویێن زانکۆ و پەیمانگەهان بوون، دناڤ باژێرێن مەزن دا ژیابوون، ژ روویێ هزری و عەقلیەتێ ڤە دجودا بوون ژ خەلکێ بادینان نەخاسم خەلکێ گوندا، لەورا نەشیان خۆ دگەل مە و خەلکی ژی بگونجینن و ناکوکی و هەڤڕکی دناڤبەرا مە بخۆ دا پەیدا بوون.

خاڵەکا دی ژی ئەوە، کادر و پێشمەرگێ هاوردە فێری ژیان و سەرەداریا خەلکێ گەرمیان و سلێمانی و کەرکوك ببوون، هەڵبەت ژ روویێ کەسایەتی و شێوازێ ژیان و سەرەدەریێ دگەل خەلکێ بادینان دجیاواز بوون، ژبەرکو هەر جڤاك و کۆمەڵگەهەکێ مرۆڤان ب حوکمێ دووربونێ و جیاوازییا جۆگرافی تایبەتمەندیێن خۆییێن هەین، ئەڤە ژی ئێك ژ بەربەستان بوو د پێکڤەکارکرنا مە و کاك ئازاد هەورامی و هەڤاڵێن دگەلدا.

بۆ نموونە زۆر جاران شەهید ئازاد هەورامی دناڤ پێشمەرگەیدا دگۆت: کادرێن بادینان کەسێن نەزان و فاشل و بێ کەڵکن..! ئەوان گۆتن و رەفتاران دەرزا ناکۆکی و هەڤڕکیێ زێدەتر کوور دکر، راستە هەموو کادر و پێشمەرگێ بادینان ل ئاستەکێ زۆرێ پێشکەفتی نە بوون ژ روویێ هزری و سیاسی ڤە، بەلێ ژلایێ وێرەکی و دلسوزیێ ڤە کادرێن زیرەك و خودان شیان بون ،کورێن دەڤەرێ بون دزانین دێ چەوا سەرەدەریێ لگەل خەلکی کەن ، ژبەرکو تنێ ئێکەتیبوونا وان ل دەڤەرا بادینان د وی سەردەمیدا وێرەکیەکا مەزن بوو، نە یا ب ساناهی بوو کەسەك ل بادینان ئێکەتی بیت. سەرەڕای وێ چەندێ ژی ئەز و چەندین کادرێن مە ژ روویێ هزری و سیاسی ژی ڤە ژ ئاستێ گەلەك ژ وان کادرا باشتر بووین یێن دگەل کاك ئازاد هەورامی هاتین، ژبەرکو هەر ئەم بووین مە هێل و تۆڕێن رێکخستنێ ل گوند و باژێران دروست کرین، و هەر ئەم بووین مە هێزەکا پێشمەرگەی پێکئینای و بارەگەهێن مەڵبەند و کۆمیتەیان ئاڤاکرین و...هتد

ل دەستپێکا دانوستاندن و گەنگەشێ ئازاد هەورامی **گۆت:** بلا هەڤاڵێن بادینان باخڤن.

عەبدوللا هروری گۆت: نەخێر کاك ئازاد بەرپرسێ مەڵبەندی یە و پێدڤییە ل دەستپێکێ ئەو باخڤیت.

کاك ئازادی گۆت: ئەز دێ زۆر ب کورتی ئاخڤم و دناڤەڕۆکا گۆتنێن خۆدا وەسا دا خۆیاکرن کو کادرێن بادینان دڵاوزن و نەشێن کار و ئەرکێن خۆ یێن حزبی و پێشمەرگایەتی وەکو پێدڤی جێبەجێ بکەن و گۆت دهیچ کار و بوارەکیدا دسەرکەفتی نینن.

ل پەی وی عەبدوللا هروری ئاخفت و هاتنا کاك ئازاد و هێزا دگەلدا بۆ بادینان و چاوانی و ئەگەرێن دروستبوونا کێشە و ناکۆکی و هەبوونا گۆمانا ئەندامبوونا هندەك کادران دگەل ئاڵای شۆڕش و سەرەدەری و رەفتارێن وان دگەل کادر و پێشمەرگێ بادینان ب درێژی بەحسکرن.

د گۆتنێن خۆدا عەبدوللا هروری ناڤێ کەسەکی ئینا کو جارەکێ ئازاد هەورامی گۆتبوویێ دێ ژکەرکوك هێتە مەڵبەندی و وەکو هەڤالەکێ خۆ دابوو نیاسین، ل دووف زانیارییێن گەهشتینە مە ئەو کەسە کادرەکێ چالاکێ ئاڵای شۆڕش بوو، دەمێ نەوشێروان مستەفا گوهـ ل ناڤێ وی کەسی بووی، ئازاد هەورامی ئاخفتنا عەبدوللا هروری بڕی و گۆت: بەلێ ئەو کەسە هەڤالەکێ من بوو. نەوشێروان مستەفا ب ئاڤریەکا تۆڕەبوونێ تەماشەی ئازادی کر و گۆت: بەلێ راست دبێژیت هەڤالێ وی یێ خویندکاریێ بوو..! مەزانی گۆمانەك بۆ کاك نەوشێروان مستەفا ژی ل سەر ئازاد هەورامی دروست بوو.

ب وی شێوەی کادر و نوونەرێن هەر کۆمیتەکێ ئەگەر و ئەنجامێن کێشە و هەڤڕکی و ناکۆکییێن سنۆرێ کۆمیتا خۆ ڤەگێڕان، ل دووماهیێ و پشتی رەوش هاتییە بەحسکرن وێنەکێ زەلاڵ یێ رەوشا ئێکەتی نیشتمانی ل دەڤەرا بادینان بۆ نەوشێروان مستەفا بەرچاڤبوو و هاتە دووپاتکرن کو دگەل هەبوونا وان گرفت و ئاستەنگان پێکڤەکارکرنا مە و هەڤالێن دەڤەرا سۆرا یا بزەحمەتە، هەرچەند نەوشێروان نەدڤیا وێ کێلیکی بڕیارەکێ بدەت، بەلێ تۆڕەبوونەك ب سیما و سەروچاڤێن ویڤە دیاربوو.

نەوشێروان مستەفا گۆت: هوون هەرن، پشتی چەند رۆژەکێن دی دێ هێمە بازێرێ سەقز و دێ هەڤدوو ل وێرێ بینین.

کۆمبوون ب دووماهی هات و دیسان ئەم ڤەگەڕیاینە بارەگەهێ ئێزگێ گەلێ کوردستان و وێ شەڤێ ژی بووینە مێهڤانێن زێرەڤان باجلوری و خالد دۆسکی و فەرید ئەسەسەرد و هەڤالێن وان.

سپێدەهیا رۆژا پاشتر و پشتی تێشت خوارنەکا زوی، مە خواترا خۆ ژ وان هەڤالا خواست و بەرەڤ سنۆرێ ئیرانێ کەفتینە ڕێ. ئەم ل هەمان جهـ دەربازبووین یێ مە کۆمبوون دگەل نەوشێروان مستەفا کری، ئەو نهالە هەتا رادەکی یا رووت بوو ژ داروبارێ مەزن، ژبەرکو وەرزێ زڤستانێ ل وێرێ گەلەکێ سەخت و درێژە، بەفر و سەرما ناهێلن داروبار و رووەك شین بن، تنێ پێشمەرگە نەبیت ئەگەر هیچ زیندەوەرەك ل وێ دەڤەرێ ناژیت.

ئەم هەڵباسکی چیای بووین، هەر چەند هاڤین بوو و رێیا مە ئەڤرازی بوو، بەلێ دەڤەر گەلەکا هین بوو، مرۆڤی هەست ب گەرمێ نەدکر، ل سەرێ چیای ژ زاڵگەها پاسداران دەرباز بووین و گەهشتینە گوندێ ئاڵوتان و پاشی جارەکا دی بەرەڤ قاسمەرەش چووین، هەڵبەت پشتی دەستپێکرنا هەوێن ئەنفالا بارەگەهێ مەکتەبا سیاسییا ئێکەتی نیشتمانی بۆ قاسمەڕەش هاتبوو ڤەگوهاستن.

رێ وبارێن درێژ روودانێن دل ئێش و سەرهاتیێن باڵکێش دگەل خۆ دئینن

ئەو رێیا دناڤبەرا قاسمە رەش و ئاڵوەتان دا، رێیەکا ئاخێ بوو، ل وەرزێ هاڤینێ ژئەگەرێ هاتنووچۆنا ترومبێلا وە دبوو تۆز و عەجاج، پاسدارێن ئیرانێ چەندین زاڵگەهـ ل سەر وێ رێ دانابوون و هەر زاڵگەهەکا دگەهشتینێ دا مە ڕاگریت، دگەل راگرتنێ زاڵگەهـ ب سەربازێن وێڤە دتۆزێ وەردبوون، بەلێ سەرباز یان پاسدارێن زاڵگەها زۆر ب ئارامی داخوازا دەستوورییێن رێپێدانێ ژ مەدکر و هیچ تۆڕەبوونەك یان بێ مۆرالیەك پێڤە دیار نەدکر، من هزرا خۆ دکر و د دلێ خۆدا **دگۆت:** ئەگەر ئەڤە سەربازێن عیراقێ بان و مە ئەو تۆزە بسەردا ئینای دا چاوا سەرەدەریێ دگەل مە کەن..! شێوازێ سەرەدەریا وان پاسداران د وێ رەوشێدا بۆ من دووپاتکر کو خەلکێ ئیرانێ یێ هێمن و بێهنفرەهە.

ژ قاسمەڕەش بۆ سەقز..

ئەم ماوەیەکی ل قاسمەڕەش ماین، پاشی رێیا باژێرێ سەقز گرتە بەر، رێ هەتا رادەکی یا دوور بوو، ئەم د باژێرکێ سەردەشت را دەربازبووین و گەهشتینە سەردەشتێ، ل سەردەشتێ مە شەهید ئازاد هەورامی دیت کو ئەو ژی بەرەڤ سەقز دچوو، گۆتی ئەگەر هوون پێدڤی هەر تشتەکی بن دێ خزمەتا هەوە کەم و پاش چوو، ئەم ژی چووینە ترمینالێ سەردەشت و سواری ترومبێلەکێ بووین و قەستا سەقز کر.

بارەگەهێ مەکتەبا راگەهاندنا ئێکەتی نیشتمانی بشێوەیەکێ بەروەخت ل باژێرێ سەقز هاتبوو دانان، چەند رۆژەکا ماینە ل سەقز هەتا کاك نەوشێروان بگەهیت، ئەو رۆژە بێهنڤەدانەکا باش بوون، دەمەکێ درێژ بوو ئەم ل باژێران نە گەرياين، من بیریا کولانێن دهۆك و رۆژێن خویندکاریێ دکر، بەلێ دەم و رۆژێن خۆش زووی دەرباز دبن، ئەم هاتینە ئاگەهدارکرن کو نەوشێروان مستەفا یێ گەهشتیە سەقز و ژڤانەك دامە کو هەڤدوو ل مالا رەحمەتی دکتور کەمال خۆشناو ببینین.

ل ژڤانێ دیارکری ئەم چووینە مالا دکتور کەمال خۆشناو، مە هەڤدودوو دیت بەلێ نەوشێروان مستەفا گەلەك نە ئاخفت..! تنێ گۆت: مە بڕیاردا ئازاد هەورامی ژ مەڵبەندێ بادینان نەقل بکەین و حاکم عومەر دێ بەروەخت ل جهێ وی مەڵبەندی برێڤە بەت، وی دەمی ژی حاکم عومەر جێگرێ ئازاد هەورامی بوو .

ڤەگەڕیان بۆ بادینان ..

ئەم ژ سەقز هاتینە باژێرکێ شنو و مە کارێ ڤەگەڕیانێ بۆ بادینان کر، ئەم بلەز بووین ژبەرکو رەوش یا خراب بوو و دەنگوباس دنەخۆش بوون، تەنگێن شەڕێ هەشت سالێ عیراقێ و ئیرانێ دهاتنە سستکرن و ل سەر ئاستێن نێڤدەولەتی کار بۆ راگرتنا وی شەڕی دهاتەکرن، رژێما عیراقێ ژی ئەو چەندە ب دەلیڤەزانی هەڵمەتێن ئەنفالا ل سەرانسەری باشوورێ کوردستانێ بەرپا بکەت و دەڤەرا بادینان ژی دنەخشێ پلانا رژێمێ دابوو.

ئەم ژ باژێرکێ شنو دەرچووین و بەرەڤ سێگۆشەیا سنۆرییا عیراق و ئیران

و توركیا كو دۆڵا خواكوركی یە كەفتینە ڕێ، گەلەك گیرو نەبووین ئەم زووی و بلەز ژ خواكوركی دەرباز بووین و گەهشتینە گەلیێ رەش، هەڵبەت ل وێ دەڤەرێ هاڤین چاڤێن خۆ گەرم ناكەت، ژبەركو زوزانە و بەردەوام خوزایێ وێ یێ كەسكە، لەورا هاتنا مە ژی دناڤ وی سرۆشتیدا یا خوش و بسەبر بوو، مە زۆر هەست ب ماندیبوونێ نەدكر. یا گرنگ ل دەف مە زووی بگەهینە بادینان بەری رژێم دەست ب هەوێن ئەنفالان بكەت.

دیسان گەهشتینە سەر ئاڤا كەتینەی كو دەربازبوون ژ ئاڤێ و وێ دەڤەرێ كێشەكا مەزن بوو، هندەك رێڤینگ ل سەر ئاڤێ بوون، مە پسیار ژێ كر كا رێ یا چەوایە..؟ گۆتن: دوهی جەندورمێن توركا رێ ڤەكربوو و هندی خەلك كۆم بووی دەربازبوون، نوكە تنێ رێیەكا هەی ئەوژی گەلەكا دوورە و یا نەخۆش و ب ئاستەنگە.

مە پسیار كر: دێ كەنگی جارەكا دی جەندورمە رێكێ ڤەكەن..؟

ـ كەس نزانیت..! ئەو بكەیفا خۆنە و رەنگە پشتی حەفتیەكا دی رێ بهێتە ڤەكرن.

نەچار بووین وێ شەڤێ ماینە ل بەر كنارێ ئاڤا كەتینەی و مە جهەك بۆ خۆ لژێر هندەك دارا پەیداكر، گاڤ بۆ گاڤێ خەلك و پێشمەرگە كۆم دبوون و پرانیا وان بەرەڤ بادینان دهاتن.

هندك كەسا دگۆت: ئەم دشێین ب شەڤ د چیایی را دەرباز ببین، بەلێ پێدڤییە گەلەك دهشیار بین ژبەركو رەبیێن لەشكەرێ عیراقێ دكەڤنە هنداڤ رێكێ، و رێك بۆ هێستر و دەوارا یا بزەحمەتە پێدڤییە بەری رۆژهەلاتنێ خۆ دەرباز بكەین.

هیچ چارەیەك نەبوو، پێدڤی بوو هەر بهێین و بگەهینە بادینان، ل ئێڤاریا رۆژا پاشتر مە كارێ خۆ كر و دەوارێن خۆ باركرن و دگەل هندەك كەسێن شارەزا ژ ئاڤا كەتینەی دەرباز بووین، پشتی دونیا پیچەكێ تاری بووی ل ڤی ملێ ئاڤێ ئەم ب رێ كەفتین، هژمارا مە و خەلكێ دگەل مەدا ببوو گەلەك، ل دەستپێكێ رێ یا ئاسایی بوو، بەلێ هێدی هێدی دبوو ئەڤرازی هەتا گەهشتینە بنێ چیایەكی ئێدی رێك بوو ئەڤرازیەكێ رك و نەخوش، بتایبەتی بۆ هێسترا یا بزەحمەت بوو، پێدڤی بوو زۆر ب هشیاری و بێدەنگی ئەم برێڤە چووباین و هەتا پێژنا دەواران ژی دا سەربازێن رەبیا ب

مە حەسینن د وی دەمی دا کەڤینە بەر تەقەیا رەبیا و خودێ دزانیت دا چ روی دەت ب راستی شەڤەکا رەش بوو، ئەو هەمی کاروانێ مرۆڤا و دەوارا د وێ رێیا سەخت و ئاسێدا و ب بێدەنگی دەرباز بن نە یا بساناهی بوو، چەندین ئەم بسەر ئەڤرازی دکەفتین رێ نەخوشتر بوو، کەڤرێن مەزن دبوونە ئاستەنگ بۆ چوونا دەوارا و جار ژی ل سەر بەرا دتەحسین و دەنگ ژ نالێن وان دهات و هندەك جارا چریسك ژ نالێن دەوارا دپەشین.

برێڤەچوون گەلەك یا هێدی هێدی بوو، پشتی دوو دەمژمێران هێژ مە نیڤا رێکێ نە بڕی بوو، شارەزایێن دگەل مەدا دگۆت: ئەگەر بڤی دەستوداری بچین هەتا سپێدێ نیڤا رێکێ ژی دەرباز ناکەین و دێ کەڤینە دناڤ رەبیێن لەشکەرێ عیراقێدا و ب سلامەتی قورتال نابین، د وێ دەلیڤێدا شێخ ئیسماعیل بابەشێخ دگەل خۆ دئاخفت و دگۆت: باشە ئیسماعیل ڤێ شەڤێ و دناڤ ڤان چەل و چیادا تو ل چ دگەڕی..؟ تۆ بۆچی نا روونییە کلێسا خۆ..! مە هەمیا پێکڤە بەردا کەنیێ..

رێ خلاس نەبوو.. مەترسی ژی دێ دگەل رۆژێ هەلێت، ئێدی ئەم پێکڤە گەهشتینە وێ باوەریێ دووبارە ڤەگەڕینە جهێ ئەم ژێ هاتین و هەر وەسا چێبوو پشتی وێ هەمی زەحمەت و وەستیان و مەترسیێ جارەکا دی ب وان سەرودلا ڤەگەڕیاینە سەر ئاڤا کەتینەی و چاڤەرێی رەحما جەندورمێن تورکا بکەین هەتا دەلیڤێ بدەن دەرباز ببین.

یا ژهەمیێ کمباختر ئەگەر جەندورمە ژی دەلیڤێ بدەن، پێدڤی بوو نەزانن ئەم هێزەکا پێشمەرگێ ئێکەتیێ نە، ژبەرکو وی سەردەمی ژی پەیوەندیێن ئێکەتی نیشتمانی و پارتییا کارکەرێن کوردستانێ دباش بوون و هەڤکاری دناڤبەرا وان دا هەبوو، لەوڕا تورکا ب ئێك چاڤ تەماشەی مە و پەکەکێ دکر.

چەند رۆژەك پێڤەچوون، دەنگوباس دگەرم بوون کو جڤاکێ نێڤدەولەتی یێ گڤاشتنان ل کۆمارا ئیسلامی دکەت بۆ قەبوولکرنا بڕیارا ژمارە (598) یا تایبەت ب راگرتنا شەڕێ عیراقێ و ئیرانێ، ژبەرکو هەر ژ ڕۆژا دەرچوونا بڕیارێ رژێما سەدامی رازی ببوو بەلێ مەلایێن ئیرانێ قەبوول نەدکر و درویشمێ خۆ کربوو ئەو

هەتا قودسێ رزگار نەكەن شەڕ بدووماهی ناهێت، دئەنجامدا و لژێر فشارێن وەلاتێن زلهێزێن جیهانێ خومەینی كو رێبەرێ شۆڕشا ئیسلامی بوو بڕیاردا وێ فنجانا ژەهرێ ڤەخوت.

رێكەفتی 22 تیرمەها سالا 1988 بوو، هێژ ئەم لبن سیبەرا دارێن ئاڤا كەتینەی د روونشتی بووین، ل دەمێ خواندنا دەنگوباسا هەڤالەكی رادیۆ هەلكر،ئێكەم هەوالێ خواندی گۆت: ئیران ب بڕیارا (598) یا جڤاتا تەناهیێ رازی بوو. دگەل خواندنا هەوالی مە زانی بدووماهی هاتنا شەڕی دێ هەر تشتەك بدووماهی هێت. محەمەد رەشید دهۆكی (بەختیار) رابوو سەر پێن خۆ و دەست دا كلاشینكۆڤا خۆ و سەلیەك بەردا ئەسمانی..! **مە گۆتێ** تە خێرە بەختیار..؟ تو دزانی دێ رەوشا مە گەلەك خرابتر بیت..

گۆت: ئەز باش دزانم دێ ژیانا مە بەرەڤ ئاقارەكێ كمباختر چیت لەورا من ژ سوتنیێن خۆ ئەو رەمی كر..!

چاڤەرێبوون ل سەر ئاڤا كەتینەی و بڕیارا راگرتنا شەڕی ئەم گەلەك بێزار و بێ مورال كربووین، ب رۆژ مە خۆ بگەریانێ دناڤ گەلی و داروبار و سرۆشتیدا مژوول دكر و ب تەماشەكرن و ژیان دگەل دیمەنێن ئاڤ و سیلاڤ و روونشتنێن ژێر سیبەرا چناران سەبرێ خۆ دئینا.

رۆژەكێ جاب گەهشتە مە كو دێ كەسەك هێت و جەندورمە دێ رێ بۆ وی ڤەكەن و ئەم ژی دێ دگەلدا دەرباز بین، پیچەكێ بێهنا مە هات و مە هەناسەكا نووی بۆ ڤەگەڕیانێ هەلكێشا.

دهاتە گۆتن ئەو كەسێ بڕیارە بهێت سەعید نادر بارزانی یە و جەندورمە دێ رێكێ بۆ وی ڤەكەن دا دەرباز ببیت.

ل سپێدەهیا رۆژا پاشتر مە كارێ خۆ كر و قەستا وی جهی كر یێ بۆ دەربازبوونێ هاتییە دیاركرن، هژمارەكا زۆر یا پێشمەرگە و رێڤینگا ل وێرێ كۆم بوون و چاڤەرێی كەرەما جەندورما دكر دا رێكێ ڤەكەن. ل دەمەكی تەماشە دكەم چەند كەسەك ژووردا هاتن و مرۆڤەكێ دانعەمرێ راپێچای ل پیشییا وان دهات، كۆمەكا زێرەڤانان دگەلدا بوون، گەهشتە دەف مە و سلاڤ كر.. هندەك خەلكێ حازر دگۆت ئەڤە

دکتور سەعید ئەحمەد نادر بارزانی یە.

ئەم هەموو لبەر لێڤا ئاڤێ خڕڤەبووین، ل ملێ دیێ ئاڤێ هێزەکا کولاڤ شینێن تورك راوستیا بوو، ب ئیشارەتا دگۆتە مە وەرن، ئەم ژ ئاڤێ دەرباز بووین، ب تورکی دگۆتە مە: کەس ژ ڕێکێ ڤارێ نەبیت. ئەم ژی ب ڕێز کەتینە ڕێ و ئەو سەربازە ل پێشییا مە و د دویف مەرا و ل ڕەخێن ڕێکێ دهاتن.

هەڤالێ مە مەجید خورکی (د. سەعید) گۆت: من رادیۆیا خۆ یا هێلایە ل سەر بەرەکی ل ملێ دیێ ئاڤێ، پێدڤیە بچم بینم ژبەرکو رادیۆیەکا باشە و من بۆ دلێ یا کڕی..!

رادیۆ ئامیرەکێ گرنگێ ژیانا پێشمەرگەی بوو، بتایبەتی وان کەسێن گوهداریا دەنگوباسان دکر، رادیۆ وەکو هەڤالەکی بوو دگەل مەدا، پرانییا پێشمەرگەی دەمێ قەبیلە بۆ ساجورا چێدکرن کیفەك بۆ رادیۆیێ ژی دروست دکر.

هەڤالەکێ مە زمانێ تورکی دزانی، گۆتە کۆماندۆیەکێ تورکی هەڤالێ مە رادیۆیا خۆ یا هێلایە ل ملێ دیێ ئاڤێ و ئەگەر دەرفەتێ بدەنێ بچیت رادیۆیێ بینیت.. تشتەکێ سەیر بوو وێ کێلیکێ دلۆڤانیێ سینگێ وان گرت و رازی بوون **و گۆت** بلا بچیت بەلێ گیرو نەبیت.. مەجید خورکی دگەل بای چوو و بەری بای زڤری و رادیۆ ئینا.

ب هەر حال ئەم ژ ئاڤا کەتینەی قورتال بووین و ل دانێ نیڤرۆ گەهشتینە گوندێ زێتێ، ئەو کۆماندۆیێن لەشکەرێ تورکی هەتا سەر سنۆری دگەل مەدا هاتن و ل نێزیکی گوندی ڤەگەڕیان، من هزر د وێ چەندێ دا دکر ئەرێ سەربازێن تورك بەرانبەر چ ڤی جۆری هاریکاری و ڕێخۆشکرنێ بۆ خەلکی دکەن..؟ باوەرناکەم لەشکەرێ تورکی بێی بەرانبەر کارەکێ مرۆڤاتی بکەت..! ئاخر ل دەمێ چوونا مە بۆ بارەگەهێ سەرکردایەتیێ ئەم دگوندی ڕا دەرباز ببووین و دەنگۆیێ رادەستکرنا گەریلایەکێ پارتییا کارکەران بۆ لەشکەرێ تورکی دهاتە بهیستن..! دیارە گەلەك کار و کریارێن ژ وی شێوەی ب نهێنی دناڤبەرا خەلکێ گوندی و لەشکەرێ تورکی دا دهێنەکرن.

ئەم ل زێتێ نە راوەستیاین بەلکو ئێکسەر سەرئەڤراز بووین، دەرچوون ژ گوندێ زێتێ ئەڤرازیەکێ ڕك بوو، ل پشتا گوندی دبوو دوو ڕێك، هاتنووچۆنەکا زۆر

یا خەلکی ل سەر وێ رێکێ هەبوو، هند بەرەڤ ئیرانێ دچوون و هند ژی وەکو مە ڤەدگەڕیان.

ئەم گەهشتینە سەرێ گرەکێ بلند ل هنداڤ رێیا پێندرو، رێزەکا کاروانیان دهات و کەسەك دگەل دابوو من دزانی نە یێ غەریبە و من یێ دیتی بەلێ کییە و ل کیڤە و کەنگی من دیتییە بیرا من نەدهات.. نێزیك مە بوون وی کەسی بناڤێ من گازی کر، تازە هاتە بیرا من کو هەڤالەکێ خواندنگەها برایەتی بوو، بەلێ سیمایێ وی یێ دگەل خوزایێ چیا تێکەل بووی و هاتییە گوهرین، ماوێ چەندین سالا بوو مە هەڤدوو نە دیتبوو، بێهنەکێ پێکڤە راوەستیایین و پسیارا رەوش و ژیان و ژیارا هەڤدوو کر و پاشی ئەو بەرەڤ رۆژهەلات چوو و ئەز ژی بەرەڤ رۆژئاڤا هاتم، وێ کێلیکێ چەندین بیرەوەرییێن خۆش و نەخۆشێن سەردەمێ خویندکارییێ ل برایەتی د بیردانکا من دا غولغولاندن و ب رێڤە دگەل وان هزر و بیرەوەریان مژوول بووم.

ل دانێ مەغرەب گەهشتینە گوندێ پێندرو، هەڤالان داخوازکر وێ شەڤێ ل گوندی بمینین و سپێدێ زووی بدەینە رێ، مە هەوڵ دا ل هندەك مالا ببینە مێهڤان، بەلێ گوندێن دکەفتنە سەر رێیا هاتنووچۆنا ئیرانێ ب مێهڤانان ڤە بێزار ببوون و حەز نەدکر مێهڤاندارییا کاروانی و رێڤینگان بکەن، ب راستی ژی خەلکێ وان گوندا ژی یێ هەژار بوو، نەدشیا رۆژانە مێهڤانان بحەوینن و کەسێ ئەم ژی نە حەواندین و نەچاربووین وێ شەڤێ دناڤ زەڤیەکێدا ل رەخێ گوندی رازێین هەتا بوویە سپێدە.

وێ رۆژێ ئەم بێی راوەستیان هاتین هەتا گەهشتینە سەر رووبێ شین (ئاڤا شین)، ئەم ب داڤەڕستێ و دەوار ژی ل بۆڕی دەرباز بووین و ب هاتنەکا بلەز مە خۆ دگەل تارییا مەغرەب گەهاندە گوندێ چەم جی و قووناغا خۆ ل بەر لێڤا رووباری دانا ب وێ ئنیەتێ پیچەکێ بێهنا خۆ بدەین و چاڤێن خۆ ب خەوەکا سڤك گەرم بکەین، بەلێ هێژ ئەم نە روونشتین پێشی وەسا ب مەوەرهاتن دابێژی ئێکێ خیزی ل مە درەشینیت، هەر وەکو وێ مەغرەبێ چەند پێشیێن دەڤەرێ ل وی جهی کۆم ببوون و بڕیار دای هیچ کەسەکێ بیانی ل وی جهی خەوێ بچاڤێن خۆ نەبینیت، مە ئاگر هەلکر یا بێ مفا بوو.. وێ گەرما هاڤینێ چووینە دبن بەتەنیا ڤە خرابتر بوو.. ئەو گۆتنا مەزنا

هاتە بیرا من دەمێ دبێژیت: دێ وەرنێ ب خشت.. دێ وەرنێ ب خشت.. ڤی نیڤ مێری مێرەك ژ مە کوشت..! وێ شەڤێ ژی پێشیا چ حال بۆ مە نەهێلا و هەتا سپێدێ خەو ب چاڤێن مە نەکەفت.

سپێدێ زوی هەر ب وێ وەستیانێ ڤە و دکەسیرە دیسان مە کاروانێ خۆ دا ڕێ و قۆناغ بۆ قۆناغێ هاتین هەتا گەهشتینە بارەگەهێ مەڵبەندێ چوار ل گەلیێ زێوە، ژبلی هژمرەکا کێم یا هەڤالێن پێشمەرگە کەسێ دی ل مەڵبەندی نەبوو، حاکم عومەر کو هاتبوو راسپاردن بۆ سەرپەرشتییا مەڵبەندی ل جهێ ئازاد هەورامی هێژ نە گەهشتبوو، وێ شەڤێ ژی مە ل بارەگەهێ مەڵبەندی قەتاند و رۆژا پاشتر هەر گروپەکی قەستا سنۆرێ کۆمیتا خۆ کر وپشتی گەهشتینە کۆمیتێ ژی مە بۆ چەند رۆژەکا داخوازا دەستووریێ کر دا بێهنا خۆ ڤەدەین، ژبەرکو ئەم گەلەك دماندی بووین.

ڤێدانا رۆژێن ئەز ژبیرکریم
بێدەرا تەمەنەکی
ڤێدانا رۆژێن ئەز ژبیرکریم
بێدەرا تەمەنەکی
ڤێدانا رۆژێن ئەز ژبیرکریم
بێدەرا تەمەنەکی

دەستپێکا هەوا ئەنفالان ل دەڤەرا بادینان

دگەل بڕیارا جڤاتا تەناهیێ بۆ راگرتنا شەرێ هەشت سالی، رژێما بەعس هەولێن خۆ ییێ، سەربازی ل دژی شۆڕشا کوردی ل گشت دەڤەرێت باشوورێ کوردستانێ خورت و دژوارکرن، ئێکەم قۆناغا هەوێن ئەنفالان ل شواتا سالا 1988 ل دژی بارەگەهێن سەرکردایەتییا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان ل سەرگەلۆ و بەرگەلۆ دسنۆرێ پارێزگەها سلێمانیێ دا دەست پێکربوون، هەشتەم قۆناغ ژی ل دەڤەرا بادینان بوو، سنۆرێ قەزایێن دهۆك و زاخۆ و ئامێدیێ و ئاکرێ و شێخان بخۆڤە دگرتن، وی دەمی رژێمێ ب هێزا سەربازی و پاڵپشتییا فەوجێن چەتەیان و بکارئینانا چەکێ کیمیاوی دەڤەرێن گەرمیان و قەرەداغ و دەشتا کەرکوك و سلێمانیێ و هەولێر و کۆیێ و پشدەر و چەندین دەڤەرێن دی ب حەفت قۆناغێن ئەنفالان کۆنترۆڵ کربوون، ئێدی پرۆسە ل دەڤەرا بادینان دەستپێکر.

گوهێن مە ب رادیۆ و دەنگوباسان ڤە دڤەچنی بوون، رەوانەکرنا هێزێن سەربازی ژلایێ رژێمێ ڤە بۆ دەڤەرێ بابەتێ سەرەکی و مەترسیدارێ رۆژەڤێ بوو، هەر کەسێ ژ سەنتەرێن باژێران یان دەوروبەران هاتبا رەخێ مە هەمان هەواڵ دگەل خۆ دئینان و دگۆت: رژێم یا بەرهەڤیێن خۆ دکەت بۆ ئەنجامدانا ئۆپراسیۆنەکا هەمەلایەن و گشتگیر

ل دەڤەرێ، رووداں بلەز دچوون، جار جار سوپایێ رژێمێ هندەك ئۆپراسیۆنێن بچووك ل ڤێرێ و وێرا هە پێك دئینان، پێشمەرگەی هندەك بەرهنگاری دكر، ل هندەك جهان ژی بەرەڤانی یا لاواز بوو و لەشكەری زووی كۆنترۆڵ دكر و پێگەهێن خۆ لێ بنەجهـ دكرن دا ژلایەكی ڤە رێگرییێ ل ڤەلڤینێن پێشمەرگەی بكەن و ژلایەكێ دیڤە گەرەنتیا پاراستنا هێزێن سەربازی بكەن یێن بۆ ئەنجامدانا ئەنفالان دهاتنە دەڤەرێ.

ئەو دەنگوباسە هەتا رادەكی بۆ مە دئاسایی بوون، بەلێ بەردەوامییا ڤەگوهاستنا هێزێن قەبەیێن سەربازی بۆ دەڤەرێ جهێ مەترسی و دلگرانیێ بوو، پێدڤی بوو حساب و بەرهەڤی بۆ هەر پێشهاتەكێ هاتبانە كرن، مە وەكو كۆمیتا دهۆك مەڵبەندێ چوار دەربارێ رووداں و پێشهاتان ئاگەهدار كر و ب درێژی پلانا رژێمێ ژێرا شرۆڤەكر، دیاربوو رژێمێ لبەربوو بادینان ژی وەكو دەڤەرێن مە بەحسكرین سیاسەتا ئەردێ سووتی ل بادینان ژی پەیرەو بكەت، هێزێن پێشمەرگەی رامالیت و گوند و كۆمەڵگەهێن ئاكنجیبوونێ كاڤل و وێران بكەت و هەموو سیما و رامانێن ژیانێ ژناڤ ببەت. مە باش دزانی بەرهنگارییا وێ هێزا سەربازییا مەزن نە كارەكێ بساناهییە، مەڵبەندی ژی هەموو زانیاری هەبوون بەلێ ئەم هایدار كرین كو دەستهەڵاتا دەڤەرێ زێدەتر بەرپسیارییا پارتی یە و پێدڤییە ئەو بڕیارا بەرهنگارییێ یان ڤەكێشانێ بدەن. رێنماییێن مەڵبەندی ئەوبوون ئەگەر هێزێن پارتی بەرهنگاری كر ئەم هەڤكارییێ بكەین و ببینە بەشەك ژ پلانێن بەرەڤانیێ دگەل پارتی.

وێ رەوشێ زێدەتر ژ دوو حەفتیان ڤەكێشا، ل هەر گوندەكی و دهەر دیوانەكێدا تنێ بەحسێ راكێشانا هێزێن سەربازیێن رژێمێ بۆ دەڤەرێ دهاتە كرن. پشتی شەڕێ لهەمبەر ئیرانێ ب دووماهی هاتی رژێمێ هەموو سەنگا خۆ یا سەربازی ئێخستە سەر كوردستانێ بۆ بنبڕكرنا شۆڕشا كوردی.

ل گورەی زانیارییێن دگەهشتنە مە رژێمێ زێدەتر ژ (100) هزار سەرباز ب پاڵپشتییا هەموو جۆرێن چەكێ گران و كیمیاوی و فرۆكان ڤە رەوانەی دەڤەرا بادینان كرینە، وێ پرۆسێ هەر ژ ئاكرێ هەتا زاخۆ و ئامێدیێ و شێخان و سەرانسەری سنۆرێ پارێزگەها دهۆك بخۆڤە دگرت. جاددەیێن سەرەكیێن دناڤبەرا دهۆك و سەنتەرێن قەزا

و ناحیان دا مشتی هێزێن سەربازی و تانك و تۆپ و هەموو جۆرین ترومبێل و ئامیرێن لەشکەری بوون. گرنگترین رێیا هاتیيە کۆنترولکرن جاددا سەرەکی یا دناڤبەرا زاخۆ هەتا کانی ماسێ بوو، ئەو جاددە ب شادەمارا بادینان دهاتە هژمارتن، ب سوپا و تانك و زرێپۆش و ترومبێلێن سەربازی هاتە کۆنترولکرن، ل دهۆك بەرەڤ ئامێدیێ و دەوروبەرێن سەرسنك و بامەرنێ هەتا شێلادزێ ژی جاددا سەرەکی مشتی هێزێن سەربازی بوو، ژلایێ دیڤە لەشەکەر بەرڤ گوندێ دوکەرێ و سەر خابیری چوو و بەرهەڤیێن ئەنجامدانا هێرشەکا بەربەلاڤ دکرن.

دسنۆرێ کۆمیتا دهۆك دا، هێزێن سەربازی ژ زاویتە و کوورێن گاڤانا بەرەڤ ناحیا مانگێشکێ و هەتا باسکێ ئوزمانا ب تانك و توپێن گرانڤە هاتنە بنەجهکرن، ژ گەلیێ دهۆك بۆ قونتارا چیایێ سپیرێزی و بانیا باکوزێ هەتا گوندێ برجینی هێلەکا دی یا بەرهەڤیێن ئۆپراسیۆنی بوو، بهەمان شێوە و پلان ژ گەلیێ زاویتە بەرەڤ گوندێن قەزا شێخان و ژ رێیا گوندێ بابلو و کوزو بەرەڤ دەڤەرا مزیریا چوون. فرقەکا دی یا سەربازی ژ سیارەتیکا بۆ گوندێن سیار و سپیندارێ و بەرەڤ گوندێن بەرواری ژێریا هەتا گەلیێ سێدەرا کەفتە ڤەلڤینێ، هەڵبەت چەندین بارەگەهێن حزب و لایەنێن سیاسی ل سێدەرا هەبوون، ب وی شێوەی سەرجەم رێ و جادەیێن سەرەکی و ستراتیژی ل دەڤەرا بادینان هاتنە کۆنترولکرن.

پشتی جێبەجێکرنا پلانێ، خەلکێ گوندا هەوڵ دا خۆ قورتال بکەت و ژ جاددا دناڤبەرا زاخۆ ـ کانی ماسێ دا دەرباز ببیت و خۆ نێزیکی سنۆرێن تورکیا بکەت، بەلێ بڕیارا خەلکی یا درەنگ بوو، ژلایەکی ڤە پلانا رژێمێ ب شێوەیەکی هاتبوو دارشتن دەڤەرا بادینان دوورپێچ ببیت و خەلکی ژ هەموو رێ و دەلیڤێن قورتالبوون و دەربازبوونێ بێ ئومێد بکەت، ژلایەکێ دیڤە لایەنێ باڵادەست ل دەڤەرێ بانگەشا وێ چەندێ دکر کو دێ بەرەڤانیەکا مەزن و کێم وێنە کەت بۆ پاراستنا دەڤەرێ و خەلکێ وێ و هەڵوەشاندنا پلانێن رژێمێ.

مە وەکو هێزا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان ئەو باوەری هەبوو بەرهنگارییا هێرشێن لەشکەری ب چەکێ مە یێ سڤك ناهێتەکرن، ژبەرکو ل پێشتر مە زانیاری

هەبوون ئەو جورە هێرشە یێن لژێر ناڤێ ئەنفال دهێنە ئەنجامدان، هەر ژ ئێکەم قۆناغ و هەتا قۆناغا حەفتێ ل دەڤەرێن ژێر دەستهەلاتا ئێکەتیێ هاتینە مەشاندن، سەرەڕای کو ئێکەتیێ بەرهنگاریەکا کێم وێنە و قارەمانانە دکر، بەلێ لەشکەرێ رژێمێ پەنا بۆ بکارئینانا چەکێ کیمیاوی دبر و دئەنجامدا هەموو دەڤەر داگیر کربوون، بەلێ وەکو رێنمایی ژ مەڵبەندێ چوار گەهشتینە مە پێدڤی بوو هەڤکارییا پارتی بکەین ئەگەر هات و بڕیارا شەڕ و بەرهنگاریێ بدەت.

هێژ ئومێدەك د سینگێ خەلکی و پێشمەرگەی دا مابوو..

هێژ ئەنفالکرنا بادینان ب دروستی نە دەستپێکربوو رۆژەکێ ئەم چەند هەڤالەك ژ بەر خابیری بەرەڤ بارەگەهێ کۆمیتێ دچووین، بەری بگەهینە گوندێن ئەردا و ناڤشکێ، ل جهەکی مە بێهنڤەدانەك کر و بەحسێ بەرهەڤیێن رژێمێ دکر بۆ ئەنفالکرنا بادینان، هندەك ژ هەڤالێن مە د وێ باوەرێ دابوون کو تاڤیەکا بارانێن بوهارێ یە و وەکو گەلەك جاران دێ دەرباز بیت و چ تشتەکێ مەزن و کارەساتبار روونادەت، بەلێ من گۆتێ: ئەز باوەر ناکەم ئەڤ جارە وەکو جارێن پێشتر بساناهی دەرباز ببیت، ژبەرکو شەڕێ عیراقێ و ئیرانێ یێ بدووماهی هاتی، دەستێن رژێمێ یێن ڤالا بووین و گشت هێزا خۆ یا سەربازی یا رەوانەی کوردستانێ کری، لەوڕا بێی کۆنترۆلکرنا دەڤەرێ بتمامی هێرشێن خۆ نا راگریت.

دگەل وێ سوحبەت و دانوستاندنا مە، هێستر سوارەك ژ وێڤە هات، یێ بلەز و بێهن هەلمای، هێسترا خۆ ب شفتانا راکربوو چوارگاڤێ، گەهشتە دەف مە و **پسیارکر: ئەرێ لیژنا دهۆك یا پارتی ل کیڤەیە..؟**

ـ باوەر بکە نەمایە ل ڤێرێ..! خێرە بۆچی پسیار دکەی..؟

ـ من کارەکێ فەر یێ هەی، دێ دەنگوباسەکێ بلەز گەهینمێ

ـ باشە ما دەنگوباس د دیارن و ئەم دزانین چیێ روودداەت هەما بێژە..

ـ چەند رۆژەکێن دی رژێم دێ هێرشی ڤێ دەڤەرێ کەت و پێدڤییە لیژنە بزانیت.

کابرا گەلەك یێ بلەز بوو رێیا خۆ گرت و چوو، ئەم ژی رابووین و بلەز

قەستا بارەگەهێ کۆمیتا دهۆك کر دا بەرهەڤیێن خۆ بکەین و زانیاریان وەربگرین کا چ پێشهات هەنە و رەوش دێ بەرەڤ کیڤە چیت، شەڕ دێ هێتەکرن یان دەڤەر دێ هێتە چولکرن..!

پارتی ب راگەهاندن و پروپاکندێ ل دەڤەرێ هەوڵ ددا وورەیێن خەلکی بلند بکەت و بەردەوام وەسا ددا زانین کو ئەو دێ بەرهنگاریێ کەن و بهیچ شێوەیەکی ناهێلن لەشکەرێ رژێمێ گوند و کۆمەڵگەهان داگیر و کونترۆڵ بکەت، هەتا رژێمێ ل گورەی نەخشێ دارژتی سەرانسەری بادینان دۆرپێچکریی و ژهەموو لایەکیڤە دەست ب هێرشێن خۆ کر، وی دەمی خەلکی قەبارێ مەترسیێ زانی و شەپرزەیێ شاپەرێ خۆ بسەر سیمایێ تاك ب تاکێن خەلکێ دەڤەرێدا راکێشا.

مە وەکو کۆمیتا دهۆك بەرهەڤیێن خۆ کرن کو بهەڤکارییا لیژنا ناوچا پارتی بەرەڤانیێ بکەین، بڕیار وەسا بوو هێزێن پێشمەرگەی ل هندەك جهـ و خالێن گرنگ بهێنە بنەجهکرن و هەردەمێ لەشکەرێ رژێمێ دەست ب هێرشان بکەت رێگریێ لێ بکەین، بەلێ ژ نشکەکیڤە و دماوێ چەند رۆژەکێن کێم دا دەنگۆیەك بەڵاڤبوو کو شەڕ ناهێتەکرن و هەر کەسەك یێ ئازادە دێ چەوا خۆ قورتال کەت..! ب راستی ئەو بڕیارە جهێ حێبەتی و چریسەتێ بوو..! ژبەرکو ئەو بڕیارە گەلەك درەنگ هاتەدان، ئێدی خەلکی چ مەفەر نەمابوون.. گشت رێ و دەروازێن سنۆری هاتبوونە گرتن.. رژێمێ ژی هیچ لێبوورینەك بۆ خەلکی نەدابوو، ئێدی چارەنڤیسێ خەلکێ دەڤەرێ ما هەلاویستی دناڤبەرا مرن و خۆ رادەستکرنەکا بێ گەرەنتی دا.

پرانیا خەلکێ گوندا بەرەڤ سنۆرێن تورکیا کەفتە رێ، ژبلی جلوبەرگێن دبەردا هیچ تشتەك دگەل خۆ نە دبر.

ئەگەر د وی سەردەمیدا سەرکردایەتییا شۆڕشا کوردی کەسێن شارەزا دبوارێن سەربازیدا هەبان، پێدڤی بوو ل پێش وەخت و بەری لەشکەر جاددا سەرەکییا زاخۆ ـ کانی ماسێ کونترۆڵ بکەت خەلك هاندابا دەڤەرێ چول بکەت و بەرەڤ سنۆرێن تورکیا بچیت دا دەلیڤە هەبا خۆ قورتال بکەت، ب تایبەتی خەلکێ گوندێن دووری سنۆران..!

ئەگەر پارتی ب رێیا ئێزگە و رێکخستنا خۆ دەنگۆیێ بەرهنگاریێ نە دابا

بەر گوهێن خەلکی، رەنگە هژمارەکا زۆر یا وی خەلکێ کەتییە بەر هێرش و شالاوێن ئەنفالێ ژی قورتال ببان، بەلێ مخابن پارتی کو لایەنێ بالادەست بوو ل دەڤەرێ هیچ خواندنەکا راست و لوژیکی بۆ قەبارێ روودانێ نەدکر و دئەنجامدا خەلك رادەستی چارەنڤیسەکێ بەرزە کر و بهزاران گەنج و ژن و زارۆك و دانعەمر کەفتنە د دەستێ رژێمێدا و بوونە قوربانیێن نەبوونا پلانەکا ژیرانە ژلایێ سەرکردایەتییا پارتی ڤە.

ئەم هێژ ل بارەگەهێ کۆمیتێ بووین دەمێ هەوالێ چولکرنا دەڤەرێ بێی شەڕ و بەرهنگاری بەلاڤبوویی، ئاخر هەر ل دەستپێکێ مە دزانی بەرهنگارییا وێ هێزا زەبەلاح یا رژێمێ نە یا بساناهییە، ئێکەتی نیشتمانی ب هەموو هێز و شیانێن خۆڤە نەشیا زێدەتر ژ (25) رۆژان بەرهنگاریێ بکەت و دئەنجامدا هەر پاشڤە چوو و سەرانسەری دەڤەرێن لژێر دەستهەلاتا خۆ چولکرن.

یا دیار و ئاشکرا بوو ل پێشی هەوێن ئەنفالان ئێکەتی خودان هێزەکا چەکدارا مەزن و کاریگەر بوو، چەندین داستانێن قارەمانانە تۆمار دکرن، رژێم ب هەموو هێزا وێ ڤە بێزار کربوو، بەلێ لهەمبەر شالاوێن ئەنفالا نەشیا ماوەکێ درێژ خۆ راگریت.

مالێن مە هندەك ل گوندێ لیناڤا و هندەك ژی ل نێزیکی گوندێ پیرەفات بوون، من گۆتە هەڤالێن کۆمیتێ: ئەز دێ ئەڤ شەڤە چمە گوندی دا بزانم رەوشا وان یا چاوایە و دێ بەرێ خۆ کیڤە دەن و دێ بلەز ڤەگەڕم. من هەڤالەکێ پێشمەرگە دگەل خۆ بر و قەستا مال کر، هێژ چەندین مالێن دی ل گوندی مابوون، من گۆتە خەلکێ گوندی: ئەم دێ بارەگەهێ کۆمیتێ چول کەین و بەرەڤ سنۆرێن تورکیا و پشتا جاددا زاخۆ ـ کانی ماسێ چین و من دڤێت بزانم هوون دێ چ کەن و کیڤە چن..؟

گۆتنە من: ئەم ژی یێ کارێ خۆ دکەین و دێ وەکو ڤی خەلکی بەرەڤ سنۆران دەینە رێ.

وێ شەڤێ ئەز ل مال نڤستم، سپێدێ زووی کارێ خۆ کر و پاریەکێ نانی خوار و خواترا خۆ ژ مال خواست و بەرەڤ چیایێ گەلناسکێ کەفتمە رێ.

ئەم مەودایەکی چووین، ل نێزیك گوندێ زێوا شەفیقی و بەری رێیا چیای بگرینە بەر هزرا مە ل سەر وێ چەندێ بوو زووی بگەهینە بارەگەهێ کۆمیتێ و

کارێ چوونێ بەرەڤ سنۆران بکەین، هزار هزر و وێنەیێن تراژیدی د مێشکێ مەدا دغولغولین، ئەز و هەڤالێ خۆ هەر ئێك ژمە دناڤ زنجیرەکا چیرۆکان دا دژیایین.. قالبێن مە بهەڤرا بوون بەلێ هزر و بیر و دالغەیێن مە وەکو ئەرد و ئەسمانا ژهەڤ دوور بوون، ژنشکەکی ڤە ئەم ژ دەنگەکێ بهێز ڤەجنقین و ژ خەلێن خۆ دەرکەفتین، تەماشە دکەین چەندین فرۆکێن شەرکەر ل ئاستەکێ گەلەکێ نزم ل هنداڤ مە بەرەڤ سرتا چیایێ گەلناسکێ دچوون، هێژ ئەم ل قونتارا چیای بووین، ئەم ڤارێ بووین و روونشتین هەتا دەربازبووین، رەنگە هژمارا وان چوار بۆ پێنج فرۆکان بوو. پشتی دەربازبوویین ئەم هلباسکی چیایی بوین بەرەف بارەگەهێ کومیتا دهۆك چووین، فرۆکا دەوران ل دوور کۆپێن چیای ڤەددان، پاشی دەنگێ پەقینا رۆکێتان بلند بوو داوەشاندنە برجینی و دەرگەلێ و مێرگا دەرگەلێ و دووکێل ژێ قولوز کر، پشتی دەمەکی دیاربوو وان فرۆکا کوو چەکێن کیمیاوی بکارئینابوون، ئەو ئاقارێ وان گوندا مشتی گازێن ژەهراوی کربوو، هەڵبەت مەبەستا وان ئەوبوو ژیانێ بنبڕ بکەن، هیچ گیان لبەرەکی وهەتا داروبار و رووەکان ژی نە هێلن.

پشتی هژمارەکا مووشەکان داوەشاندین فرۆکە بەرەڤ گوندێن بەر خابیری چوون، دیاربوو هێژ بارێ خۆ ڤالا نەکربوو و ل بەربوو خەلکێ وان گوندان ژی بکەنە ئارمانجا چەکێ کۆم کوژ و هەر وەسا ژی دەرچوو، پشتی چەند کێلیکەکا دووبارە دەنگێ پەقینا رۆکێتان هات، بەلێ مە نەزانی ب دروستی داوەشاندنە کیڤە.

ل دویڤ زانیارییێن مە وەرگرتین ل گەڕا دوویێ فرۆکا گوندێ تیکا یێ بەر خابیری بۆردوومان کربوو ژبەرکو بارەگەهەکێ پێشمەرگەی ل نێزیك وی گوندی بوو و چەندین پێشمەرگە ب چەکێ کیمیاوی شەهید و بریندار ببوون و ئەو خەلکێ بەرەڤ سنۆرێ تورکیا دچوو تەرمێن پێشمەرگەیێن شەهید دیتبوون.

فرۆکە چوون و مە ژی بەردەوامی دا رێیا خۆ، کەفتینە بەتەنا چیایێ گەلناسکێ و بەرەڤ بارەگەهێ کۆمیتێ چووین دا دگەل هەڤالا بەرهەڤیێن دەربازبوونێ ژ سنۆری و چارەنڤیسەکێ بەرزە بکەین.

بەری بگەهینە سەرێ چیای مە دیت جەلەبەکێ پەزی یێ ل پێشییا مە

دچیت، ئەم نێزیك بووین تەماشە دکەم سەعدی ئوسمان (سەعدیێ ئوسێ گەرماڤی) یە پەزێ خۆ بەرەڤ سەرێ چیای دهاژووت. سەعدی ئوسمان گەرماڤی ئێکبوو ژ پێشمەرگەیێن شۆڕشا ئیلونێ، چەندین سالێن تەمەنێ خۆ ب بەرهنگارییا رژێمێن عیراقێ ڤە دەربازکربوون، بەشداری زنجیرەکا درێژ یا شەڕێن بناڤ و دەنگ ببوو، بتایبەتی دسالێن پێشی هەرەسا شۆڕشا ئیلونێدا (1975)، و ناڤبری پشتی سەرهەلدانا بوهارا 1991 چوویە بەر دلۆڤانییا خودێ.

ئەز گەهشتمە دەف و سلاڤ کرێ، دیاربوو گەلەکێ دامای و پەریشان بوو، **من گۆتێ:** مامێ سەعدی دێ پەزی کیڤە بەی چ رێك نەماینە یێن هاتینە گرتن و ب زۆری خەلك یێ گیانێ خۆ و زارۆکێن خۆ قورتال دکەن..؟

گۆت: ئەز دزانم، بەلێ دەست و دلێن من ناگرن پەزێ خۆ بهێلم.. ژیانا من یا ب ڤی پەزی ڤە گرێدایە.. هندی بشێم دێ دگەل خۆ بەم، هەر گاڤا من زانی چ رێ نەمان و دەرباز نابیت دێ هێلم و چم، بەلێ هێلانا (500) سەرێن پەزی نە یا ب ساناهییە.

ـ مامێ سەعدی ژیانا تە ژ پەزی گرنگترە، هەوڵ بدە خۆ قورتال بکەی..

ـ مامو راستە بەلێ ئەز ژی دێ دگەل خۆ ئینم کا دێ گەهیتە کیڤە.. مادەم نەشێن شەڕێ حکومەتێ بکەن دا بۆچی بەحسێ شۆڕشێ کەن و ڤی خەلکی دهیلاك بەن..؟

ـ مامێ سەعدی تو راست دبێژی.

مە خواترا خۆ ژ هەڤدوو خواست و ئەز و هەڤالێ خۆ بەرەڤ بارەگەهێ کۆمیتێ چووین.

دەستپێکرنا قۆناغەکا نووی و تراژیدی

ل بادینان قۆناغا ئەنفالان دەستپێکر، گەلەك چیرۆك و رووداو و دیمەنێن تراژیدی و خەمگین بخۆڤە گرتن، نیڤشکێ وێ قۆناغێ ل چەندین دەڤەرێن جودا جودا وەکو من دیتی و ئەز دگەلدا ژیایم و بهیستی دێ ڤەگێرم.

دسنۆرێ ڤەزا دهۆك دا مەفرەزەکا کۆمیتا مە هەموو هەولێن خۆ مەزاختن پێخەمەت بگەهیتە سنۆرێن تورکیا یان جهەکێ ئارام، بەلێ هەولێن مەفرەزێ دبێ

ئەنجام بوون، هەڤال و پێشمەرگێن وێ مەفرەزێ چەندین هەیڤا دناڤ مەترسی و دۆزەخا ئەنفالان و قۆناغا پشتی ئەنفالان دا ژیان و گرنگە رۆژانێن ژیانا وان پێشمەگە و هەڤالان ب درێژی بەحس بکەم.

زێدەباری رەوشا مەفرەزا کۆمیتا دهۆك، هەڤالێن هەردوو کۆمیتەیێن ئامێدیێ و شێخان ژی د رەوشەکا باشتردا نەبوون، بۆ تمامکرنا وێنە و زانیارییێن رۆژانێن ئەنفالان و نڤێسینا ڤێ پەرتۆکێ من زانیارییێن تمام ژ عەبدوللا هروری بەرپرسێ کۆمیتا ئامێدیێ و مەجید سلێمان خورکی کارگێرێ کومیتا شێخان و حەمید محەمەد وەیسی سپینداری و ئیسماعیل غەلبۆکی پێشمەرگەیێن کۆمیتەیا شێخان وەرگرتینە.

رۆژانێن ئەنفالێ دسنۆرێ قەزا دهۆك دا و هەلسوکەفتێن کۆمیتێ

پشتی ئەز و هەڤالێ خۆ گەهشتینە بارەگەهێ کۆمیتا دهۆك یا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان ل گەلیێ دووخورکێ، هندی چەکێ دبارەگەهیدا هەی دا دەستێ پێشمەرگەی و چەنداتیەك ژی مە ڤەشارت، ل شەڤا 25 ـ 26/ 8/ 1988 مە بارەگەهێ کۆمیتێ چولکر، هەر کەلوپەل و ناڤمالییا کۆمیتێ ئەم شیابین مە ڤەشارت ، چەکێ ئەم شیاین ژی مە دگەل خو بر کو دکرە بارێ دو هێسترا بڕیارا مە ئەو بوو دگەل خەلکێ دەڤەرێ بەرەڤ سنۆرێ تورکیا بچین، هێژ ئەم دمژوولی ڤەشارتنا چەك و کەلوپەلێن خۆ بووین، ژ نشکەکیڤە و بێی ژڤان برایێ من خالد گەهشتە دەف مە، هاتنا وی نە یا چاڤەرێکری بوو لەوڕا ئەز حێبەتی بووم..!

من پسیار ژێ کر: خێرە تو ژکیڤە دهێی..! ما هوون بەرەڤ سنۆرا نە چبوون..؟

ـ بەلێ ئەم چووین، بەلێ رێ هەموو دگرتینە و نەچاربووین دگەل خەلکی زڤرین..!!

وێ بەرسڤێ دەست و پێن مە سست کرن

ـ باشە پا دێ کیڤە چن..؟

ـ دێ ڤەگەڕینە گوندی ل پێشی نوکە مە جهەکێ ئاسێ بۆ رەوشەکا هوسا یێ بەرهەڤ کری، دێ خۆ ل وێرێ حەشار دەین هەتا بزانین دێ چارەنڤیس چ بیت..

ـ یوسف ل کیڤەیە..؟ (مەرەم ژێ یوسف برایێ من)

- یێ بەرزەیە، ژڤانێ مە ئەو بوو دگەل مالا مامێ ئیسماعیل لیناڤایی و چەند مالێن دی بچیت و ل گوندێ چەمترێ لبەر خابیری هەڤدوو ببینین و پێکڤە قەستا سنۆرێن تورکیا بکەین، بەلێ ئەم گەهشتینە وی جهێ دیارکری و گەلەك چاڤەرێ بووین بەلێ نە هات، نزانم ل کیڤەیە و چ بسەری هاتییە..

ب راستی وێ بەرسڤێ و هەوالّی ئەز تەزاندم.. من نەزانی چ بکەم.. من دخواست دگەل خالدی بچم بەلێ نە یا رەوا و بەرئاقل بوو هەڤالێن خۆ و بارەگەهێ کۆمیتێ د وی دەست و داریدا بهێلم و جاش بهێن بێ رێزیێ ب کەلوپەلێن مە بکەن، یا دروست ئەوبوو چەك و کەلوپەلێن خۆ ژ بارەگەهێ کۆمیتێ دووربێخین و وەکو خەلکی دەڤەرێ چول بکەین.

برایێ من یوسفێ ئەحمەد لیناڤایی دگەل هندەك مالێن نیاس ب رێیەکا جودا خۆ گەهاندبوو گوندێ چەمترێ کو ژڤانێ وی و خالدی بوو، بەلێ هەڤدوو نەدیت و هیچ زانیاری دەربارێ چارەنڤیسێ مال و زارۆکێن خۆ نەبوون ئێدی دگەل خەلکی بەرەڤ دەڤەرا سندیا و پاشی بۆ سنۆرێ تورکیا چوو، وەسا هزر دکر مالا مە و زارۆکێن وی دێ دگەل گوندیا و خەلکێ دەڤەرێ دەرباز بن.

خەلکێ قورتالبوویی رێیەکا درێژ و مەترسیدار و جاددا زاخۆ - باتیفا دەربازکرن و هەتا گەهشتینە گوندێن گەلیێ پسئاغا و سنۆرێ تورکیا ژی هێزێن سەربازیێن رژێمێ ل پەی وان دچوون، ل سەر سنۆران لەشکەرێ تورکیا رێگری لێ کربوو، بەلێ خەلکی و بتایبەتی ژن و زارۆك بەرهنگاری لەشکەرێ تورکی بوون و ب زۆری دەربازی لایێ دیێ سنۆری بوون دا ژ گەف و مەترسیيا سوپایێ رژێمێ قورتال بن.

د وێ رەوشی و کاودانیدا، ژبلی خەلکی هێزێن پێشمەرگێ پارتی ژی بتمامی دەڤەر چول کربوو و خۆ گەهاندبوو پشت جاددا زاخۆ - کانی ماسێ، هێژ ئەم ل بارەگەهێ کۆمیتێ بووین و دمژوولی ڤەشارتنا کەلوپەل و چەکێ خۆ بووین.

ئەو هێسترا رازی نەبووی دگەل مە بهێت..!

پرانییا بارەگەهێن پێشمەرگەی دەوار هەبوون کار و بارێن خۆ یێن رۆژانە

پێ دکرن، مە ل بارەگەهێ کۆمیتێ دوو هێستر و ماهینەك هەبوون، هێسترەکا ژوان یا دین و هار بوو، ب ساناهی نە دهاتە بەر باری، وێ رۆژا مە کار کری دا کۆمیتێ چول بکەین و بەرەڤ سنۆرێن تورکیا بچین و دەوار ژ چەك و کەل و پەلێن خۆ باردکرن، ئەو هێسترە کەتە ڕکێ و هندی ئەم هەمی هاتینێ هندەك چەکێ زێدە لێ بارکەین رازی نەدبوو و دا زیچکا هاڤێژیت و بارێ خۆ ل ئەردی دەت..! ئەم پێڤە هیلاك و بێزار بووین، دیارە وێ ژی دزانی رەوش یا ئالۆز و مەترسیدارە و دخواست یا ئازا بیت دا بشێت بساناهی خۆ ژ هێرش و کریارێن رژێمێ و سوپایێ وێ قورتال بکەت، ل دووماهیێ ژی نەچاربووین مە هێستر ل بارەگەهێ کۆمیتێ ئازاکر و ماهین و هێسترا دی بارکرن و کەتینە ڕێ هەتا گەهشتینە سەر ئاڤا رووگەرمی.

ئاڤا رووگەرمی رووبارەکێ بچووکە دناڤەڕاستا دەڤەرا دۆسکیان دا دەرباز دبیت، چەندین گوندێن دۆسکیان دکەڤنە سەر وێ ئاڤێ وەکو بێشینکێ ، کەربلێ ، ئالەکینا، شاوریکێ، بروحەجەرا، ناڤدارا، چڕانێ و چەندین گوندێن دی.

دەوروبەرێن ئاڤا رووگەرم بیستان و داروبارێ ئاڤییە، ژێدەرەکێ سەرەکیێ خەلکێ وان گوندایە بۆ چاندن و ئاژەڵداریێ، بەلێ ئەز نزانم بۆچی ئەو ئاڤە ب رووگەرم هاتییە ناڤکرن..! ل پێشی هەوێن ئەنفالان رۆژەکا زڤستانییا گەلەك سار ئەم گروپەکێ پێشمەرگەی ژ بارەگەهێ کۆمیتا دهۆك چووینە گوندێ ئوزمانا، ئەو رووبارە رابیوو، مە خۆ پێخاس کر و ژ ئاڤێ دەربازبووین، ئاڤ هند یا سار بوو مە گۆت پێن مە بوونە بەستی، وێ رۆژێ ئەم ل مالا کەساتیێ ناڤدار ئیسماعیل سەعدی ئوزمانی بابێ شەهید سەکڤانی بووینە مێهڤان، ئەم روونشتین ژ سەرمادا پێن مە سۆر بوون، من پسیار کر: ئەرێ باشە بۆچی ناڤێ وی رووباری کرییە رووگەرم و ئاڤا وی هندە یا سارە..؟ دێ بێژی یا ژبن کەڤیێن بەفرێ دەردکەڤیت..! کەسەکێ سوحبەت خۆش خەلکێ ئوزمانا یێ ل دیوانێ روونشتی بوو، هەر بۆ کەنی و سوحبەت گۆت: دیارە ل هاڤینێ ئەو رووبارە یێ هاتییە ناڤکرن لەوڕا یێ کرییە رووگەرم..

ل سەر ئاڤا رووگەرم مە بێهنا خۆ ڤەدا و خوارنەك خوار و چایەك ڤەخوار، هێزەکا پارتی یا لیژنا دهۆك ژی هات و ل نێزیکی مە ل سەر رووباری راوەستیان و

بێهنا خۆ ڤەدا و خوارن خوار، ئەم چووینە دەف وێ هێزێ پسیار ژێ کر: هەوە لبەرە چ بکەن و کیڤە بچن..؟

ـ دێ خوارنێ خوین و بەرەڤ سنۆری چین.

ـ باشە ئەم ژی هەر رێڤینگێن وێ رێکێینە.

بەلێ ئەو بەری مە ب رێ کەفتن و بەرەڤ خابیری چوون، من گۆتە رەحمەتی قادر باجلوری: باشترە ئەم ژی لەزێ بکەین و دگەل وی گروپ بچین.. گۆت باشە بەس بلا پیچەك دنیا هین ببیت دا بشێین بچین.. رەنگە ئەو گیروبوونا مە ل سەر وێ ئاڤێ بوو ئەگەر نەشیایین ژ جاددا زاخۆ ـ کانی ماسێ دەرباز ببین.

پشتی چوونا وێ هێزا لیژنا پارتی ب دوو دەمژمێران ژنووی ئەم رابووین مە دەوار بارکرن و کەفتینە رێ، هێدێ هێدی چووین هەتا گەهشتینە سەر خابیری، بەر خابیر و بەر خابیر سەرئەڤراز بووین، هەڵبەت تنێ ئەم (12) کەس بووین دگەل دەوارا دچووین، بارێ دەوارا یێ گران بوو، چەك و فیشەکێن زێدە بوون، بەری بگەهینە گوندێ باجلێ بوو ئێڤار، ژ دوورڤە مە هەلامەتێ مرۆڤەکی دیت یێ بتنێ بوو. مە خواست بزانین ئەو کییە ل ڤێ ئێڤارێ و دەڤەرا چولکری بتنێ کەفتییە رێ..! دەڤەر بتمامی ژ خەلکی هاتبوو چولکرن و ئەم دووماهی کاروان بووین بەرەڤ سنۆران دچووین، مال و پەز و حێوان و مریشکێن خەلکی ل وان گوندا مابوونە بێ خودان، بارە بارا پەزی و رەووینا سا و دەنگێ دیکل و مریشکا دچوو بەر پەرێن ئەسمانی.. ئەوان ژی دزانی خودانێن وان یا بارکی و هێلاینە بتنێ، دبێژن: دەمێ سە دمینیتە بتنێ دەنگێ وی ژی دهێتە گوهرین و وەکو لوورینا گورگا دکەت، وەکو دەربڕینەکێ ژ خەم و نەخۆشیێن خۆ..!

ئەم نێزیکی وی کەسی بووین دەرکەت ژنەکە یا بتنێ یە و رێك دهەلچنی و نەدزانی دێ کیڤە چیت و چەرخا فەلەکێ دێ بەرێ وێ دەتە کیڤە و چارەنڤیسێ وێ چ بیت. هەتا ئەم گەهشتینێ دیاربوو ژنەکە یا دلەنگیت، گەلەکا بێ هێزبووی و گاڤێن گران دهاڤێتن، مە گازی کرێ.. ل سەر ملێ خۆ زڤڕی پیرەژنەکا بەلنگاز و بێ خودان و ڕێ بەرزە..بێ ئومێدیێ سینگێ وێ هنی بوو.. دێم و سیمایێ وێ چیرۆکێن تەمەنەکێ درێژ یێ خەم و دەردەسەریان ڤەدگێران، ب دوو چاڤێن پڕی

رۆندکڤە تەماشەی مەکر، مە پسیار ژێ کر: پیرێ ئەڤە تە خێرە تو بۆچی یا بتنێ یی و دێ کیڤە چی..؟

گۆت: بابێ پیرێ ئەزا ل مرۆڤا دگەڕم..! کەسێ نابینم.. هەمیا ئەز یا هێلایم.. ئەز ژی یا کەفتیمە ڤێ ڕێکێ و نزانم کیڤە دچیت..! هندی بشێم ئەز ژی دێ چم و ئەگەر من تاقەت نەما بلا ل بن بەرەکی بمرم.

ـ باشە ما تو ژ کیڤە دهێی..؟

ـ ئەز یا ژ گوندێ تلاکورو دهێم، ئەز یا باکۆزی مە، کورێن من یێ ل من بەرزەبووین، نزا دکیژ ڕێکێ دا چووینە، ئەز یا بتنێ مایم و سەرێن ڕێکا یێ ل من بەرزەبوویین نزا کیڤە بچم و بەرێ خۆ کیڤە بدەم..!

من هندەك پسیار ژێ کرن، ناڤێن کورێن خۆ بۆ من گۆتن، دیاربوو مالا ئێك ژ کورێن وێ جیرانێ مالا مە بوو ل ئاقارێ گوندێ لیناڤا.

مە گۆتێ: پیرێ ئەم هەموو کورێن تەینە و پیرێ دگەل خۆ بر هەتا گەهشتینە زۆمێن گوندێ باجلێ دونیا تاری بوو، کەس ل گوندی و زۆما ژی نەمابوو، خەلکی تنێ گیانێ خۆ قورتال کربوو، مال و ناڤمالی وەکو خۆ مابوون.

مە تەختەکێ ژەنگاری و بێ سەروبەر پەیداکر و دەستەکێ نڤینا بۆ پیرێ دانا سەر و گۆتێ: بێهنا خۆ ڤەدە، مە خوارنەك ژی چێکر و پێکڤە خوار.

مە پرسیار ژ پیرێ کر: دێ شێی دگەل مە هێی یان زەحمەتە بۆ تە..؟

گۆت: ئەز نەشێم، ئەزا سەقەتم و من هێز و تاقەت نەماینە، بەس ڕێکێ نیشا من بدەن دا بەرزە نەبم.

وێ شەڤی بێهنەکێ ل زۆمێن گوندێ باجلێ نڤستین و سپێدی زووی رابووین، مە کارێ خۆ کر و پیرێ ژی ژ خەو راکر و بەرێ وێ دا ڕێکا ئێکمالا بەر خابیری و گۆتێ: پیرێ ڤێ ڕێکێ نە بەردە هەتا دگەهییە مانگێشکێ.

پیرێ دا رێ و ئەم ژی بەرەڤ چارەنڤیسێ خۆ یێ نەدیار چووین، هەتا من ئەڤ بیرەوەرییە ژی نڤیسین من نەزانی پیرێ ب چ سەر چوو و گەهشتە کیڤە..

ژ زۆمێن گوندێ باجلێ ب رێ کەفتین و ل بەر کنارێ خابیری بەرەڤ

گوند کوسەی چووین، گوند کۆسە دکەڤیتە سەر خابیری ل نێزیك گوندێ ئێکمالێ، خەلکێ گوندی هەموو کریستیانن، گوندەکێ خۆش و پڕی خێر و بێرە.. خابیر ل دوور گوندی دزڤڕیت و مینا گزیرتەکێ خۆیا دکەت.. خەلکێ وی یێ چاڤ ڤەکری و جوامێر و خۆڕاگر و مێهڤان دۆستە، بەری بگەهینە گوندی مە هژمارەکا زۆر یا خەلکی دیت کو لبەربوو قەستا سنۆران بکەن بەلێ ڤەدگەڕیان، مە پرسیار ژێ کر کا خێرە ڤەدگەڕن..؟ گۆتن: هەموو رێك یێن هاتینە گرتن، دەربازبوون یا بزەحمەت کەفتی، سوپایێ عیراقێ جاددا زاخۆ ـ کانی ماسێ بتمامی یا کونترۆڵ کری و هەر کەسێ هەوڵ بدەت دەرباز ببیت دێ هەمبەری مرنێ بیت.

دەمەکێ کورت پێڤەچوو من تەماشەکر مستەفا عەبدوللا زێوەیی دگەل چەند کەسێن دی هاتن. مستەفا زێوەیی کەسەکێ زمان خۆش و کوردپەروەر و خودان سەربۆرەکا مەزنە، بسەدان سەرپێهاتیێن فلۆکلۆری دسینگێ خۆدا پاراستینە، مرۆڤی هەر حەز دکر ل دیوانا وی روونیت. مستەفا و کەسێن دگەلدا گەهشتنە دەف مە وپشتی سلاڤێ پرسیارکر: **ئەڤە هوون دێ کیڤە چن..؟**

ـ باوەر بکە دێ ئەڤراز چین بەلکو خۆ بگەهینینە جهەکێ ئارام.

ـ ئەم یێ ژ ئەڤراز دهێین و هەموو رێك یێن هاتینە گرتن و کەس نەشێت دەرباز ببیت.

ـ دێ هەوڵ دەین ئەگەر نەشیایین دێ زڤرین، بەلێ هوون دێ کیڤە چن، دەڤەر هەموو یا چول بوویی و کەس تێدا نەمایە، دێ خۆ ل کیڤە پارێزن و چەوا خۆ بخودان کەن..؟

ـ مە چ رێك نەماینە.. زارۆکێن من ژی یێن بەرزە بووین و ئەز نزانم ب چ سەر چووینە.

مە خواترا خۆ ژ هەڤدوو خواست، ئەو سەرنشیڤ و ئەم سەرئەڤراز بووین هەتا گەهشتینە گوندێ باڤا، هژمارەکا زۆر یا خەلکێ وان گوندا مابوونە دناڤ دەحل و بن شکەفتێن بەر خابیری را و خۆ ڤەشارتبوو، رەنگە ل ژڤانێ دەرچوونا لێبوورینەکێ بوون، یان ژی وەسا هزر دکر ئەو هەڵمەتە ژی وەکو گەلەك جاران دێ چەند رۆژەکا

ڤەکێشیت و بدووماهی هێت، نەدزانی هەوێن ئەنفالان واتایا جێبەجێکرنا سیاسەتا ئەردێ سۆتییە، دێ تەر و هشك پێکڤە هێنە سۆتن و وێرانکرن.

دەم نێزیکی نیڤرۆ بوو، ئەم بێهنەکێ روونشتین و بارێن دەوارا دانان، هندەك ژمە د دوو دل بوون، مە دگۆت: رێك یێن هاتینە گرتن و زۆر یا بزەحمەتە دەرباز ببین، بەلێ هندەك هەڤال د رژد بوون ل سەر چوونێ بەرەڤ سنۆران.

من گۆتێ چوونا مە یا بێ مفایە، ئەگەر دەرباز نەبوویین و دشارەزا ژی نەبین ل دەڤەرێن سنۆری دێ کەڤینە کێشە و ئاریشەیان ژبەرکو دەڤەر یا پڕی جاش و لەشکەر بوویی، رژێمێ ب هێزەکا مەزن دەڤەر یا کونترۆڵ کری، باشترە ڤەگەڕینە دەوروبەرێن دهۆکێ و ل گوندێ ليناڤا هەتا دگەهیتە باجلورێ خۆ ڤەشێرین، رەنگە رژێم باوەر نەکەت پێشمەرگە ل وێ دەڤەرێ مابیت و دیڤچوونا مە نەکەت.

ل دووماهیێ ئەم لهەڤ نەهاتین، من و دوو هەڤالان یوسف بێسری و محەمەد رەشید دهۆکی (بەختیار) بڕیار دا ڤەگەڕین و یێن دی درژد بوون بەرەڤ سنۆرا بچن، مە خواترا خۆ ژ هەڤدوو خواست، وان هەڤالا گۆت: ئەگەر رێ نەبوو دێ ڤەگەڕین و پەیوەندیێ ب هەوە کەین، ئەم هەرسێ دگەل هەردوو دەوارا ب بارێ چەك و فیشەك و کەلوپەلان ڤە زڤرین ب وێ ئومێدێ وی چەکی ل جهەکی بڤەشێرین.

نە دوورە ئەو تەرمێ یوسف گەرمیانی بیت مابوو ل شکەفتا سپیرێزی..

پشتی بڕیار هاتییە دان ڤەگەڕین، ئەم ل گوندێ باڤا ژهەڤدوو ڤەقەتیایین، پشتی خەبەرێ گرتنا رێکێن دەربازبوونێ بەرەڤ سنۆران ژلایێ سوپایێ رژێمێ ڤە بەلاڤ بوویی و بتایبەتی ژی ل دەڤەرا بەرواری بالا رەوشەکا بێقام کمباخ دورست بوو.. سەرێن رێیا ل خەلکی بەرزە ببوون، کەسێ نە دزانی چ بڕیار بدەت و بەرەڤ کیڤە بچیت، هەڵبەت مە بخۆ ژی نە دزانی چەوا بیربکەین و چ سەمتەکێ بگرینە بەر، دوو بۆچوون دناڤ هەڤالان دا دهاتنە گەنگەشەکرن، هندەکا دگۆت: دێ ڤەگەڕینە دەڤەرا دۆسکیا و دەوروبەرێن دهۆکێ و بەشەکێ دی دگۆت: باشتر ئەوە قەستا بارەگەهێ مەڵبەندێ چوار بکەین ل گەلیێ زێویێ.. من وەکو سەلام ليناڤایی باوەری ب وێ چەندێ

نەبوو بارەگەهێ مەڵبەندی یان بارەگەهێ هیچ لایەنەکێ دی ل گەلیێ زێوێ مابیت، ژبەرکو هێزێن سەربازی و چەتەیان ل سەرانسەری دەڤەرێ هاتبوونە بەلاڤکرن و پرانییا رێ و دەروازەیان کۆنترۆڵ کربوون و زێدەباری وێ چەندێ بەردەوام ب تۆپ و فرۆکەیان جهێن کو بارەگەهێن پێشمەرگەی لێبوون بەردەوام دهاتنە تۆپبارانکرن و بۆردوومانکرن.

ل دووماهیێ من و بەختیار دهۆکی (محەمەد) و یوسف بێسری مە بڕیاردا ڤەگەڕینە گوندێ ليناڤا و دەوروبەرێن دهۆکێ، بێ گۆمان ئەو بڕیارە ژی نە یا راست و ژیرانە بوو، بەلکو هەتا رادەکی پێنگاڤەکا خۆ کوژیێ بوو ژبەرکو پشتی مە بارەگەهێ کۆمیتێ چۆلکری و دەڤەر بجهـ هێلای مە هیچ زانیارییێن دورست دەربارێ وان جهێن مەبەستا مە بوو خۆ لێ حەشار بدەین نەدزانین و دیسان مە نەدزانی رەوش دێ بەرەڤ چ ئاسوویەکی چیت..!!

پرانییا هەڤالان ئەو بوون یێن بڕیار دای قەستا بارەگەهێ مەڵبەندی بکەن و بریتیبوون ژ گەردی ئدریس ئێکمالەیی و دلشاد، محەمەد سەعید ، محەمەد سالح، قادر باجلوری، بەدەل باجلوری، محەمەد سەعید باجلوری سەلیم عەلی کۆچەر، خەلیل ئێزدی، دکتور شوان هەولێری و یوسف گەرمیانی، ئەو گروپ هەڤالان سەرئەڤراز بەرەڤ دووکەرێ چوون و ئەم ژی سەرنشیڤ بووینە گوند کوسەی و بەرەڤ ليناڤا مە دا رێ.

گروپێ هەڤالێن دی ب شەڤ گەهشتبوونە گوندێ تەعلاڤا کو دکەڤیتە سەر جاددا دناڤبەرا بامەرنێ و دووکەرێدا، هیچ کەسەك ل وان گوندا نەمابوو.. تنێ تشتەکێ سەیر نەبیت کو ئەوژی کەسەکێ ب رەگەز و نەتەوە رۆسی ل گوندی هاتە دیتن ناڤێ وی (بینالی) بوو..! ئەو بتنێ ل گوندی مابوو.. هەڤالێن مە قەدەرەکێ بێهنا خۆ ل گوندێ ڤەدا و هندەك نان ژ ئارێ وان مالێن هاتینە چۆلکرن ب هەر حالێ هەی کرە هەڤیر و ل سەر خانك و سێلا پەحنکر و گەرمکر و خوار و بەری ببیتە رۆژ سەرئەڤرازی چیایێ پشتا پاسێ ببوون، وێ رۆژێ خۆ ل چیای حەشاردابوو هەتا دیسان رۆژئاڤابوویی، وەکو من ئاماژە پێکری سوپایێ رژێمێ هەموو جهـ و سەرەرێ بتمامی کۆنترۆڵ کربوون، ب رۆژ فرۆکێن هەلیکۆپتەر ئۆپراسیۆنێن ئەسمانی ل چیا

و گەلی و نهالێن ئاسێ ئەنجام ددەان..

گرنگە ئاماژێ بدەمە حالەتەکی ئەوژی ماوێ سێ رۆژا هەر ئێك ژ (بـەدەل و ئەحمەد و محەمەد سەعید باجلوری) ژ گروپ هەڤالێن دی ڤەقەتیابوون، ئەو سێ هەڤالە بەرەڤ کانی بەلاڤی چووبوون ب وێ مەبەستێ بگەهنە سنۆرێ تورکیا، بەلێ هیچ دەلیڤەکا دەربازبوونێ نەمابوو و ژنەچاری ڤەگەڕیابوون و ل زڤرینێ چەندین جاران کەفتبوونە دناڤ کۆمێن چەتە و سەربازان دا و ب چریسەت قورتال ببوون.

بەدەلی جاشەك ژ خەو راکر

دەمێ هەر سێ کەسێن مە ئاماژە پێ کری کو ژ هەڤالێن دی ڤەقەتیاین ،ب چەندین دەردەسەریا و دناڤ پێلین مرنێ و ترسێ دا خۆ گەهاندبوو گەلیێ گوندێ بوترشێ ،تێنە جهێ هندەك مالێن نیاس بەری دەست پێکرنا ئەنفالێ ل وی جهی بون، بەدەل خو نێزیکی وان مالان دکەت دبینیت هندەك دناڤ وان مالاندا دنڤستینە وی هزر کر هەر ئەو مالن ،گۆت دێ چم هشیار کەم ، دچیتە بەر تەنشتا وان گازی دکەتێ فلان کەس رابن هوین ل ڤێرێ چ دکەن ،بەدەلی هند دیت چەکدارەك رابو گۆتێ مامو هەرە خو قورتال کە ئەڤە تو ل چ دگەڕی ،ئێدی بەدەلی زانی ئەو جاشن هاتین ل ناڤ وان مالان نڤستین ویژی دو پێ هەبوون و دو ژی قەرکرن خو ژ وی جهی دێر ئێخست . .

هەڤالێن ل چیایێ پشتا پاسێ پشتی رۆژئاڤابوونێ کارێ خۆ کر و ئەو ژی بەرەڤ دەڤەرێن دەوروبەرێن دهۆکێ کەفتنە رێ، زۆر ب هشیاری و لژێر مەترسییەکا مەزن دناڤبەرا گوندێن دووکەرێ و تەعلاڤادا ژ جاددێ دەربازبوون هەتا خۆ گەهاندییە بەر رووبارێ سپنەی، ب رێڤە عەمەر ئێکمالەیی کو هژمارەکا زارۆکان ژی دگەلدابوون دیتن، عەمەر و ئەو زارۆکە ژی کەفتنە دگەل گروپ هەڤالێن مە یێن پێشمەرگە هەتا گەهشتینە گوندێن بەندا و زێوکا کەندالا.. پێشمەرگەیەك گەل وی گروپ هەبوو بناڤێ یوسف گەرمیانی، ژئەگەرێ وێ رەوشا خراب و نەبوونا بێهنڤەدانێ و کەسەکێ کێم سەربۆر بوو د کار و ژیانا پارتیزانیدا زۆر ماندی و نەخۆش ببوو و ئێدی تاقەتا بەردەوامی و برێڤەچوونێ نەمابوو، ل گورەی گۆتنێن وی ل پێشتر سەرباز بوو

و ئەو دەمەکێ کێم بوو پەیوەندی ب رێزێن پێشمەرگەی کربوو..

د وێ شەڤێدا و بەری ببیتە رۆژ ئەو گروپ هەڤالا گەهشتە ئاقارێ گوندێ بەندا و بڕیاردا وێ رۆژێ خۆ دناڤ زنجەکێڤە ڤەشێرن هەتا دیسان دبیتە شەڤ و بەردەوامیێ بدەنە رێیا خۆ.. هەر ل ئاقارێ گوندێ بەندا ژنشکانڤە کەسەکێ دی گەهشتە وی گروپ، تنێ ئەو زەلامە ژ وان کەسا قورتال ببوو ئەوێن لەشکەرێ رژێمێ ل گوندێن کورێمێ و بەندا گوللەبارانکرین و شیابوو خۆ دناڤ هندەك دەحل و تراشاندا ڤەشێریت و گیانێ خۆ قورتال بکەت، بەلێ وەکو هەڤالان بەحس دکر ژ ترسێ و برسێ و رەڤێ خولکێ مریا گرتبوو، وەکو عەمەر ئێکمالەیی و زارۆکێن دگەلدا ئەو زەلامە ژی تەڤلی گروپ هەڤالێن مە یێن پێشمەرگە بوو.

ئەو رۆژە ژی دناڤ زنجێ (جهێ کۆمکرنا کایێ) دا دەربازکرن، دکتور شڤانی ل دویڤ پێداویستیێن لبەردەست هەوڵ دا پیچەکێ چارەسەریا یوسف گەرمیانی بکەت، هندەك دەرمان دانێ و دەرزیەك بۆ دانا تنێ دا پیچەکێ بسەر خۆڤە بهێت و بەردەوامیێ بدەتە چوونێ، وێ شەڤێ شیان دناڤ هێز و کۆمێن چەتە و سەربازان دا دەربازی دەوروبەرێن دهۆکێ بن، ئێدی ژبەرکو د جوگرافیا دەڤەرێدا دشارەزابوون پیچەکێ رەوشا وان ژی ئارام بوو.. مەبەستا من ژ ڤەگێڕانا ڤی بابەتی چارەنڤیسێ یوسف گەرمیانی یە..

هەڤال گەهشتنە شکەفتا سپیرێزی کو دکەڤیتە گوندێ سندۆرێ و تنێ چەند سەد مەترەکان یا ژ جاددێ دوورە، شکەفتەکا نەپەنە.. تنێ خەلکێ شارەزایێ وان گوندا جهێ وێ دزانن.. ئەڤ روودانە دهەڤدەم بوون دگەل دەرچوونا بڕیارا لێبورینا گشتی ژلایێ حکومەتا عیراقێ ڤە، هەڤالێن پێشمەرگە داخواز ژ عومەر ئێکمالەیی و وی برادەرێ دی و چەند گەنجەکان کر کر زارۆکان ببەن و خۆ رادەستی رژێمێ بکەن، هەرچەند عەمەری و برادەرێ دگەلدا پێ خۆش نەبوو بەلێ مانا وان و بتایبەتی ژی زارۆکان دگەل گروپ پێشمەرگەی یا بێ مفا و مەترسیدار بوو، لەورا نەچاربوون بڕیارا خۆ رادەستکرنێ قەبوول بکەن، زێدەباری وان کاك یوسف گەرمیانی ژی ژئەگەرێماندیبوون و نەخۆشیێ بڕیار دا خۆ رادەست بکەت.

یوسف گەرمیانی چەك و قەبیلەیێن خۆ رادەستی هەڤالاکرن و جل و

بەرگێن خۆ گوهرین تنێ قەمیس و شەلوال هێلانە دبەرخۆ ب وێ مەبەستێ ل دەمێ خۆ رادەست دکەت بێژیتە سوپایێ رژێمێ ئەز سەربازبووم و ژلایێ پێشمەرگەی ڤە هاتبوومە دەستەسەرکرن و نوکە من دەلیڤا رەڤێ و خۆ قورتالکرنێ دیت و ئەز ڤەگەڕیام.

پشتی چوونا وان برادەرا و زارۆکا وەکو رێکارەکێ خۆ پاراستنێ مەفرەزە نەچاربوو ژ وی جهی دووربکەڤیت، کاك شڤان کو هاریکارێ نوژداری (معاون طبي) بوو و ناڤێ وی یێ دورست (سابر مەولود) بوو ب رێیا هەڤالێن رێکخستنا ناڤ باژێری بۆ هەولێر هاتە رەوانەکرن، هەر وەسا هژمارەکا گەنجێن دی کو تەڤلی مەفرەزێ ببوون وەکو عبدالرحیم عەبدولکەریم بێسری و سەلیم عەلی هندەك کەسێن دی دەستووری خواست و چوون خۆ رادەستی رژێمێ کر..

پشتی دوورکەفتنا مەفرەزێ ژ شکەفتا سپیرێزی ب دەمەکێ درێژ دەنگوباسەك بەلاڤبوو دگۆتن تەرمێ کەسەکی دشکەفتێ ڤە هاتبوو دیتن، هەرچەند بەلگەیێن دورست و باوەرپێکەر لبەردەست نینن بەلێ گۆمان دهێتەکرن ئەو تەرمێ یوسف گەرمیانی بیت.

رەنگە پشتی یوسف ب مەبەستا خۆ رادەستکرنێ دگەل وان برادەرا ژ مەفرەزێ جودا بووین پەشێمان ببیت و دووبارە هەوڵ دابیت ڤەگەڕیتە دگەل مەفرەزێ و قەستا شکەفتێ کربیت ب وێ ئومێدێ کو هەڤالێن وی ل شەکەفتێ مابن و بۆ دەمەکی ل شکەفتێ مابیت و ژئەگەرێ نەخۆشیێ گیانێ خۆ ژ دەستدابیت..

بۆ زانین یوسف گەرمیانی دگۆت: ئەز ژ خزمەتا سەربازیێ رەڤیمە و هاتیمە دناڤ رێزێن پێشمەرگەی دا و ماڵباتا من هیچ زانیاری ل سەر من نینن..

ڤەگەڕیان بۆ بارەگەهێ کۆمیتێ

ئەم دیسان بەرەڤ گوند کۆسەی هاتین، دەم نێزیکی پشتی نیڤرۆ بوو، ئەم گەلەك دبرسی بووین، مە خوارنەك چێکر و بلەز خوار و ب رێ کەفتین هەتا گەهشتینە گوندێ سەرئافکێ، و پاشی بەرەڤ چڕانێ، هەتا ژ رووبارێ رووگەرمی دەربازبووین

بوو مەغرەب مە گوندێ چرانێ لپشت خو هێلا. جارەکێ ل سەر ملێ خو زڤرین بەرێ خو ددە ین گوندێ ئوزماناو دەوروبەرێن گوندی یا مشت بوی ژ جاش و سەربازێن رژێمێ ل هەمی جهان ئاگرێن هەلکرین دەنگێ وان ییێ بسەر وێ دەڤەرێ دا دچیت، بدەهان تا نك و زریپۆش ل بەر چاڤێن مە هاتنووچۆن دکر و بەردەوام هێزێن سەربازی دگەهاندنە دەڤەرێ ،دەمێ مە ئەو دیمەن دیتین هەلبەت گەلەك ژمە دیر نەبون هێش تاریا مەغرەب ژی ئەو دەڤەر نە نخافتبوو.

من گۆتە هەڤالێن خۆ: پێدڤییە ل جهەکی روونین و ڤەلڤینا نەکەین، بلا دونیا تاری ببیت پاشی دەرباز ببین دا لەشکەر مە نەبینیت، دونیا پیچەکێ تاری بوو ئەم بەرەڤ گوندێ گەلناسکێ چووین، رۆناهییا کاروانێ ترومبێلێن سەربازی یا دیار بوو بەرەڤ گوندێ بێشینکێ دهات و سەرباز پەیا دکرن و ڤەدگەڕیان، سەربازا تەقە دکر و بەرەڤ گوندێ گەلناسکێ دچوون، من گۆتە یوسف بێسری و محەمەد رەشید دهۆکی پێدڤییە لەزێ بکەین و بەری لەشکەری بگەهینە گەلناسکێ دا بشێین ژ چیای دەرباز ببین، ئەگەر لەشکەر ل پێشی مە گەهشتە گوندی زۆر یا بزەحمەتە بگەهینە چیای،ژبەرکو ئارمانجا لەشکەری ئەو بوو بگەهیتە گەلیێ گەلناسکێ بۆ ژناڤبرنا بارەگەهێن ئێکەتی نیشتمانی و پارتی ل وان گەلی و نهالا.

مە پێن خۆ سڤککرن هەتا گەهشتینە گەلناسکێ و بەری گەهشتنا سەرچەڤێن لەشکەری و چەتا ئەم هەڵباسکی چیایی بووین، ئەز ییێ شارەزا بووم ل وان گەلی و چیا ژبەرکو هێژ ئەز زارۆك مالا مە ل گەلناسکێ بوو.

ئەم ب سەر چیای کەفتین دەنگێ تەقێ و تڤەنگا ژ وی جهی هات، مە زانی گەهشتنە وی گەلیێ ئەم ژێ بسەرکەفتین، مە خۆ ژ سەرێ چیای ڤاژی کر و قەستا ئاقارێ گوندێ پیرەفاتێ کر، مالێن مە ل نێزیکی گوندی بوون، من گۆتە هەڤالان ئەز جهەکی دزانم بۆ ڤەشارتنا چەکی ژبەکو ئەم نەشیاین زێدەتر دگەل خۆ بگێرینین و رۆژا پاشتر دبوو رێکەفتی (28) تەباخێ یە ل دویڤ پلانا رژێمێ دانای پێدڤییە لەشکەر بگەهیتە سەرانسەری دەڤەرا بادینان و مەزنترین هێرش ژ هەموو رەخ و کناران ڤە دەست پێبکەت، لەوڕا پێدڤی بوو خۆ ل جهەکێ نەپەن و ئاسێ حەشار

بدەین و هیچ ڤەلڤینەکێ نە کەین هەتا بزانین دێ رەوش چاوا بیت.

ئەم گەهشتینە وی جهێ چاڤەڕێ بوو مالێن مە خۆ لێ ب ڤەشێرن و من ل پێشتر زانیبوو کەسوکارێن مە نە ماینە ل گوندی، ژ دوورڤە من رۆناهیەك لژێر کەپرا مە دیت، ئەم ڤەجنقین..! ژبەرکو مە باوەر نەدکر کەس ل وێرێ مابیت، هێدی هێدی و ب هشیاری مە خۆ نێزیك کر، تەماشە دکەین زەلامەك و هەڤژین و زارۆکێن وی لبن کەپرێ دنڤستی بوون، مە گازی کرێ و هشیارکرن دەرکەت رەحمەتی عەبدولکەریم بێسری و هەڤژین و پێنج زارۆکێن وی بوون..!

ـ باشە هوون ل ڤێرێ چ دکەن ما تە ئاگەهـ ژ ڤێ رەوشێ و کارەساتێ نین..؟

ـ من ئاگەهـ ژێ هەیە، بەلێ کیڤە بچم..؟ ئەم یێ لڤێری چاڤەرێی مرنێ دکەین..!

ل پێشتر رەحمەتی برایێ من شەهید خالد گۆتبوو: من جهەکێ نەپەن یێ چێکری و نیشا من دابوو، بڕیارا وان ئەوبوو ئەگەر ژ سنۆران دەرباز نەبوون ڤەگەڕنە وی جهی و خۆ لێ بپارێزن، ئەوبوو مالێن مە دابوو ڕێ هەتا گەهشتینە گوندێن چەمترێ و باجلێ ل بەر خابیری، ل وێرێ خەلك ڤەدگەڕیا و ئەو ژی زڤڕی بوون، هێژ ئەم ل بارەگەهێ کۆمیتێ بووین دەمێ خالد هاتییە دەف مە و گۆتی دێ چینە وی جهێ مە دروستکری و خۆ ڤەشێرین، من ئەو جهـ دزانی و ئاگەهدارکربوو ئەگەر ئەم ژی دەرباز نەبووین دێ ڤەگەڕینە نك وان.

هەڵبەت مالێن مە خۆ گەهاندبوو وی جهێ نەپەن، بەلێ ڤەگەڕیانا وان ژی نە یا بسلامەت و بساناهی بوو، ترس و برس و وەستیانێ سەرێن رێکا لبەر بەرزەکربوون، د کورە رێکەکێ را دەربازدبن، زارۆیەك ژ وەستیانێ و خەوادا کەفتبوو سەر رێکێ بێی هیچ کەسەکی ئاگەهـ ژێ هەبیت، هندەك کەسوکارێن مە یێن دی لپەی وان دچوون ئەو زارۆکە ل سەر رێکێ دیتبوو و زانیبوو ژ برس و وەستیانێ نەشیاییە بەردەوام ببیت، ژخەوێ هشیارکر دەرکەت کچا برایێ من خالدی ناڤێ وێ سیپەلە، هەر باشبوو دگەل خۆ بر هەتا گەهشتینە جهێ دیارکری.

من گۆتە عەبدولکەریم بێسری: رابە ڤان زارۆکا ببە و هەرە جەم برایێ من، نابیت ل ڤێرێ بمینن، هەتا سپێدێ لەشکەر دێ گەهیتە ڤان دەوروبەران و دێ

هەوە گرن.

ـ برا ما کیڤە بچین..؟ مە چ رێك نینن.

ـ من جهێ مالێن مە چووینێ نیشادا و گۆتێ: هەرە بلا چارەنڤیسێ هەوە هەمیا پێکڤە بیت.

ـ باشە بەس هوون دێ کیڤە چن..؟

ـ هندەك چەك و عیتاد و کەلوپەلێن دگەل مەدا دێ ڤەشێرین و گەهینە هەوە.

عەبدولکەریمێ زارۆکێن خۆ دانە پێشییا خۆ و چوو، مە قەستا شکەفتکەکا بچووك کر ل وان دەوروبەرا دا چەك و کەل و پەلێن خۆ تێدا ڤەشێرین و بڕیارا مە ئەوبوو ڤەگەڕینە گەلیێ لیناڤا.

ل وی جهێ ئەم لێ دوو رێك دچوونە گەلیێ لیناڤا، یا ئێکێ پێدڤی بوو بچینە گوندی و سەرئەڤرازی گەلی ببین، ئەو رێك یا نێزیك و بساناهی بوو، یا دوویێ پێدڤی بوو ل دوور چیایی بزڤرین و بچینە گوندێ خازیاڤا و سەرنشیڤ دەربازی گەلی ببین، ئەو رێیە ژی یا دوور و ئاسێ بوو، دیسان رێیا سیێ ژی هەبوو بەلێ پێدڤی بوو بسەرکەڤینە چیای و دەربازی لایێ دی ببین، بەلێ مە ئەو تاقەت نەمابوو. ل دووماهیێ مە بڕیاردا رێیا کورت و بساناهی هەلبژێرین و بچینە گوندی و سەرئەڤرازی گەلی ببین. ئەم مەودایەکی چووین دەنگێ تەقێ هات و گوللەیێن گوڕیێ ل نێزیك گوندێن لیناڤا و بوتیا بلندبوون، من گۆتە یوسف بێسری و محەمەد رەشید دهۆکی دیارە چەتە و لەشکەری یێن گەهشتینە لیناڤا، بزەحمەتە ئەم بشێن دەرباز ببین، ژ نەچاری ئەم ژ بڕیارا خۆ لێڤەبووین و مە قەستا رێیا خازیاڤا کر، هاتنووچۆن گەلەك یا ب‌مەترسی بوو، پێدڤی بوو هەر پێنگاڤەکێ مرۆڤی هزار حساب کربان و ڤەلڤین زۆر ب هشیاری کربان. مە هێدی هێدی رێیا خۆ هەلچنی هەتا گەهشتینە گوندێ خازیاڤا، گوند بتمامی هاتبوو چولکرن، هیچ کەسەك نەمابوو، شەڤ و ترس و بێدەنگیێ گوند نخافتبوو.

گوندێ خازیاڤا دکەڤیتە رۆژئاڤایێ لیناڤا، چیایەك دکەڤیتە ژێریا گوندی و بۆ ملێ رۆژ ئاڤا ژی چیایێ قەشەفرێ یە، خازیاڤا یێ ناڤدارە ب رەزێن تری،

بەرهەمێ رەزێن خەلکێ گوندی یێ بەرنیاسە ل دەڤەرێ و هەتا دووماهییا پاییزێ دمینیت.

ئەم ژ گوندی دەربازبووین و گەهشتینە چەپرمیسی، چەپرمیسی کاڤلە گوندەکێ گەلەکێ کەڤنە، کەس بدروستی مێژوویا وی گوندی نزانیت، ل گورەی گۆتنێن خەلکێ دەڤەرێ ئەڤ کاڤلە گوندە ل پێشی گوندێ خازیاڤا هەبوو، ژناڤێ وی یێ دیارە دکەڤندا گوندەکێ ئێزدیان بوو، پێدڤییە هندەك ڤەکولین و دیڤچوونێن ئەکادیمی بۆ وان کەڤنە گوندا بهێنەکرن.

هەتا وی جهی ماهین و هێستر دگەل مەبوون، ژ وێرێ پێڤە چەك و عیتاد و کەلوپەلێن زێدە دگەل مە نەمان، ئێدی مە هێستر و ماهین ئازاکرن و بەردانە ئاقارێ گوندی. ئەم سەرنشیڤ بووینە گەلیێ لیناڤا کو ژ چەپرمیسی دەست پێدکەت، شەڤێ و تاریێ بارکر و دونیا زەلاڵ بوو، دیمەنێن جوان و دلڤەکەرێن گەلیێ لیناڤا دیاربوون، هێژ سیبەرێ گەلی بەرنەدای ئەم گەهشتینە بەر کەڤرەکی ل هنداڤ گەڕا سیلاڤێ، گەڕەکا بناڤ و دەنگە ل دەڤەرێ، دبێژنێ گەڕا سیلاڤێ ژبەرکو ئاڤەکا پاقژ و زەلاڵ ژ جهەکێ بلند یێ گەلی ژووردا دهێتەخوار و دیمەنەکێ زۆر باڵکێش دئاڤرینیت، ل وێ سپێدەهییا بۆ مە خەمگین دەنگێ سیلاڤێ دگەل دەنگێ بدەهان جۆرین باڵندا سمفۆنیەکا نامۆ دژەنی، **مە دگۆت:** دیارە دووماهییا ژیانێ یە ل سەر ڤێ ئاخێ..

ئەم گەلەك ماندی بووین، لەوڕا مە ل بەر کەڤرەکی پاڵدا و ئێکسەر خەوێ چاڤێن مە گرتن و کەفتینە خەوەکا گران و کوور، خەوەك دگەل سەقایێ وێ سپێدەهیێ دگەلی دا و ل سەر وێ سیلاڤێ دا بێژی ئەم یێن هاتینە پەنجکرن، رۆژهەلات و تاڤ بەژنەکێ بلند بوو و گەهشتە هنداڤ گەلی هێژ ئەم د خەو بووین.

دەنگەکێ پەقینەکا بهێز هات و ئەم راست رابووینە ژپێرڤە ئەو کەڤرێن ل دەوروبەرێن مە هژاندن، دابێژی بیڤەلەرزەك رووداو، دگەل دەنگێ پەقینێ بوو گۆرمێنییا تۆپ و ئاربیجییا و ڤرێنا هەلیکۆپتەرا ل ئەسمانی و دگەل وێ چەندێ دەنگێ سەربازێن رژێمێ ل هنداڤی مە هاتە بهیستن ب عەرەبی دئاخفتن و بێی تشتەکی ببینن تەقە دکر

من گۆتە هەڤاڵێن خۆ: پێدڤییە ژ ڤی جهی دووربکەڤین ژبەرکو ژیانا مە یا

دمەترسییێدا. هێدی هێدی بەرکەڤر و بەرکەڤر ئەم ژووردا بەرەڤ هندەك جهێن ئاسێ و نەپەنی چووین، د وان کێلیکادا دەنگەك و پێژنا مرۆڤان ژناڤ هندەك بیهوکێن بەر رووباری هاتە مە، ئەم راوەستیاین و ب دووربینێ تەماشەی هەردوو ملێن رووباری کر دا بزانین سەربازێن رژێمێ نە گەهشتینە وان دەوروبەرا بەلێ چ دیار نەبوو، دەرکەت عەبدولکەریم بێسری و زارۆکێن وی و مالەکا دی هاتبوونە دناڤ وان دەحلا دا و خۆ ڤەشارتبوو، ئەم گەهشتینێ و سلاڤ کرێ و بێهنەکێ ل جەم وان روونشتین.

عەبدولکەریم جانگیر بێسری ئێکبوو ژ پێشمەرگەیێن کۆمیتا دهۆك یا ئێکەتی نیشتمانی پێشمەرگێ شۆڕشا ئیلونێ ژ بوو، ژ ماڵباتەکا کوردپەروەر و کەسەکێ خودان هەڵویست بوو، مخابن پشتی سەرهەلدانێ ژ ئەگەرێ پەقینا مینەکێ گیانێ خۆ ژ دەستدا.

ئەم گەهشتینە دەف وان، د وێ رەوشێدا ئەوا مرۆڤی چاڤەرێ دکر تنێ مرن بوو، من گۆتێ: ما من نەگۆتبوو تە هەرنە وی جهێ مالێن مە خۆ لێ ڤەشارتی..؟ ئەو جهە گەلەك ژڤێرێ باشترە، باشە ئەگەر نوکە جاش و سەرباز گەهشتنە ڤێرێ دێ هەوە هەمیا دەستەسەرکەن و تو دزانی هیچ ڕێ و دەلیڤەیەك نەمایە هوون خۆ پێ قورتال بکەن..!

گۆت: هندی ئەم گەڕیایین مە مالێن هەوە نەدیتن، ئەم نەچاربوویین هاتینە دناڤ ڤان بیهوکاندا، کا بزانین دێ چ قەومیت..!

ـ ئەڤرۆ ژ جهێ خۆ نە دەرکەڤن، دەوروبەرێن گەلی دگرتینە، خۆ بگرن هەتا دونیا تاری دبیت و پاشی دێ هەوڵ دەین پێکڤە دەرکەڤین و خۆ گەهینینە دەف مالێن مە، هوون جارێ لڤێرێ بمینن و ئەم دێ چینە خوارتر و دێ مە ئاگەهـ ژهەڤدوو هەبیت.

ئەم کەفتینە ڕێ و سەرنشیڤی گەلی بووین، ل نیڤا گەلی و دناڤ هندەك کەڤرێن مەزندا ئەم راوەستیایین و جهێ خۆ خۆشکر و ماینە چاڤەرێ دێ کەنگی جاش و سەرباز گەهنە نیڤا گەلی و رووی ب رووی وان بین.

ب سەدان جاش و سەربازان سەر و بن و هەردوولایێن گەلی دوورپێچکربوون و بەردەوام فرۆکێن هەلیکۆپتەر ل ئەسمانی هاتنووچۆن دکر، ئەم ژی تنێ سێ کەس ب کلاشینکۆڤا دنیڤا گەلیدا بوویین، ئەگەر هات و گەهشتنە دەف مە ژی ژبلی

شەڕەکێ مان و نەمانێ مە چ تشتەکێ دی پێ چێنەدبوو، ترس و برس و وەستیان و چاڤەرێبوونا شەڕەکێ بێ یەمان ئەو ڕۆژە گەلەك درێژکر، هەتا بوویە ئێڤار مە باوەر نەدکر هێژ ئەم دساخین، بەلێ شانسێ مە و سوعیدا وان زارۆکا جاش و سەرباز نە هاتنە نیڤا گەلی، دیاربوو ڕۆژا ئێکێ بوو گەهشتینە وان گوندا و دمژوولی دزی و تالان و کۆمکرنا کەلەپیرتی بوون.

ئەم دگەلیدا ماین و ژ جهێن خۆ نە ڕابووین، مالێن مە ل جهەکێ ئاسێ لبەرامبەر مە خۆ ڤەشارتبوو، وان ئەم ددیتین و مە ئەو نە ددیتن، نەشیان هیچ لڤینەکێ بکەن ژبەرکو جهێ وان دکەفتە بەرانبەر سەربازان.

هەر کێلیکەك لبەر مە دبوو هەیڤەك، ئەو دەمژمێر و خولەکێن چاڤەرێبوونا مرنێ بەرەڤ دووماهیێ دچوون، دەم بەرەڤ مەغرەب دچوو و هێدی هێدی تاری دبوو، ئێدی دەنگێ جاش و سەرباز و فرۆکا نەما، یوسف بێسری گۆتە من: ئەز دێ چمە سەرێ ڤێ ملێ ب دووربینێ تەماشەی دەوروبەرا کەم بەلکو بزانم ئەو هێزە بەرەڤ کیڤە چوو.

من گۆتێ: هەرە بەلێ زۆر ب هشیاری.

یوسف بێسری ئەو بەتەن هەلچنی و گەهشتە سەرێ ملێ، پشتی زڤری **گۆت:** زەڤیەکا ڕاست یا ل وێڤەی سەرێ ملێ،

لەشکەری چادرێن خۆ یێن لێ ڤەداین و تانك و زرێپۆش و ترومبیل ژی یێ ل دەرماندووری زەڤیێ ڕاگرتین، کەس ل ڤان دەوروبـەران نەمایە بەلێ دەنگێ گریێ زارۆکەکی دهاتە من، یێ ل وێ بەتەنا ل هنداڤ مە و وەکی دەنگێ چریسکێ یە..! (**چریسك کچا برایێ منە وی دەمی هێژ یا بچووك بوو بەردەوام دکرە گری**). دگەل ئاخفتنا من و یوسف بێسری دەنگێ فیتیەکێ هاتە مە، ئەم ڤەجنقین و ئێکسەر مە کارێ شەڕی کر، پاشی بدەنگەکێ نزم کەسەکی گازی من کر و ناڤێ من ئینا، ئەم بەرەڤ وی چووین تەماشە دکەین برایێ من شەهید خالد ئەحمەد و برازایێ من ڕەزڤان یێ ژ وێ بەتەنا ڕك و ئاسێ بەرەڤ مە ڤە دهێن، گەهشتنە دەف مە پشتی سلاڤ و بێهنڤەدانەکا کورت، چەندین چیرۆك و ڕوودانێن بسەرێ وان هاتین بۆ مە

ڤەگێڕان و گۆت: دا بچینە جهێ خۆ..

من گۆتێ: ئەڤە دوو مالێن دی یێ ل نێزیکی مە پێدڤییە وان ژی دگەل خۆ ببەین، ئەگەر بمیننە لڤێرێ دێ سوباهی هێنە گرتن.

گۆت: باشە دا بچین هەوە بگەهینین و پاشی هندەك گەنج دهەوارا وان بهێن. ئەم هەڵباسکی بەتەنێ بووین و سەرئەڤراز چووینە جهێ خڕڤەبوون و خۆ ڤەشارتنا مالێن مە، ئەو جهە یێ پڕ بوو ژ زارۆك و ژن و مێر و گەنجا، جهەکێ گەلەك نەخۆش بوو، دناڤبەرا دوو کەڤراندا پیچەکێ پاڤژ کربوو و سەرێ وی وەکوو کەپرەکێ یێ نهانی کری و ئەو هەموو مرۆڤە یێ دبنڤە و دچاڤەرێی چارەنڤیسێ خۆنە.

ب رۆژ کەس ژ جهێ خۆ نالڤیت، بشەڤ کەس نەوێریت دەنگی ژ خۆ بینیت، ژبەرکو ب شەڤ دەنگ دوور دچیت و نەکو بگەهیتە گوهێن زەبانیێن رژێمێ. من هزر دکر باشە بۆچی ئەم هوسا دژین و هندەك خەلکێ دی دمالێن خۆڤە دئارام و پاڵدای..! ئاگەهـ ژ بایێ فەلەکێ نینە.. نە ترسەك بسەردا هاتییە.. نە رۆژەکێ زارۆیەکێ وان مایە برسی.. نە قوربانیەك داییە.. نە دزانن چ کارەسات دهێنە سەرێ ڤی خەلکی.. نە شەڤەکێ سەرێ خۆ دانایە سەر بەرەکێ رەق، سەرەرای وێ ژی ئەزمانێ وان مەترەکێ یێ درێژ..!

پشتی ئەم بێهنەکێ روونشتین چەند گەنجەك چوون عەبدولکەریم بێسری و زارۆکێن وی ئینانە دەف مە، هژمارا مە دگەل زارۆکان لژێر وی کەڤری بوو (53) کەس، کێشەیا مەزن ئەوبوو دێ چەوا شێین خوارنێ بۆ وان مرۆڤا هەمیا پەیدا کەین و ئەم نەشێین ژ جهێ خۆ دەرکەڤین، ژبەرکو هەر لڤینەکا مە کربا دا بیتە جهێ سەرنجا سەرباز و جاشێن رژێمێ، بەلێ ئەم نەچار بووین هەوڵەکێ بدەین دا ئەو زارۆك ژ برسادا نەمرن.

دگەل نێزیکبوونا دانێ مەغرەب مە هندەك ژنێن زیرەك دگەل خۆ دبرنە دگەلیدا دا نانی ب پێژن و ئەم ژی دچووینە زۆما بۆ پەیداکرنا ئاهەکێ خوارنێ یان هندەك کەلوپەلێن گرنگ بۆ وێ ژیانا سەخت و دژوار، هەلکرنا ئاگری بۆ پەحتنا نانی پێدڤی ب هشیاری و وێرەکیێ بوو، ژبەرکو دیتنا هەر هەر رۆناهیەکێ یان دووکێلەکێ ژلایێ جاش و سەربازان ڤە گرتن و کوشتنا وی خەلکی تێدا بوو. مە چەند پارچێن

پەروکا و بەتەنی ژناڤ مالان پەیداکرن و بۆ دروستکرنا پەرژانی ل دورماندووری جهێ نان پەحتنێ کرە پەرژان دا ئاگر و رۆناهییا ئاگری دیار نەبیت و پشتی کارێ نانپێژیێ بدووماهی دهات مە کوچك و پەرژانێن خۆ خراب دکرن دا نیشان و شینوارێن مە ل دەرێ گەلی نەمینن و ماوەکێ درێژ ژیانا مە ب وی شێوەی بوو.

ئەو شێوازێ ژیانێ نە یێ بساناهی بوو، ژبەرکو خوارنەکا باش و برحەتی بدەست مە نەدکەفت، هەتا ئاڤ ڤەخوارن ژی یا ب حساب بوو، ئەڤە ژبلی ترس و چاڤەرێبوونا چارەنڤیسەکێ نە دیار، کەس نەشێت ماوەکێ درێژ ب وی دەستوداری بژیت، ئەرزاق نامینیت، هیچ رێیەك ژی نەمایە ژ جهەکی بینین، مەحالە خۆ بگەهینینە سنۆرێ تورکیا ژی، رۆژ بۆ رۆژێ رەوش کمباختر بوو، یان دێ ژ برسادا مرین یان ژی دێ کەڤینە د دەستێ رژێمێدا و وی دەمی ژی تنێ مرن چاڤەرێی مە دکەت. بمینین دێ مرین، بچینە سنۆران دێ مرین.. خۆ رادەست بکەین دێ مرین.. ئەم ماینە د وێ خورکمانێدا. رۆژەکێ تەماشە دکەین برەکا چەتا دنیڤا گەلیدا بێی ترس ژێهەل دهاتن هەتا گەهشتینە وی جهێ مە نان لێ چێدکر، بەرێ خۆ ددا وی جهی و هەست کر کو کارەك ل وێرێ دهێتەکرن، بەلێ هەڵباسکی وێ رێکێ بوون ئەوا بەرەڤ جهێ مە دهات، مە خۆ بەرهەڤکر و تڤەنگێن خۆ سیارکرن ئەگەر هاتنە لایێ مە دا شەڕێ خۆ بکەین، هندی ئەم شیایین دێ ژێ کوژین و بەرەڤانیێ ژ خۆ کەین، وەکو دی چ رووی ددەت بلا رووی بدەت. مەوداەیەکی هاتن و پاشی جارەکا دی زڤرین و سەرنشیڤی گەلی بوون و لبەر چاڤێن مە وندابوون، پیچەکێ بێهنا مە فرەهـ بوو و ترسێ دلێ زارۆك و دایکێن وان بەردا، نهالەکا بچووك ژ وێ جهێ جاش دگەلیدا گەهشتینێ هەبوو بەرەڤ لایێ مە دهات، یوسف بێسری و برازایێ من رەزڤان ب دووراتییا (100) مەتران ژ جاشا ل پشت کەڤرەکی د روونشتی بوون و ئاگەهـ ژ هاتنا وان نەبوو و ئەم ژی نەدشیایین وان ئاگەهدار بکەین، هەر چاوابیت ئەو چەندە ژی بسلامەتی دەربازبوو.

دێ چاوا زارۆکا ژ مرنێ قورتال کەین..!

شەڤەکێ مە چەند کەسەکا بڕیاردا بچینە چیایێ پشتا دهۆکێ کو هەتا

رادەکی یێ ژ جهێ مە دوور بوو و شەڤا پاشتر ڤەگەڕین، مەبەستا مە ئەوبوو هەوڵ بدەین پەیوەندیێ ب هندەك نیاسان بکەین و داخوازێ ژێ بکەین زارۆکان ببەنە دەف خۆ ل دهۆکێ و دناڤ هندەك مالاندا ڤەشێرن دا کەسێن مەزن بشێین بساناهیتر سەرەدەریێ دگەل وی بارودۆخی بکەین. پشتی دونیا تاری بوویی ئەم ژ جهێ خۆڤەشارتنێ دەرکەفتین و مە خۆ بەردا دگەلیدا و رێیا چیایێ بەرانبەر گوندێ لیناڤا گرت، شەڤەکا رەش و تاری بوو، ئەم گەلەك ب بێدەنگی و ب هشیاری برێڤەدچووین، لژێرییا چیایی مە پێژنا هندەك کەسا بهیست، یا سەیر بوو ژبەرکو وەك مە دزانی ژبلی مە هیچ کەسەك ل وان دەوروبەران نە مابوو..!

ئەگەر دەنگێ جاش و سەربازان بیت دێ وێ شەڤێ ل وی جهی چ کەن..! **یوسف بێسری گۆت:** ئەڤە وەکو دەنگێ حەلیما پشت گرییە.. مە خۆ نێزیك کر و یوسفی ب دەنگەکێ نزم گازیکرێ، حەلیما پشت گری بەرسڤدا، ئەم گەهشتینە دەف وان تەماشە دکەین ئەحمەد عەبدوللا حەمو گەرماڤی و حەلیما پشت گری لبەر تراشەکێ د روونشتی بوون..! مە پسیار ژێ کر: هوون چاوا ماینە ل ڤێرێ..؟ ما هوون دگەل خەلکی دەرباز نەبوون..؟ دایکا حەلیما گۆت: ئەز نەشیام وێ رێکێ بدەمە بەرخۆ، ژبلی ترسێ هەموو چیا و رێکێن سەختبوون، ئەز یا بێچارەمە نەشێم خۆ بگەهینمە تورکیا.

ـ باشە پا هوون دێ چ کەن..؟

ئەحمەد عەبدوللای گۆت: دێ هەوڵ دەم بەلکو بشێم ب ب نهێنی بگەهینمە دهۆکێ و لجهەکی ڤەشێرم.

حەلیما پشت گری دایکا چوار شەهیدا بوو، ژنەکا هێژا و بەرکەفتی و خۆڕاگر بوو، خەلکێ دەڤەرێ بگشتی ب چاڤێ دایکەکێ تەماشە دکرێ و سەرەدەری دگەلدا دکر، جهێ رێزێ بوو دناڤ هەموو هێز و لایەنێن سیاسی و پێشمەرگەیدا، بەردەوام مالا وێ وەکو بارەگەهەکێ پێشمەرگەی بوو، بەردەوام سفرا وێ یا دانای بوو.

مخابن وێ شەڤا رەش مابوو ل وی ئاقاری و نەدشیا خۆ ژ ستەما رژێما بەعس قورتال بکەت، بتنێ کاك ئەحمەد گەرماڤی خودانی لێ دکر، وی جوامێری گەلەك زەحمەت کێشا و پێدڤییە ئەو کار و هەڵویستێ وی چ جارا نەهێتە ژبیرکرن، ژبەرکو

ژیانا خۆ ئێخستبوو دناڤ بابەلیسکەکا مرنێدا تنێ دا گیانێ دایکا حەلیما بپارێزیت و قورتال بکەت.

مە جهێ مالێن خۆ ژێرا دیارکر و پشتی دەمەکێ کورت دیسان مە دا ڕێ و بەرەڤ چیایێ پشتا دهۆك چووین. مە ل چەمێن نێزیك ماسیکێ پەیوەندی ب هندەك کەسێن ناسیار کر و وان جوامێرا پەیاما مە گەهاندە مامێ من تاهرێ ليناڤايی و ئیسماعیل عەبدولقادر لیناڤایی، و هەر زووی گەهشتنە دەف مە.

مە داخواز ژێ کر چارەیەکێ ل زارۆکان بکەن و وان ژی پێ باشبوو، مە ژڤانەك دا هەڤدوو بۆ گەهاندنا هندەك زارۆکا و ئەم ڤەگەڕیاینە جهێ خۆ.

پشتی مە ژڤانەك دایە مامێ من بۆ گەهاندنا هژمارەکا زارۆکا ئەم ڤەگەڕیایینە جهێ خۆ ڤەشارتنێ، ئەو زارۆکێن مە لبەربوو ببەین پێدڤی بوو تەمەنێ وان ژ 10 سالێ زێدەتر نەبیت، مە کارێ وان کر و تێر نانێ بترسی و هشك دایێ و سەرنشیڤی وێ بەتەنا ڕك بووین، گەهشتینە نیڤا گەلی و بەرەڤ ڕێیا چیایێ دهۆکێ و پشتا ماسیکێ ب رێ کەفتین هەتا مە خۆ گەهاندییە چەمێ رەحمەتی رەشید ئاغایی، هەڵواشێ (هەیکەلێ) خانیەکێ مەزن ل ژێرییا چەمی بوو، ژڤانێ مە ئەو بوو زارۆکا بگەهینینە د وی هەڵواشەی ڤە، و مە زارۆك گەهاندنە وی جهی و دەرکەفتین و مە خۆ ل جهەکێ نێزیك ل پشتا چەمی ڤەشارت تنێ برازایێ من رەزڤان ما ل دەف زارۆکا و پێکڤە چوبوونە دسەرداڤا خانیڤە و دەرگەهـ ژپشتێ ڤە دایێخستبوو.

یوسف ئێکمالەیی رەزڤانێ چەمی بوو، زارۆك دیتبوون دەمێ چووینە د خانی ڤە و دزانی زارۆکێن خەلکێ گوندان و کەفتینە بەر ئەنفالا، یوسف ئێکمالەیی چوو مال و داخواز ژ خێزانا خۆ کربوو خوارنەکێ حازر بکەت و گۆتبوویێ دێ بۆ هندەك کەسێن برسی بەم، خێزانا وی قازانەکا ئیپراخا چێکربوو و یوسفی دگەل خۆ بر و قەستا جهێ زارۆکا کربوو، ل هەمی ژوورا گەڕیابوو بەلێ کەس نەدیتبوو، چوو بەردەرگەهێ سەرداڤێ و دەرگەهـ قوتا، کەسێ بەرسڤ نەدابوو، زارۆك گەلەك ترسیابوون و نەدزانی کییە هاتی و گازی وان دکەت..! پاشی یوسفی گازی کربوویێ و گۆتبوویێ نەترسن ئەز رەزڤانێ چەمی مە دەرگەهی ڤەکەن من خوارنا بۆ هەوە ئینای، پشتی بستە

بووین دەرگەهـ ڤەکربوو، برازایێ من و زێدەتر ژ هەشت زارۆکا دژوورڤە بوون. یوسف ئێکمالەیی قازانا ئیپراخا دانا بەر، ئەو زێدەتر ژ دەهـ رۆژا بوترسێ و برسێ و وەستیانێ هێز دگیانێ وان دا نەهێلابوو، چاڤێن وان دسەریدا زیق ببوون، خولکێ مریا گرتبوون، ئەو دەهـ رۆژە خوارنەکا باش نەچوویە نەفسا وان، دابێژی یێ ژبەر کولبێ هاتین وەسا ل قازانا ئیپراخا جەمیان هینگێ رابوون هەتا هەمی خوارین.

یەسف ئێکمالەیی زارۆك ب وی حالی دیتن و زانی هێژ نە تێر بووینە، ب چاڤێن تژی روندك و گری گۆتبوویێ رووینن دێ چم بۆ هەوە هێشتا خوارنێ ئینم.. کەسەکێ جوامێر و خودان وژدان و هەستەکێ مرۆڤاتی، رابوو جارەکا دی چوو مال قازانەکا دی یا ساڤارێ ئینا، زارۆکا ئەو ساڤارە ژی هەمی خوار هەتا پیچەکێ تێر بووین، یوسفی گۆتێ ئەز دێ چمە مال کا هەوە چ دڤێت بێژن دا سپێدێ بۆ هەوە دگەل خۆ بینم، زارۆکا ژی سوپاسییا وی کربوو و گۆتبوویێ ئەم دچاڤەرێینە هندەك کەسوکارێن مە بهێن و ژڤی جهی بچین.

پشتی دەمەکێ کێم مامێ من تاهر لیناڤایی و ئیسماعیل عەبدولقادر هاتن و چوونە جەم زارۆکا، یوسفێ ئێکمالەیی زانی مامێ من و ئیسماعیل گەلەك دشەپرزە بوون، پسیار ژێ کر: خێرە مامێ تاهر..؟

مامێ من گۆتێ: باوەربکە ژ دوهی وەرە ئەم یێ هەوڵ ددەین رێکەکێ بۆ ڤان زارۆکا ببینین، بەلێ مە چ چارە نەدیتن، رژێمێ خەلك یێ ئاگەهدار کری هەر مالەکا تنێ ئێك نەفەر ژ کەسوکارێن پێشمەرگەی یان خەلکێ گوندا بێی ئاگەهدارکرنا دەزگەهێن وان بحەوینیت، دێ خانیێ وی ب شەفەڕێ خراب کەین و خودانێن مالێ ژی راستی سزایێن دژوار بیت، ئێدی کەس نەوێریت دەرگەهێ مالا خۆ بۆ کەسوکارێن پێشمەرگەی یان خەلکێ گوندا ڤەکەت و بحەوینیت.

رەزڤانێ برازایێ من گۆتێ: مادەم رەوش ب وی شێوەیە دێ زڤرینە جهێ خۆ و بلا چارەنڤیسێ مە و زارۆکان پێکڤە بیت.

رۆژ ئاڤابوو و ئەم دچاڤەرێ بووین رەزڤان بتنێ ڤەگەڕیت، پاشی تەماشە دکەین هات و زارۆك یێ دگەلدا و سوحبەتا مامێ تاهر و بڕیارا رژێمێ بۆ مە ڤەگێڕا

مە ب وان سەرودلا و بێ ئومێد ژ ژیانا خۆ دیسان رێیا خۆ گرت و قەستا دۆڵ و بن کەڤرا کر، کەتینە گەلیێ دناڤبەرا شاخکێ و ماسیکێدا ب رێڤە ل مە بوو شەڤ، پێدڤییە بەری رژهەلاتێ بگەهینە جهێ خۆ، رێیەکا سەخت و تژی ترِاش و ستری ئەم ب کوتەکی برێڤەدچووین، فرِەکا ئاڤێ ژی ل وی گەلی و وی چیای نینە چیچك دمێ خۆ پێ تەرِ بکەت، یا ژهەمیێ خرابتر دەوروبەرێن گەلی رەبیێن سەرباز و جاشا بوون و پێدڤی بوو زووی و ب هشیاری و بێدەنگی دەرباز ببین.

د وان کێلیك و خولەکێن بێزاریێ دا، ژبلی چوونێ و دێ چ کەین و چارەنڤیسێ مە چ بیت، کەسێ ژمە ئاگەهـ ژ تشتەکی نەبوو، هند تاری بوو مە دوو مەتران بەر پێن خۆ نە ددیتن، ل دەمەکی مە هند خۆ دیت ئەم سینگ و سینگ کەفتینە بەرانبەر کۆمەکا چەکداران، هیچ دەلیڤە نەبوو ژ رێکێ دەرکەڤین یان خۆ پیچەکێ بپارێزین، **مە گۆت:** ئەگەر جاش یان سەرباز بن، ئەڤە ئەم کەتینە شەرِەکێ مان و نەمانێ، هەڵبەت د وێ رەوشێدا مە ب دوور دزانی پێشمەرگە بیت، بەلێ ئەم چەند ڤەجنقین ئەو ژ مە پتر پاش پاشکی چوون و ترسیان، بەری دەست بدەینە تڤەنگا مە گازی هەڤدوو کر و خۆشبەختانە دەرکەتن پێشمەرگە و خەلکێ دەڤەرا مەبوون، پیچەکێ بێهنا مە هات و ترسا مە ڤەرِەڤیا، مە پسیار ژێ کر: خێرە دێ کیڤە چن..؟

گۆت: دێ چینە ناڤ چەمێن ماسیکێ و پاشی دێ زڤرین.

دەرچوونا لێبوورینێ و خواتر خواستنەکا ب ژان و فرمێسك

مە خواترا خۆ ژ هەڤدوو خواست و مە پێن خۆ سڤککرن دا ژ گەلی دەرباز ببین، بێی راوەستیان و بێهنڤەدان ئەم دگەل رۆژهەلاتێ گەهشتینە گەلیێ لیناڤا و وی جهێ مالێن مە خۆ لێ ڤەشارتین.

شکەفتەکا بچووك و تەنگ و تاری ل ژێرییا جهێ مە هەبوو، ب رۆژ چەند کەسەکێن بێ چارە دچوونە تێڤە، مرۆڤ نەشێت بێژیت شکەفتە ژبەرکو گەلەکا بچووکە و دەرێ وێ ژی هند یێ تەنگە مرۆڤ بساناهی ناچیتە دژوورڤە، زێدەتر وەکو کون سیخۆرِا بوو، ئەز یێ ل دەرێ وێ شکەفتێ و من پاڵا خۆ دابوو کەڤرەکی، ب دووربینێ

تەماشەی دەڤەرێ و ڤەلڤینێن جاش و سەربازا دکر و هەڤدەم گوهدارییا رادیۆیێ دکر دا بزانم چ پێشهات و دەنگوباس هەنە، رادیۆ وەکو هەڤالەکی بوو دگەل مەدا، دەمەکی پێژنەك هاتە گوهێن من، ئەز ل سەر ملێ خۆ زڤڕیم تەماشە دکەم برایێ من رەحمەتی شەهید خالد یێ خۆ دڤەنویسینیت و ب بێدەنگی هاتە دەف من و گۆت: تو دزانی حکومەتێ لێبورینەك دا..؟ بەلێ هێژ ئەز نزانم چاوایە.

ـ کەنگی و تە چاوا زانی..؟

ـ نوکە رادیۆییا بەغدا راگەهاند.

ـ باشە مەغرەب دێ کۆم بین و ل سەر بابەتی ئاخڤین و کا چ بکەین.

پشتی مەغرەب ئەم پێکڤە روونشتین و تەکبیرا خۆ کر کا چ بکەین، بۆچوونا پڕانیێ ئەوبوو کو نەشێین ب وی دەستوداری وان هەمووژن و زارۆکا لێ کەڤرا و د وێ ترس و برسێدا و ب خۆڤەشارتنێ بخودان بکەین، ئەم چەند کەسەك ژی د رژد بووین کو بهیچ شێوەیەکی و ل ژێر هیچ فشارەکێ خۆ رادەستی رژێمێ ناکەین، ژبەرکو مرن بۆ مە ب روومەتر بوو ژ ژیانا ژێر دەستێ رژێمەکا هۆڤ و داگیرکەر، بەلێ یا راست و رەوا ژی ئەو بوو هەر کەسێ خودان ژن و زارۆك باشترە مفای ژ لێبوورنێ وەربگریت و خۆ و زارۆکێن خۆ قورتال بکەت.

بڕیارا دووماهیێ بوو ئەو ل پێشی خۆ رادەستکرنێ، ئەم ڤەگەڕینە دهۆکێ و هندەك کەسێن نیاس ببینین و زانیاریێن باشتر وەربگرین و دیسان بزانین دێ چاوا ژن و زارۆك و دانعەمر رادەستی رژێمێ بن ب مەرجەکی ژیانا وان یا پاراستی بیت.

هەر د وێ شەڤێدا مە چەند کەسەکا دیسان خۆ بەردا دگەلیدا و بەرەڤ چەمێن ماسیکێ چووین، ل وێرێ مە کەسەکێ نیاس هنارتە مالەکا کەسوکارێن خۆ ل دهۆکێ کو بهێن و پێکڤە ل سەر بابەتێ خۆ رادەستکرنێ باخڤین، قاسدێ مە زووی دگەل کەسەکێ دی زڤڕین و گۆتنە مە هەر ئەڤرۆ دێ جابەکێ بۆ هەوە ئینین، هەمان رۆژ ل دانێ ئێڤاری دووبارە هاتنە دەف مە و گۆت: هوون دێ کەنگی و ل کیڤە دبەرهەڤ بن..؟

من گۆتێ: دوسبە سپێدێ ل بنێ گەلیێ لیناڤا، ژبەرکو ئەڤ شەڤە هەمیێ

دێ برێڤە بین، و سوباهی ژی دێ پلانەکێ دانین ئەگەر ڤەکولین دگەل مە هاتنەکرن چ بێژین.

گۆت: باشە هوون وەرن و ئەم دێ ترومبێلا بۆ هەوە ئینینە بنێ گەلیێ ليناڤا.

من گۆتێ: باشە بەلێ بۆ زانین هندەك ژمە دێ مینن و خۆ رادەست ناکەن.

ـ کێشە نینە ئەوێن دهێن دێ دگەلدا بین.

جارەکا دی بەری بانگێ مەغرەب مە رێیا وی گەلیێ کمباخ دا بەر سینگێ خۆ و هەتا بەرێ سپێدێ گەهشتینە بن کەڤرێ مالێن مە لێ. مە گۆتی: ئەو کەسێ نەشێت بەردەوامیێ دگەل ڤێ ژیانێ بکەت و ئنیەتا چوونێ هەبیت بلا خۆ بەرهەڤ بکەت، هەڵبەت پرانییا وان کەسێن دخواست بچن ژن و زارۆك و کەسێن دانعەمر و بێچارە و خێزاندار بوون، من و چەند هەڤالەکا بڕیاردا بمینین و دناڤ دوڵ و نهالادا بەردەوامیێ بدەینە ژیانا خۆ، بەلێ پێدڤی بوو دەمێ چوونا وان ئەم پیچەکێ ژ وی جهی دوور بکەڤین نەکو جاش و سەرباز زۆریێ ل وان بکەن و نەچار بکەن جهێ ئەم لێ ئاشکرا بکەن.

دووماهی شەڤبێرییا ژیانا دۆزەخێ

ل شەڤا دووماهیێ من و هەڤالێن خۆ یێن مە بڕیار دای خۆ ڕادەست نەکەین کارێ خۆ کر و ب دلەکێ شکەستی و خەمگین ڤە خواترا خۆ ژ مال و خێزان و کەسوکارێن خۆ خواست، مە هیچ ئومێدەك نەبوو جارەکا دی هەڤدوو ببینین، ژبەرکو رژێم نە یا باوەریێ بوو هەر کەسێ خۆ ڕادەستکربا مرن ل پێشییا خۆ ددانا، ژلایەکێ دیڤە مە چ جهـ و قۆناغ ل دەڤەرێ نەمابوون لێ بنەجهـ ببین، یا ژهەمیێ خرابتر نەبوونا خوارن و سەرەکیترین پێدڤیێن ژیانێ بوو.

چاڤێن هەمییا دپڕبوون ژ رۆندکان، تنێ نێرینێن حەسرەت و بێ ئومێدیێ دەربڕین ژ هەست و ناخێ هەر ئێکی دکر، **براێ من خالدی گۆت:** ئەز دێ هەتا جهێ ل پێشتر مالێن مە لێبوون دگەل هەوە هێم.

من گۆتێ: پێدڤی ناکەت، بەلێ یێ رژدبوو. ئەم ژووردا بەرەڤ گەلی

چووین هەتا گەهشتینە وی جهی بەلێ دەستێ رەشێ جاش و سەربازا گەهشتبوویێ، کولك وخانیکێن گوندیا بسەرئێك دا هەڕفاندبوون و ئاگر بەردابوو هەر تشتەکێ کەفتییە بەر چاڤێن وان.

ئەز و خالد ل بەر کەڤرەکی روونشتین کو دکەفتە بەرانبەر کولکێ مامێ من ئاڤاکری و رژێمێ کاڤلکری، بێهنەکێ دهزراندا ماین.. **گۆت**: ئەڤە نەخۆشترین خولەکێن ژیانا منن، نزانم چ بکەم..! ئەز نەشێم هەوە بهێلم و نەشێم زارۆکان ژی بتنێ رادەستی چارەنڤیسەکێ نەدیار بکەم..

ـ راستە.. بەلێ مە بڕیارا دووماهیێ یا دای و ئەڤە دووریانە.. رابە هەرە دا خۆ بەرهەڤ بکەن و سپێدێ بگەهنە جهێ ژڤانی.. ئەم ژی دێ قەستا ڤی چیایێ رۆژئاڤایێ گوندی کەین و دێ مە ئاگەهـ ژ هەوە هەبیت هەتا هوون ب رێ دکەڤن، پاشی دێ بەرەڤ وەغەرا خۆ دەینە ڕێ.

ـ دەست و دلێن من ناگرن هەوە بهێلم.. پێن من دگرانن رێکێ ناگرن.. مە هەموو ژیانا خۆ ب خۆشی و نەخۆشی ڤەپێکڤە دەربازکر و ڤێ شەڤێ و دڤی دەستوداریدا و هوسا بساناهی ژێك ڤەقەتیێن..

ـ دیارە قەدەرا مەیە..

ـ قەدەرا مەیە.. قەدەرا مەیە ب درێژییا هەبوونا خۆ بهێینە کوشتن و براندن..! قەدەرا مەیە ئەڤ وار و وەڵاتە هەر و هەر بهێتە سۆتن و قەلاندن.. قەدەرا مەیە رۆژەکێ تاما ژیانەکا تەنا و بێی ترس و رەڤ نەزانین.. ما دێ هەتا کەنگی ئێخسیرێن ڤێ قەدەرا رەش و بێ ئیفلەح بین..!

خالد رابوو ب دلەکێ خەمگین و چاڤێن گری خواترا خۆ ژ مە خواست و دناڤ تارییێدا ل من بەرزە بوو.

ئەز و هەڤالێن خۆ چووینە دبەتەنەکا چیایی را، مە بن دارەك پیچەکێ پاڤژکر و تڤەنگ و ساجۆرین خۆ کرنە بالیفك و ب ئنیەتا خەوێ چاڤێن خۆ دانانە سەرئێك، ب راستی ژی ژ وەستیان و خەم و دەردەسەریێ هەتا سپێدێ رۆژهەلاتی نڤستین، ژ خەو رابووین رۆژ بەژنەکێ یا بلند بوویی، هندەك نان دچاندکێن مەدا هەبوو

دگەل فرەکا ئاڤێ مە خوار و ماینە چاڤەرێ دێ کەنگی مالێن مە گەهنە جهـ و ژڤانێ خۆ رادەستکرنێ.

ل نێزیکی دانێ نیڤرۆ بەری ترومبێل بگەهنە بنێ گەلی، ئەو ژ جهێ خۆ دەرکەفتبوون و گەهشتبوونە بنێ گەلی، دەمەکی من تەماشەکر هژمارەکا ترومبێلا ژ گوندێ ليناڤا يێ وێرانکری بەرەڤ دەرێ گەلی هاتن، ترومبێلەکا بچووك (قەمارە) و دوو کۆستەر بوون و ل زەڤیەکا نێزیك دەرێ گەلی راوەستیان، کەسەکێ خودان شەل و شەپك ژ ترومبێلا بچووك پەیابوو، من ب دووربینێ بەرێ خۆ دایێ، ب راپێچ و بەژن و سەروبەرێ وی زانی (جەلال مالتایی) بوو.

ل دویڤ زانیاریێن پشتی روودانێ مە وەرگرتین، هژمارەکا چەتا کو ل دەرێ گەلی بوون، **پسیار ژ جەلال مالتایی کربوو: خێرە هوون هاتینە ڤێرێ..؟**

جەلال مالتایی گۆتبوویێ: هندەك کەسوکارێن مە یێن ماینە ل ڤی گەلی و دێ هێن خۆ رادەست کەن..

ـ کەس ل ڤێرێ نەمایە.. ئەڤە چەند رۆژە ئەم یێ لڤێرێ و مە کەس نە دیتییە..!

ـ بەلێ یێن ماینە دڤی گەلیدا و پەیوەندی یا ب مە کری و دێ نوکە گەهن..

مە ب دووربێنی تەماشە دکر، دەمەکی دبینم مالێن مە کو پرانییا وان ژن و زارۆك بوون ژ گەلی دەرکەفتن و بەرەڤ ترومبێلا چوون و سواربوون و ترومبێل ب رێ کەفتن، ئەو جاشێن ل دەرێ گەلی حێبەتی مان..! باشە ئەڤە هەمی ل کیڤە بوون..!

جەلال مەحمود مالتایی کەساتیەکێ بەرنیاس و جوامێرێ باژێرێ دهۆکێ بوو، مرۆڤەکێ وێرەك و خودان هەلۆیست و هاریکار بوو، کێماسی ژ کەسێ قەبوول نەدکر، کەسەکێ راستگۆ و ئێك ئاخفتن بوو، مخابن پشتی سەرهەلدانێ ب چەند سالا چوویە بەر دلۆڤانییا خودێ.

ئەو ترومبێل و کۆستەر گەهشتنە گوندێ ليناڤا، چەند ترومبێلێن سەربازی کەفتنە دگەلدا، وەکو هاتییە ڤەگێران هژمارەکا زیلێن سەربازی (زیل ترومبێلەکا بارهەلگرا ژ جۆری ئیڤا یە، دسەردەمێ رژێمێ دا تنێ بۆ سوپای دهاتە بکارئینان و ب زمانێ کولانکی و گشتی دگۆتنێ زیل) بهێزەکا سەربازیڤە هاتبوونە پێشییا کاروانێ

وان و ژ کۆستەرا پەیاکربوون و ب زۆری و شێواز و سەرەدەریەکا خراب سواری زیلا کربوون هەتا گەهاندینە گوندێ سندوری. فەرماندێ لیوایەکا سەربازی ل سندورێ بوو، هەموو ژن و زەلام و زارۆك ئێك ئێکە گازی کربوون و ناڤێن وان نڤێسیبوون و هندەك پسیار ژی کربوون، کا هەتا وی دەمی ل کیڤە بوون..؟ چاوا خۆ ڤەشارتبوو..؟ چ دخوار..؟ بۆچی خۆ رادەست کر..

ئەوان ژی گۆتبوویێ: ئەم دگەلی دابووین، مە ب رادیۆیێ زانی سەرۆکێ عیراقێ لێبوورین دەرێخست و ئەم هاتینە خۆ رادەست بکەین.

ل سندورێ دیسان سواری ترومبێلێن سەربازی کرن، هندی رژێمێ زوڵم و زوری دکر سەهما خۆ ئێخستبوو سەرێ زارۆکان ژی، ل وێرێ زارۆکا دکرە گری و حەز نەدکر سواری وان ترومبێلا بن، بەلێ ب زۆری سوارکرن و بەرێ وان دا کەلها نزارکێ دۆزەخا تاوانێن چ جارا نەهێنە ژبیرکرن.

شەش رۆژان د ناڤ دۆزەخا کەلها نزارکێدا

ل سەردەمێ رژێما داگیرکەر چەندین کەلێن سەربازی یێن مەزن هاتبوونە دروست کرن جهێ ئاکنجیبوونا هژمارەکا ئێکجار زۆر یا سەربازان هەبوو د ناڤدا ئاکنجی بن و کەلێن وەسا ل پرانییا دەڤەرێن کوردستانێ ل هەر سێ پارێزگەهێن سلێمانیێ، هەولێر و دهۆك ب ئاوایەکێ بەربەلاڤ هاتبوونە دروست کرن، کەلا نزارکێ کو دکەڤیتە رۆژهەلاتێ باژێرێ دهۆکێ ئێك بوو ژ وان کەلان، چەندین فلم و چیرۆك و سەرهاتییێن بترس و ناخهەژین د ناڤ ڤێ کەلهێ دا رووداینە. ڤەگێرانا چەندین دیمەنێن دوور ژ رەوشتێ مرۆڤان ل پێش چاڤێن خەلکی د کونجێن ڤێ کەلێ دا بووینە چیرۆك ل سەر زمانێ خەلکی تێنە ڤەگێران و هندەك سەربۆرێن هند بترسن ئەوێن ڤەدگێرن زمانێ وان دلەرزیت.

ل رۆژێن ئەنفالا ١٩٨٨ێ ب هزاران مالباتێن کورد ب ژن و زارۆکڤە ژ هەمی دەڤەرێن پارێزگەها دهۆکێ ڤەگوهاستینە ناڤ دۆزەخا سەر عەردی، کەلا نزارکێ و دێ وان دیمەنێن چەند مالباتان ئەوێن ژ گوندێ ليناڤا و دەوروبەران ڤەگێرین کو د پشتا زیلێن سەربازیدا گەهاندبوونە ڤێ کەلێ و چەوا سەردەری ل گەل دهاتە کرن.

پشتی ئەو زارۆك و ژن و گەنج و مێر هەمی ژ گوندێ

مە د پشتا ترومبێلێن سەربازیدا گەهاندینە دەرێ کەلا نزارکێ، ژ ترومبێلا ئینانە خوار، مێر و ژن ژێك جودا کرن هەر هندەك بۆ جهەکی برن، ئەو جهێ مێر برینێ بەری هینگێ گەلەك مالباتێن دی ئینابوونێ کو بەر لێبۆرینا گشتی کەفتبوون یان ژی خۆ رادەست کربوون، دەمێ ئەو مێر هەمی پێکڤە ژ ژنا جودا کرین وەکی گیانەوەران هاژۆتنە د وان هۆلانڤە، ئەو هۆل گەلەك شوونوارێن مرۆڤان یێن بەری وان لێ بوون، دیوار هەمی د سۆر بوون ژ خوینا وان کەسێن لێ ماین، ل بەر دەرێ هۆلێ ب هزاران کولاڤ و دەرسۆکێن کوردی لێ بوون، چ کولاڤ و دەرسۆك نەبوون خوین پێڤە نەبیت، دیمەنەکێ وەسا بترس د ناڤ وێ کەلێ دا هەبوو دێ بێژی دۆزەخەکە ل سەر عەردی ئاڤاکری. بەرمایکێن جلکێن وان ئەوێن ب خوین هەمی کۆم کربوونە سەرئێك، کەرب و کینا وان هەر تشتەکی پەیوەندی ب سەروسیمایێن کوردەواریڤە هەبایە نەدهێلا ل جهـ وان بمینن. وەسا دیار بوو ئەو خەلك ئەشکەنجەدانەکا هندا مەزن لێ هاتبوو کرن، چونکی ل دووڤ وان زانیاریێن ژ وی خەلکی هاتینە وەرگرتن، ب دەهان گەنجێن کورد ل وێ کەلێ د بن ئەشکەنجێ دا شەهید کربوون.

سێ شەڤ و سێ رۆژان هێلانە برسی و تێنی و ئەگەر ئێکی داخوازا ئاڤەکێ کربا، مەنجەلەکا ئاڤێ دانابوو سەر ئاگری ئاڤا گەرم وێ گەرما هاڤینی ددا وان.

د ناڤ وی خەلکی دا چەندین زەبانی دهاتن و دچوون و دارێن وان د دەستی دابوون، ئێکی خۆ لڤاندبا دکەتە بەر هێرشان و ب وان داران ل سەر و گوهێن وان ددان، چ رۆژ نەبوون سەرێ چەندین کەسان، ب ژن و زارۆکڤە نەشکاندبان، هەروەکی تو هندەك گورگێن برسی بەردەیە ناڤ کۆمەکا پەزی وەسا دهار ودین بوون بەرامبەری وی خەلکێ هەژار و بەلەنگاز، دێ بێژی وان قودسا داگیر کری.

وان ڤەگێرا و دگۆتن: دەمێ ئەم ماینە د کەلێ ڤە مە هندەکێن نیاس دیتن گۆتن کو بەری چەند رۆژەکان هژمارەکا گەلەك زۆر یا خەلکی ل ڤێرێ بوون، گەلەك ئەشکەنجە ددان، ب بلۆك و دار و بەران ل سەر و گوهێن خەلکی ددان، وەکی دۆزەخێ لی کربوو. ئێك ژ وان کەسێن د بن وێ ئەشکەنجێ ڤە شەهید بووی، هەڤالێ هێژا و خودان روومەت فەخری سلێمان بۆتی بوو، (فەخری سلێمان بۆتی خزمەتەکا گەلەك

مەزن یا پێشمەرگەی و وەلاتیێن دەڤەرێ کریە، دەرچوویێ ئامادەییا ساخلەمیێ بوو شارەزاییەکا باش د بوارێ ساخلەمیێ دا هەبوو، هەمی دەما چانتکا وی یا نوژدارییێ ب ناڤ ملانڤە بوو ژ وی گوندی بۆ یێ دی دگەڕیا، هەر کەسێ سەرێ وی ژی ئێشابا، فەخری ب چانتکا خۆڤە یێ ل نك ئامادەبوو، هەمی خەلکێ وان گوندان شاهدێن خزمەتا وی نە، هزار سلاڤ ل گیانێ وی بن).

ئەوێن بەری لێبۆرینێ خۆ رادەست کرین مێر هەمی جودا کربوون بەرەڤ رێیەکا بێزڤڕین برن و هەمی ب شێوەیەکێ دڕاندانە ب ساخی بنئاخ کرن، ژن و زاڕۆکێن وان ژی بربوونە دەڤەرا (سەلامیێ)، پاشی زڤڕاندنە بەحرکێ ل کێلەکا باژێڕێ هەولێرێ ڤە.

رۆژ بۆ رۆژێ هژمارا وان د کەلێ ڤە زێدە دبوو و ل هەمی دەڤەرێ ب ترومبێلێن سەربازی وکۆپتەرا هەر خەلك دئینا د هاژۆتە ناڤ کەلێ، ئێدی کەل تژی بوو ژ مرۆڤان و هژمارا وان ژ ١٣ هزار کەسان دەرباز بوو، ڤێجا نەشیان ژێك جودا بکەن چونکی هەمی هۆل و ژۆرێن کەلێ تژی مرۆڤ بوون.

کەسەکێ نیاس شوفێرێ ترومبێلەکا ئاڤێ بوو ل ئاگرڤەمراندنێَ ئاڤ بۆ وێ کەلێ دئینا ناڤی وی حەسەن فەتاح باخوڕنیفی بوو، کەسەکێ گەلەك هێژا و ب روومەت بوو، وی مالێن گوندێ مە و چەند مالەکێن دی دیتبوون د ناڤ وی خەلکیدا نیاسیبوون، وی ب دزیکیڤە نان بۆ وان دئینا و بزاڤ دکر کەس نەزانیت چونکی گەفەکا مەزن بوو ل سەر ژیانا هەر کەسێ دلێ وان مابا ب وی خەلکیڤە ئان هاریکارییەکا بچووك ژی بۆ کربایە.

کەسەکێ دی ژی وی دەمی پۆلیس بوو ل وێ کەلێ ناڤێ وی سامی جانگیر بێسری بوو و گەلەك کەسێن ل ناڤ کەلێ نیاسی بوون، ل دووڤ شیانێن خۆ ب دزیکیڤە هاریکارییا وان دکر، بەلێ خۆ پێ نەدئینا دەر کو گەلەك ژ وان دنیاسین، وی زانیارییێن ناڤ کەلێ ددانە کەس و کارێن وان ل دهۆکێ.

پشتی سێ رۆژ دەرباز بووین، رۆژەکێ هاتن گۆتن دێ کەلێ پاقژ کەین، هندی هند پیس ببوو کەس نەدشیا سەرێ خۆ بدەتە ژۆر ژ بەر بێهنێ و پیساتییا د ناڤ کەلێ دا، ل گەل هندێ پۆلیسەکێ کورد هات پرسیار کر و گۆت: (کەسێ خەلکێ گوندێ

برجینی ل ناڤ هەوە نینە؟) مالێن گوندێ مە گۆتێ: (نەخێر ئەم خەلکێ ليناڤاينە)، ئێدی وی جوامێری گەلەك جاران سەمونە ب دزیکیڤە بۆ وان دئینان، دزانی حالێ وان گەلەك یێ خرابە برسێ و ترسێ و خەمێن گران یێن وەلێ کرین چاڤێن وان یێ د سەری را زل بووین و پرانیيا وان ئەزمانێ وان ناگەڕیت چار ئاخفتنا بێژن.

ئەو پۆلیسێ کورد گۆتە مالێن مە دێ سوباهی بۆ هەوە هندەك خوارنێ ئینم دانمە سەر ڤێ دەرەجێ پاشی وەرن بۆ خۆ ببەن، دەمێ بوویە رۆژا دی بەرێ خودایێ مێدەکەك یا ل سەر دەرجێ دو کەس ژ مالێن برایێن من چوون ئەو مێدەك راکر و ئینا و ڤەکر، دیت قازانەکا ئیپراخانە، ڤێجا وەکی تەیری خۆ تێ وەرکرن، ئیپراخ د ناڤ ڤێ دۆزەخێ دا، ڤی زکێ برسی، ب دەست کێ دکەڤیت، پشتی خوارین پیچەکێ روح هاتە دەست و پێن وان.

ئێك ژ وان کەسێن دی یێن ب دزیکیڤە گەلەك هاریکارییا وی خەلکی کری هەر رۆژ گەلەك سەمونە دئینانە ناڤ کەلێدا، بەرێز سەلیم گوندکی بوو، ئەو ژی ل گەل مالێن خۆ و کەس و کارێن خۆ ئەوێن ماین ل نێزیك مالێن برایێن من بوون د ناڤ کەلێ دا، ئێك بوو ژ وان کەسێن چەند کوڕێن وی کەتینە بەر لەهیا ئەنفالێ و بێسەروشوون بووین، وی جوامێری ب رێیا هندەك پۆلیسان هەڕۆ د روحا خۆ دبۆری و نان دگەهاندە ناڤ کەلێ، دزانی چ ئاگرێ د هناڤێن وی خەلکێ هەژار و بەلەنگاز دا.

ئەڤە وێ چەندێ خۆیا دکەت، کو خەلکێ خودان وژدان و کوردپەروەر د هەمی کاودانان دا روحا خۆ دانایە سەر لەپێ دەستێ خۆ داکو هاریکارییا خەلکێ لێقەومی بکەن.

پشتی شەش رۆژان ژ نەخۆشترین رۆژێن ژیانا وی خەلکی د ناڤ وێ دۆزەخێ دا دەرباز بووین، هاتن گۆتن: (کێ دڤێت ژ ڤێ کەلێ دەرکەڤیت بلا ناڤێ خۆ بنڤیسیت؟)، ژ بەر کو کەل هند تژی ببوو ئێدی جهێ خەلکی تێڤە نەدکر. هەمییان پێکڤە ناڤێن خۆ نڤیسین نەدزانی دێ کیڤە چن، چارەنڤیسێ وان دێ چ بیت بەلێ وان مرن پێ خۆشتربوو ژ وێ ژیانا د ناڤ وێ کەلێ دا، ل بەر دەستێ وان زەبانییان، برس و ترس و کرێتکرن ببی کارێ وان یێ رۆژانە، ژ بەر هندێ دڤیا ب چ رێکا هەی بەس ژ

ڤێ دۆزەخێ دوور بکەڤن.

رۆژا دی هژمارەکا ترومبێلان ئینان ل بەر دەرێ کەلێ رێز کرن، ئەو خەلك هەمی ئینا و هاژۆتنە د ناڤ وان ترومبێلا دا، ئەو ترومبێل گەلەك دپیس بوون یێن سەربازی بوون، دەوار پێ ڤەدگوهاستن، ڤێجا ئینان ئەڤ خەلکە پێ ڤەگوهاست. د ناڤ ترومبێلاندا پیساتیێ دەواران و بێهنەکا هندا نەخۆش دهات هەمیان دەڤ و دفنێن خۆ دگرتن. ئەڤە ژی پەیامەك بوو بۆ وی خەلکی کو ئەم وەکی دەواران یێ سەردەرییێ ل گەل هەوە دکەین، ئانکو هەوە چ رێزا مرۆڤان ل دەف مە نینە. ئەو ترومبێل تژی کرن هەمی رێز کرن و ژ کەلا نزارکێ دانە رێ د ناڤ باژێڕێ دهۆکێ را ل پێش چاڤێن خەلکی دەرباز کرن و بەرەڤ تارییەکا بێ دووماهی برن.

ل نێزیك گرێ مالتایێ مامێ من جەبار لیناڤای رێزکا ترومبێلا دیت، راوەستیا هەر هاتن و دەرباز بوون د چەند ترومبێلەکا دا مالێن مە دیتن و نیاسین، ب ترومبێلا خۆ کەتە دووڤ رێزکا وان، ژۆردا بەرەڤ رێکا مووسل برن، دەمێ وی خەلکی دیتی بەرەڤ مووسل برن ئێکجار ترسەکا مەزن کەتە دلێ وان و ئاخفتن ژ کەسێ نەدهات، وان هزر کرن کو دێ بەرەڤ دەشتێن گەرمێن ژێرییا عیراقێ بەن و هاڤێنە د ناڤ خیزێ شاریایی دا.

گەهشتنە نێزك مووسل جار جار مامێ من جەبار ب ترومبێلێ خۆ نیشا وان ددا داکو بزانن کو ئەو هەر یێ ل گەل وان دچیت، دا تشتەکی ژ چارەنڤیسێ وان بزانیت، ل ناڤ باژێڕێ مووسل بەرەڤ رێکا هەولێرێ برن، پیچەکی بێهنا وان هات خوین ب لەشێ وان دا هات گۆتن: (مادەم دێ مە بەنە دەڤەرێن کوردا هەر چەوان بیت باشترە).

ژ باژێڕکێ کەلەکێ دەرباز کرن بەری بگەهنە ناڤ هەولێرێ بۆ دەستێ چەپێ چوون گەهاندنە بەحرکێ هاڤێتنە ناڤ وان سترییان و وێ دەشتا گەرم و بێ نان و ئاڤ. دەمێ جەباری دیتی بۆ کیڤە برن ل جهێ خۆ زڤڕی هاتە ناڤ باژێڕێ هەولێرێ قەستا مالا خالێ خۆ محەمەد ئەمین لیناڤایی کر و ئەو زانیاری هەمی دانێ، ئەو رابوون ترومبێلەکا تژی خوارن و کەبابێن گەرم بوو وان پەیدا کرن هنارتە ناڤ وان مالێن ژ برسا و ترسا خولك لێ نەمایی، وێ شەڤێ کەتنە سەر خوارنێ هناڤێن خۆ پیچەکێ گەرم

کرن، هەمی وەلێ هاتبوون وان چەند رۆژان د کەلا نزارکێ ڤە، خولکێ مریا گرتبوون، وێ شەڤێ مانە ل ناڤ وان ستریان و حوکمەتێ ژی هەر هاڤێتنە وێ دەشتێ و چوون پشتا خۆ دایێ.

هەر چار رەخێن وان حوکمەتێ تژی سەرباز کرن هەمی ئاگەهدار کرن کو نابیت کەس ژ ڤی جهی دەربکەڤیت.

رۆژا پاشتر ڤێجا هێرشا مەزن یا هاریکارییێن خەلکێ خۆڕاگرێ هەولێرێ دەست پێ کر و هەر کەسێ دینارەك ژی هەبا نیڤ دینار ددا ب تشتەکی و دگەهاندە وی خەلکی، رێزکا ترومبێلا و قەرەبالغەکا وەسا ل ناڤ وی خەلکی دروست بوو، ب دەهان بارهەلگر و هەمی جۆرێن ترومبێلان بەردەوام هاریکاری ژ خەلکێ هەولێرێ بوو وی خەلکێ ئەنفالکری دهات، جوامێری و دلسۆزییا خەلکێ هەولێرێ چ سنۆر نەهێلان، کێم جاران روودانێن وەسا دوبارە دبن، هندی هند خەمەکا مەزن ژ وی خەلکێ لێ قەومی خوارن، حوکمەتێ ژی چ پویتە ب ژیانا وی خەلکی نەددا، بەلێ ددیت چەوا ئەو دەڤەر یا پڕ بووی ژ هەمی جۆرێن کەل و پەلێن پێدڤی بۆ ژیانا وی خەلکی، ڤێ چەندێ وەسا بوو حوکمەتێ خۆیا کر کو کورد گەلەکێ زیندی و خەمخورێ ئێکن، ئەڤە ژی ببوو جهێ دلتەنگییا رژێما داگیرکەر.

رۆژ بۆ رۆژێ هەر خەلك ژ هەمی دەڤەرێن بادینان ڤەدگوهاست، هژمارا وان هەر ل بەحرکێ زێدە دبوو، بەلێ چەند زێدە دبوون هاریکارییا باژێڕێ هەولێرا سەربلند هەر یا بەردەوام بوو.

دەمێ ئەنفالکرێن بادینان ئەڤ هەمی هاریکارییە دیتین بۆ وان هاتین، زانین کو نە دبێ خودانن، خەمێن وان پیچەکێ سڤکتر لێ هاتن، بەلێ کێم مال ژ وان مابوون کو کەسەکێ وان یان نێزیکەکێ وان نەکەتبیتە بەر دڕەندەیی و زۆرداریا وان، ب هزاران خەلك، بەرزەکرن و چارەنڤیسێ وان هەتا نۆکە ژی نەدیارە.

ئەڤە دیمەنەك بچووك بوو ژ ناڤ کەلا نزارکێ، ب هزاران دیمەنێن خرابتر و نەخۆشتر د ناڤ ڤێ کەلێ دا رووداینە.

پشتی چەندین روودانێن نەخۆش مە ب چاڤێن خۆ دیتین د هەوا

ئەنفالاندا هاتینە کرن، کا چەوا ئەو مرۆڤکوژ بەربینە ناڤ گوندا و رەز و باغان، کانی و رووباران هەر تشتەکێ پەیوەندی ب ژیانا مرۆڤ و گیانەوەرانڤە هەبیت ژ ناڤ دبرن، کوشتن، سۆتن وێرانکرن، تێکدانا سروشتی، ژناڤبرنا داروباران، تێکدانا کانییان و هەر تشتەکی بکەڤیتە بەردەستێ وان، ئەم ژی ل دەوروبەرێن گوندان د ناڤاچیاندا مابووین د ناڤ وێ دۆزەخا ل سەر عەردی مە بەردەوامی ددا ژیانا خۆ. مە ب دێرببینێ بەرێ خۆ ددا وان دیمەنێن بترس هینگێ دڕندەیی یا وان ب باشی دهات دیتن کو چ سنۆر نینن. ئەم چەند کەسێن ماین پشتی زاڕۆك و ژن و پیران ژ بێڕێیی خۆ رادەستی حوکمەتێ کرین، بەرامبەری گوندێ لیناڤا ل بەتەنا چیای مە خۆ ڤەشارتبوو مە دیتن وەکی دەهبا هاتن و کەتنە ناڤ گوندی، بەری هەر تشتی کەتنە ناڤ مالان ب گوند و زۆمڤە، هەر تشتەکێ دشیان وەك دەستکەفت ل گەل خۆ دبرن وەسا پێڤە مژوول ببوون کنجرێن خەلکی هەمی ژ مالان دئینانەدەر و هەر تشتەکێ مفا تێدا هەبایە ژێ نەدبۆرین. پشتی هینگێ ئاگر ب هەمی مالان ڤەنا، هەلیکۆپتەر ژی هەمی دەما ل ئاسمانی ل هنداڤی چالاکییێن وان دزڤڕین، ل گەل کەتنا وان بووناڤ گوندا چەند شۆفەلەك ژی ل گەل خۆ دئینان بۆ راستکرنا گوندان ل گەل عەردی، دا ببیتە ئەگەرێ هندێ کو چ جاران ئەو گوند ب کێر ژیانێ نەئێت.

ب ڤی ئاوایی پڕانیا مالێن گوندی وێران کرن و سۆتن ل گەل عەردی ب شۆفەلێ راست کرن، ل پەڕێ گوندی خواندنگەها لیناڤا هەبوو ئاڤاهییەکێ مەزن و موکم بوو، ل سالێن حەفتێیان هاتبوو ئاڤاکرن، من خواندنا خۆ یا سەرەتایی ل وی ئاڤاهی ب دووماهی ئینابوو. من دیت گەلەك سەربازێن رژێمێ هەرێ دچنە ژوور و دەردکەڤن ل رەخ و رێیا تێن و دچن هەرێ مژوولاهییەکێ دکەن من نەدزانی چییە، من هزر کر بەلکی ڤێ خواندنگەهێ بۆ خۆ بکەنە بارەگایەکێ بانەهی(مۆقت) هندی کو بمینن ل ڤێ دەڤەرێ، پاشی من دیت هەمی سەرباز ژ دەوروبەرێن خواندنگەهێ دوور کەتن کەس نەما ل نێزیك، ئینا من گۆتە خۆ: (باشە چ روودایە ئەڤە هۆسا خۆ ژ وی جهی دوور دئێخن؟)، پشتی دەمەکی من دیت دنگێنەکا هندا مەزن هات ئەو دەڤەر هژاند گوند هەمی ما د تۆز و دووکێلا رەش را و ئەو ئاڤاهی هەمی پەڤاند، چەوا

باران تێن وەسا پرتکێن وێ خواندنگەهێ ژ ئاسمانا دهاتنە خوار ئەو ئاڤاهی ژ بنەکۆك ب مادێ (TNT) هلوەشاند دا بێژی بۆمبەیەکا ئەتۆمی یا لێدای، هیچ بەرەك ل سەر بەرەکی نەهێلا، پاشی من دیت ب وی رەنگی بەرێ خۆ دا بنگەهێ ساخلەمییێ ل ناڤ گوندی ئەو ژی ئاڤاهییەکێ گەلەك مەزن و موکم بوو، ل دۆر وی زڤڕین ئەو ژی چ ب سەرێ خواندنگەهێ ئینای، ب سەرێ بنگەهێ ساخلەمییێ ژی ئینا ب (TNT) وێران کر، ئەو رۆژ ب دویماهی هات و رۆژا پاشتر جارەکا دی هاتنە سەر کارێ خۆ.

بیرەکا ئیرتیوازی یا ئاڤێ ل گوندی هەبوو خەلکێ گوندی بۆ ڤەخوارنێ و ئاڤدانا داروباری و چاندنێ ب کار دئینا چونکی ب گشتی ئاڤ ل ڤێ دەڤەرێ یا کێمە و رووبار و کانی ل هاڤینێ گەلەك کێم دبن یان ژی هندەك ژێ هشك دبن. ئەو بیر ژی تژی تەقەمەنی کر و پەقاند وەلێ کر کو کەس نەشێت ژ نهۆ پێڤە مفای ژێ ببینیت. بوو پشتی نیڤرۆ، من دیت ب رەخ بیرێڤە عمبارەکا مەزن یا ئاسنی یا ئاڤێ هەبوو، من دیت هەر یێ ل دۆر دزڤڕن نێزیکی سەعەتەکێ هەر دمژوول بوون پاشی من دیت هەمییان خۆ ژ وی جهی داپاش، من زانی ئەو ژی دێ ب دەردێ خواندنگەهێ و بنکێ ساخلەمییێ و بیرا ئیرتیوازی چیت، دنگێنەکا گەلەك ب هێز هات ئەو عمبار نێزیکی بیست مێتران ژ عەردی بلند کر و جارەکا دی هات ب عەردی کەت و پەلخی و وێران بوو.

پشتی ئەو ئاڤاهیێن مەزن ل ناڤ گوندی هەمی ژ بنی هلوەشاندین و نەهێلاین پاشی کەتینە ناڤ گوندی و خانیێن خەلکێ گوندی هەمی ب شۆفەلان ل گەل عەردی راست کرین، گوند هێلا بوو د تۆزێ را، هندی دیوارەکێ بچووك ژی مای ژێ ڤەنەبوون ئەڤە کارێ سەرباز و تیمێن هەندەسێ بوو کو شارەزایی د پەقاندنا ئاڤاهییاندا هەبوو، جاش و کرێگرتییێن وان ژی کەتبوونە ناڤ مالان هەر تشتەکێ ب دەست کەتبا کو شیابان ل گەل خۆ ببەن کۆم دکرن و دکرنە د ترومبێلان دا و دبرن، پشتی گوند ب دووماهی هاتی لژنەکا تایبەت دهات ل ناڤ گوندی دگەڕیا ئەگەر دیوارەکێ مێترەکێ ژی ژ عەردی بلند بەرچاڤێن وان کەتبا جارەکا دی شۆفەل دئینان و ئەو ژی ل گەل عەردی راست دکر، پاشی ژ گوندی بەرێ خۆ دانە ناڤ زۆمان، هینگێ پڕانییا خەلکی ژ دەرڤەی گوندی مال بۆ خۆ دروست کربوون ژبەر ترسا فڕۆکێن شەڕکەر، ڤێجا

ئەو جاش و كرێگرتی كەتنە ناڤ زۆمان ئازوقەو كەلوپەلێن مالێ و هەمی تشت بۆ خۆ حەلال ددیتن و دبرن وەكی رووڤییان كەتنە دووڤ مریشك و عەلۆك و پەز و بزنان و هەمی بۆ خۆ دكرنە نێچیر و دبرن و هەر جهێ گەهشتبانێ تالان دكر، پشتی شوونوارێن مالێن خەلكی چ تشت لێ نەهێلای پاشی ئاگر بەرددایێ، ئەڤ رەفتارە د كولتورێ چ ملەتەكیدا جهێ خۆ ناگرن بێ وژدان و بێ ڕەحمییا ڤان چ سنۆر نەهێلابوون، دیارە ئەم مللەتەكێ خۆخۆرین، وەرە چەوان دەست و دلێن تە دگرن ئەڤێ ب سەرێ خەلكی خۆ یێ وەكی تە كورد بینی.

تشتێ گەلەك حێبەتی من ژ ڤان جاش و كرێگرتییان دیتی ل رۆژئاڤاییێ گوندی نێزیكی ٢ كیلۆمەتران پڕانییا مالێن خەلكێ گوندی د چەند نهالەكێن نێزیكی ئێك دا بوون، دو- سێ مال ل دەف ئێك بوون، ئێك ژ وان مالان مالا برایێ من شەهید خالد ئەحمەد ليناڤایی بوو، د كەڤندا كارێ خودانكرنا مێشێن هنگڤینی دكر و ل پشتا مالێن وان ژمارەكا مێشێن هنگڤینی هێلابوون، پشتی كو خەلكی مالێن خۆ چۆل كرین ئەو مێش ل جهێ خۆ مابوون.

ئەز و هەڤالێن خۆ بەرامبەری وان مالان ل بلنداهییا چیای بووین، من دیت ژمارەكا جاشان هاتن كەتنە ناڤ وان مالان و پشتی هەمی مال شەلاندین و تالان كرین، من دیت چەند كەسەك ژ وان جاشان بەرەڤ وی جهی چوون یێن مێشێن هنگڤینی لێ، خۆ نێزیك كرن و دیارە دڤیان دەڤێ خۆ یێ پیس ب هنگڤینێ وان مێشان شرین بكەن، هندەكێ خۆ نێزیك كرن هەول دان هنگڤینی بیننە دەرێ، لێ دیار بوو وان چ پێزانین ل سەر كارێ مێش خودانكرنێ نەبوون، چەوان خەلك ژ وان تۆڕە و ئازری بوون، وەسا ئەو مێش ژی ژ وان دتۆڕە بوون هێرش كرنە سەر وان و هەر ئێك ب رەخەكیڤە رەڤی ل سەروچاڤێن خۆ راوەستیان ب شەقا و تەپان، بنگوهێنخۆ سۆركرن پاشی من دیت هاتن بوو تولڤەكرنا خۆ لوان گیاناوەرێن بێ زیان ئاگر بەردا كۆما وان هەمی پێكڤە سۆتن و بینە كۆمەكا رەژوویێ.

ئەڤ كریارێن وان یێن نەمرۆڤانە دبەردەوام بوون چ گوند و رەز و باغێن خەلكێ بێدەسەلاتێ كوردستانێ ژ ڤێ هەوا سۆتن و وێرانكرنێ قورتال نەبوون.

ئەم سێ کەس مابووین مە چ زانیاری ل سەر کەسێ دی نە بوون کو ل دەڤەرێ ماین ژ بلی مە، ب تنێ زانیارییێن وێ ئێکێ ژ لایێ رێکخستنێن ناڤ باژێڕیڤە بۆ مە هاتبوون کو هەڤالێن مە ئەوێن ل بەر خابیری ئەم ژێك ڤە قەتیاین، ژێهەل چووبوون تا گەلیێ دهێ هەمی رێك هاتبوونە گرتن ژ لایێ هێزێن سوپایێ عیراقێ ڤە ئەو ژی یێن ڤەگەڕیاین دەڤەرێ بەلێ مە نەزانی ل کیڤەنە.

من پێشنیار کر دو ژ مە بەرەڤ گوندێ شندۆخا بچن داکو بشێین ب رێیا رێکخستنێن ناڤ باژێڕی جهێ وان ب دروستی بزانین پاشی قەستا وان بکەین.

سپێدەیەکێ ئەم ژ خەوا شرین رابووین هندەك نان و باجانسۆرك د چانتکێن مە دا بوون مە هندەك خوارن، هەڤالێ مە کاك بەختیار (محەمەد رەشید دهۆکی) ئە و ژی رابوو دیاربوو گەلەك یێ بێئومێد بووی، چ رۆناهیێن ژیانێ ب بەر چاڤێن وی ناکەڤن، من دیت کۆمەکا گازندەیان بۆ خۆ دکرن و گۆت: (ئەز نەشێم ب ڤی رەنگی ڤێ ژیانێ بەردەوام کەم، من شیانێن جەستەیی نینن هۆسا بژیم، بەلکی هندەك گەنجێن خوینگەرم بەرگرییا ڤێ ژیانێ بکەن بەلێ بۆ من یا ب زەحمەتە)، مە گۆتێ: (تە چ ل بەرە؟)، گۆت: (ئەگەر رێکەك هەبیت ئەز نامینمە ل ڤێرێ)، من گۆتێ: (باشە، بەلێ دڤێت بەری هەر تشتی رێکخستنێن ناڤ باژێڕی ببینین بزانین کاودان چەوانن. دا بچین و بزڤڕین پاشی بڕیارا خۆ بدە)، وی ژی گۆت: (باشە).

باشترین جهێ کو ئەم بشێین هەڤالێن رێکخستنێ ببینین بەر رووبارێ شندۆخایە، بەلێ دێ چەوان دێ خۆ گەهینینە شندۆخا.

رۆژ بەرەڤ ئێڤاری چوو ئەم چار کەس بووین من و کاك یوسف بێسری **گۆت:** (ئەم دێ چین پشتی چەند رۆژەکێن دی دێ زڤڕین)، کاك بەختیار و کاك خالد ئەحمەد سەبری **گۆتن:** (ئەم دێ ل ڤان دەوروبەران بین هەتا هوون دزڤڕن).

تشتێ ل نك مە گەلەك گرنگ ئەو بوو دێ چەوا شێین هەڤالێن دی پەیدا کەین ل ناڤ ڤان جاش و سەربازێن حوکمەتێدا، ب راستی نەکارەکێ ب ساناهییە، چونکی هاتنوچوونا مە ب رۆژێ گەلەك یا کێم بوو، ژ بلی هێزێن حوکمەتێ کەسێ دی ل دەڤەرێ نەمابوو، ژ بەر هندێ پەیداکرنا کەسەکی نەکارەکێ ب ساناهی بوو.

دو رێك هەبوون بشێین خۆ بەگەهینینە شندۆخا، ئان دڤێت بێینە نێزیك گوندێ ماسیکێ بکەڤینە دەشتێ و ل جادێ دەرباز بین، ئەڤە ژی نەرێکەکا ئێمن بوو، بەلێ یا نێزیك بوو، ئان دڤێت بچینە گوندێ بێسرێ، ژ جادێ دەرباز ببین ل ناڤبەرا نزارکێ و ئێتیتێ خۆ بگەهینینە چیای، چیا و چیا تا دگەهینە شندۆخا، ئەڤ رێکە ژی گەلەك یا دوور بوو دڤێت ب شەڤ بگەهینە شندۆخا، دا کەس مە ب رێڤە نەبینیت، مە رێکا د وێ هەلبژارت، مە وەسا باش دیت بلا رێك دوورتر بیت بەس چ کێشە بۆ مە دروست نەبن.

ئەم ژ ئاقارێ لیناڤا دەرکەتین، کەتینە رێکێ بۆ ئاقارێ باجلۆرێ و بێسرێ، نان ژی گەلەك کێم ل گەل مە مابوو مە خۆ گەهاندە پشتا گوندێ باجلۆر، ئەم ماینە د نهالەکێدا، رۆژ دەرکەت هندی مە ل وان دەوروبەران دنێری چ سالوخدانێن هەبوونا مرۆڤان نەبوون ئەم هاتینە سەر کانییەکا ئاڤێ ب رەخ گوندیڤە، هندەك سەمونێن کەڤن ل سەر کانییێ هەبوون دیار بوو چەند رۆژەك بسەرڤە چووینە چونکی وەکی بەری رەق ببوون، بەرماییێن هندەك رەزڤانێن وان رەز و بیستانان بوون، نەدهاتنە خوارن، بەلێ برسێ چ سنۆر نینن، مە ئەو سەمونە کرنە د ئاڤێدا هەتا هندەکێ نەرم بووین پاشی مە خوارن، هەر چەوان بیت دڤێت خۆ بەرهەڤ بکەین، چونکی ب شەڤێ مە رێکەکا دوور ل بەرە.

دونیا هندەکێ تاری بوو مە خۆ نێزیکی گوندێ بێسرێ کر، پشتا گوندی ئەم هاتینە بەر رەخێ جادێ، وەسا ترومبێل یێن تێن و دچن پڕانیا وان ژی ترومبێلێن سەربازی بوون، من دڤێت بێژم بەری دەستپێکرنا ئەنفالێ، ئەو جادە هەر ئێڤاری زوو هاتنوچوون لێ نەدما ژ ترسێن پێشمەرگەی، بەلێ نۆکە بێ ترس تێن و دچن، ژ بەر کو پشتڕاست بووینە کو ل دەڤەرێ هێزێن پێشمەرگەی نەماینە.

ئەم چەندەکێ ل بەر جادێ ماین، دەمەکی ترومبێل کێم بوون، من دیت ترومبێلەکا سەربازی هات یا پربوو ژ سەربازێن حوکمەتێ، یوسفی گۆتە من: (بەرێ خۆ بدێ چەند ب ساناهییە ڤێگاڤێ بەرێ کەلاشینکوفا بدەینێ، کت ژی قورتال نابیت)، من گۆتێ: راستە کارەکێ ب ساناهییە، لێ پشتی هینگێ دێ چ روودەت، رەنگە ڤی

گوندی ژی وەکی گوندێن دی وێران بکەن و ئەز و تو ب تنێ دێ چەوا شیێین بەرگریێ کەین ئەگەر هات و هێزەك د هەوارا وان هات)، گۆت: (راستە)، ئەو ترومبێل ژی دەرباز بوو، ئەم ل جادێ دەرباز بووین، کەتینە گەلییێ بێسرێ و ل ناڤبەرا نزارکێ و ئێتیتێ دەرباز بووین گەهشتینە چیای.

بن چیا و بن چیا چووین، شەڤ تارییە، تبل چاڤانێیە، ئێکجار رۆناهییێن باژێڕێ دهۆکێ نە دهێلا ئەم رێکا خۆ ببینین. ل بنیا وی چیای گەلەك رەز خەلکی بۆ خۆ دروست کربوون، پەرجان کربوون ب سیمەی، هندەك جاران ئاڕێشە بۆ مە چێ دبوون تاکو ئەم بشێین ژ سیمێن وان دەرباز بین.

ب چ حالێ هەیی پشتی وەستیانەکا زێدە، شەڤ ژ نیڤێ قولپی بوو ئەم نێزیکی شندۆخا بووین، گوندێ کەڕە، کەسێ هشیار نەمایە نە ترومبێلەك دهێت و دچیت، نە پێژنا مرۆڤەکی دهێت، ئەم ژی وەکی ئەجنا کەتینە ناڤ کۆلانێن گوندی مە خۆ گەهاندە نێزیك گوڕستانا شندۆخا خانییێ مامێ من تاهری ب رەخ گۆڕستانێ ڤە بوو ل پەڕێ گوندی، ئەم ل بەر خانی راوەستاین، ڤێجا دێ چەوان شێین ڤێ نیڤا شەڤێ ئێکی هشیار بکەین و دێ چەوان باوەرییا وان ئێت دەرگەهی ل مە ڤەکەن.

دنیا هاڤین بوو وی سەردەمی گەلەك خەلك ل سەربانان دنڤستن، ئەز رابووم هێدیکا پێسترکێ سەرکەتمە بانی من دیت تەختەك دانایە کەسەك ل سەر وی تەختی نڤستییە، من زانی هەر کەسەکێ مالێیە کەسێ بیانی ل ڤێرێ نینە، ئەز هێدی چووم من لحێفك ژ سەر سەرێ وی راکر، پسمامێ من نۆبەدار بوو، من هشیار کر رابووڤە ماحێبەتی چاڤێن وی دخەو، من گۆتێ: (ئەز فلان کەسم)، ئێکجار ل نك وی تشتەکێ نەئاسایی بوو، رابووڤە، چو بابێ خۆ هشیار کر ئەم چووینە دژوورڤە، ل ژوورا پشتێ داناین رابوون بلەز دەست هاڤێتە خوارنەکێ بۆ مە دروست کر و ئینا، هندەك هنگڤین کربوو سێنیکەکێ د ناڤ وان خوارنادا بوو ئەم کەتینە سەر مە تێر خوار، ب راستی وە ل مە هاتبوو ژ برسان ئەم نەدشیاین زێدەتر ببزڤین، بەری خوارن دروست ببیت ئەز چووم من چاڤێن خۆ شیشتن، خاولییەك دا ڤ من، دەمێ من چاڤێن خۆ زوها کرین، ئەو خاولی رەش بوو هندی هند قڕێژ و خوهـ و تەنیا ئاقارێ سۆتی ب

سەروچاڤێن منڤە مابوو.

مە گۆتێ: (ئەم دێ بەرێ سپێدێ ژ گوندی دەرکەڤین چونکی باوەری نینە ئەم بمینیە د خانیڤە).

گۆت: (راستە، باشتر ئەوە د خانیڤە نەمینن. چەمەکێ هەی ل بەر رووبارێ شندۆخایە ب رۆژ هەڕن خۆ ل ناڤ وی چەمی ڤەشێرن کەس نائێتە ناڤ ئەز وی چەمی سەخبێر دکەم، جهێن گەلەك باش د ناڤدا هەنە)، ئەم ژی هێشتا زوو ژ خانی دەرکەتین پێکڤە چووینە ناڤ چەمی. هەمی جۆرێن دارێن فێقی لێ هەبوون، رەخێ چەمی بوو لایێ رووباری دەحلەکێ مەزن لێ بوو گەلەکێ تاری و ئاسێ بوو، مە ژی د نیڤا وی دەحلیدا جهەك چێ کر، هەر گاڤەکا مە دیتبا ئێك هاتبا ناڤ چەمی دا چینە وی جهێ نەپەنی و کەسێ ئەم نەددیتین.

مە چەند رۆژەکان بێهنا خۆ ڤەکر، هندەك خوارنێن خۆش خوارن، فێقی ژی مشە هەبوو ل بەر دەستێن مە د ناڤ چەمی دا، پیچەکێ ئەم زڤڕین سەر هێزا خۆ.

من داخواز ژ مامێ خۆ کر رێکخستنێن دهۆکێ ئاگەهدار بکەت کو ئەم یێ ل ڤێرێ من دڤێت وان ببینم، وی بەری هینگێ هندەك ژ وان دنیاسین، ب تایبەتی کاك عبدللە محەمەد سالح باجلۆری.

رابوو کارێ خۆ کر چوو دهۆکێ ناڤ باژێڕی، چەندەکێ ما ڤەگەڕیا، دەم نێزیکی نیڤرۆ بوو گۆتە من دێ نوکە ئێنە نك هەوە، ئەم ژی د ناڤ وی دەحلیدا ل بەر لێڤا چەمی دروونشتینە، من دیت چەند کەسەك هاتنە ناڤ چەمی راست بەرەڤ نك مەڤە هاتن، مامێ من تاهر ژی چوو خۆ ب شۆلێ چەمیڤە مژوول کر، وی هزر کر ئەگەر کەسەك بهێتە ناڤ چەمی دا وی مژوول کەت، نەهێلیت کەس مە ببینیت.

ئە و هەر سێ کەس گەهشتنە نك مە، (عارف روشدی، عبدللە محەمەد سالح، خورشید رەشید دهۆکی)، هاتن سلاڤ کر روونشتنە خوار ل دیوانا مە دێ بێژی کۆچکا سولتانییە وەسا دیوانا مە گەرم بوو، ئەم چەندەکێ ئاخفتین بەحسێ کاودانێن خۆ و وان چیرۆکێن د رۆژێن دەستپێکا ئەنفالێدا رووداین کر ئەوێن مە ب چاڤێن خۆ دیتین، ئەم هاتین سەر وێ خالێ کانێ هەڤالێن دی ل کیڤەنە و دێ چەوان شێین

وان پەیدا کەین، گۆتە مە کو ئەو ب سلامەتن چ ئاڕێشە هەتا نۆکە چ ئاڕێشە بۆ وان چێ نەبووینە و یێ ل چیایێ پشتا کەمەکا، پەیوەندییێن مە ب وانڤە دبەردەوامن، مە ژی ئەو خەبەر پێ خۆش بوو کو ب سلامەتن و ژ مە دوور نینن دێ شێین خۆ گەهینیە نك وان.

کاك خورشید رەشید دهۆکی پرسیارا برایێ خۆ بەختیاری کر مە گۆتێ کو یێ بێئومید بووی گەلەك یێ وەستیای و دبێژیت ئەز ب ڤی رەنگی ناقەتینم، کاك خورشیدی نامەك بوو نڤیسی و بدەڤ ژی گۆتە مە بێژینێ ب هیچ شێوەیەکی نابیت خۆ رادەست بکەت، ئەگەر نەشێت ئەز یێ ئامادەمە بێم تڤەنگا وی هەلگرم.

وان دەستووری خواست و گۆت: (هەر تشتەکێ هوون پێدڤی بن ئەم ئامادەینە بۆ هەوە ئەنجام بدەین)، مە ژی سوپاسیا وان کر و گۆتێ: (دێ هەوە ب هەر تشتەکی ئاگەهدار کەین).

من دڤێت بوو دیرۆك بێژم هەڤالێن رێکخستنێ هاریکارییەکا زێدە بۆ مە دکر، گەلەك جاران د روحا خۆ دبۆرین داکو بشێن هندەك پێدڤییێن مە بگەهینن، کاك عبدللە محەمەد سالح و خورشید رەشید دهۆکی رۆلەکێ هەرە سەرەکی د ڤی بواریدا دیتیە، هەروەسا عارف روشدی و هەمی هەڤالێن دی ژ ڤێ چەندێ بێ بەهر نەبووینە، هەمییان پێکڤە ئەرکێ خۆ ب جوانی و زیرەکی ئەنجامدایە.

پشتی مە جهێ هەڤالێن خۆ زانی من داخواز ژ مامێ خۆ کر ئەگەر بشێن مە بگەهیننە ناڤ چەمێ رەحمەتی رەشیدا ئاغا دۆسکی، ل ناڤبەرا شاخکێ و ماسیکی، گۆت: (خۆ ئامادە بکەن کەنگی هەوە ڤیا دێ هەوە گەهینین)، مە ژی دڤیا زوو بچین داکو چ ئاڕێشە بۆ وی ژی چێ نەبن و کەس چ گومانا نەکەت.

مە کارێ خۆ کر، ئەم گەهاندینە جهێ مەبەست و زڤڕین مە ژی رێکا چیای گرت و چووین بەرەڤ وارگەهێ خۆ.

ئەم جارەکا دی ل وی جهێ مە ژ ڤان لێ هەی ب دیتنا ئێك شاد بووین، کاك بەختیاری پرسیارا کاودانێن ناڤ باژێری و چارەنڤیسێ وی خەلکێ ل ئۆردیگەهێن دەوروبەرێن هەولێرێ کۆم کرین کر، مە ژی ب درێژاهی هەر تشتێ بەر

گوهێن مە کەتی مە بۆ گۆت، هەروەسا ئەو نامەیا برایێ وی خورشیدی بۆ وی نڤیسی مە دا دەستی پشتی نامە خواندی مە دزانی ناڤەرۆکا وێ نامەیێ ئەو بوو کو داخواز ژێ کربوو چ جاران بیر ل هندێ نەکەت خۆ رادەستی حوکمەتێ بکەت، چونکی ئەڤ یەکە ب دەڤ ژی گۆتبوو مە، دەمێ نامە خواندی وەسا دیار بوو نە ل دووڤ داخوازا وی بوو، چونکی وی شیانێن بەردەوامییا وێ ژیانێ نەمابوون، هەر گازندەیێن خۆ کرن. **مە گۆتێ:** (تە چ ل بەرە)، **گۆت:** (ئەز دێ چم چەند رۆژەکان ل دهۆکێ بێهنا خۆ ڤەدەم پاشی دێ ئێم)، **مە گۆتێ:** (بلا هەرە بەلێ گوهێ تە ل تە بیت)، وی ژی خاترا خۆ خواست و چوو و نەزڤڕی.

مە چەند رۆژەکان خۆ گیرۆ کر ئەم ماینە ل هیڤییێ، بەلێ وەسا دیار بوو وی بڕیارا خۆ دابوو، چونکی من دزانی ئەگەر وی شیانێن جەستەیی هەبان رەنگە ئەو بڕیار نەدابا ژ بەر کو کەسەکێ خودان بیروباوەر بوو گەلەك ب دۆزا گەلێ خۆڤە گرێدایی بوو.

پشتی ژ نك مە چووی خۆ گەهاندبوو دهۆکێ، چەند رۆژەکان خۆ ل مال ڤەشارتبوو پاشی بڕیار دا خۆ رادەستی حوکمەتێ بکەت، ئەو ژی برە ئۆردیگەهاَ بەحرکێ.

پشتی دەمەك دەرباز بوویی، حوکمەتێ هندەك زانیاری ل سەر وی چەکێ مە ڤەشارتی پەیداکربوون، ژ بەر هندێ چەند جاران کاك بەختیار گازی کربوو پرسیارا وی چەکی ژێ دکر، وی ژی بێ ئاگاهییا خۆ ژ ڤەشارتنا وی چەکی نیشا ددا بەلێ وان باوەری ب گۆتنێن وی نەبوو، گەلەك جاران ئەشکەنجە ژی دایە سەرا وی چەکی، چونکە یێ زانیاری دایێ گەلەك ب دروستی بۆ شرۆڤەکربوو ب تنێ ناڤێ من و یوسف بێسری و بەختیاری هاتبوو کو مە چەك ڤەشارتیە ئەڤە وێ یەکێ خۆیا دکەت کو ئێکێ گەلەك نێزیکی مە حوکمەت ب ڤێ مەسەلێ ئاگەهدار کریە، بەلێ پشتی بەختیاری زانی ئەز یێ دەرباز بوویم ناڤێ من ئینابوو گۆتبوو: (ئەو دزانیت چەك ل کیڤەیە، ئەز نزانم).

گومانەکا مەزن بوو کاك بەختیاری ژ کەسەکی چێ بوویە کو وی زانیاری دابنە حوکمەتێ چونکی گەلەك جاران گۆتیە بەختیاری بێژە ئەو چەك ل کیڤەیە بەری حوکمەت وی گازی کەت گەف ژی لێ کرینە، بەلێ من پێ باش نینە ناڤێ وی

دیار بکەم چونکی نۆکە ل دهۆکێ دژیت.

ب تنێ ئەز (سەلام لیناڤایی) ل گەل یوسف بێسری ماینە ل ئاقارێ گوندێ لیناڤا، مە ژی هندەك رێکێن پەیوەندییێ ل گەل رێکخستنێن ناڤ باژێڕی پەیدا کربوون بۆ رۆژێن تەنگ.

ئحم (دەنگێ کوخکە کێ) سەرهاتییەکا رۆژێن ئەنفالێن 1988 ێ

ب رۆژ خۆ ڤەشارتن ژ بەر مرۆڤکوژێن رژێمێ، ب شەڤ گەڕیان و پەیداکرنا پارییەکێ نانی بوو بەردەوامییا ژیانێ، هەلبەت پەیداکرنا خوارنەکێ پتر ژ بەرمایکێن وان مالێن خەلکی یێن هاتینە وێران کرن ب دەستێ جاش و سەربازێن رژێمێ، ئەڤە کارێ مە یێ رۆژانە بوو.

پشتی ئەز و یوسف بێسری ب تنێ ل چیایێ لیناڤا ماین هاتنوچوون و گەڕیانێن مە ب ساناهیتر لێ هاتبوون ئەم هەردو د پێ سڤك و خورت بووین بوو رێکێ، ئەم شەڤەکێ پشتی بوویە تاری و سیبەرا کەڤرا و رەشاتییا تڕاشان تێکەل بووی، وەسا تاری بوو دێ بێژی دەهبەی هەیڤا داعیرایی، شەڤەکا رەش ل گەل بەژنا وان چیا گۆڤەند و داوەت دکر مە رێکا چەند دەمژمێرا بڕی بەرەڤ چیایێ کەڤرێ بسکێ چووین، (کەڤرێ بسکێ ئەو چیایە یێ دکەڤیتە رۆژئاڤایێ گوندێ لیناڤا) شەڤ ژ نیڤییێ قولپی بوو ڤێجا گەلەك نەمابوو دونیا روهن ببیت مە خۆ گەهاندە بنیا چیای، هەردو گوندێن لیناڤا و باخوڕنیف گەلەك ژێ دوور نەبوون، ژ لایێ دیڤە ل سەرێ چیایی تو هەمی ڤێ دەشتا د ناڤبەرا دهۆکێ و مووسلێ تاکو سێمێلێ بدەشتڤە دبینی هندی چاڤ قەترە دکەن چیایەکێ بلندە. ئەم ژ لایێ رۆژهەلاتێڤە گەهشتینە بنێ چیایی ل بەتەنا چیای جهەك هەیە دبێژنێ گێچینێ، ئەم وەسا رێك کەفتین ل بەر وان کەڤرێن چیای بمینین، ئەم ژێهەل چووین گەهشتینە بەر کەڤرەکی هەمی پووش و تڕاش بوون ئەم روونشتین مە گۆت: (ئەڤە خۆش جهە)، جهەکێ بلندبوو نە ل سەر چ رێکا بوو ئەم روونشتین لایتەکا بچووك ل گەل مە بوو، لایتا خۆ من نزم کر و هەل کر و گۆت: (دا ڤی جهی ببینین کانێ ب کێر نڤستنێ دهێت)، ل گەل هەلکرنا لایتێ ل دووری مە دەنگێ

گولەیەكێ هات، وەسا دیار بوو دەنگێ گولا قەناسێ بوو ئێكسەر من لایتا خۆ ڤەمراند، نزانم هندەكان ئەو رۆناهی دیت یان ژی ژ ترسێن شەڤێ ئەو گولە هاڤێت.

ئەم بێهنەكێ روونشتین، مە دیت دەنگەك ل ناڤ وان تڕاش و خشێنا پووشی هات، دیاربوو مە زانی ئەوخشێن یا مارەكێ مەزن بوو ژ دەنگێ چوونا وی دیار بوو، چەندەكێ نێزیكی مە ئەو دەنگ نەما وەسا دیار بوو ئەو ل وی جهی راوەستیا، دیارە وی ژی دڤیا ل دیوانا مە بیت دوور نەكەڤیت، دێ ڤێجا وەرە بشێی ل ڤی جهی بنڤە تو بزانی مارەكێ مەزن دێ هەتا سپێدێ ل دیوانا تە بیت دێ چەوا خەوا تە ئێت، بەلێ ئەم گەلەك ل گەل ڤان تشتان راهاتبووین و گەلەك وەستیابووین ئەم نەدشیاین بچینە چ جهێن دی چونكی نێزیك بوو دا دنیا رۆهن بیت هەمی دەڤەر ژی یا تژی سەرباز و جاش بوون، دڤێت هەر ل وی جهی مابین. مە ب پێی هەر ئێكێ جهەك بۆ خۆ راست كر و پاقژ كر و تڤەنگا خۆ دانا بن سەرێ خۆ پالدا، خەوێ و ماری ژی زێڕەڤانی ل مە دگرت، ئەم هەردو دخەو چووین مە های ژ ماری و بایێ فەلەكێ نەما، دبێژن ئەگەر تو ماری نەئێشینی قەستا مرۆڤان ناكەت ژ بەر هندێ ئەم وێراین بێخەم بنڤین، سپێدێ رۆژهەلات هێژ ئەم د خەوا شرین دابووین تا كو بەژنەكێ رۆژ بلندبووی، یوسف بێسری بەری من ژ خەو راببوو، من چاڤێن خۆ ڤەكرن بەرێ خۆ دایێ رۆژ یا بلند بووی ئەز روونشتمە خوارێ من دیت یوسف ل سەر جهێ خۆ نەمایە من بەرێ خۆ دا وان دەوروبەرا من دیت یێ ل سەر بەرەكی روونشتیە دێربینا وی یا د دەستاندا یێ بەرێ خۆ ددەتە وێ دەڤەرێ و هاتنوچوونێن هێزێن حوكمەتێ، ئەز ژی رابووم چوومە نك وی، **گۆتە من:** (تو دزانی من گول كوخكا مرۆڤەكی بوویە ل ڤان نێزیكان)، ئەز مامە حێبەتی. مرۆڤ د ڤی چیایی را چ دكەن ژ بلی مە؟ كێ روحا خۆ نەڤێت ژیانا خۆ بێخیتە د ناڤ ڤان چلیختاندا؟ **من گۆتێ :** (نەكو جاش بن هاتبنە دۆرێن مە و مە ئاگەهـ ژێ نینە)، **گۆتە من:** (نە جاشن، تو دزانی ئەو كوخك ل نك من نەیا غەریب بوو)، ئەز پتر مامە حێبەتی، **من گۆتێ:** (ما كی مرۆڤان ب كوخكێ دنیاسیت، یا دویێ، ماكی یێ نیاس مایە ژ بلی مە؟)، **گۆت:** (وەكی كوخكا ئێكێ نیاس بوو)، **من گۆتێ:** (وەكی كوخكا كێ بوو، **گۆت** ئەز هزر دكەم ئەو بیت)، **من گۆتێ:** (تو دبێژی دێ كی بیت)،

گۆتە من: (وەکی کوخکا حەمید سلێمان بۆتی بوو)، من گۆتێ: (ما تە چەوا ب کوخکێ نیاسی؟)، **گۆت:** (ئەز و ئەو گەلەك یێن پێکڤە ماین د پێشمەرگایەتیێ دا ئەز کوخکا وی ژی دنیاسم)، من ژی بەردا کەنیێ و **گۆتێ:** (هیڤیدارم ئەو بیت).

من گۆتێ: (ل کیژ راستێ دهات؟)، گۆتە من: (ل خوارێ)، من گۆتێ: (دا بچین سەحکەینێ دا بزانین کا ئەوە یان ژی دەنگەکێ دی بیت)، ئەم رابووین مە چەکێ خۆ هاڤێتە ملێ خۆ ژۆردا د ناڤ وان تراشان را ب هشیاری چووینە خوارێ، مە بەرێ خودایێ زەلامەك ل ناڤ وان تراشان یێ ژێهەل دهێت بۆ نك مەڤە و مە نابینیت، مە دیت حەمید سلێمان بۆتی بوو مە گازی کرێ سەرێ خۆ بلند کر، ئەم نیاسین ب نك مە ڤە هات و وێ رۆژێ ئەم ماینە پێکڤە، ئەو ژی ل گەل چەند هەڤالەکان هاتبوون خۆ ل وی جهی ڤەشارتبوون.

ئەو پێشمەرگەیێن ل گەل حەمید سلێمان بۆتی مەفرەزەیەکا لژنا دهۆك یا پارتی بوو، هەمی ژی کەسێن نیاس و خەلکێ دەڤەرێ بوون، ئەم ل گەل وان روونشتین بەحسێ رێکێ و چەوانییا کاودانێن دەڤەرێ کر، وان گۆت: (ئەم دێ چین نامینینە ل ڤێ دەڤەرێ)، ب راستی مە ژی دڤیا ل گەل وان بچین بەلێ مە چ ژ چارەنڤیسێ هەڤالێن خۆ نەدزانی، ئەگەر مە ژی دڤیا ل گەل وان پێکڤە بەرەڤ سنۆرێن تورکیا بچین.

ئەم رۆژەکێ ل چیای ماینە پێکڤە، تشتێ کو ئەم ژێ نەرازی، من ددیت وان گرنگی نەددا خۆڤەشارتنێ، دیاربوو وان نەدزانی کو حوکمەتێ چ ل بەرە و هێز چەوان ل هەمی دەڤەرێ بەلاڤ کرینە، چونکی ئەگەر حوکمەت زانیارییەکا بچووك ژی ل سەر هەبوونا پێشمەرگەی ل ڤێ دەڤەرێ هەبیت، ناهێلیت ئێك ب سلامەتی دەرباز ببیت ژ بەر هندێ، مە نەخواست ل گەل وان بمینین، خالا دی ژی مە دڤیا ب چ رێیا هەبیت تشتەکی ژ هەڤالێن خۆ یێن دی بزانین، چونکی مە زانیاری هەبوون ئەو ژی دەرباز نەبووینە و یێن هاتینە دەڤەرێ، بەلێ ئەم هێژ ب سەر وان هلنەبووینە.

بوو ئێڤاری مە خاترا خۆ ژێ خواست، هەر ئێك ژ مە چوو سەر رێکا خۆ، ئەو چووبوون ل دۆرێن گوندێ کەمەکا چەند رۆژان مابوون و حوکمەتێ زانیاری ل سەر وان ب دەست کەتبوون چونکی وان وەکی مە خۆ نەدپاراست، بەلێ شیابوون خۆ

ژ دەڤەرێ دوور بێخن بێی کو بکەڤنە چ ئاریشەیان.

ئەم ژی وی دەمی دو کەس بووین زڤڕینە چیایێ بەرامبەری گوندێ ليناڤا، خوارن رۆژ بوو رۆژێ کێم دبوو و ب دەست مە نەدکەت.

چەوا مە هەڤالێن خۆ دیتن ئەوێن ل بەر خابیری ژ مە ڤەقەتیاین؟

پشتی ئەم ژ گوندێن دەوروبەرێن خابیری ژێك ڤەقەتیاین، ئەم سێ کەس (سلام احمد ليناڤای ،محمد رشید دهۆکی (بەختیار) ،یوسف محمود بێسری) بەرەڤ دەوروبەرێن گوندێ ليناڤا و چیایێ پشتا دهۆکێ هاتین هەڤالێن مە بەرەو ژێهەل رێکا گوندێ دوکەرێ و گەلیێ دیهی گرتن. ئەم بۆچی ژێك ڤەقەتیاین؟ چونکی بباوەرییا مە هندەکان چوونا مە بەرەڤ سنورێن تورکی ئێدی چ مفا نینە مە ب درەنگی بڕیارا چوونێ بۆ سنۆرێن تورکیا دابوو پشتی هەمی رێك هاتینە گرتن، چونکی ل دووڤ وان دەنگوباسێن مە ژ خەلکی وەرگرتین ئەوێن زڤڕین رێك هەمی هاتینە گرتن ڤێجا دەربازبوون نە یا ب ساناهییە، بەلێ هندەك هەڤالێن مە دگۆتن ئەم دێ هەر چین ژ بەر هندێ مە سێ کەسان بڕیارا زڤڕینێ دا و ئەوێن دی بەردەوامی دا رێکا خۆ بەرەڤ سنۆرێن ترکیا. مە چ ژ سالوخدانێن وان نەزانین چونکی رۆژا دووڤ ڕا دەستپێکا هەوا مەزن یا ئەنفالێ بوو، هەمی پەیوەندی هاتنە بڕین، پشتی دەمەك دەرباز بووی مە ب هندەك رێکێن گەلەك ب زەحمەت پەیوەندی ب رێکخستنێن ناڤ باژێڕی کر، دا هندەك دەنگوباسێن هەڤالێن خۆ ب رێیا وان بزانین، ئەم ژ لایێ هەڤالێن رێکخستنێڤە هاتینە ئاگەهدارکرن، کو هەڤالێن مە هەتا گەلییێ دیهێ چووینە، رێك هاتینە گرتن و ئەو ژی ڤەگەڕیاینە و نۆکە ل دەڤەرا گوندێ کەمەکا خۆ ڤەشارتینە.

ل دووڤ وان دەنگوباسێن مە ژ هەڤالێن رێکخستنێ وەرگرتین، مە کارێ خۆ کر بەرەڤ دەڤەرا گوندێ کەمەکا کەتینە رێ. ڤێ جارێ هێژ رۆژ بەژنەکێ یا بلند بوو ب هشیاری مە رێکا خۆ گرت ئەم گەهشتین ناڤ گوندێ ليناڤا مە دیت زەڤییەکا راستە دیوارەکێ بهۆستەکێ ژی بلند بیت نەهێلایە دێ بێژی چ جاران خانی و ژیان ل سەر ڤی عەردی نەبووینە وەسا ل گەل عەردی راست کربوون، کەرب و کینا خۆ

هەمی ل سەر ڤی عەردی داڕێتبوو. رێکا دچیتە گوندێ بۆتیا و کەمەکا مە ئەو رێك نەگرت ژ بەر نە سلامەتییا وێ رێکێ، ئەم بەرەڤ باکوور بۆ رێکا گوندێ پیرەفات کەتینە رێ ل ناڤبەینا گوندێ بۆتیا و پیرەفات جهەکێ هەی دبێژنێ ئاڤە مێوکێ ل وی جهی ئەم هلباسکی چیای بووین، ببوو ئێڤارەکا درەنگ، مە و چیای خۆ د شەڕەنیخا ژیانێدا پێکڤە دەرباز دکر ئەم کەتینە وێ سرتێ تا گەهشتینە سەرێ چیایێ ل ناڤبەرا باکۆزێ و کەمەکا، مە بێهنەك ڤەکر هندەکێ ب دێربینێ بەرێ خۆ دا هەردو رەخا کانێ چ هاتنوچوونێن لەشکەر و جاشێن رژێمێ خۆیا دکەن ئان نە، چ بەر چاڤێن مە نەکەتن، مە گۆت بلا هێژ تاری ببیت دێ قەستا کانیا ل پشتا کەمەکا کەین ل دووڤ پێزانینێن مە ئەگەر هەڤالێن مە ل ڤی جهی بن ئەو دێ هەر قەستا کانیا ئاڤێ کەن.

ئەم بێهنەکێ روونشتین هەر ل وان بەتەن و نهالا دنێری نەپێژنەك، نە دەنگەك، نە چ نشانێن هەبوونا مرۆڤان دیار نەبوون ب تنێ بێ دەنگییێ وەسا خۆ ب سەر وان دار و بەر و چلیختاندا گرتبوو دێ بێژی ژیانێ یا ژ ڤی واری بارکری ئەم ژی د وێ خڕکۆمانێ دابووین ژ نیشکەکێڤە مە دیت دەنگێ فیتییەکێ هات، وەسا دیار بوو هندەکان ئەم دیتبین مە ئەو نەدیتبن، مە زانی ئەڤە دەنگێ فیتییا مرۆڤان بوو، جرفەك ب مە کەت، مە دەست هاڤێتە چەکێ خۆ، د کاودانەکێ وەسادا دڤێت تو هزرا گەلەك تشتان بکە ی، د گەل هندێ مە دیت ب دەنگەکێ نزم هندەکا گازی مە کر و ناڤێ مە ئینا، وەسا خۆیا بوو وان ئەم نیاسین ژ بەر هندێ ئەم ژی بستە بنك وانڤە چووین مە دیت هەردو هەڤالێن مە محەمەد سالح ئێکمالەیی ل گەل سەعید مستەفا باجلۆری بوون، هاتبوونە سەر کانییا کەمەکا داکو هندەك ئاڤێ بۆ هەڤالێن دی ببەن، ئەم ژی ب دیتنا وان شاد بووین پێکڤە بەرەڤ جهێ ڤەشارتنا وان چووین، ئەو جهێ هەڤالێن مە لێ دکەڤیتە چیایێ کەمەکا.

دەمێ ئەم گەهشتینە نك وان، مە دیت جهەك ئاسێ و نەپەنییە ل سەرێ چیایێ کەمەکا بەرامبەری گوندێ ئێکمالێ و باکۆزێ یە. ئەو چەند رۆژەکن ل وی جهی ماینە ژ کێم خوارن و ئاستەنگێن وێ ژیانێ چەندەك ژ وان تووشی نەخۆشییا (حمی مالتا) بووینە و گەلەك بێچارە بووینە شیانێن گەلەك هاتنوچوونێ نەماینە. ئەو

جهێ لێ دمان نەوەکی ڤلەیێن بەرپرسێن حەرامخوەرێن پشتی سەرهلدانێ بوون، نە نەخۆشخانەیێن سەردەمی بوون، نە جهەکێ ئێمن و دوور ژ ترسا داگیرکەران بوو جهەکێ نەخۆش و تەنگ نیڤرۆ لەبەر تاڤێ ئێڤاری ژی پێشییێن نکلدرێژ گوڤەند دکر، خوارنەکا بێ سەروبەر و تێر ئاڤ ڤەخوارن ل وان هزرەت بوو دێ ڤێجا وەرە ساخلەم بمینە، ژیان هۆسا د وان چیان را یا بەردەوام بوو ئەم دو رۆژان پێکڤە ماین، مە وەسا هزر کر کو ب ڤی رەنگی برێڤە ناچیت دڤێت چارەیەکێ ل ڤان نەخۆشان بکەین، ژ بەر کو رۆژ بۆ رۆژێ رەوشا وان یا ساخلەمییێ خرابتر لێ دهات، دڤێت بیر ل هندێ بکەین ب چ رێکا هەبیت چارەیەکێ بوو ببینین هێژ هندەك هێز د لەشێ واندا هەی کو رێکێ ببڕن.

گوندێ باکۆزێ د ناڤ بیسەکێ دا

ل گەل هەڤالێن خۆ یێن نەخۆش ب نەخۆشیا (حمی مالطا) پشتی تاڤزەرکا ئێڤاری خۆ ژ وان گەلی و نهالان ڤەکێشای و خۆ ل پشت هندەك چیایێن دی ڤەشارتی، مە کارێ خۆ کر هندەك خوارنا بێسەروبەر وەکی هەر جار خوار هێدی هێدی د ناڤ وان داروبەر و تڕاش و تاریا شەڤێدا وەکی تەیرێ بازی ژ لاتا دفڕی، وەسا مە خۆ ب وی چیایدا بەردا بەرەڤ ئاقارێ گوندێ ئێکمالێ. رێیەکا نەخۆش، شەڤەکا تاری کۆمەکا نەخۆشان د دەستێن مە دا ب وی حالی ب رێ کەتین وژۆردا هاتین. مە ڤیابا نەڤیابا دڤێت مە ئەو کاودان پەژراندبان، بەلێ تشتێ گەلەك نەخۆش د وان رۆژاندا بۆ مە ئەو هەڤالێن نەخۆش بوون چونکی گەلەك بێ هیز ببوون.

ئارمانجا مە چ بوو کو ئەم ژۆردا ب وی چیایدا هاتین، مە دڤیا ب رێکەکێ وان هەڤالێن خۆ یێن نەخۆش چارەیەکێ بۆ ببینین ئەو ژی ب رێکا رێکخستنێن دهۆکێ بەلکی بشێن دەرمانەکی و چارەسەرییەکێ بۆ پەیدا بکەن. ب چ حالێ هەی مە خۆ گەهاندە بنێ چیایی ئەم روونشتینە خوارێ مە بێهنەك ڤەکر و ئاڤەك ڤەخوار ئەم ئاخفتین کا چ بکەین ئەم وەسا رێککەفتین ڤان چەند رۆژان خۆ بگەهینیە ئاقارێ باجلۆرێ بەلکی بشێین پەیوەندییەکێ ب هەڤالێن ناڤ باژێڕی بکەین و ئەو

ژی د رێکا تاخێ گەلییێ دهۆکێ یان بەڕۆشکێ، چونکی گەلەك نیاس ل وان تاخان هەبوون. بەلێ من هزر کر پەیوەندی کرن ب رێکخستنێن ناڤ باژێڕی رێیا ناڤبەرا گوندێ ماسیکێ و شاخکێ ژ هەمی رێ یێن دی ب ساناهیتر بوو، من پتر دڤیا ئەم د وێ رێکێدا هەڤالا ئاگەهدار بکەین، هەروەسا ئەو دەمەك بوو من هیچ تشتەك ژ چارەنڤیسێ مالا خۆ نەدزانی، پشتی برینە ئۆردیگەها بەحرکێ، بێهنا من تەنگ ببوو من دڤیا تشتەکی ژێ بزانم، من گۆتە هەڤالان ئەز دێ چمە چیایێ دهۆکێ ب رێکا گەلییێ شاخکێ دا بشێم هندەك کەسان ببینم و دەنگو باسێن کەس و کارێن خۆ بزانم و دێ زڤڕم، هەروەسا دێ رێکخستنێن دهۆکێ ئاگەهدار کەم کو هەڤالێن مە نەخوەش بووینە، هەڤال رازی نەبوون ب تنێ بچم، یوسف بێسری گۆت: (ئەز ژی وەکی تە چ ژ مال نزانم من دڤێت ئەز ژی بچم)، هەڤالان جهەك دەستنیشان کر ل دەمێ زڤڕینا مە دا کو بشێین هەڤدو ببینین.

ئەز و یوسف بێسری رابووین کەتینە رێ گەهشتینە دووماهییا بانیا باکۆزێ، من دڤیا بچینە چیایێ دهۆکێ پشتا گوندێ ماسیکێ، کاك یوسفی دگۆت باشترە ئەم بچینە بێسرێ، خەلك دهێنە ناڤ وان رەزا بەلکی کەسەکێ نیاس ببینین، ئەم زێدەتر ژ نیڤ دەمژمێرێ ل سەر هندێ ئاخفتین دویماهییێ من گۆتێ ئەز دێ هەر چمە چیایێ دهۆکێ چونکی ئەو چیا ئاسێ و بێ شکترە، ئەو ژی رازی بوو، ئەم رابووین هێدی هێدی ب وێ بانیێ دا چووینە خوارێ، ئەم وەسا دچوین دێ بێژی نێچیرڤانەك یێ خۆ دخویسینیت بۆ نێچیرەکێ ئەم وەسا دچووین، چونکی کاودان د وەسا بوون دڤێت هەمی پێنگاڤێن تە ب هشیاری بن. من دڤێت بێژم ئێڤاری بەری ئەم ژ چیای بێینە خوار ترومبێلەکا تژی چەکدار ل وێ جادا ژ دهۆکێ دهێت بۆ گوندێ پشتگری و باکۆزێ ژێهەل دچیت هاتبوو، مە نەزانی کیڤە چووبوو. ئەم گەهشتینە ناڤ گوندێ باکۆزێ، کو ئەو ژی هاتبوو وێرانکرن وەکی هەمی گوندێن دی، ل رەخێ گوندی نێزیکی وێ جادا گشتی کانییەکا ئاڤێ هەبوو ئەم ژی بەرەڤ وێ کانییێ چووین مە گۆت دی ئاڤەکێ ڤەخوین و بێهنەکێ ڤەدەین و بەردەوامییێ دەینە رێکا خۆ.

ل سەر کانییێ وێ شەڤا تاری مە دیت ئەو کانی تێلەکا درێژ ژ وی

رەخێ كانییێ بۆ رەخێ دی هاتیە كێشان رەخەكێ گرێدایە ب دارەكێڤە رەخێ دی تەنەكەكا پێڤە گرێدای، وەسا دانا بوو هەر كەسێ بهێتە سەر ڤێ كانییێ پێ وی ب وێ تێلێ بكەڤیت و دەنگ ژ تەنەكێ بهێت، ئەم ماینە حێبەتی مە نەدزانی ئەڤە چی یە، بەلێ باشبوو مە وێ تارییێ هەست ب هەبوونا وێ تێلێ كر، مە پێ خۆ د سەر تێلێ را هاڤێت و روونشتینە سەر كانییێ ئاڤەكا تەزی ڤەخوار و مە مەتارێن خۆ یێن ئاڤێ تژی ئاڤ كرن و بێهنەكا كورت ڤەدا و رابووین گەلەك ب هشیاری كەتینە رێ چونكی ئەم دا چینە سەر جادا گشتی بەرەڤ ليناڤا و چیایێ دهۆكێ چین، ئەم نێزیكی ١٠٠ مێتران ژ كانییێ دوور كەتین ئەم هەردو ل سەر وێ رێكێ ب جۆت دچووین تڤەنگێن مە د دەستێ مەدا بوون، هەمی دەما مە وەسا هزر دكر كو دوژمن د رێكا مە دانە. ئەم هێدی دچووین بێ دەنگ، بێ پێژن، دیتنا مە دیتی دەنگەكێ بلند ل هنداڤی مە ل رەخێ جادێ ل ناڤ هندەك داربەڕوویێن گۆڕستانا گوندی ب عەرەبی ل مە خوڕین و بۆ خرێنا میلێن تڤەنگێن وان. د ناڤبەرا مە و واندا ژ ٢٠ مێتران پتر نەبوو ژ بەر هندێ، وان دڤیا مە ب ساخی بگرن ئەم هند چووبووینە د ناڤدا، وان هزر كر ئەڤە نێچیرەكا خۆشە ئەڤ شەڤە كەتیە دەستێ وان، دێ پێ ئێنە خەلات كرن و تڕ و نەجمێن وان دێ پێ زێدە بن، بەلێ ل گەل لێ خوڕینا وان دو كلاشینكۆڤا ئاگر ب سەر سەرێ واندا باراند مانە حێبەتی و هەمییان خۆ هاڤێتە عەردی و ل پشت وان كۆمێن ئاخێ خۆ ڤەشارتن بەرێ تڤەنگێن خۆ دانە عەسمانی چونكی نەدوێرییان سەرێ خۆ راكەن. پشتی هەر ئێك ژ مە ساجۆرەكێ فیشەكا خالی كری ئەم جارەكا دی ل رێكا خۆ زڤڕین، مە خۆ بەردا نهالا باكۆزێ، ئەو وەكی دین و هاران لێ هاتن هەمییان پێكڤە گولە دباراندن بەلێ ئەم ژ گولێن وان هاتینە پاراستن چونكی وان نەدزانی ئەم بوو كیژ رەخی چووینە.

دەمێ ل گەل تێكەلبوونا ئاگرباراندنا مە و وان چەكدارێن بیسە بۆ مە دانای. ل گەرمییا تەقەكرنێ ئەم ژ رێكێ دەركەتین ژۆردا بەرەڤ نهالا گوندێ باكۆزێ چووین، وان هزر كر ئەم كەتینە رێكا بەتەنێ بەرامبەری وان بەرەڤ بانیا باكۆزێ، ئەوان بەرێ چەكێن خۆ دا وێ بەتەنێ بەلێ ئەم چوین بۆ نهالێ. تەقە هەر بەردەوام بوو ئەز و یوسف ژێك ڤەقەتیاین ئەز نهال و نهال ژێهەل چووم، پێژنا یوسفی نەما ئەو

بەری من چووبوو ئەز ژی بۆ وێ رێکێ چووم ئەوا ئەو چوویێ، دەمێ ل من بەرزەبووی من چ ژ چارەنڤیسێ وی نەزانی، دلێ من هزار ئاواز لێ ددان ئەز ژ هندێ دترسیام من گۆت نەکو گولەك بەر کەفتبیت و بریندار ببیت نەشێت ب رێڤە بچیت یێ بێ دەنگ بووی، ئەز هێدێ هێدی ل وێ نهالێ ژێهەل چوم هەتا گەهشتیمە پشتا گوندی، بێهنەکێ روونشتم من گوهێ خۆ دایێ کانێ چ دەنگ نائێن، من چ گولێ نەبوو ب تنێ دەنگێ تەقەکرنا وان چەکداران، ژ بلی دەنگێ تڤەنگا شەڤەکا مت بوو، ئەز جارەکا دی زڤڕیم هاتمە ناڤ کاڤلە گوندێ باکۆزێ، راوەستیام، هندەك فیتییێن هێدی ڤەدان، من گۆت بەلکی ل ڤان جهان ئەو ژی وەکی من روونشتبیتە خوارێ ل هیڤیيا من بیت، بەلی ئەز هندی مام چ سالوخێن وی نەبوون، ئەز رابووم ژێهەل چووم هەتا هندەکێ ژ گوندی دوور کەتم، سەرکەتمە وێ بانییێ و بەرەڤ جهێ هەڤالان چووم، گەهشتمە نك هەڤالان هەمی د روونشتی بوون، ئەز ژی روونشتم **من پرسیار کر من گۆتێ** یوسف نەهاتیە گۆت ما ئەو چ بوو، من گۆتێ بیسەکا چەکدارێن حوکمەتێ بۆ مە و وان تەقەیا کری ئەز و یوسف ژێکڤەقەتیاینە، هێژ مە ئاخفتنێن خۆ ب دویماهیك نەئینایین ل نێزیکی مە دەنگێ یوسفی هات و گازی کر گۆتە هەڤالان سەلام نەهاتیە نك هەوە، گۆت بەلێ نۆکە گەهشتە ڤێرێ. کەیفا وی هات کو ئەز ژی ب سلامەتی گەهشتبووم، چونکی کەسێ ژ مە چ ژ یێ دی نەدزانی، وەسا دیاربوو ئەز و ئەو پێکڤە دهاتین بەس هەر ئێك ژمە د رێکەکێ را.

(گوندێ باکۆزێ دکەڤیتا پشتا بەنداڤا دهۆکێ ل دەڤەرا دۆسکییان، گوندەکێ کەڤنە ناڤێ گوندی چ رامانە ئەز ب درستی نەشێم بێژم بەلێ ژ ناڤی دیارە ژ پەیڤێن (بەر) ئان (با) (کۆز) هاتبیت ئانکو بۆ چەراندنا تەرشی ل ناڤ کۆزێ دمان، پاشی بوویە گوند ناڤێ وی بوویە باکۆز). ئەم ئاخفتین ل سەر هندێ کو دڤێت ئەم خۆ ڤان رۆژان بپارێزین، چونکی حوکمەتێ زانی ئەم یێ ل ڤێ دەڤەرێ نەکو هێزەکا زۆر بینیت و ل مە بگەڕن. مە هزرێن خۆ کرن باشترین چارە چییە کو ئەم بەرزە ببین، هندەك هەڤالان گۆت دڤێت خۆ بگەهینینەجهەکێ وەسا کو حوکمەت هزرا هندێ نەکەت کو ئەم خۆ لێ بەرزە بکەین. شکەفتەك یا هەی ل سپیرێزی نێزیك جادا دچیتە

گوندێ سندۆرێ د نهالەکێ دایە کێم کەس دزانن ئەو باشترین جهە، تو گەلەك نێزیك ژی ببی تو نابینی تڕاشەك یا د دەرێ شکەفتێ را کەس دەریکێ شکەفتێ نابینیت ئەگەر کەسەکێ شارەزایێ وێ دەڤەرێ نەبیت، گۆت ئەم دی چینە د وێ شکەفتێ ڤە خۆ ل هشارێ دەین. ئەم رابووین هەڤالێن نەساخ مە راکرن. هەڤالێن نەساخ ئەڤ کەسە بوون: ١- دلشاد ئدریس ئێکمالەیی، ٢- محەمەد سەعید ئێکمالەیی، ٣- بەدەل محەمەد سالح باجلۆری، ٤- قادر باجلۆری، ٥- محەمەد سەعید مستەفا باجلۆری.

کاك دلشاد و کاك محەمەد سەعید نەخۆشییا وان ژ هەمییان گرانتر بوو و گەلەك بێ هێز ببوون. ب ڤی حالی ئەم ف رێکەتین ژ پشتا ئێکمالێ بەرەڤ چیایێ سپیرێزی کو دکەڤیتە بەرامبەری مە. ئەم گەهشتین جادا سەرەکی و دەرباز بووین کەتینە وێ نهالا شکەفت تێدا ئەم گەهشتینە بن وی کەڤرێ شکەفت لێ، ئەم ئێك ئێکە ب دەستکەڤر چووینە د شکەفتێڤە ژ ناڤدا یا فرەهـ بوو بەلێ گەلەك نزم بوو ب زۆر ئەم دشیاین د ناڤدا روونینە خوارێ، سەرێ مە ب بانێ شکەفتێ دکەت. رۆژ ب سەردا هات مە هزر کر کو هێزا حوکمەتێ دێ کەڤتە ڤان جها و ل مە گەڕن، ژبەر هندێ، ئەم ژ شکەفتێ دەرنەکەتین، بەلێ چ تشت دیار نەبوون کەس نەهات ژ بلی چەند کەسەکان ل دۆرێن گوندێ ئێکمالێ بەر چاڤێن مە کەتن مە نە زانی چ کەس بوون. ئەم ژی وێ رۆژێ ماینە د وێ شکەفتێڤە هەتا رۆژ ئاڤابووی، ئەم ئێك ئێکە ژ وێ شکەفتێ دەرکەفتین و سینگێ خۆ دا بلندییا سپیرێزی.

ب چ حالێ هەیی ئەم سەر کەتینە سەری مە بێهنەکا درێژ ڤەکر پارییەکێ نانێ بێ سەروبەر خوار هندەك ئاڤ ژ مەتارەی دەڤێ خۆ پێ تەڕ کر، هزرێن خۆ کرن کا دێ چەوان شێین ڤان نەخۆشان چارەسەر کەین، ئەم جارەکا دی رابووین هێدی هێدی ب وی چیایدا چووینە خوارێ، چونکی دڤێت ئەم خۆ بگەهینینە جهەکێ نەپەنی و ئاسێ بەری رۆژ بهەلێت. مە خۆ گەهاندە ئاقارێ باجلۆرێ ب وی حالی و وێ بێسەروبەرییا ژیانا مە و ئەو نەساخێن د دەستێن مە دا و کێمخوارن ئەم چەند رۆژەکا ماین و ل دەلیڤەکێ گەڕیایین کو بشێین خۆ بگەهینینە ناڤ بازێڕی، ئەو ژی دڤێت گەلەك ب بەرزەیی و ب هشیاری بیت، چونکی هەر کەسەکێ مە ل وان دەوروبەران

ببینیت رەنگە کارەسات چێ ببن. مە وەسا پلان دانا هەر چەند کەسەك قەستا جهەکی بکەن ل هەردو تاخێن بەڕۆشکێ و تاخێ گەلی. قەستا هندەك مالێن نیاس و جهێ باوەرییێ بکەین و ب وێ رێکێ چارەکێ ل نەساخێن خۆ بکەین. ب ڤی رەنگی پشتی چەند رۆژەك دەرباز بووین. شەڤەکێ مە خۆ بەلاڤ کر و هەر چەندەك پێکڤە چووینە هنداڤ دهۆکێ و ل سەرێ چیای ماین، مە چاڤدێرییا هاتنوچوون و بزاڤێن وان جهان کر، دا بزانین کا دێ چەوا شێین خۆ گەهینینە ناڤ باژێری و کەس مە نەبینیت، ئەو ژی دڤێت شەڤ هندەکێ درەنگ بیت دا کەس ژ دەرڤە نەبیت، هەست ب هەبوونا مە بکەت.

چوونا مە بۆ ناڤ باژێڕێ دهۆکێ ب نهێنی و چارەسەرکرنا نەخۆشان

پشتی مە خۆ گەهاندیە هنداڤی باژێڕێ دهۆکێ بەرامبەری گوندێ باجلۆرێ ل سەرێ چیای، پشتی چاڤدێرییەکا هوور بۆ هەمی هاتنوچوونێن پەرێن باژێڕی، مە بڕیار دا کو پێکڤە نەچین داکو قەرەبالغ دروست نەبیت. ئەز ل گەل دو کەسان(سەلام لیناڤایی، بەدەل محەمەد سالح. محەمەد سەعید) بەرەڤ تاخێ گەلی بچین، ئەڤێن دی خۆ بکەنە دو بەش بچن بۆ تاخێ بەڕۆشکێ. مە چەوا پلان دانا وەسا مە خۆ بەرهەڤ کر. بەژنا رۆژێ هێدی هێدی کورت بوو رۆناهییا خۆ هلچنی، تارییێ پەڕێن خۆ ب سەر وان کۆپکێن چیادا بەردان، ژ ناڤ جیهانەکا تاری یا بێ چرا و بێ روناهی و مە بەرێ خۆ دا ناڤ باژێڕی.

ئەم ل گەل وی دیمەنی ب رێ کەتین، ژۆردا چووین رێیەکا نەخۆش ترس ژی د جهێ خۆ دا، بێهێزی و نەخۆشیا هەڤالان ژ لایەکێ دیڤە. هێدی هێدی مە خۆ نێزیکی پەڕێ باژێڕی کر. خۆ گیرۆ کر داکو هندەکێ درەنگ بیت، داکو هاتنوچوونێن خەلکی نەمینن پاشی بچینە ناڤ باژێڕی. مە بەرێ خۆ ددا رۆناهییێن باژێڕی وەسا دبرسقین دا بێژی هەمی خودیکن و بەرێ وان دایە مە وەسا چاڤێن مە تاری دکرن مە دنیا نەددیت، چونکی ئەو دەمەکێ درێژ بوو ژ تارییێ و تبلچاڤانێ زێدەتر مە تشەتەك نەدیتبوو، ئەم ژ هەمی خۆشییێن ژیانێ و باژێڕان دوور کەتبووین، ب شەڤ ل گەل تارییێ

گۆڤەند دکر، ب رۆژێ ژی ڤەشارتی تاڤێ ل سەروچاڤێن مە نە ددا.

ب چ حالێ هەیی مە خۆ گەهاندە رەخ هندەك مالانڤە. بێهنەکا درێژ روونشتینە خوارێ، چاڤدێرییا بزاڤێن هاتنوچوونێ کر، هەمی تشت سروشتی بوون. هەر کەسەك ب شەڤ د مالا خۆڤە بوو و ب رۆژ دچوونە سەر کارێن خۆ بوو پەیداکرنا پارییەکێ نانی بۆ زارۆکێن خۆ. ب تنێ ئەم نەبین کو ژ هەمی رەنگێن ژیانێ بێبەهر بووین، کەسێ ئاگاهـ ژ مە نەبوون و باوەر نەدکر د ناڤ ڤان چیاندا پێشمەرگە مابیت، ژ بەر کو هەوا ئەنفالێ هندا مەزن بوو تەڕ و هشك پێکڤە هاتبوونە سۆتن، جهەکێ پاراستی بۆ ژیانێ نەهێلابوو، ب سەدان خەلك ب ساخی بنئاخ کربوون، کانی و رەزو باغ ژی هەمی نەهێلابوون. مە خۆ گەهاندە بەر دەرگەهەکی، وەسا دیاربوو مالێن خەلکێ هەژار و بێدەسەلات بوو، چونکی کەسێن حەفك ستوور هەمی دەما ل جهێن ئاسێ و بێ ترس دمینن وەکی دەجالێن ڤی زەمانی، گەلەکان ژێ دەستێ خۆ پێ دانایە سەر بەرییەکا عەردی، دمدمەکێ د ناڤدا ئاڤاکری دێ بێژی قڕالن، پڕانییا وان سەر ڤالا و بەریك تژینە، دەوروبەرێن وان ژی دووڤەلانکێن بەریك ڤالانە.

هەڤال بەدەلی گۆت: ئەڤ مالا هوین دبینن مالا پسمامێن من (محسن و سدقی باجلۆری)یە. من دڤێت بێژم سدقی باجلۆری گەنجەکێ زیرەك و چاڤنەترس بوو، مخابن ب دەستەکێ غەدر پشتی سەرهلدانێ هاتە شەهید کرن. شەڤ درەنگ بوو، مە وەکی مارێ خۆ دخویسینیتە نێچیرەکێ وەسا ئەم ب بێدەنگی چووین. مە دەرگەهێ مالێ قوتا. بێهنەکێ ماین ل پشت دەرگەهێ حەوشێ، دەنگەك هات **گۆت:** (ئەو کی یە؟)، بەدەلی گۆت: (ئەز بەدەلم)، ئێکسەر دەرگەهـ هاتە ڤەکرن ئەم ب ژۆر کەتین بلەز چووینە د ژۆرڤە داکو کەس هەست ب هاتنا مە نەکەت. مە بێهنا خۆ ڤەکر هندەك خوارن بۆ مە ئینا مە خوار. من دڤێت بێژم کاك بەدەل گەلەکێ نەخۆش بوو ژ ئەگەرێ نەخۆشییا خۆ گەلەك بێهێز ببوو و نەدشیا زێدەتر خۆ ل سەر پێن خۆ بگریت ژ بەر کو مرۆڤێ نەخۆش و د ناڤ ڤان چیاندا هاتنوچوونێ بکەت بێ خوارنەکا خۆش وگەرم، بێ بێهنڤەدانەکا ب رحەتی ما دێ چەوا شێت پێ بهێز بیت.

ئەم نڤستین، کەتینە د خەوەکا کووردا و مە تۆلا گەلەك رۆژێن بێ خەو و

برسێ ڤەکر. رۆژ ب سەردا هات ئەم ماینە د خانیڤە تاکو جارەکا دی تاری بووی پشتی مەغرەب. ب رێکا هەڤالان کاك تەحسین باجلۆری هاتە نك مە بۆ چارەسەرییا هەڤال بەدەلی. کاك تەحسین هاریکارێ نوژداری (معاون تبی) بوو، هندەك چارەسەری بۆ کاك بەدەلی ئینان دا کو ژ نەخۆشییا خۆ چاك ببیت، ئەم ژ دل سوپاسییا کاك تەحسینی دکەین بۆ وێ هاریکاری و جوامێرییا وی د وان کاودانێن وەسا بترس دا بۆ مە کری. د وی دەمیدا من دڤیا بچمە گوندێ شندۆخا چونکی هندی ئەم کێمتر ل گەل ئێك بین پتر دێ ئێینە پاراستن، ژ بەر هندێ، من داخواز کر بچمە شندۆخا ژ بەر کو جهێ خۆپاراستنێ پتر هەبوو. مە دڤیا بۆ چەند رۆژەکان بمینین تاکو هەمی هەڤال باش بن پاشی جارەکا دی پێکڤە بچینە شوونوارێن خۆ ژ دەرڤەی دهۆکێ، پشتی ئەم گەهشتین دهۆکێ هەڤالێن مە یێن مایی ژی ب سەلامەتی خۆ گەهاندنە ناڤ باژێری، وان ژی وەکی مە ل هندەك مالان خۆ ڤەشارتن.

پشتی شەڤ تاری بووی، شەهید مامەند باجلۆری مامێ من تاهر ئاگەهدار کر کو ئەز یێ هاتیمە دهۆکێ دێ بۆ چەند رۆژەکان هێمە شندۆخا تاکو هەڤالێن مە باش بن ژ نەخۆشییا خۆ. ترومبێلەك بۆ من ئامادە کر، یا هەڤال احسان بەدیع باجلوری بو لگەل شەهید مامەندی ، ئەز رابووم ل ترومبێلێ سیار بووم د ناڤ جادێن دهۆکێدا دەرباز دبووم من بەرێ خۆ ددا وان جادا کو من د دەمێ خویندکارییێ دا چەندین بیرهاتنێن کەڤن ل گەل هەبوون وێنەیێن بەری چەند سالان دهاتنە بیرا من دەمێ ترومبێلێن رەشەکێن دەزگەهێن ئێمناهییێ یێن وی سەردەمی د بەر مەرا دهاتن و دچوون. سمبێلێن وان یێن رەش و روویێن وان یێن دەقدای دهاتنە بیرا من، تەزینك ب سەر لەشێ من دا دهاتن، هندی هند وان ئەڤ خەلکێ هەژار ئازار دایە، من خۆ گەهاندە شندۆخا ب هشیاری و ڤەشارتی کەسێ ژ جیران و نیاسان هەست ب هاتنا من نەکر.

مانا مە ڤەشارتی ل دهۆکێ و ئەم چەوا دەرکەتین

ئەز چوومە مالا مامێ خۆ تاهر لیناڤایی ل گوندێ شندۆخا، (گوندێ شندۆخا ئێکە ژ گوندێن کەڤن یێن ڤێ دەڤەرا دهۆکێ د وەختەکی دا جوهی ل ڤی گوندی

ل گەل موسلمانان ژیاینە. کەسایەتییێ ناڤدارێ ڤێ دەڤەرێ سەفەر ئاغا شاخکی پشتی هاتیە تیرورکرن کورێ وی فرحان مالاخو دئینیتە شندوخا سەفەر ئاغا مێرچاکی و زیرەکییا وی گەلەك دەنگڤەدایە سالا ١٩٢٤ێ ل گوندێ پیرەفاتێ ب دەستەکێ غەدرێ ژ لایێ حوکمەتێڤە هاتە تیرۆر کرن، شندۆخا نۆکە تاخەکە ژ تاخێن باژێڕێ دهۆکێ). پشتی گوندێ مە لیناڤا هاتیە سۆتن و وێران کرن چەندین مالێن گوندێ مە هاتبوونە شندۆخا. دەمێ گەهشتیمە مالا مامێ خۆ تاهری، وی ژی ب جوامێری و زیرەکی، پێشوازییا من کر، ئەو دەمەك بوو ل هیڤییا من بوو. چوومە دژوورەکا ب تنێڤە، مە هەول ددا کەس نەزانیت ئەز یێ هاتیمە د وی خانیڤە.

ئەز مام ل وێرێ، هەمی مال هاتنە ئاگەهدارکرن کو کەس ب هیچ شێوەیەکی بەحسێ هاتنا من نەکەت چونکی هەر پێزانینەك ل سەر من گەهشتبا حوکمەتێ، دا کارەسات بۆ وێ مالێ دروست بن، ژ بەر هندێ من گەلەك خۆ پاراست، وان رۆژێن ئەز ل شندۆخا ڤەشارتی مایم سپێدێ زی هێژ کەس ژ خەو نەڕابووی ئەز ژ گوندی دەر دکەتم دچوومە ناڤ چەمەکی ل بەر رەخێ رووباری بوو، هینگێ ئەو چەم د دەستێ مامێ من تاهری دابوو. ل بەر رەخێ چەمی من جهەك چێ کربوو بۆ خۆڤەشارتنێ، هەر گاڤەکا کەسەکێ نە ژ مالێ هاتبا ناڤ چەمی ئەز دچووم وی جهی من خۆ لێ دڤەشارت، کەسێ هزرا هندێ نەدکر کو مرۆڤ د ناڤ وی چەمیدا هەنە رەخێن وی هەمی دەحل بوون مرۆڤ دشیا ب ساناهی خۆ ڤەشێریت، ئەڤە بوو کارێ من یێ چەند رۆژان ب شەڤ درەنگ دا چمە گوندی و سپێدێ زوو دەرکەڤم.

چەند رۆژەکا مامە ل شندۆخا ب رۆژ جار دچوومە ناڤ چەمی ل بەر لێڤا رووباری، جار ژی دچوومە چیایێ پشتا شندۆخا. رۆژەکێ ئەز یێ ل ناڤ چەمێ شندۆخا من دیت بەدەل محەمەد سالح هاتە ناڤ چەمی، ئەز مامە حێبەتی **من گۆتێ:** (ئەڤە تو ژ کیڤە دهێی و تو چەوا هاتی؟)، **گۆت:** (بێهنا من تەنگ بوو د خانیڤە، چار دیوارێن ژوورێ هەروەکی دەست حەفکا من دانایی، من ژی دڤیا بهێمە نك تە دا بێهنا من فرەهـ ببیت)، من ژی بخێر هاتنا وی کر و ئەم پێکڤە ل رەخەکێ چەمی روونشتین بەحسێ چوونا خۆ کر کا دێ بەرێ خۆ دەینە کیڤە و چ رێك دێ بۆ مە هێتە

دەستنیشان کرن.

سوحبەتێن مە گەرم بوون، من گوهـ لێ بوو دەوروبەرێن چەمی هندەك دەنگ و دور یێن دهێن، مە ب هشیاری ڤە بەرێ خودایێ، مە دیت ئەوجادا ئاخێ ئەوا ل پشتا چەمی، هندەك ترومبێلین پۆلیسان و رەخێن دی ژی تژی چەکدارێن حوکمەتێ بووینە، مە وەسا هزر کر ئەم ئاشکەرا بووینە، هندەکان ئەم دیتبین ئەڤ هێزە ژ بەر مە هاتبیتە ڤێرێ، بەلێ مە خۆ تێك نەدا، ئەم هەر چاڤەڕێ بووین، من دیت ل سەر پرا شندۆخا گەلەك قەرەبالغە و رەخ و رووییێن وێ قەرەبالغێ ژی یا پڕبوو ژ پۆلیسان، پڕانیا وان ل سەر پرێ بوون، پاشی دەنگوباس بۆ مە هاتن کو وێ رۆژێ پارێزگارێ دهۆکێ هاتبوو سەر پڕۆژێ پرا شندۆخا، چونکە وی دەمی ئەو پر هاتبوو دروست کرن.

کاك بەدەل چەوا هاتبوو نك من؟ وێ رۆژێ ل مالا بەرێز عەمەر محەمەد عەلی (عەمەرێ فەلەکێ) بوو، کاك عەمەری سیاری ترومبێلا خۆ کربوو ل جادا د بەر بارەگایێ لیوا دهۆکێ یا کەڤن را ئینابوو جادا مالتا ل سەر رێکێ ترومبێلەکا پۆلیسا یا راوەستایی بوو کاك عمر ژ ترومبێلا پۆلیسا بووری بوو ئەو ترومبێلا پۆلیسان دووڤ وی را هاتبوو، وی هزر کر کو گومانەك بۆ چێ بوویە، ل جهێ زڤڕینێ ل سەر دەستێ چەپێ کاك عەمەر دەرباز بوو جادا دی، ئەو ترومبێلا پۆلیسان ژی ل دووڤ وی زڤڕی، بەرێ وی کەتە دهۆکێ، ل سەر دەستێ راستێ یێ جادێ جادەکا ئاخێ بۆ وی چەمی دهێت یێ ئەز د ناڤدا، ترومبێلا پۆلیسان هات و ژێ بۆری هەر های ژێ نەبوو، بەلێ وی هزر کر کو ژ بەر وی دووڤ را دهێت بەلێ وەسا دەرنەکەت، تاکو بەدەل گەهاندیە نك من.

پشتی دەمەك دەرباز بووی ب رێکا شەهیدێ چاڤنەترس مامەند کەمال باجلۆری پەیوەندییا مە ل گەل هەڤالان یا بـەردەوام بوو. من ژی هەر پرسیار دکر کانێ چارەسەری بۆ نەخۆشان هاتە کرن یان هێژ ماینە، سوپاس بۆ خودێ هەڤالێن مە باشتر لێ هاتبوون ب تنێ محەمەد سەعید ئێکمالەیی نەبیت چونکە نەخۆشییا وی یا گران بوو، کاریگەرییەکا خراب ل سەر ساخلەمییا وی کربوو، ئەو هێژ ساخ نەببوو.

دنیا بەرە ڤ سەرمایێ دچوو ژیان ژ دەرڤەی دهۆکێ د ناڤ چیاڕا گەلەك ب زەحمەت کەتبوو، چونکی رژێمێ هیچ جهەکێ کو ژیان لێ هەبیت نەهێلابوو. هەر

تشت هاتبوو وێران کرن، پەیداکرنا خوارنێ و جهێ خۆ گەرمکرنێ و بێهنڤەدانێ گەلەك ب زەحمەت کەتبوون، ژ بەر هندێ، ئەم هەمی پێکڤە ل گەل هەڤالێن رێکخستنێن دهۆکێ یێن ئێکەتییا نیشتمانییا کوردستانێ، ل رێکەکێ دگەڕیاین بۆ دەمێ سەرمایێ و زڤستانێ خۆ ژ ڤێ دەڤەرێ دوور بێخین مە چەند جهەك بۆ خۆ دانابوون کو خۆ بگەهینینێ، سنۆرێن تورکی، یان ئیرانێ یان ژی سوریێ، هەتا سەرما و زڤستان ب دووماهی دهێن، پاشی بەرێ خۆ بدەینە کاودانێن هینگێ دێ شێین جارەکا دی هێینە دەڤەرێ و درێژییێ دەینە کارێ خۆ یێ پێشمەرگایەتییێ، ئەو ژی ل سەر رووداو و کاودانێن وی دەمی دمینیت.

کێشا سەرەکی بۆ خۆگەهاندنا ئەو جهێن مە دەستنیشان کرین ئەو بوو گەلەك رێك بەفرێ گرتبوون چونکی ل سنۆرێن تورکی و ئیرانێ بەفر زوو دباریت هەمی چیا و دۆلان دهنیت، بەفرێ ژی چ دلۆڤانی ب مە نەدبر، رێکێن هاتنوچوونێ دگریت سنۆرێن سوریێ ژی گەلەك ب زەحمەت بوون هەمی د ئاسێ بوون ژ بەر کو سوپایێ عیراقێ ئەو سنۆر هەمی ب لەشکەرێ خۆ داپۆشیبوون و پڕانییا جهان هاتبوونە مینرێژ کرن، دڤێت کەسێن گەلەك شارەزا هەبن تاکو بشێین ژ ڤان رێکا دەرباز ببین، هەرسێ سنۆر بۆ مە د وی دەمی دا گەلەك ب زەحمەت بوون، مە کەسێ هند شارەزا نەبوو هەروەسا هەمی دەڤەر ژی د پڕبوون ژ هێزێن رژێمێ.

ئەم د ڤان کاوداناندا د ناڤ باژێڕێ دهۆکێدا ماین، جار جار هەڤالان بەحسێ هندێ دکر کو مە ب نهێنی د ناڤ حوکمەتێ را ببەن بۆ دەڤەرا پشتدەرێ و بچینە وان دەڤەرێن پێشمەرگە لێ مایی. ئەم چەند رۆژەکان هۆسا ماین، چ دەنگوباسێن چ رێکا بۆ مە نەهاتن. رەنگ و سیمایێ بێهیڤیبوونەکێ ب مەڤە دیار بوو، چونکی ئومێدا پەیداکرنا رێکا هەرا لاواز بوو، بەس مە چ چارە هەیە ئەگەر چ رێك نەبن دڤێت جارەکا دی بچین دیوانێن شکەفتا گەرم بکەین و لاوك و حەیرانا د ناڤ تارییا شکەفتاندا بێژین، تشتێ گرنگ کو من دڤێت بێژم د وان کاودانێن وەسا تەنگدا مە بڕیار دابوو چ جاران هزرا خۆ رادەستکرنێ نەکەین چونکی مە چەك هەلگرتبوو بۆ دۆزا ملەتەکی دڤێت بەردەوامییێ بدەینە وێ پەیاما مە هەلگرتی، چەندین رووداوێن مە ب چاڤێن

خۆ دیتبوون دیمەنێن گەلەك نەخۆش، وێرانكرن و تالانكرنا ئاخا كوردستانێ، سۆتنا رەز و باغان، پەقاندنا چەندین شوونوارێن كەڤن یێن دیرۆكی، ئەڤە ژ لایەكیڤە، ژلایەكێ دیڤە گەلەك هەڤالێن خۆشتڤی كو مە پێكڤە چەندین بیرهاتنێن خۆش هەبوون، خوینا خۆ یا پاقژ رێتیە سەر ڤێ ئاخێ بوو رزگارییا كوردستانێ و هەلوەشاندنا بنگەهێ زۆرداریێ، ئەڤان دیمەنان وەل مە دكر كو چ جاران هزرا هندێ نەكەین چەكێ كوردینییێ دانین و تەسلیمی داگیركەرا ببین، مە مرن ل سەر ئاخەكا پیرۆز پێ خۆشتربوو، ڤێجا مە هیڤییێن خۆ نەبڕین و مە بەردەوام هەولا خۆ ددا كو بشێین درێژییێ بدەینە كاروانێ خۆ.

چەند رۆژەك دەرباز بوون پشتی مە هندەكێ بێهنا خۆ ڤەكری و هندەك خوارنێن باش خوارین، ئێدی مە دڤیا بچینە جهێن خۆ جارەكا دی د رێكا چیایێ دهۆكێ را بەرەڤ چیایێ لیناڤا بچین، بەردەوامییێ بدەینە ژیانا ناڤ شكەفت و دارستانان.

هاتنوچوونێن مە رۆژ بۆ رۆژێ ب ساناهیتر لێ دهاتن چونكی حوكمەتێ هەمی تشتێ ڤیای بسۆژیت یان وێران بكەت كربوون، چ هەست ژی ب هەبوونا پێشمەرگەی نەدكر كو ل دەڤەرێ مابیت، ژ بەر هندێ، رۆژ بۆ رۆژێ هێزێن خۆ كێمتر لێ دكرن ئەڤێ یەكێ هاریكاری بۆ مە دكر كو بشێین ب ساناهیتر هاتنوچوونێ بكەین.

ژ نشكەكێڤە ژ لایێ هەڤالێن رێكخستنێ ڤە ئەم هاتینە ئاگەهداركرن خۆ بەرهەڤ بكەین بەرەو دەڤەرا ئامێدیێ،

عەلی شەعبان ئامێدی و وێرەکی و زیرەکییەکا بێ سنۆر

ژ دهۆکا داسنییان بەرەڤ ئامێدییێ یا پایەختێ میرگەها بادینان

د ناڤ وان کاودانێن نەخۆش و بێهیڤیبوون ژ هندێ کو ئەم دەرباز ببینە جهەکێ ئێمن و بشێین زڤستانێ خۆ لێ خودان بکەین، جهەکێ بۆ مە هاتیە دەستنیشان کرن، ڤێجا دڤێت ئامادەکارییێن خۆ بکەین دا ژ باژێڕێ دهۆکێ دەرکەڤین. من نەدزانی چ جهە و ل کیڤەیە و چەوایە، بەس هەڤالان بەرسڤ بۆ من هنارت گۆتن دێ چینە دەڤەرا ئامێدییێ. ئەو جهێ بۆ مە دەستنیشان کری دکەڤیتە د ناڤبەرا ئامیدییێ و دێرالۆکێدا، ڤێجا کێشا مە ئەوە دێ چەوا خۆ گەهینینە وی جهی ئەو ژی رەنگە ب سەر چەندین دەلیڤێن مرنێدا دەرباز ببین وەکی گەلەك جاران.

د سالێن هەشتێیاندا و ب تایبەتێ پشتی دەستپێکرنا شەڕێ وێرانکەرێ عیراقێ و ئیرانێ و دەمێ شوڕەشا کوردستانێ پێشڤەچوونەکا بەرچاڤ ب خۆڤە دیتی، رژێما داگیرکەرا عیراقێ کەتبوو د کاودانەکێ گەلەك نەخۆش دا، ئیرانێ ژ لایەکی ڤە و پێشمەرگەی ژ لایەکێ دیڤە گەلەك گڤاشتێ ئێخستبوونە سەر سوپایێ عیراقێ و ژ هەردولاڤە دربێن گران دخوارن، بەرامبەری ڤێ چەندێ حوکمەتێ هندەك

پێنگاڤ هاڤێتبوون دابشێت خۆ ل بەر ڤان گڤاشتنان بگریت، ئینا دەست ب چەکدارکرنا کوردان کر و ل دژی پێشمەرگەی ب کار دئینان، ڤێ چەندێ پانتاییەکا مەزن د ناڤ کوردستانێدا ڤەگرتبوو، چەندین فەوجێن جاشان دروست کربوون سەرکردەیێن وان فەوجا ئاغایێن عەشیرەتان بوون، ب دەهان هزار کورد چەکدار کرن گەلەك ژێ خایین و خۆفرۆش بوون ب دروستی شەڕ بۆ حوکمەتێ دکر ل دژی پێشمەرگەی، هندەك ژی ب ئاگەهدارییا شوڕەشا کوردستانێ ئەڤ کارە ئەنجامددا، ب نهێنی ژ دل هاریکارییا پێشمەرگەی و شوڕەشا کوردستانێ دکر. ئێك ژ وان کەسێن کوردپەروەر کو گەلەك هاریکارییا پێشمەرگەی دکر عەلی شەعبان ئامێدی بوو ب تایبەتی هاریکارییا هێزێن ئێکەتییا نیشتمانییا کوردستانێ دکر. پشتی ئاشتبوونا گشتی یا (ی. ن. ك) و(پ. د. ك) هێزێن ئێکەتییێ گەهشتینە دەڤەرا بادینان پەیوەندی بگەلەك کەسانڤە هاتبوو کرن. پەیوەندی ب عەلی شەعبان ئامێدیڤە هاتە کرن وی ژی بێی دودلی بەرهەڤییا خۆ نیشادا کو ب هەمی شیانێن خۆڤە تشتێ ژێ هاتبا داخواز کرن ئەنجام ددا. گەلەك جاران ئەڤ پەیوەندییە ب رێکا پێشمەرگەیێ دێرین سەلاح سەعید ئامێدی دهاتە ئەنجامدان.

من دڤێت بێژم جارەکێ مەلبەندێ چار یێ بادینان پێدڤی ب هندەك فیشەکێن دۆشکێ ببوون (دۆشك چەکەکە بۆ دژایەتییا فڕۆکان دهێتە ب کار ئینان). کاك سەلاح پەیوەندی کر ب عەلی شەعبانیڤە، **گۆتێ:** (مە پێدڤی ب فیشەکێن دوشکێ هەیە)، وی ژی بکەنیڤە **گۆتێ:** (ما دێ چەوا شێم فیشەکێن دۆشکێ پەیدا کەم، چونکی چەکێن گران د دەستێن مەدا نینە ژ بلی چەکێ بیکەیسی و کەلاشینکوفێ، بەلێ چەند رۆژەك پێڤە چوون وی ئەو فیشەك پەیداکرن و هنارتن.

من دڤیا چەند پێزانینان ل سەر عەلی شەعبان ئامێدی بدەمە زانین پاشی بچمە سەر وێ هاریکارییا وی بۆ مەفرەزا مە کری کو پشتی ئەنفالا رەشماینە ل دەڤەرا بادینان. رۆژێن دەرکەتنا مە ژ دەوروبەرێن دهۆکێ نێزیك ببوون دا بەرەڤ دەڤەرا ئامیدییێ رێکێ وەك گەلەك جاران هلچنین. بەرهەڤی وەسا هاتە کرن قۆناغا ئێکێ هندەك ژ مە خۆ بگەهیننە گوندێ بێسرێ، پاشی بۆ ئامێدییێ، ئەم یازدە کەس بووین

هندەکێ ب زەحمەت بوو ئەم پێکڤە بچین. محەمەد سەعید ئێکمالەیی و بەدەل محەمەد سالح هێژ ب دروستی ژ نەخۆشییا خۆ باش نەببوون، بڕیار هاتە دان کو ئەو جارێ بمینن هەتا ب دروستی باش ببن و دەلیڤەکا دی ئەو ژی بگەهن ئامێدییێ ئەز ژی مام ل گەل وان داکو پاشی پێکڤە بچین، هەشت کەس ژ دهۆکێ دەرکەتن چیایێ پشتا تاخێ بەڕۆشکێ ب سەر کەتن و ژ لایێ دی یێ چیایڤە خۆ گەهاندنە گوندێ بێسرێ، ئەز و بەدەل باجلۆری و محەمەد سەعید ل گەل وان نەچووین. پشتی گەهشتنا وان بۆ بێسرێ عەلی شەعبان و زەکی تێلی ئێکمالەیی دوو ترومبێلێن سەربازی کو سەر ب فەوجا علی شعبانیڤە بوون بەرهەڤ کربوون ئەو هەڤالێن مە ل ناڤبەرا گوندێ بێسرێ و گوندێ ئێمینکێ هەمی سیاری وان ترومبێلان کرن کو چەندین رەبیێن حوکمەتێ ل دەوروبەرێن وێ جادێنە دڤیا گەلەك ب نهێنیڤە ئەڤ کارە ئەنجامدابا داکو چ کارەسات نەهێنە روودان.

یێ کو ترومبێل ئینابن حەمید سادق ئامێدی و حەمید عبدللە ئێکمالەیی (حەمیدێ حەلاق) بوون، حەمید سادق ئەفسەر بوو ل گەل فەوجا عەلی شەعبان ئامێدی، ب راستی کەسێن زیرەك و چاڤنەترس بوون چونکی د وان کاودانان‌دا تو بوێری هەشت کەسان کو پێشمەرگەنە سیاری ترومبێلێ بکەی و د زالگەهێن حوکمەتێ را ببەیە دەڤەرا ئامێدییێ نە تشتەکێ کێم بوو، دڤێت تە دلێ شێران هەبیت و باوەرییەکا موکم ب دۆزا گەلێ خۆ هەبیت کو تو بشێی ڤی کاری ئەنجام بدەی. دڤێت جوامێری و زیرەکییا وان چ جاران نەهێتە ژ بیر کرن، ب وێ پێنگاڤێ وان روحا خۆ دانابوو سەر لەپێ دەستێ خو، بەلێ گوهێ خۆ نەدددانە ترسا حوکمەتێ، ئەو کارێ جوامێری و مێرانی ئەنجامدا.

ئەو هەڤال ژ ئامێدیێ دەرباز کرن گەهاندنە پشتا گوندێ دێرا کو گوندەکێ برایێن مە یێن کرستیان(مەسیحی) نە. رەبییەك ل هنداڤی گوندی هەبوو ل سەرێ گرەکی بوو هندەك چەتە تێدا بوون هەمی ژ وێ رەبییێ ڤەگوهاستبوون، بۆ مە ڤالا کربوو بێی کو ئێك بزانیت کا بۆچی ئەو جهـ هاتبوو ڤالاکرن و هەڤالێن مە ب سەلامەتی گەهشتنە بنەجهێ.

ئەم ژی پشتی چەند رۆژەکان هەر د وێ رێکێ را چووین

دەنگوباس بۆ مە هاتن کو ئەو هەڤال ب سلامەتی گەهشتینە دەڤەرا ئامێدییێ ل وی جهی خۆجهـ بوون ئەوێ بەری نوکە بۆ هاتیە دەستنیشان کرن، ڤێجا دڤێت ئەم ئەڤێن مایی ب وێ رێکێ بگەهینە وان پێکڤە ل وی جهی بمینین تا قۆناغەکا دی کا دێ چەوا شێین بەردەوام بین. پشتی دو رۆژ دەرباز بووین ئەز هاتمە ئاگەهدار کرن گۆتن خۆ ئامادە بکە دا هەوە ژی بگەهینینە جهێ مەبەست.

یێن کو د ناڤ بازێریدا ماین ئەز سەلام ئەحمەد، بەدەل محەمەد سالح باجلۆری، محەمەد سەعید ئێکمالەیی. بەلێ من دڤێت بێژم محەمەد سەعید هێژ هند باش نەبوو بشێت د ناڤ وان کاودانێن نەخۆش دا بژیت، ژ بەر هندێ، بڕیار هاتە دان کو ئەز و بەدەل باجلۆری ب تنێ بچین پاشی ئەگەر محەمەد سەعید باش بوو ئەو ژی بگەهیتە مە. نەخۆشترین و بترسترین کاودان ئەو بوون هینگێ ئەم تێدا، د سەرهندێ را هەمی تشت ل نك مە ئاسایی ببوون، چونکی دەمێ تو ژ هەمی خۆشییێن ژیانێ بێبەهر ببی، چ تشت نەشێن کاریگەرییێ ل تە بکەن. نموونەیەکا گەلەك بترس و وێرەکییەکا گەلەك حێبەتی یا عەلی شەعبان ئامێدی و زەکی تێلی ئێکمالەیی د وی دەمی دا ئەو بوو کا چەوا چارەسەرییا محەمەد سەعید ئێکمالەیی بهێتە کرن، نەخۆشییا وی هند یا گران بوو دڤێت ل نەخۆشخانەیەکێ ل ژێر چاڤدێرییا نوژداران بمینیت داکو بشێن کۆنترۆلێ ل سەر نەخۆشییا وی بکەن.

ڤان هەردو جوامێران کارەکێ گەلەك وێرەکیانە ئەنجامدا و ئەڤ نەخۆشە ب ناڤەکێ دی و ب رەنگەکێ دی گەهاندە نەخۆشخانەیەکا سەربازی ئێخستە بەر دەستێ نوژداران هەمی کارێن پێدڤی بۆ رێکئێخستن و چارەسەرییا وی هاتە کرن. نێزیکی حەفتییەکێ ل ژێر چاڤدێرییا نوژداران د نەخۆشخانەییێدا ما هەتا هندەکێ رابوویە سەر پییان و شیای هندەك هێزێ بدەتە خۆ، پشتی هینگێ ژ نەخۆشخانێ دەرئێخست و گەهاندە مال و بەری ژ نەخۆشخانەیێ دەربکەڤیت مە کارێ چوونا خۆ کر دڤیا ئەم خۆ بگەهینینە نك هەڤالان ل دەڤەرا ئامێدیێ.

ئەز مامە ل هیڤیێ کا دێ کەنگی هێن بێژنە من وەختێ چوونا مە یا

هاتی و وێ رێکا بترس و د ناڤ چەندین زالگەهێن سەربازیدا بەرەڤ ئامێدییێ بچین، راستە نە رێکەکا دوورە بەلێ چەندین زالگەهێن سەرباز و خۆفرۆشێن رژێمێ ل سەر رێکێ هەنە، دڤێت تو د بەر دفنا وان را دەرباز ببی تو نزانی دێ چ روو دەت، بەس ما مە چ رێکا دی هەیە کو چەندین جارێن دی مە مرن ل پێش چاڤێن خۆ دیتیە و ئەم ژێ دەرباز بووینە بەلکی ڤێ جارێ ژی وەکی هەر جار بیت و ب سلامەتی بگەهینە وی جهێ مە دڤێت.

ب شەڤ پشتی نڤێژا عەیشا زەنگلا خانی لێدا وەکی هەر جار ئەز یێ ڤەشارتی د خانیڤە ئێك ژ مالێ چوو دەرگەهێ حەوشێ ڤەکر، زەلامەکێ بەژنبلندێ تەعلەڕەش ل بەر دەرێ خانی راوەستا بوو، دەمێ دەریك ڤەبووی ب بێدەنگی ب ژۆر کەت هات سلاڤ کرە مالێ، بێهنەکێ روونشت دەڤێ خۆ برە بن گوهێ خودانێ مالێ ب دەنگەکێ هێدی پرسیارا من کر ئەز ژی ل ژوورا دی بووم من دیت ئەو و مامێ من ب ژۆر کەتن دەمێ چاڤێ من ڤێ کەتی کەیفا من گەلەك هات چونکی ئەو هەڤالێ رۆژێن تەنگاڤییان بوو، شەهیدێ هەردەم زیندی مامەند کەمال بوو، روونشتە خوارێ، من و وی هندەك سوحبەتێن خۆش پێکڤە کرن ئەم پیچەکێ ژ وان هزر و ژیانا نەخۆش دوور کەتین، بیرهاتنێن کەڤن د سەرێ مە دا گۆڤەند و دیلان شاراند. کەسایەتییا وی یا وەسا بوو چ جاران دەڤ و لێڤێن وی خۆ ژ کەنییێ و بشکوڕینا ڤالا نەدکر، پاشی **گۆتە من:** (تو یێ بەرهەڤی؟)، **من گۆتێ:** (بەلێ ئەڤە چەند رۆژە پێ من یێ د رکێبا هەسپی بۆز دا، دا بۆ گەشتەکێ کو کەس نزانیت چارەنڤیسێ من دێ ل کیڤە راوەستیت ئامادەمە).

ئەو کەلوپەلێن کو ئەز پێدڤی ببم من بەرهەڤ کرن ب بێدەنگی من خاترا خۆ ژ مالێ خواست و ژ دەریکێ مالێ دەرکەتم و ل ترومبێلێ سیار بووین، برێ کەتین، من پرسیار ژێ کر مادێ ئەڤ شەڤە چین، گۆت: (نەخێر.. سوباهی سپێدێ زوو دێ کەڤینە رێ)، ئەز بێ دەنگ بووم ژ چەند کولان و جادا دەرباز بووین رۆناهییێن بازێڕی جادە هەمی رۆن کربوون، ئەم ل دەرێ خانییەکی راوەستیاین زەنگلا دەرگەهی لێدا ئێکی دەرگەهێ خانی ڤەکر ئەم ب ژوور کەتین و چووینە د ئودەیەکێ ڤە، بەدەل

محەمەد سالح یێ روونشتی بوو، مە سلاڤ لێ کر و روونشتینە خوارێ و بخێرهاتنا مە کر. **گۆتە مە:** (ئەڤ شەڤە زوو بنڤن چونکی سپێدێ بەری دنیا رۆن ببیت هوین دێ چنە رێکا خۆ).

ئەو دەرکەتن ئەز و بەدەل ماینە د وێ ژوورێڤە، مە سەرێ خۆ دانا سەر بالیفکێ و کەتینە خەوەکا گران چووینە دنیایەکا دی، ئەز ل وێ هیڤییێ بووم کو خەونا ب ژیانەکا خۆش و تەنا ڤە ببینم لێ مخابن چەرخ و فەلەکێ نەهێلا ئەو ژی ب دەست من بکەڤیت، هەتا بەرێ سپێدێ من خۆ قولپاند داکو بشێم بێهنەکێ بنڤم، بیستەکێ چاڤێن من چوونە سەرێك تشتەکێ ئاسایی یە دەمێ تە رێیەك ل بەر بیت خەوا مرۆڤی نەهێت ب تایبەتی ژی ئەگەر ئەو رێ جهێ ترسێ بیت. سپێدێ زوو ئێکی دەرگەهێ مە قوتا ئەم ژ خەو رابووین **گۆت:** (رابن دەمێ چوونا هەوەیە)، ئەم رابووین مە کارێ خۆ کر ئەم دەرکەتین مە دیت ل بەر دەرگەهی ترومبێلەکا راوەستای مرۆڤەکێ د ترومبێلێ دا دەستەکێ جلکێن سەربازی ئەوێن رەنگێ گیای ددەت یێ ل بەر ئێکسەر ئەو رۆژ هاتنە بیرا من دەمێ ئەم خویندکار گەلەك جاران ترومبێلێن دەزگەهێن ئێمناهییێ یێن ڕژێمێ ل بەر دەرگەهێ خواندنگەها مە خواندنگەها برایەتی د راوەستای بوون ئێك ئێك ل خویندکارێن هەڤالێن مە دنێڕین و چاڤدێرییا وان دکر، وی خۆ ب مە دا نیاسین و گۆت: ئەز حەمید عبدللە ئێکمالەیی مە ناڤدار ب (حەمید حەلاق). دیار بوو کەسەکێ زیرەك و چاڤنەترس بوو چ هزرەك نەدکر بێی ترس **گۆتە مە:** (کەرەم بکەن ل ترومبێلێ سیار بن).

ئەم ل ترومبێلێ سیار بووین بەرێ مە دا بەرۆشکێ و گەهشتینە زالگەها د ناڤبەرا گوندێ بێسرێ و دویماهییا بەرۆشکێ ئەم راوەستیاین، حەمیدی گۆت: (چ هزرا نەکەن چ چێ نابیت)، کەسەکی بەرێ خۆ دا حەمیدی کو جلکێن سەربازی یێن ل بەر ئێکسەر ب دەستی **گۆتێ:** (هەڕە)، هۆسا ب ڤی رەنگی هەمی زالگەهێن کەتینە سەر رێکا مە دا بەرێ خۆ دەنێ جلکێن سەربازی ل بەر شۆفێرینە، **دگۆت** (هەڕن).

ئەم ژ هەمی زالگەها دەرباز بووین ژ ئامێدیێ بۆرین رێکەکا ئاخێ ل سەر دەستێ چەپێ ژ جادا گشتی یا دچیتە دێرالوکێ و شێلادزێ دەرکەتین، مە ئەو رێك

گرت گەهشتینە سەرێ گرەکی ل هنداڤا گوندێ دێرا، مە دیت هەڤالێن مە ئەوێن بەری مە چووین هەمی یێن ل وێرێ بێ ترس ل وان جهان دهێن و دچن و هندەك ژی دروونشتینە، ترومبێلا مە ژی ل بەر حەوشا رەبییێ راوەستیا، ئەم هاتینە دەرێ کاك حەمیدی سلا ڤ کرە هەڤالان و بێهنەکێ ما و پاشی خاترا خۆ ژ مە خواست.

ژیان دناڤ رەبیەکا چەتاندا ل گوندێ دێرێ..

ئەم ب دیتنا هەڤالێن، خۆ شاد بووین و جارەکادی پێکڤە ل سەرێ وی گری کۆمبووین، وەکو کەوەکێ ژ قەفەسێ دەرکەفتی مە خۆ ئازاد ددیت، ل پشتا مە چیا یە کێ بلند و خورستی و ل پێشییا مە ژی سپنێ ئامێدیێ و قامەتا چیایێ گارەی کو هند یێ بلندە کومتەیێن وی ژ عەورا بەرەڤ ئەسمانا دەرباز دبن، **هەر وەکو دبێژیت:** ل سەر ڤێ ئاخێ کەس ژ من قەبەتر و بلندتر نینە، گارە ئەو چیایێ هیچ جارەکێ سەرێ خۆ بۆ پوستالێن داگیرکەرا نە چەماندی، دەڤەرا ئامێدیێ ب سپنە و گارە و مەتینا ڤە کەڤالەکێ جیاوازن ب سرۆشت و دیمەنێن خۆ، دوڵ و نهال و گەلی و کانی و سیلاڤ ب جوانیێ ژ ئاشوپێ وێڤەترن، دیارە هەر ئەو بەهەشتەیە یا خەون پێڤە دهێنە دیتن و بسەدان گەنجان گیانێ خۆ ژێرا بەخت کری و خوینا خۆ ژێرا رژتی.

پشتی وندابوونەکێ دناڤ چوار دیواران دا، دیسان ئەم ڤەگەڕیایینە ژینگەها خۆ یا بلندفڕی و ئازادیێ، دگەل وی هەست و هوورە بەرزیێ تامەکا خۆش ژ مژ و موران و بارینا بەفر و بارانێ د دیت، دیارە هەر ئەڤ هەست و بێ مننەتییە ژێدەرێ وێ گۆتنێ نە یا دبێژیت: ژبلی چیا کوردا چ هەڤال نینن، ب راستی ژی پێدڤییە کورد شانازیێ ب چیایێن خۆ ببەن ژبەرکو ب درێژاهییا بسەدان سالان ئەگەرێ هەبوون و پاراستنا گەلێ کورد بوون ژ هەوێن ئێك ل دویف ئێکێن نەیاران بۆ قڕکرن و بنبڕکرنا گەلێ کورد.

چەندین رۆژا ئەم (11) پێشمەرگەیێن کۆمیتا دهۆك یا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان ب نهێنی ماینە دناڤ رەبیێدا ل سەرێ وی گری، کو بریتی بوون ژ (سلام لیناڤایی، دلشاد ئێکمالەیی، گەردی ئێکمالەیی، قادر باجلوری، بەدەل باجلوری، یوسف

بێسری، محمد سعید ئێکمالەیی، احمد عبدالله باجلوری، خلیل ئێزدی)، ئەو جوامێرێن ئەم حەواندین و پاراستین بهەموو شێوەیەکی هاریکارییا مە دکر، ب راستی ژی چاکییا وان جهێ سوپاسیێ یە و ناهێتە ژبیرکرن، ژبلی عەلی حاجی شەعبان ئاغا ئامێدی و زەکی ئێکمالەیی و محەمەد کەمەکی (محەمەدێ خانێ) و هندەك هەڤالێن رێکخستنا ناڤخۆ هیچ کەسەکی ئاگەهـ ژ مە نەبوو.

گوندێ دێرێ کو ژناڤێ خۆ یێ دیارە گوندەکێ کریستیانایە دکەفتە ژێریا جهێ ئەم لێ، دێرێ ناڤێ خۆ ژ پەرستگەها مارٍ عەودیشو یا دێرین و کەڤنار وەرگرتییە، مێژوویا وێ پەرستگەهێ بۆ سالا (311) زایینی ڤەدگەریت و دکەڤیتە رۆژهەلاتێ باژێرێ ئامێدیێ ب دووراتییا چوار کیلۆمەتران. پەرستگەهـ سێ جارا هاتییە خرابکرن، جارا ئێکێ ل سالا 1963 یێ بوو ژلایێ فرۆکێن رژێما وی سەردەمییا عیراقێ ڤە و جارا دوویێ ل سالا 1987 بوو بهەمان شێوە ژلایێ رژێما بەعس ڤە ب (تی ئێن تی) هاتبوو وێرانکرن، بەلێ هەر جارەکا دهاتە خرابکرن دووبارە ژلایێ خەلکێ مەسیحی و هاریکارییا خەلکێ دەڤەرێ ڤە دووبارە دهاتە ئاڤاکرن و سێیەم جار ژی د هەوا ئەنفالان دا ب (تی ئێن تی) هاتە هەرفاندن.

ئلیاس داوود ئێکە ژ وان کەسێن بەرنیاس و خودان روومەتێن دەڤەرێ بوو، رۆلەکێ گرنگ گێرابوو د دووبارە ئاڤاکرنا دێرا مارٍ عەودیشو دا، دگەل نڤیسینا ڤان یادەوەریان مە سەرەدانا وی کر و ب درێژی بەحسێ چاوانەتییا خرابکرنا دێرێ و دووبارە ئاڤاکرنا وێ دکر.

ژ لایێ باکورێ روژهەلاتێ ئەو جهێ ئەم لێ دماین گەلیەك هە بو کانیەکا ئاڤێ دنیڤا وی گەلی دا بو مە ئاڤ بوپێتڤێتن خو یێن روژانە ژوێ کانیێ دئینا ئەو گەلی یێ وەسا بو تە عەرد نەددیت ژبەر دارێن گیزا ، جوانیەکا زێدە بالکێش هەبو ،جارا ئێکێ ئەم چوینە سەر وێ کانیێ و دناڤ وان گیزادا من دیت کەرب و کینا داگیر کەران ئەو سروشتێ هندە جوان و دل ڤەکەر یێ کریە ئارمانجا درندەهیا خو ،دێرا مار عەبدیشو یا کەڤن یا برایێن مە یێن کرستیان (مەسیحی) دناڤ وان گیزادا هەبو بتنێ چەند سەد میترا ژ جادا گشتی یا دناڤبەرا ئامێدیێ و دێرالوکێ دا دیربو ،

کەتبی بەر غەزەبا ئەنفالا وێرانکەر ب مادێ (ت.ن.ت) ژ بنەکوك هەلوەشاند بو ئەڤە وێ چەندێ خویا دکەت هەر جهەکێ دەستێ شوفینیستێن عەرەب گەهشتیێ تەر و هشك پێکڤە سوتینە دیارە دیروکا ڤان ب وێرانکرنێ و کوشتنا خەلکێ هەژارو بێ دەسەلات هاتیە تومار کرن ل ملێ دیێ گەلی کورە رێیەك بەرەڤ سەرێ بەتەنەکێ دچوو، رۆژەکێ ئەز و هەڤالەك ل وێ کورە رێکێ چووین و من دخواست بزانم بەرەڤ کیڤە دچیت..! ئەم قەدەرەکێ بسەرکەفتین و دناڤ کەڤر و ئەڤرازیاندا دەربازبووین هەتا گەهشتینە سەر کانیەکا ئاڤێ دکەڤیتە دناڤ چیایی را، جهەکێ خۆش و دلڤەکەر بوو، دکەفتە بەرانبەر جهێ مە. هەر چاوا بیت ئەم حەفتیەکێ ماینە درەبیێدا، ب رۆژ ل دەوروبەران دگەریایین و بشەڤ ژی د ژوورڤە سوحبەت و سەرپێهاتیێن ژیانێ ڤەدگێڕان.

وێ حەفتیێ مە ژ هەردوو روویێن جەستەیی و دەروونی ڤە بێهنا خۆ ڤەدا، جارەکا دی هێزا مە یا جەستەیی ڤەگەڕیا و هاتینە سەر تاقەتا خۆ، ژبەرکو دەمەکێ درێژ بوو مە ب وی شێوەی بێهنا خۆ نە ڤەدای و تێر خوارن نە خواری. پشتی حەفتیەکێ رۆژەکێ مە تەماشەکر ترومبێلەك یا بەرەڤ جهێ مە دهێت، هەڵبەت مە چ هزرێن خراب نەکرن بەلی وەکو پێرابوونەك هشیاری ل خۆ کر، ژبەرکو ئەگەر ئەم ئاشکرا بباین وی دەمی دا رژێم هێزەکا مەزن بۆ گرتن یان کوشتنا مە هنێریت و ل دەستپێکێ دا دەوروبەرێن مە دوورپێچ کەن و پاشی هێرش کەن.

یا دیار بوو هیچ مەترسیەك نینە، ترومبێل گەهشتە دەف مە و هەڤالێ مە محەمەد سەعید ئێکمالەیی ژ ترومبێلێ پەیابوو و قەستا مە کر، پشتی سڵاڤ و بخێرهاتنێ کەیفا مە گەلەك هات ژبەرکو رەوشا بسلامەتی گەهشت و رەوشا ساخلەمیا وی یا باش بوو، وەکو من بەحس کری تنێ رەحمەتی عەلی حاجی شەعبان ئاغا ئامێدی و زەکی تێلی ئێکمالەیی و محەمەد کەمەکی (محەمەدێ خانێ) سەرەدانا مە دکر و پرانییا جاران ژی پێکڤە دهاتن و بەردوام عەلی حاجی شەعبان دگۆتە مە هندی ئەم بشێین دێ هەوە حەوینین و پارێزین. ئێکەم جار بوو ل وی جهی من عەلی حاجی شەعبان ئامێدی دیتی، کەسەکێ وێرەك و کارێزما و خۆدان هەڵویست و جوامێر بوو، هیچ

رۆژەکێ گازندە ژ مانا مە ل وی جهی و د وێ رەوشا مەترسیدار دا نەدکر، ب راستی ژی بەرپسیاریەکا مەزن بوو، مەترسیەکا مەزن ئێخستبوو سەر ژیانا خۆ و هەڤالێن خۆ، ئەگەر رژێمێ زانیبا ئەم یێ ب وی شێوەی حەواندین و ڤەشارتین، یان دا عەلی حاجی شەعبان و هژمارەکا هەڤالێن وی هێنە سێدارەدان، یان ژی پێدڤی بوو وەکو مە ژیانا خۆ قورتال کربا و ژیانا دناڤ چیا دا هەلبژێریت.

خۆ بەرهەڤکرن بۆ رێپیڤان و قۆناغەکا نووی

مە چەند رۆژێن بێهنڤەدانێ ل وی وارگەهێ خۆش دەبازکرن، پاییزێ کاروبارێ بارکرنێ دکر و دەڤەر رادەستی زڤستانێ دکر، دووماهییا وەرزێ بەلگ وەرینێ بوو، سڤورە و گیانەوەرێن کویڤی قویت و خوارنا زڤستانێ و رۆژێن بەفرین کۆم دکر، سەقا بەرەڤ سەرمایێ دچوو، ڤژێنا بای دگەل هاتن و دەنگێ عەورا کومتێن چیا دنخافتن، هەڤرکییا مەتینی و گارەی بوو کا بەفر دێ سەرێن کومتێن کێ زووتر داپۆشیت، بەلێ مە نە قویت و مشتیێ وەزرێ بەفر و بارانا کۆم کرییە و نە قۆرمێن کەزان و داربەڕوویا بۆ سۆپە و کوچك و تەنیرا برینە و نەژی گیز و مێویژ بۆ شەڤبیرییێن شەڤێن درێژ کۆم کرینە.

ئەم مێهڤان بووین و پێدڤییە بەری رژێم گۆمانا ژ هەبوونا مە ببەت بیر ل بارکرنێ بکەین، ئەم د خورکمانا چەرخ و فەلەکێدا بووین و کا دێ گەمیا مە هاژووتە کیژ کنارێ ڤی وەلاتێ بوویە دۆزەخ.

ل رۆژەکا هەتاڤ.. نە عەور و نە بایێ سار دهات.. مە ل بەر دیوارکێ رەبیێ سینگێ خۆ دابوو رۆژێ، د وی سەردەمیدا جار جار لیژنەیێن هژمارێ (جەردێ) ژلایێ دەزگەهێن هەواڵگێریێ ڤە دچوونە رەبیە و بارەگەهێن فەوجێن چەتا دا بزانن هەر پێگەهەکی چەند کەس تێدا هەنە، جاب گەهشتە مە کو لیژنا جەردێ دێ هێتە رەبییا هەوە، بەلێ خۆ شاش نەکەن تنێ بۆ هژمارێ یە و دێ ڤەگەڕیت..

مە بەرهەڤیێن خۆ کرن و هەر تشتەکێ پەیوەندی ب کارێ پێشمەرگەی ڤە ڤەشارت دا چ گۆمان ل سەر مە نەمینن، ل دەمێ دیارکری ترومبێلەك بسەرکەفت و

هاتە درەبییێدا و دوو کەس ژێ پەیا بوون، **پسیارکر:** هوون چەند کەس لڤێرێ نە..؟

- ئەم یازدە کەسین

- ئەڤە رەبیا کێیە..؟

- رەبیا زەکی ئێکمالەیە

- هەمی دحازرن..؟

- بەلێ ئەم هەمی یێ لڤێرێ

- گەلەك باش

هیچ گۆمانەك بۆ لیژنێ دروست نەبوو کو ئەم نە چەتەینە، بەلێ پشتی هاتنا لیژنا جەردێ ب چەند رۆ ژان زەکی ئێکمالەیی هاتە دەف مە، پشتی سلاڤ و پرسینا رەوش و ساخلەمیێ هندەك هەڤالێن مە خلوەکرن و بتنێ دگەل وان روونشت و هەڤالێن مە ئاگەهدار کرن کو دەزگەهێن هەواڵگێرییا رژێمێ گۆمان ل سەر هەبوونا مە ل وی جهی هەنە و ب باشتر زانی ئەم رێیەکێ بۆ خۆ پەیدا بکەین و رەبیێ چول بکەین بەری تشتەکێ خراب رووی بدەت و زەکی ئێکمالەیی خواترا خۆ ژ مە خواست.

نەچاربوویین مە دانوستاندن ل سەر گۆتنێن زەکی ئێکمالەیی و بڕیارا خۆ یا دووماهیێ کرن و کیڤە بچین.. زڤستان هات و چ جهێن حەواندنێ نینن.. پەیداکرنا خوارن و ڤەخوارن و جهێن نڤستن و خۆ ڤەشارتنێ بزەحمەتن.. ڤەلڤین و هاتنوچوون نە بساناهی نە، ژلایەکی ڤە سڕ و سەقەم و بەفر و باران و ژلایەکێ دیڤە رژێمێ هەموو دەڤەر یا کۆنترۆڵ کری..

من هەست پێکر هندەك هەڤالێن مە شیانێن بەردەوامی دانێ ب ژیانا پارتیزانی نەماینە، پشتی هاتنا زەکی ئێکمالەیی سستی و بێ ئومێدی پێڤە ددیاربوون، ب راستی ژی دمافداربوون ژبەرکو هندەك ژ وان بێ هێز و لاواز و نەخۆش ببوون و ئێدی تاقەتا جاران نەمابوو دناڤ چەل و چیا و شکەفت و بن بەراڤە و لژێر سەهم و مەترسییا دوژمنی بژین.

ئەم چەند هەڤالەك وەسا رێککەفتین بەردەوامیێ بدەینە کاروانێ خۆ هەتا دگەهینە جهەکێ ئارام، هندەك هەڤالان گۆت: ئەم دێ سەحکەینە رێیەکێ

و جهەکی خۆ لێ بپارێزین بێی کو ببینە بارگرانی بۆ هیچ کەس و لایەنەکی. مە بڕیاردا و بەرهەڤیێن خۆ کرن و داخوازا دابینکرنا هندەك پێدڤیێن سەرەکی ژ عەلی حاجی شەعبان و زەکی ئێکمالەیی کر دا بشێین بەردەوامیێ بۆ قۆناغەکا دی بەردەوامیێ بدەینە کاروانێ خۆ.

ئەو هەڤالێن بڕیاردای **پسیار ژ مە کر کا** دێ بەرەڤ کیڤە چین..؟

مە گۆتێ: دێ هەوڵ دەین بگەهینە سنۆرێ تورکیا و هێدی هێدی بەرەڤ ئیرانێ چین

بەلێ ب راستی مە دناڤ خۆدا رێیەك هەلبژاردبوو و تنێ ئەم ئەو هەڤالێن بڕیارا چوونێ دای دزانی دێ بەرەڤ کیڤە چین کو بریتی بوون ژ:ـ سەلام لیناڤایی و قادر باجلوری، یوسف مەحمود بێسری، ئەحمەد عبدالله باجلوری و محەمەد سەعید موستەفا باجلوری ، بەلێ بەدەل محمد سالح باجلوری شیانێن وێ رێکێ نەبون داخواز ژ وان هەڤالان کر جارەکادی بترومبێلێ بنهێنی رەوانەی دهۆکێ بکەن .

پشتی چەند رۆژەکێن بەرهەڤیان و چاڤەرێبوونا رۆژا گەشتکرنا دوور و بێ وەغەر و هزرکرنێ دێ کیڤە چین و چەوا دناڤ وێ رەوشا خراب و ئالۆزدا دەرباز بین. دێ چەوا وان هەڤالا هێلین یێن مە پێکڤە بسەدان رۆژێن خۆش و نە خۆش پێکڤە دەربازکرین و نەزانین دێ چارەنڤیسێ وان چ بیت..! قەدەرا مە ئەوبوو، هەموو هەڤالێن مە کەسێن پێشمەرگە بوون، خودان هەڵویست و ب روومەت و کورد پەروەر بوون،بەلێ بۆ وێ رەوشێ و دەستوداری نە یا رەوا بوو هیچ بڕیارەکێ ل سەر کەسێ بسەپینی، بەلکو هەر کەسەك یێ ئازاد بوو دێ چ بڕیار دەت و چ چارەنڤیس هەلبژێریت.

کاروانییێن شەڤ و بەفرێ

وێ رۆژێ مە بەرهەڤیێن خۆ کرن و پێدڤیێن رێ و وەغەرەکا بێ سەمت و قۆناغ کرن، عەلی حاجی شەعبان ئاغا ئامێدی داخوازیێن مە دابینکربوون، مە چاندکێن خۆ بۆ چەند رۆژەکا ژ نانی و هندەك پێخوارنێن سڤك پڕکرن، مە چ ئومێد نەبوون بساناهی خوارنێ ل جهەکێ پەیدا بکەین ژبەرکو هیچ گوندەك و ئاڤاهیەك نەمابوونە

ئاڤا و کەس ل دەڤەرێن مە ژێرا دگۆت ئازاد نەمابوو.

رۆژ بەرەڤ ئێڤاری دچوو، مە خوارنەکا گەرم خوار و بەرپێکێن خۆ گرێدان و چاڤەرێی تاریبوونێ بووین، ژبەرکو دەوروبەرێن مە ب رەبیێن رژێمێ د دوورپێچکری بوون و پێدڤی بوو ژ جاددا سەرەکییا ئامێدیێ ـ شێلادزێ دەرباز ببین.

ئەو شەڤ بۆ مە یا جیاواز بوو ژ شەڤێن پێشتر، شەڤا پارتیزانی و پێشمەرگەی بوو، دگەل بەرهەڤیێن مە رەنگێ عەورا سپی بوو و کارێ دارێتنا بەفر و بارانێ کر، ل زڤستانێ دەمێ عەورێن سپی دهێن نیشانا بارینا بەفرێ یە، ب راستی ژڤانەکێ خراب بوو مە و عەورا پێکڤە گرێدای..! رۆناهیێ ژ سەرێ کومتێن چیا ژی بارکر و تاری کەتە دوڵ و گەلی و نهالا، دەمێ چوونێ هات و مە دووماهی خواترخواستن ژ هەڤالێن خۆ کر، د وێ رەوشێ و بارودۆخیدا خواترخواستن گەلەکا ب ژان و نەخۆش بوو، بەلێ چ چارە نەبوون دیارە ئەو رەبییە ژی دووریانەکا دی بوو یا ژهەڤ قەتیانێ.

ئەم ژ رەبیێ دەرکەفتین و پەرمیچکێن بەفرێ ژی وەریان، ژ وی گری داکەفتین و ژ جاددێ دەربازبووین، بەفرێ ژی مل پێڤەنان و پەرمیچك بوونە لحێف و داوەشیان و سەر و مژیلانکێن مە سپی کرن، دیمەنەکێ ئەفسانەیێ بوو رەنگە هەتا دفلیمێن ئەکشن دا نەهێتە دیتن، مە هەست ب سەرمایێ نەدکر ژبەرکو برێڤەچوون گەرماتیێ د دەتە جەستەیێ مرۆڤی. ئەم بەرەڤ سپنەی دچووین، ژ دوورڤە رۆناهیێن باژێرێ ئامێدیێ خۆیادکرن، ل راستا ئامێدیێ کو دبێژنە وی جهی دەشتا کاریتەی و هەمبەرە بۆ مەیدانکا رووڤیا بۆ سەرما و بارۆڤێن دژوار، بارینا بەفرێ ژی گاف بۆ گاڤێ زێدە دبوو، مژێ دەڤەر پەچنی و ئێدی مە رۆناهیێن باژێری ژی ب زەلالی نە ددیتن. چیایێ گارەی ل پێشیێ و مەتین ژی دکەفتە پشتا مە، ئەم و شەڤ و بەفر و گارە و مەتین و سپنێ ئامێدیێ بووینە هەڤال و هەڤرکێن هەڤدوو. هێدی هێدی بەفرێ نژیار دکر و ئەرد سپی دبوو، پێنگاڤێن مە ژی دسست و کورت بوون، پێدڤی بوو رێیەکا دوور ببڕین، نە گوندەك مابوو ل دەڤەرێ و نە نهانیەك هەبوو سەرێ خۆ بدەینە بەر و نە جهەك هەبوو ئاگرەکی لێ هەلکەین کو دوژمن مە نەبینیت. بێدەگیێ دەڤەر بتمامی نخافتبوو تنێ دەنگێ پێژنا مە نەبیت ل سەر بەفرێ، راوەستیان و بێهنڤەدان ژی دهزرا

مەدا نەبوون، ژبەرکو دێ سەرما زێدەتر کارتێکرنێ ل مە کەت و برێڤەچوونا مە سست و خاڤ کەت، یا ژ وێ گرنگتر پێدڤی بوو وێ شەڤێ ئەم ژ جاددا دناڤبەرا سەرسنك و قەدشێ دا دەرباز ببین و مە هیچ زانیاری ل سەر پێگەهـ و رەبیێن سەربازی ل وێ دەڤەرێ نەبوون، ئەگەر ببایە رۆژ دا کەڤینە ژێر رەحما هێز و هێرشێن دوژمنی. شەڤ ژ نیڤێ وەرگەڕیا و ئەم ژ ئامێدیێ و سپنەی دوورکەفتین، خۆشبەختانە بارینا بەفرێ پیچەکێ کێم بوو و عەور ڤەڕەڤیان و ئەسمان بوو ساهی، بەلێ پلەیێن گەرمێ گەلەك داکەفتن و سەقەمێ چیرە چیر ژ ئاخێ دئینا، ئەو بەفرا باری بوو کورشە، سەروچاڤ و دەست و تلێن مە دقەرسین، هەلما دەڤێ مە دبوو شابیت و سڕەکا دژوار کەتە د ناخ و جەستەیێ مەدا، بەلێ دەلیڤا راوەستیانێ نەبوو بەلکو پێدڤی بوو بەردەوام بین. ئەم نێزیکی باژێرکێ سەرسنکێ بووین و گەهشتینە کنارێ جاددێ هێژ هاتنووچۆن یا بەردەوام بوو.

ل پێشی ئەنفالان و ژ ترسێن هەبوونا پێشمەرگەی رژێمێ ل دەمژمێر چواری ئێڤاری هاتنووچۆن ل جاددەیێن سەرەکیێن دەڤەرا ئامێدیێ دڕاگرت، بەلێ پشتی ئەنفالێ ئەو ترس نەمابوو ئێدی هاتنووچۆن بشەڤ و رۆژ یا بەردەوام بوو.

مە خۆ دەمەکی ل نێزیك جاددێ ل پشت گڤاندەکی ڤەنویساند و دگەل هندێ پاریەکێ نانی خوار دا بشێین بەردەوامیێ بدەینە چوونێ، پشتی نانخوارنێ مە خۆ گەهاندە بەر کنارێ جاددێ و ل دەمەکی هاتنووچۆنا ترومبێلا کێم بوو و بلەز دەرباز بووین، پشتی ئەم نێزیکی (100) مەترەکان ژ جاددێ دوور کەفتین ئەم پیچەکێ روونشتین و گوهداری کر دا بزانین چ لڤین و پێژن ل پەی مە ناهێن، بەلێ مە زانی کەس ب هاتن و دەربازبوونا مە نزانیت، ما شەڤ و بەفر و سەقەمێ دێ کی ژدەرڤە بیت..! مە بەردەوامی دا چوونا خۆ هەتا رۆناهیێن سەرسنکێ باش خۆیا بووین، ل دەمەکی مە گوهـ ل پێژنەکێ بوو، تەماشە دکەین سەیەك یێ ل سەر رێیا مە.. ل دەستپێکێ ئەم ڤەجنقین بەلێ مە بەردەوامی کر. پشتی ئەنفالا سەیێن گوندا مابوونە بێ خودان و بەرەللا ببون و وەکو رەڤدێن گورگا بەرببوونە چولا، هەر وەسا رەبیێن لەشکەری ژی سە بۆ پاسەوانیێ بخودان دکرن و هەر کەسێ

نێزیکی رەبیێن وان ببا دا هێرش کەنێ. بەلێ ئەو سە بێی رەوین هاتە دەف مە، دبێژن بەفربارین جەژنا سایە..! پشتی دەمەکێ چوونێ ژنشکانڤە مە خۆ لبەر سیمێ رەبیەکێ دیت، مە زانی کو رێیا لبەر مە بەرزەبوویی، ئەم بێهنەکێ راوەستیاین و پاش زڤرین بەری سەربازێن دناڤ رەبیێ دا هەست ب مە بکەن و ئەم قەدەرەکا باش ژ وی جهی دوور کەفتین.

شەڤ بەرەڤ دووماهیێ دچوو، تاری گەورك بوو.. هندەك دبێژنێ (سە و گورگ) رامانا وێ ئەوە مرۆڤ سەی و گورگی ژهەڤ جودا دکەت.. پێدڤی بوو خۆ ل جهەکێ نەپەنی ڤەشێرین هەتا شەڤا پاشتر، ئەم کەفتینە دنهالەکێدا لژێریا باژێرکێ سەرسنکێ، وێ شەڤ و رێیا درێژ و بەفر و سەرما ئەم بێ هێز کربووین، نەچاربووین خۆ بدەینە هشارەکێ (هشار ئەو جهـ بوون یێن پێشمەرگەی خۆ لێ دپاراست).

رۆژەکا سەقەمگرتی مە دەربازکر

شەڤەکا درێژ و نەخۆش بدووماهی هات و دونیا روون بوو و رۆژهەلات و ئەم هەتا رادەکی ژ باژێرکێ سەرسنکێ دوورکەفتبووین، پێدڤی بوو جهەکی ببینین و خۆ ڤەشێرین، ئەو نهالا ئەم تێدا یا نەپەن و ب تڕاش و هەڤرست بوو، جهەکێ گونجایێ خۆ ڤەشارتنێ بوو، هەر دوو کەس ژ مە چوونە دبن هەڤرستەکێ ڤە، ئەز و ئەحمەد عەبدوللا باجلوری پێکڤە بووین، سەرێن تڕاش و هەڤرستا ژ بەفرێ سپی ببوون و ساهی بسەردا هاتبوو ببوونە بەستی.

هەڤرست دارەکا سرۆشتییا چیایێن کوردستانێ یە و هەر چوار وەرزێن سالێ یا کەسکە و هەردەم یا بەرهەڤە بۆ حەواندن و ڤەشارتنا مێهڤانێن وەکو مە، ل وێ رۆژێ ئەم ژی کەفتینە ژێر تور و بەختێ وێ درەختا رهێن خۆ ب کووری دئاخێدا داهێلاین.

مە هندەك چەڤێن دارا ژ بن و رپنێ هەڤرستێ شکاندن و بۆ وێ رۆژێ کرنە بانەهی و روونشتین، سەرمایەکا هندە دژوار بوو ددانێن مە خۆ ل سەرئێك نەدگرت و هزرا ئاگرهەلکرنێ ژی نە یا بەرئاقل بوو، تنێ مە گەرماتی ژ دل و مۆرالا خۆ وەردگرت و بەرگرییا سەرمایێ پێ دکر. دەرکەفتنا رۆژێ بەفرا سەر چەق و شاکێن

تڕاش و هەڤرست و بەرێن بەرۆژا حەلاند و هندەك تێن دا ئەردی، بەلێ مە لژێر سیها هەڤرستا هەست ب وێ گەرماتیێ نەدکر و سڕێ هناڤێن مە داگیر کربوون، ئێدی هەدارا مە نەهات و ئەز نەچاربووم هندەك چەقێن هەڤرستێ یێن هشك بشكێنم و ئاگرەكێ بچووك هەلبكەم دا پیچەكێ گەرماتیێ ژێ وەربگرین و هەڤالێن دی ژی بهەمان شێوە ئاگر هەلکرن.

ل دانێ نیڤرۆ مە دەنگەك بهیست، کەسەکی ڤێر کربوو سترانا و دبەر گۆتنا سترانان ڕا فیتی ڤەددان، من زانی شڤانە پەزێ خۆ یێ ئینایە چەرێ، هاتنا وی شڤانی جهێ حێبەتیێ بوو..! ژبەرکو ژبلی هندەك گوندێن نێزیكی سەنتەرێن باژێر و جاددێن سەرەکی هیچ گوندەك نەمابوو ئاڤا ل دەڤەرێ..! هێدی هێدی دەنگێ شڤانی نێزیك دبوو، مەزانی پەزێ وی گەهشتە دەوروبەرێن مە، ئەو هەڤرستا من و ئەحمەد باجلوری خۆ دبنڤە ڤەشارتی ل بنیا کەندالەکی بوو، وەختەکی مە دیت پەزێ شڤانی گەهشتە سەرێ گەندالی لهنداڤ جهێ مە و چەرە بەر چەرە دەرباز دبوو، هەڤالێن مە ل ملێ دیێ نهالێ شڤان و پەزێ وی ددیتن، دەمەکی شڤان ب دووراتییا 20 ـ 30 مەتران گەهشتە هنداڤ جهێ مە و بەردەوام ڤێر دکرە سترانان و خەمێن خۆ دڤەڕەڤاندن، وەسا دەنگێ خۆ دبەردا هزر دکر ژبلی وی و پەزی کەسەکی ل وی ئاقاری ئاگەهـ ژێ نینە، مە ژی لبن هەڤرستا د دلێ خۆدا تەویك ددانێ. شڤان و پەزێ خۆ ژ مە دەربازبوون، یوسف بێسری و محەمەد سەعیدی خۆ گەهاندە دەف مە و روونشتن، من گۆتێ: شڤانی هوون نە دیتن..؟

گۆت: نەخێر چ گۆمان ژ مە نەبرن.. ئەگەر ئەم دیتباین دوویر نەبوو ئاگەهی گەهاندبانە رژێمێ و دا بەرێ هێزەكێ دەنە مە و خودێ دزانیت دا چ روودەت.. ئەم دەمەکی ل بن هەڤرستێ پێکڤە روونشتین و هندەك سوحبەت کرن، رۆژ بەرەڤ ئێڤاری دچوو و سیبەرێ جهێ مە گرت، گاڤ بۆ گاڤێ سەرما دژوار دبوو، سڕ کەتە گیان و هناڤێن مە، جار جار دا ئاگرێ خۆ هەلکەین و جار ژی مە هندەك نان و پیڤاز دخوارن هەتا رۆژ بەرەڤ ئاڤابوونێ چوویی. ئەم ژبن هەڤرستا دەرکەفتین و مە زانی ئێدی کەس ناهێتە وی جهی، چاڤەرێ بووین هەتا تاری کەفتییە ئەردی و بەرەڤ

ئاشەوا کەفتینە رێ. جاددا دناڤبەرا ئاشەوا و با مەرنێ دا زێدەتر ژ نیڤ دەمژمێرێ یا ژ مە دوور بوو، ب هەر حال و سەرەڕای سەرمایێ مە خۆ گەهاندە نێزیکی جاددێ، بەلێ هاتنووچۆنا ترومبێلا هێژ یا بەردەوام بوو و دەلیڤا دەربازبوونێ یا بزەحمەت و مەترسی بوو، نەچاربووین دەمەکی چاڤەرێ ببین هەتا دەلیڤە هلکەڤیت.

مە خۆ ل ژێر گڤاندەکی مەلساند و ملێ دیێ جاددێ زەڤیەکا راست بوو، دیاربوو دەخل و دان لێ دهاتە چاندن لەورا پێدڤی بوو زۆر ب هشیاری دەرباز ببین و کەس مە نەبینیت. دناڤبەرەکێدا هاتنووچۆنا ترومبێلا کێم بوو و دەلیڤە رەخسا دەرباز ببین و مە بلەز قەستا ناڤ وێ زەڤیێ کر، بەلێ ئێغبالا خراب ئەم کەفتینە دناڤ هندەك چادرێن لەشکەریدا، هەر زووی ئەم دجهێن خۆدا روونشتین و خۆ بێدەنگ و بێ پێژن کر، دگەل وێ چەندێ هژمارەکا ترومبێلا ل جاددێ دەرباز بوون، ئەم ژی دووبارە ڤەگەڕیاینە جهێ خۆ و مە گوهداریکر کا سەربازێن دناڤ خیڤەتان دا ئاگەهـ ژ مە هەبوو یان نە، بەلێ چ دیار نەبوو و بسلامەتی قورتالبووین.

وێ شەڤێ و سەرمایێ مە رێیا خۆ ڤەگوهاست و بۆ دەمەکی ژ وی جهی دوورکەفتین و پاشی دیسان مە خۆ نێزیکی جاددا سەرەکی کر و ، ل وێرێ دوو گرێن بلند دکەفتنە هنداڤی جاددێ و هەر گرەکی رەبیەك لێ بوو، بەلێ ب بێدەنگی و بهشیاری مە خۆ دناڤبەرا هەردوو رەبیادا ژ جاددێ دەربازکر و پاشی هێدی هێدی بەرەڤ ئاڤا سپنێ دوسکیا چووین و قەستا گوندێن گەربەرازکێ و ئەلکیشکێ کر.

شەڤێن سڕ و سەقەم و تاری بدووماهی نەدهاتن

پشتی ئەم وێ شەڤا بەفرین و سەقەمگرتی ژ ئاڤا سپنەی دەربازبوویین، شڕشڕا ئاڤێ وەکو دەنگێ زێمارەکا خەمگین دگوهێن مەدا دهاتە بهیستن، هەر وەکو ئەژدەهایەکی ژیانا ل سەر ڤێ ئاخێ یا هەلریسی و داعیرای، ژبلی دەنگێ ئاڤێ چ دەنگێن دی نەدهاتنە بهیستن، بەلێ ژ بێزاری مە لاوك و حەیران ب حال و پەریشانییا خۆ دگۆتن.

مە بڕیاردا وێ شەڤێ خۆ بگەهینینە پشتا گوندێ ئەلکیشکێ، **قادر باجلوری**

گۆت: شکەفتەك یا ل پشتا ئەلکیشکێ دێ شێین خۆ دشکەفتێڤە ڤەشێرین و ژ سەرمایێ پارێزین و ماوەکی ب سوحبەت و ڤەگێڕانا ب سەرهاتی و دارشتنا نەخشە و پلانا دەرباز کەین. بۆ وی سەروبەرێ بێ سەروبەر ئەم دپێدڤی جهەکێ ئارامێ بێهنڤەدانێ بووین و بۆ دەمێ چەند دەمژمێرەکان بنڤین دا هندەك هێز و تاقەت بهێتە جەستەیێ مە.

شەڤە و تارییە و سەرمايیە، ئەم کەتینە وان دوڵ و نهال و ئەڤرازی و نشیڤیێن گەربەرازکێ و ئەلکیشکێ، ئاقار هەموو ببوو تەقن و زیلاق و پێن مە ژێ دەرنەدکەفتن، دیسان ئەم دشارەزای ئاقار و رێبوارێن دەڤەرێ نەبووین و خەبات بوو برسێ ژی هناڤێن مە دهنجنین و مە خەون ب ئافك و برنج و پیچەکا نانێ گەرم ڤە ددیتن. نە گوندەك مابوو.. نە خانیەك و دەرازینکەك هەبوو سەرێ خۆ بدەینە بن.. نە کەسەکی وێرەکی هەبوو بهێتە وان ئاقار و چەل و چیا،تنێ ئەم نەبین کو دگەل بێدەنگیيا تاری و سەرما وێ شەڤێ ببووینە هەڤرێ، هیچ جیاوازیەك دناڤبەرا مە و رەڤدەکا گورگادا نەبوو..! تنێ مەرەق و مەرەما مە تێرکرنا زکێ برسی و دیتنا شکەفتەکێ بوو تێڤە بهێنە پاراستن و ڤەشارتن.دناڤ وێ زوڵماتێدا هێدی هێدی بسەر وان گر و مل و بەتەنا بسەرکەفتین، جار دکەتین و جار خۆ ب دار و تڕاش و خورنیفکا ڤە دگرت، مە نەدزانی ئەم ل کیڤەینە و بەرەڤ کیڤە دچین..!

ل گوندێ گەڕبەرازکێ ئەم کەفتینە دناڤ شێڤێن هندەك بیستانان دا، وەسا دیاربوو ل پێشتر ب پیڤازا هاتبوونە چاندن، د وێ شەڤڕەشێدا ب لەپەقوتێ مە هندەك پیڤازێن نیڤ سڕێ بری پەیداکرن و کرنە دچاندکێن خۆدا دا بڕێڤە دگەل پاریەکێ نانی بخۆین و پیچەك هێز بهێتە دەست و پێن مە و بشێین بەردەوامیێ بدەینە چوونێ. هەرچەند ب رۆژ کو هەتاڤ بوو بەفرا بەرۆژا حەلیابوو، بەلێ هێژ بەفر ل نزارا مابوو، چەند ئەم بەرەڤ نشیڤی دچووین بەفر کێم دبوو.

ئەم نێزیکی ئەلکیشکێ بووین، گوندەکێ خۆشە دکەڤیتە بنارا چیایێ خارانێ کو بەشەکە ژ زنجیرا چیایێ گارەی، مە قەستا وێ شکەفتێ کر ئەوا قادر باجلوری بەحس ژێ دکر بەلێ کەس ژمە ب دروستی جهێ وێ نەدزانی و ئەم لپەی قادری دچووین، هەڵبەت مە هیچ زانیاری ژی ل سەر ئاقار و جوگرافیا گوندی و پێشهاتێن

پشتی ئەنفالان ل دەڤەرێ نەبوون، د وێ زوڵماتە و شەڤڕەشێدا مە هند خۆ دیت ئەم یێ لبەرامبەر چادرەکێ..! مە نەدزانی چ چادرە و کی تێڤەیە..! ئەم راوەستیایین و پاشپاشکی زڤرین.. هەتا نڤیسینا ڤێ پەرتۆکێ ژی من نەزانی کی ل بن وێ چادرێ بوو.. جاش بوون.. سەرباز بوون.. قەچاغچی بوون.. یا گرنگ ئەوبوو تالوقەتی چ شەڕ و رووی ب روویبوونا نەبین ژبەرکو رەوشا مە نە یا هاریکاربوو، لەوڕا ئەم ڤەگەڕیاین و مەودایەکی ژ چادرێ دوورکەفتین و ل جهەکی روونشتین دا بزانین چ بکەین و کیڤە بچین..! هەبوونا وێ چادرێ ل جهەکێ وەسا ڤەدەر و دووردەست گۆمان بۆ مە دروستکرن..

ئێدی باوەرییا مە نەدهات قەستا شکەفتێ ژی بکەین.. ژبەرکو نەدوورە هێزەکا رژێمێ ل دەوروبەرێن گوندێ کاڤلکری هاتبیتە بنەجهکرن و بکەڤینە بیسە و بەروکێن وان. کێشە و گرفتا مەزنتر ئەوبوو شەڤ بەرەڤ دووماهیێ دچوو و هێدی هێدی ئەسمان زەلاڵ دبوو، پێدڤی بوو جهەکی بۆ رۆژا پاشتر جهەکێ نەپەن و ئارام پەیدا بکەین.

ئەم نەچاربووین ژ وان دەوروبەران دوور بکەڤین و دووبارە ڤەگەڕیاینە ژێریا گوندی، ئاقارەکێ مشتی داڕبەروی و هەڤرست بوو، مە دیسان خۆ دناڤ هندەك هەڤرستان دا ڤەشارت و ب وێ ماندیبوون و سەرمایێ ڤە کەفتینە ژێر کەڕەسیها هەڤرستا، هەر ژ رۆژهەلاتنێ و هەتا ئێڤاریەکا درەنگ مە جهێن خۆ نە گوهارتن، ل نێزیك رۆژئاڤابوونێ ئەم دەرکەفتین و مە ب دووربینا تەماشەی دەوروبەرێن خۆ کر دا بزانین چ ڤەلڤین هەنە و دیسان رێیا چوونا خۆ ببینین، بەلێ مە هیچ تشتەکێ نە سرۆشتی یان جهێ گۆمانێ نەدیت، ئێدی مە بەرهەڤیێن درێژی پێدانا کاروانی کرن.

ئەم ل ژێریا گوندێ ئەلکیشکێ دەرکەفتین و بەرەڤ ملەکێ ل رۆژئاڤایێ گوندی چووین، مە ل سەرێ ملێ پیچەك بێهنا خۆ ڤەدا و تەماشەی دەڤەرێ و ڤەلڤینێن سەربازی کر، بەلێ دەڤەر یا ئارام و بێدەنگ بوو، ئێدی بەرەڤ جاددا دناڤبەرا باگێرا و مانگێشکێ دا چووین و چیایەکێ دی دکەفتە درێیا مەدا و پێدڤی بوو ژ جاددێ دەرباز ببین و هەڵباسکی چیایی ببین.

مە زانیاری ل سەر رەوشا وێ دەڤەرێ ژی نەبوون، لەوما زۆر ب هشیاری جار ئەم دچووین و جار ژی دروونشتین دا ب دووربینا رروپیڤا دەوروبەرێن خۆ بکەین و بزانین کیڤە و چەوا بچین. مە تەماشەی گوندێ مەجلمەختێ هەتا دگەهیتە چیایێ دکەفتە پێشییا خۆ دکر، هیچ هاتنوچوونەکا سەربازی نە دهاتە دیتن، دیاربوو پشتی وەرزێ سەرمایێ دەستپێکری رژێمێ هێزێن خۆ ژ جهـ و دەڤەرێن بەفرین و سەرما ڤەکێشابوون، نەخاسم رژێم یا پشتڕاست بوو کو نە پێشمەرگە و نە خەلك ل دەڤەرێ نەماینە، ئێدی پێدڤی نەدکر هێزێن سەربازی ل وان جهێن ئاسێ بهێلیت.

ئەم ژی پشتڕاست بووین کو دەڤەر یا ڤالایە ژ جاش و هێزێن سەربازی و ئەم ژ جاددا سەرەکی دەربازبووین و سینگێ خۆ دا وی چیایێ بلند و بەرەڤ گوندێ دێرکێ کەفتینە ڕێ.

شەڤەکا گەلێ دێرکێ ژ زەمهەریرێ سارتر..!

ئەڤە ئەم هاتین وریڤینکێن رێیەکا دوورین.. چیاوو هندەکێ بەژنا خۆ بچەمینە و دلۆڤانیێ ب مە ببە.. پێن مە ل دویڤ مە نە دهاتن.. دا بێژی هەر پێیەکێ مە بانمانەکا رساسی یا پێڤە گرێداییە..

رێیا دوور ئەم ژ ناخێ ماندیبوونێ ماندیتر لێکربووین.. سڕ و سەقەمێ هەستیێن مە پێتی و خاڤ کربوون، دخەون و هزرێن خۆ یێن ئاشۆپیدا ئەم دچاڤەرێ بووین چیا دگەل مە بهێتە ئاخفتن و ببیتە پارچەك ژ دەردەسەرییا مە.. ژبەرکو بدورستی وی دەمی و د وێ رەوش و قۆناغێدا ژبلی چیا مە هیچ هەڤالەك ل سەر روویێ ئەردی نەمابوو. گاڤێن مە گاف بۆ گاڤێ سست و گران دبوون.. وێ شەڤێ و وێ سڕ و سەقەمێ هەموو ئەو خەبات و وەستیان و شەهید و قوربانیدان، هەموو ئەو کارەسات و دەردەسەری و مالوێرانی، هەموو ئەو قڕکرن و گوند سۆتن و ژیان براندن و گازیێن بۆ ژیان و ئازادی و هەبوون و روومەتێ دهاتنە ڤێراندن وەکو فلاش بەگێن فلیمێن سینەمایی دمێشك و هزرێن مەدا دووبارە و سەد بارە دبووون دگەل تاریێ و بێدەنگی و سەرما و هزرێن باژێلەدا، ئەم ژ گوندێ ئەلکیشکێ دوورکەفتین و بسەر چیایی کەفتین و

گەهشتینە هنداڤا گوندێ دێرکێ.. سەرمایەکا وەسا دژوار بوو زۆر یا بزەحمەت بوو د وێ شەڤێدا هیچ کەسەك بشێت بۆ چەند خولەکان ژی ل سەرێ وی چیایی بمینیت و خۆ راگریت، بایەکێ وەسا سارو دژوار دهات ئەگەر مە کولاڤ و دەرسوکێن خو هشکە نەگرتبان دا با دگەل پێلەکا خو بەت ، گیانێ مە ل مە ببوو بەڵا، لەورا هەر زووی ئەم سەرنشیڤ بووین و بەرەڤ گوندێ وێرانێ دێرکێ چووین.

ئەم گەهشتینە گوندێ دێرکێ و هیچ سیمایەکێ ژیانێ دناڤدا نەمابوو ژبەرکو مینا گشت گوندێن کوردستانێ کەفتبوو بەر هەوا ئەنفالان و کەربا رژێما بەعس، نە دەنگەك ل گوندی دهاتە بهیستن.. نە لڤینەك.. نە ئاماژەکا ژیانێ مابوو.. کاڤلە گوندەکێ توکێ لێ خواندی و تووفانێ لێدای..! ئەم ژ گوندی دەرکەفتین بایەکێ وەسا سار ژ وی گەلی دهات هەناسێن مە چککربوون، مە هەست ب دەست و پێن خۆ نەدکر دا بێژی یێن دبن کەڤێێن بەفرێ ڤە، تنێ ئەوا ب مە مای هەست ب گەرماتیێ د هزر و دەروونێ خۆدا بکەین بەلێ وێ چەندێ ژی مفا و کاریگەرییا خۆ نەبوو، مە زانیاری ل سەر هیچ جهەکی نەبوون کو بشێین خۆ لێ ڤەشێرین و بێهنا خۆ ڤەدەین و پیچەکێ خۆ گەرم بکەین.

هەڤالەکێ مە گۆت: بەرڕەڤەزەکا لژێرییا گوندی هەی ئەم دشێین بۆ دەمەکی بێهنا خۆ لێ بدەین، (بەرڕەڤەز نە شکەفتە، بەلکو بن کەڤرەکە بەفر و باران ناگرن و یێ زوهایە)، مە پێکول کر بگەهینە وێ بەرڕەڤەزێ و بۆ دەمەکێ دی ئەم دگەل وێ تاری و سەقەمێ بەرەڤ ژێرییا گوندی چووین هەتا گەهشتینە وی جهی، بن کەڤرەکێ باش بوو، ئەرد یێ زوها بوو، ئەم دشیایین بێهنەکێ روونین، بۆ وێ شەڤێ هەر وەکو ئەم ل کۆچکا ڤرالی بووینە مێهڤان..! مە بڕیاردا هەتا سپێدێ بمینین، بەلێ کێشە و کارەسات ئەوبوو دێ چەوا نڤین..! ژ سەرمادا ئەم وەکو لەڤەنێ دئاڤێدا دلەرزین نەخاسم پشتی ئەم پیچەکێ روونشتین و گەرماتییا رێکێ لەشێ مە بەردای ژبەرکو ل چوونێ مرۆڤی زێدەتر گەرم دبیت، هێژ بەفرێ بلنداهیێن دەوروبەرێن مە نە بەردابوون، بایەکێ وەکی زەمهەریرێ ژ وی گەلی دهات.. بەلێ مە هیچ رێ و چارە نەبوون، پێدڤی بوو پیچەکێ بێهنا خۆ بدەین ژبەرکو مە شیان و تاقەت

و بەرردەوامییا چوونێ نەمابوون. تشتێ باش ئەو بوو هیچ ئاماژەیەك بۆ هەبوونا هێزێن سەربازی ل گوندی نەبوو، ئێدی ئەم پشتراست بووین کو ئاگری هەلکەین و خۆ گەرم بکەین بەلکو بێهنەکێ بنڤین بەری رۆژ بهەلێت، هەر چاوابیت مە هندەك دار ژ ناڤ دەحل و تراشێن دەوروبەرێن خۆ جەماندن وبێی هزرەکێ بۆ ئاشکرابوونا جهێ خۆ بکەین مە ئاگرەك هەلکر و دەست وپێن خۆ گەرمکرن هەتا خوین دلەشێ مەدا گەڕایی، ژبلی گەرماتییێ د وێ رەوشێدا ئاگری سەبر و ئارامیەکا خۆش بۆ مە پەیداکر و ژ وەستیان و سەرمایێ هەر زووی هندەك هەڤال کەفتنە دخوێدا، بەلێ ژ سەرمادا هەتا بوویە رۆژ من تام نەکرە وێ خەوێ، دگەل زەلاڵبوونا دونیایێ پێدڤی بوو ئەم ژ بن وێ بەرەڤەزێ ژی بارکەین ژبەرکو نە جهەکێ ئارام بوو، مە دا ڕێ و سەرئەڤرازی نهالەکێ بووین کو دکەفتە ملێ مە یێ چەپێ و ماوەکێ باش ئەم ژ رێکێ دوورکەفتین هەتا گەهشتینە جهەکێ نەپەن کو هێژ هندەك بەفر لێ مابوو، دیسان مە ئاگرەك هەلکر و چاڤەرێبووین هەتا رۆژهەلاتی.

هەلاتنا تیشکێن رۆژێ و برسقینا وان ل سەر بەفرا ل دوڵ و نهالا دیمەنەکێ جیاوازە ژ جوانی و سحرا سرۆشتی، بەتەنەك دکەفتە بەرانبەر مە یا مشت بوو ژ داربەرووی و گوهیشك و کەزان و بدەهان جۆرین داروبار و رووەکا، بەلێ وەرزێ زڤستانێ بوو ژبلی هەڤرستا هەموو داروبارێ دی خەملا خۆ وەراندبوو، تنێ مە خۆشی ژ دیمەنێن سرۆشتی ددیت، ژبلی وێ چەندێ رەنگە بۆ خولەکەکێ ژی مە هەست ب خۆشی و تەناهیێ نەدکر.

ل دانێ نیڤرۆ پیچەکێ تێهنا رۆژێ گەرم بوو، مە هندەك نان و پیڤاز خوارن کو چ جارا ئەو تامە ژبیرا من ناچیت، خوارنا پیڤازێ ل دەمێن سەرمایێ یا ب مفا یە ژبەرکوو ووزە و گەرماتییێ د دەتە جەستەیێ مرۆڤی و رەنگە بەرگرییا لەشی بهێز دئێخیت. وێ رۆژێ هەتا بوویە ئێڤار ئەم ماینە ل وێ هەشارێ و خۆ لبەر تاڤا رۆژێ و ئاگری گەرم دکر، هەر گاڤا عەورەك گەهشتبا هنداڤی سەرێ مە دا قورمێن دارا ل سەر ئاگری زێدەکەین.

ل ئێڤارەکا درەنگ و هێژ تاڤزەرك مایبە ل سەرێ چیا و گر و ملا دیسان

مە بەرپێکێن خۆ شداندن و سواری هەسپێ فەلەکێ بووین و بێی کو سەمتا خۆ بزانین مە قەستا قۆناغەکا دی کر.

پشتی ئەم ژ رەبیا هنداڤی گوندێ دێرێ دەرکەفتین مە گەلەك ئەڤرازی و نشیڤی و دوڵ و نهال دەربازکرن، مە گەلەك سڕ و سەرما و نەخۆشی دیتن، رێیەکا بترس و چارەنڤیسەکێ نەدیار بوو، بەلێ دیسان ئەم درژد بووین بگەهینە مەبەستەکێ کو مە نەخشێ وێ کێشابوو، هەموو زەحمەت و ئاستەنگ بسەرەکی و مە دەربازکرن بەلێ ئێشانا چوکێن رەحمەتی قادر باجلوری ل سەرەکێ دی ژبەرکو چوونا مە گیرو دکر و نەدشیایین قووناغێن دوور ببڕین و رۆژ بۆ رۆژێ ئێشانا چوکێن قادر باجلوری زێدە دبوو و ئەم ژی نەچاردبووین قووناغێن کورت دەرباز بکەین.

مە گەلیێ دێرکێ ژی ل پاش خۆ هێلا

مە شیتك و ساجور گرێدان و چاندك هاڤێتنە ناڤملێن خۆ و سەرنشیڤ رێزبووینە دنهالێدا و ژووردا بەرەڤ جاددا دناڤبەرا کۆمەڵگەها کوورێن گاڤانا و ناحیا مانگێشکێ ب رێ کەفتین، هێدی هێدی تاریێ ئاقار داگیر دکر و رێ بۆ مە خۆش دکر، هەڵبەت پشتی رۆژەکا بێهنڤەدانێ ئەم دپەیت و چەلەنگ بووین، چەند ئەم ژووردا دچووین بلنداهییا چیا نزم دبوو، شەڤەکا ساهی بوو.. ستێرا ل ئەسمانی سەما دکر.. کەڤیکێن بەفرێ ل نزار و پەسارێن وی ئاقاری سترانێن عەشقەکا ئەزەلی ڤەدگێرا.. مە و ستێر و بەفرێ شەڤەرۆکەکا بێ شەڤ چەرە دەربازدکر.

ئەوا ئەم دلخۆشکرین وێ شەڤێ ئەڤرازی د رێیا مەدا نەبوون، دگەل هندەك بێهنڤەدانێن کورت رێچوونا مە بلەزتر و ئاسانتر بوو. ئەم گەهشتینە سەر کاڤلە گوندەکی، نە پێژن و نە دەنگێ پەپووکێ و نە خواندنا کوندەکی نە دهاتنە بهیستن، تنێ بێدەنگی سولتانێ دەڤەرێ بوو، پشتی دەمەکی مە رۆناهییێن جاددا دناڤبەرا کوورێن گاڤانا و مانگێشکێدا دیتن، ئەو جاددە یا دووڕپێچکری بوو ژ رەبیە و خالێن سەربازیێن رژێمی لەورا پێدڤی بوو زۆر ب شارەزایی دەرباز ببین.

وی دەمی گەلەك دالغە و هزرێن ئاشوپی د مێشکێ مەدا دغولغولین..

باشە ئەڤە چ رێ و رێبازن مە گرتین..؟ بۆچی هندە ڤان شەڤ و نیڤشەڤا ل ڤان چۆل و چیا دناڤ سڕ و سەقەم و ترس و گەفێن مرنێدا دگەرین..؟ خێرە ئەم دڤێ رەوشێ و دەستوداریدا و خەلکەکێ دی یێ دمالێن خۆدا تێر و تەنا دنڤستی و پاڵدابیە..! ما تنێ ئەم نەچارین درێژیێ بدەینە تێکۆشانێ پێخەمەت ڤی وەلاتێ ژهەمی لایەکی ڤە هاتییە سۆتن و داگیرکرن..! نوکەژی ئەز نزانم ئەوا مە دکر ژ بیروباوەر و عەشقا مە بوو بۆ وەلاتی، یان ئەو پەروەردەیە یا ئەم فێری خۆڕاگریێ کرین و گیانێ بەرهنگاریێ دناخێ مەدا چاندی..؟ ل دەف مە خۆرادەستکرن واتەیا بدووماهی هاتنا هەر تشتەکی بوو.. ژیان و هەبوونا مە یا گرێدای مانا مە بوو ب ئازادی ل سەر ڤێ ئاخێ.. وێ شەڤێ مە سیناهیەکا ئومێدێ دناڤ رەشەتاریێ دا د دیت، رەنگە مە هزر دکر ئەم فریادرەسێن ڤی گەل و نیشتمانی بووین..! مە نەدخواست ئەڤ ئاخە بێ خودان بمینیت..

ل نێزیك جادا کوورێن گاڤانا و مانگێشکێ ئەم قەدەرەکێ روونشتین و پیچەکێ بێهنا خۆ ڤەدا، رەبیەك ل سەرێ گرەکێ رۆژهەلاتێ مە هەبوو، پێدڤی بوو ب هشیاری ژ جاددێ دەرباز ببین و قەستا چیایێ گوندێ کەمەکا بکەین ژبەرکو ئەم ل وێ دەڤەرێ دشارەزا بووین، مە پیچەکێ خۆ ژ رەبیا سەرێ گرێ ل هنداڤی مە دوورکر و دهەمان دەمدا تڤەنگێن خۆ ژ ملێ خۆ ڤەکرن و فیشەك برنە بەر وەکو بەرهەڤیەك بۆ هەر روودان و پێشهاتەکێ، ئەم گەهشتینە بەر رەخێ جاددێ.. ژبلی هاتنووچۆنا هندەك ترومبێلا هیچ دەنگ و پێژن نەبوون، ئەم چاڤەرێ بوویین هەتا دەلیڤە رەخسای ژ جاددێ دەربازبووین، دیسان رەبیەکا دی یا سەربازان ل ملێ دیێ جاددێ کەفتە پێشییا مە و هەر ب وێ بێدەنگی و هشیاریێ ئەم قورتالبووین هەتا گەهشتینە نێزیك گوندێ کەمەکا. چوونا ناڤ کاڤلێن گوندا یا بمەترسی بوو، لەوڕا مە رێیا خۆ ڤەگوهاست و ل کنارێ رۆژهەلاتێ کاڤلە گوندی روونشتین.

ل وی جهی تشتەك هاتە بیرا من، ل پێشتر بەری هەڤالێن خۆ ببینین ئەز و یوسف بێسری هاتبووینە دەوروبەرێن گوندێ کەمەکا و مە هندەك خوارن ژ وان مالێن هاتینە چۆلکرن کومکربوو و چەنداتیەکا خوارنێ وەکو گوشتێ قودیککری (معلب) ڤەشارتبوو.

من گۆتە هەڤالێن خۆ: دا ل وێ خوارنێ بگەرین دێ ماوەکی تێرا مەکەن..

هەڤالان **گۆت:** هوون دزانن ب دورستی ل کیڤەیە..؟

من گۆتێ: بەلێ ئەز و یوسف دزانین مە ل کیڤە ڤەشارتیی، بەلێ شەڤە و تارییە و ئەم نزانین دێ شێین پەیدا کەین یان نە..! ئەم رابووین و پیچەکێ ژ کاڤلە گوندی دوورکەفتین و قەستا نهالەکێ کر کو مە ئەو خوارن لێ ڤەشارتبوو،نهال یا مشتی داربەرووی و هەڤرست و کەزان بوو، ئەردێ وێ کەڤرە خیز بوو، ل بیرا من بوو مە خوارن دناڤ دوو کەڤرێن خیزیدا ڤەشارتبوو، ل بیرا من بوو ئەو دوو کەڤرێن خیزی ل کیڤەبوون، ل وێ شەڤرەشێ ئەم دنهالێدا هاتین و چووین هەتا گەهشتینە وی جهێ مە خوارن لێ ڤەشارتی، هێژ قودیکێن گوشتی وەکو خۆ مابوون، دەستکەفتەکێ باش بوو د وێ رەوشێدا بدەست مە کەفتی، مە هەلگرتن و بەرێ خۆ دا چیایێ کەمەکا.

دگەل چوون و ماندیبوون و ترس و هوشیارییا مە جارەکا دی رەحمەتی قادر باجلوری گازندە ژ ئێشانا چووکێ خۆ کرن و گۆت: ئەز نەشێم زێدەتر بەردەوامیێ بدەمە چوونێ و دێ لڤێرێ مینم..! ب راستی ژی گازندەکا سەیر نەبوو، ژبەرکو مە چەندین چیا و دوڵ و نهال ئەڤرازی و نشیڤی ل بەر وێ سڕ و سەقەمێ ب شەڤ و نیڤ شەڤا دەربازکربوون، وێ چەندێ کاریگەریەکا خراب کربوو سەر رەوشا کاك قادری و ساخلەمییا مە هەمیان، بەلێ چارە نەبوو پێدڤی بوو بەردەوامیێ بدەینە کاروانێ خۆ یێ بێ سەمت و دووماهی قۆناغ.

ئەو جهێ ئەم لێ نە یێ ئارام و نەپەنی بوو، جهەکێ نێزیك بوو ژ جاددێ و زۆر یا بزەحمەت بوو لێ بمینین.. قادر باجلوری گۆت: هوون هەرن و ئەز دێ مینم..! من گۆتێ پێدڤییە پیچەك هێزێ بدەیە خۆ، دێ هێدی هێدی پێکڤە چین هەتا دگەهینە جهەکێ ئارام.

ژ نەچاری و سەرەڕای ئێشانا دچووکێ ویدا قادر دگەل مە بەرەڤ چیایێ کەمەکا کەتە رێ، بەلێ گەلەك پێنەچوو دووبارە روونشت و گۆت: نەشێم ڤێ رێکێ ببڕم و ڤی کاروانی دگەل هەوە تمام بکەم.. مە گەلەك هەوڵ دا بەلێ ب تورەیی ڤە گۆت: هوون هەڕن خۆ قورتال بکەن و ئەز دێ لڤێرێ مینم.. ئەحمەد عەبدوللا کو پسمامێ قادر باجلوری بوو خۆ ژێ تورە و نەرازیکر و هاندا بەردەوام بیت، بەلێ قادر نەشیا

و یێ رژد بوو ل وێ شەڤێ ل وی جهی بمینیت و دیسان گۆت: هوون هەڕن ئەز دێ د دویف هەوەرا هێم.

نەچاربووین مە قادر بجهـ هێلا و هەڵباسکی چیایێ کەمەکا بووین هەتا گەهشتینە سەرێ چیایی و ب بهێنڤەدانەکێ چاڤەرێی گەهشتا قادری بووین، سەرمایەکا هند دژوار بوو دا بێژی گیزان یێ ب پیستێ مە دکەڤن.

ئەو جهێ ئەم گەهشتینێ ل سەرێ چیایی دکەڤیتە دناڤبەرا هەردوو گوندێن کەمەکا و سندوورێدا و دبێژنێ دەرێ خەجوکێ، پشتی بێهنڤەدانەکا درێژ دناڤ وێ سڕ و سەرماییێدا شەڤا ژ نیڤێ وەرگەڕیا دەنگێ پێژنا کاك قادری هاتە بهیستن، گەهشتە دەف مە و بو دەمەکی ل بەر وێ سڕێ بێهنا خۆ ڤەدای دیسان مە کارێ چوونێ کر و سەرنشیڤ بووین.

د وێ شەڤێدا رێیا مە گەلەك نەمابوو، مەبەستا مە ئەوبوو دەربازی بنارێ چیایێ دناڤبەرا گوندێن ئێکمالێ و سندوورێ دابین و ژ وێ بەرەڤ پشتا سپیرێزی بچین و بگەهینە شکەفتەکێ کو ل پێشتر جارەکێ مە کربوو ڤەشارگەهـ و مێهڤانخانا خۆ، مە ب رێڤە بشێوەیەکی بەحسێ شکەفتێ دکر دا بێژی کۆچکا سولتانییە.

داکەفتن ژ هەر چیایەکی نە هند یا بساناهییە، بەلکو زۆر ڤەدکێشیت نەخاسم د وێ رەوشێ و د وێ شەڤێدا، ژ کەڤندا بابکالکێن مە رێکێن بسەرکەفتن و داکەفتنێ ژ چیا بشێوەیەکی راچاندینە کو هاتنووچۆن تێدا یا ئاسان بیت.

دگەل داکەفتنا مە ژ چیایی ئەز چوومە هزر و خەیالەکێ.. من بۆ خۆ دگۆت: ئەڤ وەڵاتە چ لێ هات..! ژیان چەندا بێ بوها بووی.. نە شڤانەك ل ڤان ئاقارا مایە، نە رێڤینگەك دهێت و دچیت، نە جوتیارەك ل ناڤ زەڤیەکێ یە، نە رەزڤانەکە، نە بێر یڤان و دارڤان و نێچیرڤانەکە.. ژیان ل ڤی وەڵاتی نەما ئێدی بێ هودەیە مرۆڤ خۆ ب وەستینیت و بکەتە قوربانی و ل دووماهیێ ژی هیچ بەرهەم و ئەنجامەك نەبیت..

ب هەر دەرد و حالەکی ئەم ژ چیایی داکەفتین و گەهشتینە بانییا ژ رۆژهەلاتێ گوندێ سندوورێ و رۆژئاڤایێ ئێکمالا عەلی گێندەلا و پاشی رێیا مە بوو نشیڤی و خۆشتر لێهات، مە پیچەکێ پێن خۆ سڤککرن ژبەرکو دونیا زەڵاڵ دبوو و

پێدڤی بوو هێژ تاری بگەهینە وێ قۆناغا مە دخواست بگەهینێ.

هەڵبەت مە پێکول دکر ژ رێکێن سەرەکیێن هاتنووچۆنێ دووربکەڤین و زێدەتر ئەم چۆلبڕ دچووین دا شوون پێن مە بۆ کەسێ دیار نەبن، ئەم گەهشتینە نێزیکی جاددا دناڤبەرا سندووری و دهۆکێدا ل پشتا چیایێ سپیرێزی و ژ جاددێ دەربازبووین و ژێهەل کەفتینە د وێ نهالێدا یا شکەفت تێدا کو مە لبەربوو وێ رۆژێ خۆ تێدا ڤەشێرین، وی دەمی بتمامی ببوو رۆژ.

ئەم گەهشتینە بن وی کەڤرێ شکەفت لێ و ئێك و ئێکە دەستکەڤر بسەرکەفتین و مە خۆ گەهاندینە دشکەفتێڤە و روونشتین پیچەکێ بێهنا مە فرەهـ بوو. ئەوێ حەزکری بنڤیت و خەوا وی هاتی ئێکسەر کەفتە خەوێ، یێن دی ژی روونشتن و ژ وەستیانا شەڤ و رێیا درێژ بێهنا خۆ ڤەدان. ب راستی وەستیانێ و خەوێ سەر ژ برسێ ستاندبوو، ئەم دپێدڤی نڤستن و بێهنڤەدانەکا باش بووین بەری بیر ل خوارنێ بکەین. ل نێزیکی دانێ نیڤرۆ ئەم ل دەنگێ قور قورا زکێن برسی رابووین، هندەك نانێ هشك دبنێ چاندکێن مەدا مابوو، زێدەباری نانی ل شەڤا پێشتر مە گوشتێ قودیککری ژی دگەل خۆ ئینابوون، خوارنا وی گوشتی بێی گەرمکرن یا خۆش نینە.. دشکەفتێڤە دار ژی نەبوون ئاگرەکی هەلکەین و ئەم نە دوێراین دەرکەڤین بۆ ئینان و کۆمکرنا هندەك دارا، پشتی هزرکرنەکێ بیرا مە هات کو هندەك شەمالك یێ دگەل مەدا، دەمێ ئەم ل دەستپێکێ ژ گوندێ لیناڤا دەرچووین مە دگەل خۆ ئینابوون.. هەر چەند گەرمکرنا گوشتی ب ئاگرێ شەمالکێ نە یا بەرئاقل بوو بەلێ باشتر بوو کو بساری بخۆیین. مە چەند شەمالکەك هەلکرن و بۆ دەمەکی قودیکێن گوشتی ل سەر گەرمکرن و پاش ڤەکرن و ب چەقوویێ گوشت دەرێخست و پارچەکر و دگەل وی نانێ هشك و پێتی خوار و زکێن خۆ یێن ڤالا پیچەکێ تێرکرن.

جار جار ئەم دهاتینە بەر دەرێ شکەفتێ و ب دووربینێ تەماشەی دەوروبەرێن خۆ دکر بەلکو کەسەکی ببینین، بەلێ هیچ پێژن و لڤینەك نە دهاتنە دیتن و بهیستن و دیاربوو پشتی چەند هەیڤێن بسەر ئەنفالاندا دەربازبوویین هێزێن رژێمێ ژ گەلەك جها هاتبوونە ڤەکێشان و تنێ ل دەوروبەرێن جاددێ و ل سەر گرێن بلند

مابوون.

وێ رۆژێ مە بێهنڤەدانەکا باش دشکەفتێڤە کر، دگەل دانێ ئێڤاری مە دیسان بەرهەڤی کرن بۆ بسەرکەفتنا چیایێ سپیرێزی.

ل ڤێرێ من دڤێت ئاماژێ بکەم کو دەمێ ئەم ژ رەبیا گوندێ دێرێ ل نێزیك ئامێدیێ دەرکەفتین و مە قەستا رێیا دهۆکێ کری، هەڤالێ مە بەدەل محەمەد سالح باجلوری یێ نەخۆش بوو و نەدشیا ب وێ نەخۆشیێ ڤە دگەل مە بهێت، ژبەرکو هێز و تاقەتا چوونا رێکێن سەخت و درێژ و د وی سەقایێ ساردا نەمابوو. وان برادەرێن ل مە بووینە خودان بەدەل ب ترومبێلەکێ ڤەگوهاستبوو باژێرێ دهۆکێ، هەڵبەت مە جهەك و ژڤانەك دانابوو کو پشتی چەند رۆژان بەدەل بگەهینە ئاقارێ گوندێ باجلور و دووبارە پەیوەندیێ ب مە بکەت.

وێ شەڤا ئەم گەهشتینە شکەفتا پشتا سپیرێزی بەدەل باجلور ل تاخێ گەلی ل باژێرێ دهۆك پسمامێ خۆ شەهید سدقی باجلوری ئاگەهداری وی ژڤانی کربوو، سدقی ژی چاندکا خۆ مشتی خوارن کربوو و دابوو پشتا خۆ و وێ شەڤێ بسەر چیای کەفتبوو، بەلێ پێگیری ب جهـ و ژڤانێ مە نەکربوو لەورا مە هەڤدوو نەدیت، هەتا درەنگی شەڤێ مابوو و پشتی بێ هیڤی بووی ڤەگەڕیابوو دهۆکێ.

ل شەڤا پاشتر ئەم ژ شکەفتێ دەرکەفتین و دیسان سەرئەڤراز کەفتینە نهالەکێ هەتا گەهشتینە سەرێ چیایێ سپیرێزی و لبەرانبەر رۆناهیێن باژێرێ دهۆك روونشتین، ئەو دەمەکێ درێژ بوو مە دهۆك و رۆناهیێن شەڤێن وێ نە دیتبوون، ئێدی مە هەست ب سەرما و وەستیانێ نەما.. هەر ئێك ژمە چوو دخەیالەکێدا.. وان دەمێن نەخۆشێن ئەم تێدا دژیایین هەر کەسەك یێ دخانیەکێ گەرم ڤە دناڤ خێزان و زارۆکێن خۆدا ب ئارامی و تەناهی شەڤبێریێن خۆ دکەت تنێ ئەم نەبین.. هەر کەسەك دێ دناڤ نڤینەکا گەرم و پاقژدا نڤیت و خەونێن خۆش بینیت تنێ ئەم نەبین.. هەر کەسەك دێ سحارێ رابیت و قەستا سەر کەد و کارێن خۆ کەت تنێ ئەم نەبین.. وی دەمێ ئەم ل سەرێ سپیرێزی و لبەر سڕێ و چاڤەرێی هاتنا بەدەلی، هندەك کەس دناڤ باژێریدا هەبوون ببوونە داردەست و نوکەرێن رژێمێ و ب نان حەرامی و چاڤێن

شور ژیانا خۆ دەربازدکر، هندەك کەسێن دی هەبوون دەستێ وان ب کولاڤێن وان ڤەبوو دا با نەبەت و چ شەق ب پاتکا وان نەکەڤن.. ئەمێن بووینە کویڤیێن ئاقار و چیا برس و ترس و سڕ و شەڤێن تاری و ڕێکێن چۆلبڕ بەهرا مەنە.. نزانم ئەڤینا مەبوو بۆ ئاخێ و ئازادیێ یان ژی گیانەکێ ڤاڕی د ناخێ مەدا دغولغولی و نەدهێلا رادەستی ژیانەکا ب سەرشووڕی ببین.

هەر ژ چەرخ و سەردەمێن دێرین باب و باپیرێن مە ئەڤ چیاییە کربوونە چەپەرێن بەرخۆدان و خۆپارێزیێ ژ غەزا و هێرشێن نەیاران و هەتا ئەڤرۆ ژی هەر ئەڤ چیاییە ئەگەرێن پاراستنا هەبوون و نەتەوە و ناسنامە و زمان و کلتورێ کوردانە، ل ڤان چیا کوردا داستانێن مەزن تۆمارکرینە، ئەڤجا چ د سەردەمێن کەڤندا ب شیر و تیر و رما یان ژی دسەردەمێن چەکێن ئاگریدا، ب هەر چەك و شیانەکێ نەهێلایە داگیرکەر ب ئارامی ژیانێ ل سەر ڤێ ئاخێ بکەت.

جهێ ژڤانێ مە و کاك بەدەل باجلوری مەودایێ دەمژمێرەکێ یێ ژ مە دووربوو، شەڤ ژی هێژ ژ نیڤێ نە وەرگەڕیابوو، سەرەڕای کو بایەکێ سار دهات بەلێ مە بێهنەکا باش ل سەرێ سپیرێزی ڤەکر، ئەم دچاڤەرێ بووین کاروانێ مە ل گەلی و نهال و چەل و چیایێن دەڤەرێ ب دووماهی بهێت.

بەری شەڤ ب نیڤی ببیت ئەم رابووین و کەفتینە رێ، ئەم ژ سەرێ سپیرێزی داکەفتین و بەرەڤ جهێ ژڤانێ مە و بەدەل باجلوری چووین، ب وێ ئومێدێ کاك بەدەلی هندەك خوارن و تشتێن خۆش و دەنگوباسێن باش و ئومێدبەخش ئینابن. ئەو دەمەکێ درێژ بوو مە ئاگەهـ ژ خێزان و ماڵبات و کەسوکارێن خۆ نەمابوو، مە نەدزانی چارەنڤیسێ وان چییە و رژێمێ بەرێ وان دایە کیڤە، دیسان ئەو چەندین رۆژ بوو مە خوارنەکا وەکو یا مرۆڤا نە خواربوو، لەورا مە پێن خۆ سڤکدکرن دا زووی بگەهینە دیدارا بەدەلی. ڤەدەرەکێ ئەم دبەتەنەکێدا چووینە خار کو دکەفتە دناڤبەرا گوندێن بێسرێ و باجلورێدا، ئەم زۆر ب هشیاری و ل سەر خۆ دچووین، بەلێ دیسا ئەگەر هێزەکا رژێمێ یان هەر کەسەك ل وان دەوروبەران هەبا دا بساناهی هەست ب ڤەلڤینێن مە کەت، ژبەرکو ل نشیڤی و وێ شەڤا تاری مە بەرپێن خۆ

نەددیتن، بەر ژبن پێن مە دچوون و هندەك جارا گڕیل دبوون و هند دەنگ ژێ دهات دا بێژی کەلەکەکا بەرا هەڕفت.

جهێ ژڤانێ مە و بەدەل باجلوری شکەفتەك بوو دکەڤیتە باکوورێ رۆژهەلاتێ گوندێ باجلور، شکەفتەکا گەلەك نەپەن و ڤەشارتییە، هەتا مرۆڤ نەچیتە بەر دەرێ وێ نزانیت کو شکەفتەك یا ل وی جهی هەی، یا ڤەدەرە ژ کەڤر و بن تەحتا، دەوروبەرێن وێ دڕاستن و کەس هزر ناکەت شکەفتەك لجهەکێ وەسا هەبیت.

بەدەل باجلوری و شەهید سدقی باجلوری ل پێشی مە گەهشتبوونە شکەفتێ، هندەك خوارن و کەلوپەلێن پێدڤی بۆ مە گەهاندبوونە دەرێ شکەفتێ و شەهید سدقی ڤەگەڕیابوو دهۆکێ "بۆ زانین ئەو دوو شەڤ بوو ل دویڤ ئێك شەهید سدقی د وی کاودانێ خرابدا بۆ هاریکارییا مە ژ دهۆك بسەر چیایێ پشتا دهۆکێ دکەفت و دهاتە باجلور" هێژ ئەم نەگەهشتینە شکەفتێ بەدەلی پێژنا مە بهیست و بدەنگەکێ نزم گازی مە کر، ئەم ڤەجنقین و راوەستیایین و تەماشەی دەوروبەرێن خۆ کر..! پاشی جارەکا دی گازیکر و گۆت: وەرن وەرن ئەز بەدەلم.

پشتی سڵاڤ و پسیارا ساخی و سلامەتیی، مە پسیارا خێزان و ماڵبات و کەسوکاران کر، **بەدەل باجلوری گۆت:** هەموو دباشن و هیچ کێشەیەکا مەزن نینە. ئێدی خەم و گۆمانێن مە ڤەڕەڤیان و ئەم پیچەکێ ئارام بووین.

بەدەل باجلوری چاندکێن خۆ ڤەکرن کو تێرا چەند رۆژەکا نان و هندەك پێخوارن و چەند مریشکەکێن سورکری دگەل خۆ ئینابوون و گۆت: هەر نوکە مریشکا بخۆن نەکو کەڤن بن و خراب بن، ئەو چەندین رۆژبوو پشتی ئەم ژ رەبیا دێرێ دەرکەفتین مە خوارنەکا هوسا نە خواربوو.. هەما مە ناڤێ خودێ ئینا و لێ پاڵەبووین.. ئێك ژمە پەیڤەکێ ژی نەدئاخفت تنێ دەنگێ خوارنێ ژ دەڤێ مە دهات.. وێ شەڤێ و وێ سەرمایێ ئەو مریشکە بدەست مە کەفتین نە یا بەرئاقل بوو، مە وەسا خۆار هەتا ئەم حەمەر بووین، ئێدی مە و کاك بەدەلی دەست ب ڤەگێڕانا سوحبەتێن خۆ کر کا هەر ئێك ژمە چاوا ژ رەبیا دێرێ گەهشتییە شکەفتا باجلورێ و چ نەخۆشی و ئاستەنگ و دەردەسەری دیتینە.

ئەم هاتینە سەر کار و پسیارێن هەڤالێن رێکخستنا ناڤخۆ و چ ئاگەهـ ژ مەهەیە و چ رێ بۆ مە دیتینە دا ژ وێ رەوشا کمباخ قورتال ببین..!؟ **بەدەل باجلوری گۆت:** هەڤالێن رێکخستنێ دبێژن پێدڤییە دەمەکی خۆ راگرن، رێیەك یا پەیداکری بەلێ هەتا چوونا مە بۆ سنۆرێن ئیرانێ ب پشتراستی و بێی ئاریشە گەرەنتی دبیت. وێ مزگینیێ ئەم دلخۆش کرین و دهەمان دەمدا نەچاربووین بۆ دەمەکێ دی ل دەڤەرێ بمینین. ئەم هەموو خەلکێ وان گوندانە و دشارەزایی جوگرافی و دوڵ و نهال و چیایێن دەڤەرێینە، دێ دەمەکێ دی شێین خۆپارێزین و راگرین.

شەڤا مە ب سوحبەت و دانوستاندنان ڤە دەربازبوو.. زۆر نەمابوو رۆژ بهەلێت.. ئەم ئێك ئێکە چووینە دشکەفتێ ڤە، ل بەردەری شکەفت بچووك دهێتە دیتن بەلێ دژوورڤە یا بەرفرەهە، جهێ مە شەش کەسا هەبوو رازێین، هەر ئێکی جهەك بۆ خۆ پاقژکر و تڤەنگ و ساجۆرێن خۆ کرنە بالگەهـ و کەفتە خەوێ، جار جار ئێك ژمە دا دەرکەڤیت و ب دووربینێ تەماشەی دەوروبەران کەت کا چ ڤەلڤینێن سەربازی هەنە و دا دیسان هێتە دشکەفتێ ڤە.

هەتا دانێ پشتی نیڤرۆ ئەم مانە نڤستی، ئەم رابووین و هندەك خوارن خوار و دیسان مە دیوان ب سوحبەتێ گەرمکر، هەڤالێن مە هەموو کەسێن سوحبەت خۆش و دونیادیتی بوون، سەرپێهاتیێن جوان و جار ژی خەمگین ڤەدگێران.. جار دکەنین.. جار پۆسیدە دبووین.. جار گەنگەشێن حزبی و سیاسی و جار ژی هەر ئێك دگەل خۆ دچوو جیهانەکا خەون و هزر و خەیالا..

ل دەمەکی هەڤالەکی گۆت: باوەر بکەن بەس چایەکا ژ دیوانا مە کێمە.. بەلێ دێ چەوا چێکەین..! مە هزرێن خۆکرن و بڕیاردا ئاگرەکێ بچووك ل دەرێ شکەفتێ هەلکەین کو دووکێلێ نەکەت، بەلێ نەبوونا دارا ژی ل دەوروبەرێن شکەفتێ ژی کێشەیەکا مەزنتر بوو.. ئەز و کاك بەدەل هاتینە دەرێ شکەفتێ و چاڤێ خۆ ل دەوروبەرا گێڕا، مە هیچ تشتەکێ نە ئاسایی نەدیت، رەوش یا ئارام بوو، مە چنگلێ قۆڕکێ وەکوو تەنیێ گرت و ڕاکێشا ژدەرڤە و هندەك ئاڤ ژ مەتەرەیێن خۆ کرێ و دەست ب کۆمکرنا هندەك دار و چیلك و پیش و پەلەخی کر و ئاگرەکێ پارتیزانی هەلکر و قۆڕك

داناسەر. (ئاگرێ پارتیزانی دڤێت دووکێلێ نەکەت دا دوژمن جهێ تە نەبینیت، دێ هندەك پیشێ هشك دانی و چوارگۆشەکا بچووك ب هندەك چیلك و دارێن زراڤ و هشك ل دوورێن پیشی دروست کەی و ئاگری بەردەیێ، یا گرنگ ژی ئەوە دەمێ دارێن ستوویر ددانییە سەر ئاگری دبێ تیڤل (قەلب) بن، ب وی شێوەی دووکێل ژێ ناچیت

قۆرك کەلی و مە مستەکا تۆڤی بەردایێ و هندەکێ خۆ گرت هەتا دەمێ خۆ کێشای و چا چێبوویی، مە ئێکسەر ئاگر ڤەمراند و چووینە دشکەفتێ ڤە. هەر ئێکی ژمە خاریفکەك (کۆپەکێ فافۆنی) هەبوو، مە چا تێکر و ژنووی دیوان و سوحبەت شاریان.. ژ وێ کەیفێ مەزنتر نەبوو ل وێ شکەفتێ و د وێ رەوشێدا شیڤا مە مریشك و نیڤرۆ ژی چایا سەر پەلا ڤەخۆین.

دووەم رۆژا مە ل شکەفتێ ئاڤابوو.. هێدی هێدی تاریێ دوڵ و نهال و بەر و بەتەن دنخافتن.. ئەم دەرکەفتینە ژدەرڤەو پاریەکێ نانی خوار، ئاڤ دمەتەرەیێن مەدا نەمابوو و پێدڤی بوو قەستا جهەکی بکەین و ئاڤێ بدەست خۆ بێخین، هەرچەند زڤستان بوو بەلێ ئەو شیفك و نهالێن دەروروبەرێن مە دهشك بوون، پشتی دونیا تاری بوویی ئەم بەرەڤ کاڤلە گوندێ باجلور چووین، ل پێشتر مە ب دووربینێ تەماشەی گوندی و دەوروبەرێن وی کربوو هیچ ڤەلڤینەك نەبوو، تنێ چەند رەبیەك ل سەرێ وی چیایێ بەرانبەری مە هەبوون بەلێ د دوور بوون و بشەڤ ئەم نە ددیتین، وێ شەڤێ ئەم دبێهنڤەدای و تێرخواری بووین، رێ و جهێن دوور بۆ مە نەدبوونە کێشە و ئاستەنگ، ئەم گەهشتینە سەر ئاڤێ و پشتی تێر ڤەخوارنێ مە مەتەرەیێن خۆ داگرتن و بەرەڤ شکەفتێ ڤەگەڕیایین و ل بەر دەری روونشتین و دیسان هەتا رۆژهەلات نێزیك بوویی مە دەمێ خۆ ب سوحبەت و گەنگەشە و ڤەگێڕانا بیرەوەریان ڤە دەربازکر و دیسان وەکو گورگ و کیڤیا ئەم چووینە دشکەتێڤە و کەفتینە خەوێ.

ژ داگیرکریان بووینە داگیرکار..!

ئەو دوو شەڤ و دوو رۆژبوون ئەم دشکەفتێڤە بێی کو هزرا خۆ بکەین

کا وی جهی خودانەك هەیە یان نە، هەر بێی پسیار و دەستووری مە کربوو مالا خۆ و تێدا رازابوویین، رەخ و دیوارێن شکەفتێ هەموو دەرز و تیك و کون و کەڤرێن تیژ بوون، کەس نەدشیا پاڵا خۆ بدەتێ، کوونەکا تاری ژی ل پاشییا شکەفتێ دچوو و مە نەدزانی دووماهییا وێ کیڤە دچیت و چ تێڤە هەیە..! ل دەمەکی ئەم هەمی د رازای و پاڵدای بووین و هەر ئێك دهزرەکێدا بەرزە ببوو، تەماشە دکەم سەرێ کورەمارەکی ژ کونەکێ دەرکەفت و بدیوارێ شکەفتێ ڤە هاتە خوارێ، دیارە ل پێشی مە و ژ سەرمادا هاتبوو دشکەفتێڤە و لبەربوو مە دەربێخیت یان ژی ئەم ب مەترسی دزانین و هەوڵ ددا ژ وی جهی بارکەت و برەڤیت..! بەلێ نە مە مالا وی چۆلکر و نە دەلیڤە دایێ کەڤلێ خۆ قورتال بکەت، هەر زووی ئەم رابووینە سەرخۆ و پێکڤە مە هێرش کرێ و کرە جەندەك و کەلەخێ وی ژی مە هاڤێتە دووری دەرێ شکەفتێ.

یوسف بێسری دگۆت: زۆر جارا دەمێ ئەم دنڤستی دەنگەك ژ پاشییا شکەفتێ دهات، من هزردکر خڕخڕا ئێکییە بەلێ دا لایتێ هەلکەم و تەماشەی هەمیا کەم هیچ دەنگەك ژ کەسێ نەدهات و هەڤدەم دگەل هەلبوونا لایتێ ئەو دەنگە ژی نەدما. ل دویف گۆتنێن خەلکێ دەڤەرێ ژی زۆر جارا حەفتیار دچوونە د وێ شکەفتێ ڤە، رەنگە ژبلی ماری حەفتیارەکێ ژی خۆ ل پاشییا شکەفتێ حەشار دابیت و مە نەدزانی، نە دوورە دەمێ ئەم دنڤستی ئەو ل دەلیڤەکێ دگەڕیا خۆ قورتال بکەت و نەدشیا..! هەر چاوا بیت و ب چ رەنگی بیت ئەمێن ژ داگیرکرنێ دنالین دشکەفتێڤە ببووینە داگیرکەر.

رۆژا سیێ ژی دەربازبوو، ل ئێڤارەکا درەنگ ئەم هاتینە ژدەرڤەی شکەفتێ و پیچەکێ ل سەر پێن خۆ هاتین و چووین دا خوینا مە شول بکەت و دەمارێن لەشێ مە ژبەرێك بهێنەدەر، وەکو شەڤێن پێشتر مە نانەك خوار و دیوانا خۆ گرێدا هەتا شەڤ ژ نیڤێ داکەفتی، بڕیارا مە هەر ئەوە ل شکەفتێ بمینین، بەلێ هەر وێ شەڤێ ئەز و یوسف بێسری لهەڤهاتین کو بچینە کوپەکێ چیای دکەڤیتە هنداڤی گەلی و گوندێ بێسرێ و دبێژنێ نزارکەوکێ، شکەفتەك یا ل وی کوپی ژی هەی مە گۆت ئەگەر گەلەك ساربوو دێ چینە د وێ شکەفتێڤە.

مە دەستووری ژ هەڤالا خواست و ئەو ژی رازی بوون و گۆت هەوڵ

بدەن پشتی مەغرەب ڤەگەڕن، دەمێ ئەم ب رێ کەفتین **محەمەد سەعید مستەفای گۆت:** ئەز ژی دێ دگەل هەوە هێم و ئەم بووینە سێ هەڤال و باشتربوو کو ئەم دوو کەس بتنێ بین.

ل سەوگورگێ ئەم ب رێ کەفتین، ژ وێ بەتەنا سپیرێزی داکەفتین و ل نهالەکێ مەتەرەیێن خۆ ژ ئاڤێ داگرتن و هندەك خوارن ژی بۆ وێ رۆژێ دچاندکێن مەدا هەبوو. ئەم ژ جاددا دناڤبەرا بێسرێ و باجلوردا دەربازبووین و سەرئەڤرازی چیایی بووین هەتا گەهشتینە بەرانبەر کاڤلە گوندێ بێسرێ ل هنداڤ جاددێ گەلەك نەمابوو رۆژ بهەلێت، مە پێن خۆ سڤککرن و خۆ گەهاندە شکەفتێ، جهەکێ بلند و هنداڤی دەرێ گەلی بوو، بایەکێ گەلەکێ سار دهات، ئەم نەدشیایین سەرێ خۆ ژ شکەفتێ دەربێخین، ئێدی ئەم روونشتین و جاددا سەرەکییا ژ دهۆك بۆ زاویتە دچیت دکەفتە بەرانبەر مە، گەلەك خۆشتر بوو ژ شکەفتا مار و حەفتیارا، هەر هیچ نەبیت پیچەکێ سەبرێ مە ب هاتنوچوونا ترومبێلا دهات،ژبلی روونشتن و چاڤەرێبوون و تەماشەکرنێ مە هیچ کارەکێ دی نەبوو، هەتا بوویە ئێڤار و رۆژ بەرەڤ ئاڤابوونێ چووی دووبارە ئەم ڤەگەڕیاینە دەف هەڤالا.

هەڤالا پسیارا وی جهی کر کا یێ چاوایە بۆ خۆ بەرزەکرن و خۆ پاراستنێ، مە گۆتێ زۆر یێ باشە و ژ ڤێ شکەفتێ خۆشتر و بێهن فرەهترە، وان ژی پێشنیارکر رۆژا پاشتر پێکڤە بچین و بۆ دەمەکی ل هنداڤی تاخێ بەرۆشکێ روونین نەخاسم چ خاڵ و رەبیێن سەربازی ل وێ سرتا چیایێ پشتا بەروشکێ نین، مە گۆتێ: کارەکێ باشە و دێ چین.

ل درەنگی وێ شەڤێ و بەری رۆژهەلاتێ مە پێکڤە رێیا سەرێ چیایێ سپیرێزی گرت و دگەل رۆژهەلاتێ گەهشتینە سەرێ چیایی، وێ رۆژێ ساهی بوو.. تەماشەکرنا دهۆك دەروونێ مە زێدەتر ئارام دکر. نێزیکی دانێ نیڤرۆ دەنگێ زەنگلەکێ هاتە بهیستن، مە زانی شڤانەکی پەزێ خۆ یێ ئینایە چەرێ. شڤانا زەنگل دئێخستنە ستوویێ نێری و بەرانا دا ل پێشییا پەزی بچن و پەز د دویفرا دچوو دا بەرزە و بژاڵە نەبیت.

دەمەکێ کورت پێڤەچوو هێدی هێدی پەز گەهشتە نێزکی جهێ مە،

فیتی و هەیتە هەیتا شڤانی ژی هاتە بهیستن، جار جار دا دەستێ خۆ دەتە بن گوهێ خۆ و ڤێرکەتە سترانا، خەما وی ئەوبوو پەزێ وی تێر بچەریت و ئەو بخۆ ژی خۆشیێ ژ سرۆشتی و شڤانیێ وەربگریت.

خەم و خەیالێن مە و شڤانی گەلەك ژ هەڤدووربوون، ل دەف وی تنێ ئەو چیا و بەر و بەتەن ئاقارێ پەزێ وییە، ل جەم مە سەرانسەری کوردستانێ چەروان و کێری و کۆز و پاوانێن وی نە بەلێ داگیرکەرا یێ زڕبەهر کری.

ئەم نەشیایین ب دیدارا شڤانی شاد ببین، مە خۆ ڤەشارت ژبەرکو رەوش نە یا ئارام و هاریکاربوو ژبلی هەڤالێن رێکخستنێ بۆ هیچ کەسەکی خۆ ئاشکرا بکەین و بدەینە نیاسین.

شڤان و پەزێ وی دەربازبوون و ئەم نەدیتین، جهێ مە ل بەرانبەر باژێری یێ بسەبر بوو، ل دانێ ئێڤاری مە بڕیارا خۆ گوهارت و یاباشتر ئەوبوو هەر چەند رۆژەکا جهێ خۆ بگهورین، ئێدی رەئیا هەڤالا بوو ئە بەرەڤ گوندێ لیناڤا بچین.

ئەم ژ سپیرێزی داکەفتین و سەرنشیڤی گوندێ باجلورێ بووین، بێهنەکێ ل سەر ئاڤەکێ راوەستیایین و پاریەکێ نانی خوار و دانوستاندنەك کر دەربارێ چوونا گوندێ لیناڤا و چەوانییا ڤەگەڕیانێ بۆ ناڤ باژێرێ دهۆك دا ب رێیا هەڤالێ، رێکخستنێ قەستا سنۆرێ رۆژهەلاتێ کوردستانێ (ئیرانێ) بکەین.

هندەك هەڤال د دوو دل بوون دەربارێ چوونا ناڤ باژێری و دگۆت: ئەو پێنگاڤ گەلەك یا ب مەترسییە ژبەرکو دێ کەڤینە کێشە و ئاریشەیان و رەنگە یا بزەحمەت بیت هەڤالێن رێکخستنێ مە بساناهی دەرباز بکەن، زێدەباری وێ چەندێ ژلایەکی ڤە رژێمێ هەموو رێك یێن کۆنترۆلکرین و ژلایەکێ دیڤە بەفرێ دەڤەرێن چیایی یێن هنین و دەلیڤێن هاتووچۆنێ یێن بزەحمەت کەفتین.

پشتی دانوستاندنەکێ ئەحمەد عەبدوللا باجلوری پیچەکێ تۆڕەبوو و گۆت: ئەز دگەل هەوە ناهێم.. دێ ڤەگەڕمە باژێری و خۆ رادەستی رژێمێ کەم..! مە گەلەك هەوڵ دا ژ بڕیارا وی پاشگەز بکەین، بەلێ یێ ڕژدبوو و گۆت: ئەڤە ئەز چووم و خواترا خۆ ژ مەخواست و جارەکا دی هەڵباسکی چیایی بوو و ئەم هێلاینە ل سەر ئاڤێ..!

ئەحمەد عەبدوللا باجلوری پێشمەرگەیەکێ زیرەك و چەلەنگ بوو، کەسەکێ سوحبەت خۆش و هەڤالێ رۆژێن تەنگاڤیێ بوو، بەلێ هندەك جارا و د هندەك دەلیڤاندا بێهن تەنگی بسەر دەروونێ مرۆڤیدا زاڵ دبیت و رەنگە د وی کاودانی دا بڕیارەکا نە راست و نە ژ هەژی بدەت، بڕیارا ئەحمەدی ژی نە د دەمەکێ ئاساییدا بوو و ئەم گەلەك پۆسیدە و بێزارکرین.

ب هەر حال ئەحمەد باجلوری چوو، ئێدی پێدڤی بوو وەکو پێنگاڤەکا بلەزا خۆ پاراستنێ جهێ خۆ بگهورین، ئەم بەرەڤ گوندێ لیناڤا کەفتینە ڕێ، رێیا مە ژی زێدەتر ژ دوو دەمژمێران یا دوور بوو، ژبەرکو ئەم چۆلبڕ دچووین.

ئەم گەهشتینە گوندێ باخورنیف، هیچ دیمەن و سیمایێ گوندەکی پێڤە دیارنەدکر، گوند هاتبوو سۆتن و دگەل ئەردی هاتبوو راستکرن، بارینا پێل و تاڤیێن بارانان ژی ئێکجار شینوارێن گوندی بەرزەکربوون، ژ باخورنیف چووینە گوندێ لیناڤا کو هەردوو گوند گەلەك ژێك د دوور نین.

دیسان زەڤی و شیڤ و دوڵ و نهال و بەر و بەتەن و شینوارێن گوندی هەست و بیرەوەرییێن من یێن ژیانا زارۆکینیێ ئازراندن، هیچ بوهستەکا ڤی گوندی و دەوروبەرێن وی نینن من بیرهاتن لێ نەبن، بیرەوەرییێن زارۆکینیێ و گەنجاتیێ، فلاشبەگێن وێ ژیانا تەنا و ئاسایی و بساناهی وەکو کاسێتەکا سینەمایی دهاتنە بەرچاڤێن من، ئەوێ رۆژێ نە گوندی مابنە.. نە هەڤال مابنە.. نە رەز و باغ و بیستان مابنە.. ئەو وارە بەلێ نە ئەو بوهارە.

ئەم هێدی هێدی دناڤ کاڤلە گوندی دا دەرباز بووین هەتا گەهشتینە نێزیك خانیێ مامێ حەجی عەمەر لیناڤایی، روونشتن ل دیوان و شەڤبێریێن وی ل پشت سوپا دارا و سوحبەتێن وی یێن بسەبر و بدووماهی نەدهاتن دبیردانکا مێشکێ مندا زڤڕین

گەلەك جارا مامێ حەجی عەمەر بەحسێ چوونا کاروانا دکر، ل وەرزێ پاییزێ دا هێستر و دەوارێن خۆ ب سەڤیێن تری بارکەن و دچوونە تلەعفرێ و تری ددا ب گەنم و دەخلودان، رێیا کاروانێ وان چەندین رۆژا ڤەدکێشا.

ئەم ژ گوندی و کاڤلە خانیێ مامێ حەجی عەمەری دەربازبووین و

بەرەڤ رۆژئاڤا بەرەڤ گەلیێ ليناڤا چووين، گەلی جهەکێ نەپەن و ئاسێ يە، ناکەڤیتە سەر چ رێکا، ل رۆژێن دەستپێکا ئەنفالان مە چەندين رۆژا خۆ ل وی گەلی ڤەشارتبوو، ديسان مە هندەك ئەرزاق دبن بەر و حەلان و شکەفتان ڤە ڤەشارتبوو، گرفتا مە يا مەزن سەرمابوو پێدڤی بوو شکەفتەکێ پەيدا بکەين و خۆ تێڤە ژ سەرمایێ بپارێزين.

ئەم سەرئەڤرازی گەلی بووين و سينگ و سەروچاڤێن مە کەفتنە بەر باکوزيرکەکێ دژوار، مە خۆ گەهاندە نيڤا گەلی و بسەر بلنداهیەکا ملێ راستێ کەفتين، شکەفتەکا بچووك و جهەکێ خۆ ڤەشارتنێ ل وێ بلنداهیێ هەبوون ل پێشتر ئەم ماوەکی تێدا ژيابووين. هەتا ئەم بسەر وێ بەتەنا ڕك کەفتين چەندين جارا مە بێهنا خۆ ڤەدا، هێژ ئەو قويت و ئەرزاق و ئامانێن مە ڤەشارتين ل جهێ خۆ بوون، ئەو ئامان و ئەرزاقە دەستکەفتەکێ مەزن بوو.. برنج و ساڤار.. شەکر و توڤ چا.. هندەك خوێ و رووين، دگەل وان پێخوارنێن هەڤالێن رێکخستنێ هنارتين ماوەکێ درێژ تێرا مەکر.

چوونا بشەڤ چەند جارکی هندی رۆژێ تاقەتێ ژ جەستەیێ مرۆڤی دخوت، هەتا ئەم گەهشتينە وی جهی گەلەك وەستيابووين، دەملدەست هەر ئێك ژمە کەفتە بەر کەڤرەکی و دخەو چووين، ل دانێ نيڤرۆ ئەم ژ خەو رابووين و ئاگرەك هەلکر و قۆريکێ رەش دانا سەر و لەخرينيیا خۆ ب هندەك نانی و چایەکێ شکاند، پاشی بێهنەکێ ژ شکەفتێ دەرکەفتين و ب دووربينێ تەماشەی دەوروبەر و دوڵ و نهالا کر

گەڕەکا ئاڤێ دکەفتە بەرانبەر مە دگەليدا، جهەکێ روونشتنێ یێ خۆش بوو، ل دەمێ چاڤێ من ڤێکەتی بيرهاتنەکێ و چيرۆکەکێ مێشکێ من بەرەڤ رۆژێن جاران بر.

ل ساڵا 1976 هێژ ئەز سنێلە و ل گوندێ ليناڤا دژيام، رۆژەکێ چوومە دەرێ گەلی دناڤ بيستانێن گونديدا، ژ نشکەکيڤە من رێزەکا چەکداران ديت يا ل دەرێ گەلی سەرئەڤراز دچيت، ئەز دجهـ دا راوەستيام و حێبەتگرتی بووم و پسيار ژ خۆ کر.. ئەرێ ئەڤە چ کەسن ڤێ رۆژا نيڤرۆ ب ئاشکرایی کەتينە گەلی..؟ ما ژبلی رژێمێ کيژ هێزا چەکدار ماييە ل دەڤەرێ..!؟ ئەو مەفرەزە هێدی هێدی لبەرچاڤێن من بەرزەبوو، پاشان چەند کەسەکێن ب تەمەنی ژ من مەزنتر لپەی وێ هێزێ چوون، بۆ من دياربوو کو ژڤانەك دگەل هەڤدوو هەبوو..! هەستێن من ئازريان و ئاگر کەفتە بن پێ،

من و من هەوڵ دا ل دویڤ وان بچم دا بزانم ئەو چییە رووددەت..! پاشی کەسەك ژ وان زڤری و گۆتە من: دێ کیڤە چی..؟ من گۆتێ دێ چمە گەلی من شولێ هەی. وی کەسی هەوڵ دا رێگریێ ل من بکەت ژبەرکو هێژ ئەز سنێلە بووم و حەز نەدکر وێ هێزا چەکدار ژ نێزیك ببینم، ترسا وان ئەوبوو دەنگوباسێ هاتنا وێ هێزێ دناڤ خەلکیدا بەلاڤ ببیت و بگەهیتە گوهێن رژێمێ.

ئەو چەند کەسە چوون و پیچەکێ ژ من دوورکەفتن، ئێدی ئەز کەتمە دویڤ وان و هێدی هێدی رێیا گەلی هەلچنی هەتا گەهشتیمە بەر وی کەڤرێ نوکە دکەڤیتە بەرانبەر من، من دیت مەفرەزەکا پێشمەرگەی یا دگەل برایێ من شەهید خالد و برایێ من یێ مەزن یوسفی و مامێ من رەشید لیناڤایی د روونشتینە و یێ دانوستاندنەکێ دکەن، من باوەر دکر برا و مامێن من هندەك ژ ئەندامێن مەفرەزێ دنیاسن لەوما ب بستەیی ڤە دگەل کەفتینە سوحبەت و دانوستاندنێ، و هەر وەسا دەرکەت هندەك کەس ژ مەفرەزێ دنیاس بوون ژ وان ژی شەهید حسێن و شەهید سەعید کو تێکەلیەکا باش دگەل ماڵباتا مە هەبوو.

مەفرەزە ژ ڤان کەسا پێك دهات:-

1- شەهید حسێن ئەحمەد میرانی، خەلکێ گوندێ ئیسکا

2- شەهید عەبدولرەحمان حەسەن شەنگالی

3- شەهید رەشید محەمەد عەبدولرەحمان میرانی/ خەلکێ گوندێ ئیسکا

4- شەهید عزەت سەدیق کەریم خورانی

ئەڤ چوار قەهرەمانە د کریارەکا خیانەتکارانەدا دناڤ ترومبێلەکێدا ژلایێ رژێما عیراقێڤە هاتنە دەستەسەرکرن و ل زیندانا باژێرێ مووسل هاتنە سێدارەدان.

5- سعود عەلی خالد یێ ناڤدار ب (شەهید سەعید) د روودانا شکەفتا باڤێدا ب دژواری بریندारبوو، ژ کوشتنەك و مرنەکا سەیر و جهێ حێبەتیێ قورتالبوو، پشتی دووساڵان برینێن وی ساخ بوون، ل دەمێ نڤێسینا ڤێ پەرتۆکێ شەهید سەعید پێشمەرگەیەکێ خانەنشین بوو و ل سەنتەرێ قەزا سێمێلێ یێ ئاکنجی بوو.

6- شەهید تاها عومەر سەعید بەرۆشکی، د روودانا شکەفتا باڤێدا

شەهید بوو.

7ـ شەهید بەدەل سەید، خەلکێ دەڤەرا شێخان، د رووداناا شکەفتا باڤێدا شەهید بوو.

8ـ شەهید قاسم محەمەد عەلی، خەلکێ تەلەعفەر ب هەمان شێوە د رووداناا شکەفتا باڤێدا شەهید بوو.

9ـ شەهید یاسین حامد میرانی، خەلکێ گوندێ ئیسکا دیسان د رووداناا شکەفتا باڤێدا شەهید بوو.

ئەو مەفرەزا هاتییە گوندێ لیناڤا بەشەك بوو ژ وێ هێزا دگەل شەهید ئیبراهیم عەزووی هاتییە دەڤەرا بادینان کو وی سەردەمی ژلایێ مام جەلال و سەرکردایەتییا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان ڤە وەکو ئێکەم مەفرەزا سەرەتایی هاتبوو راسپاردن بۆ بەرپاکرنا شۆرشا نووی یا گەلێ کوردستانێ.

هژمارا پێشمەرگەیێن مەفرەزێ لگەل شەهید ئیبراهیم عەزو هاتینە دەڤەرا بادینان (38) کەس بوون، پشتی گەهشتینە دەڤەرا بادینان بۆ چوار گروپا هاتبوون دابەشکرن و بەشەکێ مەفرەزێ ئەو کەسە بوون یێن ئاماژە پێ هاتییەکرن و بۆ سنۆرێ قەزا دهۆك هاتبوو رەوانەکرن.

پشتی ژناڤچوونا شۆڕشا ئیلۆنێ ئەو ئێکەم مەفرەزا پێشمەرگەی بوو گەهشتییە دەڤەرێ و پەیوەندی ب خەلکی کری، ئەز ژی سەرئەڤرازی گەلی بووم هەتا گەهشتیمە جهێ مەفرەزە لێ روونشتی لبەر سیبەرا کەڤرێ هنداڤ گەڕێ.

ئەو رۆژ و دیمەنە هیچ جارەکێ ژبیرا من ناچن، بیرهاتنەك بوو ئەز بۆ پێشی (13) سالا زڤڕاندم کو ب نهێنی بەحسێ بەرپابوونا شۆڕشا نووی ب سەرکێشییا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان دهاتەکرن.

مە بەردەوام چاڤدێرییا دەوروبەرێن خۆ دکر، هیچ ڤەلڤینەکا هێزێن سەربازییێن رژێمێ خۆیا نەدکر، لەوڕا هەتا رادەکی مە ب پشتراستی هاتنوچوون دسنۆرەکێ دیارکریدا دکر، هندەك جارا مە هاتووچۆنا ترومبێلێن سەربازی ژ دوورڤە ددیت، بەلێ ژ جاددا سەرەکی نە دەردکەفتن و هیچ مەترسیەك ل سەر مە نەبوو، هێزێن

پیادە قەستا وان گەلی و نهالا نەدکر ژبەرکو هێزێن رژێمێ وەسا دزانی کو هیچ کەسەك ل دەڤەرێ نەماییە.

ئەو رۆژ وەکو گەلەك رۆژێن پێشتر یا سار بوو، هەرچەند مە ئاگر هەلدکر و زێدەتر دەلیڤە هەبوو رازێین و بێهنا خۆ ڤەدەین، بەلێ جهێ مە یێ بلند وەکو سەرێ سەمەداری یێ سەقەمگرتی بوو، عەورا دەڤەر نخافتبوو، ئەم ژ تێهنا رۆژێ بێ بەهر کربووین.

ل دانێ ئێڤاری مە قەستا سەر ئاڤێ کر دگەلیدا و مەتەرە و هندەك ئامانێن بەردەست داگرتن و ڤەگەڕیایینە کۆچکا نووی.

دیسان شەڤەکا سار و ئازاربەخش بوو، ژ سەرمادا ئەم نەشیایین دناڤبەرا وان دوو کەڤرادا بنڤین، نەچاربووین ئەم چووینە دشکەفتێ ڤە کو چەند مەترەکان یا ژ جهێ مە دوور بوو، دشکەفتێ ڤە پیچەکێ باشتر بوو ئەم شیایین رازێین و دخەو بچین. دەمێ ل سپێدێ ئەم رابووین و پشتی مە هندەك نان خواری، من گۆتە هەڤالان: ئەم دێ ژ گەلی داکەڤین و چینە سەر کاڤلێ گوندی دا بزانین هۆڤێن رژێمێ چ تاوان ل وێرێ ئەنجامداینە و بەلکو هندەك کەلوپەلان بدەست خۆ بێخین بکێر رۆژانێن ژیانا مە بهێن.. هەڤال رازی بوون ل سەر پێشنیارا من و پێکڤە سەرنشیڤی گەلی بووین هەتا گەهشتینە جهێ مالێن هەڕفاندیێن گوندی، هەڵبەت ئەو نە بدورستی جهێ گوندی بوو بەلکو ئەو خانیك بوون یێن گوندیان بۆ خۆپاراستنێ ژ باڕۆڤا ئەنفالان د نهال و بەربەتەنا دا ئاڤاکرین، هیچ کولکەك ژی نەمابوو دەستێ جاش و سوپایێ رژێمێ نە گەهشتیێ هەمی بسەرئێکدا ئینابوون و هەڕفاندبوون. قەدەرەکێ ئەم سەرئەڤرازی نهالەکێ بووین کو دبێژنێ نهالا گەرماڤۆکێ و ل پێشتر مالا مامێ من یێ رەحمەتی ئیسماعیل ليناڤایی و برایێ من شەهید خالدی و چەند مالەکێن دی لێبوون، تنێ کۆمەکا ئاخ و بەرا ژ مالێن وان مابوو، سەلەمێشکێن برایێ من خالدی هاتبوونە سۆتن، تنێ سەڵەمێشکەك نەبیت کو پیچەکێ یا ڤەدەر بوو و هێشتا مێش تێدا مابوون، من خۆ نێزیك کر و گازی هەڤالان کر و گۆتێ: ئەز دبێژم دێ هندەك هنگڤین بدەست مە کەڤیت..

ل پێشی وێ رەوشێ و بەرپابوونا ئەنفالان زۆر جارا من د سەرەدەریکرنا

مێشا و بڕینا هنگڤینی هاریکارییا برایێ خۆ خالدی دکر، من هندەك شارەزایی هەبوو د بڕینا هنگڤینیدا، من دەرێ سەڵەمێشکێ ڤەکر هێژ چەند شانەیەکێن هنگڤینی تێدا مابوون، هەر زووی من دەرێ سەڵەمێشکێ نخافت و گۆتە هەڤالا پێدڤییە دگەل خۆ ببەینە دگەلیدا دا ب ئارامی شول بکەین و هنگڤینی دەربێخین، مە سەڵەمێشك راکر و هەر ئێکی بێهنەکێ دانا سەر ملێ خۆ هەتا گەهشتینە دگەلیدا و دانا بەر کەڤرەکی، من سەروچاڤێن خۆ ب دەرسۆکێ نخافتن و دارەك ئینا و هێدی هێدی چەند شانەیەکێن هنگڤینی دەرێخستن، هنگڤینەکێ خومالیێ زەرێ وەکی زێڕی بوو، مە خۆ ژ سەڵەمێشکێ دوورکر و کەفتینە سەر هنگڤینی هەتا مە تێر خواری و هندەك ژی دگەل خۆ برە شکەفتێ. د رەوش و کاودانەکێ وەسادا مە خوارنا هنگڤینی دخەونێدا نەددیت.

وێ رۆژێ ئەم ب سەڵەمێشکێ و ئینانا هنگڤینی ڤە مژوول بووین هەتا بوویە ئێڤار، مە ئاگرەك ل دەرێ شکەفتێ هەلکر و ل دۆر زڤرین و دیسان وەکو شەڤ و ئێڤارێن بووری مە دەست ب سوحبەت و ڤەگێڕانا سەرپێهاتی و گەنگەشە و دانوستاندنان کر، دلگرانی و گازندە لجەم هەر تاکەکی پەیدا ببوون، بەلێ چارە نەبوو.. رەوش و چارەنڤیسێ مە هەمییان یێ پێکڤە گرێدای بوو.. شەڤ بەرەڤ نیڤێ چوو.. ئەم چووینە دشکەفتێ ڤە و رازاین.. بالگەهێ مە تڤەنگ و ساجۆر.. دوشەکێن مە ئەردێ سار.. لحێفێن مە ژی بانێ شکەفتێ بوون.

ل درەنگی شەڤێ و هێژ خەوێ دلێ مە نەگرتبوو، پێژنەك ل دەرێ شکەفتێ هاتە گوهێن مە..! ئەم راست رابووین و دەست دا تڤەنگێن خۆ.. دەنگێ کەنیەکی هات..! خێرە..! ئەڤە کییە..؟ ژبلی مە کی ل ڤی گەلی مایە..!؟ کی جهێ مە دزانیت..!؟ دەڤەر یا چۆلە و ژبلی مە و گیانەوەرێن کویڤی چ کەسەك لێ نەمایە..! دەلیڤەکا بترس و جهێ حێبەتیێ بوو..! بەری ژ شکەفتێ دەرکەڤین هەڤالێ مە ئەحمەد عەبدوللا ب کەنیڤە هاتە دەرێ شکەفتێ و گازیکر.. نەترسن ئەڤە ئەزم.. ئەم پیچەکێ ئارام بووین و مە ب کەنیڤە پێشوازییا وی کر. دیسان شەڤا مە ب هاتن و سوحبەتێن ئەحمەد عەبدوللای نووی بووڤە.

وی دەمێ ئەحمەد ل باجلورێ ژ دەف مە چووی گۆتبوو دێ خۆ رادەستی رژێمێ کەم، گەهشتبوو تاخێ گەلیێ دهۆك، هەڤالێن رێکخستنێ دئاگەهداری چوونا وی بوون و پەیوەندی پێکربوو و ئاگەهدار کربوو کو ژ بڕیارا خۆ رادەستکرنێ پاشگەز ببیت ژبەرکو دا ژیانا خۆ و ژیانا گەلەك هەڤالان ئێخیتە مەترسیێ و رازی کربوو کو هەڤالێن رێکخستنێ پلانەك دانایە ل دەمەکێ نێزیك گروپ مە دەربازی دەڤەرێن سنۆرییێن ئیرانێ بکەن.

ئەحمەدی زووی جهێ مە زانی ژبەرکو ل پێشتر مە گەلەك شەڤ پێکڤە ل وێ شکەفتێ دەربازکربوون، هاتنا ئەحمەدی ئەم دلخۆش کرین، وێ شەڤێ ژی ئەم نڤستین و سپێدێ رابووین رۆژەکا ساهی و گەرم بوو.

مە بۆ دەمەکی سینگێ خۆ دا تاڤا رۆژێ هەتا نێزیکی دانێ نیڤرۆ، بۆ فراڤینێ **هەڤالا گۆت:** باشترە ئەڤرۆ برنجەکێ بلێنین، بەلێ مە قازان و ئامان نەبوون.. مە تەنەکەکێ شووینا روونی (دوهنی) ژناڤ قاچ و قورێن دناڤ شکەفتێڤە دەرێخست و دوو هەڤال چوونە دگەلیدا ئاڤ ئینا و مە لژێر هەردوو کەڤرێن ژ خۆرا کرینە بانەهی ئاگرەك هەلکر و دەست ب لێنانا برنجی کر د دتەنەکەیدا. برنجەکا ڵچ و خاڤ و بێ دوهن و خوێ و دتەنەکێدا بکەلیت دێ یا چاوابیت..! بەلێ مە وەسا خوار هەتا مە خرڕڕێن ژبنێ تەنەکێ ئینای.

هەڵبەت ئەو رەوش و دەستودارێ ژیانێ نە یێ خۆش و ئاسایی بوو، بەلێ ژ وێ باشتر بدەست مە نەدکەفت.. د وی سەردەمی و بارودۆخیدا ژیانا بدەهان هزار کەسا ژ گەنج و ژن و زارۆك و دانعەمران لبەر مرنێ بوو، بەلکو رژێمێ بهزاران گەنج و ژن و زارۆك راگوهاستبوونە بیابانێن باشوور و ناڤەڕاستا عیراقێ و بساخی ژێر ئاخ کربوون، لەوڕا سـەرەڕای ئاستەنگ و مەترسی و نەخۆشی و سڕ و برس و چاڤەرێبوونێ مە هەبوونا خۆ دپاراست و ژیانا خۆ ب ئازادی دەرباز دکر.

پشتی هنگڤینی ئەم ل زاژی گەڕیایین

ل پێشتر مالێن مە ل پشتا وی گری بوون ئەوێ مە خۆ لێ ڤەشارتی، ئەو

جهە مەودایێ دەمژمێرەکێ یێ ژ مە دوور بوو، دهەوا ئەنفالێدا جاش و سەربازێن رژێمێ کولك و بانەهیێن مالێن مە هەرفاندبوون و ئاگر بەردابوویێ. وی دەمی مالێن مە هندەك جەرکێن ژاژی و پەنیری بۆ زڤستانێ دبن ئاخێڤە ڤەشارتبوون. (دژیانا گوندەوارییێدا خەلکی جەرێن ژاژی و پەنیری دبن ئاخێڤە دپاراستن و هندەك جۆرین فێقی و زەرزەواتی و گوشت بۆ زڤستانێ هشك دکرن و ل وەرزێ زڤستانێ مفا ژێ دوەرگرت).

من گۆتە هەڤالێن خۆ: ئەم دێ چینە جهێ کولك و بانەهیان بەلکو هندەك ژاژی یان پەنیری ژبن ئەردی دەربێخین و بۆ دەمەکی پێ ب قەتینین، ژبلی وێ چەندێ من سێ ئەلبۆمێن وێنەیێن خۆ یێن کەڤن ل جهەکی ڤەشارتبوون بەلکو ببینم.

ل ئێڤارەکا درەنـگ مە کارێ چوونێ کر و سەرئەڤرازی وێ بەتەنێ بووین و گەهشتینە سەرێ گرێ بەرانا کو گەلەك یێ رك و بلند و ل هنداڤێ گوندێ ليناڤا، هەلبەت درێژاهیا وی گری هەر سەنتەکێ ناڤێ خو یێ هەی ل سەرێ گری گوندێن زێوا شەفیقی و خازیاڤا و باخورنیف و بوتیا و پیرەفاتێ و ليناڤا و جاددا ژ دهۆك دبنارا چیایێ سپیرێزی را بەرەڤ زێویێ دچیت دهێتە دیتن، جار جار ترومبێلێن سەربازی ل وێ جاددێ هاتنووچۆن دکر بەلێ مە گرنگی نە ددایێ ژبەرکو ژ مە دوور بوون.

ل سەرێ گری ئەم سەرنشیڤ بووین هەتا گەهشتینە جهێ کولك و بانەهیێن جاران یێن مالێن مە، هیچ ستوونەك و دیوارەك ژی نە مابوون هەموو هاتبوونە هەرفاندن و هەلوەشاندن، هیچ نیشان و ئاماژەیەك نەمابوو کو بێژی جارەکێ هندەك مرۆڤ لڤێرێ دژیان..! بەلێ نەخشێ وی گوندکێ ل دەمەکی یێ مشتی ژیان دبیردانکا من دا مابوو، لژێریا مالان جهـ و مەیدانکا یارییێن زارۆکان بوو.. ل بەارنبەری مالان بۆ ملێ رۆژئاڤا جهێ روونشتنا ئێڤاریان یا گەنج و زەلامێن گوندی بوو، مە گەلەك سوحبەت و سەرپێهاتی ل وێ دیوانا ڤەکری ڤەدگێران..

یا گرنگ ئەوبوو جەرێن ژاژی پەیدا بکەین، وەکو بیرا من دهات پیچەکێ ڤەدەر ژ کولك و بانەهیان هاتبوونە ڤەشارتن، بۆ دەمەکی ئەم لێگەریایین ئاخر باشبوو مە گەنجینەك دیت، سێ جەرێن ژاژی دەستکەفتەکێ مەزن بوو. مە دەوروبەرێن

جەرەکی ڤەکۆلان و هێدی هێدی و ب شارەزایی ئاخ ژ رەخێن وی ڤەدا هەتا مە دەرێخستی، هێژ دەرێ وی یێ ب تەقنێ نخافتی بوو.

ئەز هەڵباسکی نهالەکێ بووم دا ل ئەلبۆمێن وێنەیان بگەرم بەلکو ژ بەرزەبوونێ قورتال بکەم، گەهشتمە وی جهێ من لێ ڤەشارتین، بەلێ دەست و پێن من خاڤ بوون دەمێ من زانی کو وێنە و بیرەوەرییێن هندە سالان ل وی جهی نەمابوون، ئەو ئەلبۆمە وەکو پانۆراما ژیانا من بوون.. وێنەیێن زارۆکینی و خویندکاریێ و گەنجاتیێ و پێشمەرگەیاتی و خێزان و ماڵبات و هەڤال و کەسوکاران بوون، بەشەکێ گرنگێ ژیانا من کو ب وان وێنەیان هاتبوو دیکۆمێنترکن هەموو بەرزە بوو و ئەز ب وان سەر و دلا ڤەگەریامە جەم هەڤالێن خۆ.

مە جەرێ ژاژی هەلگرت و هێدی هێدی ڤەگەریایین، هەر بێهنەکێ ئێکی ددا پشتا خۆ هەتا بسەر گرێ بەرانا کەفتین، دگەل چوونا مە بهیستنا دەنگێ رەڤدەکا سەیا کو ژناڤ کاڤلکێن کولك و بانەهیێن هەرفاندی دهات سەرنجا من راکێشا، دەنگ و رەوینا وان وەکو جاران نەبوو، بەلکو لورینا گورگا ژێ دهات..! دیارە وان ژی بیریا مرۆڤان و خەریبییا ژیانا جاران دکر، دبێژن گیانەوەرێن کەهی بێی مرۆڤا ناژین..! رەنگە لورینا وان گلە و گازندە و پێگۆتن بن ژ بێخودانیێ.

ب هەوێن ئەنفالان رژێما بەعس هەول ددا هیچ سیمایەکێ ژیانێ دڤی وەڵاتیدا نەهێلیت، سیاسەتا ئەردێ سووتی پەیرەو دکر، مرۆڤ قرکرن، گوند وێران کرن، زەڤی و رەز و باغ و بیستان و ئاقار کرنە رەژی، گیانەوەرێن کیڤی و کەهی براندن، کانی و ژێدەرێن ئاڤێ سەردەر و کۆنکریتکرن، مەرەما رژێمێ ئەوبوو جارەکا دی ژیان ل سەر ڤێ ئاخێ شین نەبیت.

لورینا سەیا هەر دهات، ئەم ژی سەرنشیڤ بووینە جهێ ئاکنجیبوونا خۆ و جەرێ ژاژی دانا بەر کەڤری، پشتی بێهنڤەدانەکێ مە دەرێ وی ڤەکر بێهنا ژاژی بسەر مەڤە چوو، هێشتا یێ (فریش) بوو دا بێژی وێ رۆژێ یێ داگرتی، مە هندەك ئینادەر و لێ پاڵەبووین.

کێشەیەکا دی یا مەزنتر چێبوو، نان نەما.. چەندین رۆژ بوو مە ب ئابوور و

دەست و دار نانێ خۆ دخوار.. بەلێ ل دووماهیێ ئەم مەحتل بووین.. چوونا دهۆك ژی نە کارەکێ بساناهی بوو دا نانی بینین، هەر وەسا مە نەدخواست بارگرانیی و مەترسیێ بۆ هەڤالێن رێکخستنێ دورست بکەین بۆ ئینانا نانی و خوارنێ، ژبەرکو ئێك شاشی بەس بوو ژیانا مە و وان بکەڤیتە دمەترسیێدا، بەلێ دیسان بێی نان نە دقەتیا.

من زانیاری هەبوون کو دگەل دەستپێکرنا ئەنفالێ مالێن مە هندەك ئار و رووین دگەلیدا ڤەشارتبوون، بەلێ دێ چەوا نانی چێکەین..!؟ هەڤالەکی گۆت: ئەم دێ هەڤیری کەین و سەوکێن دناڤ رووینیدا چێکەین و چەند رۆژەکان پێ دەرباز کەین بەلکو هەڤالێن رێکخستنێ رێیەکێ بۆ مە ببینن و ژڤێ رەوشێ قورتال ببینن.

هزرەکا باش بوو، ل رۆژا پاشتر ئەم چووینە دگەلیدا و ئەم شیایین هندەك ئار و رووین (دوهن) ژ چالەکێ دەرێخستن کو ل مالێن مە ل پێشتر ل رەخێ روویباری ڤەشارتبوون، مە قازانەك ژی دناڤ کاڤلە مالێن هەرڤاندیدا پەیداکر و ل دەرێ گەلی مە کوچکەك دناڤ کاڤلەکیدا دورستکر و هەڤیرەك کر و سەوکە رووین چێکرن و تێر خوار و هندەك ئار و رووین دی بۆ رۆژێن د دویفدا دگەل خۆ برە شکەفتێ.

وەرزێ زڤستانێ بوو.. سەرما گەلەکا دژوار بوو.. زور یا بزەحمەت بوو ب وی شێوەی بەردەوامیێ بدەینە مانا خۆ ل دەڤەرێ، سەوکەرووین و ژاژی و هنگڤین و هندەك جارا گرارەکا ب ترسی تێرا هندێ نەبوون خۆ ڕاگرین، دەڤەر بتمامی هاتبوو چۆلکرن و ژیان تێدا نەمابوو، ئەم و هەڤالێن رێکخستنێ وەسا رێککەفتبووین ل وەرزێ بەفر و بارانێ قەستا جهەکێ نێزیك بکەین دا مە ئاگەهـ ژ هەڤدوو هەبیت و بزانین چ روودان و پێشهات هەنە، لەوڕا پشتی چەند رۆژەکان مە بڕیاردا شکەفتێ چۆل کەین و رادەستی گورگ و رووڤی و حەفتیاران بکەین ژبەرکو بدورستی ژی ئەو مال و جهێ وان بوو مە داگیرکری.

پەقینەك ل شکەفتا سمتی

روودان و چیرۆك و تراژیدیێن سەردەمێ ئەنفالێن سالا 1988 ب دووماهی ناهێن، ئەگەر سازیەکا هونەری کاری ل سەر بکەت هەر روودانـەك دێ بیتە

فلیمەکێ سینەمایێ درێژ، هەموو رۆژەکێ بدەهان نەخۆشی و ئاستەنگ دکەفتنە پێشییا ژیانا مە یا رۆژانە، هەڵبەت ئەم هژمارەکا زۆر کێم بووین ژ وی خەلکێ ل سەرانسەری کوردستانێ کەفتییە بەر هەوێن ئەنفالان، هەر دەڤەرەکێ و هەر گوندەکی و هەر خێزانەکێ و تاکە کەسەکی ژی چیرۆك و سەرپێهاتیێن خۆ یێن تایبەت و جودا هەبوون. زۆر جارا ئەم دکەفتینە د هندەك کاودانێن دژوار دا هەر ب حێبەتی ژ مرنێ قورتال دبووین، زۆر جاران پاریەکێ نانی بۆ مە هزرەت بوو، مە خوارنەکا گەرم و پاقژ د خەونێدا نە ددیت، ژیان ل دەڤەرەکا وێرانکری نە گەلەك یا جیاواز بوو ژ ژیانا گیانەوەرێن کویڤی، نە گوند مابوون.. نە مە مرۆڤ ددیتن.. ئەگەر ل جهەکی مە هەست ب هەبوونا مرۆڤان کربا وەکو کویڤیان دا خۆ ڤەدزین و ڤەشێرین.. رابوون و روونشتن و نڤستنا مە لژێر کەڤر و حەلان و دناڤ شکەفتان ڤە بوو.. هەر رۆژەکێ ب نهێنی و نەپەنی ژ وارگەهەکی بۆ ئێکێ دی دچووین..! د وان کاودانان دا سێ تشتێن سەرەکی نەیارێن مەبوون، برس و سەرما و رژێما داگیرکەر، پێدڤی بوو مە هەموو شیانێن خۆ بکارئینابان پێخەمەت خۆ ژ وان سێ نەیاران قورتال بکەین و بپارێزین، زۆر جارا برسێ ئەم ژ هێز و تاقەتێ دئێخستین، ژیان دناڤ کەڤر و زنار و نهالان دا زۆر یا دژوار و بێ رەحمانە بوو. سەرەڕای هەمیێ ژی ئەم خودان ئیرادەکا خورستی بووین، ژبەرکو مە باوەری ب دۆزەکا رەوا هەبوو، مە قەنج دزانی کو خوینا بهزاران قوربانیێن پێخەمەت وێ دۆزێ هاتییە رشتن بهەدەر ناچیت و دێ هەر رۆژەك هێت ب ئازادی و سەربەستی و دوور ژ دەستێ داگیرکەران بژین.

بەلێ مخابن ئەڤرۆ ل دەمێ ئەز ل ساڵا (2025) و لژێر سیبەرا دەستهەڵاتەکا تەمەن سیهـ و پێنج ساڵیا کوردی ل هەرێما کوردستانێ ڤان بیرەوەریان تۆمار دکەم، رەنج و ماندیبوون و قوربانیدانا وان رۆژا یا هاتییە ژبیرکرن و پەراوێزکرن، ئەڤرۆ ل کوردستانێ دەستهەڵات بیریا وان رۆژا ناکەت بەلکو یا بوویە بەریکانا کۆمکرن و زێدەکرنا پارە و سەرمایەی، خەلکێ مشەخۆر و بەرژەوەند پەرست یێن بووینە سەردەست و خەلکێ قوربانیدەر و زەحمەتکێش و دەردەسەری دیتین و دەربازکرین یێ قورچێن تەحل دادعوین و وەکو جاران ل پەی پاریێ نانی غار ددەن.

گەلەك جارا ئەم نەچار دبووین بۆ پەیداکرنا خوارن و پێدڤیێن ژیانا رۆژانە قەستا دەوروبەرێن باژێرێ دهۆك بکەین، هەڤالێن رێکخستنێ هاریکارییا مە دکر و داخوازیێن مە دابین دکرن، بۆ مێژوویێ دبێژم: هەڤالێن رێکخستنێ خۆ نەویستانە خزمەتا مە دکر، کەسێن وێرەك بوون، بەرهنگارییا هەموو جورە مەترسیەکێ دبوون تنێ دا هندەك خوارنێ بگەهیننە مە، ژبلی هەڤالێن رێکخستنێ هندەك کەسێن جوامێر و نەتەوەپارێز ژی هەبوون بەردەوام هاریکارییا مە دکر ژ وان ژی ئیسماعیل عەبدولقادر ليناڤایی کو ئێك بوو ژ پێشمەرگەیێن شۆڕشا ئیلۆنی، ب هەست و سوزەکا مرۆڤایەتی و کوردایەتی و ب وێرەکی ب ترومبێلا خۆ پێدڤیێن مە دابین دکرن.

بابێ ئیسماعیلی عەبدولقادر ليناڤای ئێك ژ رێکخستنێن دەستپێکێ دهەمی خەبات و قوناغێن ژیانا خودا هەڤ سەنگەر و کەسەکێ نێزیکی بابێ من شەهید ئەحمەدێ حەجی محێ لیناڤایی، ل سالا 1961 رۆلەکێ سەرەکی دشەڕێ گەلیێ دهۆکێ دا هەبوو، پشتی وی شەڕی دگەل هژمارەکا دی یا پێشمەرگە و کەسێن وەلات پارێز ژلایێ دەستهەلاتا عیراقێ ڤە هاتنە دەستەسەرکرن ژ وان ژی حەسەن محەمەد و خەلیلێ کۆڕێ وی ، رەمەزان عەبدولقادر، ئەسعەد محەمەد، ئەحمەد عەلی، فەتاح باخورنیفی و شەهید عەبدولقادر لیناڤایی، وی سەردەمی بۆ گرتیخانا مووسل هاتبوونە ڤەگوهاستن و ماوێ دووسالا هاتنە زیندانکرن، ژ ئەگەرێ ئەشکەنجێ عەبدولقادر لیناڤایی بابێ ئیسماعیلی تووشی نەخۆشیێ بوو، ژلایێ کارگێریا گرتیخانێ ڤە بۆ نەخۆشخانێ هاتبوو رەوانەکرن و دناڤ نەخۆشخانێدا دەستێن وی ب قەرویلەی ڤە دکەلەپچەکری بوون هەتا ب وێ شێوەی گیانێ خۆ ژ دەستدای. ئێك ژ کەسێن دی کو وی سەردەمی گەلەك هاریکارییا مە دکر، مامێ من تاهر محەمەد لیناڤایی بوو، گەلەك جارا ئەم دچووینە دناڤ چەم و بیستانێن شندۆخادا و مامێ تاهر لیناڤایی جهەکێ نەپەن بۆ مە دیارکربوو خوارن و پێدڤیێن مە لێ ددانان، وی کەسێ جوامێر ژی بێی کو بزانیت ترس چییە بەردەوام هاریکارییا مەدکر و ئەم دپاراستین، هەڵبەت مامێ تاهرمحەمەد ژی ئێك بوو ژ پێشمەرگێن شۆڕشا ئیلۆنێ و جێگر ئامر بەتالیون بو ل چیایێ پشتا دهۆکێ ، کەسەکێ وێرەك و چاڤ نەترس بوو، برایێ شەهید ئەحمەدێ حەجی محێ

ليناڤایی یە، د قۆناغا نڤیسینا ڤان بیرەوەریان دا هێژ مامێ تاهر دژیانێدا مابوو و وەکو پێشمەرگەیەکێ خانەنشین ل گوندێ خۆ ليناڤا ئاکنجی ببوو.

ئەم ب شەڤ ژ گەلیێ ليناڤا ب رێ کەفتین ژبەرکو ب رۆژ دەڤەر نە یا ئارام بوو کو مە ب ئازادی ڤەلڤین کربان، وەکو تەکتیکەکا پارتیزانی مە زۆر جارا جهێن خۆ دگوهارتن دا کەس ب هەبوونا مە ل دەڤەرێ نەزانیت، مە قەستا چیایێ پشتا دهۆکێ کر کو دکەڤیتە باشورێ رۆژئاڤایێ گوندێن باخورنیف و ليناڤا و رۆژئاڤایێ گوندێ پیرومەرا، هەر کوپەك و دوڵەك و سرتەك و نهالەکێ ناڤێ خۆ یێ تایبەت یێ دفەرهەنگا گوندیان دا هەی، بەلێ زانینا رامانێن وان ناڤان پێدڤی ب دیڤچوون و ڤەکولینەکا تایبەت و جودا هەیە، بۆ نموونە (قەوغا) کوپەکە دکەڤیتە هنداڤی شاخکێ و سێ کوپێن دی یێن ب رێز دکەڤنە ملێ باکووری، دسەردەمێ شۆڕشا ئیلونێدا پێشمەرگەی وەکو چەپەرێن بەرەڤانیێ بکاردئینان و ژ روویێ سەربازی ڤە ب سێ جهێن گرنگ و ستراتیژی دهاتنە زانین. د وێ قۆناغا شۆڕشێن کوردیدا ل دەڤەرا بادینان پێشمەرگەی بەرخودانەکا دژوار و کێم وێنە ل هەمبەر هێزێن سەربازیێن رژێمێ دکر و ل ساڵا 1974هژمارەکا زۆر یا پێشمەرگەیێن ناڤدار ل وان کوپێن چیای شەهیدبوون وەکو سەدیق عەبدولقادر ليناڤایی کو پێشمەرگەیەکێ قارەمان و چاڤنەترس بوو.

بلندترین کوپێن وی چیایی کوپێ رەنیێ یە دکەڤیتە هنداڤی گوندێ پیرومەرا، دبیت دسەردەمەکیدا بەفرەکا گران ل دەڤەرێ و سەرێ وی چیایی دباری و رەنیێن بەفرێ ژ وی کوپی چێدبوون لەوما ناڤێ وی یێ بوویە کوپێ رەنیێ.

هەردوو کوپێن دێ ب کوپێن شین و سۆر دهێنە نیاسین، دبێژن ل ساڵا 1963 دەمێ سوپایێ عیراقێ گەهشتینە وان کوپا ئاڵایێ سۆر ل سەرێ کوپەکی و ئاڵایەکێ شین ل سەرێ کوپێ دی بلندکربوون و ناڤێن خۆ ژ رەنگێن وان ئاڵایان وەرگرتینە، بۆ تێبینی و بێ گۆمان ل پێشی ساڵا 1963 ژی وان کوپا ناڤێن خۆ هەبوون بەلێ پێدڤییە دیڤچوونەکا تایبەت بۆ بهێتەکرن دا ناڤێن وان یێن رەسەن بهێنە زانین.

پشتی هەرسێ قوپێن ئاماژەپێکری و ل بلنداهیا چیایی دبیتە گەلیەك و ملێ دی یێ گەلی کوپە چیایەك تێت ژ هەمیان بلند ترە دبێژنێ کوپێ شکەفتا سمتی

چونكی ئەو شكەفت دكەڤیتە ژێریا وی كوپی ئانكو لدیماهیكا گەلی شكەفتا سمتی، شكەفتەكا مەزن و بناڤ و دەنگە جهێ بدەهان كەسان دژوورڤە هەیە لێ رازێن، كونەك یان دەریكەكێ مەزن یێ ل پاشییا شكەفتێ لەوما دبێژنێ شكەفتا سمتی، ل سالا 1974 هێزێن پێشمەرگەی تۆپەكا هاون قەبارە (120ملم) دنابوو دناڤ شكەفتێ ڤە و د دەریكێ پاشیێ را تۆپ دوەشاندنە بارەگەهێ لیوا دهۆك یا سوپایێ رژێمێ و ژبەركو جهێ تۆپێ یێ نەپەن بوو لەشكەرێ رژێمێ نەدشیا ب تۆپ و فرۆكا جهێ وێ بۆردوومان بكەت.

مەبەست ژ ڤەگێرانا ڤان زانیاریان ئەوە بەحسێ پەڤینەكێ بكەم كو د وێ قۆناغێدا روودا ئەوا ئەم وەكو پارتیزانێن پشتی ئەنفالان هێژ ل دەڤەرێ مابووین.

پشتی دەربازبوونا دوو هەیڤان ب سەر هەوا ئەنفالێن سالا 1988، ئێڤاریەكێ مە لبەر بوو پشتی رۆژئاڤابوونێ جهێ خۆ ڤەگوهێزین و بۆ وێ مەبەستێ ژی هەڤالێن رێكخستنێ هاتبوونە راسپاردن هندەك خوارن و پێدڤیێن سەرەكی بۆ مە بیننە دناڤ چەمێ رەحمەتی رەشید ئاغای دا كو دكەفتە دناڤبەرا شاخكێ و ماسیكێدا.

چاڤێ مە ل تیشكێن رۆژێ بوو كا دێ كەنگی ڤاژی بنە پشت چیایی دا دووبارە ببینە رێڤینگێن رێكێن درێژ و شەڤێن تاری، مە كارێ خۆ كر و هندەك نانێ رەق دگەل سەركەكێ پیڤازێ خوار و كەفتینە رێ. رێساییێن لڤین و برێڤەچوونا پارتیزانیێ د وەسابوون كو هێدی هێدی و ل سەر خۆ و ب هشیاری و ب بێ دەنگی برێڤەبچین،ژبەركو هەموو جهـ بۆ مە وەكو ئێك بوون. ئەم ژ گەلی دەركەفتین و تاریێ دەهمەنێن خۆ داهێلانە ئەردی، وێ شەڤێ ساهیەكێ زەلال بوو، هەیڤ یا چواردە شەڤی بوو، دیمەنەكێ جوان و بالكێش ددا سرۆشتێ دەڤەرێ، ئەم لپەی هەڤ رێز بووین و قەستا چەمێ رەشید ئاغای كر، ژبەر تاڤا هەیڤێ لوولیێن تڤەنگێن مە دبرسقین، مەشەكا پارتیزانییا راستەڤینە بوو، هەر ئێك ژمە دهزرێن خۆدا قارەمانەكێ وەكو گیڤارای بوو، قوربانیدان و فیداكاری پێخەمەت ئازادی و رزگاربوونا كوردستانێ و گەلێ كورد داینەمۆیێ مۆرالا مەبوون.

دووماهییا چریا ئێكێ بوو.. سڕ و سەرما و باییێن تەزی ببوونە مێهڤانێن

شەڤێن تاری و درێژ.. ئێدی ب زەحمەت بوو بشێین بشەڤ ژدەرڤـە بنڤین.. مە چەندین گر و نهال، ئەڤرازی و نشیڤی دانە سەر پێ خۆ، ل چەندین جها بێهنا خۆ ڤەدا، هەڤالا پسیارکر.. کی جهەکی دزانیت ئەڤ شەڤە لێ دەرباز بکەین و چاڤێن خۆ گەرم بکەین..؟

ئەز شارەزایێ گروپ بووم ل دەڤەرێ ژبەرکو من تەمەنێ زارۆکینیێ دناڤ وان گەلی و نهال و بەر و بەتەنا دەرباز کربوو، من شکەفت و بەرەڤەزێن وان چیا دزانین، من گۆتە هەڤالان: دێ ل دووماهییا ڤێ نهالێ هەلباسکی چیایی بین و گەهینە بەرەزەڤەکێ (بن حەلانەکی) جهەکێ نیڤ نهانییە، بەلکو بشێین ئاگرەکی هەلکەین دێ باشتر بیت کو ژدەرڤە و ل بەر سڕێ بمینین. هەڤالان گۆت: ئەو باشە پێدڤییە زووی بگەهینە وی جهی.

بەری بگەهینە وێ بەرەزەڤێ (بن حەلانی) من و یوسف بێسری هندەك پیشێ هشك دگەل خۆ بر، دژیانا پارتیزانیدا و ل وەرزێ زڤستانێ پێدڤییە ل سەر ئەردی نە نڤی، ژبەرکو دێ تووشی نەخۆشیان بی، ئەو پیشە مە وەکو بالگەهـ بکارئینا، وی دەمێ ئەز و یوسف بێسری ب کۆمکرنا پیشی ڤە مژوول ببووین هەڤالێن دی ل پێشی مە گەهشتبوونە نێزیك ر بەرەڤەز و دروونشتی بوون، دەمێ ئەم گەهشتین و مە پسیار ژێکر هوین بۆچی نەچوینە..! گۆتن رۆناهیەك یا د ژوورڤە دیاردکەت نەکو هێزەکا رژێمێ بیت..! من گۆتێ: باوەرناکەم ژبلی مە کەس ل دەڤەرێ هەبیت.. من گۆتە بەدەلی دا ئەز و تو بچین سەحکەینێ ئەم ب هشیاری بەرەڤ رۆناهیێ چووین و ب دووربینێ تەماشەی دەڤەرێ ژی دکر، هەر چەند شەڤ بوو بەلێ تاڤە هەیڤ یا گەش بوو، شەڤ چەرە بوو.. ئەم نێزیکی دەرێ شکەفتێ بووین مە رۆناهیەکا وەکو چرایەکی دشکەفتێڤە دیت..! جهێ حێبەتیێ بوو..! هیچ نیشانەکا ئاگری یا پێڤە دیار نەبوو..! هیچ دەنگەك نەدهاتە بهیستن..! هیچ لڤینەك نەبوو..! ئەم زۆر ب هشیاری زێدەتر نێزیکی ژێدەرێ رۆناهیێ بووین و تەماشەی نیڤا شکەفتێ کر بەلێ یا بێدەنگ و ڤالا بوو..! رۆناهی یا دیار بوو..! هەتا ئەم گەهشتینە دژوورڤە دیاربوو بانێ شکەفتێ یێ کۆنە و تاڤا هەیڤێ یا د وێ کۆنێ را دهێتە ژوور و وەکو چرایەکی نیڤا

شکەفتێ دکەتە رۆناهی.. من وبەدەل باجلوری پێکڤە کرە کەنی و گازی هەڤالان کر و پێکڤە چووینە دشکەفتێ ڤە و ئەو شەڤە مە دشکەفتێ ڤە دەربازکر.

سپێدێ بەری رۆژهەلاتنێ ئەم ژ خەو رابووین و مە قەستا چیایێ پشتا دهۆکێ کر و گەهشتینە گەلیێ نێزیك شکەفتا سمتی، رۆژهەلات و مە خۆ ل جهەکێ نەپەنی ڤەشارت و چاڤەرێ بووین هەتا دبیتە ئێڤار، مەبەستا مە ئەوبوو بگەهینە جهەکی کو ژلایێ هەڤالێن رێکخستنێ ڤە هاتبوو دیارکرن و هندەك خوارن و پێدڤیێن رۆژانە گەهاندبوونێ، ل دانێ نیڤرۆ تەماشە دکەین گەنجەك بەرەڤ مە ڤە هات هەسپەکێ دگەلدا و ئەم دیتین.. سنگەپێ و حێبەتی ما..! چەوا پێشمەرگە مایە ل دەڤەرێ و جهەك و گوندەك و کونجەك نەمایە رژێمێ نە وێران و کۆنترۆڵ کربیت..! رژێما بەعس وەسا بۆ خەلکی دابوو دیارکرن کو هەتا سنۆرێن تورکیا هیچ قولاچەك ژی نەماییە هێزێن وان نە کۆنترۆڵ کربن. ئەو گەنجە هاتە کو ناڤێ وی هەوار سادق زێوکی بوو هاتە جەم مە، زۆر کەیفا وی هات، نەخاسم ئەم دنیاسین، گۆتی: ئەز دێ چمە گوندێ خازیاڤا و ئێڤاری دێ ڤەگەڕم و هێمە دەف هەوە. ژبەرکو کەسەکێ جهێ باوەریێ بوو مە **گۆتێ:** دێ ل شکەفتا سمتی مینین، رێیا وی گەلی و چیایی زۆر یا سەختە نزانم چەوا شیا هەسپی دگەل خۆ ببەت..

ل دانێ ئێڤاری من گۆتە هەڤالا ئەز دێ چم وان کەلوپەلان ئینم یێن هەڤالێن رێکخستنێ گەهاندینە جهێ دیارکری، و من داخواز ژ ئەحمەد عەبدوللا باجلوری کر دگەل من بهێت، ئەز و ئەحمەد بسەر چیایی کەفتین و سەرنشیڤی گەلیکەکی بووین و زۆر ب هشیاری گەهشتینە دناڤبەرا شاخکێ و ماسیکێ دا و چووینە دناڤ چەمێ رەحمەتی رەشید ئاغا دۆسکی دا. رەشید ئاغا کەسەکێ جوامێر بوو، زۆر جارا هاریکارییا مە دکر، زانیاری دەربارێ رەوش و پێشهات و گوهرینان دگەهاندنە مە، ل پێشی ئەنفالان و پشتی ئەنفالان ژی خوارن و پێدڤیێن مە دگەهاندنە دناڤ چەمی دا.

هەتا ئەم گەهشتینە دناڤ چەمێ رەشید ئاغای دا بوو نێزیکی مەغرەب، هەڤالێن رێکخستنێ چەنداتیەکا زۆر یا خوارن و کەلوپەلان بۆ مە گەهاندبوونە جهێ

دیارکری، من و ئەحمەد عەبدوللای کرنە پشتی و دانە پشتا خۆ و جارەکا دی سەرئەڤرازی گەلی بووین، ئەو رێیە دکەڤیتە دناڤبەرا قەوغایێ و کۆپێ رەنیێ دا، رێیەکا نەخۆش و سەختە و رەبیێن لەشکەری ل سەرێ قەوغایێ ل هنداڤ گەلی بوون، زێدەباری تڤەنگ و قەبیلە و ساجۆرین فیشەکا پشتییێن مە ژی دگران بوون، بەلێ هەر چەوا بیت ئەم بسەر چیایی کەفتین و گەهشتینە شکەفتا سمتی.

هەسپێ هەوار سادق زێوکی یێ ل نێزیك شکەفتێ گرێداری بوو، هەڤالێن مە و هەوار ل دەرێ شکەفتێ دروونشتی بوون و سوحبەت شاراندبوون، ئەم گەهشتین و پشتی بێهنڤەدانەکێ مە خوارنەکا سڤك خوار و هندەك سوحبەت دگەل هەواری کرن، سەقا یێ ساربوو ئێدی کەس نەدشیا ژدەرڤە بنڤیت، مە بڕیاردا وێ شەڤێ دشکەفتێ ڤە بنڤین، ئەز و کاك ئەحمەد گەلەك دماندی بووین و دپێدڤی نڤستنێ بووین، بۆ پشتڕاستبوونێ ژ نەبوونا مار و گیانەوەران و پاقژکرنا جهێ خۆ، ئەز و یوسف بێسری و بەدەل باجلوری چووینە دشکەفتێ ڤە، بان و دیوارێن شکەفتێ ژئەگەرێ هەلکرنا ئاگری ببوونە تەنی، کوچك و خوەلی و رژی ل هەمی جها دبەلاڤە بوون ئەز و بەدەل باجلوری هاتینە ژدەرڤە. بۆ تێبینی ل پێشتر ئەحمەد عەبدوللا باجلوری و هەوار سادق هەڤال بوون، بۆ ماوەکی مالێن وان ل گوندێ سندورێ بوون، هەردوو چوونە دشکەفتێ ڤە و دەست ب پاقژکرنێ کر و ب کەنی و سوحبەت بەحسێ رۆژێن هەڤالینییا خۆ یا جاران دکر. دگەل وێ چەندێ دەنگێ پەقینەکا بهێز ژ پاشییا شکەفتێ هات، ئەو چیایە هژاند، توز و ئاگر و دوومان ژ دەرێ شکەفتێ پەشین و دەنگێ نالینەکێ هات، ئێکسەر مە قەستا ژوور کر و گازی هەواری و ئەحمەدی کر کا چ قەومی..!؟ شکەفت پڕی توز و دووکێل ببوو، کەسێ کەس نەددیت، تنێ دەنگێ نالینەکێ دهاتە بهیستن، پاشی ئەحمەد باجلوری گۆت: مینەك ل پاشییا شکەفتێ ب هەواری ڤە پەقی..! ئەم چووینە هنداڤ سەرێ هەواری و راکر و هێدی هێدی دەرێخستە ژ دەرڤە، لبەر رۆناهیێ مە سەحکرە جەستەیێ وی دیاربوو مینێ پێیەکی وی ژ سەرێ تلا هەتا نێزیکی پەحنیێ ژێڤەکربوو.

ئەو مینا پەقی یا بچووك و جۆری کەسی بوو، ژبلی پێی چ برینێن دی یێن مەزن یان مەترسیدار دلاشێ وی نەبوون. دگەل دەنگێ پەقینێ و ژ ترسادا هەسپێ

هەواری ژی وەریسێ خۆ قەتاند و ڕەڤی.

وەکو چارەسەریەکا دەستپێکی مە پێ هەواری ب دەرسوکێ گرێدا دا خوینا وی نەچیت، هیچ هەوڵ و بزاڤەکا دی ژ مە نەدهات، نە دەرمان دگەل مەدا هەبوون، نە ئەم دشیایین بگەهینینە جهەکی نوژدارەك لێ هەبیت، وێ روودانێ ژیانا مە ئێخستە مەترسیێ، ژبەرکو ب دوور نەدهاتە زانین بۆ وەرگتنا زانیاریان ل سەر وێ پەڤینێ رژێم هێزەکێ رەوانەی چیایی بکەت.. ژبلی هەڤالێن رێکخستنێ هیچ کەسەکی نەدزانی ئەم وەکو پارتیزان یێ ل دەڤەرێ ماین، هەوار زێوکی ژی کەسەکێ جوامێر و هەڤالەکێ جهێ باوەریێ بوو، یێ ئامادەبوو هاریکارییا مە بکەت، ئێدی ئەم نەچار بووین رێیەکی ببینین پێخەمەت قورتالکرن و گەهاندنا وی بۆ جهەکێ ئارام. مە پسیار ژێ کر بۆ تە چ بکەین..؟

گۆت: من بگەهیننە پشتا گوندێ شاخکێ، رێك هەتا وێرێ یا ئارامە و مەترسی ل سەر هەوە نابیت.

مە هەوار هەلگرت و وێ شەڤا تاری کەتینە دناڤ دوڵ و نهال و کەڤر و تڕاشادا، هەر ئێکێ ماوەکی دکرە پشتا خۆ، رێیەکا سەخت و ئەم نە دوێراین رۆناهیەکێ ژی هەلکەین ژبەرکو ئەم دکەفتینە بەرانبەر بەنداڤا دهۆکێ و دەوروبەرێن بەنداڤێ ژی سەربازگەه و رەبیێن لەشکەری بوون. ئاخر نە ببوو دەمژمێرەك ئەز و ئەحمەد باجلوری ڤەگەڕیاین و مە خوارن و کەلوپەلێن هەڤالێن رێکخستنێ ئیناین گەهاندبوونە شکەفتا سمتی، ئێدی پێن مە خۆ لبن مە نەدگرت. هەواری گۆتە مە: خۆ بگەهیننە رەبیا ل سەرێ کۆپێ قەوغایێ، رەبیا چەتایە و هەمی کەس و کار و نیاسیارێن مەنە.

گۆت: دوو ژ هەوە خۆ نێزیکی رەبیێ بکەن و گازی مامێ من (شەمسەددینی) بکەن دێ دهەوارا من هێن.

من گۆتە هەڤالا: کی دێ دگەل من هێت پێکڤە بچین..؟

یوسف بێسری گۆت: ئەز دێ دگەل تە هێم.

من و یوسف بێسری (شەمسەددین) مامێ هەواری دنیاسی، **مە گۆتە**

هەڤالا هوون هێدی هێدی وەرن و ئەم دێ هەوڵ دەین زووی بگەهینە نێزیکی رەبیێ دا ئاگەهدار بکەین و بهێنە پێشییا مە.

من و یوسف بێسری پێن خۆ سڤككرن هەتا گەهشتینە دووماهییا لاتا کوپێ رەنیێ کو دکەڤیتە هنداڤی گوندێ پیرومەرا، شەڤرەشە بوو.. ئەم نەدوێراین زلکەکێ شخاتێ ژی هەلکەین ژبەرکو رەبیێن لەشکەری و چەتا ل دەوروبەرێن مەبوون. ل دەمێ چوونێ د وێ رەوشێ و دناڤ وێ تارستانێدا ئەز هەلنگفتم، گوزەکا من ب بەرەکێ تیژ کەفت، دابێژی چەقوویە گوزەکا من شەق کر و ئێکسەر دەلنگێ من ژ خوینێ سۆر بوو، ئەز راوەستیام و چانتکا خۆ ڤەکر، لفافەك تێدا بوو، من برینا خۆ باش گرێدا و پێلاڤا خۆ ژ خوینێ پاقژکر و جارەکا کەفتینە رێ. ئەم گەهشتینە نێزیکی چەپەرێن رەبییا قەوغایێ و هندی بدەنگەکێ بلند ژی مە گازی شەمسەددینی کر بەلێ کەسێ ئاگەهـ ژ مە نەبوو، یوسف بێسری **گۆت:** دێ دوو گوللەیان تەقینم و پاشی دێ گازی کەین بەلکو بەرسڤا مە بدەن، هەڵبەت کەسێ باوەر نەدکر پێشمەرگە ل دەڤەرێ مابیت، مە دوو گوللە تەقاندن و ئێکسەر مە گازی مامێ هەواری کر، بەرسڤا مەدا و گۆت: هوون کینە و ڤێ شەڤێ ل ڤێرێ چ دکەن..؟

مە گۆتێ: وەرە خوار هەوار یێ بریندار بوویە هاریکاریا مە بکەن دا بگەهینینە شاخکێ.

پیچەکێ نێزیکی مە بوو، **دیسان پسیارکر** هوون کینە..؟ **مە گۆتێ** ئەم نێچیرڤانین.

گۆت باشە ئەڤە ئەز هاتم.

زۆر جارا مرن وەکو گورگەکی دهێتە پێشییا مرۆڤی بەلێ ناگەهیت مرۆڤی بگەزیت، شەمسەددینی گۆت: زێدەتر نەهێن مە ل بەر رەخێ رێکێ مینەکا بۆ کویڤیا ڤەدای، وی دەمی کو گوند و دەڤەر ژ مرۆڤا و ڤەلڤینێن پێشمەرگەی و لەشکەری ڤالا ببوون پەزێ کویڤی ب ئازادی دگەریا و خۆ دابوو چیایێن دەرورەبەرێن دهۆکێ. ئەم ل جهێ خۆ سنگەپێ بووین، نەوێریان زێدەتر پێشڤە بچین، شەمسەددین نێزیکی مەبوو و گۆت: باشە هوون چ کەسن و نابێژنە من ڤێ شەڤێ و دڤێ رەوشا خراب دا هوون ل ڤان چەل و چیا چ دکەن..؟ دیاربوو گەلەك باوەری ب مە نە

دهات و مافێ وی بوو..!

من گۆتێ: وەرە ئەز سەلام لیناڤایی مە و هەڤالێ من یوسفێ کورێ مەحمود بێسری یە، پشتی ئەم نیاسین ب پشتڕاستی هاتە دەف مە و مە ژی سوحبەتا خۆ و بریندداربوونا هەواری بۆ ڤەگێڕا.

ئەم پێکڤە بەرەڤ هەڤالێن خۆ زڤرین و ب هەر حالێ هەی مە هەوار زێوکی گەهاندە پشتا شاخکێ، مە خۆ ژ وی جهی دوورخست و مالا وی هاتە ئاگەهدارکرن، بابێ وی ترومبێلەك ئینا و پشتا شاخکێ ڤەگوهاستە نەخۆشخانێ.

هەوار بەرەڤ نەخۆشخانێ چوو و ئەم ژی بەرەڤ رەبیا چەتا

پشتی وێ ترس و برس و ماندیبوونێ ژی هیچ جهەك نەبوو لێ روونین یان خوارنەکێ بخوین، ئێدی پێن مە رێ نەدگرت، هەر جهێ ئەم لێ روونشتباین دا ئێکسەر دخەو چین، پێدڤی بوو ب زووترین دەم خۆ ژ دەوروبەرێن شاخکێ دووربێخین ژبەرکو هەر کەسێ ئەم دیتباین دا کێشەکا مەزن بۆ مە چێبیت.

رەبیا قەوغایێ کو چەتە تێدابوون و کەسوکارێن هەواری بوون دکەتە هنداڤ وی جهێ ئەم لێ، ئێك ژ هەڤالێن وان دگەل مەدا بوو، پشتی هەوار ب ترومبێلێ هاتییە رەوانەکرن وی برادەری گۆت: وەرن بچینە رەبیێ خوارنەکێ بخۆن و پیچەکێ بێهنا خۆ ڤەدەن پاشی هەرن.

مە گۆتێ: ئەم نەشێین بهێین، چەند کەسێن دی یێن درەبییێدا و باوەریا مە ناهێت.

گۆت: سێ کەسێن ماینە ل رەبیێ ئەوژی کەسوکارێن مەنە، پشتڕاستبن کەسێ خرابیێ دگەلدا نینە.

دسەردەمێ شەڕێ عیراقێ و ئیرانێدا پرانیا گەنجێن کورد نەدخواست تەڤلی شەڕی بن، وەکو رێکارەکا رێگریێ ل چوونا گەنجان بۆ ناڤ رێزێن پێشمەرگەی رژێما عیراقێ دەرگەهێ پێکئینانا فەوجێن چەتا بۆ ئاغا و سەرۆك عەشیر و کەساتیێن کۆمەلایەتیێن ناڤدار ڤەکربوو کو ب (أفواج خفيفة) دهاتنە نیاسین و هەر گەنجەکێ تەڤلی وان فەوجا ببا کوژمەکێ پارەی وەردگرت و ژ خزمەتا سەربازیێ ژی دهاتە بەخشین.

زۆر جارا فەوج و رەبیێن چەتا هاریکارییا پێشمەرگەی دکر، ل گەلەك جها ژی شەڕێن خویناوی ل دژی پێشمەرگەی دکرن، بتایبەتی وان سەرۆك عەشیرێن کو ئینتیمایەکا خورت بۆ رژێما سەدامی هەبوو.

وێ نیڤەشەڤێ ئەم هەلباسکی چیای بووین، کوپێ قەوغایێ گەلەکێ بلندە و رێیا وی یا ڕك و سەختە، هەر چاوا بیت مە پێن خۆ ل دویڤ خۆ دخشاندن هەتا گەهشتینە رەبیێ، برادەرا خوارنەکا گەرم بۆ مە حازرکر، ئەو دەمەکێ درێژ بوو مە خوارنەکا وەسا نە خواربوو، پشتی خوارنێ مە ل بەربوو بێهنا خۆ ڤەدەین و پیچەکێ چاڤێن خۆ گەرم بکەین، بەلێ دگەل وێ چەندێ کەسەك هاتە رەبیێ و ئەو برادەر ئاگەهدارکرن کو لیژنەکا ئەندازیارییا سەربازی دێ هێتە رەبیێ بۆ دیڤچوونا ئەگەرێ بریندارببوونا هەوار زێوکی، ژبەرکو ل نەخۆشخانێ هەواری گۆتبوو ئەو مین ل دەوروبەرێن رەبیێ یا پێڤە پەقی..

ئەو دەلیڤا بێهنڤەدان و نڤستنێ ژی نەما، پێدڤییە خۆ ژ رەبیێ و دەوروبەرێن وێ دووربێخین بەری لیژنا دیڤچوونێ بگەهیت، دیسان ئەم رابووین سەرنشیڤی چیای بووین و پێخەمەت بەرزەکرنا ڕێ و دەوسا خۆ جارەکا دی سەرئەڤرازی بەتەنەکێ بووین، هەتا مە خۆ گەهاندییە جهەکێ نەپەن بوو سپێدە و رۆژهەلات، بەلێ دیسان ئەم بەردەوام بووین ل سەر چوونێ و مە قەستا ڤەشارگەها خۆ یا گەلیێ لیناڤا کر.

ژیانا پارتیزانی ب دوماهی هات.. ڤەگەڕیان بۆ دهۆکێ

ژڤانێ مە و هەڤالێن رێکخستنێن دناڤ باژێڕیدا نێزیك بوو، ئەو رۆژێن بۆ مە هاتینە دیارکرن خۆ ل دەڤەرێ بپارێزین و ماوەکی چاڤەرێ بین دەربازبوون، ئەو رۆژە ب خۆشی و نەخۆشیێن خۆڤە.. ب برس و ترس و سەرماییێن خۆڤە بدوماهی هاتن، دەم هات خۆ رادەستی هیممەتا هەڤالا و قەدەرا خۆ بکەین و بەرەڤ ئاسویەکێ نەدیار بدەینە رێ.

درەنگی ئێڤارەکا زڤستانی بوو، مە کارێ چوونێ کربوو، ل دەرێ شکەفتێ دچاڤەرێی ئاڤابوونا رۆژێ بووین دا بەرەڤ دهۆکێ بکەڤینە رێ. ل دانێ مەغرەب دیسان مە دوماهی چا دقورکێ خۆ یێ وەکو ڤێریدا کەلاند، دگەل پاریەکێ نانێ رەق و هندەك ژاژی شیڤەکا سەرپێ خوار و مە شیتك وقەبیلێن خۆ گرێدان و خواترا خۆ ژ وان کەڤر و تراش و بەر و بەتەن و دوڵ و نهالا خواست، د ماوێ زێدەتر ژ سێ هەیڤان دا ئەم ب دورستی فێری ژیانا پارتیزانی و تێکەلییا سرۆشتی ببووین، مە دزانی دێ چاوا خۆ گونجینین و بینە بەشەك ژ سرۆشتی، لەوما سرۆشت بۆ مە وەکو دایکەکێ یان ژی داینگەهەکێ بوو، دوورکەفتن و خواترخواستن نە یا بساناهی بوو، رەنگە د وان کێلیکان دا هندەکا ژمە دناخێ خۆدا روندك دباراندن، هیچ ئومێدەك نەبوو جارەکا

دی ڤەگەڕین و دیسان دناڤ هەمبێزا وی سرۆشتیدا بژین، مە هزر دکر ئەڤە دووماهی خواترخواستنە، بەلێ ژیان ژی دگەل وی خوزای نە یا بساناهی بوو، نەخاسم ل وەرزێ زڤستانێ کو رەوشا مە گەلەك ئالۆز کربوو، ژیان دناڤ سرۆشتیدا ب وی شێوەیە، خۆ گونجاندن نە کارەکێ ئاسانە، رەنگە مرۆڤ ژیانا خۆ دانیتە سەر، یان ژی تەحەمولێ نەکەت و نەچار ببیت پەنایێ بۆ هەر جهەکێ دی بکەت هەتا ئەگەر مەترسیێ بێخیتە سەر هەبوونا خۆ.

پلانا مە و هەڤالێن رێکخستنێ ئەوبوو بچینە ئاقارێ گوندێ باجلور و ژ وێرێ بگەهینە سەرێ چیایێ هنداڤی دهۆکێ بن و دەربازی ناڤ باژێری ببین، ئەم ژ دەرێ شکەفێ و سەرنشیڤی گەلیێ لیناڤا بووین، ژ نشکەکیڤە مە رۆناهیەك ل بنێ گەلی دیت، جهێ پسیار و حێبەتیێ بوو..!؟ سەیرە..! ئەڤە چ رۆناهییە هند ل نێزیك و مە نەدزانی..! ئەم هێدی هێدی و ب هشیاری نێزیك بووین بزانین ژێدەرێ وێ چییە، هیچ پێژن و ڤەلڤین و نیشانێن هەبوونا مرۆڤان نەبوون، وێ شەڤێ تاڤەهەیڤەکا گەش بوو، مە باوەر نەدکر کەسەك ل وان دەوروبەران هەبیت و مە ئاگەهـ ژێ نەبیت.. ژبەرکو جهێ مە یێ بلند بوو هەر هاتنووچۆنەك هەبا دا زانین.. پشتی دەمەکێ تەماشەکرن و چاڤەرێبوونەکا بهشیاری دیاربوو گەڕەکا ئاڤێ یا ل بنێ گەلی پەنگیای و شەوق و ڤەژەنا تاڤا هەیڤێ وەکو رۆناهیەکێ یا تێدا دیاردبیت، ب راستی ژی د کاودانەکێ ژ وی شێوەیدا هندەك جاران سیتافکا مرۆڤی ل بەر مرۆڤی دبیتە رەشە..

مە بەردەوامی دا چوونا خۆ و گەلی دەربازکر و گەهشتینە نێزیك کاڤلە گوندێ لیناڤا، پێدڤی بوو زۆر ب هشیاری بچین، ژبەرکو دەڤەر نە گەلەکا ئارام بوو، زۆر جارا مەفرەزێن چەتە و سەرباز و هەوالگێرییا رژێمێ بیسە ل سەر رێ و دەرێن گەلیا ددانان

مە ئاقارێ هەردوو گوندێن لیناڤا و باخورنیڤ دەربازکرن و گەهشتینە گوندێ گەرماڤا، ژبەرکو جهەکێ نێزکی بەنداڤ و گەلیێ دهۆکێ و سەربازگەهـ و رەبیێن رژێمێ بوو، گوندێ گەرماڤا ل پێشی پرۆسا ئەنفالان هاتبوو چۆلکرن و وێرانکرن.

ئەم ژجاددا سەرەکی دەربازبووین و گەهشتینە قونتارا چیایێ سپیرێزی و بەرەڤ ئاقارێ باجلورێ چووین، درەنگی شەڤ گەهشتینە دەرێ وێ شکەفتا

ماوەکی مە کربوو دیوان و ڤەشارگەها خۆ کو دکەڤیتە بەتەنا سپیرێزی دناڤبەرا هەردوو گوندێن باجلور و بێسرێ دا، ل دەرێ شکەفتێ دگەل بێهنڤەدانەکێ مە دانوستاندنەك کر دەربارێ چاوانەتییا چوونا ناڤ باژێری.

ژبەرکو گەلەك دەم نەمابوو، پێدڤی بوو ب سەر چیایی بکەڤین و هەتا دگەهشتینە کنارێن باژێری دا بیتە رۆژ، لەورا مە بڕیار دا وێ شەڤێ ل شکەفتێ بمینین، هەڵبەت بۆ هشیاری و پاراستنا خۆ ئەم مانە ژدەرڤە هەتا بوویە سپێدە، ب رۆژ بەروڤاژی وێ چەندێ ئەم چووینە دشکەفتێ ڤە و بێهنەکێ رازاین.

ل دانێ نیڤرۆ و پشتی خەوەکا خۆش، ئەم دەرکەفتینە بەر دەرێ شکەفتێ و مە تەماشەی دەوروبەرێن خۆ کر دا بزانین چ هاتنوچوونا خەلکێ ئاسایی یان ڤەلڤینێن سەربازی هەنە.. بەلێ رەوش یا ئاسایی بوو، هیچ کەسەك ل وان دەوروبەران نەبوو، دەڤەر بگشتی ژ مرۆڤا هاتبوو ڤالاکرن، نەخاسم جهەکێ وەکو باجلور و بێسرێ کو ژلایێ رژێمێ ڤە وەکو دەڤەرێن (محرم) هاتبوونە دیارکرن.

ل دانێ ئێڤاری ئەم چووینە سەر کانیێ دەست و چاڤێن خۆ شووشتن و هندەك ئاڤ دگەل ئینا، نان و ژاژی و خوارنێن مە گەلەك نەمابوون، بەلێ مانا مە ژی ل دەڤەرێ بدووماهی هاتبوو، ئێدی مە خوارن نە کرە خەم.

دگەل رۆژئاڤابوونێ دیسان مە بەرپێکێن خۆ شداندن و ئنیەتا چوونا ناڤ باژێرێ دهۆك ئینا، ژ دەرێ شکەفتێ سەرنشیڤی نهالەکێ بووین هەتا گەهشتینە سەر رێیا دناڤبەرا باجلور و بێسرێ دا، پاشی دیسان ئەم سەرئەڤرازی چیایێ پشتا دهۆکێ بووین، هێدی هێدی و زۆر ب هشیاری، جار دروونشتین و جار ژی ب شێوازەکێ پارتیزانی دچووین، هەتا گەهشتینە سەرێ چیایی، ل سەرێ چیای دیسان مە را وەرگرتن و دانوستاندنەك کر کا دەربازی ناڤ باژێری ببین یان چاڤەرێ بین، مەبەست ئەوبوو ل رۆژا پاشتر خۆ ل جهەکێ نەپەن ل سەرێ چیای ڤەشێرین دا رێیا خۆ ب دورستی ببینین و ئاگەهداری ڤەلڤینێن خەلکی و رەنگە یێن سەرباز و چەتە و چەکدارێن رژێمێ ببین، هەڤال دهەڤڕا بوون کو وێ شەڤێ ژی ل سەرێ چیای بمینین، هەر چاوا بیت و ب چ حالێ هەبیت مە شەڤەکا دی یا مشتی سڕ و سەرما دناڤ کەڤرندا دەربازکر

بەری رۆژهەلاتنێ مە قەستا جهەکێ ڤاڕێ و نەپەن کر، ب درێژییا وێ رۆژێ مە ب دووربینێ تەماشەی دەوروبەرێن خۆ دکر، هیچ هاتنووچۆنەك نەبوو، مە نەخشێ رێیا چوونا خۆ بۆ ناڤ دهۆکێ باش بەرچاڤکر، رۆژەکا درێژ بوو.. دەم زوو نەدچوو، هەر کێلیکەك ل وی جهی بۆ مە گەلەك بوو، ژبەرکو زۆر جارا روودان ژ نشکانڤە دقەومن، خۆشبەختانە ئەو رۆژە بسلامەتی بسەر مەدا دەربازبوو، پشتی تاری داکەفتی ئەم ب رێ کەفتین، رۆناهیێن دهۆکێ دزیق بوون، مە دناخێ خۆدا هەست ب گەرماتییا سوپێن دناڤ مالاندا دکر، بێهنا نان و خوارنا گەرم دهات..

ب هشیاری و ژ ترسێن هەبوونا مینا ئەم ل سەر کەڤرا برێڤەدچووین، گەهشتینە هنداڤ تاخێ گەلی و زۆر ب نهێنی و ڤەشارتی ئەم نێزیکی مالا بووین، مە خۆ دناڤ کاژێن پشتا تاخێ گەلیدا ڤەشارت، بۆ ئاگەهدارکرن تنێ هەڤالەکی قەستا مالا محسن باجلوری کر کو ئێکبوو ژ هەڤالێن رێکخستنێ، دەرگەهـ قوتا.. کاك محسن دەرکەفت و هەر ئێکسەر ئەو هەڤالە برە دژوورڤە و دژوورەکا نهێنی ڤە کو دکەفتە پشتا خانی ڤەشارت، ئەم ژی ئێك ل دویڤ ئێکی چووین و بسلامەتی گەهشتینە مالا کاك محسن باجلوری.

د وی بارودۆخیدا نە یا بساناهی بوو کەسەك هژمارەکا پێشمەرگەیێن پارتیزان ل سەنتەرێ باژێرێ دهۆك دمالا خۆدا ڤەشێریت، ئەگەر رژێمێ بچووکترین گۆمان ژی هەبا دا ژیانا مالخویێ مالێ و خێزان و کەسوکارێن وی ب ئێکجاری وێران بیت.

محسن باجلوری مەترسیەکا مەزن ئێخستە سەر ژیانا خۆ و خێزان وماڵباتا خۆ، زۆر ب دلشادی بخێرهاتنا مە کر و خوارنەکا باش بۆ مە دانا، پشتی بێهنڤەدانەکێ و هندەك سوحبەت و دانوستاندنان، من داخواز ژێ کر ترومبێلەکێ پەیدا بکەت و من بگەهینیتە شندوخا، جوامێری ئێکسەر پشتی بانگێ عەیشا ترومبێل دابینکر و دگەل من سوار بوو هەتا گەهاندیمە مالا مامێ من تاهر محەمەد لیناڤایی ل شندوخا، وی دەمی ژی هێژ شندوخا گوندەکێ پیچەك ڤەدەر بوو ژ سەنتەرێ باژێری.

کاك قادر و یوسف بێسری چونە مالا جەهوەر محەمەد شەریف باجلوری و ژ وێرێ وەحید مستەفا باجلوری ئەو گەهاندنە مالا شەهید مستەفا باجلوری (برایێ کاك قادر باجلوری)، کاك قادری جابا هەر ئێك ژ جەهوەر محمود برایێ یوسف

بێسری و یونس بێسری هنارت ژ وانرا گۆت پلانا مە ئەوە بچینە دەڤەرا پشتدەرێ کو دەڤەرەکا سنۆرییە دگەل ئیرانێ و پشتی هەوا ئەنفالان هێژ پێشمەرگە ل وێ دەڤەرێ مابوو یوسف ژی دێ لگەل مە ئێت هوین بڤێ چەندێ رازینە .....؟ ئەوان گۆت بلا چارەنڤێسێ هەوە پێکڤە بیت ».

بەدەل محەمەد سالح چەند رۆژەکا ل مالا محسن باجلوری ما ڤەشارتی، پاشی خۆ گەهاندە مالا مەحمود یێ بەرنیاس ب (فەقی باجلوری) و پێخەمەت خۆ پاراستنێ چەندین شەڤ و رۆژان بەدەلی دناڤبەرا مالێن جەمیل جەلال و عومەر محمد عەلی (عەمەرێ فەلەکێ) و چەند مالێن دی دا هاتنوچوون دکر، ل شەڤا پێشی ژ دهۆك دەرکەڤن جارەکا دی ڤەگەڕیا مالا محسن باجلوری.

محەمەد سەعید مستەفا باجلوری، هەتا رۆژا بڕیار هاتییەدان کو ژ دهۆك دەرکەڤن هەر یێ دسەرداڤا مالا برایێ خۆ سەلیمی ڤە ڤەشارتی بوو.

هەر کەسەکی ب شێوەیەکی و ل جهەکی خۆ دپاراست، بەلێ بەردەوام مە ب رێیا شەهید مامەند کەمال باجلوری ئاگەهـ ژ هەڤدوو هەبوو، هەر کەسەکێ ڤەلڤینەك کربا شەهید مامەند ئەم هەمی ئاگەهدار دکرین.

هەڤالێن رێکخستنێ پلان ب شێوەیەکی دانابوو ئەم هەمی پێکڤە ژ دهۆك نە دەرکەڤین و بەرەڤ پشدەر بچین دا نەبینە جهێ گۆمان و سەرنجا زاڵگەهـ و لایەنێن ئەمنییێن رژێمێ. لەورا ئەم کرینە دوو بەش، ل دەستپێکێ یوسف بێسری و قادر باجلوری و بەدەل محەمەد سالح ب رێ کەتن و بەندە سەلام لیناڤایی و محەمەد سەعید مستەفا چاڤەرێ بووین دقۆناغا دوویێ دا بچین، ژلایێ خۆڤە کاك ئەحمەد عەبدوللا بڕیاردا ل دهۆك بمینیت و بۆ دەمەکی خۆ ل سەنتەرێ دهۆك و دەوروبەران بپارێزیت.

عەمەرێ فەلەکێ ژی هەوڵ دابوو رێیەکێ بۆ مە پەیدا بکەت دا بگەهینە دەڤەرا پشدەر.

عەمەر محەمەد عەلی (عەمەرێ فەلەکێ) کەساتیەکێ دیار و بەرنیاس و جوامێرێ باژێرێ دهۆك و عەشیرا دۆسکیایە، خودان هەڵویستێن جوان و نیشتمانپەروەرە، ئێك بوو ژ وان کەسێن ل ساڵا (1983) پەیوەندی ب رێکخستنێن ئێکەتی

نیشتمانی کوردستان کری، گەلەك نەخۆشی و ئاستەنگ ل سەر بیروباوەر و هەڵویستێن خۆ دەربازکرینە.

عەمەرێ فەلەکێ پەیوەندی ب مەلا عەبێد هەرکی کربوو، مەلا عوبێد ئاکنجیێ کۆمەڵگەها دارەبەنێ بوو، زێدەباری کو دۆستەکێ جهێ باوەرییا عەمەرێ فەلەکێ بوو، قادر باجلوری و بەدەل ژی دنیاسین،

ل سالا (1984) شەرەك دناڤبەرا هێزێن پێشمەرگەی و هێزێن رژێمیدا ل بەحرکێ چێببوو، قادر باجلوری و بەدەل باجلوری بەشداری د وی شەریدا کربوو و د وی شەریدا وانا و مەلا عوبێد هەڤدوو نیاسی بوو، مەلا عوبێد بەرهەڤیا خۆ دیارکربوو هاریکارییا مە بکەت و رێیەکا بسلامەت بۆ مە ببینیت.

پشتی دەمەکی مەلا عوبێد هاتە دهۆکێ و عەمەرێ فەلەکێ پشتراست کر کو رێیەکا باش و بسلامەت یا پەیداکری و داخواز ژێ کر بۆ دەربازبوونێ خۆ دەرباز بکەین، عەمەرێ فەلەکێ سوپاسییا مەلای کر **و گۆتێ:** ئەو برادەر یێ ژ دهۆك دەرکەفتین و ب رێیەکا دی قەستا پشدەر ێ کرییە بەلێ مە ئاگەهـ ژێ نەمایە و چ دەنگوباس دەربارێ چارەنڤیسێ وان نە گەهشتینە مە. یا راست ژی قادر و یوسف و بەدەل دەرکەتبوون بەری مەلا عەبێد بگەهیتە دهۆك.

گروپێ ئێکێ چاوا ژ دهۆك دەرکەفت و چارەنڤیسێ وان چ لێهات..؟

رێکەفتی شەشی کانینا دوویێ یا سالا (1989) وەکو ژڤانێ دەرکەتنا قادر باجلوری و بەدەل باجلوری و یوسف بێسری ژلایێ هەڤالێن رێکخستنێ و برادەرێن هەڤکار ڤە هاتبوو دیارکرن، ل رۆژا پێشتر جەمیل جەلال ب ئەرکێ ڤەگوهاستنا وان سێ هەڤالا رابوو ژ مالا محسن باجلوری بۆ مالا حەسەن نیعمەت گەرماڤی، ب شەڤ حەسەن نیعمەت ترومبێلا برایێ خۆ مسلحی بەرهەڤکر دا بەرێ سپێدێ هێژ تاری ژ دهۆك دەرکەڤن و بەرەڤ پشدەر بدەنە رێ.

بۆچی رێکەفتی شەشی کانینا دوویێ وەکو ژڤانێ دەرکەفتنێ هاتە دیارکرن..؟

شەشی کانینا دوویێ رۆژا دامەزراندنا سوپایێ عیراقێ یە، د وێ رۆژێدا

ل ساڵا (1921) هێژ عیراق لژێر ئینتیدابا بریتانی ئێکەم فەوج و یەکەیێن سوپایێ عیراقێ هاتبونە دامەزراندن و راگەهاندن، هژمارەکا ئەفسەرێن کورد رۆڵەکێ سەرەکی د دامەزراندنا سوپای دا هەبوو وەکو شێخ محەمەد ئەمین غەفوور و جەعفەر ئەلعەسکەری کو ئێکەم وەزیرێ بەرەڤانیێ بوو د حکومەتا عەبدولرەحمان نەقیب ئێکەم سەرۆك وەزیرێن عیراقێدا و گەلەك ئەفسەرێن دی.

شەشی کانینا دوویێ یادەکا نیشتمانییا عیراقێ یە و ژبەرکو بێهنڤەدانا فەرمییە، د وێ رۆژێدا زاڵگەهـ ژی دسست بوون و گەلەك دیڤچوونا رێڤینگا نە دکر.

ژنیڤ شەڤ پێڤە هەڤالێن مە ژ خەو رابوون و کارێ چوونێ کر، سواری ترومبێلا مسلح گەرماڤی بوون و کەتنە رێ، ، هەر زاڵگەهەکا گەهشتبانێ سەرباز و ئەفسەرو رەشەکێن ئەمنێ ب ئیشارەتەکا دەستی دەرباز دکرن بێی کو هیچ پسیارەکێ ژێ بکەن. دباژێرێ مووسل دا دەربازبوون و دگەل هەلاتنا رۆژێ گەهشتنە باژێرێ هەولێرێ، ل خوارنگەهەکێ راوەستان تێشتەکا بلەز خوار و پشتی بێهنڤەدانەکا کورت دیسا سواری ترومبێلێ بوون ب مەبەستا گەهشتنا دەڤەرا پشدەر، ل زاڵگەها سەرکەپکان تنێ داخوازا مولەتا شۆفێریێ ژ مسلحی هاتەکرن ژبەرکو تابلۆیێ ترومبێلێ بەغداد بوو. ب ساناهی و سلامەتی قادر و بەدەل و یوسف و هەڤالێن دگەلدا گەهشتنە سەرکەپکان، مسلح گەرماڤی هەڤالێن مە رادەستی کاك ئەحمەد کەرکوکی کرن.

شەڤەکێ مانە ل مالا ئەحمەد کەرکوکی دۆستێ عەزیز داود بوو، ل پێشتر مالا وی ل کۆمەڵگەها کورێن گاڤانا بوو، دقۆناغا راگوهاستنا خەلکێ دەڤەرا باڵەکایەتی دا ژلایێ رژێمێ ڤە هاتبوونە ئاکنجیکرن.

ژ سەرکەپکان بەرەڤ گوندێ بەردانك مالا شەهید محمدی حاجی مەولود زێدەتر ژ چەند رۆژەکان مانە ل وێ مالێ گوندکەکێ بچووك برەخڤە بوو ڤەگواستنە وی گوندی مالا علی ویسی وی دەمی ئەو بەرپرسێ پارتیزانێن پشتدەرێ بو لێ بوونە مێهڤان.

پشتی هەوا ئەنفالان و پێخەمەت درێژی پێدانا خەباتێ، ئێکەتی نیشتمانی کوردستان پەنا برە بەر پێکئینانا گروپن پارتیزانیێن بچووك، و بۆ هەر دەڤەرەکێ چەند

گرووپەك هاتنە دیارکرن و رەوانەکرن، عەلی وەیسی ژی بەرپرسێ گروپێن پارتیزانێن دەڤەرا پشدەر بوو.

عەلی وەیسی وەسا دگەل هەڤالێن مە قادر و بەدەل و یوسف بێسری رێکەفت کو وان ل قەلادزێ رادەستی بەکر ئالانەیی بکەت و بەکر وان بگەهینیتە بارەگەهێ سەرکردایەتیێ.

وەکو هاتییە گۆتن بەکر ئالانەیی بەرپرسێ کەرتەکێ پاسەوانێن سەرکردایەتییا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان بوو.

ژبەرکو هەڤالێن مە دشارەزا نەبوون و هیچ کەسەکێ جهێ باوەریێ نە دنیاسی، چارەنڤیسێ خۆ دا دەستێ وان برادەرا و قەدەرێ و دنەچاربوون ل سەر هەر پلان و بڕیارەکێ رازی ببنن، ئێدی عەلی وەیسی هەڤال گەهاندنە مالا مامۆستا محەمەد سەرکەپکانی کو ئێك بوو ژ بەرپرسێن رێکخستنێن ئێکەتی نیشتمانی ل وێ دەڤەرێ.

رەوش زۆر یا خراب و هەستیاربوو، پێدڤی بوو زۆر ب هشیاری سەرەدەری هاتبا کرن، لەورا هەڤالێن مە چەندین رۆژا ل مالا محەمەد سەرکەپکانی چاڤەرێ بوون هەتا رێ و دەلیڤە ژێرا بهێنە رەخساندن و بەرەڤ بارەگەهێن سەرکردایەتیێ بچن.

پشتی چەند رۆژەکێن چاڤەریبوونێ، محەمەد سەرکەپکانی هەڤال ئاگەهدارکرن کو شۆفێرەك بناڤێ عەلی کەرکوکی ژێرا دابین کرییە و ئەو کەسە خزمێ (قادر ئاسایش) یە مالا وی ل رانییە و دێ ب ئارامی وان ژ زاڵگەهان دەرباز کەت و گەهینیتە ئۆردیگایێ ژاراوا، بەکر ئالانەیی دێ ژ ئۆردیگای ڤەگوهێزیتە بارەگەهێ سەرکردایەتیێ.

بەکر ئالانەیی ، گەلەك جاران هاتنوچوونا دەڤەرێ دکر، لەوما ببوو جهێ گۆمانێ، بەلێ مامۆستا نازمی بەردەوام بەرڤانی ژێ دکر.

هەرچەند هەڤالێن مە هیچ زانیاری ل سەر بەکری نەبوون، بەلێ ژبەر رەوشا هەستیار گۆمان ژێ دبرن، ل داویێ گۆمانا وان زێدەتر لێهات دەمێ زانی کابرای پەیوەندی دگەل دەزگەهێ ئەمنا رژێمێ هەنە، (بۆ زانین پشتی سەرهەلدانا بوهارا سالا 1991 بەکر ئالانەیی د روودانەکا مژاویدا ل باژێرێ سلێمانیێ هاتە کوشتن).

هەرسێ هەڤالێن مە قادر باجلوری و بەدەل باجلوری و یوسف بێسری

هزرا هەموو جورە پێشهات و روودانەکێ دکر، محەمەد سەرکەپکانی ژی ئەو چەندە ب بەرچاڤ وەرگرتبوو، لەورا پلانەك دانابوو ئەگەر هات و ژلایێ رژێمێ ڤە هاتنە گرتن چاوا رەفتارێ بکەن.

محەمەد سەرکەپکانی دۆستێ نەوزاد ئەنوەر بەگێ بێتواتەیی بوو، داخواز ژ هەڤالێن مە کربوو ئەگەر ژ نشکانڤە ژلایێ رژێمێ ڤە هاتنە دەستەسەرکرن، بێژن: ئەم ب حەزا خۆ یێن هاتین خۆ رادەست بکەین و مە پەیوەندی یا ب نەوزاد ئەنوەر بێتواتەیی کری

عەلی کەرکوکی هەرسێ هەڤال سواری ترومبێلەکا ژ جۆری لاندگروزەر کرن و بەرەڤ ئۆردیگایێ ژاراوە برن، ل زالگەها رانیێ عەلی کەرکوکی ب زمانی تورکمانی دگەل سەرباز و رەشەکێن ئەمنێ ئاخفت، دیارە تورکمان بوون یان ژی خەلکێ کەرکوك بوون و زمانێ تورکمانی دزانی و نیاسیارێن هەڤدوو بوون. هەر چەوا بیت ژ دەربەندێ رانیێ دەرباز بوون و گەهشتنە ئۆردیگایێ ژاراوە و چوونە مالا کەسەکی بناڤێ (ئوسمان) کو ترومبێلەکا لاندرۆڤەر هەبوو.

دناڤبەرا دانێ مەغرەب و بانگێ عەیشادا و پشتی نانەکێ بلەز خواری، هندەك کەس هاتنە مالا ئوسمانی و گۆتە هەڤالێن مە خۆ بەرهەڤ بکەن دێ هەوە گەهینینە جهێ مەبەستێ.. دیارە کابانییا مالێ هندەك زانیاری و گۆمان هەبوون کو پیلانەکا خراب یا هاتییە رستن لەورا یا دوو دل بوو و پێداگیری دکر و دگۆتە هەڤالێن مە: باشترە نەچن رێیا هاتن وچوونێ یا ب مەترسییە.. شەڤە و دێ تووشی کێشەیەکێ بن، هەتا رادکی جار جار وێ ژنێ دکرە گری و رۆندك ژ چاڤان دبارین، گەلەك هەوڵ دان هەڤالێن مە رازی بکەت کو نەچن، بەلێ هیچ بەرسڤەك نەبوو و هەڤالێن مە درژد بوون وێ شەڤێ رێیا خۆ تمام بکەن.

ژ وێ مالێ ب ترومبێلێ ڤەگوهاستنە مالەکا دی و بۆ دەمەکی روونشتن، هەڤالێن مە یێن چارەنڤیسێ خۆ دایە دەست قەدەرێ هەست دکر کو ئەو کەسێن دگەل دا یێ تەڤنەکی درێسن، ژبەرکو سەرەدەری نە یا ئاسایی بوو، جار بۆ جار هەڤدوو خلوە دکر و دانوستاندنەکا نهێنی دکر، هەڤالێن مە نە دزانی چ رووی ددەت یان چ بکەن، بەلێ یا ب ئاشکرایی ژ وان کەسا دهاتە بهیستن ئەوبوو، دگۆتنە هەڤدوو: دێ دناڤ

رەبیێن لەشکەری دا دەربازبین ژبەرکو بیسە ل وان رێیا ناهێنە دانان.

گۆتنە هەڤالێن مە ئێڤارییا ئەڤرۆ هژمارەکا سەربازان یێن دەربازبوویین، ئەگەر هات و بیسە دانابیت و ئەم کەفتینێ، یان ل جهەکی ئەم راگرتین، هوون نە ئاخڤن، ئەم دێ وەکو چەتە خۆ دەینە نیاسین و بێژین: ئەم سەر ب فەوجا فلان کەسی ڤەینە و دێ چینە رەبیا خۆ دا چ کێشە دورست نەبن.

پشتی وان دانوستاندنان ترومبێلەك هات و هەڤالێن مە سوارکرن، دەمەکێ درێژ ترومبێل ب رێ چوو هەتا گەهشتییە دناڤ رەبیەکا چۆلکری دا و راوەستا، رۆناهییێن ترومبێلێ هاتنە ڤەمراندن و وان کەسا داخواز ژ هەڤالێن مە کر پەیا بن، دگەل وێ چەندێ ترومبێلەکا ژ جۆری (بەرازیلی) خۆیابوو و چەند چەکدارەك ژی پەیابوون و ئێکسەر میل (ئەقسامێن) تڤەنگا ل هەڤالێن مە کێشان و گۆتنێ: کەس خۆ نە لڤینیت.. هوون د دەستەسەرکرینە، هیچ دەلیڤەکا قورتالبوونێ نەبوو.

پشتی روودانێ ب دەمەکێ درێژ و پشتی ژ گرتیخانا ئەبو غرێب ئازاد بوویی، قادر باجلوری ئەو روودانە بۆ مە ڤەگێرا و گۆت: ئەز ل سەر ملێ خۆ زڤریم و من هزرکر دێ هەوڵ دەم خۆ دگڤاندێ رەبیێدا ڤارێ کەم، ژبەرکو هندەك نامە دگەل من بوون، بەلێ چەکدارەکی ژ وان قوونتاغەکا تڤەنگێ ل پشتا من دا و نەشیام خۆ دەرباز بکەم

قادر باجلوری پێڤەچوو و گۆت: ئەو چەکدارە هەمان ئەو کەس بوون یێن ل مالا ئوسمانی دگەل مە هاتین، تازە تێگەهشتم کو ئەو پلانەك بوو و من زانی بۆچی کابانیا مالێ حەز نەدکر وێ شەڤێ دەرکەڤین.

ل سەر وێ بویەرێ یوسف محمود بێسری دبێژیت ، دەمێ بەرێ تڤەنگا دایە مە من هەول دا پاشڤە برەڤم بەلێ ئێك ژوان یێن ئەم لگەل هاتین قونتاخەکا تڤەنگێ ل ملێ من دا دەستێ من سڕ کر .

گرتنا هەڤالێن مە قادر باجلوری و بەدەل باجلوری و یوسف بێسری ل رێکەفتی 16 کانینا دوویێ یا ساڵا 1989 بوو، د رەبیا چۆلکری دا چەکدارێن خیانەت لێکرین دەست و چاڤێن وان گرێدان و سواری هەمان ترومبێلێ کرن یا پێ ئینایین و بەرەڤ ئەمنا رانیێ برن، ل ئەمنا رانیێ هەڤالێن مە کەفتنە بەر ئەشکەنجێ و پسیار

ژێ دهاتەکرن هوون دا کیڤە چن..؟ ئەوان ژی دگۆت: ئەم یێن هاتین خۆ رادەستی حکومەتێ بکەین، بەلێ باوەر ژێ نەدکر.

یوسف بێسری ڤەدگێریت و دبێژیت: "رەئیس عەرەفایەك ل بنگەهی بوو پسمامێ مامۆستا محەمەدی بوو، کەسەکێ جوامیر و وەلاتپارێز بوو، زۆر هاریکارییا مە دکر، مە داخواز ژێ کر مامۆستا محەمەدی ئاگەهدار بکەت کو هەڤالەکێ وی خۆ رادەستی حکومەتێ کرییە..

رەئیس عەرەفای پەیام گەهاند، ژلایێ خۆڤە محەمەدێ سەرکەپکان ئێکسەر رێکخستنێن ئێکەتیێ ل دەڤەرێ ئاگەهدارکرن کو ئەم یێن هاتینە دەستەسەرکرن دا هشیاریێ ل خۆ بکەن ژبەرکو رەنگە گرتنا مە ببیتە ئەگەرێ ئاشکرابوونا هەڤالێن رێکخستنێ".

هەڤالێن مە ژی راستەوخۆ ژ ئەمنا رانیێ بۆ ئەمنا بەغدا هاتنە ڤەگوهاستن، چەندین جارا ڤەکولین دگەلدا هاتەکرن و هاتنە ئەشکەنجەدان، بەلێ ئیفادێن خۆ نە گوهارتن و درژد بوون کو هاتبوون خۆ رادەستی حکومەتێ بکەن و **دڤەکولینان دا دگۆتە ڤەکولەرێن ئەمنێ:** ئەگەر هوون باوەر ژ مە نەکەن پەیوەندیێ ب نەوزاد ئەنوەر بەگێ بێتواتەیی بکەن و ئەو دێ راستیێ بۆ هەوە بێژیت.

هەر وەسا ژی دەرکەت، د قۆناغا ڤەکولین و وەرگرتنا ئیفادا دا، دوو جاران نەوزاد بێتواتەیی چوبوو ئەمنا گشتی یا بەغدا و شەهدەیی بۆ هەڤالێن مە دابوو کو هەڤالێن مە پەیوەندی پێ کربوو، هەڵبەت شەهدەیا نەوزاد بێتواتەیی مفا گەهاندبوو هەڤالێن مە د ڤەکولین و بڕیارا دادگەهێدا.

هەواڵێ گرتنا قادر باجلوری و بەدەل و یوسف بێسری چەوا گەهشتە دهۆکێ ....؟

دەمێ هەڤال گەهاندینە زیندانا رانیە کەسەکێ دی یێ جاش دزیندانێ ڤە بوو ،وی دگۆت ئەز دێ ئێمە بەردان من چ تشت نەکرینە ءمینمە دزیندانێ ڤە .کاك قادری ژی گۆتێ ئەگەر ژ زیندانێ دەرکەتی من نامەکا هەی بگەهینە ،ناما خو نڤێسی دنامێ دا کاودانێن خو بو کاك عبدالله و عەلی باجلوری برایێن بەدەلی و قادری شروڤەکرن ،مەرەم ژێ ئەو بوو دا کا بزانن یێن هاتینە گرتن و دەرباز نەبوینە ،پشتی ئەو

جاش ژ زیندانێ دەرکەتی نامە لگەل خو ئینا و قەستا دهۆکێ کر ب پرسیارا عبدالله و عەلی پەیدا کرن نامە دا دەستێ وان و خو بەرزەکر .

ڤی خەبەری هەڤالێن رێکخستنێ ل دهۆکێ گەلەك شەپرزە کربون، هەموو پێکڤە کەفتنە د خەم و هشیاریەکا مەزن دا، هەر کەسی هەوڵ دا خۆ ب رێیەکێ بپارێزیت، خۆشبەختانە پشتی دەربازبوونا چەند رۆژان هیچ تشتەکێ نە ئاسایی روونەدا و هەوڵێن گرتن یان دیڤچوونا هیچ هەڤالەکی ژلایێ دەزگەهێن ئەمنا رژێمێ ڤە نە هاتنەدان.

ئیسماعیل باجلوری برایێ هەڤال قادر باجلوری بـەرەڤ بەغدا چوو بۆ دیتنا عەبدولستار تاهر شەریف ل سەر بابەتێ گرتنا وان سێ هەڤالان ، ناڤبری گۆتە ئیسماعیلی: ل دووڤ زانیارییێن مە هەرسێ کەسێن تو بەحس دکەی نە ماینە دژیانێدا و ژلایێ ئەمنا گشتی ڤە هاتینە کوشتن..! ئیسماعیل ب ناخەکێ خەمگین و دلەکێ سارڤە ڤەگەڕیا دهۆك، دەنگوباسێ مرنا قادر و بەدەل و یوسفی گەهاندە خێزان و کەسوکاران، ژ نەچاری و دوور ژ چاڤ و ئاگەهییا دەزگەهێن ئەولەهییا رژێمێ هەر مالەکێ بەهیا خۆ ب نیهێنی دانا.

سەعید شنگالی دۆستێ عەمەرێ محەمەد عەلی (عەمەرێ فەلەکێ) بوو، وی دەمی سەربازبوو ل باژێرێ کەرکوك، بۆ چەند رۆژا ب مولەت هاتبوو دهۆك، سەعیدی هەواڵێ کوشتنا قادر و بەدەل باجلوری و یوسف بێسری بهیسیت بوو، بۆ گەهاندنا پرسە و هەڤخەمیێ سەعید شنگالی سەرەدانا عەمەرێ فەلەکێ کر **و پسیار ژێ کر:** دەنگوباسێ کوشتنا وان چەوا گەهشتییە هەوە..؟

عەمەری گۆتێ: ئیسماعیلی یا ژ زاردەڤێ عەبدولستار تاهر شەریف زانی.

سەعید شنگالی: هەواڵێ کوشتنا وان هاتییە پشتراستکرن یان تنێ گۆمانە..؟

عەمەرێ فەلەکێ: دەنگوباس ب ڤی شێوەی یێ گەهشتی و ئەم چ تشتێ دی نزانین..!

سەعید شنگالی: دێ دگەل من هێی بچینە بەغدا..؟ من دۆستەکێ هەی دێ هەوڵ دەین جابەکا راست و دورست ژ وی بزانین.

عەمەرێ فەلەکێ: ئەز یێ ئامادەمە و کەنگی تە گۆت دێ هێم.

سەعید شنگالی: خۆ ئامادە بکە سپێدێ دێ چین.

سپێدەهیا رۆژا پاشتر عەمەر و تاها شنگالی پسمامێ سەعیدی سواری ترومبێلێ بوون و بەرەڤ بەغدا کەفتنە رێ.

ل بەغدا جهەك ل ئوتێلەکێ گرت و سەعید شنگالی تێلەفۆن بۆ کەسەکی کر ناڤێ وی موقەدم حەجی ماهر (ئەبو محەمەد) بوو، ناڤبری ب نەتەوە عەرەبەکێ خەلکێ باژێرێ مووسل بوو، نە بتنێ دۆستەکێ ماڵباتا سەعید شنگالی بوو، بەلکو برایێ شیریێ سەعیدی بوو، ئەفسەر بوو ل ئەمنا گشتی (الامن العام) ل بەغدا. وەکو بۆ من سەلامێ ليناڤايی هاتییە ڤەگێڕان، موقەدم حەجی ماهر هاتە جەم وان ل ئوتێلێ و نەهێلا ل ئوتێلێ بمینن بەلکو برنە مالا خۆ.. **ل مال پسیار ژێ کر:** خێرە هەوە چ کێشە هەیە..؟

سەعیدی گۆتێ: موقەدم ئەم براێین هەڤدوویێن شیری نە..

موقەدم حاجی ماهر: بەلێ راستە

سەعید شنگالی: ئە ڤە کاك عومەرە خەلکێ دهۆکێ یە، کەسەکێ جوامێر و کەساتیەکێ بەرنیاسە و وەکو برایێ منە.

موقەدم حاجی ماهر: ئەوێ برایێ تە بیت برایێ منە.. خێرە بەس بێژن هەوە چ کێشە هەیە..؟

سەعید شنگالی: سێ ژ خزم و کەسوکارێن عەمەری پێشمەرگەبوون، یا خۆ رادەستی حکومەتێ کری، بەلێ دەنگوباس وەسا یێ گەهشتییە مە کو یێت هاتیە کوشتن، ئەڤجا ئەم یێت هاتین ڤی هەواڵی پشتراست بکەین..

موقەدم حەجی ماهر: ئەوان ل کیڤە خۆ تەسلیم کرییە... ؟

عەمەرێ فەلەکێ: ل دەڤەرا رانیێ.

موقەدم حەجی ماهر: نەکو ئەو سێ کەسەبن یێن ژ دهۆك چووینە رانیێ و هاتینە گرتن.

عەمەرێ فەلەکێ: بەلێ ئەون بەلێ یا خۆ رادەستکری.

موقەدم حەجی: نەخێر وەسا نینە، ژبەرکو ئەز ب خۆ یێ چوویم و من یێن دەستەسەرکرین، ئەو نەهاتبوون خۆ رادەست بکەن، ئەڤرۆ سپێدێ ژی ل نك

من بوون و مە ڤەكولين دگەلدا دكر، مە زانيارى ل سەر وان هەبوون دەمێ گەهشتينە دەڤەرا رانيێ.

ب ڤێ چەندێ عەمەرێ فەلەكێ و سەعيد شنگالى خۆشحال بوون، ژبەركو زانى ئەو سێ هەڤالە هێژ دساخن و نەهاتينە كوشتن.

سەعيد شنگالى گۆت: من هيچ پەيوەندى ب وان سێ كەساڤە نينە، بەلێ يا گرنگ ل جەم من ئەوە بهێنە پاراستن و نەهێنە كوشتن.

موقەدم حەجى ماهر: پشتراست بن ئەوا دشياندابيت تەخسيريێ ناكەم، ئەگەر ئەو يازدە هەيڤا ل سەر ئێك مانە ل ئەمنا گشتى دێ هێنە كوشتن، بەلێ دێ هەوڵ دەم جار بۆ جار وان وەكو مێهڤان بۆ گرتيخانەكا دى ڤەگوهێزم بێى كو ڤەكولێن دگەلدا بهێنەكرن.

عەمەرێ فەلەكێ گۆتێ: وان سێ كەسا ل پێشتر پەيوەندى كربوو، ل بەربوو خۆ رادەست بكەن..

موقەدم حەجى ماهر: باشە پشتگيريەكێ ژ ئەمنا دهۆك بۆ من بينن كو ئەوا تو دبێژى راستە و دێ وان ئازاد كەين.

هەر چەوابيت عەمەرى و سەعيد شنگال مزگينيەكا خێرێ وەرگرت و ڤەگەڕيانەدهۆك و هەوڵ هاتنەدان پشتگيريەكێ ژ ئەمنا دهۆك وەربگرن، بەلێ هەوڵێن وان دبێ ئەنجام بوون.

ل دويڤ گۆتن و هەوڵێن موقەدم حەجى ماهرى، قادر باجلورى و بەدەل باجلورى و يوسف بێسرى ژ زيندانەكێ بۆ ئێكا دى هاتنە ڤەگوهاستن.

وەكو دهێتە ڤەگێڕان، رۆژەكێ موقەدم حاجى ماهر هاتە دهۆك و بوو مێهڤانێ سەعيد شنگالى، عەمەرێ فەلەكێ ژى گازيكر و ل دەمێ هەرسێ د ژوورەكێڤە دروونشتى، دايكا سەعيد شنگالى ل دەرگەهى ددەت و هێتە دژوورڤە و دبێژيتە موقەدم حەجى ماهرى: ئەو شيرێ من دايە تە نە يێ حەلال بيت ئەگەر تو وان سێ كەسا ژ مرنێ نە پارێزى..

موقەدمى گۆتێ: سوزبيت ئەوا ژ دەستێ من بهێت تەخسيريێ نەكەم..

پشتی موقەدم ڤەگەڕیایە بەغدا هەموو هەوڵێن خۆ تەرخانکرن ئەو سێ هەڤالە زوو بهێنە دادگەهکرن دا کەیسا وان ئێکلا ببیت.

گەلەك جاران ژ گرتیخانەکێ بۆ ئێکا دی ڤەدگوهاستن، بەلێ دادگەهکرنا وان هەر ل بەغدا بوو، پرانییا جاران بۆ زیندانا دهۆکێ دهاتنە رەوانەکرن، بەلێ بۆ هەر گەڕەکا ڤەکولینێ دبرنە بەغدا و ڤەدگەڕاندن.

زنجیرا درێژ یا ڤەکولینێ ب دووماهی هات، هەوڵێن مەزن هاتنە مەزاختن و دراڤەکێ زێدە هاتە خەرجکرن پێخەمەت نە هێنە سێدارەدان.. هەموو پێکڤە چاڤەرێی رۆژ و بڕیارا دادگەهێ بوون.

پشتی ساڵەکێ ژ دەستەسەرکرنێ، رێکەفتی شەشی کانینا ئێکێ یا ساڵا (1989) بۆ ژڤانێ داگەهکرنێ هاتە دیارکرن. ل دەمژمێر دەهی سپێدەهیا وێ رۆژێ هەرسێ هەڤالێن مە گەهاندنە هۆلا دادگەها (الثورە) ل باژێرێ بەغدا، دادگەهـ یا سەربازی بوو ب سەرۆکاتییا دادوەر عەواد بەندەر یێ گوڕ ب گوڕ، هژمارا زیندانییان د زۆر بوون، هەموو ل سەر پیان راوەستیان، پشتی ناڤێن هەڤالێن مە هاتینە خواندن دادوەری گەلەك پسیار ژێ کرن و دبەرسڤا هەر پسیارەکێدا هەڤالان دگۆت: ئەم هاتبووین خۆ رادەستی حکومەتێ بکەین.

عەواد بەندەر پسیار ژێ کر: هوون هەرسێ ژ عەشیرا دۆسکیانە..؟ بەرسڤ دا و گۆتێ: بەلێ

هەڤالێن مە ژ پسیارا دادوەری زانی کو هەوڵ و واستەکارییێن هاتینەکرن جهێ خۆ یێ گرتی، پیچەك ئومێد بۆ چێبوو کو سزایێ وان بهێتە سڤککرن.

ئێکەم روونشتنا دادگەهێ ب دووماهی هات و دووبارە بۆ زیندانا دهۆك هاتنە ڤەگوهاستن و چاڤەرێی بڕیارا دادگەهێ مان.

ل رێکەفتی (26) کانینێ جارەکا دی بۆ ئەمنا گشتی یا بەغدا هاتنە داخوازکرن دا ب بڕیارا دادگەهێ بهێنە ئاگەهدارکرن، پشتی ناڤێن وان هاتینە خواندن و ب رێز لبەرامبەر دووماهی بڕیارا چارەنڤیسێ خۆ راوەستیاین، دادوەری گۆت: دادگەها شورەشێ یا عادیلانە بڕیاردا هەرسێ تاوانبارێن ئامادە عەبدولقادر محەمەد عەبدولقادر

و یوسف مەحمود دەرویش و بەدەل محەمەد سالح ب زیندانکرنا هەتا هەتایی بهێنە سزادان، ئەڤ بڕیارە ژ گاڤا راگەهاندنێ دێ هێـتە جێبەجێکرن.

کەسەك چاڤەرێی مرنێ بیت و دەلیڤەکا نووی یا ژیانێ بۆ بهێتەدان مزگینیەکا مەزنە.. هەڤالێن مە باوەر نەکر کو ژ خلفا سێداری قورتالبوون، لەوما زۆر دخۆشحالبوون.

هەرچەند پشتی دادگەهکرن و سزادانا هەڤالێن مە گەلەك بڕیارێن لێبوورینێ ژلایێ سەرۆکاتییا رژێما بەعس ڤە دەرکەتن، بەلێ هیچ بڕیارەکێ ژ وان نەگرت، هەتا ساڵا (1991) لێبوورینەکا گشتی ژلایێ سەرۆکێ رژێمێ ڤە دەرکەت، پرانییا زیندانیان ل عیراقێ هاتنە ئازادکرن، دهێتەگۆتن تنێ (24) کەس و هەرسێ هەڤالێن مە مانە د گرتیخانێ ڤە، هەموو زیندانییێن سیاسی بوون (17) کەس ژوان ئەندامێن ئێکەتی نیشتمانی کوردستان بوون و (10) کەسێن دی سەر ب هندەك لایەنێن دی ڤەبوون.

قادر باجلوری و بەدەل محەمەد سالح و یوسف بێسری مانە زیندانکری هەتا ل رێکەفتی (17) تیرمەها ساڵا 1995، لێبوورینەکا نووی یا گشتی ژلایێ سەرۆکاتییا رژێمێ ب هەلکەفت و ساڵرۆژا کودەتایا (17 تموز)ێ یا حزبا بەعس دەرکەت، ل گورەی وێ بڕیارێ ل رێکەفتی پێنجی تەباخا هەمان ساڵ هاتنە ئازادکرن.. ئەڤە چیرۆکا دەرکەتنا وان سێ هەڤالان ژ باژێرێ دهۆك بەرەڤ دەڤەرا پشدەر و چارەنڤیسێ وان بوو..

ڤەگەڕیان بۆ دهۆکێ پشتی دەرکەتنا قادر و بەدەل و یوسف بێسری، دەم هات ئەز سەلامێ لیناڤایی و محەمەد سەعید مستەفا ژی ب هاریکارییا هەڤالێن رێکخستنێ قەستا دەڤەرا پشدەر بکەین..

رێڤینگێن رێیەکا بێ دووماهی..

من هزر دکر ئەڤە دووماهییا کاروان و دیدارێن مەیە دگەل وان هەڤالێن کو ئەم نەدشیایین ل دووری وان بژین، ئەگەر مە زانیبا دێ ئەڤە چارەنڤیس بیت رەنگە ئەز ژ هەمبێزا چیا نە داکەفتبام و دا بەردەوامیێ دەینە ژیانا خۆ دناڤ دوڵ و نهال و کەڤر و تراش و سرۆشتێ ڤی واری دا، دا درێژییێ دەینە ژیانەکا سەخت و پری ئاستەنگ و هەوڵ دەین ژیانێ ژ گەلالیشکا مرنێ دەربێخین.. ئومێدێن هەبوونەکا نووی ژ بنێ دەریا و هێڤێنێ وندابوونێ ئاڤرینین.. بەلێ مخابن مە هزرا وی چارەنڤیسی نەدکر، مە نە دزانی چەرخا فەلەکێ بۆ مە یا بێ مرادە و چ جاران نابیتە بوهارا گەشبوونا هیڤی و ئومێدێن مە، مە بڕیاردا بۆ دەمەکی ژ ڤێ ئاخ و بانەهیێن دەڤەرا ئەم لێ ژدایکبووین مشەخت ببین و ل وەرزێ بشکڤینا بیتانوکان ڤەگەڕینە هەمبێزا کەڤنە وارگەهێ باب و باپیران.

ئومێدا مە ئەوبوو پشتی مشەختبوونێ هندەك كەسێن دی رێچکا مە بگرن و نەهێلن چرایێ خەباتێ ب ڤەمریت، لەورا مە بەرێ خۆ دا وەغەرێ و پشتا خۆ دا فەلەکێ.. دگەل خواترخواستنێ ژ ڤی وارگەهێ مشت بوویی ژ خوین و خەباتێ، ئەم سنگەپێ دماین، هەر وەکو کتێن دستار و بەرئاشان ب پێن مەڤە دگرێدای بوون.. بەلێ دیسان

و سەرەرای هەر روودان و پێشهات و مەرگەساتەکێ پێدڤی بوو بارکەین و سواری گەمیەکێ ببین ب وێ ئومێدێ مە بگەهینیتە کنارەکێ ئارامێ ژیانێ.

هێژ ئەم ل باژێرێ دهۆك بووین، مە ئاگەهـ ژ قادر باجلوری و بەدەل باجلوری و یوسف بێسری نەمابوو، ئەم د هزر و خورکمانێن وان دا بووین.. رۆژ بۆ رۆژێ ژڤستان دژوار دبوو و دخنزری، پێدڤی بوو ئەم ژی رێیەکێ ببینین و چارەکێ بۆ خۆ ببینین، نە یا ئاسایی و بەرئاقل بوو زێدەتر دناڤ باژێرێ دهۆك دا بمینین، ژبەرکو مەترسی ل سەر ژیانا مە و وی خەلکیدا هەبوو یێن ئەم دحەواندین و دڤەشارتین. هەدارا من نەمابوو.. وی دەمی مالباتا من ژی پرت و بەلاڤ ببوو.. برایێ من یوسف ئەحمەد ليناڤايی هەر ژ دەستپێکا ئەنفالێ ژ زارۆکێن خۆ ڤەقەتیابوو و ل هەڤدوو بەرزە ببوون.. یوسف گەهشتبوو تورکیا و ل ئۆردیگایێ دیاربەکر دگەل نەشئەت باجلوری و بهزاران خێزان و مالباتێن پەنابەر دبازنەکێ تێلبەندکری دا رۆژێن خۆ دەرباز دکرن.. برایێ من یێ دی شەهید خالد ئەحمەد ليناڤايی دگەل زارۆکێن خۆ و زارۆکێن یوسفی بۆ ئۆردیگایێ بەحرکێ هاتبوونە ڤەگوهاستن کو رژێما بەعس بهزاران خێزان و مالباتێن ئەنفالکری راگوهاستبوونە وی ئۆردیگایێ بێ نان و ئاڤ و ژیان. من ژی ژیانەکا سەخت و پڕی نەخۆشی ب قەچاغی دگەل هەڤالێن خۆ دناڤ چەل و چیادا دەرباز دکر.. پشتی هاتینە دهۆك ژی ماوێ چەندین رۆژان ڤەشارتی دناڤ چوار دیوارێن ژوورەکێ دا ل تاخێ شندۆخا و جار ژی دناڤ دەحل و بەراڤان دا و هندەك جاران ل کێلەکا چیایێ زاوا من رۆژ دهژمارتن.

خۆشبەختانە هەر د وی ماوەیدا کو هێژ ئەز ل دهۆکێ بووم، رژێمێ دەلیڤە دابوو ئەنفالکریان ل ئۆردیگایێ بەحرکێ ب مولەت ژ ئۆردیگای دەربکەڤن و سەرەدانا کەسوکارێن خۆ بکەن، من ب فەر دیت وێ دەلیڤێ ژ دەست نەدەم و ل پێشی ژ دهۆك دەربکەڤم برایێ خۆ خالدی ببینم.. بۆ وێ مەبەستێ ژی مامێ من تاهرێ ليناڤايی ب رێیا هندەك کەسێن نیاس نامەیەك بۆ خالدی هنارت و داخواز ژێ کر سەرەدانا دهۆك بکەت، خالدی دەملدەست مولەتەك وەرگرت و دگەل خویشکەکا من هاتنە دهۆك، د وی بارودۆخیدا هاتنوچوونا راگوهاستیێن ئەنفالکری بۆ بەحرکێ یا ب

مەترسی و بزەحمەت بوو، بەلێ ژنەچاری برایێ من ئەو پێنگاڤە هاڤێت.

تنێ ئەز چاڤەرێی دوو تشتان بووم، یێ ئێکێ بڕیارا هەڤالێن رێکخستنێ کو مە ژ دهۆك دەربێخن و بەرێ مە بدەنە دەڤەرێن سنۆری ل پشدەر کو پەناگەها مە یا ئێکانە و ئارام بوو، یێ دوویێ گەهشتنا برایێ من خالدی بوو..

ل شەڤەکا درێژ و ب سەهما وێ زڤستانێ، ئەز یێ دقولاچکەکا پاشیێ یا مالا مامێ تاهر بوویمە گڤشك و تنێ وان دوو پرس و خورکمانا شەڕەنەیخ و هەڤڕکی بوو د مێشکێ من دا، ژ نشکانڤە دەنگێ زەنگا مالێ هاتە بهیستن.. تۆ بێژی کی بیت..!؟ نەکو رەشەکێن رژێمێ بن و جهێ من زانی بیت..!؟ نە نە بەلکو جیرانن.. یان ژی ئێکە ژ کەسوکارێن مە.. هەر چاوابیت کەسەك چوو ب هشیاری دەرگەهـ ڤەکر.. تەماشە دکەت شەهیدێ رەحمەتی مامەند کەمال باجلوری یێ ل بەردەرگەهی راوەستایە.. هاتە ژوور بەلێ نە هاتە جەم من، بەلکو ئێکسەر چوو دژوورا مێهڤانان ڤە.. پشتی ماوەکێ کورت مامەند و مامێ تاهر هاتنە دیوانا من یا سڕێ بری.. سڵاڤ کر و گۆت: کارێ خۆ بکە دێ دەرکەڤین..

ئەز مامە حێبەتی.. پەیڤ د گەوریا من دا خەندقین.. ژبەرکو ئەز یێ چاڤەرێی هاتنا برایێ خۆ خالدی بووم.. من گەلەك حەزدکر بەری بدەمە رێ وی ببینم.. ژبەرکو من نەدزانی دێ جارەکا دی دژیانێدا دەلیڤە رەخسیت ئەم هەڤدوو ببینین یان نە.. هەر وەسا ژی دەرچوو ئەو دووماهی جار بوو ئەز ل بەندا خالدی و ژڤانێ مە نەهاتە دی.

مخابن بەری خالد بگەهیت شەهید مامەند گەهشتبوو جەم من، هەرچەند مزگینییا مامەند باجلوری بۆ من گەلەك یا خۆش بوو، بەلێ دیتنا خالدی و زانینا رەوشا وان د وێ رەوشێ و وی کاودانیدا بۆ من مەرەق بوو. هیچ چارە نەبوو قەدەر و چارەنڤیسێ من ئەو بوو ئەز و خالد هەڤدوو نەبینین.

وەکو رەوشت و رەفتارێن خۆ یێن هەرجار مامەندی هندەك سوحبەت و تڕانە ب من کرن و مەبەستا وی ئەو بوو پیچەکێ ئارام ببم و ژ بێ گێولیێ دەربکەڤم و هندەکێ ب سەرخۆڤە بهێم..

وەکو مەزن دبێژن: ئەگەر تە ڕێ ل بەرە چوون یا فەرە، ئەز رابووم من

کارێ خۆ کر و دووماهی خواتر ژ مامێ تاهر و خێزان و کوڕ و کچ و کەسوکاران خواست و دگەل مامەندی سواری ترومبێلا جەمیل جەلالی بووین و بەرەڤ تاخێ گەلی چووین و ل مالەکێ بوومە مێهڤان، شەهید مامەندی گۆت: ئەڤ شەڤە تێر بنڤە و سپێدێ زووی دگەل سە و گورگێ دێ دەینە ڕێ، من پسیار ژێ کر کی دێ دگەل من هێت..؟ گۆت ئەز رێڤینگێ رێیا تەمە..

وێ شەڤێ هەمیێ خەو نەچوو چاڤێن من، ژلایەکی ڤە مامە د خورکمانا رۆژا وەغەرێ دا و دێ چاوا و بەرەڤ کیڤە چم.. ژلایەکێ دیڤە خەم و خەیالا من بۆ دیتنا برایێ من خالدی دچوون و خۆزیا من تنێ دیتنا وی بوو.. من دمێشکێ خۆدا هزرەك ئاڤا دکر و ئێك دهەرفاند، هەتا سپێدەهیا رۆژا (18) کانینا دوویێ بوو ل سالا 1989، وەکو ژڤانێ دیارکری هێژ دونیا تاری مامەند گەهشتە دەف من و گۆت: رابە بلەز کارێ خۆ بکە دا دەست ب وەغەرا خۆ بکەین، ئەم ژ وێ مالێ دەرکەفتین و ترومبێل یا لبەر دەرگەهی چاڤەرێ بوو، سوار بووین و ب رێکەفت، پشتی دەمەکێ کورت ل بەر دەرگەهێ مالەکێ راوستیایین، من دیت محەمەد سەعید باجلوری دەرکەت و دگەل مە سواری ترومبێلێ بوو، دەمێ ئەز دیتیم گەلەك خۆشحال بوو، شۆفێرێ ترومبێلێ بۆ رێیا مە یا هات و باتێ کاك حازم زڤنگی بوو، مامەند باجلوری ل پێشیێ روونشتبوو و ئەز و محەمەد سەعید ل پشتێ د روونشتنی بووین. دەمێ ئەم ژ باژێرێ دهۆك دەرکەتین هێژ تاری بوو، مامەندی دەفتەر خدمەکا سەربازیێ دا دەستێ من، من تەماشەکرێ وێنێ وی کەسێ ل سەر دەفتەر خدمێ گەلەك خولکێ من ددا، مامەندی گۆت: هیچ هزرەکێ نەکە هەر زاڵگەهەکێ یان مەفرەزەکێ یان جهەکێ دی داخوازا ناسنامێ ژ تە کر بێی ترس و دوو دلی وێ دەفتەر خدمێ بدێ. من ژی کرە دبەریکا خۆدا و دەفتەر خدمەکا وەکو وێ دا دەستێ محەمەد سەعید باجلوری ژی و ئەم ژ باژێرێ دهۆك دەرکەفتین.

هەتا وێ کێلیکی من هیچ زانیاری ل سەر چارەنڤیسێ قادر باجلوری و بەدەل باجلوری و یوسف بێسری نەبوون، ئەوا من ل سەری ڤەگێرای چیرۆکەکە ل پاش بدووماهی هاتنا ڤی کاروانی و رووداننان بۆ مە هاتبوو ڤەگێڕان.

من پسیار ژ مامەندی کر هەڤالێن دی ل کیڤەنە..؟ ما ئەوژی دگەل مە ناهێن..؟ مامەندی گۆت: ئەو ل پێشی هەوە ب دەهـ رۆژان یێ ب رێکەفتین و دەربازبوویین.

من گۆتێ گەهشتینە کیڤە..؟

گۆت: یێن گەهشتینە جهەکێ ئارام و پاراستی..!

دەمەکی ئەز بێدەنگ مام و پاشی دیسان من پسیار کر: هەوە بۆچی ئەز ئاگەهدار نەکرم ل سەر چوونا وان هەڤالا..؟

مامەندی گۆت: کار گەلەك یێ ب نهێنی بریڤە دچیت، هیچ کێشە نینە، یا گرنگ ئەوە هوون ب سلامەتی بگەهنە بنەجهەکێ..!

ب راستی ئەز گەلەك حێبەتی و دلتەنگ بووم.. ئاخر بۆچی ماوێ زێدەتر ژ دەهـ رۆژانە ئەو سێ هەڤالە هاتینە رەوانەکرن و مە ئاگەهـ ژێ نەبیت..!

بێی کێشە و راگرتن ژلایێ زاڵگەهـ و مەفرەزێن رژێمێ ڤە مە رێیا خۆ د باژێرێ مووسل را شەقاند و دگەل هەلاتنا رۆژێ گەهشتینە هەولێرێ.. لبەر خوارنگەهەکێ راوەستاین و چووینە ژوور و مە تێشتەك خوار و چەندەکێ بێهنا خۆ ڤەدا و جارەکا دی سواری ترومبێلێ بووین و بەرەڤ باژێرێ کۆیێ ب رێکەفتین.

ژ کۆیێ دەربازبوویین و سەرئەڤرازی چیایێ هەیبەت سولتان بوویین و بێی راوەستان چووینە چوارقوڕنە و پاشی رانیێ و هەتا گەهشتینە قەلادزێ. ل زاڵگەها قەلادزێ سەرباز و رەشەکێن ئەمنی ئەم راگرتین و **چەند پسیارەك ژ مە کرن:** هوون دێ کیڤە چن..؟

شەهید مامەندی گۆتێ: دێ چینە قەلادزێ.

ـ خێرە هەوە چ کار ل قەلادزێ هەیە..؟ دێ چنە دەف کێ..؟

ـ دێ چینە دەف....

ـ باشە فەرموون

گەهشتینە سەنتەرێ باژێرکێ قەلادزێ، شەهید مامەندی ژڤانەك دابوو هندەك هەڤالێن رێکخستنێ و بڕیار بوو مە رادەستی وان بکەت.

ل نێزیك دوکانەکێ ئەم راوەستاین .. مامەند چوو د دوکانیڤە، پشتی

دەمەکێ کورت دەرکەفت و کەسەکێ دگەلدابوو، گەنجەکێ تەمەن 18 بۆ 20 سالێێ ژێهاتیێ پۆڕ خەلەك، سلاڤ کر و پشتی پسیارا چاکی و سلامەتیێ مامەندی ئەم بۆ وی گەنجی داینە نیاسین و گۆتێ: تە ئێمانەت، خەمێ ژ ڤان مرۆڤا بخۆن و ب سلامەتی بگەهیننە دەڤەرێن سنۆری و ناڤ رێزێن پێشمەرگەی..

وی گەنجی سوز دایێ و گۆت: هیچ دخەما وان دا نەبن، ئەم تەخسیری و خەمساریێ ناکەین.

دەرکەت ئەو گەنجە عەبدوللا سەید قادر بوو، برایێ هەڤال مستەفا سەید قادری.

دووماهی دیتن و خواتر خواستن ژ مامەند باجلوری

خولەکێن خاترخواستنێ ژ مامەند باجلوری و حازم زڤنگی وێستگەهەکا گەلەك تەحل و ب ژان بوو، ژبەرکو مە وەسا هزر دکر ئەڤە دووماهی دیتن و دیدارە و رەنگە جارەکا دی هەڤدوو نە بینین، هەر وەسا ژی دەرچوو ژبەرکو ئەو رۆژە دووماهی دیتن و دیدارا من و شەهید مامەندی بوو، ب دلەکێ پڕی کەسەر و چاڤێن مشتی روندك مە هەڤدوو هەمبێزکر و ژهەڤ ڤەقەتیایین، ئەو ڤەگەڕیانە دهۆك و ئەم ژی دگەل عەبدوللایێ سەید قادری بەرەڤ ئاسویەکێ نەدیار کەفتینە رێ و دناڤ جادە و کولانێن قەلادزێ دا وندا بووین. دهەر پێنگاڤەکێدا ب سەدان خەریبی و بیرەوەری ژ مە دوەریان .. بسەدان هزر و پسیار ژی دسەرێ مەدا دغولغولین.. دێ کیڤە چین..؟ چارەنڤیس دێ چ بیت..؟ نزا خالد هاتە مالا مامێ تاهر..؟ ئەگەر هاتبیت نوکە رەوشا وی و مال و زارۆکان چییە..؟

دگەل ڤان هزر و پسیارا مە چەند کولانەك بلەز دەربازکرن و ل دەرێ مالەکێ راوەستیایین و عەبدوللای زەنگا مالێ لێدا، تولازەکێ بەژن بلند و ژێهاتی و رهـ بەردایی دەرگەهـ ڤەکر و ب ئارامی و رێزگرتن پێشوازییا مە کر و داخواز کر بچینە دژوورڤە، پشتی روونشتنەکا کورت عەبدوللایێ سەید قادری گۆت: ئەڤە کاك حەسەن حەمەیە، هوون دێ ل دەف وی مینن هەتا رێیەکێ بۆ هەوە دبینین و خاترا خۆ ژ مە خواست و ئەم رادەستی تور و بەختێ وی گەنجی و وێ مالێ کرین و ئەو ڤەگەڕیا جهـ

شەهید مامەند و حازم زڤنگی کو هێژ دچاڤەرێی عەبدوللای بوون دا پشتراست بن ئەم گەهشتینە جهەکێ ئارام.

مالخۆیێ مالا ئەم لێ بووینە مێهڤان (حەسەن حەمە) ئەندامەکێ رێکخستنێن ئێکەتی نیشتمانی کوردستان بوو، کەسەکێ هێمن و هشیار و ل سەر خۆ بوو، ئەم سێ رۆژا ل مالا وی ماین بێی کو هیچ پسیارەکێ دەربارێ کارێ وی یان پلانا وی بۆ دەربازکرنا مە ژێ بکەم، پشتی سێ رۆژا ل دەمەکی ئەم دروونشتی بووین دەرگەهێ ژوورا ئەم لێ دروونشتی ڤەبوو، ئەم ژ هەر ڤەلڤینەکا ژ نشکانڤە رووی دابا دڤەجنقین، ئەز ل سەر ملێ خۆ زڤریم من دیت هەڤالێ مە مەجید سلێمان خورکی یە، سلاڤ کر و مە پێشوازی لێکر، ئەم ماینە حێبەتی..! **مە پسیار ژێ کر،** تو چاوا هاتییە ڤێرێ..؟

گۆت: ئەز ژی ل پەی هەوە هاتم، چیرۆك یا درێژە.

بەری هێزێن ئێکەتی نیشتمانی بهێنە دەڤـەرا بادینان مەجید سلێمان خورکی ئەندامەکێ چالاکێ رێکخستنێ بوو، مە دەمەکێ درێژ پێکڤە کارکربوو، پشتی هاتنا هێزێن پێشمەرگەی و ڤەکرنا بارەگەهێن مەلبەند و کۆمیتەیان ل بادینان مەجید بوو ئەندامێ کۆمیتەیا شێخان، د هەوا ئەنفالان دا وەکو گەلەك خەلکێ دەڤەرێ ژ مالبات و کەسوکار و هەڤالێن خۆ ڤەقەتیابوو، هەڤالێن رێکخستنێ ب نهێنی گەهاندبوو قەلادزێ و بوو هەڤرێیێ مە.

حەسەن حەمەی گۆتە مە: خۆ بەرهەڤ بکەن دێ ئەڤ شەڤە ژ قەلادزێ دەرکەڤن، مە هەڤالەکێ هەی کارێ قەچاغیێ و هاتنوچوونا سنۆری دکەت، دێ هەوە ب هێجەتا کرین و فروشتنا کەل و پەلا دگەل کاروانەکی دەرباز کەت و گەهینیتە بارەگەهێن پێشمەرگەی.

کارێ قەچاغیێ ل پرانییا گوند و باژێرك و دەڤەرێن سنۆری وەکو ژێدەرەکێ ژیانێ دهێتەکرن، وی سەردەمی ژی خەلکێ قەلادزێ و دەڤەرێ بگشتی یێ دەست کورت و هەژار بوو، سەرەرای کو بەردەوام مرن لبەر چاڤێن وان بوو، سەرباز و مەفرەزێن جاش و هەوالگێریی بیسە لبەر ددانان و بدەهان کەس د وان رێیێن سەخت و ئاسێ دا کوشتینە، بەلێ دەست ژ وی کاری نە بەردا.

بەرەڤ سنۆری و روودانێن نە چاڤەرێکری

ب شەڤ و پشتی شیڤێ مە خاترا خۆ ژ وێ مالێ خواست و دگەل کاك حەسەن حەمەی زۆر ب هشیاری ژ مال دەرچووین و کولان بۆ کولانێ خۆ دەرباز دکر، ژبەرکو رەشەکێن رژێمێ نە بتنێ ژ دەرڤەی قەلادزێ بەلکو دناڤ جاددە و کولانێن وی باژێرکی دا بیسە و مەفرەزەددانان. ب ترس و بلەز ئەم ژ باژێرکی دەرکەفتین و گەهشتینە دەوروبەران. ئێدی پیچەکێ ترس ڤەرەڤیا، هژمارەکا زۆر یا کاروانیا ل جهەکی خرڤەببوون، هندەکا دەوارێن خۆ ژ متا و کەلوپەلا بارکربوون و دچاڤەرێی چوونێ بوون، مە خۆ دناڤ کاروانیان دا مژوول دکر، گاڤەکێ حەسەن حەمەی سلاڤ کرە کەسەکی **و گۆتێ:** کاك بەکر ئەمە ئەو برادەرەن کە لە بادینان هاتوون، ئاگات لێبیت بە سەلامەتی بگەیینە شوێنی مەبەست.

بەکری گۆتێ: هیچ خەمێکتان نەبێت، ئینشا ئللا بە سەلامەتی دەگەین.

بەکر باییز ژی ئەندامەکێ وێرەك و چالاکێ رێکخستنا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان بوو، ژ ئاخفتن و سەرەدەرییا وی دیاربوو کەسەکێ رۆشنبیر و خودان هزرەکا ڤەکری بوو، هەر ژ دەستپێکێ ئەز ب دیتن و نیاسینا بەکری ئارام و کەیفخۆش بووم، من باوەری ب وی مرۆڤی هەبوو.

حەسەن حەمەی ژی ئەم ل پەرێ قەلادزێ دناڤ کاروانیان دا رادەستی بەکر باییزی کرین و خاترا خۆ ژ مە خواست و ڤەگەڕیا ناڤ ماڵ و خێزانا خۆ، گاڤ بۆ گاڤێ هژمارا کاروانیا زێدە دبوو، نە مە کەس دنیاسی و نە هیچ کەسەکی ئەم دنیاسین. وێ شەڤڕەشێ کاروانی ب رێکەفتن و دەوار لپەی هەڤ بوونە رێز، ئەم ژی کەفتینە دووماهییا کاروانی.

شەڤڕەشە، رێکێن تەنگ و سەخت و ئاسێ، ژ ترسێن هەبوونا مینا نەدبوو هیچ کەسەك یان دەوارەك ڤارێ ببیت، هەمی وەکو زنجیرەکێ پێکڤە دگرێدای و دبێ دەنگ بوون، بەکری گۆتە مە: ژبەر رەبیێن سوپای و چەتا نابیت قەرەبالغی چێببیت.

د وێ گەشتێدا مە ناڤێن خۆ ژی گوهارتبوون، بەکری دگۆتە مە ژ من دوور نەکەڤن، ژبەرکو شەڤە و ب دوور ناهێتە زانین بکەڤینە بیسەکێ یان تشتەك رووی

بدەت دا ژ هەڤدوو نە ڤەقەتیێن.

مە دگەل کاروانییا دا ڕێ، ماوێ سێ دەمژمێران مە ئەو ڕێیا سەخت و مشتی ئەڤرازی و نشیڤی هەلچنی، ژ نشکەکێڤە بوو قیژن و لەقلەقا کلاشینکۆڤ و بیکەسی و ئاربیجیا، ئەو گەلی و دوڵ و نهال تێکدا بوونە گورمێن و ڤیزژێن، ئەم پاش پاشکی زڤرین، بەکری گازی کر **و گۆت:** (لە شوێنی خوتان ب وەستن هیچ جوڵەیەك مەکەن تا بزانین سەرچاوەی ئەم تەقەیە لە کوێیە و مەسەلە چییە..!)

ئەم ل جهێ خۆ روونشتین و چاڤەرێ بووین، پشتی دەمەکێ کورت مە دیت کاروانیەکێ سوارێ هەسپەکی بەرەڤ مە ڤە هات **و گازی کر:** کاکە کەوتینە بیسەی چەکدارانی حکومەت و تەقەمان لێ ئەکەن.. من نەجات بووم و نازانم چی قەوماوە و کێ کوژراوە..

ئەم شەپرزە بووین و سەرێن ڕێکا ل مە بەرزەبوون، مە نەزانی چ بکەین.. هەر وی سوارێ هەسپی گۆت: کاکە ڕێگا نیە سەربازەکان بیسە داناوە و بەهیچ شێوەیەك ناتوانین تێپەرین و دەبێت بگەرینەوە.. سەرەڕای وێ هەمی وەستیانێ نەچاربویین بکەڤینە دویف پێ کاك بەکری و ڤەگەڕینە قەلادزێ، هەتا ئەم گەهشتینە قەلادزێ بوو بەرێ سپێدێ، زێدەباری وەستیان و برسێ مە شەڤەکا ب ترس دەربازکر و هەتا رادەکی بێ ئومێدیێ ژی ئەم پەریشان کرین و ب وان سەرودلا ڤەگەڕیایینە قەلادزێ.

وێ شەڤێ ئەم ژ قەلادزێ بەرەڤ دەڤەرێن سنۆری دچووین، دهەمان دەمدا کاروانەکێ دی ژ دەڤەرێن سنۆری بەرەڤ قەلادزێ دهات، سەربازێن رژێمێ بیسە دانابوو، شەنس و ئێغبالا مە ئەو کاروانێ ژ دەڤەرێن سنۆری دهات بەری مە کەفتە بیسێ و تەقە ل وان هاتەکرن و چەند کەسەك هاتنە کوشتن وەکو مە زانی ناڤێ ئێکی ژ وان کەمال بوو، بەلێ مە هیچ کەسەك نە دنیاسی.

هەر چاوا بیت ئەم بەرێ سپێدێ گەهشتینە قەلادزێ، کاك بەکری ئەم گەهاندینە مالەکا دی، ڤێ جارێ مالا سەید ئوسمانی بوو، ئەو ژی ئێکبوو ژ ئەندامێن ڕێکخستنا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان، دیسان مە چەند ڕۆژەك ل مالا سەید ئوسمانی ژی دەربازکرن، جوامێری ڕێز ل مە گرت و ب ئەرکێ خۆ رابوو، ب راستی ژی

خێزانەکا وێرەك و کوردپەروەر بوو، گەنجەکێ مالێ کلاشینکۆڤەك ب ساجورەکێ حەفتێ و پێنج راکربوو و دگۆتە مە: نە ترسن هندی ئەز یێ ساخ بم دەستێ هیچ کەسەکی نا گەهیتە هەوە. ئەم نەچاربووین خۆ بپارێزین و ژ مال نە دەرکەڤین دا کەس گۆمانێ ژ مە نەبەت، بهەمان شێوە و پێخەمەت پاراستنا مە و خۆ سەید ئوسمان و هەڤالێن رێکخستنێ ژی وەسا رێککەفتبوون هەر چەند رۆژەکا ئەم ل مالەکێ بین دا رژێم زانیاریان ل سەر مە نە وەرگریت.

د رۆژێن داویێ دا هەڤالێن رێکخستنێ دووبارە ئەم رەوانەی مالا کاك عەبدوللا سەید قادری کرین، ئەم ل مالا وی زێدەتر د پشتراست بووین ژبەرکو کەسەکێ رۆشنبیر و جهێ باوەریێ بوو، رۆژەکێ کاك عەبدوللای گۆت: دوو برادەرێن نیاس یێن هاتینە قەلادزێ ئێك ژ وان پێشمەرگەیەکێ دێرینە ئەڤە چەند رۆژە وەکو هەوە ب نهێنی و ب دەستووری هاتییە باژێری و یێ دی هەڤالەکێ رێکخستنێ یە و لبەرە پێکڤە دەربازی دەڤەرێن ژێر کۆنترۆلا پێشمەرگەی بکەن و باشترە هوون دگەل وان بچن ژبەرکو ئەو دوو کەسە جهێ باوەریێ نە و زۆر دشارەزانە ل دەڤەرێ دێ هەوە ب سلامەتی گەهیننە جهێ مەبەستێ.. ئەم ژی رازی بووین و مە گۆتێ هەر دەمێ ئەو دبەرهەڤ بن دێ دگەلدا دەینە رێ.

پشتی دوو رۆژا و ل دەمەکی ئەم ل مالا عەبدوللا سەید قادری د روونشتی بووین، کاك عەبدوللا و کەسەکێ ب جل و بەرگێن مەدەنی (بلۆزەك و پانتۆلەکێ کابۆی) دبەربوون هاتنە ژوور، سلاڤکر و کاك عەبدوللای ب سوحبەت ڤە **گۆت:** ئەڤە رێڤەبەرێ ئەمنا قەلادزێ یە.. پاشی کرە کەنی و گۆت: ئەڤە کاك حەسەن مسریە، پێشمەرگەیە دێ هەوە دەربازی دەڤەرا سنۆری کەت و هەر ئەڤ شەڤە دێ کەڤنە ڕێ.

رێکەفتی (31) کانینا دوویێ یا سالا 1989 بوو، کاك عەبدوللا سەید قادری گۆت: پشتی نانخوارنا ئێڤاری دێ هەوە گەهینمە جهێ ژڤانێ مە دگەل کاك حەسەن مسری و هەڤالێ وی دیارکری، زۆر کەیفا مە هات ژبەرکو ئومێدەکا دی بۆ مە پەیدابوو دووبارە ڤەگەڕینە دەڤەرێن دووردەستی رژێمێ، پشتی نانخوارنێ کاك عەبدوللای ئەم گەهاندینە پەرێ باژێری بۆ ژڤانێ حەسەن مسری و هەڤالێ دی، هەردوو

هەڤالە ژی گەهشتن و دووبارە ئەم بهەڤدوو داینە نیاسین، حەسەن مسری مە دیتبوو، ناڤێ برادەرێ دی ژی هەر حەسەن بوو دگۆتنێ حەسەن ئارارات.

بۆ جارا دوویێ مە و عەبدوللایێ سەید قادری خاترا خواستن کر و مە سوپاسییا وی کر بۆ وێ هاریکاری و خزمەت و حەواندن و فیداکارییا بۆ مە کری.

ئەز و محەمەد سەعید باجلوری و مەجید سلێمان خورکی دگەل حەسەن مسری و حەسەن ئارارات بەرەڤ سنۆرێ ئیرانێ کەفتینە رێ، هەردوو حەسەن زۆر د هشیار و خەمخور بوون، تنێ چەند میترەکان ژ مە دوور نەدکەتن و خەما وان ئەوبوو مە ب سلامەتی بگەهیننە سەرکردایەتییا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان، دیاربوو کو دشارەزای رێ و سرۆشت و جوگرافیا دەڤەرێ بوون، ئەم دهەمان رێیا کاروانی تێدا چووین دەرباز نەبووین، بەلکو بەرێ مە دا رێیەکا جیاواز، رێیەک هەموو بەتەن و ئەڤرازی و نشیڤی، نەخاسم دەوار دگەل مەدا نەبوون ئێدی رێچوونا مە یا بساناهی بوو.

شەڤەکا رەش و تاری بوو، هێدی هێدی رۆناهیێن قەلادزێ لبەر چاڤێن مە کز دبوون، ئەم دناڤ چەندین بنگەهـ و رەبیێن سەربازی دا دەرباز دبوویین، گەهشتینە بەراڤا رووبارەکی و بەرئاڤ و بەرئاڤ سەرئەڤراز چووین، بێدەنگیێ گوهێن شەڤێ دسمتن، هەتا پێژنا مە ژی نە دهاتە بهیستن، وەختەکی مە بێهن مرارەک هەلمریست، من پسیار ژ حەسەن مسری کر: ئەڤە چ بێهنە..؟ گۆت: رەنگە بێهنا دەوارێت مرار بیت، چەند رەبیەک یێ ل پێشیا مە ماین پێدڤییە گەلەک ل سەر خۆ بین، ل پێشی چەند شەڤەکا کاروانەک کەتبوو بیسا سەربازان و چەندین دەوارێن وان هاتبوونە کوشتن، ئەڤ بێهن مرارە یا کەلەخێن وان دەوارابیە.

چەند ئەم ل کنارێ وی رووباری سەرئەڤراز دبوویین بێهن مرار زێدە دبوو، هەتا ئەم ژ کەلەخا دەربازبوویین، ل وێ شەڤ رەشێ و ل وی چۆلەمەی ترس ببوو بابەلیسکەکێ مرنێ و ئەو دولٚ و نهال ئێخستبوونە ژێر رکێفا خۆ.

ئەم گەهشتینە دەرێ نهالکەکا بچووک ل ملێ چەپێ یێ رووباری و پێدڤی بوو دەربازی ملێ راستێ ببین، کەڤرەکێ مەزن دکەفتە هنداڤی دەرێ نهالێ و رێیا مە دبن کەڤری را دەرباز دبوو، حەسەن مسری گۆت: ل ڤێرە ئەم دێ کەڤینە

بەرامبەر رەبیەکا سەربازان، پرانییا جاران ب شێوەیەکێ هەرەمەکی تەقێ ل ڤێ سەمتێ دکەن ژبەرکو دزانن ئەڤە رێیا هاتنوژوونا رێڤینگ و کاروانیایە، پێدڤییە گەلەك بلەز و هشیاری و بێ دەنگی دەرباز ببین، مە ژی نە کرە نەمەردی و دوو پێن دی قەرکرن و وەکی سیتافکێ ژ وێ قەدکا رێکێ تێپەرین، ب وێ چەندێ ئەم ژ قۆناغێن ب ترس و جهێن دانانا بیسێن سەربازی و چەتە و رەشەکێن رژێمێ قورتال بووین.

هەڵبەت ببوو نیڤ شەڤ، دەمەکی مە بەردەوامی دا چوونێ و پشتی پشتراست بووین کو مەترسی نەما، مە هندەکێ بێهنا خۆ ڤەدا، هێژ ئەم نێزیکی خالێن پێشمەرگەی نە ببووین، بەرێ من ب هندەك رۆناهییان کەفت، ئەز مەندەهۆش مام..! **من گۆتە حەسەنی:** ئەڤ رۆناهییە چنە..؟ گۆت: ئەڤە گوندەکە هێژ هندەك مال یێ ماینە لێ، دێ قەستا وان کەین بەلکو مە بحەوینن و هیچ نەبیت پیچەکێ خۆ گەرم بکەین، ب راستی ژی سڕ و سەقەمێ ئەم هشك کربووین.

من گۆتێ: باشە ئەڤ مالە چەوا دشێن لڤێرێ بمینن..؟ ژ رەخەکی هێزێن رژێمێ و ژ ملێ دی هێزێن پێشمەرگەی..؟

گۆت: ئەم ژی هەمان پسیار دکەین..؟ ئەڤ خێزانە یێ ژ هەموو تشتەکی بێ بەهر ماین، ژیانەکا گەلەکا بزەحمەت دەرباز دکەن، بەلێ دەست ژ ڤی جهی بەرنادەن..!

ئەم گەهشتینە بەر دەرگەهێ مالەکێ، خانیەکێ ئاخێ یێ بێ سەروبەر، کاك حەسەنی دەرگەهـ قوتا.. پشتی دەمەکێ چاڤەرێبوونێ هیچ کەسەکی دەرگەهـ نە ڤەکر، تنێ دەنگەك ژ ژوورڤە هات و گۆت: ئەو کییە..؟ حەسەنی گۆتێ: ئەم پێشمەرگەینە دێ شێن دەرگەهی بۆ مە ڤەکەن..؟

خودانێ مالێ گۆت: ببورن ئەم نەوێرین بشەڤ دەرگەهی بۆ کەسێ ڤەکەین، هەر شەڤ هندەك کەس بناڤەکی دهێن دەرگەهی دقوتن و مە باوەری ب کەسێ نەمایە، هەما هەرنە سەر رێکا خۆ..

کاك حەسەنی گۆتێ: برا باوەربکە ئەم پێشمەرگەینە و خەلکێ ڤێ دەڤەرێینە و مە چ تشتەك نەڤێت تنێ مەبەستا مە ئەوە پیچەکێ خۆ لبەر سوپێ گەرم بکەین، بەلێ گازی و داخوازییا مە بێ ئەنجام و بەرسڤ چوو، نەچاربووین بەردەوامیێ

بدەینە رێیا خۆ.

وێ شەڤێ مە رێیەکا درێژ و گەلەك ب مەترسی دەربـاز کر، بەندە سەلامێ ليناڤايی و مەجيد سلێمان خورکی يێ بەرنياس ب (دکتور سەعيد) و محەمەد سەعيد مستەفا باجلوری و حەسەن مسری و حەسەن ئارارات، ئەم ژ وان مال و کولکێن ئاخێ دەربازبووين، مە و سڕ و سەقەم و شەڤ ڕەشێ شەڕەنيخ بوو، مە نە دزانی هەتا دبيتە سپێدە دێ چەند روکمانێ کەين و چەند خۆ راگرين.. ب راستی جهێ حێبەتيێ بوو.. ئەو خەلکە چەوا ل وێ چۆلستانا سەخت و دژوار دژيت..! باشە ئەوا پێتڤيێن سەرەکيێن ژيانا رۆژانە چەوا پەيدا دکرن..! ژلايەکی ڤە هێز و سوپايێ رژێمێ هەموو سەرەڕێ يێن گرتين و هاتنوچوون يا د ليلييێن تڤەنگاڕايە.. ژلايێ ديڤە بنگەهـ و بارەگەهێن پێشمەرگەی، ئەو ژی ب هەمان شێوە ب ساناهی رێ نادەنە کەسێ هاتنوچوونێ بکەت.. هەتا ئەڤرۆ ژی ئەز نزانم ئەو ماڵ و خێزان بۆچی ل وێ دەڤەرێ مابوون و چەوا ژيانا خۆ دەبارە دکر..!

وەستيانێ ئەم ژ گاڤ و قەدەما ئێخستين، سەرمايێ ژی هێز و گەرماتی د جەستەيێ مەدا نەهێلابوو، بەلێ نەچاربووين بەردەوام بين و بەری رۆژهەلاتێ خۆ ژ وێ دەڤەرێ دەرباز بکەين، ژبەرکو ب رۆژ ئەو دەڤەرە دکەتە ژێر غەزەبا تۆپ و فرۆکێن رژێمێ.

چيايێ مامەندە دکەتە ملێ مە يێ راستێ، چيايەکێ هندی بێژی بلند و ئاسێ يە، پێشمەرگەی گەلەك شەڕێن دژوار ل وی چيايی کرينە و بەرهنگاريا هێرشێن داگيرکەران کرييە، چيايێ مامەندە ببوو ناسناڤ و هێمايێ بەرخودانا پێشمەرگەی ل وێ دەڤەرێ، ل ملێ چەپێ ژی گەليەکێ کوور و درێژ هەبوو دبێژنێ دولە کوکێ، ژ کەڤندا جهێ بارەگەهێن پێشمەرگەی بوو، وەکو چيايێ مامەندە گەليەکێ سەخت و ئاسێ يە، هيچ جارەکێ ئەو چيا و ئەو گەلييە ژ بنگەهـ و چەپەرێ پێشمەرگەی ڤاڵا نەبووينە، هەڵبەت ل پێشتر و بەری هەوا ئەنفالان ل بادينان دەست پێبکەت ل تيرمەها ساڵا 1988 ئەز چبوومە دولە کوکێ و دوو حەفتيان ل وێرێ مابووم، چيايەکێ دی يێ بلند دکەڤيتە رۆژهەلاتێ دولە کوکێ و دبيتە سنۆر دناڤبەر باشوور و رۆژهەلاتێ کوردستانێدا، وی دەمی زنجيرەکا گوندا دناڤبەرا دولە کوکێ و چيايێ مامەندە دا هەبوون،

وەکو ناوزەنگ و گورشێر و سونێ و زەلێ و شێنێ.. ژبەرکو دەڤەرەکا دووردەست و ئاسێ یە، ببوو جهێ بارەگەهێن پێشمەرگەی و هیچ جارەکێ هێز و سوپایێ رژێمێ نە گەهشتینێ.

رێ گەلەك یا دوور بوو، وەستیانێ گاڤ بۆ گاڤێ ئەم ژ قەدەما دئێخستین، مە چەند گوندەك ل پاش خۆ هێلان ل دانێ نیڤرۆ گەهشتینە گوندێ سونێ، حزبا دیمۆکراتا کوردستانا ئیرانێ بارەگەهەکێ خۆ وخالەکا وەرگرتنا گومرك و سەرینەیان ژی ل گوندی دانابوو، ژبەرکو گوندێ سونێ ببوو خالا بهەڤگەهشتن و لهەڤگوهارتن و کرین و فروشتنا کەل و پەل و متای دناڤبەرا کاروانیێن باشوور و کۆڵبەرێن رۆژهەلاتێ کوردستانێ. هەموو دەما گوندێ سونێ یێ مشتی کاروانی و کۆڵبەر بوو.

خەلکەکێ هەی مفای ژ وان شێوە جها دبینن، خوارنگەها و چایخانا و جهێن حەواندنێ لێ دورست دکەن، ل گوندێ سونێ ژی خەلکەکی هەمان کار دکرن.. کەسەکی کەپرەکا مەزن دورست کربوو، بانێ وێ ب نایلۆنی پەچنی بوو، ئەم نە دشارەزا بووین، بەلێ حەسەن مسری پێشمەرگە بوو و گەلەك جاران هاتبوو وی جهی و دزانی رەوش ل وێرێ چاوایە.. د ژوورڤە هژمارەکا زوور یا رێڤینگ و کاروانییان د روونشتی بوون، هندەکا بازارێ کرین و فروشتنێ دکر، هندەکا بەحس و سوحبەتێن وێ رۆژەڤێ دکرن، تشتێ سەرنجا من راکێشای هندەك کەسا پرتێن کەللێن شەکرێ ددانە بەر ددانێن خۆ و قرپە قرپ ژێ دئینا، جار پرتەك دوەشاندە ددەڤێ خۆدا و چایا تەعل بسەرداکر، جار ژی دا پرتەك پرتەك ژ وێ شەکرا کەللە دناڤ دەست و تلێن خۆیێن وەکو پشتا کومکمەی پەق پەق بووین دحەلاند..!

ژ برس و وەستیان و بێزاریێ روونشتنەك ل وێ چایخانا چۆلەمەنی لبەر مە ببوو ئوتێلەکا پێنچ ستێر.. مە داخوازا چایەکێ و هندەك نانی کر و هناڤێن خۆ یێن ڤالا و سرێ بری پیچەکێ گەرمکرن. پشتی وێ ماندیبوونێ دەملدەست ئەم لبەر گەرما سوپا دارابیا چایخانێ دخەو چووین، دەمەکی من چاڤێن خۆ ڤەکرن ژ دووکێلا جگارا چایخانە یا بوویيە تەملێرە و تەمەدووی، بەلێ نەچاربووین بێهنا خۆ ڤەدەین. پشتی بێهنڤەدان و خوگەرم کرن و خوارنێ مە بەردەوامی دا رێیا خو بەرەڤ قاسمەڕەش ، چەند

ئەم ل ئەڤرازی بسەردکەفتین پێشمەرگە و بارەگەهێن پارتیێن کوردستانی خۆیا دبوون، بتایبەتی بارەگەهێن ئێکەتی نیشتمانی کوردستان و ناڤەندا کۆمەڵە، بێی راوەستیان مە رێیا خۆ شەقاند هەتا گەهشتینە مەکتەبا سیاسییا ئێکەتی نیشتمانی ل قاسمەڕەش ل سەر سنۆرێ ئیرانێ. پشتی ئەم گەهشتین من پسیاردکر کا کیژان ئەندامێن جڤاتا سەرکردایەتیێ ل وێرێ یە، دەمەکی دبینم مەلا سەدیق وەکو ئەجننا هاتە پێشییا من، ئەو زێدەتر بوو ژ شەش مەها مە هەڤدوو نە دیتبوو، ل بارەگەهێ کۆمیتا دهۆك ل گەلیێ گەلناسکێ ئەم ژهەڤدوو ڤەقەتیابووین و هەتا وێ رۆژێ، کەیفەکا مەزن بۆ من و هەڤالێن من چێبوو، پشتی هەمبێزکرنەکا ژدل و پسیارا رەوش و سلامەتیێ، مە سەرەدانا فرەیدون عەبدولقادری کر، وی دەمی مام جەلال ژ دەرڤەی وەڵاتی بوو ، کاك نەوشێروان مستەفا خویا نەدکر ل کیڤە بوو .

فرەیدون عەبدولقادر گەلەك پسیار دەربارێ ئەنفالکرنا بادینان ژ مەکرن و هەر تشتێ مە دیتی و گوهـ لێبوویی ب درێژی ژێرا بەحسکر، د دویڤدا مە سەرەدانا دکتور فوئاد مەعسوم کر و چەندەکێ مە بەحسێ رەوش و کارەساتێن ب سەرێ خەلکێ بادینان هاتین ژێرا ڤەگێڕان.

هەڵبەت هەتا وێ رۆژێ مە هیچ زانیاریەك ل سەر هەڤالێن خۆ قادر باجلوری و بەدەل باجلوری و یوسف بێسری نەبوون، من پسیارا هەڤالان کر کا ل کیڤەنە..؟ بەلێ کەسێ چ زانیاری نەبوون و هێژ دەنگوباسێ گرتنا وان ژلایێ رژێمێ ڤە نە گەهشتبوو سەرکردایەتییا ئێکەتی نیشتمانی.

هەر ئێك ژ عەبدوللا سەید قادر و حەسەن مسری، حەسەن ئارارات، بەکر باییز، حەسەن حەمە و سەید ئوسمان جهێ رێز و سوپاسیێ نە، گیانێ خۆ ئێخستبوو مەترسیێ پێخەمەت پاراستن و دەربازکرنا مە بسلامەتی، هەتا هەبم چاکییا وان ژ بیر ناکەم، خودێ وان ژ هەر نەخۆشیەکێ بپارێزیت.

بەرەڤ ئیرانێ و گەهشتن بۆ مەڵبەندێ چوار

ئەم ژ هەموو ئاستەنگێن رێ و مەترسیێن رژێمێ قورتالبووین، ل بارەگەهێ مەكتەبا سیاسی ژی دیتنا هەڤالان و كارێن مە ب دووماهی هاتن، ئەم هاتینە ئاگەهداركرن كو بارەگەهێ مەڵبەندێ چوار ل باژێركێ شنۆ یێ رۆژهەلاتێ كوردستانێ د سێ گۆشەیا عیراق و ئیران و توركیدا هاتییە ڤەكرن، هەموو هەڤال و پێشمەرگەیێن دەڤەرا بادینان كو ژ ئەنفالان قورتالبووین ل بارەگەهێ مەڵبەندی كۆم بووینە و وی دەمی هەڤال حاكم عومەر بەرپرسێ مەڵبەندێ چوار بوو.

ل قاسمەڕەش مۆلەتێن رێپێدانێ بۆ مە هاتنە دورستكرن دا بێی كێشە و گیروبوون ژ زاڵگەهێن پاسدارێن ئیرانێ دەرباز ببین، وی دەمی كو پشتی شەڕێ هەشت ساڵێ عیراق و ئیرانێ بوو، هێز زاڵگەهێن پاسداران ل هەر جهـ و ل سەر هەموو رێیا ددانای بوون. پشتی سێ رۆژێن مان و بێهنڤەدانێ ل قاسمەڕەش مە رێیا باژێركێ شنۆ گرت، رێیا ژ قاسمە رەش بو شنو دباژێركێ پیران شەهر(خانێ) را دەرباز دبیت بەلێ رێیەكا ئاخێ یە، ژ بارینا بارانێ ئەو رێ ببوو تەقن بەراز ژێ دەرنەدكەفت، نەچاربووین بەرەڤ بانە بۆ مهاباد بچین، شەڤەكێ ل باژێركێ بانە نڤستین، هاتنوچوونا ترومبێلا دناڤبەرا وان

شەهر و باژێرکان دا زۆر یا کێم بوو، ب هەر حال بۆ شەڤا پاشتر ئەم گەهشتینە مهاباد. مە ل نێزیك مەیدانا چوارچرا ئەو مەیدانا پێشەوا قازی محەمەد سەرۆکێ کۆمارا مهاباد ژلایێ رژێما شاهێ ئیرانێ ڤە لێ هاتییە سێدارەدان ئوتێلەك گرت و شەڤا خۆ لێ دەربازکر، ل سپێدەهییا رۆژا پاشتر چووینە ترمینالێ مهاباد و سواری ترومبێلەکێ بووین هەتا گەهشتینە نەغەدە و ژ وێرێ ژی بەرەڤ باژێرکێ شنۆ.

شنۆ باژێرکەکێ بچووك و خەملاندی و جوانە دکەڤیتە قونتارا چیایەکێ بلند، ل وەرزێ بوهارێ دیمەنێن گەلەك باڵکێش تێدا خۆیا دکەن، ئەم ب پسیارا گەهشتینە بارەگەهێ مەڵبەندێ چوار و ب دیتنا هژمارەکا زۆر یا هەڤالان شاد بوویین.

ل بارەگەهێ مەڵبەندی ژی مە پسیارا هەڤالێن خۆ قادر و بەدەل و یوسف بێسری کر، بەلێ کەسێ چ بەرسڤ نەبوون، ئێدی گۆمان بۆ مە پەیدابوون کو ئەو نە ب سلامەتن، ژبەرکو نە یا بەرئاقلبوو ئەو ل پێشی مە ب دەهـ رۆژان ژ دهۆك دەرکەفتبوون و سەرەڕای وێ رێیا سەخت و گیروبوونێ و ئەم ل پێشی وان بگەهینە جهێ مەبەستێ..!

پشتی گەهشتنا مە بۆ باژێرکێ شنۆ گەلەك هەڤال و برادەر و خەلکێ نیاسیار سەرەدانا مە دکر و پسیارا دەڤەرێ و کەسوکارێن خۆ ژ مە دکر، ل دویڤ زانیارییێن خۆ مە بەرسڤا وان ددا و رەوشا دەڤەرا بادینان ژێرا بەحس دکر.

وی دەمی بەرپرسێ سەربازیێ مەڵبەندێ چوار خودێ ژێ رازی رائید جەلال عەزیز بوو، پشتی ئەنفالان مالا خۆ بربوو باژێرکێ شنۆ، رۆژەکێ ئەم چەند هەڤالەك چووینە سەرەدانا وی، ب رێڤە هەڤالەکی گۆتە من: هەڤال ئەز دێ هەواڵەکێ نەخۆش گەهینمە تە..

من گۆتێ: بێژە... خێرە چ قەومتییە..؟

گۆت: دەنگوباسەکێ هەی کو هەڤالێن هەوە قادر باجلوری و بەدەل و یوسف بێسری یێن ژلایێ رژێمێ ڤە هاتینە گرتن و نوکە دزیندانکرینە..

من ئێکسەر ئەو مزگینییا نەخۆش باوەرکر، ژبەرکو چەندین جارا مە پسیارا چارەنڤیسێ وان ژ چەندین کەسا کربوو بەلێ هیچ بەرسڤەکا دلخۆشکەر نەبوو.. پشتی بهیستنا وێ مزگینییا دل ئێش دەست و پێن مە ساربوون، خەما وان دل و

دەروونێ مە داگیرکر و ئێدی هەدارا مە نەدهات، ئەو هەڤال و هەڤچەپەرێن مەبوون، مە پێکڤە رۆژێن خۆش و رەش و پڕی دەردەسەری دەربازکربوون، ژیان دناڤ ترس و برس و سەرما و گەلی و نهال و بن کەڤر و تراش و رێکێن مرنێ پێکڤە بوراندبوون، گرتنا وان وەکو برویسیەکێ بوو ب ناخ و جەستە و دەروونێ مە کەفتی.

ئەم گەهشتینە مالا رائید جەلالی و من پسیارا قادر و بەدەل و یوسف بێسری ژ وی ژی کر، بەرسڤا وی دووپاتکرن بوو کو یێن هاتینە گرتن.

پشتی دەمەکێ بنەجهبوونێ ل بارەگەهێ مەڵبەندێ چوار ل باژێرکێ شنۆ، دەنگوباسێ ڤالاکرنا دەڤەرا پشدەر ژ خەلکێ وێ بەلاڤبوو، هەڵبەت ئەو بڕیار و پێنگاڤا رژێمێ بوو ئەگەر هەموو جورە پەیوەندیەك دناڤبەرا پێشمەرگەی و خەلکێ دەڤەرێ دا نە مینیت، من هزر دکر ئەگەر ئەو بڕیارە ل زووتر و ل پێشی هاتنا مە دەرچووبا دا چەوا شێین دەربازی سنۆرێن ئیرانێ بین..! دیسان خەما وان هەڤالا کەتە دلێ مە یێن هاریکارییا مە کرین و ئەم دناڤ وان ئاستەنگ و مەترسیان دا دەرباز کرین..

عەبدوللا سەید قادر..

ڤالاکرنا دەڤەرا پشدەر خەلکێ وێ نەچارکر قەستا باژێر و باژێرك و دەڤەرێن جودا جودا بکەن، ماڵباتا هەڤال عەبدوللا سەید قادر ژ قەلادزێ هاتنە دەرێخستن و ل باژێرکێ خەبات یێ سەر ب پارێزگەها هەولێر ڤە ئاکنجیبوو، دووبارە عەبدوللا سەید قادر ل گورەی رەوش و هەڵومەرجێ سەختێ وی سەردەمی هێل و تورێن خۆ یێن رێکخستنێ راچاندن و بوو خەلەکەکا سەرەکییا پەیوەندیێ دناڤبەرا سەرکردایەتییا ئێکەتی نیشتمانی و رێکخستنێن دەڤەرا بادینان دا.

هەڤالەك هەبوو بناڤێ حاجی سرێشمە، نیاسیار بوو ب (ئەحەی رەش) سەرپەرشتییا هێلەکا رێکخستنێ دکر و پەیوەندی دگەل عەبدوللا سەید قادری هەبوو، پشتی پرۆسا راگوهاستنا خەلکێ دەڤەرا پشدەر و دوورکەفتنا عەبدوللای و ئەحە رەشی ژ هەڤدوو، عەبدوللای پەیوەندی ب بەکر حەسەن سیان کر دا درێژیێ ب کار و ئەرکێن خۆ یێن حزبایەتی و رێکخستنێ بدەت، بەکر حەسەن چەندین جاران دگەل

عەبدوللا سەید قادر کۆمبوو، بەلێ دهەمان دەمدا پەیوەندی دگەل دەزگەهێن ئەمن و هەواڵگێرییا رژێمێ هەبوون، دکۆمبوونەکێدا دەنگێ عەبدوللا سەید قادر ریکۆرد کر بێی کو عەبدوللا هەست پێ بکەت و کاسێت رادەستی ئەمنا رژێمێ کر،بەکر حەسەن ژڤانەك بۆ کۆمبوونەکا دی دگەل عەبدوللا سەید قادر رێکخست و رێکەفتی 22/ 1989/12 وەکو ژڤانێ سازدانا کۆمبوونێ ل جهەکێ تایبەت ل ناحیا خەبات دەست نیشانکرن، بەکری دەزگەهێ ئەمنا رژێمێ ژی ب جهـ و ژڤانێ کۆمبوونێ ئاگەهدار کربوو، دکۆمبوونێدا و ل دەمێ دانوستاندن و ئاخفتنێ مەفرەزەکا چەکدار یا ئەمنا رژێمێ بسەرداگرت و هەموو پێکڤە دەستەسەرکرن و بۆ زیندانا ئەمنا هەولێرێ ڤەگوهاستن. ژبلی عەبدوللا سەید قادر و هەڤالێن وی چەندین کەسێن دی ب هەمان شێوە ژلایێ ئەمنێ ڤە هاتبوونە دەستەسەرکرن کو ژمارا وان (22) کەس بوون، پشتی ڤەکولینەکا کورت و دیڤچوونێ سێ کەس هاتبوونە ئازادکرن و (19) کەسێن دی مانە بەندکری.

دەنگێ ریکۆردکریێ عەبدوللا سەید قادر ل بەر دەستێ ئەمنێ بوو، لەورا نەدشییا حاشاتیێ بکەت، بەلێ ب زیرەکی و وێرەکی و شارەزایی د روونشتنێن ڤەکولینێ دا هەموو ئەو تاوانە رەتکرن یێن ڤەکولەرێن ئەمنێ دئێخستنە پاڵ، ل گورەی ئەنجامێن ڤەکولینان ژی دادگەهێ بڕیارا بێ گوننەهییا وی سەلماند و پشتی حەفتیەکێ ژ دەستەسەرکرنێ خۆشبەختانە عەبدوللا سەید قادر ل رێکەفتی 1989/12/30 هاتە ئازادکرن.

حەسەن مسری..

حەسەن مسری ل ساڵا 1982یێ ل دەڤەرا پشدەر پەیوەندی ب رێزێن تیپا (63) یا جوتیاران یاپێشمەرگەیێ ئێکەتی نیشتمانی کوردستان کربوو، پشتی چەندین ساڵێن خەباتا پارتیزانی و راگوهاستنا خەلکێ قەلادزێ هەر دناڤ رێزێن پێشمەرگەی دا مابوو، ل سەرهەلدانا بوهارا 1991 و دشەرێ رامالینا داموەزگەهێن رژێما بەعس ل باژێرکێ گوێر ب گرانی بریندار بوو، هەردوو پێن خۆ ژ دەستدان و ماوێ چەندین ساڵان ل سەر قەرویلەکی یێ راکەتی بوو، زۆر نشتەرگەری و چارەسەری ژێرا هاتنەکرن

هەتا شیای ل سەر گولتەیان هاتنوچوونێ بکەت، برایەکێ وی ژی دشەڕێ ناڤخۆدا هاتە شەهیدکرن و هەتا نڤیسینا ڤێ پەرتۆکێ حەسەن مسری وەکو پێشمەرگەیەکێ خانەنشین ل قەلادزێ ژیانا دەرباز دکر.

حسن ئارارات

ئێك بو ژ كەسێن زیرەك و جاڤ نەترس ،ئەندامێ رێکخستنێن دێرین بوو ل باژێرکێ قەلادزێ پاشی پەیوەندی ب هێزا پێشمەرگەی ڤە کریە ،بویە پێشمەرگە ل تیپا 63 یا جوتیاران ،بەردەوام بویە تاکو سەرهلدانا خەلکێ کوردستانێ دیماهیك شەڤ رێڤنگێ ریا مە بویە بو سەر سنورێ ئیرانێ لگەل کاك حسن مسری ،بزیرەکی و شارەزایی ئەم گەهاندینە بنەجهێ ..

هەڤالێن دی یێن مە د رێیا رێڤینگیێ دا نیاسین وەك کاك بەکر باییز و حەسەن حەمە و سەید ئوسمان، پشتی هەوێن ئەنفالان و چۆلکرنا باژێرکێ قەلادزێ ژی درێژی دابوو کارێ خۆ یێ رێکخستنێ و روڵەکێ باش و ئەکتیڤ د سەرهەلدانا بوهارا ساڵا 1991 دا هەبوو.

ڤەگێرانا یادێن ئەنفالان ل سەر زارێ هندەك هەڤالان

تراژیدیا ئەنفالکرنا بادینان د بیردانکا یوسف لیناڤایی دا

ڤەگەڕیان بۆ دۆزەخا هەوێن ئەنفالکرنا بادینان و ڤەگێڕانا دەردەسەرییێن ئێك ژ پێشمەرگەیێن ئەنفالکری و دەربازبوونا وی ژ گوندێ لیناڤا یێ دەڤەرا دۆسکیان و کۆمیتەیا دهۆك یا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان بەرەڤ سنۆرێ تورکیا کو ئەو ژی برایێ من یوسف ئەحمەد لیناڤایی بوو وەکو ب زارێ خۆ چیرۆك بۆ من ڤەگێرای.

یوسف ئەحمەد ل سالا 1953 ل گوندێ لیناڤا ژ دایکبوویە، دشۆرشا ئیلۆنێدا پەیوەندی ب رێزێن پێشمەرگەی کربوو (هێزا دهۆك) و پشتی نسکۆیێ وەکو گوندیەکێ رێنجبەر و جوتیار بەردەوامی دا ژیانا خۆ یا ئاسایی ل گوندێ لیناڤا.

هەڤدەم دگەل هاتنا هێزا پێشمەرگەیێ ئێکەتی نیشتمانی کوردستان بۆ دەڤەرا بادینان ل سالا 1987 و ڤەکرنا کۆمیتەیا دهۆك، یوسفی پەیوەندی ب رێزێن ئێکەتی نیشتمانی کر و هەتا دەستپێکرنا هەوا ئەنفالان یێ بەردەوام بوو. ب دەستپێکرنا قۆناغا ئەنفالکرنا بادینان یوسف لیناڤایی وەکو بهزاران ژ خەلکێ دەڤەرێ پێخەمەت قورتالکرنا گیانێ خۆ قەستا سنۆرێن تورکیا کر و پشتی

زنجیرەکا دەردەسەریان شیا ژ سنۆری دەرباز ببیت و ب ڤی شێوێ ل خوارێ چیرۆك و بسەرهاتیێن خۆ د رێیا رەڤ و ئاوارەبوونێدا ڤەدگێریت و ئاخفتن یا یوسف ليناڤاییە.

ئەنفال تراژیدیەکا هندە مەترسیدار و وێرانکار و کاریگەربوو رەنگە بدەهان بەرەبابێن داهای ژی وێ کارەساتێ ژبیر نەکەن، هەر کەسێ دگەل رۆژانێن ئەنفالان ژیایی هەتا یێ ساخە وان روودان و دیمەنێن جەرگبڕ ژبیر ناکەت.

سەرکردایەتییا شۆرشێ بڕیار دا کو هێزا پێشمەرگەی ل دەڤەرا بادینان شیان نینن بەرهنگارییا ئۆپراسیۆنێن لەشکەرێ رژێمی بکەت و پێدڤییە خۆ ڤەکێشن ئەم گەلەك بێزار و مەندەهۆش ماین، ژلایەکی ڤە مال و خێزانێن مە ژ دەڤەرێن سنۆرێ تورکیا د دوورن و دەربازکرنا وان کارەکێ زۆرێ بزەحمەت بوو، ژلایەکێ دیڤە پێدڤی بوو پلانەکێ دارێژین کو نە بینە نێچیرا جاش و سەربازێن رژێمێ.

وی دەمێ بڕیارا شۆرشێ هاتییە دان ئەز ل مال بووم، هەر ئێك ژ برایێ من خالد ئەحمەد و بەدەل محەمەد سالح باجلوری کو پێشمەرگە بوون هاتنە دەف من ل مال و پسیار ژ من کر کا چ بڕیار بدەین و چ بکەین..!

من پێشنیارکر بچینە جەم مامێ من ئیسماعیل ليناڤایی ژبەرکو ئەو خودان سەربۆرە و دێ رێیەکا باشتر بۆ مە بینیت، ئەم گەهشتینە دەف مامێ ئیسماعیل و مە پرسا خۆ پێ کر و رەوش ژێرا بەحسکر، بێی دوودلی گۆت: پێدڤییە تەبای عامێ دەڤەرێ چۆل بکەین و قەستا سنۆرێ تورکیا بکەین.

هەر دەملدەست مە پلانەك دانا و بڕیار دا ب زووترین دەم ژن و زارۆکان ببەین و ژ گوندی دەرکەڤین و ل قونتارا چیایێ گەڵناسکێ هەڤدوو ببینین و ژ وێرێ بەرەڤ سنۆرێ تورکیا بدەینە رێ، ل دویڤ وێ پلان و بڕیارێ ئەم ل ژڤانێ دیارکری گەهشتینە جهێ دەستنیشانکری و سەرئەڤرازی چیایی بووین هەتا گەهشتینە گوندێ گەڵناسکێ و بەرەڤ رۆژئاڤا چووین، زۆر پێڤە نەچوو دەنگێ فرۆکێن شەڕکەرێن رژێمێ ل هنداڤی مە هات، چەند دەوران ل دوور کۆپێن وان چیا ڤەدان و دەست ب بۆردوومانکرنا گوندێن برجینی و دەرگەلێ و مێرگا دەرگەلێ و گوندێ تیکا ل بەر خابیری کر، دەنگێ مووشەکێن فرۆکا ترسەکا مەزن دناڤ خەلکیدا پەیداکر، ژن و زارۆکان کرنە

ڤێری و دەنگێ وان ب سەر وان دوڵ و نهالانڤە دچوو، ژبەرکو ئەو جهێن هاتینە بۆردوومانکرن گەلەك یێ ژمە دوور نەبوو.

ئەم هەمی گەلەك شەپرزە بووین نەخاسم دەمێ مە زانی سوپا و فرۆکێن رژێمێ یێ چەکێ کیمیاوی بکاردئینن، پشتی وێ بۆردوومانێ فرۆکە بۆ جهـ و بنگەهێن خۆ ڤەگەڕیاین، بەلێ مە دزانی کو دووبارە دێ ڤەگەڕن و هێرش دێ دبەردەوام بن.

ب هەر حالێ هەی مە رێیا خۆ شەقاند هەتا نێزیکی بارەگەهێ کۆمیتا دهۆك یا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان بووین، مە گۆتە وی خەلکێ دگەل مەدا هوین هەرن و هێدی هێدی ژن و زارۆکا دەرباز بکەن، ئەم دوو کەس دێ قەستا بارەگەهێ کۆمیتێ کەین دا بزانین کەس مایە یان نە و مە ژڤانێ خۆ دگەل مال و زارۆك و خەلکێ دی ل گوندێ ئاشانکێ دانابوو.

"هێژ ئاخفتن یا یوسف لیناڤایە" ئەم گەهشتینە بارەگەهێ کۆمیتێ چەند پێشمەرگەیەك لێ مابوون و بەرهەڤی دکرن بارەگەهێ خۆ چۆل بکەن و دچاڤەرێی هندەك هەڤالێن خۆ بوون، ئەم بلەز ژ کۆمیتێ ڤەگەڕیایین و بەرەڤ گوندێ دەرگەلێ چووین، ل ژێریا گوندی مە شینەوارێن بۆمبەکێ دیتن کو فرۆکێن شەڕکەر داوەشاندبوو، ئەم نێزیکی جهێ کەتنا مووشەکێ بووین بێهنەکا نە ئاسایی دهات، مە زانی کو چەکێ کیمیاوی یێ هاتییە بکارئینان، هەر زووی ئەم ژ وی جهی دوورکەفتین و قەستا گوندێ ئاشانکێ کر بۆ دیتنا کەسوکار و گوندیێن خۆ.

هژمارەکا زۆر یا خەلکێ دەڤەرێ ل گوندێ ئاشانکێ کۆم ببوو، هندی مە چاڤێ خۆ گێرا مە کەسەکێ نیاس نەدیت و وی خەلکی پێکڤە قەستا گوندێ چەمترێ یێ بەر رووبارێ خابیری دکر، ئەم ژی کەفتینە دگەل کاروانێ وی خەلکی هەتا گەهشتینە گوندێ چەمترێ، تازە دیمەنێ راستەقینەیێ ئەنفالان بۆ مە خۆیابوو بهزاران مال و خێزان، تەرش و کەواڵ ب پیادە و دەوارا و سواربوونا تراکتوران هاتینە گوندی و یێ بەرهەڤیێن خۆ دکەن ژ خابیری دەرباز بن و بەرەڤ دەڤەرا سندیا بدەنە رێ و ژ وێرێ دەربازی سنۆرێ تورکیا بن. هژمارکا هندە زۆر ل گوندێ چەمترێ خرڤە ببوو قەرەبالغیەکا مەزن دورستکربوو، کەسێ ئاگەهـ ژ کەسێ نەمابوو.. کەسێ

نەدزانی دێ چارەنڤیسێ وی چ بیت.. ترسێ و مرنێ شاپەرێ خۆ بسەر دەڤەرێدا راکێشابوو و سەرێن رێکا ل خەلکی بەرزە کربوون. من بەردەوام پێکول دکر مال و خێزان و کەسوکارێن خۆ ببینم، وەکو گەمیڤانەکێ گەمی لێ بەرزەبوویی ئەز ل کنارێ خابیری دهاتم و دچووم و چەندین جاران دەربازی ملێ دیێ رووباری دبووم و ڤەدگەریام بەلێ هەولێن من دبێ ئەنجام بوون، نە من کەس ژ مالا خۆ دیت و نە کەسێ چ زانیاری و خەبەرەکێ خێرا دا دەستێ من، پرانییا خەلکێ خڕڤەبوویی ژ خابیری دەربازبوون و رێیا سنۆرێن تورکیا دگرتە بەر. خەلك یێ بلەز بوو، ژبەرکو سوپایێ رژێمێ بێی راوستان پێشرەوی بەرەڤ دەڤەرێن سنۆری دکر و لبەربوو رێکێن قورتالبوونا خەلکی کۆنترۆڵ بکەت. ئەز ژی نەچار بووم تەبای عامێ ژ رووباری دەربازبووم ب وێ ئومێدێ مالێن مە ل پێشتر دەرباز بن و ل پێشیا مە دچن، ئێدی لەزکرن باشتربوو بەلکو ل بەراهییا کاروانی هەڤدوو ببینین.

نێزیکی بانگێ مەغرەب ئەم گەهشتینە گوندێ تیکا، بارەگەهەکێ پێشمەرگەی ل نێزیك گوندی هەبوو وێ رۆژێ ژلایێ فرۆکێن رژێمێ ڤە ب چەکێ کیمیاوی هاتبوو بۆردوومانکرن و (13) پێشمەرگە شەهید ببوون هێژ جەنازێن وان ل دەوروبەرێن بارەگەهی مابوون و نەهاتبوونە ڤەشارتن. دیمەنەکێ ناخهەژین بوو، ب هزاران کەس ژ گوندێ تیکا و بارەگەهێ پێشمەرگەی دەرباز دبوون و ژ ترسا مرنی و لەزا خۆ قورتالکرنێ کەسێ دەم نەبوو جەنازێن وان (13) پێشمەرگەیان ب بەتەنیەکێ یان پارچەکا پەرۆکی ژی بنخێڤیت. ئاریشا من ژی گەلەك ئاڵوز و مەزن بوو، سەرێن رێکا لبەر من بەرزەبوون، چارەنڤیسێ مال و زارۆك و کەسوکارێن من دیار نەما، من نەدزانی چ بکەم..! دگەل خەلکی بەردەوام بم و بچم نەکو مال نەگەهشتبن و ل جهەکی ئاسێ مابن.. خۆ بگرم و چاڤەرێ بم نەکو ل پێشی من بریڤەبن .. شەڤ ب سەر مەدا هات، لەشکەرێ رژێمێ یێ دگەهشتینە هەر جهەکی و هند نەمایە دێ جاددا دناڤبەرا زاخۆ و کانیماسێدا بتمامی کونترۆڵ کەت و ئێدی دەربازبون بۆ سنۆرێ تورکیا دێ گەلەك بزەحمەت کەڤیت.

ژ نەچاری و ژبێ ئومێدی وی کاروانێ هندێ درێژ یێ خەلکی قەستا

جاددێ کر، ئەم نێزیکی جاددێ بووین لبەرامبەر کۆمەڵگەها بێرسڤێ کۆمڤەبوون و چاڤێ خەلکی ما ل دەلیڤەکێ دەرباز ببیت. خەم و خەباتا من تنێ دیتنا مال و زارۆکان بوو، ئەز گەلەك شەپرزە و بێ ئومێد بووم کو جارەکا دی ئەم هەڤدوو ببینین، رێ و چارەنڤیسێ من ب خەلکی ڤە هاتنە گرێدان و بڕیار د دەستێ من دا نەما ئێدی نەچاربووم دگەل کاروانێ مشەخت و ئەنفالکریان رێیا خۆ ب شەقینم.

هژمارا وی خەلکێ ل دانگا جاددێ ل بەرامبەر بێرسڤێ خڕڤەبووین گەهشتە نێزیکی سێ هزار کەسا، پرانییا وان ژن و زارۆك و کەسانێن دانعەمر بوون، کەسێ نەدزانی چ بکەن و دێ چاوا دەرباز و قورتال بن، ترسا ژ وێ مەزنتر نەبوو، نەخاسم پشتی مە ب چاڤێن خۆ جەنازێن پێشمەرگەی دیتین کو ب چەکێ کیمیاوی هاتبوونە شەهیدکرن، خەلك د وێ باوەرێدابوو کو سوپای جاددە یا بتمامی کونترۆڵ کری و ئێدی هیچ دەلیڤەکا قورتالبوونێ نەمایە.

هەموو دەم و دهەموو تەنگاڤیان دا کەسێن دەستپێشخەر و قوربانیدەر دهێنە پێش، د وێ دەلیڤا دناڤبەرا مان و نەمانێدا کەسەك بناڤێ عەبدوللا مدیر سندی کو خەلکێ گوندێ چەمترێ بوو گازی کر و گۆت: بلا چەند کەسەکێن زوگرد (بێی هەڤژین و زارۆك) دگەل من بهێن دێ هەوڵ دەین ژ جاددێ دەرباز ببین، ئەگەر رێ یا ڤەکری بوو بلا خەلك ل پەی مە بهێت و ژ خۆ ئەگەر ئەم هاتینە کوشتن هوون ڤەگەڕن و رێیەکا دی بۆ خۆ پەیدا بکەن.

من گۆتێ ئەڤە ئەز دێ هێم و پاشی ئەم بووینە نێزیکی (30) کەسا دگەل عەبدوللا مدیر سندی زۆر ب هشیاری بەرەڤ جاددێ چووین، خۆشبەختانە هێزێن سوپای ل سە ر جادێ نەبوون و ئەم بسلامەتی دەرباز بوویین، ئێدی خەلك ژی ل دویڤ مە بوو رێز. پشتی هەموو ب سلامەتی گەهشتینە پشتا جاددێ و مەترسی پیچەکێ ڤەرەڤیای، کاروانەکێ ترومبێلێن سەربازی ژ بارهەلگر و تانك و زرێپۆش و هەموو جۆرین چەکێ گران ژ زاخۆ هات و بەرەڤ کانیماسێ چوو.

کاروانێ سوپای تێپەری و کاروانێ مشەختا ژی بەرەڤ چیایێ بوسەلێ و سنۆران کەفتە رێ، من گەلەك پێن خۆ سڤککرن و چوومە پێشییا کاروانی ب وێ

مەبەستێ ل جهەکی راوستم هەتا ئەو خەلکە هەموو دەرباز دبیت بەلکو مال و خێزانا خۆ ببینم، ل نیڤا چیایێ بوسەلێ ئەز ل رەخێ رێ روونشتم و مامە چاڤەرێ، ئەو خەلك هەموو دبەر من را دەرباز بوو بەلێ من خێزان و زارۆکێن خۆ نەدیتن، ژنووی ئەز بێ ئومێد بووم و دلێ من هزار ئاواز لێدان.. نەکو کەفتبنە ددەستێ رژێمێ دا.. یان ل جهەکی ئاسێ مابن و نەشێن دەرباز بن.. یان بەلایەك هاتبیتە سەرێ وان ..یان..یان.. یان و هزارو ئێك هزر و دالغە دمێشکێ من دا دغولفولین..

هێژ ئەڤە سوحبەت و چیرۆکا برایێ من یوسف لیناڤایە و ئاخفتن یا وییە کا چەوا ژ مال و خێزانا خۆ ڤەقەتیا و بەرەڤ کیڤە چوو ..

ئەز گەلەك وەستیابووم، ئێدی پێن من رێ نەدگرت، ل نیڤا چیایێ بوسەلێ من جهەك پاقژکر و تڤەنگا خۆ کرە بالگەهـ ب وێ ئومێدێ چەند دەمژمێرەکا چاڤێن خۆ گەرم بکەم و پشتی ژ خەو رادبم دووبارە ل خێزان و زارۆکێن خۆ بگەرم، ژ وەستیانێ ئەز وەسا دخەو چووم من ئاگەهـ ژ خۆ نەما، رۆژهەلاتبوو کەسەکی کو کەتبوو دووماهییا کاروانێ خەلکی پێنەك ل بن پێن من دا و گازی کر، رابە ڤێرێ نە جهێ نڤستنێ یە .. لەزێ بکە خۆ قورتال بکە هێژ جاش و سەرباز نە گەهشتینە ڤێرێ.

بلەز من تڤەنگا خۆ هەلگرت و هەڵباسکی چیایێ بوسەلێ بووم، بسەدان مال و خێزان ژ خەلکێ دەڤەرێ ل وی چیایی ژ برس و وەستیانێ ب هەرەمەکی راکەتبوون، گریێ زارۆکان لژێر هەموو کەڤر و دناڤ تراش و دنهالاندا دهاتە بهیستن، تنێ ئومێدا خەلکی ئەوبوو بگەهنە سەرێ چیایی و هێلا سنۆری.

ل سەرێ چیایی کەسەکی ب دەنگەکێ بلند گازی من کر، ئەز ڤەجنقیم .. من هزرکر کەسەکە ژ مالێن مە، پاشی دەرکەت عبدالکریم حەجی رەئوف بێسری ئەز چوومە جەم وان، ل نێزیك کانیەکا ئاڤێ روونشتبوون، قودیکەکا تەماتێ یا ڤالا دکانیێ دابوو خەلکی ئاڤ پێ ڤەدخوار، من ژی سێ چوار جاران قودیك دکانیێ هەلاند و تێر ئاڤ ڤەخوار، ئەو چەند رۆژ بوو خوارنەکا باش بدەست مە نەدکەفت، من هندەك خوارن ژی دگەل مالا عبدالکریم حەجی رەئوف بێسری خوار، پیچەکێ زاخ هاتە دەست و پێن من.

هێژ ئەم دروونشتی بووین ژنەك بلەز بەرەڤ مە دهات و دگرە گازی:

رابن خۆ دەرباز بکەن ئەڤە لەشکەرێ رژێمێ گەهشتە نێزیك و دێ رێیا سنۆری ل مە گریت.

((د وی دەمی و د وێ رەوشێدا تابۆرێ پێنجێ یێ دوژمنی ژی دناڤ خەلکی دا پرۆپاگندە و ترس و لەرز دناڤدا بەڵاڤدکرن))

هەر چاوابیت راست یان درەو، ئەم رابووین و مە قەستا سنۆری کر هەتا ژ جاددا شەرانشێ دەربازبووین و گەهشتینە جهەکی بارەگەهەکێ پێشمەرگەی لێ مابوو، بەلێ دگەل گەهشتنا مە پێشمەرگەی ژی بارەگەهێ خۆ چۆلکر و خۆ دا دگەل خەلکی و بەرەڤ سنۆری دا ڕێ، ب وەستیان و ترس و شەپرزەیی و بێ ئومێدی مە گەلیێ پساغا و گوندێن کەلوکێ و مارسیسێ و ئەلانشێ ئەو ئەڤرازی و نشیڤی دەربازکرن، ئەز بێ ڕادە وەستیام و بێ هێز بووم، من نەدزانی بۆچی بەرەڤ سنۆری بچم و مال و خێزان وزارۆکێن من دبێ سەروشووینن، ما ئەگەر ئەو دگەل من نەبن چ مفا دقورتالبوونا من دا نەبوو، گەلەك جارا ئەز دراوستیام و بیر ل وێ چەندێ دکر دووبارە ڤەگەڕم، بەلێ هەڤالێن من رێگری ل من دکر و دگۆت ڤەگەڕیانا تە خۆ رادەستکرنە بۆ مرنەکا مسوگەر.

رێ گەلەك ڤەکێشا، مێشکێ من هزار هزر و ئاواز دژەنین، دەنگ و قێری و گریێ زارۆکا ببوونە سەمفۆنیەکا تراژیدی د وان گەلی و نهالادا دەنگڤەددا.. دگەل وێ رەوشا کمباخ حسێنێ مەلا میرزایێ بێسری تەماتەك (باجانسۆرکەك) ژ چانتکێ خۆ دەرێخست و کرە ددەستێ من دا گۆت: برا بخۆ چێترە ژ چنەیێ.. ب راستی ئەو تەماتە بۆ من وەکو ڕانەکێ بەرخی بوو ل سەر پەڵاڤێ..! پیچەکێ برسا من کورە کر و هێزەکا دی دا جەستەیێ منێ هەلوەشیای.

ل گەلیێ پساغا من حەجی داودێ پیرەفاتی و خێزان و زارۆکێن وی دیتن، هژمارەکا زۆر یا خەلکی راکەتبوو ژێر وان کەڤر و تڕاشا، بێهنەکێ ل جەم حەجی داودی روونشتم، ئەز گەلەکێ برسی بووم، حەجی داودی گۆتە خێزانا خۆ ئەرێ ئەو هنگڤین مایە هندەکێ بۆ ئیسڤی بینە . من باوەر نەکر..! خودێ خێرا وان بنڤێسیت خێزانا حەجی داودی سێنیکەکا هنگڤینی دگەل هندەك نانێ تەنکێ سێلێ بۆ من

ئینان، پشتی من تێر خواری بەتەنیەك ژی بۆ من ئینا و من دملێن خۆ وەرکر، ئێکسەر ئەز دخەو چووم.

چارەنڤیس دناڤبەرا مرنێ و دەربازبوونا سنۆری دا

پشتی دەمەکی حەجی داودی ئەز هشیارکرم و گۆت: رابە یێ دبێژن لەشکەرێ رژێمێ یێ ژ لایێ شەرانشڤە بەرەڤ گەلی دهێت، باشترە ژ گەلی دەرکەڤین بەری بگەهنە ڤێرە دڤێت لەزێ بکەین.

ئەم رابووین و مە هەلدا وی گەلی بێی راوستیان هەتا گەهشتینە بەر هێلا سنۆرییا تورکیا، وی جهی دبێژنێ دەریێ زیڤیا گوندەکێ عەشیرا گۆییانە.

جەندورمێن تورکی ل سەر توخیبی رێز ببوون و رێ نەددا کەس دەربازی ملێ دی ببیت، ب هزاران خەلك ل دەریێ زیڤیا کۆم بوو، دگەل وێ چەندێ دەنگێ تەقە و تۆپ و بۆردوومانێ و ڤرَێنا کۆپتەرێن سوپایێ رژێمێ دهات، و دهاتە گۆتن کو چەتە و سەرباز یێن گەهشتینە گەلیێ پساغا و دێ بەرەڤ سنۆری هێن، هەر وەسا ژی دەرچوو، پشتی دەمەکی لەشکەر ژ گەلیێ پساغا بسەرکەفت و هەموو ئەو گر و کوپێن چیا دانە بەر تۆپا، دووکێلا تۆپ و مووشەکا دەڤەر کربوو تەمەدووی، ئەو پێشهاتە گەلەك ب ترس بوون، ئێدی چارەنڤیسێ خەلکی ما دناڤبەرا مرنێ و دەربازبوونا سنۆری دا.

گاڤ بۆ گاڤێ هێزێن لەشکەری نێزیك دبوون و هژمارا خەلکی ژی ل بەر توخیبی زێدە دبوو، هێزێن جەندورما ژی زێدە دبوون و رێگری ل خەلکی دکر ژ هێلا سنۆری دەرباز ببیت، ئێدی هیچ دەلیڤە نەما یان دێ هێینە کوشتن یان ژی پێدڤییە خۆ دەرباز بکەین، دەمەکی ژن و زارۆك کۆم بوون وەکو بڕیارا دووماهیێ پێکڤە بەرەڤ جەندورما چوون، گۆتن یان دێ دەربازبین یان ژی مرن هەر ئێکە و نابیتە دوو، هندی جەندورما هەوڵ دا رێگریێ لێ بکەن بەلێ نەشیان، ژن و زارۆکا ب دار و بەرا هێرش کرێ و رێیا خۆ ڤەکر هەتا گەهشتینە پشت هێلا سنۆری، جەندورمە نەچار بوون گشت ئەو ژن و زارۆکە ل جهەکی کۆمکرن و دەوروبەرێن وان گرتن.

تنێ زەلام مابوونە ل ملێ عیراقێ، ئەوان ژی ب رێککەفتن بڕیار دا پێکڤە

سینگێ خۆ بدەنە جەندورما، ب راستی ژی ئەو بڕیارا مرنێ بوو، دگەل چوونێ جەندورما تەقەکر و چەند کەسەك بریندارکرن، بەلێ ئەم پاشڤە نەزڤرین و ل جهێ لەشکەرێ عیراقێ ئەم گرتباین و کوشتباین باشتربوو دهەوڵدانەکا قورتالبوونێدا بهێینە کوشتن.

دگەل تەقەیا جەندورما ژن و زارۆکان پێکڤە کرنە قێری و بەرەڤ زەلاماڤە هاتن و جەندورمە نەچارکرن خۆ ڤەکێشن و رێ بۆ زەلامان ڤەبوو دەربازبن.

کەمپەکا سەربازییا کەڤن و چۆلکری ل جهەکی ل خوارتر وێ خالا ئەم لێ هاتینە کۆمکرن هەبوو، جەندورما ئەم هەمی ڤەگوهاستینە وێ کەمپێ و چوار رەخێن مە دوورپێچکرن و دەست ب پشکنینان کر و چەك رەخت و هەتا چەقۆ ژی ژ مە ستاندن.

کانیەکا ئاڤێ دکەفتە دانگا کەمپێ، جەندورما رێ ددا خەلك دوو دوو یان سێ سێ کەس بچنە سەر کانیێ ئاڤێ ڤەخۆن و زووی ڤەگەڕن، ئەم دوو شەڤا ماینە ل کەمپا کەڤن یا سەربازی، پاشی ئەم ڤەگوهاستینە نێزیکی کانیێ، هەڤدەم لەشکەرێ عیراقێ ژی گەهشتە سەر توخیبی، رەنگە جەندورما بۆ پاراستنا مە ژ لەشکەرێ عیراقێ ئەم رەوانەی سەر کانیێ کربووین ژبەرکو مەودایێ کیلۆمەترەکێ یا ژ کەمپێ دوور بوو، بەلێ سەرەرای وێ چەندێ ترسەکا مەزن هەبوو کو جەندورمە وی خەلکی رادەستی لەشکەرێ عیراقێ بکەت.

ل دووەم رۆژا ئەم بۆ سەر کانیێ هاتینە ڤەگوهاستن، ئەفسەرەکێ جەندورما ئەم ئاگەهدارکرین کو ل رۆژا پاشتر فەرماندێ سەربازیێ وێ دەڤەرێ دگەل قایمقامێ ئولودەرە دێ سەرەدانا مە کەن، ل سپێدەهیا رۆژا پاشتر هێزەکا کۆماندۆیێن تورکی هات و ئەو دەڤەر ب تمامی کونترۆڵکر و بەرهەڤی بۆ هاتنا فەرماندەی و قایمقامی هاتنەکرن.

ل دەستپێکێ ژن و زارۆ ژ زەلاما ڤەدەرکرن، ل دەمژمێر (10:30) دوو فرۆکێن هەلیکۆپتەر ژ جۆری شینۆك ل ئەسمانێ دەڤەرێ خۆیا بوون، چەندین جارا دەوران ل هنداڤی مە ڤەدا پاشی دانا زەڤیەکا راست، ئەفسەرەکێ پلە بلند دگەل قایمقامێ ئولودەرە ژ فرۆکەکێ پەیابوون و بـەرەڤ خەلکیڤە هاتن، ل دەستپێکێ داخوازا وەرگێرەکی کر دا پەیاما وان ب دورستی بگەهینیتە خەلکی.

کەسەك ژناڤ کۆما وان مرۆڤان دەرکەفت، ناڤێ وی درباس بوو خەلکێ گوندێ پیرەفاتێ بوو، زمانێ تورکی ب رەهوانی دزانی، چوو جەم فەرماندەی و ب تورکی سلاڤکرێ..

ل دەستپێکێ فەرماندەی ژی سلاڤکر (السلام علیکم و رحمه الله و برکاته) و پاشی گۆت: نە ترسن هوون مێهڤانێن دەولەتا کۆمارا تورکیانە پشتراست بن هەوە رادەستی رژێما عیراقێ ناکەین، ئەم دێ هەوە حەوینین، خوارن و هەموو پێدڤییێن ژیانا هەوە دابین کەین، دێ هەوە بۆ جهەکێ ئارام و باشتر ڤەگوهێزین، ب بهیستنا وان گۆتنێن فەرماندێ لەشکەرێ تورکی خەلکی هەناسەکا تەناهیێ هەلکێشا و ترسێ دلێ مە بەردا، دیاربوو کو ئەو فەرماندە کەسەکێ خودان وژدان بوو، دیمەنێن رەڤا رەش و مشەختبوونا کوردا کو ژلایێ راگەهاندنا جیهانی ڤە دهاتنە بەلاڤکرن هندەك کاریگەری ل سەر وژدانا وی و رەئیا فەرمییا دەولەتا تورکیا کربوو. ل پێشی مالئاڤاهیێ بکەت فەرماندەی و قایمقامێ ئولودەرە مزگینی دا خەلکی و گۆت: خۆ بەرهەڤ بکەن سوباهی دێ هەوە ژ ڤی جهی بۆ دەڤەرەکا ئارام ڤەگوهێزین.

ل رۆژا پاشتر رێکەفتی (31) تەباخا سالا 1988 بوو، کۆماندۆیێن تورك ل دوور مە جەمیان و بەرێ مە دا رێیا گوندێ زیڤیا، ئەو خەلك هەموو جوت جوتە ب پیادە دبەر گوندێ زیڤیا دا دەربازبوو، گوندیان ل گڤاندێ رێ تەماشەی مە دکر، خەلك وەسا ببوو رێز دا بێژی رێزکا مێریایە، ئەم گەهشتینە دگەلیەکێ تەنگ و کوور دا تنێ مە ئەسمان ددیت، هەردوو رەخێن گەلی زنارێن ئاسێ بوون، کۆماندویان ژێری و ژووریا گەلی گرتن دا کەسەك ب چ جهانڤە نەچیت، ماوەکێ درێژ ئەم چاڤەرێ بوویین کا قۆناغا مە یا د دووفدا دێ کیڤە بیت، ل دەمێ چاڤارێبوونێ کەسەکی ب ئێزگەی گوهدارییا دەنگوباسان دکر، هەوالێ شەهیدبوونا ئازاد هەورامی هاتە بەلاڤکرن، وی هەوالی ئەم گەلەك خەمگین کرین.

ئەز و درباش پیرەفاتی کو وەرگێری بۆ زمانێ تورکی دکر پێکڤە دروونشتی بوویین، کەسەك ژ پەنابەران هاتە جەم درباسی و گۆتێ: ئەز گەلەکێ نەخۆشم پسیارا ئەفسەرێ لەشکەری بکە کا چ دەرمان دگەلدا نینن بدەنە من..؟

درباسی گۆتێ باشە ل ڤێرێ بمینە و گۆتە من یوسف رابە دگەل من وەرە، ئەم چووینە جەم جەندورما وی دەمی سێلەك دانابوو و نان د پات، مە سلاڤ کرێ و درباسی گۆتێ: مە نەخۆشەکێ هەی ئەگەر دەرمان دگەل هەوە هەبن هاریکارییا وی بکەن.. ئەفسەرەکی گۆتە جەندورما نانەکی بدەنێ..! و گۆتە مە ڤی نانی بدەنە نەخۆشی و هەر ئێکی ژمە ژی نانەك وەرگرت و ئەم ڤەگەڕیایین، چەند مەترەکا ژ جەندورما دوورکەفتین و دەنگێ تەقینا تڤەنگەکێ هات و دگەل هندێ قیژی ژ جەندورمەکی بلند بوون، ئەم لێ زڤرین تەماشە دکەین هەر ئەو جەندورمە بوو یێ نان دایە مە،فیشەك ژ دەستا ڤەرستبوو و پێ خۆ بریندارکربوو، ئەم ب وان سەر و دلاڤە ڤەگەڕیاینە دەف برادەرێ خۆ یێ نەخۆش و تنێ مە دوورکا جەندورمەی دایێ.

پشتی مە چەندین رۆژ د وی گەلیێ تەنگ و نەخۆش دا دەربازکرین، ئێڤاریەکێ ئەم هاتینە ئاگەهدارکرن کو ل رۆژا پاشتر دێ بۆ جهەکێ دی هێینە ڤەگوهاستن، ل سپێدەهیا رۆژا پاشتر دیسا ئەو خەلکە هەموو رێزکر و ب رێ ئێخست، گۆتنە مە هوون دێ چنە دگەل وان پەنابەرێن ژ رێیا ئاروٚشێ دەربازبوویین و دێ پێکڤە بۆ دەڤەرەکا دی هێنە رەوانەکرن. ل خالەکێ ئەم و ئەو خەلکێ ژ ئاروٚشێ هاتییە رەوانەکرن گەهشتینە هەڤدوو، هژمارا وی خەلکی بەردەوام زێدە دبوو و گەهشتە نێزیکی هەشت هزار کەسا، دووبارە من پێکولکر خێزان و زارۆك و کەسوکارێن خۆ ببینم بەلێ هیچ ئەنجامەك نەبوو.

حکومەتا تورکی دەست ب گەهاندنا خوارن و پێدڤیێن سەرەکیێن ژیانێ کر، ژنێن پەنابەر ژی دەست ب پەحتنا نانی و ئامادەکرنا خوارنێ کر، ئێدی برس ژ هناڤێن مە ڤەرەڤیا و پیچەکێ بێهنا مە هات ژبەرکو ل پێشتر هەتا بدەستخستنا پاریەکێ نانی ژی نە یا بساناهی بوو.

ل سپێدەهیەکێ دیسان جەندورما بانگ ل مە کر و گۆت خۆ بکەنە رێز، مەدیت کامیرە یێن ئینایەن و دەست ب گرتنا وێنەیێن مە کر..! مە نەزانی کا رۆژنامەڤان بوون یان ژی ئەو وێنە بۆ دەزگەهێن ئەمنییێن دەولەتێ دهاتنەگرتن.

ئەم چەندین رۆژا ماین.. خوارن و ڤەخوارن دهاتنە دابینکرن.. هەتا

رادەکی مە بێهنا خۆ ڤەدا، بەلێ ل ئێڤاریەکێ ئەم هاتینە ئاگەهدارکرن خۆ بەرهەڤ بکەین بۆ چوونا کەمپا، ل رۆژا پاشتر ئەم ب رێ ئێخستین هەتا گەهشتینە گوندێ رۆبۆسکێ، ل وێرێ نێزیکی (80) کامیۆن ئامادە کربوون بۆ ڤەگوهاستنا مە.. چەوا پەز دهێتە بارکرن هێدی هێدی و خێزان خێزان ئەو خەلکە سواری کامیۆنا دکر و کامیۆن بەرەڤ کەمپا ب رێ کەفتن.

سوپاس سەعدی کوروری

من ژی جهێ خۆ ل سەر سیپایێ لۆریەکێ کر، ل گوندێ کوروریێ ئەم قەدەرەکێ راوستیایین هەتا کاروانێ ترومبێلا هەمی دگەهیت، خەلکێ گوندی ل دورێن مە کۆمبوون و تەماشەی مە دکر، ژ نشکانڤە کەسەکێ نیاس دناڤ خەلکێ گوندی دا کەفتە بەر چاڤێن من ناڤێ وی سەعدی بوو، من گازی کرێ و ل دەنگێ من زڤری بەلێ نەزانی کی بوو گازی کریێ.

سەعدی ژ باکوورێ کوردستانێ بوو، خەلکێ گوندێ کوروریێ یێ عەشیرا گۆیان بوو، ماوێ چەندین سالا مالباتا وان هاتبوو گوندێ لیناڤا، دووبارە من گازی کرێ، باشبوو ئەز دیتم و ئەز نیاسیم.. چاڤێن وی تژی روندك بوون و پسیارا مال و خێزان و کەسوکارا ژ من کر..؟

من گۆتێ: باوەربکە ئەز یێ بتنێ مە و من هیچ زانیاری ل سەر مال و کەسوکارا نینن و من رەوشا خۆ ژێرا بەحسکر.. سەعدی گەلەك دلتەنگ و خەمگین بوو..

گۆت ئەز چ خزمەتا تە بکەم..؟

من گۆتێ: سەعدی ما دێ بۆ من چ کەی..! ئەم نزانین دێ بەرەڤ کیڤە چین..!

گۆت: تو نەیێ برسی..؟

من گۆتێ: بەلێ

سەعدی چوو گوندی و بلەز ڤەگەڕیا، مێدەکەکا مشتی نان و هندەك تەماتە بۆ من ئینان **و گۆت:** برێڤە بخۆ هەتا دگەهییە بنەجهەکێ..

من گۆتێ: دگەل شۆفێرێ کامیۆنێ باخڤە بەلکو رازی ببیت ل پێشیێ ل

دەف وی رووینم، ژبەرکو ئەز گەلەکێ ماندی و بێ هێز بوویم..

سەعدی دگەل من هات و گۆتە شۆفێری بلا ئەڤ کەسە ل پێشییا کامیۆنێ ل جەم تە روونیت، ژبەرکو ئەز دنیاسم و ژ ماڵباتەکا ناڤدار و ب رووممەتە.. شۆفێری ژ جوامێری رێز ل من گرت **و گۆت:** فەرمو وەرە پێشیێ و جەندورمە چ دکەن بلا بکەن..

بەرەڤ شەرنەخێ..

گشت کامیۆنێن بارکری ژ پەنابەران ل گوندێ کورورێ دراوستیایی بوون و دەم هات بکەڤینە رێ و من خاترا خۆ ژ سەعدی خواست، هێزەکا پۆلیسان ل پێشی و هێزەك ل دووماهییا کاروانێ ترومبێلان بوو، هەوێن ئەنفالا و کۆچا خەلکی ببوونە بابەت و مژارێن سەرەکیێن میدیا جیهانی د وی سەردەمیدا، لەورا خەلکێ باکوورێ کوردستانێ ژی دزانی دێ مە بەرەڤ کیڤە بەن.

بەری بگەهینە باژێرێ شەرنەخێ پۆلیسا کاروانێ ترومبێلا ل پەرێ باژێری راگرت، نە دخواست ب رۆژ دناڤ شەرنەخێدا دەرباز ببین دا کارڤەدان ژلایێ خەلکێ باژێریڤە رووی نەدەن، ژبەرکو خەلکێ باکوور دخەما مەدابوو و یێ چاڤەرێ بوو هەتا دگەهینە دەڤـەر و باژێرێن وان. پشتی دانێ مەغرەب کاروانێ مە دا رێ، مـەرەم ئەو بوو بشەڤ د شەرنەخێدا دەرباز ببین، بەلێ دیسان جاددە دپڕبوون ژ خەلکێ چاڤەرێ، دگەل گەهشتنا مە دەستپێکر هاریکاری هاڤێتنە د کامیۆنادا.. خوارن.. شیرێ زارۆکا.. جلوبەرگ.. نڤین و بەتەنی...هتد.

ئەم ژ شەرنەخێ دەربازبووین و گەهشتینە جزیرێ، ب هەمان شێوە خەلکێ وەفادار یێ چاڤەرێ بوو، جوامێرییا خۆ دووپاتکر، ب هەموو هەوڵ و شیانان هاریکاری دگەهاندنە مە، ژ جزیرێ بەرەڤ نسێبینێ چووین، پۆلیسا کاروانێ مە دووبارە راگرت و لبەربوو سحارا سپێدێ بگەهینە دیاربەکر، ژبەرکو دیاربەکر باژێرەکێ مەزنە و حکومەتا تورکیا ترسا وێ چەندێ هەبوو خەلکێ دیاربەکر خۆپێشاندانان بکەن و رەوش ژ دەست دەرکەڤیت.

دگەل هەلاتنا رۆژێ ئەم بۆ کەمپا دیاربەکر هاتینە ڤەگوهاستن، خیڤەت

هاتبوونە ئامادەکرن، هەر خیڤەتەك بۆ (12) کەسا هاتبوو تەرخانکرن، دەملدەست دگەل گەهشتنا مە بۆ کەمپێ خەلکێ دیاربەکر دەست ب رەوانەکرنا هاریکارییان کر و هەموو پێدڤیێن سەرەکیێن ژیانا رۆژانە بۆ پەنابەران هنارتن، چەندین رۆژا هنارتنا هاریکارییان ژ لایێ خەلکێ دیاربەکرێ ڤە بەردەوامی کر، لەورا پێدڤییە هەتا ئەم ساخین ئەو چاکی و مەردینی و گیانێ کوردایەتیێ خەلکێ دیاربەکر ژبیر نەکەین، ل شەرنەخێ و جزیرێ و نسێبینێ و کەمپا دیاربەکر مە ناخ و ئاستێ کوردپەروەرییا خەلکێ باکوور نیاسی و ئەم پشتراست بووین کو ئەم نە بتنێ بووین بەلکو گەلێ کورد ل باکوور پشت و پەنایێ مەبوو..

چارەنڤیسێ زارۆك و خێزان و کەسوکارێن یوسفی چ لێهات..؟

ئەو جهێ کو ژڤانێ وان بوو هەڤدوو لێ ببینن ل ئاشانکێ ل ژێریا گوندێ ئۆزمانا بوو، بەلێ هەڤدوو نەدیت، گەهشتبوونە گوندێ چـەمترى و ل وێرێ ژهەڤدوو دوورکەفتبوون، یوسف ژ خابیری دەربازببوو و بەرەڤ دەڤەرا سندیا و پاشی سنۆرێ تورکیا چوو، خالدێ برایێ وی و مام و ژن و زارۆك پێکڤە ژ گوندێ چەمترێ بەرەڤ گوندکۆسەی چوون، ل گوندکۆسەی زانیاری گەهشتنێ کو هێزێن سەربازی هەموو رێ یێن گرتین، ئێدی هیچ ئومێدەکا قورتالبوونێ نەما و زانی ژهەرچوار رەخاڤە هاتنە دوورپێچکرن، نەچاربوون ڤەگەڕنە گوندێ ليناڤا و ل هندەك جهێن ئاسێ و نەپەنی ل گەلیێ ليناڤا خۆ ڤەشارتن.

د رۆژێن دویفدا هەوا ئەنفالان توند و دژوار بوو، هێزێن رژێمێ هەموو جهـ و دەڤەر تۆپباران و بۆردوومانکرن و هێزێن سەربازی و فەوجێن چەتا بەرەڤ گوندا دهاتن و دەست ب سۆتن و وێرانکرنا گوند و رەز و باغ و ئاقارا کر، سیاسەتا ئەردێ سووتی ب هەموو واتایێن وێڤە ل دژی خەلك و خاکێ کوردستانێ پەیرەو دکر.

وەکو ل دەستپێکا نڤێسینا ڤان یاد و بیرەوەریان من ب درێژی بەحسکری، من و مام و برا و ماڵباتا مە و گەلەك خێزانێن دی دگەل مەدا چەندین شەڤ و رۆژێن ب ترس و برس دگەلیێ ليناڤا دا دەربازکرن، هەتا رژێمێ لێبوورین دەرێخستی

و ژ نەچاری خۆ رادەستکرن و ئێکسەر بۆ کەلها نزارکێ هاتنە ڤەگوهاستن، پشتی شەش رۆژا ژ کەلهێ بۆ ئۆردیگایێ بەحرکێ هاتنە رەوانەکرن دا ل بەحرکێ ژیانەکا کمباختر دەرباز بکەن..

کۆمیتا ئامێدیێ و روودانێن ئەنفالێ..

وەکو سەرانسەری باشوورێ کوردستانێ هەوا ئەنفالان گەهشتە بەرواری بالا و هێزێن رژێمێ زۆر ب نەمەردی گوندێن وێ دەڤەرێ ژی سۆتن و وێرانکرن، عەبدوللا ئیسماعیل هروری بەرپرسێ کۆمیتا رێکخستنا ئامێدیێ یا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان بوو، عەبدوللا ب ڤی شێوەی بەحسێ روودانێن ئەنفالا و چاوانەتییا قورتالبوونا هێزەکا پێشمەرگەی دکەت ژ ناڤ مرنەکا مسوگەر.

عەبدوللا هروری دبێژیت: بارەگەهێ کۆمیتا ئامێدیێ ل گەلیێ بازێ بوو، بارەگەهەکێ پارتی گەلی دیمۆکراتی کوردستان ژی ل ژووریا گەلی بوو، گەلیێ بازێ جهەکێ نەپەنی و گەلەك ئاسێ یە، بدەهان شکەفت و ناوسك دگەلیدا هەنە، جهەکێ پەسەند بوو بۆ دانانا بارەگەهێن پێشمەرگەی د وی سەردەمیدا، بارەگەهێ پارتی ل گەلیێ بێشیلێ بوو گەلەك ژ گەلیێ بازێ د دوور نەبوون.

ل پێشی دەستپێکرنا هەوا ئەنفالێ ل رێکەفتی (28) تەباخا سالا 1988، گەلیێ بازێ بەردەوام ژلایێ لەشکەری ڤە دهاتە تۆپبارانکرن، رەوش گەلەك ئالۆز و ب مەترسی بوو، هاتنوچوونا پێشمەرگەی و دەرکەفتن ژ شکەفت و ناوسکا بزەحمەت بوو، ئەو چەند رۆژ بوو بریارا چۆلکرنا دەڤەرێ گەهشتبوو کۆمیتێ، ژبەرکو یا ب ساناهی نە بوو ب چەکەکێ سڤك بەرهنگارییا وێ هێزا رژێمێ و وی چەکێ ژ بەروکێن جەنگێ ئیرانێ ڤەگوهاستی بکەین.

خەلکێ دەڤەرێ دزانی هیچ بەرهنگاریەك ناهێتەکرن، لەورا نەچاربوون گیانێ خۆ و خێزان و زارۆکێن خۆ قورتال بکەن و قەستا سنۆرێ تورکیا کر.

بشەڤ هژمارکا پێشمەرگەیێن کۆمیتا ئێکەتی نیشتمانی و پێشمەرگەیێن پارتی گەل دچوون بیسە ل سەر جاددا کانی ماسێ ل نێزیك گوندێن بێقۆلکێ و تشیشێ

د دانان هەتا خەلکێ دەڤەرێ ب ئارامی ژ جاددێ دەرباز بن. نە بتنێ خەلکێ دەڤەرا بەرواریا بوو، بەلکو بسەدان مال و خێزان ژ گەلەك جهـ و دەڤەرێن دی دهاتنە بەرواریا و بەرەڤ سنۆرێ تورکیا دچوون.

ل پێشی هەشتەم قۆناغا ئەنفالان دەستپێبکەت کو دووماهی قۆناغا وان هەوا بوو و یا تایبەت بوو ب دەڤەرا بادینان ڤە، ئەز (عەبدوللا هروری)و دگەل هژمارەکا کادرێن هەرسێ کۆمیتەیێن دهۆك و ئامێدیێ و شێخان ل دیدارا نەوشێروان مستەفای بووین بۆ دانوستاندنان دەربارێ هندەك پرس و کارێن گرێدای ب کارێ حزبایەتی ڤە ل دەڤەرا بادینان، پشتی بدووماهی هاتنا وێ دیدارێ ئەم ڤەگەڕیایین و هەر هەڤالەك چوو سنۆرێ کۆمیتا خۆ، بۆ بێهنڤەدانەکا کورت و ژئەگەرێ ماندیبوونا وێ سەفەرێ ئەز چوومە مال، وی دەمی برایێ من سلێمانی مالێن مە ژ گەلیێ دیهێ ربرببوونە هرورێ، شەڤا 12 ل سەر 13 یی تەباخێ بوو، ئەز یێ ل سەر بانی نڤستی بووم، ل درەنگی شەڤێ خێزانا من ئەز هشیارکرم و گۆت: پێژنا هندەك مرۆڤا یا ل دەوروبەرێن مالا مە دهێت، راست ئەز رابوومە سەر خۆ و من تڤەنگا خۆ سیارکر و ژ سەربانی پەیابووم، دگەل وێ چەندێ کەسەکی گازی کر: کاك عەبدوللا.. ئەز مامەندم.. ئەز ڤەجنقیم.. هەر چەند گەلەك کەیفا من ب هاتنا وی هات، بەلێ من گۆتێ: مامەند تو ڤێ شەڤێ لڤێرێ چ دکەی..؟ گۆت: ئەز گەلەکێ بلەزم، من نامەکا بۆ تە ژلایێ رێکخستنێن ناڤ باژێری ئینای و پێدڤییە هەر نوکە ڤەگەڕم.. مامەندی گۆت: ل دەمەکێ نێزیك هەوا ئەنفالێن بادینان دێ دەستپێکەت و هەموو زانیاری یێ دڤێ نامێدا هاتینە نڤێسین، بووورە پێدڤیە ئەز ڤەگەڕم هێژ تاری و خاترا خۆ خواست.. ئەو دووماهی جار بوو من و شەهید مامەندی هەڤدوو دیتی. من ناما هەڤالێن رێکخستنێ ڤەکر و خواند، دناڤەرۆکێدا ب درێژی بەحسێ پلان و پرۆسا ئەنفالان ل بادینان هاتبوو کرن.

ل رۆژا پاشتر من چەند هەڤالێن پێشمەرگە دانە دگەل خۆ ژ وانا سلێمان هروری و سەعید ئەرزی و سەرئەڤرازی گەلیێ هرووری بووین و چووینە دەڤەرا بێلمبیرێ، ب رێڤە مە هژمارەکا گەریلایێن پارتییا کارکەرێن کوردستانێ دیتن، مە داخوازا دیتنا بەرپرسێ وان کر، وان گۆت: پشتی دوو رۆژێن دی وەرن دێ بەرپرسێ مە

بینن، پشتی دوور رۆژا ئەم چووینە جهێ دیارکری بۆ ژڤانی و مە بەرپرسەکێ (پەکەکێ) دیت و کاودانێن خەلکی و دەڤەرێ و مەترسییا بەرپابوونا ئەنفالان ژێرا بەحسکرن و مە ئاگەهدارکرن کو رەنگە هێزێن پێشمەرگەی بگەهنە وان جهێن زێدەتر لژێر کونترۆلا گەریلاییێن پارتییا کارکەران بوون دا ئاگەهی و هەڤکاری هەبیت، وی بەرپرسێ کارکەران ژی رەزامەندی دەربری و بەرهەڤییا خۆ دیارکر بۆ هاریکاری و پشتەڤانیێ.

ل پەی وێ پێنگاڤێ ئەز دگەل چەند هەڤالێن پێشمەرگە چوومە بارەگەهێ کۆمیتێ ل گەلیێ بازێ و هەموو پێشمەرگە و هەڤال کۆمکرن و ئاگەهدارکرن کو ل گورەی زانیارییێن هەڤالێن رێکخستنێ بۆ مە هنارتین، ل دەمەکێ نێزیك پرۆسا ئەنفالان دێ ل دەڤەرا بادینان دەستپێکەت. هەڵبەت ئێکەم قۆناغا ئەنفالان ل دژی بارەگەهێن سەرکردایەتییا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان ل دەڤەرێن سەرگەلۆ و بەرگەلۆ هاتبوونە ئەنجامدان، دووماهی قۆناغ یا بادینان بوو. من هەڤال ئاگەهدارکرن کو رەوش دێ گەلەك ئاڵۆز و مەترسیدار بیت، رژێم دێ هێزەکا ئێکجار مەزن بهەموو جۆرین چەکێ گران ئێخیتە دڤێ ئۆپراسیۆنێدا، ئێدی هێزا پێشمەرگەی ب چەکێ خۆ یێ سڤك و بێی پشتەڤانی شیانێن بەرهنگاریێ نابن، دیسان من گشت پێشمەرگە و کادرێن خودان خێزان ئاگەهدارکرن کو ب زووترین دەم مال و خێزانێن خۆ دەربازی پشت جاددا کانی ماسێ بکەن وەکو بەرهەڤییەکا خۆ پاراستنێ ژ هێرشێن سوپایێ رژێمێ، دهەمان دەمدا مە بڕیار دا دانوستاندنەکێ دگەل برادەرێن پارتی بکەین پێخەمەت دارژتنا پلانەکا بەرەڤانیێ ئەگەر هات و پێدڤی بوو.

هژمارەکا زۆر یا هەڤالێن پێشمەرگە چوون مال و خێزانێن خۆ ژ جاددا دناڤبەرا بێگۆڤا و کانی ماسێدا دەربازکر، بەلێ مخابن دەلیڤە زۆر یا بەرتەنگ بوو ژبلی سەعید ئەرزی و چەند کەسەکێن کێم ئێدی کەس نەشیا ڤەگەڕیتە بارەگەهێ کۆمیتێ و پەیوەندیێ ب مە بکەت، ژبەرکو پرۆسا ئەنفالان ب کریار دەستپێکر، راستی ژی ئەوە رەنگە د وێ رەوشا مەترسیدار دا کەس یێ ئامادە نەبوو مال و خێزانێن خۆ بجهـ بهێلیت و ڤەگەڕیتە بەروکێن شەڕ و بەرهنگاریێ.

ل رێکەفتی (21) تەباخێ 1988ێ سوپایێ رژێمێ دەڤەر ب دژواری

تۆپباران و بۆردوومانکر، ئەز چوومە پشتا بارەگەهێ کۆمیتا ئامێدیێ ل گەلیێ بازێ و ب دووربینێ تەماشەی رێیا دناڤبەرا بێگۆڤا و کانی ماسێدا دکر، وی دەمی هژمارەکا (فاون) ترێلێن هەلگرێن تانك و زریپۆشا بەرەڤ کانی ماسێ دچوون بۆ دەستپێکرنا هێرشا سەرانسەری ل دەڤەرێ.

هێشتا هژمارەکا زۆر یا خەلکێ گوندێن چەم سەیدا و چمبلکێ و کانی مەزنێ دەرباز نە ببوون، دهاتنە بارەگەهێ کۆمیتێ و پسیار دکر کا چ بکەن..؟

مە راستی ژێرا دگۆت ئەگەر بشێن ب زووترین دەم خۆ قورتال بکەن و دەربازی پشتا جاددا کانی ماسێ بن، یان ژی خۆ ل جهێن نەپەن و ئاسێ حەشار بدەن ژبەرکو کەسێ نەدزانی دێ چ روودت و رەوش بەرەڤ کیڤە چیت.

تنێ هژمارەکا پێشمەرگەیێن زوگورد ل بارەگەهێ کۆمیتا ئامێدیێ مابوون، سوپایێ رژێمێ بەرێ تۆپخانە و راجیما دابوو گەلیێ بازێ، دوو هەڤالێن مە برینداربوون ئێك ژ وان حوکمەت هروری بوو، کو ژلایێ دکتور سامی ڤە هاتە دەرمانکرن، بەلێ دکتور سامی ژی ژناڤ رێزێن مە دەرکەت و قەستا گوندێ هرورێ کر و ژ وێرێ بەرەڤ کەمپێن پەنابەریێ ل تورکیا چوو.

پێخەمەت خۆ پاراستن و ڤەشارتنێ هژمارەکا زۆر ژ خەلکێ دەڤەرێ قەستا بارەگەهێ کۆمیتێ دکر ل گەلیێ بازێ ژبەرکو جهەکێ ئاسێ بوو، مە ل پێشتر چەنداتیەکا زۆر یا ئەرزاقی عمبارکربوو وەکو بەرهەڤی بۆ رەوشەکا نالەبار و نەبوونا رێکێن پەیداکرنا خوارنێ و نەچاربووین ب وی ئەرزاقی هاریکارییا خەلکی بکەین.

ل رێکەفتی (1988/8/22) ئەز دگەل هژمارەکا پێشمەرگەیێن کۆمیتێ چووینە لیژنا پارتی ل گەلیێ بێشیلێ، وی دەمی تەمەر رەمەزان بەرپرسێ لیژنێ بوو، من پسیار ژێکر: کاك تەمەر هەوە چ پلان و بەرنامە هەیە..؟ دێ چ کەن ل هەمبەر هێرشێن لەشکەرێ رژێمێ..؟

تەمەری گۆت: مە گەلەك جهێن گرنگ و ستراتیژی یێن گرتین و دێ بەرهنگاریێ کەین..

من گۆتێ: ئەم دێ چیایێ پشتا بازێ گرین و ئەگەر هێزێن رژێمێ هاتن

دێ شەڕی کەین..

ئەم ڤەگەڕیاینە بارەگەهێ کۆمیتێ و مە بەرهەڤیێن خۆ کرن بۆ بەرهنگارییا هێرشێن سوپای، ل رۆژا پاشتر هەر ئێك ژ زوبێر مایی و مستەفا مزیری ژ لیژنا پارتی هاتنە بارەگەهێ کۆمیتێ و گازندە ژ مە کرن و گۆت: هندەك ژ پێشمەرگە و رێکخستن و بەرگری مللییێن ئێکەتی نیشتمانی مال و خێزانێن خۆ دەربازی پشتا جاددا کانی ماسێ کرینە و ئەڤ چەند بوویە جهێ ترس و گللەیا خەلکی، باشترە هەڤالێن هەوە ڤەگەڕن و ئێدی کەس بەرەڤ سنۆران نەچیت.

من گۆتێ: بەرێزان ئەڤە ئەنفالە.. نە شەڕەکێ ئاساییە.. رەنگە ئەم نەشێین بەرهنگاریێ بکەین و خەلکی و دەڤەرێ بپارێزین، مە یا گۆتییە خەلکێ خۆ مال و خێزانێن خۆ دەربازی جهەکێ ئارام بکەن دا ژن و زارۆك نە کەڤنە دناڤ شەری و دەستێن دوژمنیدا، من داخواز ژێ کر پێشمەرگە و بەرگری مللییێن پارتی بمینن و دەڤەرێ چۆل نەکەن، بەلێ گۆتنێن من ب دلێ وان دوو برادەرا نەبوون و رێیا خۆ گرتن و ڤەگەڕیانە بارەگەهێ لیژنا ناوچا ئامێدیێ.

پشتی چوونا وان دوو برادەرێن پارتی، مەفرەزەکا پێشمەرگەیێ مەڵبەندێ سێ یێ هەولێر گەهشتە بارەگەهێ کۆمیتێ، ل پێشتر ئەو مەفرەزە هاتبوو بادینان و ژ دەڤەرا زاخۆ دهات ل بەربوو بەرەڤ بارەگەهێ مەڵبەندێ چوار بچیت، داخواز کر هەڤالەکێ مە وەکو رێنیشاندەر دگەلدا بچیت.

من گۆتێ: هوون نە پێشمەرگەیێ ئێکەتیێ نە..؟

گۆت: بەلێ..

من گۆتێ: مادەم وەسایە ئەڤەژی بارەگەهێ ئێکەتیێ یە بۆچی ل ڤێرێ نامینن..! ئەگەر بوو شەڕ دا هاریکاری و پشتەڤانییا مە بکەن..

کادرەکی دگەل وان گۆت: کاك عەبدوللا، هوون نزانن ئەنفال چییە..! هیچ هێزەك نەشێت خۆ ل بەر بگریت.. ئەڤ هێزا زەبەلاحا رژێمێ ب چەکێ کیمیاوی دێ بزووترین دەم ڤێ دەڤەرێ کونترۆڵ کەت.

مەفرەزا پێشمەرگێ مەڵبەندێ سێ خۆ نەگرت و چوو، بۆ رێنیشاندەریێ

ژی مە تێلی مەجلمەختی دگەل هنارت.

ل گورەی وێ دیدار و رێککەفتنا مە دگەل تەمەر کۆچەری کری بۆ بەرهنگاریا هێرشێن سوپای، ئەم رابووین مە هەوڵ دا دوشکا خۆ ببەینە سەرێ چیای ل هنداڤ گوندێ بازێ، هندەك ژ خەلکێ گوندی ئەم دیتین و پسیارکر کا ئەم چ دکەین، مە گۆتێ: دێ دوشکێ بەینە سەرێ چیای، ئەم و برادەرێن پارتی وەسا رێککەفتینە پێکڤە بەرهنگاریێ بکەین.. خەلکی گۆتە مە: هوون چ دبێژن..؟ پارتییێن چ حالێ چ..! ل شەڤا دەربازبوویی تەمەری و جەماعەتا خۆ بارەگەهێ لیژنێ یێ چۆلکری و کەس نەمایە، نوکە ژ جاددا کانی ماسێ ژی دەرباز بووینە.

ئەز حێبەتی بووم.. **من گۆتێ:** ئاخر ئەم دوهی ل جەم وان بووین و مە بڕیارا شەڕی و بەرهنگاریێ دایە..!

من سەعید ئەرزی و پێشمەرگەیەکێ دی هنارتنە بارەگەهێ لیژنێ دا بزانن چ راستی بۆ وان گۆتنان هەنە، هەردوو هەڤال ڤەگەڕیان و گۆت: هیچ کەسەك ل لیژنا پارتی نەمایە..!

ئەم ڤەگەڕیاینە بارەگەهێ کۆمیتێ، من و هندەك هەڤالێن پێشمەرگە و جهێ باوەریێ چاڵەکا مەزن کولا و چەکێ خۆ یێ باش دگەل دوشکێ گلیزکر و ب نایلۆن و بەتەنیا پێچان و د وێ چاڵێدا ڤەشارت و هندەك پارچێن چەکێ کەڤن و ژەنگاوی هێلا لبەردەست، ئەگەر هێزێن رژێمێ گەهشتنە بارەگەهێ کۆمیتێ وی چەکێ بێ سەروبەر راکەن و ل دویڤ چەکێ دی نەگەرن.

پشتی ڤەشارتنا چەکی حکمەت هروری ئەز ئاگەهدارکرم کو هژمارەکا زۆر یا خەلکێ گوندێن دەڤەرێ گەهشتینە شکەفتەکێ ل پشتا بارەگەهێ کۆمیتێ، دگۆتنێ شکەفتا بابەکرا.. شکەفتەکا مەزن و ناڤدارە ل دەڤەرێ و گەلیێ بازێ، ئەز و هژمارەکا هەڤالان چووینە شکەفتێ، دبینین یا پڕ بوویی ژ خەلکی، ژن و زارۆك و دانعەمر.. ژ ترس و بێزاری و بێ ئومێدیێ ئەو مرۆڤە وەسا زەر و پیتی ببوون دا بێژی یێ ژ گۆڕی دەرکەفتین، هیچ ئاخفتن و گۆتنەك ژ کەسەکی نەدهات..

من پسیار ژێ کر: هوون بوچی هاتینە ڤێرێ و دێ چ کەن..

گۆتن: ئەم یێن هاتینە خۆ ڤەشێرین هەتا تەقەدوما لەشکەری ب دووماهی دهێت و پاشی دێ ڤەگەڕینە سەر گوندێن خۆ..

من گۆتێ: ئەڤە نە وەکو هەرجار تەقەدومە و دێ زووی بدووماهی هێت.. ئەڤە ئەنفالە، دێ دەڤەرێ هەمیێ ڤەگریت و چ جهێن پاراستی نامینن، هیچ گوندەکی ناهێلن دێ هەمیا سۆژن.. یا قەنج ئەوە بزووترین دەم خۆ قورتال بکەن و هەوڵ بدەن ژ جاددا کانی ماسێ دەرباز ببن، راستە ئەم پێشمەرگەینە و ئەرکێ مەیە بەرەڤانیێ ژ هەوە بکەین، بەلێ مە ئەو هێزە نینە ڤێ هەوا لەشکەری راگرین.

وەکو من زانی پشتی ئەم ژ شکەفتا بابەکرا ڤەگەڕیایین پرانیا وی خەلکی ژی دەرکەفتن و قەستا رێیا قورتالبوونێ کر.

جاددا کانی ماسێ هاتە کونترۆڵکرن دەربازبوون مەحالە..

ل بارەگەهێ کۆمیتێ ژی هژمارەکا زۆر یا خەلکی و پێشمەرگەی کۆم ببوو، من گازیکرن و گۆتە وان: ئەز دگەل هژمارەکا هەڤالا و چەند کەسێن شارەزا ل دەڤەرێ دێ چینە نێزیکی جاددا کانی ماسێ و تەماشە کەین، ئەگەر مە زانی دەلیڤە یاهەی دێ ڤەگەڕین و پێکڤە دەینە رێ. ئەز و گروپەك بەرەڤ گوندێ چمبلکێ چووین، دناڤبەرا سەفەریا و باتیفادا نێزیکی جاددێ بوویین، لەشکەرێ عیراقێ دەڤەر بگشتی کونترۆڵ کربوو، مە هەوڵ دا رێیەکێ ببینین بەلێ ژنشکەکیڤە ئەم چووینە دناڤ هێزێن لەشکەری دا و ب مە حەسیان و دەست ب تەقێ کر، گرەکێ بلند ل هنداڤی مەبوو، ب هەر حالەکی ئەم شیایین پاشپاشکی ڤەگەڕین و گەهشتینە پشتا وی گری بێی کو هیچ هەڤالەکێ مە بهێتە هنگافتن، ل وێرێ هیچ ئومێدەك نەما و مە گۆتە هندەك برادەرا کو دگەل مە هاتبوون ڤەگەڕنە بارەگەهێ کۆمیتێ و خەلکێ مایی ئاگەهدار بکەن کو دەلیڤا دەربازبوونێ نەمایە و پێدڤییە خۆ ل جهێن نەپەن و ئاسێ ڤەشێرن.

ئەو برادەرێن دگەل مە هاتین ڤەگەڕیانە بارەگەهێ کۆمیتێ، ئەم یازدە پێشمەرگە ماین، بەندە عەبدوللا هروری و یاسین ئەرزی، سەعید ئەرزی، حکمەت هروری، غەنی کورەمارکی، سەفەر بامەرنی، سەلام بامەرنی، خەلیل کێستەیی، ئەحمەد کێستەیی و هەڤالەکێ دی خەلکێ گوندێ راڤینا بوو دگەل داخوازا لێبوورینێ ناڤێ وی

نەمایە ل هزرا من. پشتی ئەم بێ ئومێد بوویین کو ئێدی دەلیڤە نەما وی خەلکی قورتال بکەین، مە بڕیاردا ڤەگەڕەینە بنارا چیایێ مەتینا و بەرەڤ بارەگەهێ مەڵبەندێ چوار بچین ل گەلیێ زێوە. وی دەمی حاکم عومەر بەرپرسێ مەڵبەندی بوو، ئەم گەهشتینە گوندێن چمبلکێ و کانی مەزنێ، چەندین تراکتورێن مشتی ئەرزاق و کەلوپەل ل گوندی دراگرتی بوون، هەر دیسان هژمارەکا زۆر یا پەز و حێوان و دەوارا ل دەوروبەرێن گوندا بێ خودان مابوون، دیارە خودانێن وان ژی تنێ گیانێ خۆ و زارۆکێن خۆ قورتال کربوو.

ل گوندێ کانی مەزنێ مە هندەك خواردەمەنی دگەل خۆ راکر و بەرهەڤی کر دا بەرەڤ بارەگەهێ مەڵبەندی بچین، یا راست ئەوبوو ل پێشتر هەردوو بارەگەهێن مەڵبەندێ چوار و لقا ئێك یا پارتی هاتبوونە چۆلکرن و ئەم نە هاتبووینە ئاگەهدارکرن و هەڤالێن مەڵبەندی بەرەڤ ئیرانێ چوبوون.

بەری ئەم ژ گوندێ کانی مەزنێ دەرکەڤین یاسین چڕانی و دوو کورێن وی هاتنە دەف مە و نێزیکی (300) سەرێن پەزی دگەلدا بوو، کورێن وی دبچووك بوون تەمەنێ وان کێمتر بوو ژ (15)ساڵیێ، پەزێ خۆ بەردا چۆلی و یاسینی گۆتە من: برا بەختێ خودێ مە دگەل خۆ ببەن، ئەم یێ ژ دەڤەرا دۆسکیا هاتین و نە دشارەزاینە ل ڤێ دەڤەرێ.. نەچاربوویین مە یاسین و هەردوو کورێن وی دانە دگەل خۆ.

هێشتا مە نەدابوو رێ و بڕیارا مە ئەوبوو قەستا گوندێ قەسرکێ بکەین، زەلامەك و ژنەك و زارۆکەك کەتنە پێشییا مە، وان ژی گۆت: ئەم خەلکێ عەشیرا سندی نە ل ڤێ دەڤەرێ نە دشارەزایینە مە دگەل خۆ ببەن.. ناڤێ وێ ژنێ خەیریا بوو و ناڤێ زارۆکێ وێ ژی چەلەنگ بوو کەفتنە دگەل گروپ مە. هەر وی دەمی لەشکەرێ رژێمێ ب دژواری گوندێن بازێ و بێشیلێ و بنارا چیایێ مەتینا ب تۆپ و فرۆکان تۆپباران و بۆردوومان دکر، ئەم قەدەرەکێ چووین کو دوو دەوار ژی دگەل مەبوون مە هندەك ئەرزاق و کەلەوپەل و چەك و فیشەك لێ بارکربوون، ب شەڤ ئەم گەهشتینە گوندێ قەسرکێ کو دکەڤیتە قونتێرا چیایێ مەتینا، گوند هاتبوو چۆلکرن، خەلکێ گوندی مال و تەرش و کەواڵێ خۆ هێلابوو تنێ گیانێ خۆ قورتالکربوو، ئەم چووینە دهندەك مالا ڤە هێشتا سفرێن خوارنێ ددانای بوون و نە گەهشتبوون خوارنا خۆ بخون. هەر

وێ شەڤێ ل قەسرکێ مە دیت لەشکەرێ رژێمێ ئاگر بەردا گوندێن ئاسهێ و خشخاشا و چەندین وان گوندێن نێزیکی جاددێ، مە زانی کو رژێم ژیانێ ل دەڤەرێ ناهێلیت و هەر گوندەکێ گەهشتێ دێ سۆژیت.

مە دەمەکی ل گوندێ قەسرکێ بێهنا خۆ ڤەدا و هندەك خوارن خوار، بەلێ دەنگ و پەقینا تۆپ و راجیما ئەو چیا و گەلی و نهال و بەتەن تێکدا کربوونە ئاگر. مە بڕیار دا ژ گوندی دەرکەڤین، ژبەرکو هێزێن لەشکەری بێی بەرهنگاری بلەز دگەهشتنە هەر جهەکی، من گۆتە هەڤالا بارێن هەردوو دەوارا بهاڤێژن و ببەنە دووری گوندی بەردەن، ئەگەر هێزەك گەهشتە گوندی دا گۆمانێ نەبەت کو پێشمەرگە یێ ل ڤان دەوروبەرا مای.

هەڤالا هەردوو دەوار مەودایەکی ژ گوندی دوورئێخستن، هەتا ڤەگەڕیایین دەم ببوو بەرێ سپێدی، مە پێکڤە کارێ خۆ کر و ژ گوندی دەرکەفتین و سەرئەڤرازی چیایێ مەتینا بووین، مە خۆ دناڤ کەڤر و چەلختە و بن شکەفتێن چیایی دا خۆ ڤەشارت دا فرۆکە مە نە بینن، ژبەرکو بەردەوام فرۆکە و بتایبەتی کۆپتەر ژ جۆری (سەمتی) ل هنداڤی چیایی و دەڤەرێ دفڕین، ئەو جۆری کۆپتەران گەلەك ب مەترسی بوون .. قەبارێ وان یێ بچووك بوو.. دا بێژی زرکێتکن.. دشیان بچنە دشکەفتاڤە.

من گۆتە هەڤالا ئەز و غەنی کورەمارکی دێ چینە سەرێ چیایی بەلکو بزانین لەشکەری هەتا کیرێ گرتییە و ل کیڤە دەلیڤە هەیە دەرباز ببین، ئەگەر مە تشتەك زانی دێ ڤەگەڕین و هەوە ئاگەهدار کەین.

ئەز و غەنی کورەمارکی هەلباسکی کۆپەکێ چیایی بووین، ئەم گەهشتینە سەری تەماشە دکەین ئەو چیا یێ مشت بووی ژ چەتە و کۆماندۆیێن لەشکەرێ عیراقێ.. مە هیچ دەلیڤەك نەما تنێ مە هندەك بەر ژووردا هاڤیتنە جهێ هەڤالێن مە لێ خۆ ڤەشارتین، و هاڤێتنا بەرا هوشداری بوو کو رەوش یا مەترسیدارە.

بەندە عەبدوللا هروری و غەنی کورەمارکی خۆ ل پشت کەڤرەکی ڤەشارت، پاشی ل ملێ مە یێ دی ژی جاش و کۆماندۆ بەرەڤ لایێ مە هاتن، مە جهێ خۆ گوهارت و چووینە رەخێ دی یێ کەڤری، دەرزەبەرەك لێ بوو.. ئەم چووینە د وێ

دەرزا بەریدا.. بەلێ مە نەزانی کا هەڤالێن مە ئاگەهدار بوون یان نە.. پشتی دەمەکێ کورت دەنگێ تەقەیەکا زۆر هات، مە گۆت ئەڤە هەڤالێن مە دیتن و بوو شەڕ، مە وەسا دانابوو کو هەمی هاتنە شەهیدکرن.. پشتی تەقە راوەستیایی ئەو هێزا چەتە و کۆماندۆیا سەرنشیڤی گوندێ قەسرکێ بوو، ل سەر کانیێ راوستیابوون و دەنگێ وان باش دهاتە بهیستن ب کوردی و عەرەبی دئاخفتن، هەتا نوکە ل بیرا من مایە ئێکی گازی دکر (حەیدەر ئەبو ئەلهاون).. هندەك جاشا ب کوردی گازی دکر و دگۆت: کا خودانێن گوندێن سووتی.. بۆچی هوون ناهێنە سەر گوندێن خۆ.

مە هزر کر دێ ژسەر کانیێ بەرەڤ جهێ مە هێن، مە فیشەك بربوونە بەر تڤەنگا و چاڤەرێی هەر پێشهاتەکێ بووین، دگەل وێ چەندێ تەماشە دکەین سەفەر بامەرنی هات، مە فیتیەك ڤەدا و گازی کرێ هاتە دەف مە، ئەم چاڤەرێ بووین هەتا دونیا تاری ببیت دا قەستا هەڤالێن خۆ بکەین و تشتەکی ژێ بزانین.. سەعید ئەرزی گەهشتە دەف مە **و گۆت:** ئەز نزانم برادەرێن مە کێڤە چووینە یێن ژهەڤدوو ڤەقەتیاین.

من گۆتە سەعیدی تو ب هشیاری خۆ نێزیکی کانیا گوندی بکە بەلکو بزانی چەتە و سەرباز ماینە ل سەر کانیێ یان نە..؟ ئەگەر کانی چۆلکربیت دێ ئەم ل سەر کانیێ کۆم بین و ل وێرێ بڕیارەکێ دەین کا بەرەڤ کیڤە بچین، سەعید چوو و نە زڤری..! دەمەکێ درێژ ماینە چاڤەرێ هەتا بێ هیڤی بووین و سەعید نەهات، ئەم رابووین دەمەکی ل هەڤالێن دی گەریایین بەلێ مە کەس نەدیت..

تنێ بەندە عەبدوللا هروری و غەنی کورەمارکی و سەفەر بامەرنی ماینە بتنێ، ئێدی مە بڕیاردا قەستا گوندێ شێلازا بکەین و پێدڤی بوو دناڤ زۆما دا دەرباز ببین ژبەرکو گوند و بنارا چیای مشتی چەتە و سەربازێن رژێمێ بوون.

وێ شەڤێ تاڤە هەیڤ بوو، ئـەسمان ب دیمەنێ خۆ یێ پری ستێر و هەیڤا چواردەشەڤی دکەنی، بەلێ ئاخا ڤی وەلاتی مرن و سۆتن و وێرانکاری دژەنی.. ئەم بەرەڤ شێلازا کەفتینە رێ، دەمەکی تەماشە دکەین هەلامەتێ کۆمەکا مرۆڤان ل پێشییا مە خۆیا بوو، مە پیچەکێ خۆ ژ رێ ڤەدەرکر و چەماند، ئەو مرۆڤە نێزیك بوون، مە گۆمان بر کو هەڤالێن مەنە و یاسین ئەرزی دگەلدایە، ژبەرکو وی دەمی

یاسین ب قەلافەتا خۆ یێ جیاواز بوو ژ هەڤالێن دی، هندەکێ یێ قەلەو بوو.
مە پیچەکێ خۆ نێزك كر، تەماشە دكەین هەڤالێن مەنە و ل وێ زۆمێ راوستیاینە و نزانن دێ کیڤە چن، دەمێ ئەم دیتین گەلەك كەیفا وان هات.. مە پسیارا رەوشا وان کر، گۆت ئەم هەموو بسلامەتین.

سەعید ئەرزی کیڤە بەرزەبوو..؟

دگەل گەهشتنا وی بۆ سەر كانیا گوندێ قەسرۆکێ سەعید ئەرزی کەفتنە دناڤ کۆمێن جاش و سەربازێن عیراقێدا، وەکو دبێژن (بهزار حەیف و بەڵا) خۆ قورتالکر، بەلێ نەزانی بەرەڤ کیڤە بچیت و ئەم کو ل ژڤانێ هاتنا وی بووین کیڤە چووین.. گەلەك ل مە گەریا هەتا بێ هیڤی بووی، وەسا هزرکر ئەم و هەڤالێن دی بەرەڤ گەلیێ بازێ چوبین، لەورا قەستا گەلیێ بازێ و وی چیای کر، ب رێڤە مەهدی بێشیلی کەفتە رێکا وی، مەهدی بێشیلی ژی مابوو بتنێ، هەردوو پێکڤە بەرەڤ ئاقارێ گوندێ ئەرزێ چوون، هژمارەکا زۆر یا خەلکێ گوندی ل ئاقاری مابوو و خۆ ل شکەفت و جهێن نەپەنی ڤەشارتبوو. پشتی چەند رۆژەکا سەعیدی داخواز ژ خەلکی کر پێکڤە قەستا سنۆرێ تورکیا بکەن بەلکو دەلیڤەك هەبیت ژ جاددا کانی ماسێ دەرباز بن، بەلێ پرانییا خەلکی رازی نەبوون ژبەرکو ب راستی ژی نە یا بساناهی بوو. سەعید ئەرزی دگەل مال و هندەك کەسوکار و مالێن دی بڕیاردا بچن، ب شەڤ کەفتنە رێ، ماوێ نێزیکی (18) رۆژا تووشی گەلەك نەخۆشی و ترس و برس و مەترسییان بوون، بەلێ خۆشبەختانە ژ جاددێ دەرباز بوون و شیان خۆ بگەهیننە گوندێ ئارۆشێ دناڤ پەنابەران دا.

ژ زۆمێن شێلازا بەرەڤ کیڤە..؟

سەعید ئەرزی وندا بوو، مە گۆتە غەنی و سەفەر بامەرنی هوون هەرنە زۆمێن شێلازا هندەك خوارنێ پەیدا بکەن و ڤەشێرن، ئەم دێ هێدی هێدی ل پەی هەوە هێین، دێ ل هنداڤ گوندێ شێڵازا هەڤدوو بینین و هەوڵ دەین جهەکێ

نەپەن ل وێرێ پەیدا بکەین و هەتا رەوش پیچەکێ ئارام دبیت خۆ ڤەشێرین. غەنی و سەفەر چوون و بەندە عەبدوللا هروری دگەل ئەحمەد کێستەی ماینە دگەل هەڤالێن دی، ئەحمەد کێستەیی زۆر یێ شارەزای جهـ و جوگرافیا دەڤەرێ بوو. پشتی چوونا غەنی و سەفەری مە دا رێ، ئەز و ئەحمەد کێستەیی ل پێشیێ دچووین و هەڤالێن دی دوو دووە ل دویف مە دهاتن و مەودایەك دهێلا دناڤبەرا خۆدا هەتا گەهشتینە گەلیێ شێلازا وی جهێ مە دەستنیشان کری کو غەنی و سەفەری ببینین بەلێ دیسان ئەم ل هەڤدوو بەرزە بووین و مە کەس نەدیت.

دیارە سەفەر و غەنی بێ ئومێد ببوون کو مە ببینن ئێدی وان ژی بەرێ خۆ دابوو سنۆری و شیابوون دەربازبن و گەهشتبوونە دناڤ خەلکێ پەنابەردا، ل وێرێ ماڵبات و کەسوکارێن مە دیتبوون و پسیار دەربارێ مە ژێ هاتبووکرن، وان ژی گۆتبوو عەبدوللا و هەڤالێن دگەلدا یێن شەهید بووین.

ئەم ژی ژ دیتنا غەنی و سەفەری بێ هیڤی بووین و مە رێیا گەلیێ شێلازا گرت و سەرنشیڤ بووین، ل دەمەکی مە دەنگەك بهیست ب عەرەبی گازی دکر (عریف شعبان) و گەلەك یێ نێزیکی مەبوو، بۆ مە دیاربوو کو هێزێن سەربازی ملێ دیێ گەلیێ شێلازا یێ گرتی، بەلێ هیشتا نە گەهشتبوونە وی جهێ ئەم لێ، پشتی وێ گازیێ دەنگێ تەقەکا دژوار دەستپێکر، مە خۆ بەردا سەر ئەردی و پشت هندەك کەڤر و تڕاشا هەتا تەقە ب دووماهی هاتی، دووبارە من ئیشارەت دا هەڤالێن خۆ هێدی هێدی و ب بێدەنگی جووت جووتە ل دویڤ من بهێن، تاڤە هەیڤ بوو و شەڤ گەلەك یا رۆن بوو، سەربازا ئاگر دگەلیدا هەلکربوون هەتا رادەکی پشتراست ببوون ئێدی زێرەڤانی ژی ل خۆ نەدگرت، ئەم بسلامەتی ژ گەلی دەربازبووین و گەهشتینە ناڤ چەمێن شێلازا، پرانیا وان بیستانێن سێڤا بوون، مە هندەك سێڤ کرنە دچاندك و پاخلێن خۆدا دا ب رۆژێ بخۆین.

هەر وێ شەڤێ ئەم ژ چەمێن شێلازا چووینە رێیەکێ کو بەرەڤ گوندێ هێسێ و ئێکمالا بەرواریا و بۆ بارەگەهێ مەڵبەندێ چوار و لقا پارتی ل گەلیێ زێوێ دچوو، ئەو برادەرێ ل دووماهیا مە دهات (هەژەك) تایەکێ چلی ل دویڤ خۆ دخشاند

دا شوون پێن مە بەرزە بکەت و رێ و سەمتا مە بۆ چەتە و سەربازا ئاشکرا نەبیت.
کانیەکا ئاڤێ ل سەرێ ملەکێ دناڤبەرا شێلاّزا و هێسێ دا هەبوو دگۆتنێ کانیا بەستێ، مە بێهنەك ل سەر وێ کانیێ ڤەدا، ل سەرێ وێ ملێ مە دەڤەر ب باشی ددیت، ئاگرێن جاش و سەربازا ل هەر جهەکی دهەلکری بوون، دیاربوو دەڤەر ب تمامی داگیر و کۆنترۆڵ کربوو، پشتی وێ بێهنڤەدانێ ئەم بەرەڤ هێسێ و ئێکمالێ چووین، بەلێ جاش و سەرباز ل پێشی مە گەهشتبوون و هەردوو گوند ب رەز و بیستان و ئاقار ڤە سووتبوون، هیچ پەناگەهەکا ئارام ل دەوروبەرێن گوندا ژی نەمابوو.
ئاڤاهیەکێ مەزن ل پشتا ئێکمالێ هەبوو، رەنگە خواندنگەها گوندی بوو، هێشتا وەکو خۆ مابوو نەهاتبوو سۆتن یان وێرانکرن، هێزێن سەربازی ئەو ئاڤاهی کربوو بارەگەهەکێ بەروەخت، جۆیەکا ئاڤێ ل نێزیك ئاڤاهی دەرباز دبوو، بێهنەکێ ل سەر جۆیێ راوستیان و دەست و چاڤێن خۆ شووشتن و هندەك ئاڤ ڤەخوار، ب راستی ژی مە هیچ لڤینەك د وی ئاڤاهیدا نەددیت، من گۆتە ئەحمەد کێستەیی دێ خۆ باش نێزیك کەین ئەگەر یێ ڤالا بیت دێ ڤەدەرەکێ بێهنا خۆ ڤەدەین، ئەز و ئەحمەد هندەکێ نێزیك بووین، دیاربوو هندەك کەس ل سەر بانی بوون و ئەم دیتین و ژبانی هاتنە خوار، ئێکسەر ئەم ل جهێ پێ خۆ زڤرین و گۆتە هەڤالێن خۆ لەزێ بکەن دا ژڤێرێ بچین و قەستا چیای و ناڤ دارستانێ بکەین، ژبەرکو لەشکەر یێ گەهشتییە ڤێرێ و سوباهی دێ دەست ب ئۆپەراسیۆنەکا مەزن کەت.
مە وێ شەڤێ رێ شەقاند هەتا گەهشتینە جهەکێ ب داروبار و تاری ل پشتا گوندێ هێسێ، هەڤالێ مە یاسین ئەرزی یێ قەلەو و گران بوو نەدشیا بلەز بهێت نەخاسم ل ئەڤرازیا زووی د وەستیا، ب هەر حالێ هەی مە دگەل خۆ گەهاندە وی جهی و پیچەکێ مەترسی نەما.
من هەڤالێن پێشمەرگە و خەلکێ دگەل مەدا ئاگەهدارکرن کو ب رۆژ هیچ ڤەلڤین و هاتنوچوونەکێ نەکەن، ژبەرکو دەڤەر یا پڕ بوو ژ چەتە و سەربازێن رژێمێ، هەر لڤینەك رەنگە ببیتە ئەگەر جهێ مە ئاشکرا ببیت و کارەساتەك بهێتە سەرێ مە.
هەر بۆ زانین ل پێشتر کوژمێ (300) دینارا ژ پارێ کۆمیتێ دگەل من

هەبوو، ئەو ژی من دابوونە دەستێ غەنی کورەمارکی ب وێ مەبەستێ ئەگەر ل جهەکی مە پێدڤی پێ هەبوو ب مەزێخین، ژبلی وی پارەی ئێك دینارێ دی دگەل مە نەمابوو.

بوو سپێدە و ئەم دناڤ وان دار و تراشا دا راکەتین و مە خۆ بێدەنگ کر، دەمەکی دەنگێ کەسەکی هات و گازی دکر ساااالح ئووو سالح.. چەندین جارا گازی کر، مە زانی ئەو ژی یێ ژ مال و کەسوکارێن خۆ ڤەقەتیایی، بەلێ ئەم نەشیایین خۆ ئاشکرا بکەین و ئەو کەسە ژی مەودایەکی یێ ژ مە دوور بوو.

دگەل رۆژئاڤابوونێ ئەم رابووین و مە قەستا ئاستەنگا هێسێ و ئێکمالێ کر و بەرەڤ گەلیێ زێوێ و بارەگەهێ مەڵبەندی چووین، چۆلبڕ کەتینە دانگا چیایێ مەتینا، ئەم نە دوێریایین ل سەر رێکێ ژی بچین، ئەم گەهشتینە ئاستەنگا هێسێ و ئێکمالێ کو رێیەکا سەرەکیا پێشمەرگەی و خەلکێ دەڤەرێ و کاروانیا بوو، من گۆتە هەڤالان: هوون لڤێرێ راوستن، ئەز و ئەحمەد کێستەیی دێ ماوەکی چاڤدێرییا رێکێ کەین، ئەگەر هیچ هێزەك نە گەهشتبیتە ئاستەنگێ دێ گازی هەوە کەین و ل دویڤ مە وەرن، ژخۆ ئەگەر تشتەك روودا یان تەقە هاتەکرن وی دەمی هوون قەستا جهەکێ دی بکەن.

ئەز و ئەحمەد هێدی هێدی و ب شارەزاییا پارتیزانی و بێدەنگی نێزیکی ئاستەنگێ بووین، بۆ دەمەکی مە تەماشەی دەوروبەران کر هیچ لڤینەك نەبوو، دیاربوو هێشتا جاش و سەرباز نە گەهشتبوونە وی جهی، ئەم زڤرین وگازی هەڤالێن خۆ کر و پێکڤە سەرنشیڤ بووین. کاڤلە گوندەك کەفتە درێیا مەدا ل سالا 1976 ل دەمێ رژێمێ گوندێن سنۆری ژ خەلکی ڤالاکرین ئەو گوندە ژی هاتبوو چۆلکرن و خرابکرن دگۆتنێ مەلختە، ئەم گەهشتینە سەر کانیا مەلختە و دەمەکێ کورت بێهنا خۆ ڤەدا و تێر ئاڤ ڤەخوار. ل سەر کانییا مەلختە دبوو دووریان، رێیەك جاددەکا ئاخێ بوو دسەردەمەکیدا ژلایێ حکومەتێ ڤە هاتبوو ڤەکرن، مە وەسا زانی کو جاددەیە و یا بساناهییە تانك و زرێپۆش و ترومبێلێن سەربازی بگەهنێ و بێگۆمان یا ب مەترسییە و نابیت لێ بچین، رێیا دی پیادەیە ل بنارا چیای دەرباز دبیت و یا ئاسێ و نەخۆشە بەلێ بۆ مە بسلامەتتر بوو لەورا مە ئەو رێیە هەلبژارد.

بەردەوام ئەز و ئەحمەد کێستەیی مەودایەکی ل پێشییا هەڤالان دچووین ئەگەر ژنشکاڤە تشتەك رووی دابا دا ئەو قورتال ببان، ئەم سەرئەڤرازی وێ رێ بووین هەتا گەهشتینە سەرێ ملەکێ، دەمەکی ل خۆ زڤرین هەڤالێن مە ل پاش مە ناهێن..! من گۆتە ئەحمەدی خێرە بۆچی برادەر نەهاتن..؟ دووبارە ئەم زڤرین هەتاگەهشتینە جەم وان تەماشە دکەین دوو کەسێن بیانی دگەل هەڤالێن مە دراوستاینە و دئاخفتن..

من گۆتێ: خێرە هوون چ کەسن..؟

ـ: ئەم پێشمەرگەیێن پارتینە ژ مەفرەزا ئەبو زێروی (عەلی مستو کۆچەر) ناڤێ ئێکی چەتو بوو یێ دی جەمیل بوو..

ـ: هوون ژ کیڤە دهێن..؟

ـ: ئەڤە سێ رۆژە ئەم یێ لڤێرێ و نزانین کیڤە بچین..

ـ: خوارن دگەل هەوە هەیە..؟

ـ: هندەك مال یێ ل خوارێ کەلوپەل و هندەك ئەرزاق و هەتا پەزێ خۆ ژی یێ هێلای و چووین.

مە پێکڤە قەستا ناڤ وان مالا کر و هندەك ئار پەیداکر، وێ خانما دگەل مە خەیریا دایکا چەلەنگی هەڤیرەك کر و نان و خوارنەك بۆ مە دورستکرن و وێ رۆژێ مە تێر خوار..

ل وی دەمێ دایکا چەلەنگی نان و خوارن بۆ مە بەرهەڤ دکر، ئەز چوومە سەرێ ملەکێ و تەماشەی دەوروبەرا کر دا بزانم دێ شێین رێیا خۆ بەرەڤ بارەگەهێ مەڵبەندی تمام کەین.. بەلێ ژهەموو لایەکیڤە ئاگرێن چەتە و سەربازا دیاردکر و ئەز ب ئێکجاری بێ هیڤی بووم کو بەردەوامیێ بکەین.

ئەز ژ سەرێ وێ ملێ ڤەگەڕیامە دەف هەڤالان، بسەرکەفتمە سەر بانەکی من دیت گەلەك نانێ هشککری ل سەر هندەك پاتە و گوینیگا یێ رایێختی بوو، دیارە وی خەلکی بۆ پەزی هشك دکر، من ئەو نان هەموو کۆمکر و کرە د تەلیسادا و دگەل خۆ ئینا خوارێ و من گۆتە هەڤالان دێ ڤی نانی دگەل خۆ بەینە هشارێ، بەلکو رۆژەکێ ئەم نەشیایین بهێینە ڤی جهی دا نە مینینە برسی. ژبەرکو خوارن یا

بەردەست بوو مە بەرنامێ خۆ وەسا دانابوو چەند رۆژەکا ل وی جهی بمینین، پشتا مە ژی چیایەکێ ئاسێ بوو ب رۆژ مە قەستا چیای دکر خۆ دڤەشارت و پشتی مەغەرەب دهاتینە دناڤ وان مالادا خوارن حازردکر و بێهنا خۆ ڤەددا.

چەند شەڤ و رۆژ ب وی شێوەی دەربازبوون، بەلێ مانا مە ل وێرێ یا بێ مفا و مەبەست بوو، ژبەرکو ئەم نەدشیایین دەربازی گەلیێ زێوێ و بارەگەهێ مەڵبەندی و دەڤەرێن نێروە و رێکان ببین، ئێدی باشترین رێ و چارەسەری ئەوبوو ڤەگەڕینە گوندێن دەڤەرا بەرواری باڵا ژبەرکو ژلایەکیڤە ئەم ل وان دەڤەرا زێدەتر د شارەزا بووین و ژلایەکی دیڤە دەلیڤێن دەربازبوونێ بەرەڤ سنۆرێ تورکیا د باشتربوون.

وی دەمی هێشتا رادیۆ دگەل من دا مابوو، ئەو رادیۆ تاکە کونتاکێ مە بوو دگەل جیهانێ، هەموو رۆژا جارەکێ یان دوو جارا من گوهدارییا دەنگوباسان دکر، ئەز نەدشیام گەلەك بکاربینم نەکو پاتری خلاس بن پاشی دا ب ئێکجاری ژ هەموو دەنگوباس و پێشهاتا هێینە بێ ئاگەهکرن.

مە ئەو مالێن چۆلکری بجهـ هێلان و دووبارە ڤەگەڕیاینە گوندێن دەڤەرا بەرواری باڵا، ل پێشی بگەهینە سەرێ ملا ئاستەنگا هێسێ و ئێکمالێ، تەماشە دکەم پێشمەرگەیەك ژناڤ تڕاشەکێ دەرکەفت و هاتە پێشییا مە **و گۆت:** بەختێ هەوە مە من نەهێلن بلا دگەل هەوە بهێم هەڤالێن من یێن چووین و ئەز بتنێ یێ مایمە لڤێرێ..

من گۆتێ: تو پێشمەرگەیێ کێی..؟

گۆت: ئەز پێشمەرگێ سۆسیالیستێ مە.. ناڤێ من ئەکرم غلبیشی یە..

من گۆتێ: فەرموو دگەل مە وەرە دا بچین..

گۆت: باشترە بێهنا خۆ بدەن، کانی بوهاریکەك یا لڤێرێ دێ مفای ژێ بینین، ئەگەر نوکە بچین ئەم ڤێ دەڤەرێ دەرباز ناکەین دێ بیتە رۆژ و کەڤینە بەر چاڤێن سەربازا.

هەڤالێن مە ب گۆتنێن ئەکرەمی قایل بوون و بڕیار دا ل وی جهی بمینن، ل بەرێ سپێدی مە خۆ گەهاندە هشارەکا چیایی و خۆ نەپەنی کر.. ئەم دوو رۆژا ماینە ل دەوروبەرێن وێ کانی بوهاریکێ، چەند جارا مە بڕیاردا بکەڤینە رێ وی برادەری ئەکرەم غلبیشی دا بەهانەکێ گریت و بێژیت باشترە ئەم بمینین، هندەك هەڤالێن مە

ژی بوونە هەڤ رەئیێن ئەکرەمی بێی کو مە هیچ کێشەیەکا چوونێ هەبیت..

هەتا جارەکێ خەیریا دایکا چەلەنگی هاتە جەم من و گۆت: کاك عەبدوللا ل بەری نوکە هوون خودان بڕیار و ئیرادە بوون و نە دترسیان، پشتی ئەڤ برادەرە هاتییە دگەل مەدا هوون یێن ماینە هەلاویستی و نەشێن چ بڕیارا بدەن..!

من گۆتێ: ئەم چ بکەین..؟ ئەوژی پێشمەرگەیە و یێ شارەزایە و گەلەك تشتا دبێژیت و دئێخیتە د دلێ هەڤالێن مەدا، نەخاسم دەمێ بەحسێ چەلەنگی دکەت کو زارۆکە ب رۆژ یێ بێ دەنگە بەلێ بشەڤ دکەتە گری، نەکو گریێ وی ببیتە ئەگەر هێزێن رژێمێ جهێن مە بزانن و مە تووشی کێشەکا مەزن بکەن.. ڤێ هێجەتێ ئێکجار مۆرالا هەڤالێن مە یا لاواز کری.

هەڵبەت هەتا رادەکی وەسابوو، چەلەنگ زارۆکەکێ دوو ساڵی بوو، شیر و خوارنێن زارۆکا نەبوون بدەینێ، فام نەدکر و نەدزانی شەڕ و دەنگێ تۆپ و فرۆکان چییە، تنێ دکرە گری، دایکا وی ژی گەلەك پێڤە ماندی ببوو، ب زکێ برسی و وەستیان و نەبوونا خەوێ دێ چەلەنگ چاوا تەنا بیت.. ئەو ژی نەچاربوو نانێ هشککری دگەل مە بخۆت..

ل شەڤەکێ مە بڕیاردا ئێدی گوهدارییا هیچ گۆتن و بۆچوونەکێ نەکەین و بەرەڤ گوندێن بەرواری باڵا بدەینە رێ، هەر وێ شەڤێ ئەم سەرنشیڤی گەلیەکی بووین و مە قەستا ئاستەنگا هێسێ و ئێکمالێ کر، بەری بگەهینە بنێ گەلی ئەز و ئەحمەد کێستەیی کو ل پێشییا هەڤالا دچووین، مە دیت ژنشکەکێڤە کەسەك هاتە پێشییا مە و گۆت: بەختێ خودێ و بەختێ هەوە من نە کوژن..! من و ئەحمەد کێستەیی دەستێ وی گرت **و گۆتێ:** نە ترسە ئەم تە ناکوژین.. تە خێرە تو کی و ژ کیڤە دهێی..؟

گۆت: ئەز محەمەد ئاسەهی مە..

من گۆتێ: تو ژ کیڤە دهێی و چەوا گەهشتییە ڤێرێ..؟

گۆت: ئەز ژ ئاسەهێ دهاتم، بابێ من دگەل من دابوو، کەسەکێ دانعەمر و ئەختیارە، ب رێڤە من دکرە پشتا خۆ، ئەم کەفتینە دناڤ هێزێن لەشکەرێ عیراقێدا و تەقە ل مە کر.. ژ نەچاری من بابێ خۆ هێلا و من خو قورتالکر.. نوکە ئەز نزانم چارەنڤیسێ بابێ من چییە..

من گۆتێ: مادەم تو ژ ئاسەهێ گەهشتییە ڤێرێ دیارە رێ یا ڤەکری و ئارامە..

گۆت: ئەز نزانم ئەز چەوا گەهشتیمە ڤێرێ و من ئاگەهـ ژ تشتێن نەخۆش نەبوویيە بەلێ ئەزێ شارەزامە ل دەڤەرێ.

ژبەرکو دیمەنێن ب ترس دیتبوون محەمەد ئاسەهی ل سەر هشێن خۆ نەمابوو، ئەم دووبارە ڤەگەڕیاینە هشارا خۆ و وێ شەڤێ ژی چاڤەرێ بووین، بەلێ دهەمان دەمدا کەیفا مە هات ژبەرکو محەمەد ئاسەهی رێبەرەکێ باش و شارەزا بوو کو مە ب سلامەتی ل دەڤەرێ دەرباز بکەت.

وێ شەڤێ مە دانوستاندنەك دگەل هەڤالێ خۆ یێ نوی کر کا چەوا بگەهینە سنۆرێ تورکیا..؟ **ئەوی گۆت:** ئەم ب شەڤەکێ ناگەهینە سنۆری، پێدڤییە بچینە ئاسەهێ و ب رۆژ ل وێرێ بمینین و ل شەڤا پاشتر دەرباز ببین..

دەمێ ئەکرەم غلبیشی ئەو گۆتنێن محەمەد ئاسەهی گوهلێبووین گۆت: ئەم نەشێین ب رۆژ خۆ ل چ جهەکی ڤەشێرین..! ژبەرکو چەلەنگ دێ کەتە گری و جهێ مە ئاشکرا کەت و سەربازێن رژێمێ مە دەستەسەر کەن..!

ئەکرەم غلبیشی هەول ددا پێشمەرگە و هەڤالێن دی قایل بکەت کو پێدڤییە چەلەنگی بکوژن.. بەلێ هەڤال دگەل رەئیا وی نەبوون و حکمەت هروری ئەو هزرا ئەکرەمی گەهاندە من.. ئەز گەلەك تۆرە بووم و چوومە جەم دایك و بابێن چەلەنگی، دیاربوو کو گەلەك د دلتەنگ و پەریشان بوون.. من سلاڤ کرێ و سلاڤا من وەرگرت.. ئەوان ژی رەئی و پێشنیارا ئەکرەم غلبیشی زانیبوو.. من گۆتێ: خێرە هوون دبێ گێول و دپۆسیدەنە..؟

گۆت: کاك عەبدوللا برادەر یێ بەحسێ چەلەنگی دکەن.. ئەم دترسین هوون ژی مە بهێلنە بتنێ و بچن..!

من گۆتێ: ئەرێ هوون خەلکێ کیڤەنە..؟ ئاخفتنا هەوە نە وەکوو یا سندیایە..!

گۆت: ب دورستی ئەم خەلکێ دهۆکێینە بەلێ ئەم ل دەڤەرا سندیا بووین

من گۆتێ: پشتراست بن ئەم هەوە ناهێلین و چارەنڤیسێ مە یێ پێکڤە و ئەگەر هەمی برادەر هەوە بهێلن ئەز هەوە ناهێلم، ژیان و مرنا مە دێ پێکڤە بیت

من هەڤالێن پێشمەرگە کومکرن و پلانەك ژێرا دانا.. من گۆتێ ئەم دێ بینە دوو گرووپ، گرووپەك دێ چەلەنگی دگەل خۆ بەت و پارێزیت، پرانییا هەڤالا داخوازکر خۆ ڤەدەر بکەن و چەلەنگ دگەلدا نەبیت.

من گۆتێ: باشە ب شەڤ دێ ژڤانێ مە ل سەر ڤێ کانی بوهاریکێ بیت..

ژبەر وێ پێشهاتا نە بەرئاقل و هەر وەسا ژئەگەرێ گریێ چەلەنگی ئەم نەشیایین بڕیارا چوونێ بدەین، هەڤال ژ وێ چەندێ دترسیان ئاشکرا بن و رووی ب رووی هێزێن رژێمێ بن و کارەساتەك ب سەرێ مە بهێت..

هەڵبەت رێیا مە یا دوور بوو ئەم نەدشیایین ب شەڤەکێ بگەهینە سنۆری و پێدڤی بوو رۆژەکێ مە ل جهەکێ نەپەن خۆ ڤەشارتبا و ل شەڤا پاشتر رێیا خۆ تمام کربا..

ئەم بووینە دوو گرووپ، ئەز و حکمەت هروری و ئەحمەد کێستەیی و چەتو و یاسین ئەرزی و جەمیل و دایك و بابێن چەلەنگی بهەڤرا بووین، هەڤالێن دی ژی بوونە گرووپەکێ جودا، بەلێ ئەم ژ هەڤدوو دوور نەکەفتین و مە ئاگەهـ ژ هەڤدوو هەبوو، ژبەرکو ژڤانێ مە ل سەر کانی بوهاریکێ بوو..

هەر گروپەکی ژی رادیۆیەك دگەلدابوو بۆ گوهداریکرنا دەنگوباسان، رۆژانە من ل دانێ نیڤرۆ گوهدارییا ئێزگێ بەغدا و ل ئێڤاریان ژی مە گوهدارییا رادیۆیا لەندەن یان (بی بی سی) دکر.

ل رێکەفتی شەشی ئیلونێ ئەم ل گوپیتکا چیایێ مەتینا بووین، من هندەك نووك کربوونە د قەباغێ مەتەرەییدا و هندەك ئاڤ بەردابوو سەر دا پیچەکێ نەرم بن و بشێم بخۆم.. تەماشە دکەم چەتو هاتە دەف من و گۆت: کاك عەبدوللا ئەز دشێم فراڤینێ دگەل تە بخۆم..؟

من گۆتێ: فەرموو تو ژی هندەك نووکا بەردە دئاڤێدا بلا نەرم بن و دێ پێکڤە خۆین..

د وی دەمیدا من سەرێ خۆ دانا سەر قەبیلێن خۆ ب وێ نیەتێ پیچەکێ بنڤم، دەمێ ئەز رابوویم دەمژمێر ئێك و چل خولەك بوو، نێزیکی دەهـ خولەکا ب سەر دەنگوباسێن ئێزگێ بەغدا ڤە دەرباز ببوون، تنێ مە ب رێیا ئێزگی بەغدا

دزانی چ ل کوردستانێ رووی ددەت و چ هاتییە سەرێ خەلکی، ژبەرکو نە بتنێ ئێزگێ بەغدا بەلکو میدیا جیهانی بگشتی ب پرس و روودانێن ئەنفالان ڤە مژوول ببوو، بەروڤاژی وێ چەندێ راگەهاندنا عەرەبی و وەلاتێن ئیسلامی گەلەك گرنگی نە ددا وێ کارەساتا مرۆڤایەتی ژبەرکو پرانییا وەڵاتێن عەرەبی و ئیسلامی دهەڤسوز بوون دگەل رژێما بەعس.

من رادیۆ ڤەکر و برە سەر ئێزگێ (صوت الجماهیر) یا بەغدا، بێژەرکێ دەنگ بۆڕ گۆت (أکرر) ئانکو دێ دووبارە کەم..! من زانی تشتەکێ گرنگ یێ هەی لەورا دووبارەکرنە..

بێژەری گۆت: ژ سەرۆکێ فەرماندە خودێ بپارێزیت سەدام حسێن و ئەنجوومەنێ سەرکردایەتییا شۆڕشێ، بڕیارا لێبوورینێ بۆ سەرجەم وەڵاتیێن کورد هاتەدان و ل گورەی ڤێ بڕیارێ ئەو کەسێن چووینە ژدەرڤەی وەڵاتی یان ماینە ل دەڤەرێن دووردەست دشێن ڤەگەڕنە سەر مال و دەڤەرێن خۆ و ئەڤ بڕیارە سەرجەم خەلکێ کورد ڤەدگریت تنێ (جەلال تاڵەبانی) نەبیت..

بڕیارا لێبوورینێ د وێ دەلیڤێ و قۆناغێدا مفایەکێ باش هەبوو، ژبەرکو ژیانا ب هزاران کەسا یا هەلاویستی و دمەترسیێ دابوو، ب دەرکەتنا بڕیارێ ژیانا گەلەك خەلکێ وەکو مە ژ مرنێ قورتال بوو، هەڵبەت زۆر جارا ئەم دترسیایین هەڤالەك یان هندەك هەڤالا شیانێن بەرگریێ نەمینن و ژ نەچاری خۆ رادەستی هێزێن رژێمێ بکەن و لژێر گڤاشتنان زانیاریان دەربارێ هەبوون و ڤەلڤینێن مە بدەنە رژێمێ وی دەمی دا کارەساتەکا مەزن بسەرێ مە هێت.

پشتی راگەهاندنا بڕیارا لێبوورینێ من خەیریا دایکا چەلەنگی و هەڤژینێ وێ گازیکرن و گۆتێ: حکومەتا عیراقێ لێبوورینا گشتی یا راگەهاندی و ئەگەر هەوە بڤێت هوون دشێن سوباهی ڤەگەڕنە دناڤ کەسوکارێن خۆدا، هەڵبەت مەبەستا من ئەو بوو ل دانێ ئێڤاری گشت هەڤالا کۆم بکەم و دانوستاندنەکێ دەربارێ ڤێ بڕیارێ بکەین و هەڤالان سەرپشك بکەم کا کی دخوازیت ڤەگەڕیت و خۆ رادەست بکەت.

ب بهیستنا ڤی هەواڵی خەیریایێ هـەردوو دەستێن خۆ بلندکرن

و گوهارکێن گوهێن ژێکرن و ژکەیفاندا هاڤێتن، ژبەرکو ب وێ چەندێ کورێ وێ یێ دووسالی ژ مرنێ قورتالبوو و ئەو و هەڤژینێ وێ ژی دێ ژ وێ رەوشا کمباخ و مەترسیدار رزگاربن.

کێشەیا مە نە بتنێ چەلەنگ و گریێ وی نە بوو، بەلکو یاسین چڕانی و هەردوو کورێن وی ژی بوون، یاسین یێ دانعەمرەکێ جگارەکێش بوو، تووتنا وی نەمابوو و هیچ جهەك نەبوو تووتنێ بۆ پەیدا بکەین، ژبەر نەمانا تووتنێ و جگارا یاسینی چ هەدار نەمابوو، گل و گیا و بەلگێن دارا هووردکرن و دناڤ پەرکا دپێچان و دکرنە جگارە، سینگێ وی پڕ ببوو ژ دووکێلا بەلگ و گل و گیا، سیهێن وی خەتمی بوون، گەلەك دکوخی بتایبەتی بشەڤ، هەڵبەت ئەو ژی گەفەك بوو ل سەر ئاشکراکرنا جهـ و ڤەلڤینێن مە.

بەردەوام هەڤالا دگۆتنێ مام یاسین پێدڤی ناکەت تو ڤێ توز و تووتنا بەلگ و گل و گیا بکێشی.. بەلێ گوهداری نەدکر و دگۆت ئەگەر بزانم دێ هێمە کوشتن ژی دێ هەر کێشم..!

وێ دەلیڤێ سەلام بامەرنی دگەل هەڤالەکی هاتنە جهـم مە، دەمێ گەهشتین من خۆ دگەلدا تۆرەکر **و گۆتێ:** هوون بۆچی ژ جهێ خۆ هاتن..؟ ما بڕیار ئەو نینە ب رۆژ کەس ژ جهێ خۆ نە دەرکەڤیت..؟

گۆت: ئەم دزانین، بەلێ مە گوهدارییا رادیۆیێ دکر و هەواڵێ لێبوورینێ بهیست

من گۆتێ: ئەم دزانین .. رادیۆیا دگەل مە هەی، بەلێ بهیچ بەهانەکێ نابیت هوون ژ جهێ خۆ دەرکەڤن، و من فەرمان لێکر ڤەگەڕنە جهـم هەڤالێن دی هەتا دانێ ئێڤاری دانوستاندنێ ل سەر وی بابەتی دکەین..

ل دانێ ئێڤاری و پشتی ئەم ل هەڤ جەمیایین من گۆتە هەڤالان: ئەڤە حکومەتێ لێبوورین راگەهاند، هەر کەسێ بخوازیت ڤەگەڕیت و خۆ رادەست بکەت ئەم رێگرییێ لێ ناکەین و هەر کەسێ بخوازیت بمینیت باشترە هەڵویستێ خۆ دیاربکەت، من هیچ باوەری ب سوز و بڕیارێن رژێمێ نینە و هەتا دووماهی هەناسە دێ مینم بلا دڤێ رەوشا خرابدا بژیم و بمرم بەلێ نە لژێر ستەم و زۆرداریيا رژێما بەعس بژیم.

پرانییا هەڤالان دگەل من دهەڤڕابوون و بڕیارا مان و درێژی پێدانا ژیانێ دناڤ چیادا وەرگرت، هژمارەکا هەڤالان ژی بڕیاردا ل دویڤ لێبوورینا رژێمێ بچن، ب راستی ژی ل وی سەردەمی و د وان کاودانان دا ژیان ل چیایێ مەتینا و دەڤەرا بەرواریيا زۆر یا سەخت و ب زەحمەت بوو، هەموو کێلیکەکێ ئەم ل بەندا مرنێ بووین، کێم کەس هەنە بشێن دەمەکێ درێژ وێ ژیانێ دەرباز بکەن.

من و هەر ئێك ژ محەمەد ئاسەهی و حوکمەت هروری، یاسین ئەرزی، یونس زێوەیی، ئەکرەم غلبیشی، یاسین چڕانی و چەند هەڤالێن دی بڕیار دا بمینین، مانا محەمەد ئاسەهی جهێ دلخۆشیێ بوو، ژبەرکو کەسەکێ زۆر شارەزایێ دەڤەرێ بوو، رێنیشاندەر و کەسەکێ جهێ باوەریێ بوو.

ئەم و هەڤالێن بڕیارا خۆ رادەستکرنێ دای ژ هەڤ جودا بووین، من هندەك شیرەت و رێنمایی دانە وان و گۆتێ: ئەگەر هەوە خۆ رادەستکر و پسیار ژ هەوە هاتەکرن هوون چاوا و بۆچی هاتن..؟ بێژن مە بڕیارا لێبوورینێ ژ رادیۆیا بەغدا بهیست و ئەم هاتین، بەلێ ئەڤ شەڤە ژی بمینن و سوباهی سپێدێ بدەنە رێ دا رەبیە و هێزێن سەربازی هەوە ببینن و بزانن کو مەبەستا هەوە خۆرادەستکرنە، نەخاسم چەلەنگ و دایکا وی دگەل هەوەدانە دێ زانن ژن و زارۆکان چ گونەها خۆ نینە و چ مەبەستێن دی نینن.

زێدەباری وێ چەندێ مە چەك و تڤەنگێن باش ژ وان هەڤالا وەرگرتن و یێن کەڤن و خراب دانە وان کو تەسلیمی رژێمێ بکەن.

من داخواز ژ یاسین ئەرزی ژی کر کو دگەل وان برادەرا بچیت خۆ رادەست بکەت ژبەرکو یێ قەلەو و گران بوو و شیان نەبوون دگەل مە رێیا دەرباز بکەت، بەلێ یاسینی گۆت: ئەز ناچم.. بلا ژیان و مرنا مە پێکڤە بیت.. من کەس نەمایە هەموو کەسوکارێن من چووینە تورکیا، تنێ خویشکەکا من مایە ل مووسل..

هیچ چارە نەما و نەچاربووم رێزێ ل بڕیارا یاسینی بگرم، پێلاڤەکا دڕیای و بێسەروبەر دپێی بوو، من داخواز ژ هەڤالەکی کر پێلاڤا خۆ دگەل یاسینی بگوهریت ژبەرکو ئەو هەڤال دا خۆ رادەست کەت. ل وێرێ مە و هەڤال و برادەرێن بڕیارا خۆ

رادەستکرنێ دای خاترا خۆ ژ هەڤدوو خواست و مە گۆتە وان هوون ئەڤ شەڤە ژی هەرنە هشارا مە یا خۆ ڤەشارتنێ و سوباهی سپێدی خۆ رادەست بکەن و ئەم ژی دێ بەرەڤ بارەگەهێ مەڵبەندی و گەلیێ زێوە چین.

هەڵبەت مە ل بەر نەبوو بەرەڤ گەلیێ زێوە بچین، بەلێ کاودانی وەسا دخواست وەکو رێکارەکێ خۆ پاراستنێ ئەم رێیا خۆ یا دورست بۆ وان نەبێژین ژبەرکو خۆ رادەستکرنا وان دا بیتە مەترسی ل سەر ژیانا مە.

ل وێ کێلیکێ و بۆ باوەرییا وان ئەم بەرەڤ گوندێ مەلختە کەفتینە رێ، هەتا ب پشت گرەکی کەفتین و مە رێیا خۆ ڤەگوهاست و بەرەڤ ئێکمالا بەرواریا چووین. ئەم جارەکا دی گەهشتینە ئاستەنگا هێسێ و ئێکمالێ، مە ئاگرێن چەتە و سەربازێن رژێمێ ب باشی ل ملێ خوارێ د دیتن و دەنگێ وان ژی دبهیست، هندەکا ب زمانێ عەرەبی ستران دگۆتن و تمبلك لێددان، ئەو دەڤەر یا مشتی تەرش و کەواڵ بوو، مابوو بێ خودان و چەتە و سەربازان ب نەمەردی سەرژێدکرن و گوشتێ وان دخوار، وێ شەڤێ و ل دەمێ چەتە و سەرباز دمژوولی ستران گۆتن و گوشت بژارتنێ ئەم ژنێزیك وان دەربازبووین و چووینە ئاقارێ گوندێ ئاسەهێ.

ل ئاسەهێ ئەم چووینە دناڤ وەرزێن گوندور و بیستانێن تەماتە و فێقی دا، مە تێر خوار و هندی شیایین مە دگەل خۆ ژی هەلگرتن و چووینە سەرێ چیایێ گابنێرکی کو دکەڤیتە هنداڤ جاددا کانی ماسێ ل نێزیك گوندێ باتیفا سەیدا. محەمەد و ئەحمەد کێستەیی گۆتن: قەسیسەکا دکەڤیتە پێشییا مە رەنگە ئەم بشێین ب رێیا وێ قەسیسێ ژ جاددێ دەرباز ببین، بەلێ جاددە مەودایەکی یا ژ مە دوور بوو و بەردەوام تانك و زرێپۆش و ترومبێلێن سەربازی هاتنوچوون دکر و چەك و لەشکەر ڤەدگوهاستنە دەڤەرێن سنۆری و وان جهێن ل پێشتر لژێر کونترۆلا پێشمەرگەی بوون، لەورا دەلیڤا دەربازبوونێ هەتا رادەکی یا بزەحمەت بوو.

وی دەمی هێژ دونیا تاری بوو، بەلێ ژ نیڤ شەڤ دەرباز ببوو و گەلەك نەمابوو ببیتە سپێدە، هەتا ئەگەر ئەم ژ جاددێ دەرباز بباین ل ملێ دیێ جاددێ دا بیتە رۆژ و ئەم قورتال نەدبووین، لەورا مە بڕیاردا وێ شەڤێ و رۆژا پاشتر ل چیایێ

گابنێرکی بمینین هەتا دیسان دبیتە مەغرەب دا مە دەلیڤا قورتالبوونێ هەبیت.

من پرسیار ژ محەمەد ئاسەهی کر: ئەرێ ل ڤی چیای جهەکێ باش هەیە ب رۆژ خۆ ڤەشێرین و بهێینە پاراستن..؟

گۆت: بەلێ سێ ناوسك دکەڤنە نیڤا چیای ل ملێ بەرۆژی، ب شێوەیەکی دنەپەنی نە ژبلی خەلکێ ئاسەهێ هیچ کەسەکێ دی جهێ وان نزانیت.

من گۆتێ: ئەو گەلەك باشە، دا بچین خۆ د ناوسکادا ڤەشێرین هەتا سوباهی مەغرەب و پاشی دەرباز بین، ژ خۆ ئەگەر شەڕەك دناڤبەرا مە و هێزێن رژێمێدا روودا دێ هەر شێین خۆ قورتال کەین.

چەتوی و جەمیلی گۆتن: ئەم ناهێینە دناوسکاڤە، دێ خۆ دناڤ ڤان کەڤر و تڕاشادا ڤەشێرین هەتا سوباهی مەغرەب هوون ڤەدگەرن، بەلێ یا راست ئەوبوو باوەریا وان نە دهات و لبەربوو بتنێ هەوڵ بدەن ژ جاددێ دەرباز بن.

ئەم ژ چیای داکەفتین و مە قەستا ناوسکا کر، سەیێن گوندێ ئاسەهێ وەکو تەرش و کەواڵی مابوونە بێخودان و بەردەوام دڕەوین، ڕەوینا سا ئاماژەیە کو تشتەك یێ ل دەوروبەرا هەی، بەلێ نە دەنگێ تەقێ و نە دەنگێ جاش و سەربازان نە دهاتنە بهیستن.

ئەم گەهشتینە هەرسێ ناوسکان کو دەرێن وان ب ریز بوون، بەلێ دژوورڤە هەرسێ دگەهشتنە ئێك، ئەنکو مرۆڤ دشیا د دەرگەهەکی را بچیتە ژوور و ژ دەرگەهەکێ دی دەربکەڤیت. ئەم د ناوسکاندا راگەتین و گوندور و تەماتە و فێقی دخوار، ل دانێ سپێدێ ئەم ل دەنگێ تڤەنگ و تۆپ و ئاربیجیان ژ خەو رابووین، زۆر جاران گوللەیێن وان تۆپ و ئاربیجیان ل نێزیك جهێ مە دپەقین، دیسان مە دەنگێ سەربازان ژی دبهیست کو ب عەرەبی دئاخفتن بەلێ نەهاتنە جهێ مە ژبەرکو ب راستی وەکو محەمەد ئاسەهی گۆتی جهێ ناوسکا یێ نەپەنی بوو، بەلێ مە تڤەنگێن خۆ سیارکرن و بڕیارا مە ئەوبوو ئەگەر ئاشکرابووین دێ هەتا دووماهی گوللە دتڤەنگێن خۆدا شەڕی کەین.

خۆشبەختانە ئەو هێزا رژێمێ نیزیکی مە نەبوو، ئەم ژی ماینە د ناوسکان

ڤە هەتا پشتی دانێ مەغرەب و زۆر ب هشیاری و هێدی هێدی ژ ناوسکان دەرچووین و مە قەستا سەرێ چیایێ گابنێرکی کر، هێز چەتو و جەمیل ل جهێ خۆ مابوونە دناڤ وان کەڤر و تڕاشان دا.

ب ڕێچوونا پارتیزانی ئەم دوو دووە ژ سەرێ چیای داکەفتین، جەلالەك (ریبارکەك) د ڕێیا مەدابوو، ئاڤا وی یا کێم بوو، ئەم شیایین ژێ دەربازببین و ل دەستپێکێ ئەز و ئەحمەد کێستەیی و محەمەد ئاسەهی گەهشتینە پەڕێ جاددێ، ب هەمان شێوێ شەڤا پێشتر هێزێن رژێمێ بەردەوام و بێی راوەستیان دهاتن و دچوون، دەمێ ترومبێل دگەهشتنە نێزیك مە خۆ بەرددا ئەردی هەتا دەرباز دبوون، دەمەکی تەماشە دکەم محەمەد ئاسەهی یێ خاڤ بووی و پێسترکێ گرتبوو، دیاربوو بیریا وان کێلیکا دکر دەمێ بابێ خۆ هێلای و کەفتییە بەر تەقە و ئاگرێ سەربازان، من گازی کرێ.. محەمەد.. محەمەد.. روینە خوار دێ مە ئاشکرا کەی.. نە روینشت.. ئەز چووم من دەستێ وی گرت **و گۆتێ:** روینە دێ دوژمن مە بینن و مە ژناڤ بەن.. ئاخر محەمەد ئاسەهی روونشت و بێدەنگ ما.

ئەم وەسا ڕێککەفتین لژێر قەسیسێ کۆم ببین و دوو دووە ژ جاددێ دەرباز ببین، دوو گر ل هنداڤی قەسیسێ هەبوون و هەر گرەکی رەبیەکا سەربازان لێ دانابوو، پێدڤی بوو زۆر ب بێدەنگی و ب هشیاری ڤەلڤینێ بکەین. ل ژڤانێ دیارکری ئەم لژێر قەسیسێ کۆمبووین، بەردەوام ترومبێل و تانك و زریپۆش و ئامیرێن سەربازی هاتنوچوون دکر، بەلێ ئەم شیایین جوت جوتە ژ قەسیسێ دەربازی پشتا جاددێ ببین و کەفتینە ناڤ حەودەکا سپیندارا، بێهنەکا گەلەك نەخۆش ژناڤ وێ حەودا سپیندارا دهات، دیاربوو کەلەخێ دەوارەکی یان کەواڵەکێ مرار دناڤدابوو.

ئەم مەودایەکی چووین و ژبلی ئەحمەد کێستەیی کەسێ نەدزانی ئەم لکیڤەینە و بەرەڤ کیڤە دچین، ئەحمەد کێستەیی گۆت: ئەڤە گوندێ تیلەرێ یە.. هندەك کولك و کاڤلە خانیێن بێ سەروبەر کەفتنە د ڕێیا مەدا و جۆیەکا ئاڤێ دبەردا دچوو خوارێ و خەلکێ گوندی بیستانێن زەرزەواتی لبەر کربوون، مە هندەك باجان کرن بۆ خوارنا خۆ ژبەرکو ڕێیا مە یا درێژ و سەخت بوو، مە دخواست مەتەرەیێن خۆ ژ ئاڤا

جۆیێ داگرین، بەلێ ئەحمەدی گۆت: پێدڤی ناکەت.. نەکو ئاڤ نە یا پاقژ بیت، دێ گەهینە دەشتا هەدێنە و ل وێرێ مەتەرێن خۆ ژ ئاڤا کانییا گوندی داگرین و قەدەرەکێ بێهنا خۆ ڤەدەین، بەلێ راستی بیت مە شاشیەکا مەزن کر کو مە مەتەرێن خۆ ژ ئاڤا جۆیێ نە پڕکرن.

ئەم سەرئەڤراز بوویینە دەشتا هەدێنە و مە پسیارا کانیێ ژ ئەحمەدی دکر ژبەرکو ئەم گەلەك تێهنی ببوویین، دا بێژیت: زۆر نەمایە دێ گەهین.. بەلێ چەند ئەم دچووین کانی دیار نەبوو.. ئێدی دونیا بوو سپێدە و زەلاڵ بوو.. فرەکا ئاڤێ د مەتەرێن مەدا نەمابوو و هند نەمابوو رۆژ بهەلێت و مە کانی نەدیت..!

ب هەرحال بوو رۆژ و دونیا زەلاڵ بوو و نەچاربوویین ل ملێ گوندێ سەرەرۆ هەلباسکی چیایی ببین، دگەل گەهشتنا مە سەربازێن رژێمێ ژی گەهشتنە سەرێ چیایی، نەچاربوویین بۆ خۆپارستنێ مە خۆ گەهاندە دناڤ هندەك داربەڕوویان دا و جهەکێ ئاسێ بۆ خۆ پەیداکر.. کێشە نە بتنێ هاتنا سەربازا بوو، بەلکو بێ ئاڤی کێشەیەکا مەزنتر بوو..

دگەل هەلاتنا رۆژێ و هەتا بوویە ئێڤار کۆپتەرێن سەربازی (سەمتی) بەردەوام ل هنداڤ وان گەلی و نهالا دگەریان و هەتا مەغرەب ئەم نەشیایین سەرێ خۆ دەربێخین. رێیەك ژ جهێ مە خوارتر بەرەڤ گوندێ ئورە دچوو، پشتی مەغرەب و ڤەرەڤیانا فرۆکا ئەز و ئەحمەد کێستەیی داکەفتین دا ئەوێ رێ ببینین و بزانین دێ چەوا دەرباز بین، وی دەمی سەربازەکێ سواری هێسترەکێ یە و چێلەکێ ب وەریسەکی ل دویڤ خۆ دئینیت و بەرەڤ مە ڤە دهێت و ب زمانێ عەرەبی ڤێرکربوو ستران گۆتنێ.. ئەم نێزیك بوویین دەمەکی بێدەنگ بوو.. مە نەزانی ئاگەهـ ژ مە هەبوو یان ژی هندی دەنگێ وی یێ نەخۆش بوو بێدەنگ بوو..! پشتی دەمەکی سەربازێ دەنگ نەخۆش بەرزە و بێ پێژن بوو.

ئەز و ئەحمەد ڤەگەڕیایینە جهـ هەڤالا و مە گۆتێ: رابن خۆ بەرهەڤ بکەن دا بدەینە رێ.. ئەم گەهشتینە سەر رێیا دچیتە گوندێ ئورە و دونیا ب تمامی تاری بوو، ئەم تێهنی سەرئەڤراز بووین و وێ شەڤێ ژی ئاڤ بدەست مە نەکەفت.

خەلکێ ل پێشی مە ئاوارە بوویی بدەهان بارێن کەلوپەلان هاڤێتبوونە هەردوو رەخێن رێ، ئەڤە نیشانا وێ چەندێ بوو کو هێزێن رژێمی گەهشتینە دەڤەرێ و خەلکی بلەز گیانێ خۆ قورتالکربوو، مە ئەو بار و کەلوپەل سەحکرن.. نڤین.. جلوبەرگ.. خوارن.. ئامان و گەلەك کەلوپەلێن ناڤمالی دناڤدابوون، تنێ مە هندەك شەکر و خواردەمەنی دگەل خۆ هەلگرتن و بەردوام بوویین ل سەر رێیا خۆ. مەودایەکی ئەم چووین دەمەکی ئەکرەم غلبیشی گۆت: راوەستن.. بیسەیا دوژمنی یا ل پێشییا مە..! مە هەست پێ نەکر، ژبەرکو هندی نەخۆشی هاتبوونە سەرێ مە ئێدی دار و بەر ژی لبەر چاڤێن مە دبوونە رەشە و هەلامەتێن مرۆڤان..

ئەکرەمی گۆت: من پێژنەك بهیست..

من گۆتە ئەحمەد کێستەیی: کا وەرە دا ئەز و تو ل پێشیێ بچین، ئەگەر تشتەك هەبوو دێ زانین..

ئەز و ئەحمەد زۆر ب هشیاری چووین هەتا گەهشتینە وی جهێ ئەکرەمی گۆمان ژێ دبر کو بیسە لێ هاتبیتە دانان، بەلێ مە چ تشتەك نەدیت.. مە هندەك بەر داوەشاندنە وان تراشا بەلێ بێدەنگی بوو و هیچ تشتەك دیار نەبوو.

مە ل وێ تاریێ رێیا خۆ شەقاند، ل جهەکی چوارچووڤەك کەفتە پێشییا مە..!

من گۆتە هەڤالان: هوون روونن و ئەز دێ خۆ نێزیکی وی چوارچووڤەی کەم دا بزانم چییە..! دەمێ نێزیك بوویم دیاربوو پارچەکا پەروکی یا مەزن یا راییخستی بوو، دگەل وێ چەندی دەنگێ سەربازان هاتە بهیستن.. من زانی ئەم گەلەك دنێزیکی خالەکا سەربازی نە، هێدی ئەم پاشپاشکی ڤەگەریایین و مە رێیا خۆ گوهارت و بسەر ملەکێ کەفتین و گەهشتینە هنداڤ رەبیێن سەربازان، مە ئاگەهـ ژێ هەبوو دەمێ دئاخفتن و پەسنێن خۆ دکرن.. وەسا دیاربوو کو ئەوان ژی ئاگەهـ ژ مە هەبوو بەلێ نەدخواست تالوقەتی مە بن، ئەو پارچا پەروکی ژی تنێ بۆ روونشتنا خۆ راییخستبوو.

ئەم ژ رەبییا سەربازان دەربازبوویین و گەهشتینە بلنداهیەکێ کو دکەفتە هنداڤ ئورە و وارە زەری و سنۆرێ تورکیا، ئاگرێن چەتە و سەربازان ل هەر جهەکی دهەلکری بوون، راستە هێژ هاڤین بوو، بەلێ چەل و چیا و دەڤەرێن سنۆری بشەڤ

گەلەك دسارن و بێی ئاگر مرۆڤ دەباره ناكەت.

ب دیتنا وان هەموو ئاگرێن هەلكرى ئەكرەم غلبیشی گۆت: ئەگەر ئەم ڤەگەڕین باشترە ژبەركو زۆر یا ب زەحمەتە ب سلامەتی دەرباز ببین..

من گۆتێ: ئەز دێ بەردەوام بم، هەر كەسێ دخوازیت بلا دگەل من بهێت و هەر كەسێ نەخوازیت بلا ڤەگەڕیت.

هەڤال هەموو دگەل رەئی و بڕیارا من بوون، ئێدی زۆر ب هشیاری و جار جار ب خۆ خشاندن ل سەر زكی و جار ژی ل سەر چوارلەپكا ئەم دناڤ خاڵ و رەبیێن سەربازاندا دەرباز دبووین هەتا گەهشتینە سەر رێیەكا دورست.

من پسیار ژ ئەحمەد كێستەیی كر كا ئەم ل كیڤەینە..؟

ئەحمەدی گۆت: باوەربكە یا لبەر من ژی بەرزەبوویی و ئەز ڤێ شەڤێ نزانم ل كیڤەینە.. بەلێ ئەگەر ل ڤێ سەمتێ بچین دێ گەهینە گوندێ ئورە.

مە بڕیاردا ژ رێیا گوندی ڤارێ ببین و بەرەڤ بەتەنا نزارێ چیای بچین، ب رێڤە زۆر جارا بەر ژ بن پێن مە دڤەپەشین و هندەك جارا باڵندە ل سەر رێیا مە دفڕین.. مە دوو ئاگرێن سەربازان د رێیا خۆدا دیتن بەلێ مەودایەكێ باش دناڤبەرا هەردوو ئاگراندا هەبوو، ئەم شیایین دناڤبەرا هەردوو ئاگراندا دەرباز ببین، هەتا جارەكا دی ئەم ژ نزارێ چیایێ ئورە داكەفتین و ڤەگەڕیاینە سەر رێكا دورست.

من گۆتە هەڤالان: ل سەر رێ نەچن دا دەوسا پێن مە دیار نەبیت.. رێكەفتی (10) ئیلۆنا ساڵا 1988 بوو، تاڤە هەیڤ بوو، هندی تاڤە هەیڤ یا گەش بوو، مە خۆ ددا بەر داروبارا. شەڤا مە دیسان بەرەڤ دووماهیێ چوو، هند نەمابوو دونیا زەلاڵ ببیت، مە ڤەستا بەرۆژەكی كر و ل جهەكێ بلند و نەپەن خۆ ڤەشارت..

من گۆتە هەڤالان: هەتا دانێ مەغرەب و دونیا تاری دبیت كەس ژ جهێ خۆ نە دەركەڤیت، خۆ ئەگەر بۆ دەستئاڤێ ژی بیت، ژبەركو ئەم د دووربێچكرینە ژ هێزێن رژێمێ. مە ل وی جهێ بلند هەموو ڤەلڤینێن سەربازان ددیتن، ل بەری رۆژهەلاتنێ دەنگێ كۆپترا ل ئەسمانێ دەڤەرێ خۆش بوو، گەلی و گەلی.. نهال و نهال ب ئاوایەكی نزم دفڕین هێژ جهێ مە ژ وان بلندتر بوو، هەڤدەم دگەل فرینا كۆپتەران

هژمارەکا زۆر یا سەربازان بەربوونە وان بەر و بەتەن و دەوروربەرێن چیای.. ئەم پشتراست بووین کو زانیاری یێ ل سەر هاتنا مە بۆ دەڤەرێ هەین و یێ ل مە دگەرن، بەلێ ئەم هەتا بوویە ئێڤار ئەم ژ جهێ نە دەرکەفتین.. ئەو رۆژە گەلەك یا بترس بوو ل جەم من و هەڤالان، ژبەرکو هەر رووی ب رووی بوونەکا قەومی با مە چ مەفەر نەبوو، ژ هەرچوار ئالیان ڤە و ژ ئەسمانی ژی ئەم د دوورپێچکری بووین.

دگەل تاریبوونا دونیایێ مە دیسان کارێ چوونێ کر، شویتك و ساجۆر و بەرپێکێن خۆ گرێدان و داکەفتینە کورە رێیەکێ و بەرەڤ خوارێ چووین، ل دەمەکی مە زانی کو هەڤالەکێ مە یێ ڤەقەتیای و ل پەی مە ناهێت..!

من گۆتە هەڤالان: راوەستن هەڤالەك یێ مای نەهاتییە.. ئەز ڤەگەڕیامە جهێ ئەم ژێ هاتین، تەماشە دکەم ئەکرەم غلبیشی یێ راکەتییە بن تڕاشەکێ و زۆر یێ دامایی و بێ گێولە..!

من پسیار ژێ کر: تە خێرە ئەکرەم تو بۆچی نەهاتی..؟

گۆت: کاك عەبدوللا ئەز ژ تێهنادا نەشێم برێڤە بچم.

من گۆتێ: رابە سەرخۆ رێیا مە گەلەك نەمایە و دێ هەر ئاڤێ پەیدا کەین.

من ب زۆری ئەکرەم غلبیشی راکر و هێدی هێدی مە خۆ گەهاندە دەف هەڤالا، پشتی (100) مەتران ئەم گەهشتینە کێلکێن سنۆرێ عیراقێ و تورکیا، ئەم ب سلامەتی دەربازی ئاخا تورکیا (باکوورێ کوردستانێ) بووین.

ل ملێ دی یێ سنۆری خەلکێ گوندێ ئاشیتێ گیا د درووی، گورز و ریسیێن گیای هەلدابوونە سەرئێك.. ئەم قەدەرەکێ چووین دەنگێ مشێنا ئاڤێ ژ گەلیەکی هاتە بهیستن، بەلێ ئەم نە دوێراین داکەڤینە خوارێ ژبەرکو مە نەدزانی کا ژێدەرێ ئاڤێ دناڤ ئاخا عیراقێدایە یان دناڤ تورکیادایە.

ژ دوورڤە مە رۆناهیێن باژێرکەکی د دیتن، من پسیار ژ ئەحمەد کێستەیی کر ئەو کیژ باژێرکە..؟

کاك ئەحمەدی گۆت: ئەز نە یێ پشتراستم بەلێ ئەگەر شاش نەبم کانی ماسێ یە..

من گۆتێ: کاك ئەحمەد ئەگەر وەسا بیت کەواتە هێژ ئەم یێ دناڤ ئاخا

عیراقێدا..!

دگەل دانوستاندنا مە رۆناهیێن ترومبێلەکێ ل سەر جاددەکێ ل خوار مە دیارکرن، وەسا دیاربوو هێزەکا گەڕۆك بوو ژبەرکو هێدی هێدی دهات..

من گۆت: کاك ئەحمەد ئەز باوەر دکەم ئەم یێن گەهشتینە دناڤ ئاخا تورکیا (باکوورێ کوردستانێ) دا.

ئەحمەدی گۆت: ئەز ب دورستی نە یێ پشتراستم..

هەر چەوا بیت ئەم چاڤەرێ بوویین هەتا شەڤ ب دووماهی هاتی و دونیا زەڵاڵ بووی، مە ژێدەرێ ئاڤێ و جاددە و هاتنوچوونا ترومبێلان ب دورستی مەیزەکرن، ئێدی هەتا رادەکی ئەم ب پشتراستی ژووردا داکەفتین.. دگەل چوونا مە دووبارە ئەکرەم غلبیشی ل مە وندا بوو..! ئەم گەلەك ماینە ل ژڤانێ و مە هەوڵ دا ببینین بەلێ هیچ دەنگ و پێژنەکا وی نەما، هەتا نڤیسینا ڤان بیرەوەریێن تەحل ژی ئەز نزانم ئەکرەم کیڤە چوو.. تنێ پشتی ماوەکێ درێژ زانیاری گەهشتنە مە کو چبوو ئیرانێ و پشتی سەرهەلدانێ ڤەگەڕیابوو دهۆکێ.

ئەم ژ وێ دولێ داکەفتین و گەهشتینە سەر ئاڤێ، نێزیکی سێ رۆژا بوو مە نە ئاڤ ڤەخواربوو و نە خوارنەك خواربوو، رەنگێ مرییا ئەم گرتبوویین، پشتی مە تێر ئاڤ ڤەخواری و هندەکێ بێهنا خۆ دای، ترومبێلەکا تایبەت مەدەنی ژ رەح مە دەرباز بوو و سڵاڤی مە کر، تابلۆیێ ترومبێلێ یێ تورکیا بوو، ئێدی ئەم پیچەکێ ئارام بووین.

من گۆتە هەڤالان: هوون تێر بێهنا خۆ ڤەدەن و تێر ئاڤێ ڤەخۆن، من ژی فانێلێ خۆ ژبەر خۆ کر و ب سەرێ دارەکیڤە گرێدا و بلند هەلاویست بۆ هندێ ئەگەر هێزەکا تورکی هاتە لایێ مە دا بزانن دێ وەکو خەلکێ ئاوارە بوویی خۆ رادەست کەین.

زۆر پێڤە نەچوو هێزەکا کۆماندۆیێن تورکی دەوروبەرێن مە گرتن، هیچ کەسەکی ژی زمانێ کوردی نەدزانی، تنێ ئەفسەرەکی پیچەك زمانێ ئینگلیزی دزانی و گۆتە مە: هوون چ کەسن..؟

من گۆتێ: ئەم پێشمەرگەینە، خێزان و ماڵباتێن مە یێن هاتینە تورکیا و ئەم یێ لپەی وان هاتین.

گۆت: ل شەڤا دەربازبوویی شەڕەکێ مەزن دناڤبەرا پێشمەرگەی و سوپایێ عیراقێدا روودابوو, ئەو هوون بوون..؟

من گۆتێ: نەخێر ئەم ل جهەکێ ڤەشارتی بوویین و مە ئاگەهـ ژ وی شەری نەبوویە.

ئەفسەری تەماشەی چەك و تڤەنگێن مە کر و بێهن کرە لولیێن تڤەنگان دا بزانیت کا مە تەقە کرییە یان نە.. پشتی زانی کو ئەم تەڤلی وی شەڕی نەبووینە چەکێ مە ژ مە ستناند و گۆت: بەرەڤ گەلی هەرن هژمارەکا زۆر یا ئاواران ل بنێ گەلی هەنە، ئەم ژی کەتینە رێ هەتا گەهشتینە دناڤ خەلکێ پەنابەر دا.

هێژ سپێدەبوو.. ملەکێ ئاڤێ ب وی گەلیدا دچوو.. بانیەك ل پێشییا مە بوو، پربوو ژ مال و خەلکێ پەنابەر، هەر مال و خێزانەکێ ئاگرەك هەلکربوو.. ل وێ سپێدەهیێ و ل وێ بانیێ من و هەڤالێن خۆ یێن پێشمەرگە خاتر ژ هەڤدوو خواست و هەر کەسەك ب لایەکیڤە چوو بەلکو خێزان و کەسوکارێن خۆ ببینیت.

ئەز گەهشتمە جەم مالەکی **و من پسیار ژێ کر:** خەلکێ گوندێ هرورێ لڤێرێ هەنە..؟

گۆتن: نەخێر چ مالباتێن عەشیرا بەرواری باڵا نەهاتینە ڤێرێ، پرانییا وان یێ ل گەلیێ پشتا ئاشیتێ.

رەوشا من زۆر یا خراب بوو، سەر و ریهێن درێژ.. مرۆڤەکێ وەستیای.. بێ موراڵ.. وی دەمی ژنەکێ نان دپەحت، نانەك و هندەك ماست بۆ من ئینان، بەلێ ژ برسادا من حەفت نان دگەل وی ماستی خوارن، دگەل نانخوارنێ پسیار دەربارێ رەوشا دەڤەرێ و چارەنڤیسێ خەلکێ مایی ژ من دکرن، بەلێ هندی ئەزێ ماندی و کەسیرە بووم ئەز نەدشیام بەرسڤێ بدەم، ئێدی من دەستووری ژ وان خواست و قەدەرەکا دی چووم، دیسان من ژنەکا دی دیت یا نانی دپێژیت، گۆتە من وەرە نانەکی بخۆ.. هێژ ئەز تێر نەببووم، من هندەك نان ژ دەستێ وێ ژنێ ژی وەرگرت و خوار.

ل وێ کەمپا بەروەختا پەنابەران کۆمیتەك ژلایێ هندەك کەسانڤە هاتبوو دورستکرن بۆ هندێ هاریکارییا وان کەسا بکەن یێن ژ خێزان و ماڵباتێن خۆ ڤەقەتیایین. من قەستا کۆمیتێ کر و پسیارا خەلکێ گوندێ هرورێ ژێ کر، هەمان بەرسڤ دا من

و گۆتن: مالێن هروریا و پرانییا خەلکێ بەرواریا یێ ل گەلیێ ئاشیتێ، بەلێ پێدڤییە دەستووریێ ژ قەرەقولێ وەربگری هەتا رێ بدەنە تە بچییە گەلیێ ئاشیتێ.

ئەز چوومە قەرەقولێ و من داخوازا دەستووریێ ژێ کر دا بگەهمە جەم مال و کەسوکارێن خۆ، بەلێ ئەفسەرەکێ قەرەقولێ گۆت: نابیت ژ ڤێ کەمپێ دەرکەڤی، ژبەرکو سوباهی دێ هەموو پەنابەران رەوانەی دیاربەکر و مێردینێ و مۆشێ کەین، چاڤەرێ بە بەلکو مال و کەسوکارێن خۆ د ترومبێلان دا ببینی..

من د هزرا خۆدا دگۆت: ئەگەر نەچم و پاشی دیسان هەڤدوو نەبینین پێدڤییە دەمەکێ دی ل وان بگەرییێم، باشە من ئەو هەموو ئاستەنگ و دەردەسەری و رێکێن ب مەترس دەربازکرن، یا بەرئاقلە ئەز ل ڤی گەلی ئاسێ ببم..!

ئەز چاڤەرێ بووم هەتا بوویە مەغرەب و دونیا تاری بوویی و کەتمە دگەلیدا و بێی راوستان هەتا گەهشتیمە گەلیێ پشتا ئاشیتێ، ئێکەم مالا من دیتی بەرواری بوون خەلکێ گوندێ توڤی بوون، وێ مالێ ئەز دنیاسیم لەورا هەر ئێکسەر **گۆتن:** ئەڤە عەبدوللا هروریە..! ئاخر دەنگوباسێ کوشتنا تە گەهشتبوو مە..!

من گۆتێ: ئەز یێ ساخم.. بەلێ مالێن هروریا ل کیڤەنە..؟

گۆتن: یێ لڤێرێ.. دگەل من هاتن و ئەم بەرەڤ مالێن مە چووین، هەر کەسێ ئەم برێڤە ددیتین دگەل مە دهات، هەتا گەهشتینە جەم مالێن مە ب دەهان کەس دگەل من هاتن. ئێکەم جار من سلێمان و زارۆکێن وی و زارۆکێن خۆ دیتن، هەڵبەت ل پێشتر هەوالێ کوشتنا من گەهشتبوویێ و تازیا من دانابوو، لەورا دەمێ ئەز دیتیم باوەر نەکر، نێزیکی دووسەد کەسا ژ خەلکێ دەڤەرا بەرواریا ل دوورێن مە خڕڤەبوون و پسیارا رەوش و چارەنڤیسێ خەلکێ مایی ژ من دکر، من ژی ب درێژی ژێرا بەحس دکر، ئەم ل دوورا ئاگرەکێ بۆش کۆم ببووین، وی دەمی ئەفسەرەکێ تورك دگەل هژمارەکا جەندورما هاتنە لایێ مە و ب زمانێ تورکی پسیارکر: ئەڤە چ ل ڤێرێ چێبوویە.. بۆچی هوون هەمی ل بەر ڤی ئاگری کۆمبووینە..؟

ئدریس سەرەرۆیی کو دناڤ خەلکیدابوو و زمانێ تورکی دزانی بەرسڤا ئەفسەری دا **و گۆتێ:** ئەڤە مرۆڤەکێ مەیە نوکە ژ عیراقێ هاتییە و گەهشتییە دناڤ

مەدا، ئەم یێ بخێرهاتنا وی دکەین و هندەك پسیارا دەربارێ گوند و دەڤەرێن خۆ ژێ دکەین..

پشتی ئەفسەرێ تورك ڤەگەڕیایی تیم و پەیامنێرێ کەناڵێ (بی بی سی) ب هاتنا من ئاگەهدارکربوو، ل رۆژا پاشتر کو رێکەفتی 11ـ9ـ1988 بوو پەیامنێرێ وی کەناڵی هاتە دەف من و پسیار دەربارێ رەوشا دەڤەرێ ژمن کرن، من گەلەك زانیاری دەربارێ هەوا ئەنفالان ژ وێرانکرنا گوندا.. قرکرنا ژیانێ.. بکارئینانا چەکێ کیمیاوی.. سۆتنا رەز و باغ و بیستانا.. تالانکرن و براندنا تەرش و کەواڵی، مانا هژمارەکا زۆر ژ مال و خێزانان ل گەلی و نهال و بن شکەفتێن چەل و چیا ئاسێ بووین و ئاسێبوونا مە ماوێ (16) رۆژا ل دەڤەرا بەرواریا دانە پەیامنێرێ کەناڵێ (بی بی سی)، ئەو دیدارە ل بەشێ فارسی یێ رادیۆیا (بی بی سی) هاتبوو بەڵاڤکرن و گەلەك هەڤال و برادەرا گوهدارییا وێ کربوو.

کورتیەك ژ ژیانناما عەبدوللا ئیسماعیل هروری

- ل ساڵا 1960 ل گوندێ هرورێ ل دەڤەرا بەرواری باڵا ژ دایکبوویە.
- خواندنا ئامادەیا پیشەسازی ل دهۆکێ تمام کرییە.
- ل ساڵا 1982 پەیوەندی ل رێزێن کۆمەڵا رەنجدەرێن کوردستانێ کرییە.
- ل دووماهییا ساڵا 1984 ژ باژێرێ دهۆك دەرکەفتییە و بوویە پێشمەرگە.
- ل ساڵا 1985 بوویە بەرپرسێ کۆمیتا رێخستنا بادینان یا ژ دەرڤەی باژێری.
- پشتی هاتنا مەڵبەندی چوار ل ساڵا 1987 بوو بەرپرسێ کۆمیتا رێکخستنا ئامێدیێ
- ل ساڵا 1988 و پشتی دەستپێکرنا هەوا ئەنفالان دگەل گروپەکێ پێشمەرگەی ماوەکێ درێژ دمینیتە ل دەڤەرا بەرواری باڵا و ژنەچاری دەربازی تورکیا دبن.
- ژ تورکیا پەنابەری ئەوروپا دبیت و نوکە ل وەڵاتێ ئەڵمانیا ئاکنجی بوویە.
- د وارێ شانۆییدا هەر ژ ساڵا 1978 هەتا 1984 چەندین دەق و کارێن هونەرێ شانۆیێ نڤیسینە و ل دهۆك و زاخۆ و بەغدا و مووسل و سلێمانیێ و چەندین باژێرێن دی ب زمانێن کوردی و عەرەبی نمایش کرینە و شارەزایەکا باش هەبوو د وەرگێرانا دەقێن شانۆیێ دا ژ زمانێ عەرەبی بۆ سەر زمانێ کوردی.

ـ پشتی پەنابەری وەڵاتێن ئەوروپا ژی بووی بەردەوام بوو ل سەر کارێ هونەری و بەرهەڤکرن و نمایيشکرنا شانۆگەریان ب زمانێن کوردی و ئەڵمانی.

کۆمیتەیا شێخان و رووداێن هەوا ئەنفالان..

بارەگەهێن کۆمیتەیا شێخان یا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان و لیژنا شێخان یا پارتی دیمۆکراتی کوردستان ل گەلیێ سێدەران بوون، بارەگەهێ حزبا شیوعی یا عیراقی ل مەڕانێ بوو، گەلەك یێ ژ بارەگەهێن ئێکەتی و پارتی دوور نەبوو، پشتی گەهشتنا هێزێن ئێکەتی نیشتمانی کوردستان ب سەرپەرشتییا ئازاد هەورامی گەهشتینە بادینان بارەگەهێ کۆمیتەیا شێخان ل گەلیێ سێدەرا هاتە ڤەکرن، ل دەستپێکێ خسرەو عەزیز وەکو بەرپرسێ کۆمیتێ هاتبوو دیارکرن، شەهید ئیسماعیل بابەشێخ وەکو بەرپرسێ سەربازی هاتبوو دەستنیشانکرن و هەر ئێك ژ مەجید خورکی و بەختیار دهۆکی ئەندامێن کۆمیتێ بوون، بەلێ پشتی دەمەکێ کورت خسرەو عەزیز هاتە ڤەگوهاستن و شێخ ئیسماعیل بوو بەرپرسێ کۆمیتێ و بەختیار دهۆکی (محەمەد رەشید دهۆکی) بۆ کۆمیتا دهۆك هاتە ڤەگوهاستن.

شێخ ئیسماعیل بابەشێخ کی بوو..؟

ئیسماعیل برەهیم ئیسماعیل بابەشێخ ژ ماڵباتا ناڤدار و ب روومەتا بابەشێخ بوو، کو ئێکە ژ ماڵباتێن ئولدارێن ئێزدیان و پسمامێ شەهیدێ فەرماندە حسێن بابەشێخ بوو ئەوێ د کارەساتا هەکاری دا ژلایێ قیادا موەقەت ڤە هاتییە شەهیدکرن.

ـ ئیسماعیل بابەشێخ ل ساڵا (1948) ل قەزا شێخان ژ دایکبوویيە.

ـ هەر ل قەزا شێخان خواندنا سەرەتایی و ناڤنجی بدووماهی ئینایيە.

ـ ل ساڵا 1984 هەڤدەم دگەل دانوستاندنێن ئێکەتی نیشتمانی کوردستان و رژێما بەعس یا عیراقێ پەیوەندی ب رێزێن ئێکەتی نیشتمانی کوردستان کربوو، ل ئۆردیگایێ بەحرکێ تەڤلی هێزێن پێشمەرگەی ببوو.

ـ تەڤلیبوونا شێخ ئیسماعیل بابەشێخ دگەل رێزێن ئێکەتی نیشتمانی جهێ

دلخۆشییا بەرێز مام جەلال بوو، لەورا گازی کرە جەم خۆ و رێزەکا تایبەت ژێرا دگرت و پەیوەندیێن ئیسماعیل دگەل مام جەلال گەلەك ب هێز بوون.

ـ پشتی بێ ئەنجامبوونا دانوستاندنێن ئێکەتی نیشتمانی کوردستان و رژێما بەعس، شێخ ئیسماعیل ب رێیا کادرێ دێرین ئلیاس بابەشێخ بەردەوامی دا پەیوەندیێن خۆ دگەل ئێکەتی نیشتمانی.

ـ هەڤدەم دگەل بەرپابوونا ئاشتبوونا سەرانسەری دناڤبەرا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان و پارتی دیمۆکراتی کوردستان دا، ئێکەتی نیشتمانی هێزەکا پێشمەرگەی رەوانەی دەڤەرا بادینان کر و شێخ ئیسماعیل ئێکەم کەس بوو دگەل وێ هێزێ هاتییە بادینان.

ـ ب گەهشتنا ئازاد هەورامی بۆ دەڤەرێ کو هێزەکا دی یا پێشمەرگەی دگەلدابوو، کۆمیتەیێن دهۆك و ئامێدیێ و زاخۆ و شێخان هاتنە دانان و شێخ ئیسماعیل وەکو بەرپرسێ سەربازیێ کۆمیتێ هاتە دیارکرن.

ـ پشتی ڤەگوهاستنا بەرپرسێ کۆمیتێ خسرەو عەزیز، شێخ ئیسماعیل وەکو بەرپرسێ کۆمیتا شێخان هاتە دانان.

ـ هەر ژ دەستپێکا هەشتەم قۆناغا ئەنفالان ل بادینان، شێخ ئیسماعیل دگەل دوو پێشمەرگەیێن دی بتنێ دمینن و ژ هەڤالێن خۆ دهێنە دابڕان، خێزان و زارۆکێن وی دگەل هژمارەکا زۆر یا خەلکێ دەڤەرێ دکەڤنە ددەستێ رژێمێدا و بۆ ئۆردیگایێ بەحرکێ دهێنە رەوانەکرن.

گەلەك بەرپرسێن لایەنێن سیاسیێن کوردستانی ل دەڤەرێ ل پێشتر وەسا دهاتنە نیاسین کو تێکۆشەر و شورشگێر بوون، بەلێ دبەرتەنگی و دژوارییا ئەنفالان دا راستییا وان ئاشکرا بوو، دەرکەت هژمارەکا زۆر ژ وان بەرپرسێن خەباتکەر پەیوەندیێن نهێنی دگەل دامودەزگەهێن ئەمنی و هەواڵگێرییێن رژێما بەعس هەبوون، ڤێ چەندێ کارتێکرنەکا خراب کرە سەر مۆرالا شەهید شێخ ئیسماعیل بابەشێخ کر و گەلەك بێزار بوو، سەرانسەری دەڤەرێ ژلایێ هێزێن رژێمێ ڤە هاتە داگیرکرن و کونترۆڵکرن، ئێدی شێخی هەوڵ دا خۆ بگەهینیتە سنۆرێ تورکیا یان ژی سنۆرێ سۆریێ بەلێ

وی دەمی هەمی رێك هاتبوونە گرتن و هیچ دەلیڤەکا دەربازبوونێ نەمابوو، شێخ ئیسماعیل بابەشێخ و هەڤالێن خۆ نەچاربوون قەستا باعەدرێ بکەن. بۆ دەمەکی ب قەچاغی و ڤەشارتی برس و ترس و کاودانێن سەخت ل زۆم و دەوروبەرێن باعەدرێ دەربازکرین، پەیوەندی ب هەڤال ئلیاس بابەشێخ کر و بۆ دەمەکی ل جەم وی ما ڤەشارتی، بەردەوام هەوڵ ددا دەربازی سنۆرێ سۆریێ یان ئیرانێ ببیت، بەلێ هەوڵێن وی سەرنەگرتن، لەورا بەری ماوێ دیارکری بۆ لێبوورینا گشتییا سەرۆکاتییا عیراقێ دەرئێخستی شەهید ئیسماعیل بڕیار داخۆ رادەستی رژێمێ بکەت.

هەڤال ئلیاسی بابەشێخێ ئێزدیان (خرتو حاجی ئیسماعیل) ئاگەهداری رەوشا شەهید شێخ ئیسماعیلی کر، بابەشێخ سەرەدانا شێخ ئیسماعیلی کر و را و بۆچوون دگەل هەڤدوو گوهاڕتن، بابەشێخی گۆتێ: من هیچ باوەری ب رژێمێ نینە ژبەرکو لپێشتر گەلەك خەلکێ تێکۆشەر و کوردپەروەر کەهی کرینە و ل داویێ ژناڤبرینە.

بابەشێخ (خرتو حاجی ئیسماعیل) دگەل هەڤال ئلیاس سەرەدانا خەیری بەگێ ئێزدیان کر و ئەو ژی ئاگەهداری پرس و بابەتێ شێخ ئیسماعیل کر.. خەیری بەگێ داخواز کر چەند رۆژەکا چاڤەرێ و بێهنفرەهـ بن هەتا رێیەکێ و چارەسەریەکێ ژێرا دبینیت.

پشتی سێ رۆژان خەیری بەگ هاتە جەم بابەشێخی و ژێرا گۆت: بلا شێخ ئیسماعیل خۆ رادەستی دەزگەهێن رژێمێ بکەت، تنێ دێ هندەك پسیاران ژێ کەن و پاشی رەوانەی ئۆردیگایێ بەحرکێ کەن بۆ جەم زارۆکێن وی.

بابەشێخی هەڤال ئیسماعیل دگەل خۆ گەهاندە شێخان، ل وێرێ چەکدارێن دەزگەهێن ئەمنیێن رژێمێ دچاڤەرێ بوون و دەملدەست دەستەسەرکر و ڤەگوهاستە ناحیا ئەترووش، ئێدی دەلیڤە نەدا هیچ کەسەك وی ببینیت، پشتی دەمەکی بۆ کەلها نزارکێ هاتە رەوانەکرن، بەلێ ژ کەلها نزارکێ بێ پێژن و بێ سەروشوون بوو و هەتا ئەڤرۆ ژی هیچ زانیاریەك دەربـارێ چارەنڤیسێ وی نینە، بەلێ ل دویڤ هندەك زانیاریان هەر ل کەلها نزارکێ ب ئەشکەنجێ هاتبوو شەهیدکرن.

چەند بیرەوەریەك دگەل شێخ ئیسماعیل بابەشێخ

هوون خوارنێ بخۆن و ئەم دێ ددانێن خۆ شووین..!

وەکو ل دەستپێکا ڤان بیرەوەریان من بەحسکری، ئەم زێدەتر بوویین ژ (10) هەڤالێن پێشمەرگە کو بـەرەڤ سنۆرێن ئیرانێ دچووین شێخ ئیسماعیل کو ژ مە بتەمەنتر بوو دگەل مەدابوو، ئەم ژ ئاڤا شین دەرباز بوویین و گەهشتینە دەڤەرا بارزان، ئەم ل بن دارەکێ روونشتین و پیچەکێ بێهنا خۆ ڤەدا، شێخ ئیسماعیل شویتك و ساجۆرێن خۆ ڤەکرن و دەرسۆکەکا سۆر ژ ناڤ شیتکا خۆ دەرئێخست و گۆت: دێ دەرکەڤە وەختێ تەیە.. مەبەستا وی گەهشتنا مەبوو بۆ دەڤەرا بارزان و دەرسۆکا سۆر وەکو ڤیزەکێ دێ مە دەرباز کەت و خەلکێ دەڤەرێ ژی دێ رێزێ ل مەگرن.

ئەم ژ ئاڤا کەتینەی دەربازبوویین و گەهشتینە سەرێ دەشتا بەرازگرێ، هژمارەکا مالێن کۆچەران ل بن رەشمالان ل رەخێ رێکێ دانابوو، مە سلاڤی وان کر و مە داخواز ژێ کر چایەکێ بدەنە مە.. جوامێرا رێز ل مە گرت و زێدەباری چایێ تێشتا سپێدێ ژی دا مە، ئەم چەند کەسەك ل پێشی هندەك هەڤالان گەهشتبووینە رەشمالێن کۆچەرا، پشتی دەمەکی شێخ ئیسماعیل و هەڤالێن دی

گەهشتن بەلێ هیچ مال و رەشمالەك نەدیت كو ژ مێهڤانا دڤالابن و بێهنا خۆ ڤەدەن، ئێدی بەردەوامی دا رێیا خۆ و چوون. من گازیکرێ.. شێخ وەرە چایەکێ و پاریەکێ نان بخۆو.. شێخ ئیسماعیل کەنی و گۆت: هوون بخۆن و ئەم دێ چین ددانێین خۆ شووین..

مەلا سەدیق یێ دین بوویی..!

د سەرهاتی و بیرەوەریەکا دی دا، جارەکێ شێخ ئیسماعیل دگەل هژمارەکا پێشمەرگەی ب رێیەکێ دچوون، پێشمەرگێ دێرین مەلا سەدیق ژی دگەلدابوو، شێخ ئیسماعیل زۆر ماندیبوو و بتنێ ل رەخ تراشەکێ روونشت و قەدەرکێ گیروو بوو، مەلا سەدیق لێ زڤری و تەماشە دکەت شێخ دگەل خۆ دئاخفت و دگۆت: ئەرێ باشە ئیسماعیل تو بۆچی ل کلێسا خۆ نا روونی..! تو ل ڤێدەرێ دناڤ ڤان چەل و چیادا چی دکەی.. باشە مەلا سەدیق یێ دینە (شێتە) ما تە خێرە تو ب دووڤ وی کەفتی..؟ دگەل وان گۆتنا مەلا سەدیق گەهشتە هنداڤ سەرێ وی و گۆتێ: ئەرێ بخودێ شێخ ئەز یێ دینم بەلێ تە خێرە تو ل ڤان چەل و چیا کەفتییە دووڤ لنگێ من..! هەردوویان بەردا کەنی و پاشی درێژی دا رێیا خۆ.

لەشکەری ئیشکەکێ بینە..!

هەڤالەکی ڤەگێرا، رۆژەکێ هژمارەکا پێشمەرگەی ب رێیەکا دوور دچوون، هندەك دەوارێن بارکری ژی دگەلدابوون، پێشمەرگێ دێرین لەشکەری عەبدوللا سندی دگەل وی گروپ پێشمەرگەی بوو سەرەدەریا بارێن دەوارا دکر، هەر دەوارەکێ بارێ وی سست و خوار ببا لەشکەری ئیشکەك لێددا..! (ئیشك پارچەکا دارییە دئێخنە دبەر کنف و وەریسێن بار پێ هاتینە گرێدان و باددەن دا بارێ دەواری پەیت ببیت)، دەمەکی ئەو گروپ پێشمەرگەی دگەهنە بەتەنەکێ و شیتك و ساجۆرێن شێخ ئیسماعیلی سست و شۆڕ دبن، گازی کرە لەشکەری و گۆتێ: لەشکەری مامۆ کا وەرە ئیشکەکێ بۆ من ژی بینە..

ل سنۆرێ کۆمیتەیا شێخان چ روودا..؟

ئەو هێزا ژلایێ ئازاد هەورامی بەرپرسێ مەڵبەندێ چوارڤە ل سەر کۆمیتەیێن رێکخستنێ ل بادینان هاتییە پارڤەکرن، ب شێوازێ کەرتێن رێکخستنێ بوو، مەبەست ژی پشتەڤانیکرنا هێزێن پێشمەرگەیی بوو ب پلا ئێکێ، ژبەرکو هێزێن پێشمەرگەیێ ئێکەتی نیشتمانی ل بادینان تازە هاتبوونە پێکئینان و سەربۆرەکا باش د بیاڤێ پارتیزانیدا نەبوو، و هەڤال رزگار عەلی وەکو بەرپرسێ کەرتێ سەربازیێ کۆمیتەیا شێخان هاتبوو دیارکرن.

سنۆرێ جوگرافیێ کۆمیتەیا شێخان زۆر یێ بەرین و بەرفرەهە، دەڤەرەکا تێکەل ژ دەشت و چیاییێن ئاسێ یە، بەلێ ئەو دەڤەرە یا ژ سنۆرێن تورکیا و ئیرانێ دوورە، کەواتە وی سەردەمی دەڤەرەکا ڤەدەر بوو ژ رێکێن هاتنوچوونا هێزێن پێشمەرگەی، زێدەتر یا دوورپێچکری بووب هێل و هێز و سەنگەرێن سوپایێ رژێما عیراقێ، هاتنوچوون ژ سنۆرێ قەزا شێخان بۆ دەڤەرێن سنۆری هەتا رادەکی یا بزەحمەت و مەترسیدار بوو.

بەلێ ئەو ئاستەنگ نەبوونە رێگر ل هەمبەر کۆمیتەیا شێخان بەلکو مینا کۆمیتەیێن دیێن بادینان کار و چالاکیێن خۆ ئەنجام ددان و رۆژانە خەلکەکێ زێدەتر تەڤلی رێزێن رێکخستن و پێشمەرگەیێن ئێکەتی نیشتمانی کوردستان دبوو دسنۆرێ وێ قەزاییێدا، کۆمیتەیا شێخان د گەشەکرنەکا بەردەوام دابوو هەتا بەرپابوونا پرۆسا ئەنفالان ل بادینان.

رژێما بەعس دوو ئارمانجێن سەرەکی هەبوون ژ ئەنجامدانا ئەنفالان کو ئەڤەبوون :ـ

ئێك :ـ جێبەجیکرنا سیاسەتا ئەردێ سوتی، کەواتە سۆتن و وێرانکرنا گوند و کۆمەڵگەهێن ئاکنجیبوونێ و رەز و باغ و ئاقار و بنبڕکرنا تەرش و کەواڵ کو ژێدەرێ ژیانا خەلکی بوون و قڕکرنا ژیانا خوزایا دەڤەرێ ب شێوەیەکی ژیان ل دەڤەرێ دووبارە نەبیت.

دوو:ـ ب دووماهی ئینانا هەر جورە ڤەلڤینەکا چەکداری ل دەڤەرێ

ژبەرکو رژێما وی سەردەمی یا عیراقێ ژ روویێن ئابووری و سیاسی و سەربازی زۆر ب شەڕێ هەشت سالێ ئیرانێ ڤە ماندی ببوو، لەورا نەدخواست پشتی پرۆسا ئەنفالان ب چ شەرەکێ دی یێ چەکداریڤە مژوول ببیت.

بارەگەهێن کۆمیتا شێخان یێ ئێکەتی نیشتمانی کوردستان و لیژنا ناوچا شێخان یا پارتی ل گەلیێ سێدەرا بوون کو دکەڤیتە دسنۆرێ دەڤەرا بەرواری ژێری، هەڵبەت وەکو سەرجەم بارەگەهێن دی یێن حزبی و پێشمەرگەی ژ هەوا ئەنفالان قورتال نەبوون.

ژناڤبرنا بارەگەهێن پێشمەرگەی و لایەنێن سیاسیێن کوردستانی ئارامانجا سەرەکی بوو د پلانێن رژێما بەعس دا، بەلێ دگەل جێبەجێکرنا پلانێ تەڕ و هشك پێکڤە دسۆتن و بەرهەڤیێن رژێمێ بۆ ب سەرخستنا ئۆپراسیۆنێن ئەنفالان ل دەڤەرا شێخان بڤی شێوەی بوون:ـ

ـ ژلایێ رۆژهەلات و باکوور ڤە هێزێن سەربازی ژ دەڤەرا نەهلێ بەرەڤ پشتا چیایێ گارەی و گەلیێ سێدەرا و مەڕانێ بهێن.

ـ هەڤدەم ژ سیارەتیکا ژی بەرەڤ سیار و سپیندار و گەلیێ ئاڤۆکێ بەرەڤ مەڕانێ بچن.

ـ دیسان ژ پشتا گەلیێ زاویتە بەرەڤ گوندێ بانیێ و کونترۆڵکرنا دەڤەرا بەرواری ژێری.

ـ ژ بابلۆ هێزێن سەربازی بەرەڤ پێدە و سەرانسەری گوندێن عەشیرا مزیریا.

ـ ژلایەکێ دیڤە، هێزێن سوپای ب پشتەڤانی و رێنیشاندەریا فەوجێن چەتا ژ شێخان بەرەڤ ئەترووش هەتا دگەهنە کانیکا و چەمانکێ و ژ وێرێ بەرەڤ گەلیێ سێدەرا و مەڕانێ بچن.

ـ ژ لایێ ئامێدیێ و سەرسنك و دیرەلۆکێ ژی ڤە هێزێن سەربازی ب هەموو چەکێ گران ڤە و ب پشتەڤانیيا فرۆکێن شەڕکەر و سەمتی بەرەڤ گوندێن بەرێ گارێ و چیایێ گارەی چوون.

ب وێ پلانێ هێزێن رژێمێ گەلیێ سێدەرا و مەڕانێ و سەرانسەری

سنۆرێ قەزا شێخان بتمامی دۆرپێچکر، ئێدی هیچ دەلیڤەکا قورتالبوونێ بۆ وان هێزێن پێشمەرگەی و خەلکێ وان دەڤەرا نەهێلا.

هەڵبەت ل پێشی دەستپێکرنا هەوا ئەنفالان و ژ ترسێن بۆردوومان و تۆپباران و هێرشێن سەربازی، گوندێن دەڤەرێ هاتبوونە چۆلکرن و خەلکێ گوندا قەستا جهێن نەپەن و ئاسێ کربوو نەخاسم دگەلی و نهال و دناڤ دارستانێن تاری دا.

دەملدەست دگەل دەستپێکرنا هەوا ئەنفالان، لایەنێن سیاسی بڕیارا خۆڤەکێشانێ و چۆلکرنا دەڤەرێ دا، ژبەرکو هێز و شیانێن بەرهنگارییا سوپایێ رژێمێ نەبوون، زێدەباری وێ چەندێ دەنگوباسێ بکارئینانا چەکێ کیمیاوی ژلایێ رژێمێ ڤە ل چەندین دەڤەرێن کوردستانێ هاتبوونە بەلاڤکرن و بهیستن، وێ چەندێ ژی کاریگەریەکا خراب کربوو سەر مۆرالا هێزێن پێشمەرگەی و دهەمان دەمدا ترسەکا مەزن ئێخستبوو دلێ خەلکی بگشتی.

بەری ڤالاکرن و چۆلکرنا بارەگەهێن لایەنێن سیاسی ل گەلیێ سێدەرا و مەڕانێ، تۆپخانە و فرۆکێن سوپایێ عیراقێ دەڤەر بگشتی تۆپباران و بۆردوومان دکر و بتایبەتی بارەگەهێن کۆمیتا ئێکەتی نیشتمانی و ناوچا پارتی، و بۆمبێن کیمیاوی ژی ل گەلەك جها بکارئینان، بۆ نموونە ل گوندێ سیارێ ژنەك ب چەکێ کیمیاوی شەهید بوو.

د وێ قۆناغێدا ئیسماعیل بابەشێخ بەرپرسێ کۆمیتا شێخان بوو، دەمێ بڕیارا خۆڤەکێشانێ هاتییە دان شێخ ئیسماعیل کۆمبوونەك دگەل پێشمەرگەیێن کۆمیتێ سازکر و ئاگەهدارکرن کو بڕیارەکا ژ وی شێوەی هاتییەدان و شەڕ ناهێتەکرن و پێشمەرگە سەرپشککر کا چ بکەن و بەرەڤ کیڤە بچن و داخواز ژێ کر دهەوارا مال و خێزانێن خۆ بچن.

ب وێ چەندێ هێزا پێشمەرگەی ل کۆمیتا شێخان بژاڵە بوو، مالا شێخ ئیسماعیل بابەشێخ ل گوندێ سەفەرێ ل نێزیك گەلیێ سێدەرا بوو.

وەکو مە ئاماژە پێکری دەڤەر یا ژ سنۆرێ تورکیا دوور بوو، لەورا خەلکێ دەڤەرێ نەشیا بەرەڤ سنۆران بچیت، نە بتنێ خەلکێ دەڤەرێن شێخان و مزیری و بەرواری ژێری، بەلکو هژمارەکا زۆر یا خەلکێ گوندێن بەرواری باڵا و دۆسکی و سندی

ژی نە گەهشتن دەربازی سنۆرێ تورکیا ببن، ژبەرکو هێزێن رژێمێ د دەمەکێ کورت دا رێکێن دەربازبوونێ کونترۆڵکرن.

بارەگەهێ ناوچا شێخان یا پارتی ب چەند رۆژا ل پێشی بارەگەهێ کۆمیتا شێخان هاتبوو چۆلکرن و دهێـتە گۆتن برادەرێن پارتی شیابوون خۆ قورتال بکەن، دەمێ هیچ رێ و دەلیڤەکا قورتالبوونێ نەمای خەلکی تنێ بیر ل وێ چەندێ دکر جهێن ئاسێ و نەپەن پەیدا بکەت پێخەمەت خۆ حەشاردان و ڤەشارتنێ و پرانییا خەلکێ دەڤەرێن شێخان و مزیری و بەرواری ژێری و بەشەکێ گوندێن زێبار و گوندێن بەرێ گارێ قەستا بلنداهییێن چیایێ گارەی کر.

ڤەگێڕانا تراژیدیا ئەنفالان ل سەر زارێ هژمارەکا پێشمەرگەیێن ئێکەتی نیشتمانی کوردستان ل دەڤەرا شێخان

ئەنفال ل سەر زارێ مەجید خورکی..

ڤەگێڕانا تراژیدیا ئەنفالان ل سەر زارێ هژمارەکا پێشمەرگەیێن ئێکەتی نیشتمانی کوردستان ل دەڤەرا شێخان و ب تایبەتی چاوانییا قورتالبوونا مەجید سلێمان خورکی ئەندامێ کۆمیتا شێخان ژ هەو و پێلا مرنێ یا ئەنفالان.

ـ مەجید سلێمان خورکی ئێکبوو ژ کادر و پێشمەرگەیێن کۆمیتەیا شێخان یا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان.

ـ ژدایکبوویێ سالا 1961 یە.

ـ دەرچوویێ پەیمانگەها تەندورستی (معاون طبی)

ـ ل دووماهییا سالا 1982 ب رێیا خالد قەرەداغی پەیوەندی ب رێزێن کۆمەلا رەنجدەرێن کوردستانێ کربوو.

ـ ل دەستپێکا سالا 1986 ژئەگەرێ مەترسییا دەستەسەرکرنێ ژلایێ دەزگەهێن ئەمنییێن رژێمێ ڤە قەستا دەڤەرێن رزگارکری کربوو.

ـ ل دەڤەرێن رزگارکری درێژی دا کارێ رێکخستنێ هەتا هێزێن ئێکەتی نیشتمانی کوردستان گەهشتینە دەڤەرا بادینان و ژلایێ ئازاد هەورامی بەرپرسێ مەلبەندێ چوار ڤە وەکو ئەندامێ کۆمیتا شێخان هاتە دیارکرن.

ـ هەتا هەشتەم قۆناغا ئەنفالان کو دەڤەرا بادینان بخۆڤە گرتبوو مەجید خورکی وەکو کادر و پێشمەرگەیەکێ کۆمیتا شێخان درێژی دا کار و خەباتا خۆ.

ـ نوکە مەجید خورکی ل پایتەختێ وەلاتێ فەرەنسا پاریس د ژیت.

مەجید سلێمان خورکی بڤی شێوەی روودان و کارەساتێن ئەنفالان دسنۆرێ قەزا شێخان دا ڤەدگێریت..

ل پیشی دەستپێکرنا پرۆسا ئەنفالان ژلایێ سوپایێ رژێما بەعس ڤە، مە هژمارەکا کادرێن دەڤەرا بادینان بۆ ئەنجامدانا دیدارەکێ دگەل رەوانشاد نەوشێروان مستەفا سەرەدانا دوڵە کوکێ کربوو کو وی سەردەمی بەشەکێ سەرکردایەتییا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان ل وێ دەڤەرێ بوو، پشتی ڤەگەڕیانا مە ژ دوڵە کوکێ و گەهشتینە بارەگەهێ کۆمیتا شێخان و وی دەمی شێخ ئیسماعیل بابەشێخ بەرپرسێ کۆمیتێ بوو، تنێ هێزا پێشمەرگێ بادینان ل دەڤەرێ مابوو، ژبەرکو ئەو هێزا دگەل شەهید ئازاد هەورامی هاتییە دەڤەرێ و هەر وەسا هێزەکا پێشمەرگەیێن هەردوو مەڵبەندێن ئێك و دوو کو ل پێشتر گەهشتبوونە بادینان بۆ پاڵپشتیکرنا مەڵبەندێ چوار و کۆمیتەیێن رێکخستنێ ڤەگەڕیابوونە دەڤەرێن خۆ.

ل پێشی دەستپێکرنا هەوا ئەنفالان و ل سەر بڕیار و راسپاردێن سەرکردایەتیێ کو بارەگەهێن حزبێ ژ جهـ و دەڤەرێن مەترسیدار بهێنە ڤەکێشان و هیچ بەرهنگاریەکا سوپایێ رژێمێ نە هێتەکرن ل هندەك دەڤەران ، پێشمەرگەیێن کۆمیتا شێخان ژی بۆ قورتالکرنا خێزان و ماڵباتێن خۆ هاتبوونە ئیزندان و تنێ ئەم چەند کەسەك ل بارەگەهێ کۆمیتێ مابوویین، مە هیچ پەیوەندی و هەڤکاری دگەل هێز و بارەگەهێن پارتی دیمۆکراتی کوردستان نەبوو دسنۆرێ قەزا شێخان دا، بەلکو هەر لایەنەکی ل گورەی هەلومەرج و رەوشا خۆ یا تایبەت سەرەدەری دگەل پێشهاتان دکر.

ل رێکەفتی (25) تەباخا 1988 هێزێن چەتە و سوپایێ رژێمێ ب هەمو جۆرێن چەکێ سڤك و گران و ب پشتەڤانییا هێزێن ئەسمانی سەرێن رێیا کونترۆڵ کربوون و بەرهەڤیێن خۆ دکرن بۆ ئەنجامدانا ئۆپراسیۆنێن سەربازیێن سەرانسەری ل دەڤەرێ.

ئەز و شێخ ئیسماعیل بابەشێخ و هژمارەکا پێشمەرگەی ب ئەرکێ

ڤەشارتنا چەکێ یەدەکێ کۆمیتێ رابووبین و پاشی مە بارەگەهێ کۆمیتێ چۆلکر و بەرەڤ دەڤەرا بەرێ گارێ چووین، ب وێ ئومێدێ قەستا دەڤەرا نێروە و رێکان بکەین و بگەهینە سنۆرێ تورکیا.

مە ل جهێن بلند ب دووربینا تەماشەی دەڤەرێ دکر، یا دیاربوو کو هێزێن سوپای سەرانسەری دەڤەرێ بتمامی کونترۆڵ کربوون، ئەم گەهشتبووینە وێ باوەریێ کو دەربازبوونا مە بۆ سنۆرێن تورکیا زۆر یا بزەحمەتە، لەورا مە بڕیاردا خۆ ل چیایێ گارەی حەشار بدەین. د وێ رەوشێدا شێخ ئیسماعیل ل مە بەرزە بوو، بەلێ مە دزانی کو ئەو ژی یێ ل چیایێ گارەی و قەستا جهەکێ نەپەن کرییە ژبەرکو خێزان و زارۆکێن وی دگەلدابوون بەلێ مە نەزانی بەرەڤ کیژ گەلی و هشارا چوویە، ئەز دگەل وێ هژمارا کێم یا هەڤالێن پێشمەرگە بەرەڤ دەڤەرا نەهلێ چووین، ماوێ زێدەتر ژ دەهـ رۆژان دسنۆرێ عەشیرەتێن بەرواری ژێری و زێباری و هندەك گوندێن کریستیانان دا هاتبووینە دوورپێچکرن، هیچ رێیەکا دەرچوون و قورتالبوونێ نەمابوو، بهزاران خەلك و خێزانێن گوندا ل وان دەڤەرا ئاسێ مابوون، هەڵبەت هندەك مەزنە ئەفسەر و سەرۆك جاشێن رژێمێ دئاگەهداری هەبوونا وی خەلکی بوون ل دەڤەرێ و پەیوەندی ژی دگەلدا هەبوون و بەردەوام داخواز ژێ دکر چاڤەرێی دەرچوونا لێبوورینەکێ بن و پاشی خۆ رادەست بکەن، ژبەرکو هەر کەسێ ل پێشی دەرچوونا لێبوورینێ خۆ رادەست بکەت چارەنڤیسێ وی تنێ مرنە. ئەڤ هەڵویستە وێ راستیێ دسەلمینیت کو دنەخۆشترین رەوش و کاودان دا خەلکەکێ جوامێر و خودان وژدان و هەستێن مرۆڤاتی هەبوون دخواست لێقەومایێن ئەنفالان ب هەر رێیەکێ ژ دۆزەخا مرنێ قورتال بکەن.

هەر ئێك ژ ئاریان و تاها و یاسین برایێن خەسرەو عەزیز و دایك و خویشکەکا وان و رەشید دهۆکی بابێ (بەختیار دهۆکی) دگەل مەدابوون، رەشید زەلامەکێ دانعەمر و ئەختیار بوو، لپێشتر رژێمێ ل سەر هاتنا کورێ وی بۆ ناڤ رێزێن پێشمەرگەی ژ باژێرێ دهۆك دەرئێخستبوو و د وێ رەوشا نالەباردا شیانێن برێڤەچوونێ نەبوون.

ئەم د رەوشەکا خراب و ئالۆز و مەترسیدار دا ژ گەلیەکی بۆ ئێکێ دی، ژبن کەڤرەکی بەرەڤ نهالەکێ دچووین، هیچ رێیەکا قورتالبوونێ ل پێشیا مە نەمابوو، هەتا

رۆژەکێ مە ب رێیا ئێزگێ بەغدا دەرچوونا لێبوورینێ ژلایێ رژێمێ ڤە بهیست، ئێدی پرانییا خەلك و پێشمەرگەیێ ماینە ئاسێ و چ دەلیڤێن ژیانێ نەماین خۆ رادەست کر، ژسەرجەمێ وی خەلکێ دگەل مەدا تنێ ئەم (10) کەس ماین کو مە بڕیارا خۆ رادەستکرنێ نەدابوو، ژ وان دەهـ کەسا ژی تنێ ئەم سێ پێشمەرگەیێن کۆمیتا شێخان بووین و هندەك ژی پێشمەرگەیێ پارتی بوون و چەند کەسەك وەلاتیێن ئاسایی بوون، بەندە (مەجید) و هەر ئێك ژ (دکتور ئاریان) برایێ خسرەوعەزیز و (کاك حەبیب) کوردەکێ ئێزدی پێشمەرگەیێن کۆمیتا شێخان یا ئێکەتی نیشتمانی بووین.

پشتی دوو رۆژان چەند کەسەکێن دی ژی بڕیاردا ڤەگەڕن و خۆ رادەست بکەن، ئێك ژ وان دکتور ئاریان بوو، ژبەرکو مالباتا وی هەموو هاتبوون ئەوژی نەچاربوو خۆ رادەست بکەت، تنێ ئەز و کاك حەبیب ماین.

کاك حەبیب زۆر یێ شارەزا نەبوو ل دەڤەرێ، **من گۆتێ:** ئەگەر تو یێ ئامادە بی و بخوازی دێ قەستا دەڤەرا بەرواری بالا کەین و بەرەڤ سنۆرێ تورکیا چین، کاك حەبیب رازی بوو و پێ باشبوو ئەم خۆ قورتال بکەین.

مە رێیا گوندێن سیار و سپێنداریێ یێن دەڤەرا بەرواری ژ ێریا گرت و بەرەڤ ئاشەوا چووین هەتا گەهشتینە جاددا سەرەکیا دهۆك ـ ئامێدیێ ل نێزیك گوندێ تاژیکا، من چاوانییا دەربازبوونێ ژ جاددێ و رێیا چوونا بەرواری بالا ژێرا بەحسکرن و مە لبەربوو بشەڤ ژ جاددێ دەرباز ببین، بەلێ ل دانێ ئێڤاری کاك حەبیب یێ دوودل و پەشێمان بوو، گۆتە من: تو دختوری ئەگەر چوویە تورکیا رەنگە تە کارەك و پاشەرۆژەك هەبیت، بەلێ ئەز کەسەکێ ئاسایی مە، باوەرناکەم من چ پاشەرۆژ ل تورکیا هەبیت لەورا دێ هەوڵدەم ڤەگەڕمە چیایێ سینا و بۆ دەمەکی خۆ ڤەشێرم هەتا رێیەکێ بۆ خۆ پەیدا دکەم، ئێدی ئەز نەشیام رازی بکەم یان گڤاشتنێ لێ بکەم ژبەرکو هەڤال و پێشمەرگە بوو، لەورا من ئەو سەرپشککر و گۆتێ: تو یێ ئازادی.

کاك حەبیب رێیا ڤەگەڕیانێ نەدزانی ژبەرکو شارەزایی ل دەڤەرێ نەبوو، من نەخشەرێیەك بۆ بەحسکر هەتا بگەهیتە گوندێ بانیێ و هندەك نان دایێ و خاترا خۆ خواست و ئەز هێلامە بتنێ.

پشتی چوونا حەبیبی من جهێ خۆ گوهارت ژبەركو من هزرا وێ چەندێ دكر خۆ رادەست بكەت و جهێ من ژی بۆ رژێمێ ئاشكرا بكەت یان ژی د وێ كێلیكێ دا خەیالەكا خراب بۆ چێبیت و تەقێ ل من بكەت و ل دەمێ خۆ رادەست دكەت كوشتنا من بكەتە بەهانە و دەستكەفت بۆ خۆ رادەستكرنێ.

پشتی دونیا تاری بوویی ئەز ژ جاددێ دەرباز بووم و گەهشتمە سەرێ سپنەی و بەرەڤ گوندێ گولێ و بهشیاری قەستا گوندێن تنێ و داودیێ كر. ل دەمەكی من زانی كو ئەز یێ دناڤ كۆمەكا چەتادا، هەتا رادەكی دنێزیكی من بوون پێژنا هاتنوچوونا وان دهاتە بهیستن.. دگەل وێ چەندێ چەتەكی گازی كر: ئەو كییە..؟

من زانی نە خەلكێ دەڤـەرا مەنە ژبەركو دەڤۆكا وی نە یا خەلكێ دهۆك و دەوروبەران بوو، زێدەتر شێوەزارێ دەڤەرا گورانەتی بوو.. دگەل گازیكرنا وی من هەوڵ دا پاشڤە بچم، بەلێ ئێكسەر میلێ تڤەنگێ كێشا.. من ژی خۆ بەردا ئەردی و تڤەنگا من یا سیاركری بوو، وێ شەڤێ هندەك تاڤە هەیڤ هەبوو .. ئەو كابرا بەرەڤ منڤە هات..

ئەز ژی چاڤەرێ بووم دا بزانم دێ چ كەت.. ئەگەر تەقە كر دێ بەرسڤا وی دەم و پاشی هەر تشتێ بقەومیت بلا بقەومیت.. ئەز دشیام زۆر بساناهی وی بكوژم بەلێ قورتالبوونا من دا بزەحمەت بیت.. مەودایێ دوو مەترا نێزیكی من بوو، پاشی ڤەگەڕیا من زانی ئەز نەدیتم.. نەزانی ئەز كیڤە چووم.. بەلێ من گوهـ لێ بوو دەمێ چوویە جەم هەڤالەكێ خۆ دگۆتێ: من دیت پیاوەك بوو.. ئەز رابووم و زۆر ب هشیاری پاش پاشكی ڤەگەڕیام هەتا گەهشتیمە دنهالەكێدا و سەرئەڤراز بووم هەتا گەهشتیمە سەر جاددا بەرەڤ گوندێ دیهێ دچیت. بۆ دەمەكی من چاڤدێریا جادێ و ڤەلڤین و هاتنوچوونا هێزێن سەربازی كر، جار جار من بەر دهاڤێتنە سەر جاددێ بەلكو كەسەك یان كارڤەدانەك هەبیت بەلێ بێدەنگی بوو، ئەز ژ جاددێ دەربازبووم و مەودایەكی چووم بێی كو بزانم سەمتا من كیڤەیە و ئەز بەرەڤ كیڤە دچم هەتا گەهشتیمە سەرێ ملەكا ب داروبار و مشتی تڕاش، ژ وەستیانێ ئەز راكەتمە دناڤ هندەك تڕاشادا و من بڕیاردا هەتا سپێدێ بمینم دا بزانم ئەز ل كیڤەمە و هێزێن سوپای و چەتا ل كیڤە هەنە دا بشێم ب سلامەتی دەرباز ببم.

دگەل رۆژهەلاتنێ ئەز رابووم و تەماشەی دەوروبەرێن خۆ کر بەلێ دەڤەر یا بێدەنگ بوو، ئەز یێ ل نێزکی گوندێ زێوا شێخ پیراموس بووم، ئەز بەرەڤ گەلیێ زێوێ چووم ژبەرکو ئەو رێیە دچیتە سەرێ چیایێ مەتینا، ژ ترسێن هەبوونا چەتە و سوپای ئەز نە دوێریام بسەرکەڤمە جهێن بلند، ئێدی من بهشیاری رێیا گەلی گرت، رێیەکا رِك و ئاسێ و نەخۆشە، هەتا گەهشتیمە سەرێ گەلی گەلەك ماندیبووم، گەلەك ئاڤ د مەتەرێ من دا نەمابوو، من هەوڵ ددا ئابوورێ تێدا بکەم هەتا بگەهمە سەر کانیەکێ.

ل ئێڤارەکا درەنگ ئەز گەهشتمە نێزیك زۆمێن سەر بیرێن زێوێ ل سەرێ چیایێ مەتینا، من پیچەك لەزکر بگەهمە جهەکێ بلند دا بزانم هێزێن رژێمێ ل دەوروبەران هەنە یان نە.. چاڤەرێ بووم هەتا دونیا تاری بوویی و من قەستا سەر بیرا کر، ئەز یێ شارەزابووم ل دەڤەرێ و من دزانی دێ چەوا هاتنوچوونێ کەم.. گەهشتمە سەر ئاڤێ و تێر ڤەخوار و مەتەرێ خۆ ژی تژی کر و ئێکسەر ژ سەر بیرا دوورکەفتم و من خۆ گەهاندە چەلختەکی و جهەکێ نەپەن دناڤ دوو کەڤرادا پەیداکر و ل وێرێ راکەتم.

قەدەرەکێ ژ من پێدا زۆم بوو (جهێ کۆچەرات و بانەهیێن خەلکێ دەڤەرێ بوو، ل هاڤینان پەزێ خۆ لێ دچەراند و کەپر و بانەهی لێ دورست دکرن) من وەسا هزر دکر رەنگە ل وێ زۆمێ هندەك خوارن بدەست من بکەڤیت و چەند رۆژەکا بقەتینم هەتا رێیەکا دەربازبوونێ پەیدا دکەم.

هەر چەوا بیت من وێ شەڤێ د وێ دەرزە بەرێ دا قەتاند و سپێدێ رابووم ب وێ مەبەستێ جارەکا دی قەستا سەر بیرا بکەم بۆ ئاڤ ڤەخوارنێ و پەیداکرنا خوارنەکێ، بەلێ جاش و سەربازێن رژێمێ هیچ تشتەك ل وان دەوروبەران نەهێلا بوو، هەر تشتەك تالان و وێران کربوو، ئاهەکێ خوارنێ ب دەست من نەکەفت.

ئەز ب وان سەر و دلا ڤەگەڕیامە جهێ خۆ، پشتی دەمەکێ کێم فرۆکێن کۆپتەرێن رژێمێ ل ئەسمانێ دەڤەرێ گەریان، نانێ من کێم ببوو.. ئەو پرت و چنیێن ماین ژی پووتی و کیفکۆیی ببوون بکێر خوارنێ نەدهات، بەلێ نەچاربووم بخۆم دا بشێم بەردەوامیێ بکەم.

ژنشکێڤە من جەلەبەکێ پەزی دیت یێ بێ شڤان و بێ خودان بوو، دەنگ و فیتیێن شڤانی و بار بارا میهێن کوردی نە دهاتنە بهیستن، پەزەکێ بێ سەر و خەمگین بوو، چاڤەرێ بوو کەنگی دێ ڕەڤدەکا گورگا ب سەرهەلبیت و ژناڤبەت.. من هزر دکر خودانێ وی پەزی ل کیڤەیە..؟ نزانم ئەو جەلەبێ پەزی هێلایە تنێ دا ژیانا خۆ و خێزان و زارۆکێن خۆ قورتال بکەت، یان کەفتییە دەستێن چەتە و سەربازێن رژێمێ و چارەنڤیسێ وی یێ بەرزەیە..!

وی دیمەنی ئەز گەلەك خەمگین کرم، سەرەرای هەلامەتێ برسێ بەلێ دەست و دلێن من نەگرتن گیسکەکی یان بەرخەکی بگرم و سەر ژێ بکەم و هرچا برسا خۆ پێ بخەوینم.

ئەز بەرەڤ گوندێ بازێ چووم و گەهشتمە هنداڤ گەلیێ بازێ کو ل پێشتر بارەگەهێ کۆمیتا ئامێدیێ ل وی گەلی بوو، من ب دووربینێ تەماشەکر دیاربوو جاش و سەربازا ئاگر بەردابوو بارەگەهی، هەر وەسا گوندێن بنارێ چیایێ مەتینا وەکو تشیشێ و گرکا و بێلیزانێ د مشتی هێزێن جاش و سەربازێن رژێمێ بوون و هیچ جهـ و دەلیڤەکا دەربازبوونێ نەهێلابوو، دەنگێ تۆپ و بەقین و تەقەیا هەرەمەکی ل هەر جهەکی دهاتە بهیستن، دووکێلا سۆتنا گوند و رەز و ئاقارێ قولوز دبوو.. چەند رۆژ بوو ئەز بێی خوارن و وەستیای و بتنێ ل وان چەل و چۆلستانا دگەریام، گەلەك بێ هێز و ماندی ببووم، پێدڤی بوو پلانەکێ دانم خۆ ژناڤ وێ رەوشا کمباخ قورتال بکەم.

بۆ گەهشتنا سنۆرێ تورکیا د وی دەستوداریدا بکێماتی شەش رۆژ دا پێڤە چن ژبەرکو پێدڤی بوو بگەهمە گوندێ ئورە، هەر چەند ئەز هەتا رادەکی یێ شارەزابووم ل دەڤەرا بەرواری بالا، بەلێ لپێشتر ئەز نە چبوومە گوندێ ئورە و من نەدزانی رێ بەرەڤ سنۆری چەوا دچیت، زێدەباری وێ چەندێ ژبلی هندەك پرتێن نانێ پووتی و فێقیەکێ بێ سەروبەر ئاهەکێ خوارنێ دگەل مندا نەمابوو، لەورا نەچاربووم بڕیارێ بدەم کو جارەکادی بەرەڤ دەڤەرا شێخان ڤەگەڕم..

وێ رۆژێ ژی ئەز چاڤەرێ بووم هەتا بوویە مەغرەب و من رێیا خۆ گۆت و قەستا دەڤەرا شێخان کر، گەهشتمە نێزیکی گوندێ زێوا شێخ پیراممووس کو

دکەڤیتە رۆژئاڤایێ بامەرنێ ل سەرێ چیایێ مەتینا، من رێیا خۆ ڤەگوهاست دا دووبارە نە کەڤمە دناڤ کۆمێن چەتە و سەربازان دا، ئێدی بەرەڤ گوندێن شرتێ و داودیێ چووم و قەستا سکرینێ کر. ل بەرێ سپێدێ گەهشتمە گوندێ تاژیکا و رۆژهەلات، من ب دووربینێ تەماشەی دەڤەرێ کر رەبیەکا چەتا ل سەرێ ملەکێ بوو، رەوشا من زۆر یا خراب بوو، برس و وەستیان و بێ مۆرالی و چارەنڤیسەکێ نەدیار ئەز بێ تاقەت کربووم، ئێدی نەچاربووم ل جهێ بکەڤمە د دەستێن سوپایێ رژێمێدا خۆ رادەستی وان چەتا بکەم بەری ماوێ لێبوورینا گشتی ب دووماهی بهێت.

من ساجور و نارنجۆکێن خۆ ل جهەکی ڤەشارتن و قەستا رەبیا چەتا کر، هەتا گەهشتیمە بەر دەرگەهێ رەبیێ کەسێ ئاگەهـ ژ من نەبوو، دەمێ ئەز دیتیم ڤەجنقین و بەهتین..! من گۆتێ نە ترسن ئەز یێ هاتیم خۆ رادەست بکەم هوون دزانن حکومەتێ لێبوورینا گشتی یا دەرئێخستی.

وان برادەرا هندەك نان و ماست بۆ من ئینان و پاشی پەیوەندی ب ئامرێ فەوجا خۆ کر، هێزەك ژ بارەگەهێ فەوجێ هات و ئەز سواری ترومبێلێ کرم و بەرەڤ بارەگەهێ فەوجێ چووین کو ل گوندێ سکرینێ بوو، ل بارەگەهێ فەوجێ چاڤێن ئامر فەوجی چوونە دووربینا من.. من ژی دووربین ژێرا کرە دیاری بەلکو پیچەکێ سەرەدەریا وان دگەل من باشتر بیت. ژبلی دووربینێ وەسا دیاربوو دلێ ئامر فەوجی کو دگۆتنێ (مستەشار) یێ کەفتییە چەکێ من، داخواز ژمن کر خۆ رادەست نەکەم و گۆت: ئەم دێ تە گەهینینە وی جهێ تە بڤێت، هەرچەند من حەزدکر بەلێ من باوەری پێ نەدهات، نەکو من بێخیتە کێشەیەکێ و گرتن یان کوشتنا من ژ خۆرا بکەتە دەستکەفت ل جەم رژێمێ.

هەڵبەت دەڤەر بتمامی چۆل ببوو، کەس ل گوند و دەڤەرێن چیایی ژی نەمابوو، پرانیا خەلکی دەربازی تورکیا ببوو، یێن مایی ژی خۆ رادەستی رژێمێ کربوو، شۆرشا کوردی راستی شکەستنەکا مەزن ببوو، ئێدی من باوەری ب گۆتنێن وێ ئامر فەوجی نەبوون و من دزانی ئەو نەشێت من بپارێزیت..

من گۆتی: بەرێز ئەز ناچمە چ جهەکی، دێ خۆ ب چەك ڤە رادەستی

حكومەتێ كەم، ئێدی ئەز برمە بارەگەهێ فەوجەكا سەربازی.. ل وێرێ ئیفادە و زانیاری ژ من وەرگرتن، بەلێ من هیچ زانیاریەكا راست نەدایێ، تنێ من ناڤێ خۆ یێ سێڤولی دایێ **و گۆتێ:** ئەز یێ تووشی هندەك نەخۆشیێن دەروونی بوویم و من هیچ پەیوەندی ب لایەنێن سیاسیڤە نینە، تنێ ئەز یێ چاڤەرێی دەلیڤەكێ بووم خۆ رادەستی حكومەتێ بكەم، پشتی لێبوورین دەرچوویی ئەز هاتم، مەبەستا من ژ خۆ رادەستكرنێ تنێ ئەو بوو ماوەكی بێهنا خۆ ڤەدەم و رێیەكێ پەیدا بكەم و دووبارە ژناڤ رژێمێ دەركەڤم.

ژ بارەگەهێ فەوجێ ئەز بۆ بارەگەهێ لیوا سەرسنكێ هاتمە رەوانەكرن، دووبارە ڤەكولین دگەل من هاتەكرن و، كەسەكێ دی ژی كو خۆ رادەست كربوو دگەل من سواری زیلا سەربازی كربوو، سەربازەك دگەل شۆفێری ل پێشیێ سوار ببوو پەرێن مە یێن ئیفادە و ڤەكولینێ دگەلدابوون، ئەم گەهشتینە دهۆكێ و ترومبێلا سەربازی چوو دكەلها نزاركی ڤە.

هندەك ڤەكولەرێن رژێمێ مێزەك و دوو كورسی ل پێشییا حەوشا كەلهێ دانابوون و دوو كەس ل سەر دروونشتی بوون، سەربازێ دگەل مەدا پەرێن مە یێن ئیفادە و ڤەكولینا رادەستی وان ڤەكولەران كرن، هەر زووی ڤەكولەرەكی گازیكر: كا وێ نڤیسارێ بینن بەلكو ئەوێ خۆ رادەست كری بەرپرسەكێ ئێكەتیێ بیت كو مەبەستا وی ئەز بووم.

دوو تۆمار ل سەر مێزێ بوون، ئێك یا تایبەت بوو ب ئەندام و پێشمەرگەیێن ئێكەتی نیشتمانی و یا دوویێ تۆمارا پارتیا بوو.

من گۆتێ: ئەز ئێكەتی بووم

تۆمارا ئێكەتیێ ڤەكرن.. هندەك ناڤ دنڤیسی بوون.. رائید جەلال و حاكم عومەر و بەختیار دهۆكی (محەمەد رەشید دهۆكی) و سەعید مزووری كو ئەز بووم و گەلەك ناڤێن دی.

ناڤ گوهرینا دناڤ شۆرش و رێزێن پێشمەرگەی دا تشتەكێ گرنگ بوو، من ژی ناڤێ خۆ گوهارتبوو، كەسێ ناڤێ من یێ دورست نەدزانی..

ناڤێ من یێ دورست مەجید سلێمان خورکییە، پشتی ئەز ژ دهۆك دەرکەتیم من ناڤێ خۆ کربوو دکتور سەعید ژبەرکو ئەز دەرچوویێ پەیمانگەها نوژداری بووم، خەلکێ دەڤەرێ هەمیێ وەسا هزر دکر کو ناڤێ من یێ دورست دکتور سەعیدە، پشتی بارەگەهێ کۆمیتەیا شێخان هاتییە ڤەکرن و ئەز بوویمە ئەندامێ کۆمیتێ، من ناڤێ خۆ کرە (ئازاد) ژبەرکو من دزانی دێ بناڤێ من یێ دورست گازی من کەن و ب ساناهی بۆ دەزگەهێن سیخۆرییێن رژێمێ ئاشکرا بم، ل کەلها نزارکێ ئەوێ ناڤگوهارتنێ مفایەکێ مەزن گەهاندە من و ئەز ژ کێشەیەکا مەزن قورتالکرم.

وێ شەڤێ ئەز ل کەلها نزارکێ نڤستم، ل رۆژا پاشتر ئەز بۆ بارەگەهێ هەواڵگێرییا دهۆکێ هاتمە رەوانەکرن، ئەز یێ ل پرسگەها هەواڵگێریێ روونشتی بووم تەماشە دکەم عەلی گابێرکی هاتە وێرێ، عەلی گابێرکی بازرگانێ چەکی بوو، ماوەکی ب رێیا ئیسماعیل غەلبۆکی ل کۆمیتەیا شێخان ببوو پێشمەرگە، دگەل دەستپێکرنا هەوا ئەنفالان هەر زووی خۆ رادەست کربوو، وێ رۆژا ئەز ل پرسگەها هەواڵگێریێ و عەلی گابێرکی هاتییە وێرێ دەستەکێ بەرگیزا دبەربوو، خولکێ وی گەلەك یێ خۆش بوو، هیچ هێما و سیمایەکێ ماندیبوونێ پێڤە د دیار نەبوون، دەمێ ئەز دیتیم سلاڤکر و گۆتە من: ها دکتور تو ژی هاتی..؟

من گۆتێ: تو دزانی رەوش چاوایە.. زێدەتر ئەز نەوێریام بابەتا دگەل بەحس بکەم، وی ژی چ زانیاری ل سەر من و خۆ رادەستکرنا من نەبوون، ترسا من ژ وێ چەندێ بوو ئەو برادەرە بۆ هەواڵگێریێ باخڤیت و ژێرا بێژیت ئەڤە دکتور سەعیدە، وی دەمی دا تووشی گرفتەکا مەزن بم ژبەرکو من بناڤێ مەجید سلێمان خۆ رادەست کربوو.

ئەز هاتمە گازیکرن و غازی ئەترووشی یێ د ژوورا ڤەکولینێ ڤە روونشتی بوو ئیفادەیێن من وەرگرتن، غازی ئەترووشی ماڵباتا مە دنیاسی بەلێ من تێکەلی دگەلدا نەبوو، چەند پسیارەکێن گشتی ژ من کرن و من ژی هەمان چیرۆك ژێرا ڤەگێرا و گۆتێ: ل پێشتر ئەز کادرێ ئێکەتی نیشتمانی کوردستان بووم، بەلێ ماوەیەکە رەوشا من یا دەروونی ئالۆز ببوو و ئەز ل مال روونشتبووم و هیچ کارەك نەدکر.

تنێ ترسا من ئەوبوو عەلی گابێرکی تشتەکی ل سەر من بێژیت و رەوشا

من تێك بدەت.. پاشی هیچ گوهۆڕینەك چێنەبوو و ئەز بۆ ئۆردیگایێ بەحرکێ هاتمە رەوانەکرن، دئێکەم رۆژ دا ئەز گەهشتیمە بەحرکێ من بەختیار دهۆکی دیت..

سەرپەرشتێن ئۆردیگایێ بەحرکێ کو رەشەك و باوەرپێکەرێن رژێمێ بوون ئەز گازی کرم و هندەك ئیفادە ژ من وەرگرتن و پاشی گۆت: سوباهی وەرە دا دۆسیەکێ بۆ تە ڤەکەین..

من پسیار ژ بەختیار دهۆکی کر: تو ل کیڤە ئاکنجی بوویی..؟

گۆت: ئەز یێ ل جەم تیمێ رێڤەبەرییا کولانا بیرێن ئاڤێ خەلکێ دهۆکێ نە..

ئەو تیم ب ئەرکێ کولانا بیرێن ئاڤێ رادبوو ل ئۆردیگایێ بەحرکێ، بەرپرسێ تیمی حەمید باجلوری هەڤالێ خورشید دهۆکی برایێ بەختیاری بوو، خورشید ب خۆ ژی ئەندامەکێ چالاکێ رێکخستنێن ئێکەتی نیشتمانی کوردستان بوو ل دهۆکێ، ژبو خاترا وی تیمێ کولانا بیرا بەختیار دکابینەکێ ڤە ل جەم خۆ حەواندبوو.

من داخواز ژ بەختیار دهۆکی کر واستەکاریەکێ بۆ من ل جەم تیمێ کولانا بیرێن ئاڤێ بکەت بەلکو من ژی بحەوینن، پشتی دەمەکێ کورت جاب بو من ئینا و گۆت وەرە برادەر درازینە و دێ تە حەوینن. ئەز شیام چەندین رۆژا دگەل تیمێ کولانا بیرا خۆ بپارێزم و خوارن و جهێ نڤستنێ بۆ من دابین کربوو، ئیدارا کەمپێ چەندین جارا ناڤێ من گازی دکر کو سەرەدانا وان بکەم و دۆسیەکێ بۆ من ڤەکەن بەلێ ئەز نە دچووم، وان چەند رۆژا هژمارەکا زۆر یا خەلکێ هەڵەبجە بۆ ئۆردیگای هاتبوو ڤەگوهاستن و زێدەتر ئیدارە ب وی خەلکی ڤە مژوول ببوو.

هەر ل ئۆردیگای من دگتور ئاریان (مەحمود عەزیز) برایێ خسروی دیت، ئەوی ل پێشی من خۆ رادەست کربوو، بەلێ پەیوەندی دگەل دەزگەهێن ئەمنا رژێمێ دناڤ کەمپێ دا هەبوو، مەبەستا وی ژی ئەوبوو خۆ ژ خەتابارییەکێ قورتال بکەت و ب ئەگەرێ بەرزەبوونا کەسەکی نە هێتە گوننەهبارکرن کو ب راستی ژی هیچ بەلگەیێن سەلمینەر ل سەر تێگەلبوونا دکتور ئارەیان د بەرزەبوونا وی کەسیدا نەبوون و بابەت ب ڤی شێوەی بوو..

ل پێشی دەستپێکرنا هەوا ئەنفالان کو بارەگەهێ کۆمیتا شێخان یا ئێکەتی

نیشتمانی کوردستان و بارەگەهێ لیژنا ناوچا پارتی ل گەلیێ سێدەرا و بارەگەهەکێ حزبا شیوعی یا عیراقی ل مەڕانێ بوون، وی دەمی هندەك كەس هەبوون بازرگانییا ئەرزاقی و پێدڤیێن خەلکێ گوندا دکر، ئێك ژ وان بازرگانان کەسەك بوو بناڤێ عەزیز خەلکێ گوندێ خورتا بوو، شەڤەکێ سەرەدانا بارەگەهێ کۆمیتەیا ئێکەتی نیشتمانی کربوو و پشتی ژ کۆمیتێ دەرکەتی بێ سەروشووین ببوو، کەس و کارێن عەزیز خورتی د وێ باوەرێ دابوون کو دکتور ئاریانی دەست یێ دگەل بێسەروشووین بوونا عەزیزی هەی، ژبەرکو ل پێشتر برایەکێ دکتور ئاریانی (مەحمود عەزیز) ژ گوندێ خورتا دەرکەتبوو ب وێ مەبەستێ پەیوەندیێ ب ریزێن پێشمەرگەی بکەت، بەلێ پشتی ژ گوندی دەرکەفتی بەرزە ببوو، لەورا کەسوکارێن عەزیز خورتی هزر دکر دکتور ئاریانی وەکو تولڤەکرن ئەو کەسە کوشتبیت، هەڵبەت هیچ بەلگە ژی ل سەر وێ چەندێ نەبوون تنێ گۆمان بوو.

عەزیز خورتی چەوا بەرزە و بێسەروشووین بوو..!

عەزیز خورتی بازار و بازرگانییا ئەرزاقی دکر و بۆ بارەگەهێن پێشەرگەی دابین دکر، وی دەمی زۆر یا بزەحمەت بوو خۆراك و هەر تشتەکی ژ ناڤ باژێران بۆ گوندا بهێتە ڤەگوهاستن ژبەرکو رژێمێ دووڕپێچەکا توند ئێخستبوو سەر دەڤەرێن لژێر کونترۆڵا پێشمەرگەی، ئێدی عەزیز و گەلەك کەسێن دی بۆ مفا و بەرژەوەندیا خۆ ب کارێ بازرگانیێ رادبوون و دهەمان دەمدا مفا دگەهاندە خەلکێ گوندا و بتایبەتی بارەگەهێن پێشمەرگەی.

ل ئێڤاریەکێ بۆ وەرگرتنا پارێ خۆ عەزیز خورتی هاتبوو بارەگەهێ کۆمیتا شێخان، پێشمەرگەیەکێ خەلکێ دەڤەرا سۆران کو دگەل هێزا ئازاد هەورامی هاتبوو دەڤەرێ پسیارکر: ئەڤە چ کەسە و بۆچی هاتییە بارەگەهێ کۆمیتێ..؟

هەڤالێن کۆمیتێ ژی عەزیز ژێرا دانیاسین و بۆ دیارکر کو پێخەمەت وەرگرتنا پارێ خۆ ل هەمبەر ئینان و دابینکرنا ئەرزاقی بۆ پێشمەرگەی هاتییە کۆمیتێ..

پشتی بەرپرسێ کۆمیتێ و هەڤالێن دگەلدا حسابا عەزیز ئێکلاکری و شیڤ

ژی پێکڤە خوارین، عەزیز خورتی بهەمان مەبەستا وەرگرتنا پاریێ خۆ قەستا بارەگەهێ حزبا شیوعی کر و گۆتبوو هەڤالان پشتی ئەز حسابا خۆ دگەل برادەرێن شیوعی سافی دگەم دێ چمە بارەگەهێ لیژنا ناوچا پارتی و ئەڤ شەڤە دێ ل جەم وان مینم.

بارەگەهێن مە ل گەلیێ سێدەرا وەکو سێگۆشەکێ بوون، بارەگەهێ کۆمیتێ ل دەستپێکا گەلی بوو، بارەگەهێ حزبا شیوعی ل ملێ رۆژئاڤا بوو، بارەگەهێ پارتی ژی ل سەرێ گەلیێ سێدەرا بوو.

وێ شەڤێ سەقا یێ سار بوو، عەزیز خورتی داخـواز ژ هەڤالێن کۆمیتێ کر قەمسەلەکی بدەنێ هەتا ڤەدگەریت، هەر وەسا داخوازا لایتەکێ ژی کر هەتا بگەهیتە بارەگەهێ حزبا شیوعی، هەڤالان ژی قەمسەلە و لایت دانێ و خاترا خۆ خواست و بۆ مەودایەکی چەند پێشمەرگەیێن کۆمیتێ ژی وەکو زێرەڤان دگەلدا چوون.

پشتی دوو رۆژا هندەك کەسوکارێن عەزیز خورتی هاتنە کۆمیتێ **و پسیارا وی کر** کا ل کیڤەیە..!؟ بەرپرس و هەڤالێن کۆمیتێ ژی **گۆتنێ:** ئەم نزانین..! بۆچی..؟ خێرە..!

گۆتن: پشتی وێ شەڤێ عەزیز هاتییە بارەگەهێ کۆمیتێ یێ بەرزە بوویی و هندەك گەف ل هەڤال و پێشمەرگەیێ کۆمیتێ کرن..

هەڤالا ژی بەرسڤا گەفێن وان کەسا دا و ژێرا دووپاتکر کو عەزیز ل کۆمیتێ بوو و بێی هیچ کێشە خاترا خۆ یا خواستی و چووییە بارەگەهێ حزبا شیوعی و ئاگەهیا وان ژێ نەمایە..

بەرپرسێ کۆمیتێ پێشنیارکر لیژنەکا دیڤچوون و ڤەکولینێ یا هەڤپشك دگەل برادەرێن پارتی و حزبا شیوعی بهێتە پێکئینان بۆ دیارکرنا چارەنڤیسێ عەزیز خورتی..

تشتێ بوویيە جهێ حێبەتیێ برادەرێن پارتی رەتکر کو وێ شەڤێ عەزیز چووبیتە بارەگەهێ لیژنێ، بەرپرسێ کۆمیتێ (مەجید سلێمان خورکی) و شێخ ئیسماعیل بابەشێخ و هەڤالەکێ دی کو خەلکێ دەڤەرا سۆران بوو پێشنیارا پێکئینانا لیژنا هەڤپشك یا ڤەکولینێ گەهاندە برادەرێن ناوچا پارتی، وی دەمی فەتاح گولی بەرپرسێ لیژنێ بوو دگەل عەلی خنسی برایێ دکتور جەرجیس کو جێگرێ فەتاح گولی بوو و داخواز ئەترووشی ئەندامێ ناوچێ بوونە ئەندامێن لیژنا دیڤچوونێ.

هەر ئێك ژ مەجید سلێمان خورکی ئەندامێ کۆمیتا شێخان و داخواز ئەترووشی بوونە سەرپەرشتێن لیژنا دیڤچوونێ، مەجید خورکی جەخت ل سەر وێ چەندێ کر کو لیژنا دیڤچوونێ ماف یێ هەی لێپرسین و ڤەکولینێ دگەل هەر کەسەکی بکەت هەتا ئەگەر بەرپرسێن ناوچە و کۆمیتە و بارەگەهێ حزبا شیوعی ژی بن و نابیت ب هیچ شێوەیکی و ل ژێر هیچ بەهانەکێ رێگری ل کارێ لیژنێ بهێتەکرن.

مەجید خورکی حاکم عومەر ب رووداننا بێسەروشوون بوونا عەزیز خورتی و کارڤەدانێن کەسوکارێن وی و بڕیارا پێکئینانا لیژنا دیڤچوونێ ئاگەهدارکر و ژێرا دووپاتکر کو پشتی دیڤچوون و ڤەکولین ب دووماهی دهێن دێ ب راپۆرتەکێ مەڵبەندێ ئێکەتیێ ئاگەهداری ئەنجامان کەت، ئەو بڕیار و پێنگاڤێن بەرپرس و هەڤالێن کۆمیتێ ژی جهێ باوەری و دلخۆشییا حاکم عومەری بوون.

پشتی پێکئینانا لیژنا هەڤپشك ب رۆژەکێ فەتاح گولی بەرەڤ ئیرانێ چوو، هەڤدەم پرۆپاگندەیەك دناڤ خەلکیدا هاتە بەلاڤکرن کو هەڤالێن ئێکەتی نیشتمانی عەزیز خورتی یێ بەرزە کری، هەڵبەت هیچ کەس و لایەنەکی بەلگە ل سەر وێ چەندێ نەبوون، ژبەرکو وێ شەڤێ عەزیز ب ساخی و سلامەتی و بۆ مەودایەکی ب زێرەڤانییا پێشمەرگەی ژ بارەگەهێ کۆمیتێ دەرکەتبوو، بەلێ دیاربوو کو هندەك کەسێن سەر ب دەزگەهێن ئەمن و هەواڵگێریا رژێمێ ڤە ئەو پرۆپاگندا بەلاڤکر دا ب وێ رێکێ توڤێ دووبەرەکیێ دناڤبەرا ئێکەتی نیشتمانی و خەلکێ دەڤەرێ ژلایەکیڤە و ئێکەتی و پارتی ژلایەکێ دیڤە بچینن و فتنە و ئاژاوێ دورست بکەن.

هەڵبەت پشتی هاتنا هێزێن ئێکەتی نیشتمانی کوردستان بۆ دەڤەرا بادینان و ڤەکرنا بارەگەهێن مەڵبەند و کۆمیتەیێن رێکخستنێ، رژێما بەعس گەلەك بێزار بووو، بەردەوام هەوڵ ددان کێشە و گرفت و ئاستەنگان بۆ ئێکەتیێ دورست بکەت، ژبەرکو دزانی ئێکەتی هێزەکا کاریگەرە و ئەگەر جهێ خۆ د دەڤەرێدا بکەت دێ بهەمان شێوێ دەڤەرێن سلێمانیێ و کەرکوك و هەولێر دربێن مەزن و کوژەك داوەشینیتە هێزێن چەتە و سەربازی.

ب چوونا فەتاح گولی بۆ ئیرانێ لیژنا هەڤپشك یا دیڤچوونێ ئیفلیج

بوو، نەشیا کارێ خۆ ئەنجام بدەت، ئێدێ کۆمیتا شێخان هەوڵ دا تاك لایەن هندەك دیڤچوونێ بکەت و زانیاریان دەربارێ بێسەروشووین بوونا وی کابرای پەیدا بکەت بەلێ هەوڵ دبێ ئەنجام بوون، لەورا بەرپرسێ کۆمیتێ حاکم عومەر دەربارێ پێشهات و پێڤاژۆیا وێ پرۆسێ ئاگەهدارکر.

پشتی دەمەکی و دەستپێکرنا هەوێن ئەنفالان، بابەتێ بەرزەبوونا عەزیز خورتی بێدەنگ بوو، زۆرترین بۆچوون و گۆمان ژی ل سەر وێ چەندێ بوون کو ژلایێ رژێمێ ڤە هاتبیتە دەستەسەرکرن و بەرزەکرن و مەبەست ژی تنێ ئەو بوو بێسەروشووینکرنا وی بکەتە بەهانە بۆ تێکدانا رەوشا ئێکەتیێ ل دەڤەرێ و کێشەکێ دناڤبەرا کۆمیتێ و کەسوکارێن عەزیز خورتی دا پەیدا بکەت.

ل ئۆردیگایێ بەحرکێ و ژنەچاری و پێخەمەت پاراستنا گیانێ خۆ ژ تولڤەکرنا ماڵبات و کەسوکارێن عەزیز خورتی، دکتور ئاریان هندەك پەیوەندی دگەل کارگێریا ئۆردیگای و دەزگەهێن ئەولەهییا رژێمێ دورست کربوون.

مەجید خورکی ژ ئۆردیگایێ بەحرکێ بەرەڤ قەلادزێ و دیدارا سەلام لیناڤایی

ڤەگەڕیان بۆ ڤەگێڕانا چیرۆکا مەجید سلێمان خورکی کو گەهشتبوو ئۆردیگایێ بەحرکێ و وەکو ئەو دبێژیت:-

پشتی دەربازکرنا چەند رۆژەکا ل ئۆردیگای من بڕیار دا دەرکەڤم، پلان ژی ئەو بوو ئەز و شوکری شەهباز پێکڤە دەرکەڤین، بەلێ ئەو ل دهۆکێ بوو و ئەز ل ئۆردیگایێ بەحرکێ بووم..

شوکری شەهباز ناسنامەکا سەربازییا هەڤالەکێ رێکخستنێ کو خەلکێ کەرکوك بوو بۆ من ئینا، من هندەك دەستکاری تێداکرن و پسولێن دەرکەتن و ڤەگەڕیانێ ژ ئۆردیگای ل سەر وێ ناسنامێ دورستکرن ژبەرکو دەرچوون و هاتنوچوونا مە ژ ئۆردیگای ب رازەمەندی و رێپێدانا ئیدارا کەمپێ بوو، هەر وەسا من مفا ژ ناسناما خۆ یا رێڤەبەرییا سەخلەمیێ کر ژبەرکو هێژ ماوێ وێ ب سەرڤە نەچوبوو، هەڵبەت ل پێشی پەیوەندیێ ب رێزێن پێشمەرگەی بکەم ئەز فەرمانبەر بوون ل رێڤەبەرییا

ساخلەمییا دهۆکێ و هێژ ماوێ ب سەرڤەچوونا ناسناما من مابوو، گەلەك جارا ئەز ژ ئۆردیگای ب وێ ناسنامێ دچوومە باژێرێ مووسل و هندەك جاران بۆ دهۆکێ و ڤەدگەریام،

د سەرەدانێن خۆدا بۆ دهۆك من هەڤالێن رێکخستنێ د دیتن و رەوش و چیرۆکا خۆرادەستکرنێ و ڤەکولینێن دگەل من هاتینە گرن ژلایێ دەزگەهێن رژێمێ ڤە بۆ هەڤالێن رێکخستنێ ڤەگێرابوون، دیسان من بێی ئاگەهداریا هەڤالان هیچ کارەك نەدکر و پێنگاڤەك نە دهاڤێت.

ل ئێڤارییا رۆژەکا پێنجشەمبی ئەز ل دهۆکێ بووم و من پەیاسەك ل نێزیك تاخێ مەزاری ل بەرامبەر کۆمپانیا ئەفریقی دکر، جاران چایخانەك ل ملێ دیێ جاددێ هەبوو، بەلێ وی دەمی جهێ چایخانێ ببوو فرۆشگەهەکا کەلوپەلێن کارەبێ، ئەز ل بەر جامخانا فرۆشگەهێ راوستابووم و من تەماشەی کەلوپەلان دکر، تەماشە دکەم کەسەکی دژوورڤە دەستێ خۆ ل جامخانێ دا و ئیشارەت دا من کو بچمە دژوورڤە، دەمێ چوویمە ژوور من دیت غازی ئەترووشی و کەسەکێ دی دروونشتی بوون..! من سلاڤکر و سلاڤا من وەرگرت..

غازی ئەترووشی گۆتە من: تو لکیڤەی..؟ ئەڤە زێدەتر ژ دەهـ جاران مە بروسکە بۆ تە هنارتن و چ بەرسڤ نەبوون..!

من گۆتێ: بەرێز من دەستووری یا ژ ئیدارا ئۆردیگایێ بەحرکێ وەرگرتی..

د وێ رەوشێ و بارودۆخیدا ئێدارا کەمپێ دەستووری ددا وان کەسێن خودان خێزان بۆ چەند رۆژەکا ڤەگەرنە مالێن خۆ بۆ دیتنا کەسوکاران، بەلێ کەسێن زوگورد ماف نەبوو موولەتێ وەربگرن. ب راستی ژی من هیچ جارەکێ داخوازا دەستوورییێ ژ ئیدارا کەمپێ نەکربوو، ژبەرکو من ب ئێك جاری ناڤێ خۆ ل دەف وان نە تۆمارکربوو، هاتنوچوونا من هەموو ب قەچاغی و نهێنی بوو.

دەمێ ئەز ژ ئۆردیگای دەردکەفتم جار دچوومە جەم هندەك هەڤالان ل هەولێرێ کو ئەم پێکڤە خویندکارێن پەیمانگەهێ بووین، ئان دچوومە دهۆك و جار جار دچوومە مووسل و وەختێ خۆ دەرباز دکر.

وێ ئێڤارا پێنجشەمبی ل فرۆشگەها کەلوپەلێن کارەبێ **غازی ئەترووشی گۆتە من:** ئەڤرۆ پێنجشەمبی یە، سوباهی ژی ئەینی یە دەوام نینە، پێدڤییە ل رۆژا شەمبی بهێیە دەف مە ل دائیرێ..!

من گۆتێ: بەرێز دەستووریا من یا ب دووماهی هاتی و پێدڤییە سوباهی ڤەگەڕمە بەحرکێ.

گۆت: کێشە نینە وەرە دەف مە و پاشی ڤەگەڕە کەمپێ ئەم دێ دەستووریا تە درێژ کەین.

من گۆتێ: باشە دێ هێم.

ب دیتن و دیدارا غازی ئەترووشی ئەز گەلەك دوو دل بووم و گەلەك گۆمان و هزر د مێشکێ من دا غولغولین..! ئەز بچم نەکو کێشەیەکێ بۆ من چێکەن.. ئەز نە چم دێ چەوا ژ دەستێن وان قورتال بم و چ رێك نین..

ئەز ژ فرۆشگەهێ دەرکەفتم و پشتی دەمەکێ کورت من رەحمەتی ستار عەلی دیت (**ستار عەلی 1957 ـ 2024 خەلکێ گوندێ زێوا شێخ پیرامووس بوو، ئێك بوو ژ هەڤالێن رێکخستنێن ئێکەتی نیشتمانی کوردستان ل باژێرێ دهۆك**)، من رەوشا خۆ بتمامی ژێرا بەحسکر، ستار عەلی گۆت: ئەز دێ چمە جەم عارف روشدی و بابەتی گەهینم و دێ بەرسڤەکێ بۆ تە ئینم..

پشتی کێمتر ژ دەمژمێرەکێ **ستار عەلی ڤەگەڕیا و گۆتە من:** ل دەمژمێر حەفتی ئێڤاری دێ چینە جەم عارف روشدی ل شوقێن گرێ باسێ، وی دەمی عارف روشدی وەکو دەرمانساز ل دەرمانحانا (سعد) ل سەنتەرێ بازارێ دهۆك کاردکر.

ژ وێ کێلیکێ و هەتا ژڤانێ مە دگەل عارف روشدی من گەلەك هزر کرن، دئەنجامدا برایارا من یا دووماهیێ بوو ئەو کو ئەز ژ عیراقێ دەرکەڤم، ژبەرکو گۆمان هەبوو کو دەزگەهێن ئەولەهییا رژێمێ دزانن کو ئەز پێشمەرگە و بەرپرسێ رێکخستنێ یی کۆمیتەیا شێخان یا ئێکەتیێ بووم و دزانین کو سەعید مزووری ئەزم (مەجید سلێمان خورکی).

بەری سەرەدانا عارف روشدی بکەم، ئەز و هندەك هەڤال ل بەرامبەر

دەرمانحانا (سەعد) دراوەستیای بووین، ژ وان هەڤالان ژی شەهید مامەند باجلوری و تەحسین باجلوری و شەهید جومعە، وەکو تەکتیك من دخواست خۆ بەرزە بکەم و کەس نەزانیت ئەز ل کیڤەمە و دێ کیڤە چم، من گۆتە وان هەڤالا: من کارەکێ ل بەسرا پەیدا کری و دێ ماوێ شەش هەیڤا ل وێرێ مینم..

شەهید مامەندی گۆت: ما تو نەشێی کارەکێ وەسا بۆ من ژی پەیدا بکەی..؟

مەبەستا من تنێ ئەو بوو کەس پسیارا من نەکەت و نەزانن ئەز ل کیڤەمە، ل نێزیك دەمژمێر حەفتی ئێڤاری ئەز و ستار عەلی چووینە مالا عارف روشدی ل شوقێن گرێ باسێ، عارف روشدی پسیار ژ من کر **و گۆت:** خێرە چ چێبوویيە..؟ من ژی سەرژنوی سوحبەت و چیرۆکا خۆ ژێرا ڤەگێرا و من ئاگەهدارکر کو بدوور ناهێتە زانین دەزگەهێن ئەمنێ و هەواڵگێریێ زانیاری ل سەر من هەبن کو ئەز سەعید مزووری مە، ئەگەر ئەز ئاشکرا ببم دێ کەڤمە بەر ڤەکولین و دیڤچوون و زیندان و ئەشکەنجێ و رەنگە بگەهیتە سێدارەدانێ، لەورا ئەز ناخوازم ل دویڤ گازییا غازی ئەترووشی بچم، ژخۆ ئەگەر زانیاری ل سەر من هەبن، واتە مەبەستا وان ئەوە ئەز دگەل وان کاربکەم و ئەڤە ژی نە یا رەوا و بەرئاقلە ژبەرکو ئەز وەسا ب ساناهی تەڤلی دەزگەهێن ئەولەهییا رژێمێ نابم، وی دەمی باوەریا وان ب من ناهێت و دیسان دێ کێشە و ئاریشەیان بۆ من دورست کەن.

عارف روشدی گۆت: تە دڤێت بۆ تە چ بکەین..؟

من گۆتێ: هیچ رێ و چارە نینە تنێ دەرکەفتن نەبیت ژ عیراقێ..

گۆت: باشە.. سوباهی هەرە بازێرێ مووسل ل دانێ ئێڤاری ل چایخانا (أم کلثوم) چاڤەرێ بە دێ دوو هەڤال هێن و تە دەربازی دەڤەرا قەلادزێ کەن و ل وێ رێ ب رێیا هەڤالێن رێکخستنێ تە رەوانەی دەڤەرێن ژێر کونترۆڵا هێزێن پێشمەرگەی و بارەگەهێ سەرکردایەتیێ کەن.

مە شەڤ خۆشی ل عارف روشدی کر و وێ شەڤێ هەتا بوویيە سپێدە من گەلەك هشیاری ل خۆ دکر، ل سپێدەهییا رۆژا پاشتر کو رۆژا ئەینی بوو بێی ئاگەهدارکرنا مال ئەز ژ دهۆکێ دەرکەفتم و بەرەڤ مووسل چووم، ل رۆژێن ئەینی زاڵگەهێن

رژێمێ هەتا رادەکی د سست بوون و هند دیڤچوون و پسیار نەدکرن، ل مووسل ئەز چوومە مالا خالەکێ خۆ، من فراڤین ل جەم وان خوار و ئێڤاری چوومە چایخانا (أم كلثوم) پشتی دەمەکی روونشتیم و من چایەك ڤەخواری تەماشە دکەم شەهید مامەندو حازم زڤنگی هاتنە چایخانێ و داخوازکر دگەل وان بچم، ناسنامەك و هندەك بەلگە بۆ من ئینابوون دا ل زاڵگەها پێ دەرباز ببم و دگەل وان سواری ترومبێلێ بووم و بەرەڤ قەلادزێ چووین.

ئەم ب سلامەتی و بێی هیچ کێشەیەك گەهشتین، ل سەنتەرێ باژێرکێ قەلادزێ، شەهید مامەند و حازم زڤنگی ئەز ل دوکانەکێ هێلام و **گۆت:** چاڤەرێ بە هەتا ڤەدگەرین..! پشتی دەمەکێ کورت ڤەگەڕیان و کەسەکێ دی یێ نەنیاس دگەلدابوو، گۆتن: ئەڤ هەڤالە دێ ب ئەرکێ رەوانەکرنا تە رابیت بۆ دەڤەرێن سنۆری.. ل وێ دوکانێ من خاترا خۆ ژ شەهید مامەند و حازم زڤنگی خواست .. ئەو بەرەڤ دهۆکێ ڤەگەڕیان و ئەز ژی دگەل وی هەڤالی چووم..

جاددە بۆ جاددە و کولان بۆ کولان هەتا گەهشتینە بەر دەرگەهێ مالەکێ، گۆتە من: دوو هەڤالێن دی یێ ل ڤێرێ و ئەو ژی دێ دەربازی سنۆری بن، ئەم چووینە دژوورڤە و مە سڵاڤکر.. ئەز حێبەتی بووم..!! تەماشە دکەم سەلام ليناڤایی و محەمەد سەعید باجلوری یێ دژوورڤە..! ب راستی من باوەر ژ خۆ نەکر..! تازە ئەز پشتراست و دلخۆش بووم..

هەڵویستەکێ غازی ئەترووشی ل هەمبەر مەجید سلێمان خورکی..!

ئەوا ئەز دخوازم ل دووماهیێ بێژم هەڵویستەکێ غازی ئەترووشی یە، وەکو ئەز هزر دکەم ناڤبری زانیارییێن تمام ل سەر من هەبوون و باش ئەز دنیاسیم و دزانی ئەز مەجید سلێمان خورکی مە، بەلێ ل رۆژا دەزگەهێ هەواڵگێرییێ (ئیستخباراتێ) ئیفادە ژ من وەرگرتین خۆ ب من نە ئینادەر و دڤیا ئەز ب سلامەتی ژ وێ کێشێ دەرباز ببم، هەر وەسا ل ئێڤارییا رۆژا پێنجشەمبی دەمێ ئەز ل بازارێ دهۆك ل بەرامبەر کۆمپانییا ئەفریقی د فرۆشگەها کەلوپەلێن کارەبێ ڤە دیتیم ئەو دشیا ب غافلەتی من

رادەستی مەفرەزەکا دەزگەهێن ئەولەهیێ بکەت بەلێ ئەو چەندە ژی نەکر، ئەز هزر دکەم دەمێ گۆتییە من هەرە و رۆژا شەمبی وەرە دەف مە مەبەستا وی ئەوبوو ئەز خۆ قورتال بکەم و نە مینمە ل دهۆکێ.

ب دیتنا من هەر هەڵویست و ئاماژەیێن غازی ئەترووشی بوون ئەز ژ دهۆك و عیراقێ بگشتی دەربکەڤم و ژلایێ ئەمن و هەواڵگێریا رژێمێ ڤە نە هێمە دەستەسەرکرن و ل داویێ ببمە ئەگەرێ ژناڤچوونا هێل و گروپێن رێکخستنێن ئێکەتی نیشتمانی کوردستان ل باژێرێ دهۆك. ئەو راستییە ژی ل پشتی سەرهەلدانا ئادارا (1991) بۆ من خۆیا بوو، وی دەمی برایەکێ من ل یانەکا وەرزشی ببوو هەڤالێ کورێ غازی ئەترووشی و ئەڤ چیرۆکە دناڤبەرا وان دا هاتبوو ڤەگێڕان، هەر وەسا پشتی ئەز جارەکێ ژ دەرڤەی وەلاتی ڤەگەڕیاییمە کوردستانێ کورێن غازی ئەترووشی هاتنە جەم من و دگۆت بابێ مە گەلەك کەس ژ مرنێ و تەنگاڤیان قورتال کربوون.

لەورا ئەز هزر دکەم کو ئەگەرێ تیرۆرکرنا غازی ئەترووشی هەر ئەو بیت کو گەلەك زانیاری ل سەر هژمارەکا زۆر یا مەزنە بەرپرسێن سەردەمێ شۆرشێ هەبن و ل پشتی سەرهەلدانێ و پێخمەت خۆ پاراستنێ و نخافتنا رابردوویێ خۆ یێ شەرمزارانە وان نە بەرپرسان پیلانا تیرۆرکرنا غازی ئەترووشی دانابیت.

ئیسماعیل غەلبۆکی دەربارێ تاوانا ئەنفالان چ ڤەدگێریت..!

ئیسماعیل غەلبۆکی کو ل پێشی هەوا ئەنفالان پێشمەرگە و بەرپرسێ کەرتەکێ رێکخستنێ بوو ل کۆمیتەیا شێخان دبێژیت: پشتی مە بارەگەهێ کۆمیتێ چۆل کری، ئەم دگەل زارۆکێن خۆ بەرەڤ چیای چووین، بەلێ هەموو رێ و دەروازە ژلایێ جاش و سەربازێن رژێمێ ڤە هاتبوونە داییخستن و ژبلی خۆ حەشاردان و ڤەشارتنێ دناڤ گەلی و نهالاندا هیچ پەناگەهەکێ دی نەمابوو، ل 28ـ8ـ1988 هێرشا سەرانسەری یا هێزێن رژێمێ بۆ سەرانسەری دەڤەرێ دەستپێکر، هاتنوچوون ب رۆژ ب ئێکجاری هاتە بڕین، ب شەڤ ژی ڤەلڤین زۆر بزەحمەت و ب مەترسی بوون،جهێن خۆ ڤەشارتنێ ژی دئارام نەبوون، ئێدی خەلك نەچاربوو خۆ رادەستی رژێمێ بکەت..

مە چەندین رۆژێن سەخت و دژوار دناڤ چەل و چیادا دەربازكرن هەتا رۆژا حكومەتا بەعس بڕیارا لێبوورینا گشتی راگەهاندی، هژمارەكا زۆر یا خەلكێ مایە ئاسێ و بێ چارەنڤیس خۆ رادەستی رژێمێ كر ب وێ ئومێدی لێبوورینا گشتی شەفاعەتێ بۆ بكەت، بەلێ ئەم كو مەفرەزەكا (12) كەسی بووین ژ پێشمەرگەیێن ئێكەتی نیشتمانی كوردستان، مە هەوڵ دا ژ دەڤەرێ دوور بكەڤین و بەرەڤ گەلیێ ئاڤۆكێ ل دەڤەرا بەرواری ژووری چووین، ل دەمەكی مە هەست كر كو ئەم ژهەموو لایەكیڤە د دوورپێچكرینە و هیچ دەلیڤەكا ڤەكێشان و دەربازبوونێ نەمابوو، لەورا نەچاربووین خۆ رادەستی هێزێن سەربازی بكەین.

ژ گەلیێ ئاڤۆكێ ئەم بۆ گوندێ چەمانكێ هاتینە رەوانەكرن كو وی دەمی بارەگەهێ بەرپرسێ لیوایەكا سەربازی لێ دانابوو، هاریكارە ئەفسەرەك (نائب ظابط) كو خەلكێ باقوبە بوو دگەل مەدابوو و ئەم رادەستی لیوایێ كرین، ژ چەمانكێ ئەم بۆ كەلها كانیكا هاتینە ڤەگوهاستن و ژ وێرێ ژی بۆ ئەترووش هاتینە رەوانەكرن.

ل ئەترووش ئەم (12) هەڤالێن پێشمەرگە هاتینە زیندانكرن، مە وەسا هزر دكر دۆسیا مە ژ پرسا خۆ رادەستكرنێ بۆ دەستەسەركرن بهێتە گوهارتن، بەلێ هەر زووی فەرماندێ لیوایێ و ئەو نائب زابت هاتنە كەلها ئەتروش و پێداگیری كر كو ئەم ب حەز و ئیرادە هاتینە خۆ رادەست بكەین و ئەم سواری ترومبێلێن سەربازی كرین و هنارتینە كەلها نزاركێ و پشتی دوو رۆژا ژ كەلها نزاركێ بۆ ئۆردیگایێ بەحركێ هاتینە ڤەگوهاستن.

حەمید محەمەد وەیسی ژی چیرۆكەك د پرۆسا ئەنفالان دا هەبوو

حەمید محەمەد وەیسی سپینداری پێشمەرگە و بەرپرسێ كەرتەكی بوو ل كۆمیتەیا شێخان یا ئێكەتی نیشتمانی كوردستان، وەكو ب هزاران ژ خەلكێ دەڤەرێ و باشوورێ كوردستانێ كەفتبوو دناڤ پێلێن رەشێن ئەنفالێدا و ب دەهان روودان و دیمەنێن تراژیدی ب چاڤێن خۆ دیتبوون.

هەڤدەم دگەل هاتنا هێزێن پێشمەرگەیێ ئێكەتی نیشتمانی كوردستان بۆ

دەڤەرا بادینان ل دەستپێکا سالا (1987) حەمید محەمەد وەیسی سپینداری پەیوەندی ب ریزێن ئێکەتی نیشتمانی کر، ژبەرکو کەسەکێ وێرەك و خودان کەساتیەکا کۆمەلایەتی و کاریگەربوو دناڤ خەلکیدا، وەکو بەرپرسێ کەرتی ژلایێ کۆمیتا شێخان ڤە هاتە دیارکرن، برایێ وی تاهر محەمەد وەیسی ل سالا 1987 دهێرشەکا سوپایێ رژێمێدا بۆ سەر دەڤەرا بەرواری ژێری و پشتی بەرەڤانیەکا قارەمانانە ل گوندێ سپینداریێ شەهید بوو، شەهید تاهر ئێکبوو ژ وان کەسێن ل سالا (1976) هاریکاریا شەهیدێ ناڤدار مەحمود ئێزدی دکر و هەر یێ بەردەوام بوو ل سەر هاریکاری و پشتەڤانیکرنا پێشمەرگەی هەتا سالا (1983) کو ئەو بخۆ ژی دناڤ ریزێن پارتی دیمۆکراتی کوردستان دا دبیتە ئێك ژ پێشمەرگەیێن مەفرەزا خالد بانی، بەلێ دگەل هاتنا هێز و مەلبەندێ ئێکەتی نیشتمانی کوردستان تەڤلی ریزێن ئێکەتی نیشتمانی دبیت.

محەمەد وەیسی سپینداری کو بابێ حەمید سپینداری بوو، دیسان ئێکبوو ژ پێشمەرگەیێن شۆرشا ئیلۆنێ و خودان زنجیرەکا درێژ یا سالێن خەباتێ بوو، بهەمان شێوە ل سالا 1987 پەیوەندێ ب کۆمیتا شێخان یا ئێکەتی نیشتمانی کوردستان کربوو، د گەرمەگەرما هەوێن ئەنفالاندا محەمەد وەیسی سپینداری دگەل چوار کەسێن دی ژ گوندیێن خۆ دکەڤنە دبیسەکا سوپایێ رژێمێدا و دەملدەست دهێنە شەهیدکرن.

حەمید سپینداری دەستپێکرنا هەوا ئەنفالان دسنۆرێ قەزا شێخان دا بڤی شێوەی ڤەدگێریت:ـ پشتی بەرپرسێ کۆمیتێ هەڤال ئاگەهدارکرین کو هەر کەسەك قەستا گوند و دەڤەرا خۆ بکەت پێخەمەت قورتالکرنا خێزان و زارۆکێن خۆ، دهەمان دەمدا فرۆکێن رژێمێ دەست ب بۆردوومانکرنا دەڤەرێ کربوو و چەکێ کیمیاوی ژی ل گەلیێ ئاڤۆکێ و گوندێن سیارێ و سپینداریێ و چەندین جهێن دی بکارئینابوو، بارەگەهێ کۆمیتێ بتمامی هاتە چۆلکرن و ئەم نەچاربووین دگەل مالبات و خێزانێن خۆ قەستا چیایێ گارەی بکەین، ل پێشتر مە هندەك خۆراك و ئەرزاق لژێر کەڤر و دشکەفتان ڤە ڤەشارتبوو ژبەرکو مە دزانی گوند و مالێن مە دێ هێنە تالانکرن و سۆتن، د وان کاودانان دا مە ئەو خۆراك و ئەرزاقە دخوار و بشەڤ ژی مە خۆ دگەهاندە هندەك کانییێن ئاڤێ یێن دوور دەستی هێزێن رژێمێ، رۆژ بۆ

رۆژێ رەوش خرابتر و کمباختر لێ دهات، ئێدی ژن و زارۆکا بتایبەتی بەرگرییا وێ رەوشا سەخت و دژوار نەدکر، زۆر جارا ب رۆژ فرۆکێن کۆپتەرێن رژێمێ دناڤ دوڵ و نهالاندا لپەی خەلکی دگەریان و هژمارەکا زۆر یا وەلاتیان دەستەسەر دکرن، بەردەوام مرن وەکو تەیرێ نەفرەتێ ل هنداڤ سەرێ مە دزڤری، هەتا لێبوورینا گشتی ژلایێ سەرکردایەتییا رژێمێ ڤە دەرکەتی نەچاربووین مە قەستا گوندێ خۆ سپینداریێ کر و رادەستی هێزێن رژێمێ بووین.

حەمید سپینداری دبێژیت: دەمێ مە خۆ رادەست کری هژمارا مە (43) کەس بوون، ئەم سواری ترومبێلێن سەربازی کرین و بۆ کەلها کانیکا هاتینە رەوانەکرن و پاشی بەرەڤ کەلها نزارکێ هاتینە ڤەگوهاستن، نەخۆشییا ئەم گەلەك بێزار کرین مە گەلەك کەس ل کەلها نزارکێ دیتن ل پێشی ئەنفالێ پێشمەرگە بوون و هندەك ژ وان بەرپرس بوون و دوێ رەوشێ دا ب چەکێ خۆ ڤە ل سەر بان و دیوارێن کەلهێ هاتنوچوون دکر و ببوونە پاسەوانێن رژێمێ، و پشتی دەربازکرنا چەندین رۆژێن پڕی نەهامەت و دەردەسەری ئەم بۆ ئۆردیگایێ بەحرکێ هاتینە ڤەگوهاستن.

ل دووماهیکا ئەڤێ گەشتا کو چەندین وێنێن تراجیدی، ڤەگێڕانا گەلەك چیروکێن بترس و دچەند قوناغەکاندا دناڤ پێلێن مرنێ دا دەرباز بوی، من دانایە بەر دەستێن هەوەیێن رێزدار هێدی هێدی ب دووماهیك دهێت، بەلێ کاروانێ ژیانێ خو ل ڤێ قوناغێ ناگریت و دێ یێ بەردەوام بیت، رەنگە ئەڤە ببیتە دەستپێکا سەرهلدانا گەلەك نەهامەتیێن دی ، ڤێ پەرتوکێ گەلەك بوویەرێن تراژیدی دناڤ بەرپەڕێن خودا ئەرشیف کرینە، دا خویاببیت کو ئەڤ گەلە ژ بو ئازادیا خو چەوا ژیایە، یا گرنگ کو بێتە زمان ئەو هەلمشتێن هۆڤانە ژ لایێ داگیرکەرانڤە هاتینە سەر گەلێ مە، یێن دبیردانکا من دا چەندین سالان مەخەل، دناڤ بەرپەرێن ڤێ پەرتوکێ دا هاتنە خویاکرن ،مەرەم ژێ ئەوە، داکو نفشێن ل پاش مە تێن بزانن یێن بەری وان چەوا ژیاینە وچ ئاستەنگێن تەحل و دژوار دەرباز کرینە.

دووماهیکێ ژبیر نەکە ئەڤ گەشتا دناڤ دەریا مرنێ دا ل ژیانەکا ب رومەت دگەریا دێ هەر یا بەردەوام بیت تاکو بگەهیتە گزیرتێن ئارام ،ئەڤە نە ب کەسەکی ڤە گرێدایە بەلکی ب هزاران چیرۆکێن ژ ڤی رەنگی دبیردانکا هەر کەسەکی دا ماینە، ئەڤ خەباتە، کاروانەکێ بەردەوامە تاکو ژیانەکا ب روومەت بۆ ڤی گەلی نە ئافرینیت دێ هەر یا بەردەوام بیت.

سەلام ئەحمەد لیناڤای

بێدەرا تەمەنەکی
ڤێدانا رۆژێن ئەز ژێبرکریم

بێدەرا تەمەنەکی
ڤێدانا رۆژێن ئەز ژێبرکریم
بێدەرا تەمەنەکی
ڤێدانا رۆژێن ئەز ژێبرکریم
بێدەرا تەمەنەکی
ڤێدانا رۆژێن ئەز ژێبرکریم

ئەلبۆما وێنەیان

گوندێ ليناڤا سالا 1984 بەری بێتە سوتن

دیمەنەک ژ سوتنا گوندێ لیناڤا 1985/12/11

وێنەکێ بابێ من شەهید ئەحمەد محمد ليناڤای(ئەحمەدێ حەجی محێ)
سالا 1966 ل چیایێ زوزکی ل دەڤەرا بالەکایەتی شەهید بویە

وێنەک لگەل چەندخوێندکارێن خوێندنگەها برایەتی (1983) دوێنەیدا ژالاێ راستێ 1- مهدی محمد سلیم 2 – عصمت موسا ،3- سەلام ليناڤای ،4- طيار گەرماڤی ، 5- محمد هاريکی

وێنەک لگەل هەڤالێن تیپا شانویا بزاڤ (1982). ژلاێ راستێ یێن راوەستای 1-سەلام ئەحمەد لیناڤای 2-محمد هاریکی 3-کامیران سندوری 4 – ئازاد عبدالله ئاکرەیی (دەرهێنەرێ شانوێ) 5 -عبدالله اسماعيل هروری 6-محمد هروری 7 -جمال بابوخکی 8-محمد گویلکی بەرواری 9 -موستەفا زڤنگی

یێن رینشتی ژ لایێ راستێ: لەزگین خلیل، نزار حسێن، طیار سلیم، مهدی محمد سلیم، قەیران فەرەج

ئەو دەمێ لگوندان ژیان ب سادەیی برێڤە
دچو گوندێ ليناڤا

وێنەک لگەل ژمارەکا هەڤالێن پێشمەرگە دەڤەرا بەرواری بالا، ئەڤە وێنە سالا 1988 هاتیە گرتن
، یێن دوێنەیدا ژ لایێ راستێ یێن راوەستایی 1- نشات ئەرەدنی 2- لایق (خەلکێ سلێمانیێ)
3– سەلام ليناڤای 4- محمد سعید ئێکمالەی 5- مەلا حسن 6- تێلی جەهوەر ئوزمانی.
یێن رينشتی ژلایێ راستێ 1- عبدالله گویلکی 2 – حکمت هروری 3- خالد 4 – ئەیوب کێستەیی
5 – عبدالستار هروری (شێرکو) 6- ئەمین بادی

وێنەک ل دەڤەرا بادینان (1988) ژلایێ راستێ 1 - شەهید ئازاد هەورامی بەرپرسێ مەلبەندێ (4) 2 - حاکم عومەر جێگرێ مەلبەندی 3- عبدالله اسماعیل هروری بەرپرسێ کومیتا ئامێدیێ.

بەدەل محمد صالح
پێشمەرگە و زیندانیێ سیاسی

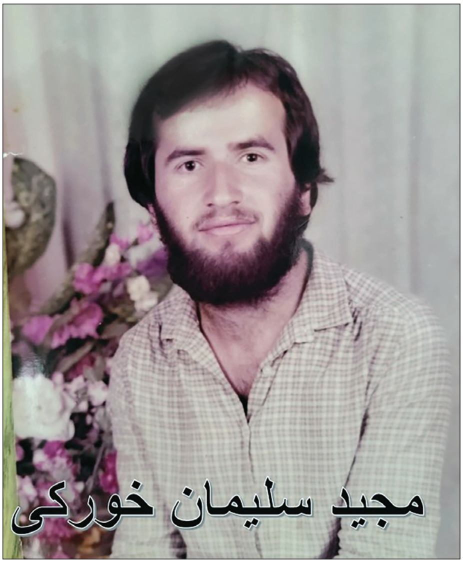

مەجید سلیمان خورکی
کارگێرێ کومیتا شێخان

هەردو پێشمەرگێن دێرین عبدالله اسماعیل هروری و سعید عبدالله ئەرزی
گوندی گیزێ پشتا دولەکوکێ سالا 1988

یێن دوێنەی دا هاتینە نیاسین ژلایێ راستێ 1 - فەهمی حەیران 2- محمد ئەمین کوزویی
3- قادر باجلوری 4 – سەلام لیناڤای سالا 1988 گوندێ گیزێ پشتا دولەکوکێ

شێخ اسماعیل بابەشێخ بەرپرسێ کومیتا شێخان
سالا 1988 ل پروسا ئەنفالێ بێ سەروشوین بویە

شەهید کاروان (خەزالی عەلی وسو) پ. م بو ل کومیتا دهوکێ
دسەرهلدانێ دا ل شەرێ رزگارکرنا کەرکوکێ شەهید بو

ئەڤ وێنە لگەلیێ بازێ هاتیە گرتن بارەگایێ کومیتا ئامێدیێ ژ لایێ راستێ 1- عبدالله اسماعیل هروری 2-شەهید شێخ اسماعیل بابەشێخ 3 – انوەر مەجلمەختی 4 – غەنی کورەمارکی 5 – محمد رشید دهوکی (بەختیار) 6- سەفەر بامەرنی 7 – نصرالدین کێستەیی ، سالا 1987

مەفرەزەکا پێشمەرگەی ژ کومیتا ئامێدیێ (ی.ن.ک)
بەرێ ئەنفالێ

وێنێ شکەفتا سمتی لچیایێ پشتا دهوکێ دناڤبەرا دهوک و هەردو گوندێن ليناڤا و باخورنيف دڤێ شکەفتێ ڤە مینەک لبن پێ هەڤالەکی پەقی،

کەلا نزارکێ سالا 1988 سەدان خەلک دناڤ ڤێ کەلێدا هاتنە شەهید کرن

وەلاتی یاسین چرانی لگەل هەردو کورێن خو 16 رۆژان لگەل مەفرەزەکا پێشمەرگەی ل دەڤەرا بەرواریا مابو ڤەشارتی ل ئەنفالێ سالا

دیمەنەکێ دی ژ چادرگەها ماردین پشتی ئەنفالێ سالا 1988

زاروکێن کورد پشتی ژ ئەنفالێ قورتال بووین کەتنە ناڤ چادرگەهەکا سیم رێژ کری
ل کەمپا ماردین ،تورکیا سالا 1988

قاسمە رەش بارەگایێ مەکتەبا سیاسی یا (ی.ن.ک) پشتی پروسێن ئەنفالێ سالا 1988

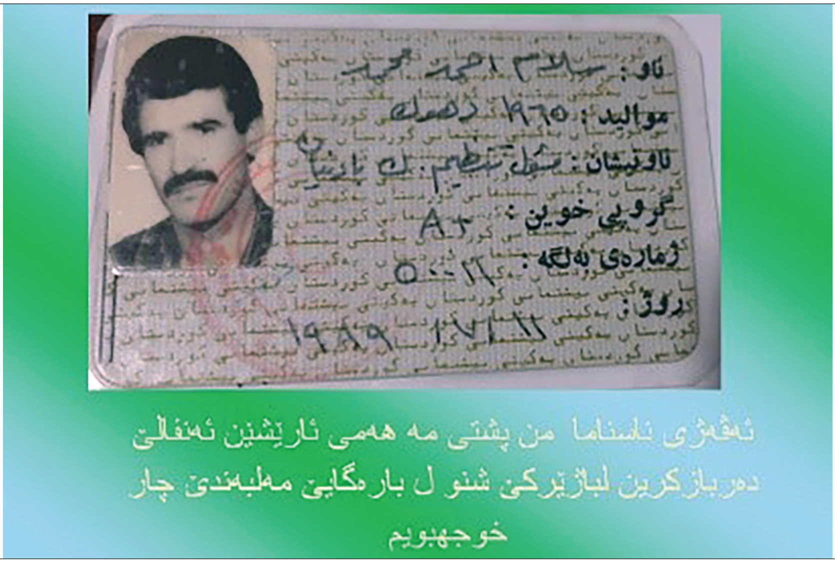

وێنەکێ ناساما من سالا 1989
پشتی پروسا ئەنفالێ بدیماهیک هاتی

دڤی وێنەیدا ژ لایێ چەپێ شەهید مامەند کمال باجلوری و رێکخستنێ دێرین عبدالله محمد صالح ،دکتور سالمێ جاسم پشتی سەرهلدانێ

وێنەکێ برایێ من شەهید خالد ئەحمەد ليناڤای -رۆلەکێ سەرەکی هەبو ددەربازکرنا خەلکێ گوندێ ليناڤا دا دەمێ 12/11 /1985 ژ لایێ هێزێن حکمەتێ ڤە دورپێچ کری و ئاگر بەردایێ

عبدالله سەید قادر رێکخستنێ دێرین ل قەلادزێ
رولەکێ جامێرانە گێرا د دەربازکرنا مەدا بو
دەڤەرێن پێشمەرگەی

حسن ئارارت
رێکخستن و پێشمەرگێ تیپا 63 جوتیاران
هەڤالبەندێ مەبو تا ئەم گاهندینە جهێن ئێمن

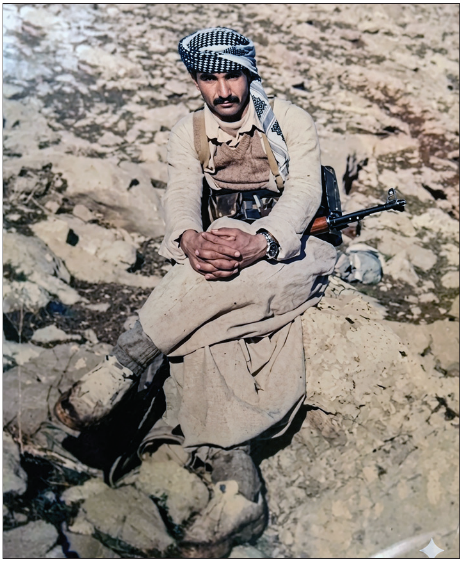

حسن مسری پێشمەرگێ تیپا 63 جوتیاران ئەم
ژ قەلادزێ دەربازی قاسمەرەش کرین

بەکر بایز رێکخستێنێ دێرین ژ باژێرکێ قەلادزێ
برێکا وی مە هەولا دەربازبوونێ ژ قەلادزێ دا بو
قاسمە رەش بارەگایێ (م.س) بەلێ بیسەک
ل بەریکا مە هەبو ئەم ڤەگەریاین

وێنەکێ زیندانا ئەبو غریب - یوسف محمود بێسری، قادر محمد باجلوری . سالا 1989

یوسف ئەحمەد لیناڤای ،پێشمەرگێ دیرین و ئێک ژوان کەسێن ل پروسا ئەنفالێ پێشمەرگە بو بدرێژایی ئەو دیمەنێن بچاڤێن خو دیتین ڤە دگێریت

وێنەک لگەل زاروکێن کورد ل باژێرێ هایدلبێرگ
من وانێن فێربونا زمانێ کوردی پێشکێشدکرن

رۆژا ئاهەنگا جڤاتا بیانیا ل باژێرێ هایدلبێرگ ئەلمانیا دوێنەیدا ژ لایێ راستی
1- سەروکێ باژێرڤانیا هایدلبێرگ 2– سەلام لیناڤای 3- پارێزگارێ هایدلبێرگ (ئێکارد ڤورتسنەر)
4- شکری رەشو سەروکێ کومەلا چار چرا 5- سەروکا چڤاتا بیانیا ل هایدلبێرگ ژ کوریا باشور

کونفرانسێ رێکخراوێن دیموکراتی ل ئەوروپا سالا 2008 لگەل چەند هەڤالان نوێنەرێن رێکخراوان، ئەز وەک نوێنەرێ کومەلا چارچرا ل هایدلبێرگ ئەلمانیا بەشدار بوم

گەشتەکا خوێندنگەها برایەتی بو ناڤ دارستانا ناحیا خەبات یێن دوێنەی دا ژ لایێ راستێ
1 – ماموستا محمد صدیق ئێتیتی 2 – د. نافع ئاکرەیی 3 – محمد عبدالله هاریکی.
4 – ماموستا محمد امین کوڤلی . 5 – سەلام ئەحمە لیناڤای

وێنێ من (سەلام لیناڤای)
دەمێ خوێندکارییێ

ناڤەرۆک

بابەت	بپ
• سوپاسی و دیاری	05
• هەردەم ژیان ب نەرمی و ئارامی برێڤەناچیت	07
• ئێکەم وێستگەها ژیانا من ل سەر گۆیا زەمین	09
• ئەزێ خویندکار و راهێنانێن سەربازی	19
• تراژیدی و کۆمکوژییا گەنجێن دهۆک ل (مرکز شباب)	29
• هاتنا ئێکەم مەفرەزا پێشمەرگێ ئێکەتی نیشتمانی بۆ بادینان	49
• ئێکەم بۆمبا کیمیاوی ل کیڤە هاتە پەقاندن..	71
• بەرەڤ سەرگەلو بۆ خولەکا رۆشنبیری و هزری	101
• کاریگەرییا ناکوکیان ل سەر مۆراڵێن پێشمەرگەی	111
• دەستپێکا هەوا ئەنفالان ل دەڤەرا بادینان	137
• شەش رۆژان د ناڤ دۆزەخا کەلها نزارکێدا	173
• عەلی شەعبان ئامێدی و وێرەکی و زیرەکییەکا بێ سنۆر	205
• ژیانا پارتیزانی ب دووماهی هات.. ڤەگەڕیان بۆ دهۆکێ	261
• رێڤینگێن رێیەکا بێ دووماهی..	277
• بەرەڤ ئیرانێ و گەهشتن بۆ مەڵبەندێ چوار	293
• ڤەگێڕانا یادێن ئەنفالان ل سەر زارێ هندەک هەڤالان	299
• چەند بیرەوەریەک دگەل شێخ ئیسماعیل بابەشێخ	349
• ڤەگێڕانا تراژیدیا ئەنفالان ل سەر زارێ هژمارەکا پێشمەرگەیێن ئێکەتی نیشتمانی کوردستان ل دەڤەرا شێخان	355
• پاشگۆتن	379
• ئەلبۆما وێنەیان	381